ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
វិនយបិដក
បរិវារ ទុតិយភាគ
១៣

ខន្ធកបុច្ឆា ឯកុត្តរិកៈ ឧបោសថាទិបុច្ឆាវិសជ្ជនា
អត្ថវសេបករណៈ តាថាសង្គណិកៈ
និង អធិករណភេទ ជាដើម

ចោះពុម្ពលើកទី ២

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព.ស ២៥០១

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកស្កានេះ
ត្រូវទាបថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកដប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជាទបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចណៃ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាវង្ស ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឲ្យបកវណ៌អានអេឡិត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបាទ ស្រុង-ចាន់ណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ
វិន័យបិដក
និង
សេចក្តីប្រៀបធៀបភាសាខ្មែរ
វិនយបិដក បរិវារ
ទុតិយភាគ
១៣

ខន្ធកបុព្វា ឯកុត្តរិកៈ ទុកោសថាទិបុព្វាវិសជ្ជនា

អត្ថវិសេបកវណ្ណៈ តាថាសង្គណិកៈ

នឹងអធិកវណ្ណភេទ ជាដើម

ពោះពុម្ពលើកទី ២

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព. ស. ២៥០១

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តង់ស្មារតីស្វ្រតព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។
ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។
ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានស្វ្រតចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete collection of "TRIPITAKA" to the Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិកជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំងមនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តីទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើហោរហៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ ខិតខំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និងប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃទុត្តិយកក្ក កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៨៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiya Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗りこえ、瞋りを離れ、怨みを怨し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年７月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表	無着　成恭	世話人	松永　然道	有馬　実成
事務局長	篠原　鋭一		伊藤　佳通	渡井　奎一
			杉谷　義純	茂田　真澄
			前田　利勝	中島　教之
			永　六輔	

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku
Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara
Management Team:

Rev. Zendo Matunaga Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Yoshizumi Sugiya Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

វិនយបិដក បរិវារៈ

ទុតិយភាគ

១៣

ខុទ្ទកបុច្ឆា ឯកុត្តរិកៈ ទុកោសជាទិបុច្ឆាវិសជ្ជនា

អត្ថវសេ បកាសណាៈ តាថាសង្គណិកៈ

និង អធិការណាភេទ ជាដើម

ព.ស. ២៥០១

(១) ឧបសម្បន្នំ បុច្ឆិស្សំ សន្ធានំ សន្ធេស្សំ
សម្មុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ឧបសម្បន្នំ វិស្សជ្ជិស្សំ សន្ធានំ សន្ធេស្សំ
សម្មុក្កដ្ឋបធានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(២) ឧក្ខេបនីយកម្មំ បុច្ឆិស្សំ សន្ធានំ សន្ធេស្សំ
សម្មុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ឧក្ខេបនីយកម្មំ វិស្សជ្ជិស្សំ សន្ធានំ សន្ធេស្សំ
សម្មុក្កដ្ឋបធានំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(៣) វិស្សុបជាយិកំ បុច្ឆិស្សំ សន្ធានំ សន្ធេស្សំ
សម្មុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

វិស្សុបជាយិកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សន្ធានំ សន្ធេស្សំ
សម្មុក្កដ្ឋបធានំ ឯកា អាបត្តិ ។

ខន្ធកប្បិយ

(១) ខុំនឹងសួរទេបសម្បទាខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន (ហេតុដែលទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ)ប្រកបដោយនិទ្ទេស (សំដែងអំពីបុគ្គលជាដើម) អាបត្តិរបស់បទទ្រង់(១) មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយទេបសម្បទាខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រង់ មាន ៤ ។

(២) ខុំនឹងសួរទេបោសថក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រង់ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយទេបោសថក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រង់ មាន ៣ ។

(៣) ខុំនឹងសួរវេស្សុបនាយិកក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រង់ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយវេស្សុបនាយិកក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រង់ មាន ១ ។

---

១ បទដែលព្រះអង្គទ្រង់ហាមមិនឲ្យភិក្ខុឲ្យឧបសម្បទាដល់បុគ្គលមានអាយុមិនគ្រប់ ២០ ឆ្នាំជាដើម ។

(๔) បភារណាំ បុព្វេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

បភារណាំ វិសឍ្ឍេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ តំសេឍ្ឍា អាបត្តិយោ ។

(៥) ចម្មសញ្ញត្តំ បុព្វេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ចម្មសញ្ញត្តំ វិសឍ្ឍេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ តំសេឍ្ឍា អាបត្តិយោ ។

(៦) កេសឆ្ជំ បុព្វេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

កេសឆ្ជំ វិសឍ្ឍេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ តំសេឍ្ឍា អាបត្តិយោ ។

(៧) កឋិនកំ បុព្វេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

កឋិនកំ វិសឍ្ឍេសឍ្ឍំ សន្ធានំ សន្ធេនំ សមុក្កដ្ឋបធានំ ឧត្តិតត្ត អាបត្តិ ។

(៤) ខុំនឹងសួរបវារណាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយបវារណាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មាន ៣ ។

(៥) ខុំនឹងសួរចម្មសញ្ញុត្ត (ចម្មក្ខន្ធកៈ) ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយចម្មសញ្ញុត្ត ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មាន ៣ ។

(៦) ខុំនឹងសួរកេសដ្ឋក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយកេសដ្ឋក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មាន ៣ ។

(៧) ខុំនឹងសួរកឋិនក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយកឋិនក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស ឯអាបត្តិរបស់បទទ្រៃដ្ឋ មិនមានក្នុងកឋិនក្ខន្ធកៈនោះទេ ។

(๘) ចីវរសញ្ញុត្តំ បុច្ឆិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ចីវរសញ្ញុត្តំ វិស្សជ្ជិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(๙) ចម្មយ្យកំ បុច្ឆិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ចម្មយ្យកំ វិស្សជ្ជិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๐) កោសម្ពិកំ បុច្ឆិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

កោសម្ពិកំ វិស្សជ្ជិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๑) កម្មក្ខន្ធកំ បុច្ឆិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

កម្មក្ខន្ធកំ វិស្សជ្ជិស្សាំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๘) ខ្ញុំនឹងសួរចីវរសញ្ញុត្ត (ចីវរក្ខន្ធកៈ) ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយចីវរសញ្ញុត្ត ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๓ ។

(๙) ខ្ញុំនឹងសួរចម្បេយ្យក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយចម្បេយ្យក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๑ ។

(๑๐) ខ្ញុំនឹងសួរកោសម្ពិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកោសម្ពិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๑ ។

(๑๑) ខ្ញុំនឹងសួរកម្មក្ខន្ធកៈដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកម្មក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๑ ។

(๑๒) ទារិកាសិក្ខំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ទារិកាសិក្ខំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๓) សមុច្ចយំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សមុច្ចយំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๔) សមដំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សមដំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(๑๕) ខុទ្ទកវត្ថុកំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ខុទ្ទកវត្ថុកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិទ្វេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(๑๒) ខ្ញុំនឹងសូរបរៀសិក្ខាបទ: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយបរៀសិក្ខាបទ: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ๑ ?

(๑๓) ខ្ញុំនឹងសូរសមុច្ចយក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសមុច្ចយក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ๑ ?

(๑๔) ខ្ញុំនឹងសូរសមថក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសមថក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ๒ ?

(๑๕) ខ្ញុំនឹងសូរខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ๓ ?

(๑๖) សេនាសនំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សេនាសនំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(๑๗) សង្ឃភេទំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សង្ឃភេទំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(๑๘) សមាចារំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សមាចារំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๙) ឋបនំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ឋបនំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(១៦) ខ្ញុំនឹងសួរសេនាសនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសេនាសនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ៣ ?

(១៧) ខ្ញុំនឹងសួរសង្ឃភេទក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសង្ឃភេទក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ២ ?

(១៨) ខ្ញុំនឹងសួរសមាចារ (វត្តក្ខន្ធក:) ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសមាចារ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ១ ?

(១៩) ខ្ញុំនឹងសួរឆាតិមោក្ខុដ្ឋបនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយឆាតិមោក្ខុដ្ឋបនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ១ ?

(๒๐) តិក្ខត្តុំ ខ្វស្សំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេ-
សំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

តិក្ខត្តុំ ខ្វស្សកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(๒๑) បញ្ចសតិកំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេ-
សំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

បញ្ចសតិកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ ឆត្តិំ តត្ថ[1] អាបត្តិ ។

(๒๒) សត្តសតិកំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេ-
សំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សត្តសតិកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ ឆត្តិំ តត្ថ[2] អាបត្តិយោ ។

ខន្ធកបុច្ឆា[3] ឆដ្ឋំ ។ បឋមា ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๓) ឧបសម្បទុទ្ទេសំ[4]

វិស្សជ្ជនា បរិវាណា[5]

๑-๒ ឆ. ម. ឆ តតមា ។ ๓ ឆ. ខន្ធកបុច្ឆាវារ ។ ๔ ឆ. ម. ឧបសម្បទុ-
ទ្ទេសវៅ ។ ๕ ឆ. ម. វិស្សុបនាយិកបរិវាណា ។

(៤០) ខ្ញុំនឹងសួរកិរិយាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិក្ខេប អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកិរិយាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិក្ខេប អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មាន ២ ។

(៤១) ខ្ញុំនឹងសួរបញ្ចសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិក្ខេប អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយបញ្ចសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិក្ខេប អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មិនមានក្នុងបញ្ចសតិកក្ខន្ធកៈនោះទេ ។

(៤២) ខ្ញុំនឹងសួរសត្តសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិក្ខេប អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសត្តសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិក្ខេប អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មិនមានក្នុងសត្តសតិកក្ខន្ធកៈនោះទេ ។

ចប់ ខន្ធកបុច្ឆា ទី ១ ។

ទុតិយ គឺ បញ្ហាវឿងនៃពាក្យសួរអំពីខន្ធកៈនោះ

(៤៣) (ខន្ធកៈ ២២ គឺ) ឧបសម្បទាខន្ធកៈ ១ ឧបោ-សថក្ខន្ធកៈ ១ វស្សូបនាយិកក្ខន្ធកៈ ១ បវារណាខន្ធកៈ ១

ចម្មកៃសដ្ឋកបិដា

ចីវរំ ចម្បេយ្យកេន ច

កោសម្ពិកច្ឆកំ កម្មំ

ចារិកាសិសមុច្ចយោ

សមថា ខុទ្ទកា សេដា

សង្ឃកេនសមាចរ[1] ។

ឋបនំ កិក្ខុនីនញ្ច

បញ្ចសត្តសកេន ចាតិ ។

---

๑ ម. សង្ឃកេវ សមាចរោ ។

ចម្មក្ខន្ធក: ๑ កេសជ្ឈក្ខន្ធក: ๑ កឋិនក្ខន្ធក: ๑ ចីវរក្ខន្ធក: ๑ ចម្មេយ្យក្ខន្ធក: ๑ គោសម្ភិកក្ខន្ធក: ๑ កម្មក្ខន្ធក: ๑ បរិវាសិក-ក្ខន្ធក: ๑ សម្មុជ្ជយក្ខន្ធក: ๑ សមថក្ខន្ធក: ๑ ខុទ្ទកវត្តុក្ខន្ធក: ๑ សេនាសនក្ខន្ធក: ๑ សង្ឃភេទក្ខន្ធក: ๑ សមាចារ គឺវត្ត-ក្ខន្ធក: ๑ ។ ជាតិមោក្ខជ្ឈបនក្ខន្ធក: ๑ កិក្ខុនីខន្ធក: ๑ បញ្ចសតិ-កក្ខន្ធក: ๑ សត្តសតិកក្ខន្ធក: ๑ ។

---

[២៤] អាបត្តិកាក ឆម្នា ជានិតព្វា ។ អនាបត្តិ-
កាក ឆម្នា ជានិតព្វា ។ អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អនាបត្តិ
ជានិតព្វា ។ លហុកា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ តរុកា
អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ សាវសេសា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។
អនវសេសា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិ ជា-
និតព្វា ។ អទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ សប្បដិកម្មា
អាបត្តិ ជានតិព្វា ។ អប្បដិកម្មា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។
ទេសនាគាមិនី អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អទេសនាគាមិនី
អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អន្តរាយិកា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។

ឯកុត្តរិកៈ

(៤៤) កិក្ខុត្រូវស្គាល់ធម៌ ដែលធ្វើឲ្យមានអាបត្តិ[1] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ធម៌ដែលធ្វើមិនឲ្យមានអាបត្តិ[2] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ[3] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនាបត្តិ[4] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់លហុកាបត្តិ(អាបត្តិស្រាល) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់គរុកាបត្តិ (អាបត្តិធ្ងន់) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់សាវសេសាបត្តិ (លើកតែអាបត្តិបារាជិកចេញ) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនវសេសាបត្តិ (អាបត្តិបារាជិក) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ គឺ អាបត្តិ ២ កងខាងដើម ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ គឺអាបត្តិ ៥ កងខាងចុង ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិសំដែងចេញបាន ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិសំដែងចេញមិនបាន ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលជាទេសនាគាមិនី ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលមិនមែនជាទេសនាគាមិនី ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលធ្វើទុរាសេចក្តីអន្តរាយ[5] ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ ហៅថា ធម៌ធ្វើឲ្យមានអាបត្តិ ព្រោះភិក្ខុដែលត្រូវអាបត្តិនោះ ដោយសមុដ្ឋាន ៦ នេះឯង ។ ២ សមថៈទាំង ៧ ហៅថា ធម៌ធ្វើមិនឲ្យមានអាបត្តិ ។ ៣ គឺត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលមានក្នុងសិក្ខាបទនោះៗ នឹងក្នុងវិភង្គ ។ ៤ គឺត្រូវស្គាល់អនាបត្តិដោយន័យថា បើភិក្ខុមិនត្រេកអរក៏មិនមានអាបត្តិ ដូច្នេះដាដើម ។ ៥ អាបត្តិណាដែលភិក្ខុក្លែងកន្លងហើយ តែងធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់ឈានសូម្បីនឹងព្រះនិព្វាន អាបត្តិនោះឈ្មោះថា ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ។

អនន្តរាយិកា អាបត្តិ ជានន្តិកា ។ សារជ្ជប្បញ្ញត្តិ អា-

បត្តិ ជានន្តិកា ។ អនារជ្ជប្បញ្ញត្តិ អាបត្តិ ជានន្តិកា ។

កិរិយតោ សមុដ្ឋិតា អាបត្តិ ជានន្តិកា ។ អកិរិយតោ

សមុដ្ឋិតា អាបត្តិ ជានន្តិកា ។ កិរិយាកិរិយតោ ស-

មុដ្ឋិតា អាបត្តិ ជានន្តិកា ។ បុញ្ញបត្តិ ជានន្តិកា ។

អបុញ្ញបត្តិ ជានន្តិកា ។ បុញ្ញូបត្តីនំ អន្តរាបត្តិ ជានន្តិ-

កា, ។ អបុញ្ញូបត្តីនំ អន្តរាបត្តិ ជានន្តិកា ។ នេសជ្ជិតា

តលាឆុបតា អាបត្តិ ជានន្តិកា ។ នេសជ្ជិតា ន តលា-

កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលមិនធ្វើទូវសេចក្តីអន្តរាយ[1] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលជាសាវជ្ជប្បញ្ញត្តិ[2] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលជាអនវជ្ជប្បញ្ញត្តិ[3] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើ (ដូចយ៉ាងបាចដីកាបត្តិ) ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីការមិនធ្វើ (ដូចជាកិកុត្រូវអាបត្តិព្រោះមិនអធិដ្ឋានចីវរ) ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើនឹងការមិនធ្វើ (ដូចកងកុដិការសិក្ខាបទ) ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិខាងដើម គឺអាបត្តិដែលកិកុត្រូវមុន ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិខាងចុង គឺអាបត្តិដែលត្រូវបន្ទាប់គ្នាមក ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងដើម[4] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងចុង[5] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលខូនសំដែងហើយ ជាអាបត្តិគួរដល់តំរិយោគប់ គឺជាត់ចុះចេញបាន ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ

---

๑ អាបត្តិដែលជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ បើភិក្ខុកន្ទេងដោយមិនដឹង ក៏មិនធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់សូធិនឹងព្រះនិព្វានឡើយ ។ ๒ សាវជ្ជប្បញ្ញត្តិ គឺអាបត្តិដែលជាលោកវជ្ជៈ ។ ๓ អនវជ្ជប្បញ្ញត្តិ គឺអាបត្តិជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ។ ๔ អាបត្តិជាបច្ច័យនៃមូលសិក្ខាទិ គឺបរិក្ខារ ព្រោះមូលាយបដិកស្សនៈ ។ ๕ អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអគ្ឃសិក្ខាទិ គឺបរិក្ខារព្រោះជានទទួលអគ្ឃសមោធាន តែក្នុងអដ្ឋកថាថា កុរុន្ទី ពន្យល់ថា អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងដើមនោះ គឺអាបត្តិដែលភិក្ខុត្រូវក្នុងបរិវាស ឯអាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងចុងនោះ គឺភិក្ខុត្រូវក្នុងវេលាប្រព្រឹត្តមានត្ត ។

ឆុបតា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។ អ-
ឆុប្បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។ អនុប្បន្នប្បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។
សព្ពន្តប្បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។ បទេសប្បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។
សាធារណប្បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។ អសាធារណប្បញ្ចត្តិ
ជានិតព្ពា ។ ឯកតោបញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។ ឧភតោ-
បញ្ចត្តិ ជានិតព្ពា ។ ឋុល្លវជ្ជា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។
អឋុល្លវជ្ជា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ តំហិប្បដិសញ្ញុត្តា
អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ ន តំហិប្បដិសញ្ញុត្តា អាបត្តិ ជានិ-
តព្ពា ។ ឆិយតា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ អឆិយតា អា-
បត្តិ ជានិតព្ពា ។ អាទិកេវេ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។
អជាទិកេវេ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អាទិម្ហាបត្តិកោ
បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អកិរិយ្ហាបត្តិកោ បុគ្គលោ ជា-
និតព្ពោ ។ ចោទកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ចុទិតកោ
បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អធម្មចោទកោ បុគ្គលោ ជា-
និតព្ពោ ។ អធម្មចុទិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។

ដែលខ្លួនសំដែងហើយ តែមិនគួរដល់កិរិយាកាប់(ដាក់ធុរៈចេញបាន) ។ កិក្ខុ
ត្រូវស្គាល់បញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនុប្ប-
ន្នបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់សព្ពត្ថបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បទេសបញ្ញ-
ត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់សាធារណបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អសាធារណប្ប-
ញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ឯកតោបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ទុកតោបញ្ញត្តិ ។
កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិមានទោសធ្ងន់ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិមិនមានទោស
ធ្ងន់ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលបដិសំយុត្តដោយគ្រហស្ថ ។ កិក្ខុត្រូវ
ស្គាល់អាបត្តិដែលមិនបដិសំយុត្តដោយគ្រហស្ថ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ
ដែលទៀង គឺអនន្តរិយកម្ម ៥ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលមិនទៀង គឺ
ក្រៅអំពីអនន្តរិយកម្ម ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គល ដែលធ្វើទុសខាងដើម
បញ្ញត្តិ (អាទិកម្មិកបុគ្គល) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលមិនធ្វើទុស
ខាងដើមបញ្ញត្តិ (អនុបញ្ញត្តិការកបុគ្គល) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នក
ត្រូវអាបត្តិមិនបានជានិច្ច (ត្រូវអាបត្តិមួយ ។) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នក
ត្រូវអាបត្តិរឿយ ។ (ត្រូវជានិច្ច) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នកចោទ ។
កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគេចោទ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នកចោទមិន
ត្រូវតាមធម៌ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគេចោទមិនត្រូវតាមធម៌ ។

ឯកតរវារំ ឧត្តានតាយ

ធម្មចោទនកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ធម្មចុទិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ និយតោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អនិយតោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អភព្វាបត្តិកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អភព្វាបត្តិកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ទុក្កិត្តកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អទុក្កិត្តកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ជាសិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អជាសិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ សមានសំវាសកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ជាជាសំវាសកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ បបទំ ជានិតព្វន្តិ ។

ឯកកំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(២៥) កតា អាបត្តិ លហុកា

សារេសេសា ច ទុដ្ឋុល្លា

បដិកម្មេនេសជា ច

ឯកុត្តរកៈ ឧទ្ទានគាថា

កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគេចោទត្រូវតាមធម៌ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់និយតបុគ្គល (ដែលប្រកបដោយម៉ត្តនិយតធម៌ ឬសម្មត្តនិយតធម៌) ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់អនិយតបុគ្គល ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគួរដល់អាបត្តិ គឺពួកសាវ័ក ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលមិនគួរដល់អាបត្តិ គឺព្រះពុទ្ធនឹងព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃមិនបានធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃឲ្យវិនាសចេញហើយ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃមិនបានឲ្យវិនាសចេញ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលមានសំវាសស្មើគ្នា ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលមានសំវាសផ្សេង ។ គ្នា ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់វិធីបញ្ឈប់ឆាតិមោក្ខ ។

ចប់ ឯកកៈ (ពួកមួយ) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃឯកកៈ (ពួកមួយ) នោះដូច្នេះ

(៦៩) ហេតុដែលធ្វើឲ្យមានអាបត្តិ ១ លហុកាបត្តិ ១ សាវសេសាបត្តិ ១ ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ អាបត្តិដែលគួរសំដែងចេញបាន ១ អាបត្តិដែលជាទេសនាគាមិនី ១ អាបត្តិដែលធ្វើ

អន្តរាវដ្ឋកិរិយា[๑]

កិរិយាកិរិយា[๒] បុញ្ជា

អន្តរា គណនូបគា

បញ្ញត្តានុប្បន្នា[๓] សព្ពា

សាធារណា ច ឯកតោ

ទុដ្ឋុល្លា តំមា ឩយតា ច

អាទិអនិច្ចតោនតោ

អធម្មធម្មនិយតោ

អកញ្ចេក្តិត្តជាសតោ ។

សមានំ ឋបនញ្ចេវ

ទុន្នាមំ ឯកតោ[๔] ឥធន្តិ ។

(๒๖) អត្តាបត្តិ សញ្ញាវិមោក្ខា អត្តាបត្តិ ន សញ្ញាវិមោក្ខា ។ អត្តាបត្តិ លទ្ធសមាបត្តិកស្ស អត្តាបត្តិ ន លទ្ធសមាបត្តិកស្ស ។ អត្តាបត្តិ សទ្ធម្មប្បដិសញ្ញុត្តា អត្តាបត្តិ អសទ្ធម្មប្បដិសញ្ញុត្តា ។

---

๑ ឧ. ម. អន្តរាវដ្ឋិកិរិយំ ។ ๒ ឧ. កិរិយាកិរិយបុញ្ជា ។ ម. កិរិយាកិរិយំ បុញ្ជា ។ ๓ ឧ. បញ្ញត្តិ អនានុប្បន្នា ។ ๔ ឧ. ម. ឯកកេ ។

សេចក្តីអន្តរាយ ១ អាបត្តិដែលជាសាវជ្ជប្បញ្ញត្តិ ១ អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើ ១ អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើនឹងការមិនធ្វើ ១ អាបត្តិខាងដើម ១ អាបត្តិជាបន្ទោះ ១ អាបត្តិគួរដល់កំរិយោគប់ ១ បញ្ញត្តិ ១ អនុប្បញ្ញត្តិ ១ អនុប្បន្នប្បញ្ញត្តិ ១ សព្វត្ថប្បញ្ញត្តិ ១ សាធារណប្បញ្ញត្តិ ១ អសាធារណប្បញ្ញត្តិ ១ ឯកតោបញ្ញត្តិ ១ ឧភតោបញ្ញត្តិ ១ អាបត្តិដែលបដិសំយុត្តដោយគ្រហស្ថ ១ អាបត្តិទៀត ១ អាទិកម្មិកបុគ្គល ១ បុគ្គលអ្នកត្រូវអាបត្តិមិនជានិច្ច ១ បុគ្គលអ្នកចោទ ១ បុគ្គលអ្នកចោទមិនតាមធម៌ ១ ចោទតាមធម៌ ១ និយតបុគ្គល ១ បុគ្គលមិនគួរដល់អាបត្តិ ១ បុគ្គលដែលសង្ឃធ្វើទុក្ខប្បនីយកម្ម ១ បុគ្គលដែលសង្ឃឲ្យវិនាស ១ បុគ្គលមានសំវាសស្មើគ្នា ១ វិធីបញ្ឈប់ឋានៈមោក្ខ ១ នេះជាឧទ្ទានគាថាក្នុងវគ្គមួយ ។ ។

(៤៦) អាបត្តិជាសញ្ញាវិមោក្ខ (សចិត្តកៈ) កំមាន អាបត្តិជានោសញ្ញាវិមោក្ខ (អចិត្តកៈ) កំមាន ។ អាបត្តិត្រូវដល់តិកៈដែលបានសមាបត្តិកំមាន អាបត្តិត្រូវដល់តិកៈដែលមិនបានសមាបត្តិកំមាន ។ អាបត្តិដែលប្រកបនឹងព្រះសទ្ធម្មកំមាន អាបត្តិដែលប្រកបនឹងអសទ្ធម្មកំមាន ។

ឯកត្តរិកំ ๑กំ สมวิกฺขาวปฺปฺหาสญฺญตฺตาทิกา

อตฺถาปตฺติ สมวิกฺขาวปฺปฺหาสญฺญตฺตา อตฺถาปตฺติ นวมวิกฺขาวปฺป-
หาสญฺญตฺตา ฯ อตฺถาปตฺติ สมุกฺกลปฺปหาสญฺญตฺตา อตฺถาปตฺติ
นวมุกฺกลปฺปหาสญฺญตฺตา ฯ อตฺถิ สงฺโฆ กณฺฑุจฺฉกมฺปิ อาปตฺติ อาปชฺชติ อตฺถิ ปุคฺคโล กณฺฑุจฺฉกมฺปิ อา-
ปตฺติ อาปชฺชติ ฯ อตฺถิ ปุคฺคโล กณฺฑุจฺฉกมฺปิ อาปตฺติ
อาปชฺชติ อตฺถิ สงฺโฆ กณฺฑุจฺฉกมฺปิ อาปตฺติ อา-
ปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ภูมิกเตา อาปชฺชติ โน เวหาสก-
เตา อตฺถาปตฺติ เวหาสกเตา อาปชฺชติ โน ภูมิกเตา ฯ
อตฺถาปตฺติ อิกฺขุมจฺฉา อาปชฺชติ โน ปาสจฺฉา อตฺถาปตฺติ
ปาสจฺฉา อาปชฺชติ โน อิกฺขุมจฺฉา ฯ อตฺถาปตฺติ อา-
ธิยจฺฉา อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ อนาธิยจฺฉา อาปชฺชติ ฯ
อตฺถาปตฺติ สมาธิยจฺฉา อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น สมา-
ธิยจฺฉา อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ กากเจฉา อาปชฺชติ
อตฺถาปตฺติ น กากเจฉา อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ เนจฺฉา
อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น เนจฺฉา อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ
ปฏิกฺกณฺฑาจฺฉา อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น ปฏิกฺกณฺฑาจฺฉา
อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ปาโกเตน อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ

ឯកត្តរិកៈ ទុកៈ (ពួកពីរ) អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារជារើម

អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារបស់ខ្លួនក៏មាន អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារបស់បុគ្គលដទៃក៏មាន ។ អាបត្តិដែលប្រកបនឹងបុគ្គលគឺខ្លួនឯងក៏មាន ។ អាបត្តិដែលប្រកបនឹងបុគ្គល គឺអ្នកដទៃក៏មាន ។ ភិក្ខុនិយាយពាក្យសច្ចៈត្រូវគុំកាបត្តិក៏មាន ភិក្ខុនិយាយពាក្យមុសាត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនិយាយពាក្យមុសាត្រូវគុំកាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនិយាយពាក្យសច្ចៈត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនៅលើផែនដីត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅលើអាកាសមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅលើអាកាសត្រូវអាបត្តិ នៅលើផែនដីមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុដើរចេញទៅត្រូវអាបត្តិ ដើរចូលមកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ដើរចូលមកត្រូវអាបត្តិ ដើរចេញទៅមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុកាន់យកត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនកាន់យកត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ភិក្ខុសមាទាន (វត្ត) ត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនសមាទាន(វត្ត) ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុឆ្លើត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនឆ្លើត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុឲ្យត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនឲ្យត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុទទួលត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនទទួលត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបរិភោគក៏មាន ត្រូវ

น ปริโภเคน อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ วตฺตุ อาปชฺชติ โน นาปิ อตฺถาปตฺติ นาปิ อาปชฺชติ โน วตฺตุ ฯ อตฺถาปตฺติ อรุณุคฺเค อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น อรุณุคฺเค อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ฉินฺนโกฺล อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น ฉินฺนโกฺล อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ฉาเทนโกฺล อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น ฉาเทนโกฺล อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ฉาเรนโกฺล อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น ฉาเรนโกฺล อาปชฺชติ ฯ

(๒๗) เทฺว ทุเทสกา ชานฺตุสมฺปนฺโน จ ปณฺณารสมฺปนฺโน จ[๑] ฯ เทฺว ปกาสนียา ชานฺตุสมฺปนฺนา จ ปณฺณารสมฺปนฺนา จ ฯ เทฺว กมฺมานิ อปโลเกตพฺพกมฺมญฺจ ญตฺติกมฺมญฺจ ฯ อปกาสนียา เทฺว กมฺมานิ ญตฺติทุติยกมฺมญฺจ ญตฺติจตุตฺถกมฺมญฺจ ฯ เทฺว กมฺมวคฺคานิ อปโลเกตพฺพกมฺมสงฺฆ วคฺคญฺจ ญตฺติกมฺมสงฺฆ วคฺคญฺจ ฯ อปกาสนียา เทฺว กมฺมวคฺคานิ ญตฺติทุติยกมฺมสงฺฆ วคฺคญฺจ ญตฺติจตุตฺถกมฺมสงฺฆ วคฺคญฺจ ฯ เทฺว กมฺมสามคฺคิโย อปโลเกตพฺพกมฺมสงฺฆ สามคฺคิญฺจ ญตฺติกมฺมสงฺฆ สามคฺคิญฺจ ฯ อปกาสนียา เทฺว กมฺมสามคฺคิโย ญตฺติทุติยกมฺมสงฺฆ สามคฺคิญฺจ ญตฺติจตุตฺถกมฺมสงฺฆ สามคฺคิญฺจ ฯ

๑ ชานฺตุสมฺปนฺโน จ ปณฺณารสมฺปนฺโน ชานาติ ปาตุโมกฺขนฺติ ฯ

អាបត្តិព្រោះមិនបរិភោគក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែក្នុងវេលាយប់ មិនត្រូវ
អាបត្តិក្នុងវេលាថ្ងៃក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែក្នុងវេលាថ្ងៃ មិនត្រូវក្នុងវេលាយប់
ក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងពេលអរុណរះក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងពេលអរុណ
មិនទាន់រះក៏មាន ។ កិក្ខុកាត់ត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនកាត់ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។
កិក្ខុបិទបាំងត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនបិទបាំងត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុទ្រទ្រង់
ត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនទ្រទ្រង់ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(២៧) ឧបោសថមាន ២ យ៉ាង គឺ ចាតុទ្ទសីឧបោសថ ១ បណ្ណរសី
ឧបោសថ ១ ។ បវារណាមាន ២ យ៉ាង គឺ ចាតុទ្ទសីបវារណា ១ បណ្ណ-
រសីបវារណា ១ ។ កម្មមាន ២ យ៉ាង គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ។
កម្មមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ ទី
កើតនៃកម្មមាន ២ យ៉ាង គឺ ទីកើតនៃអបលោកនកម្ម ១ ទីកើតនៃញត្តិ-
កម្ម ១ ។ ទីកើតនៃកម្មមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺទីកើតនៃញត្តិទុតិយកម្ម ១
ទីកើតនៃញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ ទោសរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាង គឺទោសនៃ
អបលោកនកម្ម ១ ទោសនៃញត្តិកម្ម ១ ។ ទោសរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាង
ដទៃទៀត គឺ ទោសនៃញត្តិទុតិយកម្ម ១ ទោសនៃញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។

ទ្វេ កម្មសម្បត្តិយោ អបសោកនកម្មស្ស សម្បត្តិ ញត្តិកម្មស្ស សម្បត្តិ ។ អបរាបិ ទ្វេ កម្មសម្បត្តិយោ ញត្តិទុតិយកម្មស្ស សម្បត្តិ ញត្តិចតុត្ថកម្មស្ស សម្បត្តិ ។ ទ្វេ ជាជាសំវាសកភូមិយោ អត្តជា ច អត្តាជំ ជាជាសំវាសកំ កវេតិ សមត្តោ ច ជំ សង្ឃោ ឧក្ខិបតិ អធម្មេន ច អប្បដិកម្មេ ច អប្បដិនិស្សគ្គេ ច ។ ទ្វេ សមានសំវាសកភូមិយោ អត្តជា ច អត្តានំ សមានសំវាសកំ កវេតិ សមត្តោ ច ជំ សង្ឃោ ឧក្ខិបតិ ឧសាវេតិ អធម្មេន ច អប្បដិកម្មេ ច អប្បដិនិស្សគ្គេ ច ។

(២៨) ទ្វេ ចាវជិកា កិក្ខនញ្ច កិក្ខុនីនញ្ច ។ ទ្វេ សង្ឃាទិសេសា ទ្វេ ថុល្លច្ចយា ទ្វេ បាចិត្តិយា ទ្វេ បាដិទេសនីយា ទ្វេ ទុក្កដា ទ្វេ ទុព្ភាសិតា កិក្ខនញ្ច កិក្ខុនីនញ្ច សត្ត អាបត្តិយោ សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ។ ទ្វីហាការេហិ សង្ឃោ កិច្ចតិ កម្មេន ច សលាកគ្គាហេន ច ។

សម្បត្តិរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាង គឺ សម្បត្តិនៃអបលោកនកម្ម ១ សម្បត្តិនៃញត្តិកម្ម ១ ។ សម្បត្តិរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សម្បត្តិនៃញត្តិទុតិយកម្ម ១ សម្បត្តិនៃញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ ភូមិនៃកិក្ខុមានសំវាសផ្សេង ។ គ្នាមាន ២ យ៉ាង គឺ កិក្ខុធ្វើខ្លួនឲ្យមានសំវាសផ្សេងគ្នា ដោយខ្លួនឯង ១ សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នាលើកវត្តកិក្ខុនោះ ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនសំដែងអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់) ក្តី ១ ។ ភូមិនៃកិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នាមាន ២ យ៉ាង គឺ កិក្ខុធ្វើខ្លួនឲ្យមានសំវាសស្មើគ្នា ដោយខ្លួនឯង ១ សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នាសូត្រទុសារណកម្ម បំពោះកិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តហើយនោះ ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនសំដែងអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់) ក្តី ១ ។

[២៨] ជាតដកមាន ២ យ៉ាងគឺ ជាតដករបស់ពួកកិក្ខុ ១ ជាតដករបស់ពួកកិក្ខុនី ១ ។ សង្ឃាទិសេសមាន ២ ថុល្លច្ចយមាន ២ បាចិត្តិយៈមាន ២ បាដិទេសនីយៈមាន ២ ទុក្កដមាន ២ ទុព្ភាសិតមាន ២ គឺរបស់កិក្ខុ ១ របស់កិក្ខុនី ១ រួមជាអាបត្តិ ៧ គឺ តាមនៃអាបត្តិទាំង ៧ ។ សង្ឃវៃកម្មយ ដោយអាការ ៤ គឺ ដោយកម្ម ១ ដោយការចាប់ស្មាក ១ ។

(២៩) ទ្វេ បុគ្គលា ន ឧបសម្បាទេតព្វា អន្ធានហី តោ អន្ធហី តោ ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ន ឧបសម្បាទេតព្វា វត្ថុវិបន្នោ ការណាទុក្ករតោ ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ន ឧបសម្បាទេតព្វា អបរិបូរកេ បរិបូរកេ[1] តោ ច យាចតិ ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ និស្សយ ន វត្តព្វំ អលជ្ជិស្ស ច ពាលស្ស ច ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ ន និស្សយោ ទាតព្វោ[2] អលជ្ជិស្ស ច លជ្ជិ តោ ច ន យាចតិ ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ និស្សយោ ទាតព្វោ ពាលស្ស ច លជ្ជិស្ស ច យាចតិ ។ ទ្វេ បុគ្គលា អកព្វា អាបត្តឹ អាបជ្ជិតុំ ពុទ្ធា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច ។ ទ្វេ បុគ្គលា កព្វា អាបត្តឹ អាបជ្ជិតុំ តិក្ខ ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច ។ ទ្វេ បុគ្គលា អកព្វា សញ្ចិច្ច អាបត្តឹ អាបជ្ជិតុំ តិក្ខ ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច អរិយបុគ្គលា ។ ទ្វេ បុគ្គលា កព្វា សញ្ចិច្ច អាបត្តឹ អាបជ្ជិតុំ តិក្ខ ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច បុថុជ្ជនា ។ ទ្វេ បុគ្គលា អកព្វា សញ្ចិច្ច សាតិសារំ វត្ថុំ អជ្ឈាចរិតុំ តិក្ខ ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច អរិយបុគ្គលា ។ ទ្វេ បុគ្គលា កព្វា សញ្ចិច្ច សាតិសារំ វត្ថុំ អជ្ឈាចរិតុំ តិក្ខ ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច បុថុជ្ជនា ។

---

១ ឱ. ម. សបរិបូរកេ ។ ២ ឱ. ម. និស្សយោ ន ទាតព្វោ ។

(២៩) បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទាមាន ២ ពួក គឺ បុគ្គលសាបសូន្យចាកកាល ១ បុគ្គលសាបសូន្យចាកអវយវៈ ១ ។ បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទា មាន ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលជាវត្ថុវិបត្តិ ១ បុគ្គលជាប់ធ្វើអំពើអាក្រក់ ១ ។ បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទា មាន ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមាន(បរិក្ខារ)មិនគ្រប់គ្រាន់ ១ បុគ្គលមាន(បរិក្ខារ)គ្រប់គ្រាន់ហើយ តែមិនសូម(ឧបសម្បទា) ១ ។ ភិក្ខុមិនត្រូវនៅអាស្រ័យនឹងបុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលជាអលជ្ជី ១ បុគ្គលពាល ១ ។ ភិក្ខុមិនត្រូវឱ្យនិស្សយដល់បុគ្គល ២ ពួកគឺ បុគ្គលជាអលជ្ជី ១ បុគ្គលជាលជ្ជី តែមិនបានសូម ១ ។ ភិក្ខុត្រូវឱ្យនិស្សយដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលលួងំ ១ បុគ្គលជាលជ្ជីហើយបានសូម ១ ។ បុគ្គលដែលមិនគួរត្រូវអាបត្តិមាន ២ គឺ ព្រះពុទ្ធ ១ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ១ ។ បុគ្គលដែលគួរនឹងត្រូវអាបត្តិមាន ២ គឺ ភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ។ បុគ្គលមិនគួរនឹងត្រូវអាបត្តិ ព្រោះកំណត់មាន ២ គឺ ភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ដែលជាអរិយបុគ្គល ។ បុគ្គលដែលគួរនឹងត្រូវអាបត្តិ ព្រោះកំណត់មាន ២ គឺ ភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ដែលជាបុថុជ្ជន ។ បុគ្គលមិនគួរនឹងប្រព្រឹត្តកន្ធវត្តុ ដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងធំ ព្រោះកំណត់មាន ២ គឺ ភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ដែលជាព្រះអរិយបុគ្គល ។ បុគ្គលគួរនឹងប្រព្រឹត្តកន្ធវត្តុ ដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងធំ ព្រោះកំណត់មាន ២ គឺ ភិក្ខុ ១ ភិក្ខុនី ១ ដែលជាបុថុជ្ជន ។

(๓๐) ទ្វេ បដិក្កោសា កាយេន ឯ បដិក្កោសតិ ឯកាយ ឯ បដិក្កោសតិ ។ ទ្វេ ឯសន្ធារណា អត្ថិ បុគ្គលោ អប្បត្តោ ឯសន្ធារណំ តញ្ច សង្ឃោ ឯសន្ធារេតិ ឯកច្ចោ សុឯសន្ធារិតោ ឯកច្ចោ ទុឯ្ហសន្ធារិតោ ។ ទ្វេ ឱសារណា អត្ថិ បុគ្គលោ អប្បត្តោ ឱសារណំ តញ្ច សង្ឃោ ឱសារេតិ ឯកច្ចោ សោសារិតោ ឯកច្ចោ ទោសារិតោ ។ ទ្វេ បដិញ្ញា កាយេន ឯ បដិជានាតិ ឯកាយ ឯ បដិជានាតិ ។ ទ្វេ បដិក្ខហា កាយេន ឯ បដិក្ខណ្ហាតិ កាយប្បដិពទ្ធេន ឯ បដិក្ខណ្ហាតិ ។ ទ្វេ បដិក្ខេបា កាយេន ឯ បដិក្ខិបតិ ឯកាយ ឯ បដិក្ខិបតិ ។ ទ្វេ ឧបយាតិកា សិក្ខូបយាតិកា ច គោត្តុបយាតិកា ច ។ ទ្វេ ចោទនា កាយេន ឯ ចោទេតិ ឯកាយ ឯ ចោទេតិ ។

ឯកុត្តរិកៈ ទុកៈ ការហាមឃាត់មានពីរយ៉ាងជាដើម

(๓๐) ការហាមឃាត់មាន ๒ យ៉ាង គឺ ហាមឃាត់ដោយកាយ ๑ ហាមឃាត់ដោយវាចា๑ ។ ការសូត្រនិស្សារណាកម្មមាន ๒ យ៉ាង គឺបុគ្គលមិនដល់នូវនិស្សារណាកម្មទៅឡើយ តែបើសង្ឃសូត្រនិស្សារណាកម្មចំពោះបុគ្គលនោះ បុគ្គលពួកខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រនិស្សារណាកម្មហើយដោយល្អ ๑ បុគ្គលពួកខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រនិស្សារណាកម្មដោយអាក្រក់ ๑ ។ ការសូត្រនូវសារណាកម្មមាន ๒ យ៉ាង គឺ បុគ្គលមិនទាន់ដល់នូវសារណាកម្មទៅឡើយ តែបើសង្ឃសូត្រនូវសារណាកម្ម ចំពោះបុគ្គលនោះ បុគ្គលពួកខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រនូវសារណាកម្មហើយដោយល្អ ๑ បុគ្គលខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រនូវសារណាកម្មហើយដោយអាក្រក់ ๑ ។ ការប្តេជ្ញាមាន ๒ យ៉ាង គឺ ប្តេជ្ញាដោយកាយ ๑ ប្តេជ្ញាដោយវាចា ๑ ។ ការទទួលមាន ๒ យ៉ាង គឺ ទទួលដោយកាយ ๑ ទទួលដោយវត្ថុដែលជាប់នឹងកាយ ๑ ។ ការឃាត់មាន ๒ យ៉ាង គឺ ឃាត់ដោយកាយ ๑ ឃាត់ដោយវាចា ๑ ។ ការបៀតបៀនមាន ๒ យ៉ាង គឺ បៀតបៀនសង្ឃ๑ បៀតបៀនគ្រឿងបរិភោគ (ជារបស់សង្ឃ ឬបុគ្គល) ๑ ។ ការចោទមាន ๒ យ៉ាង គឺ ចោទដោយកាយ ๑ ចោទដោយវាចា ๑ ។

(๓๑) ទ្វេ កាមិនសទ្ធ បលិពោធា អាវាសបលិ-
ពោធោ ច ចីវរបលិពោធោ ច ។ ទ្វេ កាមិនសទ្ធ
អបលិពោធា អាវាសាបលិពោធោ ច ចីវរាបលិពោធោ
ច ។ ទ្វេ ចីវរានិ តហាបតិកញ្ច បំសុកូលិកញ្ច ។ ទ្វេ
បត្តា អយោបត្តោ ច មត្តិកាបត្តោ ច ។ ទ្វេ មណ្ឌលា-
និ តិបុមយញ្ច សីសមយញ្ច[1] ។ ទ្វេ បត្តសទ្ធ អធិដ្ឋា-
នា កាយេន វា អធិដ្ឋេតិ វាចាយ វា អធិដ្ឋេតិ ។
ទ្វេ ចីវរសទ្ធ អធិដ្ឋានា កាយេន វា អធិដ្ឋេតិ វាចាយ
វា អធិដ្ឋេតិ ។ ទ្វេ វិកប្បនា សម្មុខាវិកប្បនា ច
បរម្មុខាវិកប្បនា ច ។ ទ្វេ វិនយោ តិក្ខុនញ្ច តិក្ខុនី-
នញ្ច ។ ទ្វេ វេនយិកា បញ្ញត្តញ្ច បញ្ញត្តានុលោមញ្ច ។
ទ្វេ វិនយសទ្ធ សល្លេខា អកប្បិយេ សេតុឃាតោ
កប្បិយេ អត្តការិតា ។

(๓๒) ទ្វីហាការេហិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ កាយេន
វា អាបជ្ជតិ វាចាយ វា អាបជ្ជតិ ។ ទ្វីហាការេហិ

---

๑ ឧ. ម. តិបុមយំ សីសមយំ ។

(៣១) បលិពោធនៃភិនមាន ២ យ៉ាង គឺ អាវាសបលិពោធ ១ ចីវរបលិពោធ ១ ។ ការមិនមានបលិពោធនៃភិនមាន ២ យ៉ាង គឺ មិនមានបលិពោធនឹងអាវាស ១ មិនមានបលិពោធនឹងចីវរ ១ ។ ចីវរមាន ២ យ៉ាង គឺ គហបតីចីវរ ១ បំសុកូលចីវរ ១ ។ ចុត្រមាន ២ យ៉ាង គឺ ចុត្រដែក ១ ចុត្រដី ១ ។ មណ្ឌលគឺដើងចុត្រមាន ២ យ៉ាង គឺ ដើងចុត្រដែលគេធ្វើដោយសំណប៉ាហាំង ១ ធ្វើដោយសំណកត់ ១ ។ ការអធិដ្ឋានចុត្រមាន ២ យ៉ាង គឺ អធិដ្ឋានដោយកាយ ១ អធិដ្ឋានដោយវាចា ១ ។ ការអធិដ្ឋានចីវរមាន ២ យ៉ាង គឺ អធិដ្ឋានដោយកាយ ១ អធិដ្ឋានដោយវាចា ១ ។ ការវិកប្បមាន ២ យ៉ាង គឺ វិកប្បក្នុងទីចំពោះមុខ ១ វិកប្បក្នុងទីកំបាំងមុខ ១ ។ វិន័យមាន ២ យ៉ាង គឺ វិន័យរបស់ពួកភិក្ខុ ១ របស់ពួកភិក្ខុនី ១ ។ អត្ថរបស់វិន័យមាន ២ យ៉ាង គឺ បញ្ញត្តិ ១ បញ្ញត្តានុលោម (គឺ មហាបទេស ៤) ១ ។ សេចក្តីផ្សះផ្សានៃវិន័យមាន ២ យ៉ាង គឺ សម្រាប់នូវបច្ចយក្នុងអភប្បិយវត្ថុ ១ ការធ្វើនូវប្រមាណក្នុងភប្បិយវត្ថុ ១ ។

(៣២) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ត្រូវដោយកាយ ១ ត្រូវដោយវាចា ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ចេញ

អាបត្តិយោ វុដ្ឋាតិ តាយេន ឯ វុដ្ឋាតិ ឯចាយ ឯ វុដ្ឋាតិ ។ ទ្វេ បវិវាសា បដិច្ឆន្នបរិវាសោ ច អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ ច ។ អបរេបិ ទ្វេ បរិវាសា សុទ្ធន្តបរិវាសោ ច សមោធានបរិវាសោ ច ។ ទ្វេ មានត្តា បដិច្ឆន្នមានត្តញ្ច អប្បដិច្ឆន្នមានត្តញ្ច [(๑)] ។ អបរេបិ ទ្វេ មានត្តា បក្ខមានត្តញ្ច សមោធានមានត្តញ្ច ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ វត្តិច្ឆេទោ ចារិត្តសិក្ខាសង្ខ ច មានត្តចារិត្តសង្ខ ច ។

[๓๓] ទ្វេ អនាទរិយានិ បុគ្គលានាទរិយញ្ច ធម្មានាទរិយញ្ច ។ ទ្វេ លោលានិ ជាតិមយញ្ច ភាវិមយញ្ច [(๒)] ។ អបរានិបិ ទ្វេ លោលានិ សាមុទ្ទញ្ច តាឡលោលញ្ច ។ អបរានិបិ ទ្វេ លោលានិ សិង្គវញ្ច ខុឡ្លិឧញ្ច ។ អបរានិបិ ទ្វេ លោលានិ ភេមតកញ្ច បក្ខលុតកញ្ច ។ ទ្វេ បរិតោតា អព្ភន្តរបរិតោតោ ច

---

๑ ម. បដិច្ឆន្នមានត្តំ អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ ។ ๒ ម. ភាវិមយញ្ច ។

ចាកដោយកាយ ១ ចេញចាកដោយវាចា ១ ។ បវិវេសមាន ២ យ៉ាង គឺ បដិច្ចន្នបវិវេស ១ អប្បដិច្ចន្នបវិវេស ១ ។ បវិវេសមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សុញ្ញតបវិវេស ១ សមោធានបវិវេស ១ ។ មានត្តមាន ២ យ៉ាង គឺ បដិច្ចន្នមានត្ត ១ អប្បដិច្ចន្នមានត្ត ១ ។ មានត្តមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ បក្ខមានត្ត ១ សមោធានមានត្ត ១ ។ ការដាច់ពាក្យរបស់បុគ្គល ៤ ពួក គឺ ភិក្ខុកំពុងនៅបវិវេស ១ ភិក្ខុកំពុងប្រព្រឹត្តមានត្ត ១ ។

(៣៣) ការមិនអើពើមាន ២ យ៉ាង គឺ មិនអើពើនឹងបុគ្គល ១ មិនអើពើនឹងធម៌ ១ ។ អំបិលមាន ២ ប្រភេទ គឺ អំបិលកើតឯង ១ អំបិលកើតអំពីជាតិដីប្រៃ ១ ។ អំបិលមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺបំបិលកើតពីទឹកសមុទ្រ ១ អំបិលខ្មៅ ១ ។ អំបិលមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺអំបិលសិន្ធវៈ (អំបិលមានសម្បុរសដូរលើភ្នំ) ១ អំបិលឧព្ភិទៈ (អំបិលដុះជាពន្លក ។ ល្អើងពីផែនដី) ១ ។ អំបិល ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ អំបិលឈ្មោះរោមកៈ (អំបិលកើតកន្ធរោមដនបទ) ១ អំបិលឈ្មោះបក្ខលូកៈ (អំបិលកើតពីទឹកក្នុងដែលធ្វើអំពីស្មៅដំណើប) ១ ។ បវិវេកមាន ២ គឺ អព្ភន្តរបវិវេក

ពាហិរបរិភោគោ ច ។ ទ្វេ អត្ថាសា ហោន្តោ ច អត្ថាសោ ទុក្ខដ្ឋោ ច អត្ថាសោ ។ ទ្វីហាការេហិ បេសុញ្ញំ ហោតិ បិយកម្យស្ស ច គេធាធិប្បាយស្ស ច ។ ទ្វីហាការេហិ តណាភោជនំ បសវតិ ឆិន្នភិន្នតោ ច វិញ្ញត្តិតោ ច ។ ទ្វេ វស្សូបគាយិកា បុរិមិកា ច បច្ឆិមិកា ច ។ ទ្វេ អធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុទ្ទបានិ ។ ទ្វេ ធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុទ្ទបានិ[1] ។

[๓๔] ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អនាគតំ ភារំ វហតិ យោ ច អាគតំ ភារំ ន វហតិ ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អនាគតំ ភារំ ន វហតិ យោ ច អាគតំ ភារំ វហតិ ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អកប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច

---

๑ ទ្វេ ចាតិមោក្ខុទ្ទបានិ អធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុទ្ទបានិ ធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុទ្ទបានីតិ កត្ថចិ ឱលុតេ ទិស្សតិ ។

(បរិភោគសេបចូលទៅ) ១ ភាវៈបរិភោគ (ប្រើក្នុងសង្ឃាដិវត្ថុ) ១ ។ ការដេរមាន ២ យ៉ាង គឺ ដេរយ៉ាងថោកខាប ១ ដេរយ៉ាងទុតៃដ្ឋ ១ ។ ការញុះញង់តើតដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ប៉ងដើម្បីឲ្យគេស្រឡាញ់ខ្លួន ១ ប៉ងដើម្បីបំបែកគ្នា ១ ។ កិក្ខុទទួលគណភោជនបានដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ដោយគេនិមន្ត ១ ដោយការសូមគេ ១ ។ ការចូលវស្សាមាន ២ យ៉ាង គឺបុរិមិកាវស្សា ១ បច្ឆិមិកាវស្សា ១ ។ ការឃាត់ហាមចាត់មោក្ខ ដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ២ យ៉ាង ។ ការឃាត់ហាមចាត់មោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ២ យ៉ាង ។

(៣៤) បុគ្គលពាលមាន ២ ពួក គឺបុគ្គលដែលនាំភារៈ (កិច្ចមានអាបត្តានាបត្តិជាដើម) មិនទាន់មានមក ១ បុគ្គលដែលមិននាំភារៈដែលមានមកហើយ ១ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ២ ពួក គឺ បុគ្គលដែលមិននាំភារៈមិនទាន់មកដល់ ១ បុគ្គលដែលនាំភារៈមានមកហើយ ១ ។ បុគ្គលពាលមាន ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកប្បិយវត្ថុ ថាជាអកប្បិយវត្ថុ ១ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ២ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាអកប្បិយវត្ថុ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ១ ។ បុគ្គលពាលមាន ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គល

អនាបត្តិយោ អាបត្តិសញ្ញី យោ ច អាបត្តិយោ អនាបត្តិសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អាបត្តិយោ អាបត្តិសញ្ញី យោ ច អនាបត្តិយោ អនាបត្តិសញ្ញី ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អធម្មេ ធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ អធម្មសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អធម្មេ អធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ ធម្មសញ្ញី ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អវិនយេ វិនយសញ្ញី យោ ច វិនយេ អវិនយសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អវិនយេ អវិនយសញ្ញី យោ ច វិនយេ វិនយសញ្ញី ។

(๓๕) ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច ន ក្កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ក្កុក្កុច្ចាយតិ យោ ច ក្កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន ក្កុក្កុច្ចាយតិ ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច ន ក្កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន ក្កុក្កុច្ចាយតិ យោ ច

មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួក គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ ๑ ។ បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួកដទៃទៀត គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ ๑ មានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួកគឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាជាធម៌ ๑ ។ បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាវិន័យ ថាមិនមែនវិន័យ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនជាវិន័យ ថាមិនមែនជាវិន័យ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងសភាវៈជាវិន័យ ថាជាវិន័យ ๑ ។

(๓๕) អាសវៈទាំងឡាយតែងចំរើនដល់បុគ្គល ๒ ពួក គឺ បុគ្គលដែលសង្វរយ៍ចំពោះហេតុដែលមិនគួរសង្វរយ៍ ๑ បុគ្គលដែលមិនសង្វរយ៍ចំពោះហេតុដែលគួរសង្វរយ៍ ๑ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គល ๒ ពួក គឺ បុគ្គលដែលមិនសង្វរយ៍ចំពោះហេតុដែលមិនគួរសង្វរយ៍ ๑

ក្កុក្កុច្ចាយិកវុំ ក្កុក្កុច្ចាយតំ ។ អបរេសម្បិ ទ្វិន្នំ
បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អកប្បិយេ កប្ប-
យសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ
បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច អកប្បិយេ អកប្ប-
យសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី ។ អបរេ-
សម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អនាបត្តិ-
យោ អាបត្តិសញ្ញី យោ ច អាបត្តិយោ អនាបត្តិសញ្ញី ។
ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច អនាបត្តិយោ
អនាបត្តិសញ្ញី យោ ច អាបត្តិយោ អាបត្តិសញ្ញី ។ អប-
រេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អធម្មេ
ធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ អធម្មសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ
អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច អធម្មេ អធម្មសញ្ញី យោ
ច ធម្មេ ធម្មសញ្ញី ។ អបរេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ
អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អវិនយេ វិនយសញ្ញី យោ ច
វិនយេ អវិនយសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន

សង្ឃ័យចំពោះហេតុដែលគួរសង្ស័យ ១ ។ អាសវៈទាំង ឡាយតែងចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកប្បិយវត្ថុថាជាអកប្បិយវត្ថុ ១ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាអកប្បិយវត្ថុ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ១ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិថាជាអនាបត្តិ ១ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិថាជាអនាបត្តិ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ១ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ ១ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាជាធម៌ ១ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងចំរើនដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនវិន័យ ថាជាវិន័យ ១ បុគ្គល

ឯកុត្តរកំ ទុកំ នវមភាគវារ

វត្ថុន្តរំ យោ ច អវិនយេ អវិនយសញ្ញី យោ ច វិនយេ វិនយសញ្ញី ។

ទុកំ ឆដ្ឋំ (๑) ។

តស្សុទ្ទានំ

(๓๖) សញ្ញា លទ្ធា ច សទ្ធម្មា
បវិក្ខោភ ច បុក្កលា
សង្ឃំ ភូមិ ឆំភូមន្តេ
អាទិយន្តេ សមាទិយំ
ភរភេន្តេ នេន្តេ តណ្ហាន្តេ
បវិភោគេន រត្តិ ច
អុណ្ណា ឆិន្ទំ ឆាទេន្តេ
ឆារេន្តេ ច ឧទោសថា
បវារណា ភម្មាបត្តិ

---

๑ ឧ. ម. ទុកឆដ្ឋំ ។

ឯកត្តរិកៈ ទុកៈ ឧទ្ទានគាថា

មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជារនៃយ ថាមិនមែនជារនៃយ ១ ។ អាសវៈ
ទាំង ៣ ឃ រមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គលពីរពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់
ក្នុងសភាវៈមិនមែនរនៃយ ថាមិនមែនរនៃយ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់
ក្នុងសភាវៈជារនៃយ ថាជារនៃយ ១ ។

ចប់ ទុកៈ (ពួកពីរ ៗ) ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃទុកៈ (ពួកពីរ ៗ) នោះ ដូចម្តេះ

(៣៦)អាបត្តិជាសញ្ញាវិមោក្ខ ១ អាបត្តិនៃកិក្ខុដលបានសមា-
បត្តិ ១ អាបត្តិប្រកបដោយព្រះសទ្ធម្ម ១ អាបត្តិប្រកបដោយ
បវិត្តា ១ អាបត្តិប្រកបដោយបុគ្គល ១ កិក្ខុនិយាយពាក្យសច្ចៈ
ត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុនៅលើផែនដីត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុចេញទៅត្រូវ
អាបត្តិ ១ កិក្ខុកាន់យកត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុសមាទានត្រូវអាបត្តិ ១
កិក្ខុឆ្លើត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុកាលឲ្យត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុកាលទទួល
ត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបរិភោគ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុង
វេលាយប់ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុងវេលាអរុណរះ ១ កិក្ខុកាត់
ត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុបំទច់ត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុទ្រទ្រង់ត្រូវអា-
បត្តិ ១ ឧបោសថ ១ បវារណា ១ កម្ម ១ កម្មដទៃទៀត ១

វត្ត អបរ នោសា ច

អបរ ទ្វេ ច សម្ភត្តិ

ជាតា សមានមេវ ច

ចាភដំ សង្ឃា ចុល្លវគ្គំ[๑]

ចាចិត្តំ ចាដានេសនំ

ទុក្កដា ភាសិតញ្ចេវ[๒]

សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធកា[๓]

កិដ្ឋតិ ឧបសម្បទា

តថេវ អបរេ ទុវេ

ឆ វត្តុំ ឆ ទាតព្ពំ

អភព្ភាភព្ពមេវ ច

សង្ឃិដ្ឋ សាតិសារ ច

បដិក្កោសា និស្សារណា

ឋិសារណា បដិញ្ញា ច

បដិក្ករោ បដិក្ខិបា

ឧបឃាតិ ចោទនា ច

---

๑ ម. ចុល្លវគ្គយំ ។ ๒ ម. ទុក្កាសិតា ចេវ ។ ๓ ម. ម. សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ច ។

វត្ថុនៃកម្ម ๑ វត្ថុនៃកម្មដទៃទៀត ๑ ទោសនៃកម្ម ๑ ទោសនៃកម្មដទៃទៀត ๑ សម្បត្តិនៃកម្ម ๒ យ៉ាង ๑ ភូមិនៃកិរិយាមានសំវាសផ្សេងៗគ្នា ๑ ភូមិនៃកិរិយាមានសំវាសស្មើគ្នា ๑ បាដិ- ๑ សង្ឃាទិសេស ๑ ថុល្លច្চ័យ ๑ បាចិត្តិយៈ ๑ បាដេសនីយៈ ๑ ទុក្កដ ๑ ទុព្ភាសិត ๑ រួមជាកងនៃអាបត្តិ ๗ សង្ឃបែកគ្នា ๑ កិរិយាមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ๑ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាបំពោះបុគ្គលពីរពួកដទៃទៀត ๑ កិរិយាមិនត្រូវអាស្រ័យនៅ ๑ មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ๑ បុគ្គលមិនគួរនឹងត្រូវអាបត្តិ ๑ បុគ្គលគួរត្រូវអាបត្តិព្រោះកែង ๑ បុគ្គលគួរនឹងត្រូវអាបត្តិព្រោះប្រព្រឹត្តកន្ទុងវត្ថុដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងធំ ๑ ការហាមឃាត់ ๑ ការសូត្រនិស្សារណាកម្ម ๑ ការសូត្រឧសារណាកម្ម ๑ ការប្តេជ្ញា ๑ ការទទួល ๑ ការឃាត់ ๑ ការបៀតបៀន ๑ ការចោទ ๑

ភគវាបិ ច ខ្វេ តជា
ចីវរា បត្តមណ្ឌលា
អធិដ្ឋាជា តថា ខ្វេ[1]
វិភប្បជា ច វិនយោ
វេនយិកា សល្លេខិកា[2]
អាបជ្ជតិ ច វុដ្ឋាតិ
បវិវាសាបវេ ខ្វេ[3]
ខ្វេ មានត្តា អបវេ ច
វត្តិច្ឆេធោ អជានវិ
ខ្វេ លោណា តយោ អបវេ
បវិភោគា អក្កោសជា[4]
បេសុញ្ញំ ច តណា វស្សំ[5]
បបជា ភារភប្បិយា
អជាបត្តិ អធម្មេ[6] ច
វិនយេ អាសវេ តថាតិ ។

---

១ ឧ. ម. តថេវ ខ្វេ ។ ២ ឧ. វេនយិកា ច សល្លេខា ។ ៣ ឧ. ម. អបវេ ខ្វេ ។ ៤ ឧ. ម. បវិភោគក្កោសេន ច ។ ៥ ឧ.ម. វស្សេ ។ ម. បេសុញ្ញេ ច តណា វស្សេ ។ ៦ ឧ. ម. អធម្មធម្មេ ។

បលិពោធនៃកឋិន ๔ យ៉ាង១ មិនមានបលិពោធនៃកឋិន ๔ យ៉ាងដូចគ្នា១ ចីវរ១ បាត្រនឹងដើងទ្រូបាត្រ១ ការអធិដ្ឋានបាត្រ ๒ យ៉ាង១ ការអធិដ្ឋានចីវរ ๒ យ៉ាងដូចគ្នា១ ការវិកប្ប ๑ វិនិយ ๑ អត្ថនៃវិនិយ ๑ សេចក្តីផ្សេងៗ (នៃវិនិយ)១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ (ដោយអាការ ๒ យ៉ាង)១ ចេញចាកអាបត្តិ (ដោយអាការ ๒ យ៉ាង)១ បរិវាស ๒ យ៉ាង ๑ បរិវាស ๒ យ៉ាងដទៃទៀត១ មានត្ត ๒ យ៉ាង១ មានត្ត ๒ យ៉ាងដទៃទៀត ๑ ការដាច់ពត្រី ๑ សេចក្តីមិនអើពើ ๑ អំពិល ๒ យ៉ាងមាន ๓ ពួកគឺទៅទៀត១ ការបរិភោគ ๑ ការដេរ១ បេសុញ្ញវាទ១ ការទទួលគណភោជន១ ការចូលវស្សា១ ការបញ្ឈប់នូវបាតិមោក្ខ១ បុគ្គលពាលនាំការៈ ๑ កឋិនវត្ថុ១ អនាបត្តិ១ អធម្មកម្ម១ វិនយកម្ម១ អាសវៈតាំងឡាយ ๑ ។

(๓๗) អត្ថាបត្តិ តិដ្ឋន្តេ ភគវតិ អាបជ្ជតិ ដោ បរិនិព្ពុតេ អត្ថាបត្តិ បរិនិព្ពុតេ ភគវតិ អាបជ្ជតិ ដោ តិដ្ឋន្តេ អត្ថាបត្តិ តិដ្ឋន្តេបិ ភគវតិ អាបជ្ជតិ បរិនិព្ពុតេ-បិ ។ អត្ថាបត្តិ កាលេ អាបជ្ជតិ ដោ វិកាលេ អត្ថា-បត្តិ វិកាលេ អាបជ្ជតិ ដោ កាលេ អត្ថាបត្តិ កាលេ ចេវ អាបជ្ជតិ វិកាលេ ច ។ អត្ថាបត្តិ រត្តិំ អាបជ្ជតិ ដោ ទិវា អត្ថាបត្តិ ទិវា អាបជ្ជតិ ដោ រត្តិំ អត្ថាបត្តិ រត្តិញ្ចេវ អាបជ្ជតិ ទិវា ច ។ អត្ថាបត្តិ ឧសវាសេ្ស អាបជ្ជតិ ដោ ឆឧឧសវាសេ្ស អត្ថាបត្តិ ឆឧឧសវាសេ្ស អាបជ្ជតិ ដោ ឧសវាសេ្ស អត្ថាបត្តិ ឧសវាសេ្ស ចេវ អាបជ្ជតិ ឆឧឧសវាសេ្ស ច ។ អត្ថាបត្តិ បញ្ចវាសេ្ស អាបជ្ជតិ ដោ ឆឧបញ្ចវាសេ្ស អត្ថាបត្តិ ឆឧបញ្ចវាសេ្ស អាបជ្ជតិ ដោ បញ្ចវាសេ្ស អត្ថាបត្តិ បញ្ចវាសេ្ស ចេវ អាបជ្ជតិ ឆឧបញ្ចវាសេ្ស ច ។ អត្ថាបត្តិ ភិក្ខុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ ដោ អភិក្ខុសលចិត្តោ អត្ថាបត្តិ អភិក្ខុសល-

(๓๗) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិកាលដែលព្រះមានព្រះភាគគង់នៅ កាលដែលព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយមិនត្រូវក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិកាលដែលព្រះមានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ កាលដែលព្រះអង្គគង់នៅទៀតមិនត្រូវក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងកុដិកាលដែលព្រះអង្គគង់នៅ ទាំងកុដិកាលដែលព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិកាលមិនត្រូវកុដិវិកាលក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិវិកាល មិនត្រូវកុដិកាលក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងកុដិកាល ទាំងកុដិវិកាលក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិវេលាយប់ មិនត្រូវកុដិវេលាថ្ងៃក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែកុដិវេលាថ្ងៃ មិនត្រូវកុដិវេលាយប់ក៏មាន ត្រូវអាបត្តិទាំងវេលាយប់ ទាំងវេលាថ្ងៃក៏មាន ។ កិក្ខុមានវស្សា ១០ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សាខ្វះពី ១០ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ១០ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សា ១០ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងកិក្ខុមានវស្សា ១០ ទាំងកិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ១០ ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុមានវស្សា ៥ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សាខ្វះពី ៥ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ៥ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សាគ្រប់ ៥ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងកិក្ខុមានវស្សា ៥ ទាំងកិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ៥ ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុមានចិត្តជាកុសលត្រូវអាបត្តិ មានចិត្តជា

ចិត្តោ អាបជ្ជតិ ឧបេក្ខាសហគតេន លោភមូលចិត្តេន អត្តានញ្ច បរញ្ច សមុដ្ឋាបេន្តោ ឧបេក្ខាសហគតំ លោភមូលចិត្តំ អាបជ្ជតិ ។ អត្តានំ សុខវេទនាសមង្គិំ អាបជ្ជតិ អត្តានំ ទុក្ខវេទនាសមង្គិំ អាបជ្ជតិ អត្តានំ អទុក្ខមសុខវេទនាសមង្គិំ អាបជ្ជតិ ។

(៧៨) តីណិ ភោជនាវត្ថូនិ ទិដ្ឋេន សុតេន បរិសង្កាយ ។ តយោ សលាកគ្គាហា ភុញ្ជិតោ វិរដោ សកណ្ឋជប្បតោ ។ តយោ បដិក្ខេបា មហាបួតា អសន្តុដ្ឋតា អសល្លេខតា ។ តយោ អនុញ្ញាតា អប្បិច្ឆតា សន្តុដ្ឋតា សល្លេខតា ។ អបរេបិ តយោ បដិក្ខេបា មហាបួតា អសន្តុដ្ឋតា អមត្តញ្ញុតា ។ តយោ អនុញ្ញាតា អប្បិច្ឆតា សន្តុដ្ឋតា មត្តញ្ញុតា ។ តិស្សោ បញ្ញត្តិយោ បញ្ញត្តិ អនុបញ្ញត្តិ អនុបន្នបញ្ញត្តិ ។ អបរាបិ តិស្សោ បញ្ញត្តិយោ សព្ពត្ថបញ្ញត្តិ បទេសបញ្ញត្តិ សាធារណបញ្ញត្តិ ។ អបរាបិ តិស្សោ បញ្ញត្តិយោ អសាធារណបញ្ញត្តិ ឯកតោបញ្ញត្តិ ឧភតោបញ្ញត្តិ ។

អកុសលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិកូមានចិត្តជាអកុសលត្រូវអាបត្តិ មានចិត្តជាកុសល មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិកូមានចិត្តជាអព្យាក្រឹតត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិកូមានចិត្តប្រកបដោយសុខវេទនាត្រូវអាបត្តិក៏មាន មានចិត្តប្រកបដោយទុក្ខវេទនាត្រូវអាបត្តិក៏មាន មានចិត្តប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(៣៨) ចោទនាវត្ថុ (វត្ថុជាគ្រឿងចោទ) មាន ៣ យ៉ាង គឺ ដោយឃើញ ១ ឮ ១ រង្កៀស ១ ។ ការចាប់ស្វាកមាន ៣ យ៉ាង គឺ គូឡ្ហកៈ (ស្វាកបិទ)១ វិវដ្តកៈ (ស្វាកបើក)១ សកណ្ណជប្បកៈ (ការរឿបជិតត្រចៀកជាស្វាក)១ ។ បំពាមមាន ៣ យ៉ាង គឺ សេចក្តីប្រាថ្នាធំ ១ សេចក្តីមិនសន្តោស ១ សេចក្តីមិនផ្សះផ្សាចិត្ត ១ ។ អនុញ្ញាតមាន ៣ យ៉ាង គឺ សេចក្តីប្រាថ្នាតិច១ សេចក្តីសន្តោស១ សេចក្តីផ្សះផ្សាចិត្ត១ ។ បំពាមមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺសេចក្តីប្រាថ្នាធំ១ សេចក្តីមិនសន្តោស ១ សេចក្តីមិនដឹងប្រមាណ១ ។ អនុញ្ញាតមាន ៣ យ៉ាង គឺ សេចក្តីប្រាថ្នាតិច១ សេចក្តីសន្តោស១ សេចក្តីដឹងប្រមាណ១ ។ បញ្ញត្តិមាន ៣ យ៉ាង គឺ បញ្ញត្តិ១ អនុប្បញ្ញត្តិ១ អនុប្បន្នប្បញ្ញត្តិ១ ។ បញ្ញត្តិមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សព្វត្ថប្បញ្ញត្តិ១ បទេសប្បញ្ញត្តិ១ សាធារណប្បញ្ញត្តិ១ ។ បញ្ញត្តិមាន ៣ យ៉ាងដោយទៃក្រៃទៀត គឺ អសាធារណប្បញ្ញត្តិ១ ឯកតោបញ្ញត្តិ១ ទុកតោបញ្ញត្តិ ១ ។

(๓๙) អត្ថាបត្តិ ពាលោ អាបជ្ជតិ នោ បណ្ឌិតោ អត្ថាបត្តិ បណ្ឌិតោ អាបជ្ជតិ នោ ពាលោ អត្ថាបត្តិ ពាលោ ចេវ អាបជ្ជតិ បណ្ឌិតោ ច ។ អត្ថាបត្តិ គារយ្ហេ អាបជ្ជតិ នោ ដុណ្ណោ អត្ថាបត្តិ ដុណ្ណោ អាបជ្ជតិ នោ គារយ្ហេ អត្ថាបត្តិ គារយ្ហេ ចេវ អាបជ្ជតិ ដុណ្ណោ ច ។ អត្តិ គារយ្ហេ កបប្បតិ នោ ដុណ្ណោ អត្តិ ដុណ្ណោ កបប្បតិ នោ គារយ្ហេ អត្តិ គារយ្ហេ ចេវ កបប្បតិ ដុណ្ណោ ច ។ អត្ថាបត្តិ ខោមន្តេ អាបជ្ជតិ នោ ច តំម្ហេ នោ ច វាសេ្ស អត្ថាបត្តិ តំម្ហេ អាបជ្ជតិ នោ ច ខោមន្តេ នោ ច វាសេ្ស អត្ថាបត្តិ វាសេ្ស អាបជ្ជតិ នោ ច តំម្ហេ នោ ច ខោមន្តេ ។ អត្ថាបត្តិ សង្ឃោ អាបជ្ជតិ នោ គណោ នោ បុគ្គលោ អត្ថាបត្តិ គណោ អាបជ្ជតិ នោ សង្ឃោ នោ បុគ្គលោ អត្ថាបត្តិ បុគ្គលោ អាបជ្ជតិ នោ សង្ឃោ នោ គណោ ។ អត្តិ សង្ឃសេ្ស កបប្បតិ ន គណសេ្ស ន បុគ្គលសេ្ស អត្តិ គណសេ្ស កបប្បតិ ន សង្ឃសេ្ស ន បុគ្គលសេ្ស អត្តិ បុគ្គលសេ្ស កបប្បតិ ន សង្ឃសេ្ស ន គណសេ្ស ។

[๖๔] ភិក្ខុពាលត្រូវអាបត្តិ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ភិក្ខុជាបណ្ឌិតត្រូវអាបត្តិ ភិក្ខុពាលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ភិក្ខុពាលក្តីជាបណ្ឌិតក្តី ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងកាឡបក្ខ (រនោច) មិនត្រូវក្នុងជុណ្ហបក្ខ (ខែត) ក៏មាន ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងជុណ្ហបក្ខ មិនត្រូវក្នុងកាឡបក្ខក៏មាន ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងក្នុងកាឡបក្ខ ទាំងក្នុងជុណ្ហបក្ខក៏មាន។ សេចក្តីអនុញ្ញាតគួរតែក្នុងកាឡបក្ខ មិនគួរក្នុងជុណ្ហបក្ខក៏មាន គួរតែក្នុងជុណ្ហបក្ខ មិនគួរក្នុងកាឡបក្ខក៏មាន គួរទាំងក្នុងកាឡបក្ខ ទាំងជុណ្ហបក្ខក៏មាន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែក្នុងហេមន្តរដូវ មិនត្រូវក្នុងគិម្ហរដូវទាំងមិនត្រូវអាបត្តិក្នុងវស្សានរដូវក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងគិម្ហរដូវ មិនត្រូវអាបត្តិ ក្នុងហេមន្តរដូវ មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងវស្សានរដូវផងក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងវស្សានរដូវ មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងគិម្ហរដូវផង មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងហេមន្តរដូវផងក៏មាន ។ សង្ឃត្រូវអាបត្តិ គណៈមិនត្រូវអាបត្តិ បុគ្គលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន គណៈត្រូវអាបត្តិ សង្ឃមិនត្រូវអាបត្តិ បុគ្គលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន បុគ្គលត្រូវអាបត្តិ សង្ឃមិនត្រូវអាបត្តិ គណៈមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ សេចក្តីអនុញ្ញាតគួរដល់សង្ឃ មិនគួរដល់គណៈ មិនគួរដល់បុគ្គលក៏មាន គួរដល់គណៈ មិនគួរដល់សង្ឃ មិនគួរដល់បុគ្គលក៏មាន គួរដល់បុគ្គល មិនគួរដល់សង្ឃ មិនគួរដល់គណៈក៏មាន ។

[๔๐] តំសេ្ស ឆាទនា វត្តុំ ឆាទេតំ នោ អាបត្តុំ អាបត្តិ ឆាទេតំ នោ វត្តុំ វត្តុក្កេវ ឆាទេតំ អាបត្តិញ្ច ។ តំសេ្ស បដិច្ឆាទិយោ ឧត្តាយរប្បដិច្ឆាទិ ទុទកប្បដិច្ឆាទិ វត្តប្បដិច្ឆាទិ ។ តីណិ បដិច្ឆន្នានិ វមន្តំ នោ វិវរាតិ មាតុគ្គាមោ បដិច្ឆន្នោ វមតំ នោ វិវរោ ព្រាហ្មណាទំ មគ្គា បដិច្ឆន្នា វមន្តិ នោ វិវរា មិច្ឆាទិដ្ឋិ បដិច្ឆន្នា វមតំ នោ វិវរា ។ តីណិ វិវរានិ វិភេទន្តិ នោ បដិច្ឆន្នានិ បន្ថមណ្ឌលំ វិវរំ វិភេទតំ នោ បដិច្ឆន្នំ សុរិយមណ្ឌលំ វិវរំ វិភេទតំ នោ បដិច្ឆន្នំ កថាកតប្ប-វេទិតោ ធម្មវិនយោ វិវរោ វិភេទតំ នោ បដិច្ឆន្នោ ។ តយោ សេខាសនគ្គាហា បុរិមកោ បច្ចិមកោ អន្ត-ភមុគ្គកោ ។

[๔๑] អគ្គាមគ្គំ តិលាតោ អាបជ្ជតំ នោ អតិលា-តោ អគ្គាមគ្គំ អតិលាតោ អាបជ្ជតំ នោ តិលាតោ-អគ្គាមគ្គំ តិលាតោ ចេវ អាបជ្ជតំ អតិលាតោ ច ។

(๔๐) ការបិទចាំងមាន ៣ យ៉ាងគឺ កិក្ខុបិទចាំងវត្ថុ មិនបិទចាំងអាបត្តិ១ បិទចាំងអាបត្តិ មិនបិទចាំងវត្ថុ១ បិទចាំងទាំងវត្ថុ ទាំងអាបត្តិ១ ។ គ្រឿងបិទចាំងមាន៣ យ៉ាងគឺ គ្រឿងបិទចាំងគឺផ្ទះជាទីការពារកាយ ១ គ្រឿងបិទចាំងគឺទឹក១ គ្រឿងបិទចាំងគឺសម្លត់ ១ ។ វត្ថុ ៣ យ៉ាងដែលបិទចាំងទុកទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល តែបើកឡើងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល គឺ មាតុគ្រាមមានវត្ថុបិទចាំងទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល តែមិនមានវត្ថុបិទចាំងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល ១ មន្តរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍បិទចាំងទុកទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល បើកឡើងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល ១ មិច្ឆាទិដ្ឋិបិទចាំងទុកទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល តែបើកឡើងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល១ ។ វត្ថុ៣ យ៉ាងបើកចេញទើបរុងរឿង បិទទុកមិនរុងរឿងឡើយ គឺ មណ្ឌលព្រះចន្ទបើកឡើងទើបរុងរឿង តែបិទចាំងទុកមិនរុងរឿង១ មណ្ឌលព្រះអាទិត្យបើកឡើងទើបរុងរឿង តែបិទចាំងទុកមិនរុងរឿង ១ ធម្មវិន័យដែលតថាគតសំដែងហើយបើកឡើងទើបរុងរឿង បិទចាំងទុកមិនរុងរឿង ១ ។ ការកាន់យកសេនាសនៈមាន ៣ យ៉ាងគឺ បុរិមកៈ១ បច្ឆិមកៈ១ អន្តរាមុត្តកៈ១ ។

(๔๑) កិក្ខុឈឺត្រូវអាបត្តិ កិក្ខុឥតឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមិនឈឺត្រូវអាបត្តិ កិក្ខុឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងកិក្ខុឈឺ ទាំងកិក្ខុមិនឈឺត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(๔๒) ตีณิ อกุสลมูลานิ ทาตเมวกฺขฏฺฐปเทน ๆ ตีณิ กุสลมูลานิ ทาตเมวกฺขฏฺฐปเทน ๆ ตโย ปริวาสา ปฏิจฺฉนฺนปริวาโส อปฺปฏิจฺฉนฺนปริวาโส สุทฺธนฺตปริวาโส ๆ ตโย มานตฺตา ปฏิจฺฉนฺนมานตฺตํ อปฺปฏิจฺฉนฺนมานตฺตํ ปกฺข-มานตฺตํ ๆ ตโย ฐานาสิกสฺส ภิกฺขุโน รตฺติจฺเฉทา สมาปาโส วิปฺปวาโส อนาเรจนา ๆ

(๔๓) อตฺถาปตฺติ อาปชฺชติ โน ตหิ อตฺถา-ปตฺติ ตหิ อาปชฺชติ โน อาปตฺติ อตฺถาปตฺติ อาปตฺติ เจว อาปชฺชติ ตหิ จ ๆ อตฺถาปตฺติ อาปตฺติสมายา อาปชฺชติ โน ตหิสมายา อตฺถาปตฺติ ตหิสมายา อาปชฺชติ โน อาปตฺติสมายา อตฺถาปตฺติ อาปตฺติสมายา เจว อา-ปชฺชติ ตหิสมายา จ ๆ

(๔๔) ตีหากาเรหิ อาปตฺติ อาปชฺชติ กายโต อาปชฺชติ วาจาย อาปชฺชติ กายโต วาจาย อาปชฺชติ ๆ อปเรหิปิ ตีหากาเรหิ อาปตฺติ อาปชฺชติ สงฺฆมชฺเฌ คณมชฺเฌ ปุคฺคลสฺส สนฺติเก ๆ ตีหากาเรหิ อาปตฺติ-ยา วุฏฺฐาติ กายโต วุฏฺฐาติ วาจาย วุฏฺฐาติ กายโต

(៤២) ការបញ្ញប់ប្បាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៣ យ៉ាង ។ ការបញ្ញប់ប្បាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ បរិវាសមាន ៣ យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ សុទ្ធន្តបរិវាស ១ ។ មានត្តមាន៣យ៉ាងគឺ បដិច្ឆន្នមានត្ត១ អប្បដិច្ឆន្នមានត្ត១ បក្ខមានត្ត ១ ។ ការដាច់រាត្រីរបស់ភិក្ខុដែលនៅបរិវាសមាន ៣ យ៉ាង គឺ ការនៅរួម ១ ការមិននៅរួម ១ ការមិនបានប្រាប់ ១ ។

(៤៣) ភិក្ខុនៅខាងក្នុងត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅមិនត្រូវកំមាន នៅខាងក្រៅត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្នុងមិនត្រូវកំមាន ត្រូវអាបត្តិទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅកំមាន ។ ភិក្ខុនៅខាងក្នុងសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមាមិនត្រូវអាបត្តិកំមាន នៅខាងក្រៅសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្នុងសីមា មិនត្រូវអាបត្តិកំមាន ត្រូវអាបត្តិ ទាំងខាងក្នុងសីមាទាំងខាងក្រៅសីមាកំមាន ។

(៤៤) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៣ យ៉ាង គឺ ត្រូវដោយកាយ១ ត្រូវដោយវាចា ១ ត្រូវដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺត្រូវក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ១ ត្រូវក្នុងកណ្តាលគណៈ ១ ត្រូវក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៣ យ៉ាង គឺ ចេញចាកដោយកាយ១ ចេញចាកដោយវាចា ១ ចេញចាក

ភាយ វុដ្ឋាតិ ។ អបរេហិបិ តីហាការេហិ អាបត្តិយា វុដ្ឋាតិ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ ។ តីណិ អធម្មិកានិ អម្ហាកំ ឧបោសថោ ឋបិតោ ។ តីណិ ធម្មិកានិ អម្ហាកំ ឧបោសថោ ឋបិតោ ។

(៤៥) តីហាឡ្ហេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ តជ្ជនីយកម្មំ ករេយ្យ កណ្ហបក្ខការ-តោ ហោតិ កាលហការតោ វិវាទការតោ កស្សចិ-រតោ សង្ឃេ អធិករណការតោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ តិហិ សំសដ្ឋោ វិហរតិ អនន្តរោមិកេហិ តិហិ សំសគ្គេហិ ។ តីហាឡ្ហេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ តជ្ជនីយស្ស កម្មំ ករេយ្យ កណ្ហបក្ខការតោ ហោតិ ។បេ។ សង្ឃេ អធិករណការតោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ តិហិ សំសដ្ឋោ វិហរតិ អនន្តរោមិកេហិ តិហិ សំសគ្គេហិ ។ តីហាឡ្ហេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ បញ្ចវិធ-យកម្មំ ករេយ្យ កណ្ហបក្ខការតោ ហោតិ ។បេ។ សង្ឃេ

ដោយកាយទ្វារ ๑ ๆ កិរិយាចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ๓ យ៉ាង ដូចខ្លះទៀត គឺ ចេញចាកកុដិកណ្តាលសង្ឃ ๑ កុដិកណ្តាលគណៈ ๑ កុដិសំណាក់នៃបុគ្គល ๑ ๆ ការឱ្យអម្ពូវិនិច្ឆ័យ មិនប្រកបដោយធម៌ មាន ๓ យ៉ាង ๆ ការឱ្យអម្ពូលម្ពូវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយធម៌ មាន ๓ យ៉ាង ๆ

(๔๙) កាលបើសង្ឃប្រុង គប្បីធ្វើឥដ្ឋនិយកម្មដល់កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិរិយាជាអ្នកបង្កហេតុ បង្កដំណោះ បង្កវិវាទ បង្កតិរច្ឆានកថា បង្កអធិករណ៍កុដិសង្ឃ ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិមិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ ជាបុគ្គលនៅច្របូកច្របល់ដោយគ្រហស្ថ ដោយការច្របូកច្របល់មិនសមគួរ ๑ ๆ កាលបើសង្ឃប្រុង គប្បីធ្វើនិយស្សកម្មដល់កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិរិយាអ្នកបង្កហេតុ ๆ បេ ๆ បង្កអធិករណ៍កុដិសង្ឃ ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ ជាអ្នកនៅច្របូកច្របល់ដោយគ្រហស្ថ ដោយការច្របូកច្របល់មិនសមគួរ ๑ ๆ កាលបើសង្ឃប្រុង គប្បីធ្វើបព្វាជនីយកម្មដល់កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិរិយាអ្នកបង្កហេតុ ๆ បេ ๆ ជា

อธิกรณการเก ๓ เลา เหาติ อฏฺเ อาปตฺติ-
ยา เลา อนปราเธ กุลทูสเก เหาติ ปาปสมา-
จาเร[๑] ฯ ตีหาเกหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน
อาคนฺตุมาโน สงฺฆา ปฏิสารณียกมฺมํ กาเรยฺย
กมฺมการกาเรา เหาติ ฯ เป ฯ สงฺฆ อธิกรณ กา-
รเก ๓ เลา เหาติ อฏฺเ อาปตฺติยา เลา อนปรา-
เธ เตหิ[๒] อกฺกาสติ ปริภาสติ ฯ ตีหาเกหิ ส-
มนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน อาคนฺตุมาโน สงฺฆา อาปตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กาเรยฺย กมฺมการกาเรา
เหาติ ฯ เป ฯ สงฺฆ อธิกรณการเก ๓ เลา
เหาติ อฏฺเ อาปตฺติยา เลา อนปราเธ อาปตฺ
อาปชฺชิตฺวา น ปฏินิสฺสชฺชติ อาปตฺติ ปฏินิสฺสชฺชิตุ ฯ ตีหาเกหิ
สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน อาคนฺตุมาโน สงฺฆา อาปตฺติ-
ยา อปฺปฏินิสฺสคฺเ อุกฺเขปนียกมฺมํ กาเรยฺย กมฺมการกา-
รเก เหาติ ฯ เป ฯ สงฺฆ อธิกรณการเก
๓ เลา เหาติ อฏฺเ อาปตฺติยา เลา อนปราเธ

---

๑ ม. ปริ ๒ ปาปเภทนียเก ปาปสมาจาเร ทิสฺสนฺติ เหาติ ปาปสมา ทิสฺสติ ฯ ๒ ฉ. ปิหิ ฯ

អ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយ
អាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ១ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល ជាអ្នកមាន
មារយាទអាក្រក់ ១ ។ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា គប្បីធ្វើបដិសារណីយកម្ម
ដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ ភិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ អ្នកបង្កអធិក-
រណ៍ក្នុងសង្ឃ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិន
មានការកំណត់អាបត្តិ ១ ដេរគម្រាមគ្រហស្ថ ១ ។ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា
គប្បីធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ព្រោះមិនឃើញ
អាបត្តិ គឺភិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ ជាអ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ១ ជា
មនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ១
ត្រូវអាបត្តិហើយមិនប្រុងថ្នាដើម្បីឃើញអាបត្តិ ១ ។ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា
គប្បីធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ព្រោះមិនសំដែង
អាបត្តិ គឺ ភិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ ជាអ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ១
ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ១

អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា ន ឥច្ឆតិ អាបត្តឹ បដិកាតុំ ។ តីហាន្តេហិ សមគ្គាតតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ ចាបិកាយ ទិដ្ឋិយោ អប្បដិនិស្សគ្គេ ឧក្កេបនីយកម្មំ ការេយ្យ កណ្ហានការកោ ហោតិ ។ បេ ។ សង្ឃេ អធិករណាការកោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ ន ឥច្ឆតិ ចាបិកំ ទិដ្ឋិ បដិនិស្សគ្គិតុំ ។ តីហាន្តេហិ សមគ្គាតតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ អាតាឌ្ឍាយ ចេតេយ្យ កណ្ហានការកោ ហោតិ កលហាការកោ វិវាទាការកោ កសគ្គាការកោ សង្ឃេ អធិករណាការកោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ តិហិសំសង្ឃោ វិហារតិ អនន្តរាមិកេហិ តិហិសំសគ្គេហិ ។ តីហាន្តេហិ សមគ្គាតតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបគតន្តោ ច ។ អបរេហិបិ តីហាន្តេហិ សមគ្គាតតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ អនិស្សិលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ អជ្ឈាចារេ

ត្រូវអាបត្តិហើយ មិនប្រាថ្នាដើម្បីសំដែងអាបត្តិចេញ ๑ ฯ ការបើសង្ឃប្រាថ្នា គប្បីធ្វើឧក្ខេបនីយកម្ម ព្រោះមិនលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចេញ ដល់តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ តិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ฯ បេ ฯ ជាអ្នកបង្កអធិករណ៍កុងសង្ឃ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ๑ មិនប្រាថ្នានឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចេញ๑ ฯ ការបើសង្ឃប្រាថ្នា គប្បីលែងក ដើម្បីសេចក្តីមាំមួន[1] ដល់តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ តិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ បង្កដំណោះ បង្កវិវាទ បង្កតិរច្ឆានកថា បង្កអធិករណ៍កុងសង្ឃ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ ជាអ្នកនៅច្រឡូកច្រឡំដោយគ្រហស្ថដោយការច្រឡូកច្រឡំមិនសមគួរ๑ ฯ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្ម ដល់តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ តិក្ខុជាអ្នកឥតមានខ្មាស ๑ តិក្ខុល្ងង់ ๑ មិនមែនជាបកតត្ត ๑ ฯ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្ម ដល់តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ ដទៃទៀត គឺ តិក្ខុជាអ្នកមានសីលវិបត្តិកុងអធិសីល ๑ មានអាចារវិបត្តិកុងអជ្ឈាចារ ๑

---

๑ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា បើសង្ឃត្រូវការកំគប្បីធ្វើឧក្ខេបនីយកម្មបន្តែមដាក់តិក្ខុនៃសង្ឃជាន ជាក់កម្មមានតជ្ជនីយកម្មជាដើមហើយ មិនបំពេញវត្ត (តាមអាជ្ញាសង្ឃ) ។

អាចារវិបន្នោ ហោតិ អតិនិដ្ឋុរិយោ និដ្ឋុរិបន្នោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន ឧវេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន ឧវេន សមន្នាគតោ ហោតិ កាយិកវាចសិកេន ឧវេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន អនាចារេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន អនាចារេន សមន្នាគតោ ហោតិ កាយិកវាចសិកេន អនាចារេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន ឧបឃាតិកេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន ឧបឃាតិកេន សមន្នាគតោ ហោតិ កាយិកវាចសិកេន ឧបឃាតិកេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន មិច្ឆាជីវេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន មិច្ឆាជីវេន សមន្នាគតោ ហោតិ

មានទិដ្ឋិវិបត្តិ ក្នុងអតិទិដ្ឋ ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបខានលែ្សងដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបខានលែ្សង ដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបខានលែ្សង ដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយមារយាទមិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបដោយមារយាទ មិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបដោយមារយាទ មិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយការបៀតបៀនដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបដោយការបៀតបៀនដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបដោយការបៀតបៀនដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយមិច្ឆាជីវៈដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបដោយមិច្ឆាជីវៈដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបដោយ

កាយិកកាឧសំកេន មិច្ឆាជីវេន សមុដ្ឋាតតោ ហោតិ ។
អបរេហិបិ តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ
កាតព្ពំ អាបត្តិ អាបន្នោ កម្មកតោ ឧបសម្ប្បា-
នេតិ ឧំសុយំ នេតិ សាមណេរំ ឧបដ្ឋាបេតិ ។
អបរេហិបិ តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ
កម្មំ កាតព្ពំ យោយ អាបត្តិយោ សន្ទិដ្ឋេ កម្មំ
កតំ ហោតិ តំ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ អញ្ញំ វា
តាឧំសិកំ តតោ វា ចាបិដ្ឋតរំ ។ អបរេហិបិ តី-
ហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ
ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ
សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ។ តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋា-
តតស្ស កិក្ខុនោ សន្ទិដ្ឋេ ឧបោសថំ បវេទ្ធស្ស
អលំ កិក្ខុ មា កល្លំ មា កល្លវាទំ មា វិក្ខុវាទំ មា
វិវាទន្តិ ឯមន្តិត្វា សន្ទិដ្ឋេ ឧបោសថោ តាតព្ពោ
អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបតិតត្តោ ច ។
តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ សន្ទិដ្ឋេ បវារណំ
បវេទ្ធស្ស អលំ កិក្ខុ មា កល្លំ មា កល្លវាទំ

មិច្ឆាដឹរៈដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយទៀកទៀត គឺ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយ សង្ឃបានធ្វើកម្ម ហើយនៅតែឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ)១ ឲ្យនិស្ស័យ (ដល់កុលបុត្រ)១ ឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ១ ។ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយទៀកទៀត គឺ កម្មដែលសង្ឃធ្វើហើយដោយអាបត្តិណា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដដែលនោះ ១ ឬត្រូវអាបត្តិដទៃប្រហែលគ្នានឹងអាបត្តិនោះ ១ ឬអាបត្តិដែលធ្ងន់ជាងអាបត្តិនោះទៅទៀត ១ ។ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយទៀកទៀត គឺ កិក្ខុពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធ ១ ពោលតិះដៀលព្រះធម៌ ១ ពោលតិះដៀលព្រះសង្ឃ ១ ។ កាលបើមានកិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុមិនមានអៀនខ្មាស ១ កិក្ខុពាល ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ មកបញ្ឈប់នូវទោសថា កុងឆកណ្ណាលដំនុំសង្ឃ ។ ត្រូវហាមប្រាមដោយពាក្យថា ម្នាលកិក្ខុ មិនគួរទេ កុំបង្កហេតុ កុំឈ្លោះ កុំប្រកាន់ផ្សែងគ្នា កុំទាស់ទែងគ្នាដូចេះរួចហើយសឹមធ្វើទោសថា ។ កាលបើកិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុដែលមិនមានអៀនខ្មាស ១ កិក្ខុពាល ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ មកបញ្ឈប់ថាវាណាកុងឆកណ្ណាលដំនុំសង្ឃ ។ ត្រូវហាមប្រាមដោយពាក្យថា ម្នាលកិក្ខុ មិនគួរទេ អ្នកកុំបង្កហេតុ កុំឈ្លោះ

มา วิกฺกมำ มา วิกฺกมิตฺถ ชีวมฺปิ มา สงฺฆเณ ปวาเรตฺวา อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน น กาจิ สงฺฆสมฺมติ นาตพฺพา อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆา น เวหาสกุฏิ[๑] อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตา ภิกฺขู น กิสฺมิญฺจิ ปจฺเจกฏฺฐาเน ปาเปตพฺพา อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน นิสฺสยา น วิกฺกมิตพฺพา อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน นิสฺสยโก น นาตพฺพา อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน ขิกาสำ[๒] กาตาเปตฺวา สิกฺขาสกมฺมำ กาตุำ อลชฺชี จ โหนฺติ พาลา จ อปกตตฺตา จ ฯ ตีหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สาทิยนียำ นาทาตพฺพำ

๑ ว. ม. สงฺฆา น เวหาสกุฏิำ ฯ ๒ ว. ม. ขิกาสกมฺมำ ฯ

ខ្លែយចិឆក បរិវារៈ

គ្នា កុំប្រកាន់ផ្សែងគ្នា កុំខាស់ខែងគ្នា ដូច្នេះរួចហើយសឹមបវារណា ។
សង្ឃសម្មតិណាមួយ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យដល់កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ
កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កឋិនប្រកប
ដោយអង្គ៣ មិនត្រូវស្តីពោលរកសង្ឃ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិ
ល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ សង្ឃមិន
ត្រូវដំកល់ទុកក្នុងកំណែងផ្សែងណាមួយ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១
កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កឋិនមិនត្រូវអាស្រ័យនៅនឹងកឋិ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១
មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កឋិនមិនត្រូវឲ្យនិស្សយដល់កឋិនដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៣ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។
កឋិនមិនត្រូវធ្វើឧកាសកម្មដល់កឋិន ដែលមកសូមឧកាស ដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៣ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបក-
តត្ត ១ ។ កឋិនមិនត្រូវដឿស្តាប់ពាក្យរបស់កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៣

អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតស្ស កិញ្ចាបិ វិនយោ ន បុច្ឆិតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតេន កិញ្ចាបិ វិនយោ ន បុច្ឆិតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតស្ស កិញ្ចាបិ វិនយោ ន វិស្សជ្ជេតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតេន កិញ្ចាបិ វិនយោ ន វិស្សជ្ជេតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតស្ស កិញ្ចាបិ អនុយោគោ ន ទាតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតេន កិញ្ចាបិ សទ្ធឹ វិនយោ ន សាកច្ឆិតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមន្នាគតេន កិញ្ចាបិ ន ឧបសម្បាទេតព្ពំ ន និស្សយោ ទាតព្ពោ ន សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។

គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវសួរវិនិច្ឆ័យចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ មិនត្រូវសួរវិនិច្ឆ័យ (នឹងកិក្ខុណាមួយ) គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ មិនត្រូវដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យនឹងកិក្ខុណាមួយ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវឲ្យការសាកសួរដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវសាកច្ចាវិនិច្ឆ័យជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។

(๒๖) ตโยเม อุโปสถา จาตุทฺทสิโก ปณฺณรสิโก สามคฺคุโปสโถ ฯ อปเรปิ ตโยเม อุโปสถา สงฺฆสฺส อุโปสโถ คณสฺส อุโปสโถ ปุคฺคลสฺส อุโปสโถ ฯ อปเรปิ ตโยเม อุโปสถา สุตฺตุทฺเทโส[๑] จาริตฺตสีลสฺส อุโปสโถ อธิฏฺฐานสีลสฺส อุโปสโถ ฯ ตโยเม ปวารณา จาตุทฺทสิกา ปณฺณรสิกา สามคฺคิปวารณา ฯ อปเรปิ ตโยเม ปวารณา สงฺฆสฺส ปวารณา คณสฺส ปวารณา ปุคฺคลสฺส ปวารณา ฯ อปเรปิ ตโยเม ปวารณา ทิฏฺฐวิปตฺติกา ปวารณา สุตวิปตฺติกา ปวารณา สีลวิปตฺติกา ปวารณา ฯ ตโยเม อาชีวกา นิยติกา ฐานมปฺปหาย โย จ อพฺรหฺมจารี พฺรหฺมจาริปฏิญฺญี โย จ สุทฺธิ พฺรหฺมจารี สุทฺธิ พฺรหฺมจริยํ[๒] จรติ อมูลเกน อพฺรหฺมจริเยน อนุทฺธเสติ โย จายํ ฆาตนาธิ ฆาตนาธิฏฺฐิ ธมฺเม กาเมสุ โทสเมติ เสา กาเมสุ ชาตฺยตฺตา อาปชฺชติ ฯ ตีณิมานิ อกุสลมูลานิ โลภโก อกุสลมูลํ โทสโก

---

๑ ฉ. ม. สุตฺตุทฺเทโส อุโปสโถ ฯ ๒ ฉ. ม. อสุทฺธพฺรหฺมจารี ปริสุทฺธพฺรหฺมจริยํ ฯ

[៤៥] ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយទុច្ចរិត ១ បុណ្ណារ-
ម្ភទុច្ចរិត ១ សាមគ្គីទុច្ចរិត ១ ។ ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត
គឺ សង្ឃទុច្ចរិត ១ គណទុច្ចរិត ១ បុគ្គលទុច្ចរិត ១ ។ ទុច្ច-
រិតមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សុត្តន្តទុច្ចរិត ១ ចារិត្តទុច្ចរិត ១
អធិដ្ឋានទុច្ចរិត ១ ។ បវារណាមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយបវារណា ១
បណ្ណារម្ភបវារណា ១ សាមគ្គីបវារណា ១ ។ បវារណាមាន ៣ យ៉ាងដទៃ
ទៀត គឺ សង្ឃបវារណា ១ គណបវារណា ១ បុគ្គលបវារណា ១
បវារណាមាន ៣ យ៉ាង ដោយឡែកទៀត គឺ តេវាចិកាបវារណា ១
ទ្វេវាចិកាបវារណា ១ សមានវស្សិកាបវារណា ១ ។ បុគ្គលឈមមុខ
ទៅកាន់អបាយ ទៅកាន់នរក មាន ៣ ពួក គឺ បុគ្គលមិនមែនជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ តែប្តេជ្ញាថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ១ បុគ្គលចោទ
ព្រហ្មចារីបុគ្គលដ៏បរិសុទ្ធ ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធ
ដោយអព្រហ្មចរិយធម៌មិនមានមូល ១ បុគ្គលណាមួយមានវាទៈយ៉ាងនេះ
មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទោសក្នុងកាមគុណមិនមានដូច្នេះ បុគ្គលនោះតែង
ដល់នូវការសេពគប់នូវកាមទាំងឡាយ ១ ព្រោះមិនលះលទ្ធិនេះចេញ ។
មូលនៃអកុសលមាន ៣ យ៉ាង គឺ លោភៈជាមូលនៃអកុសល ១ ទោសៈ

---

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកព្រះវិណាស្រពៈ ។

អកុសលម្ហលំ មោហោ អកុសលម្ហលំ ។ តីណិ កុសលម្ហលានិ អលោភោ កុសលម្ហលំ អទោសោ កុសលម្ហលំ អមោហោ កុសលម្ហលំ ។ តីណិ ទុច្ច-រិតានិ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ។ តីណិ សុចរិតានិ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ។ តយោ អត្តវាសេ បដិច្ច ភគវតា កុលេសុ តិកភោជនំ បញ្ញត្តំ ទុម្មង្គំ បុត្តលានំ និក្ខមាយ បេសលានំ កិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ មា ចាបិច្ចា បក្កំ និស្សាយ សង្ឃំ កិន្ទេយ្យុំ កុលានុទ្ទយតាយ ច ។ តីហិ អសទ្ធម្មេហិ អភិភូតោ បរិយោនិដ្ឋចិត្តោ ទេវទត្តោ អាចាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ចាបិច្ច-តា ចាបមិត្តតា ជិរមត្តកេន វិសេសាធិគមេន អន្តរា វោសានំ អាចានិ ។ តិស្សោ សម្មតិយោ ទណ្ហសម្មតិ សិក្ខាសម្មតិ ទណ្ហសិក្ខាសម្មតិ ។ តិស្សោ ចាទុកា ឆុវដ្ឋានិយោ អសង្កមនីយោ វច្ចចាទុកា បស្សាវចាទុកា

ជាមូលនៃអកុសល ១ មោហៈជាមូលនៃអកុសល ១ ។ មូលនៃកុសលមាន ៣ យ៉ាង គឺ អលោភៈជាមូលនៃកុសល១ អទោសៈជាមូលនៃកុសល១ អមោហៈជាមូលនៃកុសល ១ ។ ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយទុច្ចរិត១ វចីទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ ។ សុចរិតមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយ-សុចរិត ១ វចីសុចរិត ១ មនោសុចរិត ១ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តតិកកោដនសិក្ខាបទក្នុងត្រកូលចាំដឋ្បាយ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ៣ យ៉ាង គឺ ដើម្បីផ្គួញ់ផ្គុំលប្បុគ្គលឥតខ្មាស ១ ដើម្បីទៅសប្បាយដល់កិក្ខុអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ដោយទ្រង់ត្រិះរិះថា កិក្ខុប្រាថ្នាលាមកចាំដឋ្បាយកុំចំលាយសង្ឃព្រោះអាស្រ័យពួក ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ត្រកូល ១ ។ ទេវទត្តត្រូវអសទ្ធម្ម ៣ ប្រការ គ្របសង្កត់រួបរឹតចិត្តហើយតំកល់ទៅកាន់អបាយ ទៅកាន់នរក តាំងនៅអស់កល្បកែវ ខ្លួនលែងបាន (អសទ្ធម្ម ៣ ប្រការនោះ គឺ) សេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ១ មានមិត្រលាមក ១ ទេវទត្តនោះ បានសម្រេចគុណវិសេសត្រឹមជាន់ឈាបតែដល់នូវសេចក្តីសាបសូន្យក្នុងចន្លោះវិញ ១ ។ សម្មតិមាន ៣ យ៉ាង គឺ ខណ្ឌសម្មតិ ១ សិក្ខាសម្មតិ ១ ខណ្ឌសិក្ខាសម្មតិ ១ ។ ទ្រនាប់ដើងដែលសម្រាប់ដំតល់ទុកជានិច្ច មិនត្រូវធ្វើឲ្យឃ្លាតចាកកន្លែងមាន ៣ គឺ ទ្រនាប់សម្រាប់បន្ទោបង់វច្ចៈ ១ ទ្រនាប់សម្រាប់បន្ទោបង់បស្សាវៈ ១

អាចរមនចាន្តុកា ។ តំសេដ្ឋា ចាន្តយំសនំយោ សក្ខរ
កាជលា សមុន្តរេណាកាតំ[1] ។

តំតំ នន្តិតំ[2] ។

តស្សុទ្ទានំ

(៤៧) តំដន្តេ កាលេ វត្តឹ ច
ន្តស បញ្ច ច កុសលា[3]
វេន្តជា ចោន្តជាវត្តុ
សលាកា ន្តេ បដិក្ខិចា
បញ្ញត្តិ អបរេ ន្តេ ច
ពាលោ កាលេ ច កប្បតិ
ហេមន្តេ សង្ឃេ សង្ឃស្ស
ជាន្តជា ច បដិច្ចនំ[4]
បដិច្ចជ្ជា រាវុត្តា ច
សេជាសនតិលាយេជា

---

១ ន. ម. សមុន្តរេណាកោតំ ។ ២ ន. តំតា នន្តិតា ។ ៣ ន. ម. ទស បញ្ច កុស-
លេន្តុ ។ ៤ ន. ម. បដិច្ចាទំ ។

ទ្រនាប់សម្រាប់ដំរះអាបមន៍ ១ ។ ទ្រនាប់សម្រាប់ជូតដើង មាន ៣ គឺ ទ្រនាប់ថ្ម ១ ទ្រនាប់ក្បឿង ១ ទ្រនាប់អណ្តាតសមុទ្រ ១ ។

ចប់តិកៈ (ពួកបី) ។

ទុកាន គឺបញ្ជីរឿងនៃតិកៈ (ពួកបី ។) នោះដូច្នេះ

(៤៧) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិកាលដែលព្រះមានព្រះភាគគង់ព្រះជន្មនៅ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិកាលគួរ ១ ក្នុងកាត្រី ១ កិក្ខុមានវស្សា ១០ ត្រូវអាបត្តិ ១ មានវស្សា ៩ ក៏ត្រូវអាបត្តិ ១ មានកុសលចិត្តក៏ត្រូវអាបត្តិ ១ ប្រកបដោយវេទនាត្រូវអាបត្តិ ១ ហោទនវត្តិ ១ ការចាប់ស្លាក ១ ការឃាត់មានពីរលើក ១ បញ្ជត្តិ ១ បញ្ជត្តិពីរលើកដដែរទៀត ១ កិក្ខុពាលត្រូវអាបត្តិកំមាន ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិកាឡប័ក្ខ ១ ការបួលវស្សាគួរក្នុងកាឡប័ក្ខ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងរហមន្តរដូវក៏មាន ១ សង្ឃត្រូវអាបត្តិ ១ ទោសថនធំបវារណាគួរដល់សង្ឃ ១ ការបិទចុំដ ១ គ្រឿងបិទចុំដ ១ វត្តដែលបិទចុំដខុក ១ វត្តុដែលបើកឡើង ១ ការកាន់យកសេនាសនៈ ១ កិក្ខុឈឺត្រូវ

ជាតិមោក្ខូបរិវាសា[1]

មានត្តា ចារិវាសិកា

អន្តោ អន្តោ ច សីមាយ

អាបជ្ជតិ បុគ្គលវេ

វុដ្ឋាតិ អបរេ ទេវ

អម្ពដ្ឋវិនយោ ឧវ

តជ្ជនិយោ និយស្សា ច

បព្ពាជបដិសារណី[2]

អនុសាសនាបដិក្កម្ម

អនិស្សគ្គេ ច និដ្ឋិយោ

អាគន្ត្វាកម្មាធិសីលេ

ឧភិជាចារយាតិកា

អាបត្តិវុដ្ឋា តានិសិកា

អវណ្ណាទោសរោន ច

បរិវាសោ សម្មតិ ច

ភេទោរបច្ចវេកន[3] ច

ន វត្តព្ពំ ន ឆាតព្ពំ

---

១ ម. ជាតិមោក្ខំ បរិវាសំ ។ ២ ម. បព្ពាជនីយបដិសារណី ។ ៣ ម. ភេទោរបច្ចវេកេន ។

អាបត្តិ ๑ បញ្ញប់ប្បាតិមោក្ខ ๑ បរិវាស ๑ មានត្ត ๑ កិច្ចុំកំ-
ពុជ្ឈនៅបរិវាស ๑ កិច្ចុំនៅខាងក្នុងត្រូវអាបត្តិ ๑ កិច្ចុំត្រូវអាបត្តិ
ខាងក្នុងសីមា ๑ កិច្ចុំត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ๓ ដទៃទៀត ๑
កិច្ចុំចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ๓ ដទៃទៀត ๑ ការឲ្យ
អុម្ពូវិន័យ ๒ យ៉ាង ๑ សង្ឃឆ្វើតជ្ជនីយកម្ម ๑ និយស្សកម្ម ๑
បព្វាជនីយកម្ម ๑ បដិសារណីយកម្ម ๑ សង្ឃឆ្វើឧក្ខេបនីយកម្ម
ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិ ๑ ព្រោះមិនសំដែងអាបត្តិ ๑ ព្រោះមិន
លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ ๑ សង្ឃលើលកដើម្បីសេចក្តីមាំមួន ๑
សង្ឃគប្បីឆ្វើកម្មដល់កិច្ចុំ ๑ អធិសីល ๑ លើង ๑ កិច្ចុំមាន
មារយាទមិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ ๑ ការបៀតបៀន ๑ មិច្ឆាជីវៈ ๑
កិច្ចុំត្រូវអាបត្តិហើយនៅតែឲ្យឧបសម្បទា ๑ កិច្ចុំត្រូវអាបត្តិ
ប្រហែលនឹងអាបត្តិមុននោះ ๑ កិច្ចុំតិះដៀលព្រះរតនត្រ័យ ๑
ហាមឧបោសថ ๑ ហាមបវារណា ๑ សង្ឃសម្មតិ ๑ កិច្ចុំ
លួងមិនគប្បីស្តីរកសង្ឃ ๑ សង្ឃមិនត្រូវដំកល់កិច្ចុំលួងមុំ
ទុកក្នុងតំណែងផ្សេងណាមួយ ๑ មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ๑

ទុកាសំ ន ភវេ តថា

ន ភវេ សវចនីយំ

ន បុច្ឆិតព្ពកា ទុវេ

ន វិស្សជ្ជេ ទុវេ ចេវ

អនុយោគមវ្ជៃ ន ន

សាកច្ឆា ឧបសម្បទា

និស្សយ សាមណេរ[1] ច

ទុចោសឋតិកា តីណិ

បវារណាតិកា តយោ

អាចារិយកា អកុសលា

កុសលា ចវតេន[2] ច

តិកភោជនសន្ថម្ភេ

សម្មតិ ចាទុភេន ច

ចាទយំសនិកា ចេវ

ទុន្នាមំ តិកភេ ឯកន្តិ ។

---

๑ ម. ម. សាមណេរ ច ។ ๒ ម. ម. បវិតា ទុវេ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

មិនត្រូវបើកទុកាសឲ្យ១ មិនត្រូវដឿស្តាប់ពាក្យ១ មិនត្រូវសួរ
វិន័យមានពីរលើក ១ មិនត្រូវឆ្លើយវិន័យមានពីរលើក ១ មិន
ត្រូវឲ្យការសាកសួរ ១ មិនត្រូវសាកច្ចាវិន័យ ១ មិនត្រូវឲ្យ
ឧបសម្បទា ១ មិនត្រូវវិនិស្ឆ័យ ១ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរ
បំរើខ្លួន ១ ឧបោសថមាន ៣ យ៉ាង ១ បវារណាមាន ៣
យ៉ាង ១ ជន ៣ ពួកទៅកាន់អបាយ ១ អកុសលមូល ១
កុសលមូល ១ ទុច្ចរិតនឹងសុចរិត ១ តិកកោជនសិក្ខាបទ ១
ទៅទត្តត្រូវអសទ្ធម្មគ្រប់សង្កត់ ១ សម្មតិ ១ ទ្រនាប់ដើង ១
ទ្រនាប់សម្រាប់ដួតដើង ១ ពាក្យដែលពោលមកនេះ ជា
ឧទ្ទានកថិតិកបទ ។

(๔๘) អត្ថាបត្តិ សកភាចាយ អាបជ្ជតិ បរភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរភាចាយ អាបជ្ជតិ សកភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សកភាចាយ អាបជ្ជតិ សកភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរភាចាយ អាបជ្ជតិ បរភាចាយ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ កាយេន អាបជ្ជតិ វាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ វាចាយ អាបជ្ជតិ កាយេន វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ កាយេន អាបជ្ជតិ កាយេន វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ វាចាយ អាបជ្ជតិ វាចាយ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ បសុត្តោ អាបជ្ជតិ បដិពុទ្ធោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បដិពុទ្ធោ អាបជ្ជតិ បសុត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បសុត្តោ អាបជ្ជតិ បសុត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បដិពុទ្ធោ អាបជ្ជតិ បដិពុទ្ធោ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ សចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សចិត្តកោ អាបជ្ជតិ សចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ អាបជ្ជន្តោ ទេសេតិ ទេសយន្តោ អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ អាបជ្ជន្តោ វុដ្ឋាតិ

ឯកុត្តរិកៈ ចតុក្កៈ ការត្រូវនឹងការចេញចាកអាបត្តិដាណើម

(៤៩) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួន ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃ ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួនក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួន ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួនក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃ ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយកាយ ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចាក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចា ចេញចាកអាបត្តិដោយកាយក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយកាយ ចេញចាកអាបត្តិដោយកាយក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចា ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចាកមាន ។ កិក្ខុដេកលក់ត្រូវអាបត្តិ ភ្ញាក់ឡើងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ភ្ញាក់ឡើងត្រូវអាបត្តិ ដេកលក់ទៅវិញចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ដេកលក់ត្រូវអាបត្តិ ដេកលក់ចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ភ្ញាក់ឡើងត្រូវអាបត្តិ ភ្ញាក់ឡើងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុមិនមានចិត្តត្រូវអាបត្តិ ប្រកបដោយចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុប្រកបដោយចិត្តត្រូវអាបត្តិ មិនមានចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមិនមានចិត្តត្រូវអាបត្តិ មិនមានចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុប្រកបដោយចិត្តត្រូវអាបត្តិ ប្រកបដោយចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយសំដែង កំពុងតែសំដែងត្រូវអាបត្តិទៀតក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយចេញចាកអាបត្តិ កំពុងចេញចាកអាបត្តិ ត្រូវអាបត្តិ

វុដ្ឋហាន្តោ អាបជ្ជតិ ។ អត្តាបត្តិ កម្មេន អាបជ្ជតិ អកម្មេន វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកម្មេន អាបជ្ជតិ កម្មេន វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ កម្មេន អាបជ្ជតិ កម្មេន វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកម្មេន អាបជ្ជតិ អកម្មេន វុដ្ឋាតិ ។

[๘๙] ចត្តារោ អនរិយវោហារា អទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិតា អស្សុតេ សុតវាទិតា អមុតេ មុតវាទិតា អវិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវាទិតា ។ ចត្តារោ អរិយវោហារា អទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិតា អស្សុតេ អស្សុតវាទិតា អមុតេ អមុតវាទិតា អវិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទិតា ។ អបរេបិ ចត្តារោ អនរិយវោហារា ទិដ្ឋេ អទិដ្ឋវាទិតា សុតេ អស្សុតវាទិតា មុតេ អមុតវាទិតា វិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទិតា ។ ចត្តារោ អរិយ-

ទៀតក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយមិនមែនកម្ម ក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយមិនមែនកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយកម្មក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយកម្មក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយមិនមែនកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយមិនមែនកម្មក៏មាន ។

[៤៩] អនរិយវោហារ (វោហារមិនប្រសើរ) មាន ៤ គឺ ការពោលថាបានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឃើញ ១ ការពោលថាបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឮ ១ ការពោលថាបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ១ ការពោលថាដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ១ ។ អរិយវោហារ (វោហារដ៏ប្រសើរ)មាន ៤ គឺ ការពោលថាមិនបានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឃើញ ១ ការពោលថាមិនបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឮ ១ ការពោលថាមិនបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ១ ការពោលថាមិនបានដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានដឹងច្បាស់ ១ ។ អនរិយវោហារមាន ៤ ដូចទៀត គឺ ការពោលថាមិនបានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឃើញ ១ ការពោលថាមិនបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឮ ១ ការពោលថាមិនបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ១ ការពោលថាមិនបានដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ ១ ។ អរិយវោហារមាន ៤ គឺ ការពោលថា

ភេមាភាវ ឯដ្ឋេ ឯដ្ឋភាវតា សុតេ សុតភាវតា មុតេ មុតភាវតា វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតភាវតា ។ ចត្តារោ ថាវរជង្គមា កិក្ខុនំ កិក្ខុនីហិ សាធារណា ។ ចត្តារោ ថាវរជង្គមា កិក្ខុនីនំ កិក្ខូហិ អសាធារណា ។ ចត្តារោ បរិក្ខារា អត្តំ បរិក្ខារោ រក្ខិតព្ពោ គោបេតព្ពោ មមាយិតព្ពោ បរិភុញ្ជិតព្ពោ អត្តំ បរិក្ខារោ រក្ខិតព្ពោ គោបេតព្ពោ ន មមាយិតព្ពោ បរិភុញ្ជិតព្ពោ អត្តំ បរិក្ខារោ រក្ខិតព្ពោ គោបេតព្ពោ ន មមាយិតព្ពោ ន បរិភុញ្ជិតព្ពោ អត្តំ បរិក្ខារោ ន រក្ខិតព្ពោ ន គោបេតព្ពោ ន មមាយិតព្ពោ ន បរិភុញ្ជិតព្ពោ ។

(៥០) អត្ថាបត្តិ សម្មុខា អាបជ្ជតិ បរម្មុខា វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរម្មុខា អាបជ្ជតិ សម្មុខា វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សម្មុខា អាបជ្ជតិ សម្មុខា វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរម្មុខា អាបជ្ជតិ បរម្មុខា វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ អជានន្តោ អាបជ្ជតិ ជានន្តោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ ជានន្តោ អាបជ្ជតិ

បានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឃើញ ๑ ការពោលថាបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឮ ๑ ការពោលថាបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ ๑ ការពោលថាបានដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ ๑ ។ ភាវៈដ៏កាបត្តិពាន ๔ របស់កិក្ខុ សាធារណ៍ទៅដល់ពួកកិក្ខុនីផង ។ ភាវៈដ៏កាបត្តិពាន ๔ របស់កិក្ខុនី មិនបានសាធារណ៍ទៅដល់ពួកកិក្ខុផងទេ ។ បរិក្ខារ ๔ គឺបរិក្ខារដែលកិក្ខុគួររក្សា គួរគ្រប់គ្រង គួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ គួរប្រើប្រាស់ក៏មាន បរិក្ខារដែលកិក្ខុគួររក្សា គួរគ្រប់គ្រង មិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ តែគួរប្រើប្រាស់ក៏មាន បរិក្ខារដែលកិក្ខុគួររក្សា គួរគ្រប់គ្រង តែមិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ មិនគួរប្រើប្រាស់ក៏មាន បរិក្ខារដែលកិក្ខុមិនគួររក្សា មិនគួរគ្រប់គ្រង មិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ មិនគួរប្រើប្រាស់ក៏មាន ។

(๙๐) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងទីចំពោះមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីចំពោះមុខក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងទីចំពោះមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីចំពោះមុខក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខក៏មាន ។ កិក្ខុកាលមិនដឹងត្រូវអាបត្តិ កាលដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កាលដឹងត្រូវអាបត្តិ

អជានន្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិំ ជានន្តោ អាបជ្ជតិ ជានន្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិំ អជានន្តោ អាបជ្ជតិ អជានន្តោ វុដ្ឋាតិ ។

[៥១] ចតូហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ កាយេន អាបជ្ជតិ វាចាយ អាបជ្ជតិ កាយេន វាចាយ អាបជ្ជតិ កម្មវាចាយ អាបជ្ជតិ ។ អបរេហិបិ ចតូហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ លិង្គចាតុការេន ។ ចតូហាការេហិ អាបត្តិយា វុដ្ឋាតិ កាយេន វុដ្ឋាតិ វាចាយ វុដ្ឋាតិ កាយេន វាចាយ វុដ្ឋាតិ កម្មវាចាយ វុដ្ឋាតិ ។ អបរេហិបិ ចតូហាការេហិ អាបត្តិយា វុដ្ឋាតិ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ លិង្គចាតុការេន ។ សហ បដិលាភេន បុរិមំ ជហាតិ[1] បច្ឆិមេ បតិដ្ឋាតិ វិញ្ញត្តិយោ បដិប្បស្សម្ភន្តិ បណ្ណត្តិយោ និរុជ្ឈន្តិ ។ សហ បដិលាភេន បច្ឆិមំ ជហាតិ បុរិមេ បតិដ្ឋាតិ វិញ្ញត្តិយោ បដិប្បស្សម្ភន្តិ បណ្ណត្តិយោ និរុជ្ឈន្តិ ។ ចតស្សោ ចោទនា សីលវិបត្តិយោ ចោទេតិ អាចារវិបត្តិយោ ចោទេតិ

---

๑ ឧ. ម. ជហតិ ។

កាលមិនដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កាលដឹងត្រូវអាបត្តិ កាលដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កាលមិនដឹងត្រូវអាបត្តិ កាលមិនដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ។

(៥១) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ត្រូវដោយកាយ ១ ដោយវាចា ១ ដោយកាយនឹងវាចា ១ ដោយកម្មវាចា ១ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ត្រូវក្នុងកណ្តាលដំខ្ទុំសង្ឃ ១ ក្នុងកណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ ដោយក្បាយភេទ ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ចេញចាកដោយកាយ ១ ចេញចាកដោយវាចា ១ ចេញចាកដោយកាយនឹងវាចា ១ ចេញចាកដោយកម្មវាចា ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំខ្ទុំសង្ឃ ១ ក្នុងកណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ ដោយក្បាយភេទ ១ ។ ភិក្ខុលះបង់បុរិសភេទ (ភេទប្រុស) ព្រមទាំងការបានចំពោះភេទ (ថ្មី) ឋិតនៅក្នុងបច្ចិមភេទ (ភេទស្រី) រំញ័រគ្រឿងទាំងឡាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ បណ្តាគ្រឿងទាំងឡាយក៏រលត់ជាក់ទៅ ។ ភិក្ខុនីលះបង់បច្ចិមភេទព្រមទាំងការបានចំពោះភេទ (ថ្មី) ឋិតនៅក្នុងបុរិសភេទ រំញ័រគ្រឿងទាំងឡាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ជាក់ទៅ បណ្តាគ្រឿងទាំងឡាយក៏រលត់ទៅ ។ ការចោទមាន ៤ យ៉ាង គឺ ចោទដោយសីលវិបត្តិ ១ ចោទដោយអាចារវិបត្តិ ១

ឧដ្ឋវិបត្តិយោ ចោទេតិ អាជីវវិបត្តិយោ ចោទេតិ ។ ចត្តារោ បរិវាសា បដិច្ឆន្នបរិវាសោ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ សមោធានបរិវាសោ ។ ចត្តារោ មានត្តា បដិច្ឆន្នមានត្តំ អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ បក្ខមានត្តំ សមោធានមានត្តំ ។ ចត្តារោ មានត្តចារិកសិក្ខា កិក្ខុនោ រត្តិច្ឆេទា សហវាសោ វិប្បវាសោ អនារោចនា ឯនេ តណោ ចរតិ ។ ចត្តារោ សាមុក្កំសា ។ ចត្តារោ បដិក្កមិតព្ពរិភោគា យោវកាលិកំ យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ។ ចត្តារិ មហាវិកដានិ ក្ខុនោ មុត្តំ ជារិកា មត្តិកា ។ ចត្តារិ កម្មានិ អបលោកនកម្មំ ញត្តិកម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ។ អបរានិបិ ចត្តារិ កម្មានិ អធម្មេន វគ្គកម្មំ អធម្មេន សមគ្គកម្មំ ធម្មេន វគ្គកម្មំ ធម្មេន សមគ្គកម្មំ ។ ចតស្សោ វិបត្តិយោ សីលវិបត្តិ អាចារវិបត្តិ ឧដ្ឋវិបត្តិ អាជីវវិបត្តិ ។ ចត្តារិ អធិករណានិ វិវាទាធិករណំ អនុវាទាធិករណំ អាបត្តាធិករណំ កិច្ចាធិករណំ ។ ចត្តារោ បរិសទូសនា កិក្ខុ ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ បរិសទូសនោ

ឯកុត្តរិកៈ ចតក្កៈ បរិវាស ៤ ដាងមើម

ពោធដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ ១ ពោធដោយអាជីវវិបត្តិ ១ ។ បរិវាសមាន ៤ យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ អបដិច្ឆន្នបរិវាស ១ សុទ្ធន្តបរិវាស ១ សមោធានបរិវាស ១ ។ មានត្តមាន៤យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នមានត្ត ១ អបដិច្ឆន្នមានត្ត ១ បក្ខមានត្ត ១ សមោធានមានត្ត ១ ។ ការដែលជាចំពាក់ត្រឹមរបស់តិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តមានត្តមាន ៤ យ៉ាងគឺ ការនៅរួម ១ ការមិននៅរួម ១ ការមិនប្រាប់ ១ ប្រព្រឹត្តវត្តក្នុងទីមិនគ្រប់គណៈសង្ឃ ១ ។ គ្រឿងអាង (មហាបទេស) មាន ៤ ។ គ្រឿងបរិភោគដែលតិក្ខុទទួលប្រគេនមាន ៤ គឺយាវកាលិក ១ យាមកាលិក ១ សត្តាហកាលិក ១ យាវជីវិក ១ ។ ថ្នាំមហាវិកដ្ឋមាន ៤ គឺ គូថៈ ១ មូត្រ ១ ផេះ ១ ដី ១ ។ កម្មមាន ៤ គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ កម្ម ៤ យ៉ាងជាទៃទៀត គឺ កម្មជាពួកមិនប្រកបដោយធម៌ ១ កម្មព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្រកបដោយធម៌ ១ កម្មជាពួកប្រកបដោយធម៌ ១ កម្មព្រមព្រៀងគ្នាពាំងប្រកបដោយធម៌ ១ ។ វិបត្តិមាន ៤ គឺ សីលវិបត្តិ ១ អាចារវិបត្តិ ១ ទិដ្ឋិវិបត្តិ ១ អាជីវវិបត្តិ ១ ។ អធិករណ៍មាន ៤ គឺ វិវាទាធិករណ៍ ១ អនុវាទាធិករណ៍ ១ អាបត្តាធិករណ៍ ១ កិច្ចាធិករណ៍ ១ ។ អ្នកញ៉ាំងបរិសទ្យឲ្យអាក្រក់មាន ៤ គឺ តិក្ខុទ្រុស្តសីលមានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញ៉ាំងបរិសទ្យឲ្យអាក្រក់ ១

กิกฺขุนี ขุสฺสีลา จาปชฺฌา ปริสทูสกา อุภาสเกา ขุสฺสีลา จาปชฺฌา ปริสทูสเก อุภาสิกา ขุสฺสีลา จาปชฺฌา ปริสทูสกา ฯ จตฺตาเร ปริสโสภณา กิกฺขู สีลวา กลฺยาณธมฺมา ปริสโสภโณ กิกฺขุนี สีลวตี กลฺยาณธมฺมา ปริสโสภณา อุภาสเกา สีลวา กลฺยาณธมฺมา ปริสโสภโณ อุภาสิกา สีลวตี กลฺยาณธมฺมา ปริสโสภณา ฯ

(๘๒) อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉเกา อาปชฺชติ โน อาคจฺฉิกา อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉิกา อาปชฺชติ โน อาคจฺฉเกา อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉเกา เจว อาปชฺชติ อาคจฺฉิกา จ อตฺถาปตฺติ เจว อาคจฺฉเกา อาปชฺชติ โน อาคจฺฉิกา ฯ อตฺถาปตฺติ คมิเกา อาปชฺชติ โน อาคจฺฉิกา อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉิกา อาปชฺชติ โน คมิเกา อตฺถาปตฺติ คมิเกา เจว อาปชฺชติ อาคจฺฉิกา จ อตฺถาปตฺติ เจว คมิเกา อาปชฺชติ โน อาคจฺฉิกา ฯ

កិក្ខុនីទ្រុស្តសីលមានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យអាក្រក់ ១ ។ចុាសកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យអាក្រក់ ១ ។ចុាសិកាទ្រុស្តសីលមានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យអាក្រក់ ១ ។ អ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អមាន ៤ គឺ កិក្ខុមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ កិក្ខុនីមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ ។ចុាសកមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ ។ចុាសិកាមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ ។

(៥៦) អាគន្តុកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ អាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន អាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ អាគន្តុកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ពាំងអាគន្តុកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិក៏មាន ពាំងអាគន្តុកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ គមិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ អាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន អាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ គមិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ពាំងគមិកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិក៏មាន ពាំងគមិកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

[๗๓] អត្ថិ វត្ថុជានត្តតា ចេវ អាបត្តិជានត្តតា អត្ថាបត្តិជានត្តតា ចេវ វត្ថុជានត្តតា អត្ថិ វត្ថុជានត្តតា ចេវ អាបត្តិជានត្តតា ច អត្ថិ នេវ វត្ថុជានត្តតា ចេវ អាបត្តិជានត្តតា ។ អត្ថិ វត្ថុសភាគតា ចេវ អាបត្តិសភាគតា អត្ថិ អាបត្តិសភាគតា ចេវ វត្ថុសភាគតា អត្ថិ វត្ថុសភាគតា ចេវ អាបត្តិសភាគតា ច អត្ថិ នេវ វត្ថុសភាគតា ចេវ អាបត្តិសភាគតា ។

[๗๔] អត្ថាបត្តិ ឧបដ្ឋាយោ អាបជ្ជិតព្ពោ សទ្ធិវិហារិកោ អត្ថាបត្តិ សទ្ធិវិហារិកោ អាបជ្ជិតព្ពោ ចេវ ឧបដ្ឋាយោ អត្ថាបត្តិ ឧបដ្ឋាយោ ចេវ អាបជ្ជិតព្ពោ សទ្ធិវិហារិកោ ច អត្ថាបត្តិ នេវ ឧបដ្ឋាយោ អាបជ្ជិតព្ពោ ចេវ សទ្ធិវិហារិកោ ។ អត្ថាបត្តិ អាចរិយោ អាបជ្ជិតព្ពោ ចេវ អន្តេវាសិកោ អត្ថាបត្តិ អន្តេវាសិកោ អាបជ្ជិតព្ពោ ចេវ អាចរិយោ អត្ថាបត្តិ អាចរិយោ ចេវ អាបជ្ជិតព្ពោ អន្តេវាសិកោ ច អត្ថាបត្តិ នេវ អាចរិយោ អាបជ្ជិតព្ពោ ចេវ អន្តេវាសិកោ ។

ឯកុត្តរិកៈ ចតុក្កៈ សេចក្តីផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុជាដើម

(๔๓) សេចក្តីផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុ តែមិនផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន ផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិ តែមិនផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុក៏មាន ផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុផង ផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិផងក៏មាន មិនផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុ មិនផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន ។ សភាវៈមានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុ តែមិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន មានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិ តែមិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុក៏មាន មានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុ មានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន មិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុ មិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន ។

(๔๔) ចបជ្ឈាយ៍ត្រូវអាបត្តិ សទ្ធិវិហារិកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន សទ្ធិវិហារិកត្រូវអាបត្តិ ចបជ្ឈាយ៍មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងចបជ្ឈាយ៍ទាំងសទ្ធិវិហារិកត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងចបជ្ឈាយ៍ ទាំងសទ្ធិវិហារិក មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ អាចារ្យត្រូវអាបត្តិ អន្តេវាសិកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន អន្តេវាសិកត្រូវអាបត្តិ អាចារ្យមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងអាចារ្យ ទាំងអន្តេវាសិកត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងអាចារ្យ ទាំងអន្តេវាសិកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

[๕๕] จตฺตาโร ปจฺจยา อตฺถปจฺจโย ธมฺมปจฺจโย อนนฺตรปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจโย สหชาตปจฺจโย อญฺญมญฺญปจฺจโย นิสฺสยปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจโย ปุเรชาตปจฺจโย อาสวปจฺจโย กมฺมปจฺจโย วิปากปจฺจโย อาหารปจฺจโย อินฺทฺริยปจฺจโย ฌานปจฺจโย มคฺคปจฺจโย สมฺปยุตฺตปจฺจโย วิปฺปยุตฺตปจฺจโย อตฺถิปจฺจโย นตฺถิปจฺจโย วิคตปจฺจโย อวิคตปจฺจโย ฯ จตฺตาโร ปจฺจยุปฺปนฺนา ปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมา ปจฺจยสมุปฺปนฺนา ปจฺจยสมุปฺปนฺนธมฺมา ปจฺจยสมุปฺปาทา ปจฺจยสมุปฺปาทธมฺมา ปจฺจยสงฺคหา ปจฺจยสงฺคหิตา ปจฺจยสงฺคหิตธมฺมา ปจฺจยสนฺนิสฺสิตา ปจฺจยสนฺนิสฺสิตธมฺมา ปจฺจยสมูหา ปจฺจยสมูหธมฺมา ปจฺจยนิทฺเทสา ปจฺจยนิทฺเทสธมฺมา ปจฺจยปฏิจฺจวารา ปจฺจยปฏิจฺจวารธมฺมา ปจฺจยลกฺขณา ปจฺจยลกฺขณธมฺมา ปจฺจยวิภงฺคา ปจฺจยวิภงฺคธมฺมา ปจฺจยวิภตฺติ ปจฺจยวิภตฺติธมฺมา ปจฺจยวิภาวนา ปจฺจยวิภาวนาธมฺมา ปจฺจยวิภาวนาธมฺมา ปจฺจยวิภาวนาธมฺม

(๕๕) ហេតុនៃការជាប់វស្សាតែមិនត្រូវអាបត្តិមាន ๔ យ៉ាង គឺ សង្ឃបែកគ្នា ๑ កិច្ចពាំងឆ្ងាយក្រៅប្រាំពីរំលាយសង្ឃ ๑ មានអន្តរាយដល់ជីវិត ๑ មានអន្តរាយដល់ព្រហ្មចារ្យ ๑ ។ វិបីទុច្ចរិតមាន ๔ យ៉ាង គឺ មុសាវាទ ๑ បិសុណាវាទ ๑ ផរុសវាទ ๑ សម្ផប្បលាបៈ ๑ ។ វិបីសុចរិតមាន ๔ យ៉ាងគឺ សច្চវាចា (និយាយពាក្យពិត) ๑ អបិសុណាវាចា (មិននិយាយពាក្យស៊ីកសៀត) ๑ សណ្ហវាចា (និយាយពាក្យពីរោះ) ๑ មន្តភាសា (និយាយពាក្យគួរដល់ប្រមាណ) ๑ ។

(๕๖) កិច្ចការនៃយកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯង ត្រូវគប្បីប្រើគេឲ្យការនៃយក ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ការនៃយកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯង ត្រូវលហុកាបត្តិ ប្រើគេឲ្យការនៃយក ត្រូវគប្បីកាបត្តិក៏មាន ការនៃយកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យការនៃយកក្តី ត្រូវគប្បីកាបត្តិក៏មាន ការនៃយកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យការនៃយកក្តី ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ។ បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទ មិនគួរដល់ការក្រោកទទួលក៏មាន បុគ្គលគួរដល់ការក្រោកទទួល មិនគួរដល់ការអភិវាទក៏មាន បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទផង គួរដល់ការក្រោកទទួលផងក៏មាន បុគ្គលមិនគួរដល់ការអភិវាទ មិនគួរដល់ការក្រោកទទួលក៏មាន ។ បុគ្គលគួរដល់អាសនៈ មិនគួរដល់ការអភិវាទក៏មាន បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទ មិនគួរដល់អាសនៈក៏មាន បុគ្គល

អាសន្នារហោ ចេវ អភិវាទនារហោ ច អត្តំ បុច្ឆលោ ចេវ អាសន្នារហោ ចោ អភិវាទនារហោ ។

[๕๗] អត្តាបត្តិ កាលេ អាបជ្ជតិ ចោ វិកាលេ អត្តាបត្តិ វិកាលេ អាបជ្ជតិ ចោ កាលេ អត្តាបត្តិ កាលេ ចេវ អាបជ្ជតិ វិកាលេ ច អត្តាបត្តិ នេវ កាលេ អាបជ្ជតិ ចោ វិកាលេ ។ អត្តំ បដិក្ខហិតំ កាលេ ភុញ្ជតិ ចោ វិកាលេ អត្តំ បដិក្ខហិតំ វិកាលេ ភុញ្ជតិ ចោ កាលេ អត្តំ បដិក្ខហិតំ កាលេ ចេវ ភុញ្ជតិ វិកាលេ ច អត្តំ បដិក្ខហិតំ នេវ កាលេ ភុញ្ជតិ ចោ វិកាលេ ។ អត្តាបត្តិ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ អាបជ្ជតិ ចោ មជ្ឈិមេសុ អត្តាបត្តិ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេ-សុ អាបជ្ជតិ ចោ បច្ចន្តិមេសុ អត្តាបត្តិ បច្ចន្តិមេសុ ចេវ ជនបទេសុ អាបជ្ជតិ មជ្ឈិមេសុ ច អត្តាបត្តិ នេវ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ អាបជ្ជតិ ចោ មជ្ឈិមេសុ ។ អត្តំ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ ភុញ្ជតិ ចោ មជ្ឈិមេសុ អត្តំ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ ភុញ្ជតិ ចោ បច្ចន្តិមេសុ អត្តំ បច្ចន្តិមេសុ ចេវ ជនបទេសុ ភុញ្ជតិ មជ្ឈិមេសុ ច អត្តំ

គួរដល់អាសនៈផង គួរដល់ការអភិវាទផងក៏មាន បុគ្គលមិនគួរដល់អាសនៈ មិនគួរដល់ការអភិវាទក៏មាន ។

[៥៧] កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកងកាល មិនត្រូវក្នុងវិកាលក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែកងវិកាល មិនត្រូវកងកាលក៏មាន ត្រូវអាបត្តិទាំងកងកាល ទាំងកងវិកាលក៏មាន មិនត្រូវអាបត្តិទាំងកងកាល ទាំងកងវិកាលក៏មាន ។ វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គួរតែកងកាល មិនគួរកងវិកាលក៏មាន វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គួរកងវិកាល មិនគួរកងកាលក៏មាន វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គួរកងកាលផង គួរកងវិកាលផងក៏មាន វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ មិនគួរកងកាល មិនគួរកងវិកាលក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកងបច្ចន្តិមជនបទ មិនត្រូវកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែកងមជ្ឈិមជនបទ មិនត្រូវកងបច្ចន្តិមជនបទក៏មាន ត្រូវអាបត្តិទាំងកងបច្ចន្តិមជនបទ ទាំងកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន មិនត្រូវអាបត្តិទាំងកងបច្ចន្តិមជនបទ ទាំងកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន ។ វត្ថុគួរតែកងបច្ចន្តិមជនបទ មិនគួរកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន គួរតែកងមជ្ឈិមជនបទ មិនគួរកងបច្ចន្តិមជនបទក៏មាន គួរទាំងកងបច្ចន្តិមជនបទ ទាំងកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន

នេវ បច្ចុដ្ឋមេសុ ឧទបនេសុ កម្បតិ នោ មជ្ឈិមេសុ ។ អត្តាបត្តិ អន្តោ អាបជ្ជតិ នោ ពហិ អត្តាបត្តិ ពហិ អាបជ្ជតិ នោ អន្តោ អត្តាបត្តិ អន្តោ ចេវ អាបជ្ជតិ ពហិ ច អត្តាបត្តិ នេវ អន្តោ អាបជ្ជតិ នោ ពហិ ។ អត្តាបត្តិ អន្តោសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ ពហិសីមាយ អត្តាបត្តិ ពហិសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ អន្តោសីមាយ អត្តាបត្តិ អន្តោសីមាយ ចេវ អាបជ្ជតិ ពហិសីមាយ ច អត្តាបត្តិ នេវ អន្តោសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ ពហិសីមាយ ។ អត្តាបត្តិ តាមេ អាបជ្ជតិ នោ អរញ្ញេ អត្តាបត្តិ អរញ្ញេ អាបជ្ជតិ នោ តាមេ អត្តាបត្តិ តាមេ ចេវ អាបជ្ជតិ អរញ្ញេ ច អត្តាបត្តិ នេវ តាមេ អាបជ្ជតិ នោ អរញ្ញេ ។

[៥៨] ចតស្សោ ភោជនា វត្ថុសង្ខស្សោ អាបត្តិ-សង្ខស្សោ សំវាសប្បដិក្ខេបោ សាមីចិប្បដិក្ខេបោ ។ ចត្តារោ បុព្ពកិច្ចា [(១)] ។ ចត្តារោ បត្តកល្លា ។ ចត្តារិ អនញ្ញាតាចិត្តិយានិ ។ ចតស្សោ កិក្ខុសម្មុតិយោ ។ ចត្តារិ អកតិកមជានិ ឆឌ្ឌកតិ កច្ចតិ នោសាកតិ កច្ចតិ

---

១ បុព្ពករណាតិ កត្តព្ពំ ឱតត្តោ ទិស្សតិ ។

មិនគួរពាំនាំក្នុងបច្ចន្តិមជនបទ មិនគួរពាំនាំក្នុងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន ។ ភិក្ខុ
នៅខាងក្នុងត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្រៅ
ត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្នុងមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្នុងក៏ត្រូវអាបត្តិ នៅ
ខាងក្រៅក៏ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្នុងក៏មិនត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅក៏
មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនៅខាងក្នុងសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមា
មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្រៅសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្នុងសីមាមិន
ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្នុងសីមាក៏ត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមាក៏
ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្នុងសីមាក៏មិនត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមាក៏
មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនៅក្នុងស្រុកត្រូវអាបត្តិ នៅក្នុងព្រៃមិនត្រូវ
អាបត្តិក៏មាន នៅក្នុងព្រៃត្រូវអាបត្តិ នៅក្នុងស្រុកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន
នៅក្នុងស្រុកក៏ត្រូវអាបត្តិ នៅក្នុងព្រៃក៏ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅក្នុងស្រុក
ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ នៅក្នុងព្រៃក៏មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(៥៨) ការចោទមាន ៤ យ៉ាង គឺបង្កលចំពោះវត្ថុ ១ បង្កលចំពោះ
អាបត្តិ ១ ឃាត់សំវាស ១ ឃាត់សាមីចិកម្ម ១ ។ បុព្វកិច្ចមាន ៤ ។ កម្ម
មានកាលដ៏គួរមាន ៤ ។ អនញ្ញាធាបិត្តិយៈមាន ៤ ។ ភិក្ខុសម្មុតិមាន ៤ ។
ការលុះអគតិមាន ៤ គឺ លុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១

ឯកុត្តរិកំ ចតុក្កំ ចតុនាគតំគមនាទីនំ

មោហាគតំ កច្ចតំ អយោគតំ កច្ចតំ ។ បឆ្ឆាំ ឆាគ
តំគមនាទំ ឧ ឧដ្ឋាគតំ កច្ចតំ ឧ នោសាគតំ កច្ចតំ ឧ
មោហាគតំ កច្ចតំ ឧ អយោគតំ កច្ចតំ ។ ចតុហាឡេហិ
សមដ្ឋាគតោ អលង្ការិ កិក្ខុ សង្ឃំ កិច្ចតំ ឧដ្ឋាគតំ
កច្ចឡោ នោសាគតំ កច្ចឡោ មោហាគតំ កច្ចឡោ
អយោគតំ កច្ចឡោ ។ ចតុហាឡេហិ សមដ្ឋាគតោ បេ-
សលោ កិក្ខុ កិច្ចំ សង្ឃំ សមក្កំ ភវេតំ ឧ ឧដ្ឋាគតំ
កច្ចឡោ ឧ នោសាគតំ កច្ចឡោ ឧ មោហាគតំ កច្ច-
ឡោ ឧ អយោគតំ កច្ចឡោ ។ ចតុហាឡេហិ សមដ្ឋា-
គតស្ស កិក្ខុនោ វិនយោ ឧ បុច្ឆិតព្ពោ ឧដ្ឋាគតំ
កច្ចតំ នោសាគតំ កច្ចតំ មោហាគតំ កច្ចតំ អយោ-
គតំ កច្ចតំ ។ ចតុហាឡេហិ សមដ្ឋាគតេន កិក្ខុនា
វិនយោ ឧ បុច្ឆិតព្ពោ ឧដ្ឋាគតំ កច្ចតំ នោសាគតំ កច្ចតំ
មោហាគតំ កច្ចតំ អយោគតំ កច្ចតំ ។ ចតុហាឡេហិ
សមដ្ឋាគតស្ស កិក្ខុនោ វិនយោ ឧ វិស្សជ្ជេតព្ពោ
ឧដ្ឋាគតំ កច្ចតំ នោសាគតំ កច្ចតំ មោហាគតំ កច្ចតំ

ឯកុត្តរកថាវត្ថុ: ការមិនលុះអតីតទាំង ៤ ដាដើម

លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ ។ ការមិនលុះអនាគតិ មាន ៤ គឺ មិនលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងទោសាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងមោហាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងកយាគតិ ១ ។ អលជ្ជីកុក្កុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ លុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ រមែងចំឡាយនូវសង្ឃ ។ កិក្ខុមានសីលជាទីស្រឡាញ់ប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ មិនលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងទោសាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងមោហាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងកយាគតិ ១ រមែងធ្វើសង្ឃដែលបែកគ្នាហើយ ឲ្យព្រមព្រៀងគ្នាវិញ ។ កិក្ខុមិនគួរសេព្វវិនិច្ឆយចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ ក៏មិនគួរសេព្វវិនិច្ឆយដែរ ។ កិក្ខុមិនគួរដោះស្រាយវិនិច្ឆយចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាង

ភយោភតឺ ភច្ចតិ ។ ចតូហង្គេហិ សមន្នាភតេន ភិក្ខុ-
ណា វិនយោ ន វិសុជ្ជេតព្ពោ ឆន្នាភតឺ ភច្ចតិ ទោសា-
ភតឺ ភច្ចតិ មោហាភតឺ ភច្ចតិ ភយោភតឺ ភច្ចតិ ។ ច-
តូហង្គេហិ សមន្នាភតសុ ភិក្ខុនោ អនុយោគោ ន
ទាតព្ពោ ឆន្នាភតឺ ភច្ចតិ ទោសាភតឺ ភច្ចតិ មោហា-
ភតឺ ភច្ចតិ ភយោភតឺ ភច្ចតិ ។ ចតូហង្គេហិ សមន្នា-
ភតេន ភិក្ខុណា សង្ឃឺ វិនយោ ន សាភច្ឆិតព្ពោ ឆន្នា-
ភតឺ ភច្ចតិ ទោសាភតឺ ភច្ចតិ មោហាភតឺ ភច្ចតិ
ភយោភតឺ ភច្ចតិ ។

(៥៩) អត្ថាបត្តិ តិលាទោ អាបជ្ជតិ ទោ អតិ-
លាទោ អត្ថាបត្តិ អតិលាទោ អាបជ្ជតិ ទោ តិលាទោ
អត្ថាបត្តិ តិលាទោ ទេវ អាបជ្ជតិ អតិលាទោ ច
អត្ថាបត្តិ ទេវ តិលាទោ អាបជ្ជតិ ទោ អតិលាទោ។

(៦០) ចត្តារិ អធម្មិភាធិ ធាតិមោក្ខុដ្ឋបធាធិ ។
ចត្តារិ ធម្មិភាធិ ធាតិមោក្ខុដ្ឋបធានីតិ ។

កយាគតិ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ ក៏មិនត្រូវដោះស្រាយវិន័យ ។ កិក្ខុមិនត្រូវឱ្យការសាកសួរ ចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវសាកញ្ហាវិន័យជាមួយនឹងភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងកយាគតិ ១ ។

(៥៩) កិក្ខុឈឺត្រូវអាបត្តិ មិនឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនឈឺត្រូវអាបត្តិ ឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ឈឺត្រូវអាបត្តិ មិនឈឺក៏ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ឈឺមិនត្រូវអាបត្តិ មិនឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(៦០) ការបញ្ឈប់នូវជាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ការបញ្ឈប់នូវជាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ មាន ៤ យ៉ាង ។

តតិយវគ្គោ

(៦១) សង្ករាចាយ កាយេន

បសុត្តោ ច អចិត្តតោ

អាបជ្ជន្តោ ច កម្មេន

ភៃហាក ចតុភៃ តថា

តិក្ខិំ តិក្ខិនិនញ្ច

បរិក្ខារេ ច សម្ភោ

អជានកាយេ មជ្ឈ ច

វុដ្ឋាតិ ទុវិធោ[1] តថា

បដិលាភា[2] ច ចោទនា

បរិវាសា ច វុដ្ឋតិ

មានត្តចារិកា ចាបិ

សមុក្កំសា បដិក្កសា[3]

មហារិតេ ឧកម្មេ

បុរេ កម្មវិបត្តិយោ

អធិករណោ ទុស្សីលោ ច

---

១ ឱ. ម. ទុវិធោ ។ ២ ឱ. ម. បដិលាភេន ។ ៣ ឱ. ម. បដិគ្គតិ ។

ឯកុត្តរិកៈ បញ្ចកៈ ឧទ្ទានគាថា

ឧទ្ទាន គឺបញ្ញើរឿងនៃបញ្ចកៈ (ពួកបួន ៗ) នោះដូចខ្លះ

(៦១) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួន ១ ដោយកាយ ១ ដកលក់ត្រូវអាបត្តិ ១ មិនមានចិត្តក្តៅត្រូវអាបត្តិ ១ ត្រូវអាបត្តិកំពុងសំដែងអាបត្តិ ១ ត្រូវអាបត្តិដោយកម្ម ១ អនរិយវោហារមាន ៤ យ៉ាង ១ អរិយវោហារមាន ៤ យ៉ាង ដូចគ្នា ១ ប្បារជិក ៤ របស់កិក្ខុ ខ្លួនទៅតាំងពួកកិក្ខុ តាំងពួកកិក្ខុនី ១ កិក្ខុគួរវេរ្ជ្ជបរិក្ខារខ្មែក ១ នៅក្នុងទីចំពោះមុខត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុមិនដឹងត្រូវអាបត្តិ ១ ត្រូវអាបត្តិដោយកាយ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ ចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង មាន ២ លើក ១ លះបង់បុរាណភេទព្រមតាំងការបានភេទថ្មី ១ ការពោទ ១ បរាជ័យ ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តមានគ្គ ១ គ្រឿងអាង ១ គ្រឿងបរិភោគដែលកិក្ខុទទួលប្រគេន ១ ថ្នាំមហាវិកដ ១ កម្ម ៤ យ៉ាងដទៃទៀត ១ វិបត្តិ ១ អធិករណ៍ ១ បុគ្គលអ្នកញ៉ាំង

សោភណោភគ្គវោតេន ច

ភមិតោ វគ្គចារិត្តា

សភាគុបដ្ឋាយេន[1] ច

អាចរិយោ បច្ចយោ ភ

ឧច្ចរិតំ សុចរិតំ[2]

អាធិយត្តោ បុគ្គលោ ច

អរហា អាសនេន ច

តាលេ ច ភព្ពតំ ចេវ

បច្ចន្តិមេសុ[3] ភព្ពតំ

អត្តោ អត្តា ច សីមាយ

តាមេ ច ភោគជាយ ច

បុព្ពភិក្ខុំ បត្តភល្លំ

អនញ្ញតា ច សម្មតិ[4]

អតតំ ជាតតិ ចេវ

អលជ្ជិ បេសលេន ច

---

๑ ឧ. ម. សភាគុបដ្ឋាយេន ។ ๒ ឧ. សុចរិតំ ។ ๓ ឧ. ម. បច្ចន្តិមេ ច ។ ๔ ឧ. ម. អនញ្ញា សម្មតិយា ច ។

នៃយបិធាន បរិវារៈ

បរិសទ្យទ្វៃរេក្រក់ ១ កិកុញ្ចាំងបរិសទ្យទ្វៃល្អ ១ អាគន្តុកកិក្ខុ
ត្រូវអាបត្តិ ១ គមិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ១ សការៈផ្សែងគ្នាដោយ
វត្ថុ ១ សការៈស្មើគ្នាដោយវត្ថុ ១ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវអាបត្តិ ១
អាចារ្យត្រូវអាបត្តិ ១ ហេតុនៃការដាច់វស្សាតែមិនត្រូវអាប-
ត្តិ ១ ទុប្ចរិត ១ សុចរិត ១ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យគេត្រូវអាបត្តិ ១
បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទ ១ បុគ្គលគួរដល់អាសនៈ ១ វត្ថុដែល
កិក្ខុទទួលប្រគេនគួរកន្លងកាល ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកន្លងបច្ចុប្ប-
មជនបទ ១ វត្ថុដែលគួរតែកន្លងបច្ចុប្បមជនបទ ១ ត្រូវអាបត្តិ
តែកន្លងខាងកន្លង ១ ត្រូវអាបត្តិតែកន្លងសីមា ១ ត្រូវអាបត្តិតែ
កន្លងស្រែក ១ ការហោច ១ បុព្វកិច្ច ១ កម្មមានកាលដ៏គួរ ១
អនញ្ញាបាចិត្តិយៈ ១ សម្មតិ ១ អគតិ ១ មិនគួរដល់ន្ទូវ
អគតិ ១ អលជ្ជីកិក្ខុ ១ កិក្ខុមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១

បុច្ឆិតញ្ច ទុវេ ចេវ

វិសជ្ជេយ្យ តថា ទុវេ

អនុយោគោ ច សាកច្ឆា

តំលាភោ ឋបនេន ចាតិ ។

(๖๒) បញ្ច អាបត្តិយោ ។ បញ្ច អាបត្តិក្ខន្ធា ។ បញ្ច វិនីតវត្ថូនិ ។ បញ្ច កម្មានិ អនន្តរកានិ ។ បញ្ច បុគ្គលា និយតា ។ បញ្ច ឆេទនកា អាបត្តិយោ ។ បញ្ចហាការេហិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ ។ បញ្ចបត្តិយោ មុសាវាទប្បច្ចយោ ។ បញ្ចហាការេហិ កម្មំ ន ឧបេតិ សយំ វា កម្មំ ន ករោតិ បរំ វា ធាវ្សេតិ ឆន្ទំ វា ចារិត្តំ វា ន នេតិ ករយិរមានេ កម្មេ បដិក្កោសតិ ករោតិ វា បន កម្មេ អធម្មេនដ្ឋេ ហោតិ ។ បញ្ចហាការេហិ កម្មំ ឧបេតិ សយំ វា កម្មំ ករោតិ បរំ វា អាវ្សេតិ ឆន្ទំ វា ចារិត្តំ វា នេតិ ករយិរមានេ កម្មេ ន បដិក្កោសតិ ករោតិ វា បន កម្មេ ធម្មេនដ្ឋេ ហោតិ ។ បញ្ច

ភិក្ខុមិនគួរសួរវិនិច្ឆ័យចំពោះភិក្ខុ ២ ពួក ១ មិនគួរដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យចំពោះភិក្ខុ ២ ពួកជួបគ្នា ១ ភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យការសាកសួរ ១ មិនត្រូវសាកច្ចា ១ ភិក្ខុឈឺត្រូវអាបត្តិ ១ ការបញ្ឈប់បាតិមោ ១ ។

(๖๒) អាបត្តិមាន ៥ យ៉ាង ។ កងនៃអាបត្តិមាន ៥ យ៉ាង ។ វិនីតវត្ថុ (វត្ថុដែលព្រះមានព្រះភាគបានដម្រះហើយ) មាន ៥ យ៉ាង ។ អនន្តរកកម្ម (កម្មដែលឲ្យផលក្នុងអត្តភាពជាបន្ទាប់) មាន ៥ យ៉ាង ។ និយតបុគ្គល (បុគ្គលដែលខ្វែង) មាន ៥ពួក ។ ឆេទនកាបត្តិ (អាបត្តិដែលមានការកាត់ជាវិនយកម្ម) មាន ៥យ៉ាង ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៥យ៉ាង ។ អាបត្តិ ៥ យ៉ាង មានមុសាវាទជាបច្ច័យ ។ ភិក្ខុមិនគួរដល់សង្ឃកម្មដោយអាការ ៥ យ៉ាង គឺមិនធ្វើកម្មដោយខ្លួនឯង១ មិនអាធនាភិក្ខុឯទៀត ១ មិនឲ្យឆន្ទៈ ១ មិនឲ្យបារិសុទ្ធិ ១ ហាមឃាត់កម្មដែលសង្ឃកំពុងធ្វើ ឬមានសេចក្តីយល់ឃើញថាមិនត្រូវតាមធម៌ក្នុងកម្មដែលសង្ឃបានធ្វើរួចហើយ ១ ។ ភិក្ខុគួរដល់កម្មដោយអាការ ៥ យ៉ាង គឺភិក្ខុធ្វើកម្មដោយខ្លួនឯង ១ អាធនាភិក្ខុឯទៀត ១ ឲ្យឆន្ទៈ ១ ឲ្យបារិសុទ្ធិ ១ មិនហាមឃាត់កម្មដែលសង្ឃកំពុងធ្វើ ឬមានសេចក្តីយល់ឃើញថាត្រូវតាមធម៌ក្នុងកម្មដែលសង្ឃបានធ្វើរួចហើយ ១ ។ ធម៌ ៥ យ៉ាងតែងសម្រេច

ปณฺณาจาตุทฺทสฺส ภิกฺขูนา ภควตฺถุ์ อาคมนฺตฺวาเร
ตณาเราปนฺ ปรมฺปราเราปนฺ อนนฺตรฏฺฐานา อาคตฺวา ฯ
ปญฺหาเวฏฺฐเก สมฏฺฐาตเรา ภิกฺขู ฆุสฺสนฺติตปริสนฺติเร(๑)
เหาตุ ฆาปภิกฺขุปิ อกาลุปฺปนฺนาปิ เวสิยาเคาจเร ฆ
เหาตุ วิธวาเคาจเร ฆ เหาตุ ปณฺฑกาคาจเร ฆ
เหาตุ ปณฺฑกาเคาจเร ฆ เหาตุ ภิกฺขุนีเคาจเร
ฆ เหาตุ ฯ ปญฺ เตลาน ตลเตลา สาสป-
เตลา มธุกเตลา ผณฺฑกเตลา วสาเตลา ฯ ปญฺ
วสาน อจฺฉวสา มจฺฉวสา สุสุกาวสา สูกรวสา กุกฺกุร-
วสา ฯ ปญฺ ฆฺยสฆาน ญาติฆฺยสน เคาฆฺยสน
เภกฆฺยสน สีลฆฺยสน ทิฏฺฐิฆฺยสน ฯ ปญฺ สมฺปฆา
ญาติสมฺปฆา เคาตสมฺปฆา อเภกสมฺปฆา สีล-
สมฺปฆา ทิฏฺฐิสมฺปฆา ฯ ปญฺ ฉสฺสุยปฺปฉปฺปสฺสุทฺธิเยา
อุปชฺฌายสฺมา อุปชฺฌาเยา ปกฺกนฺโต ฆ เหาตุ วิพฺภนฺโต
ฆ กาลกเตา ฆ ปกฺขสงฺกนฺโต ฆ อาณาตฺติเยา
ปญฺหมี ฯ ปญฺ ปุคฺคลา น อุปสมฺปาเทตพฺพา อนฺวาธมฺมี-

๑ สงฺคีตปริสงฺคีตาติ กตฺตพฺเพ โกตฺตกาเร ทิสฺสติ ฯ

ដល់តិក្ខុជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតិកង្គុតង្គ្គ គឺត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលដោយមិនបាច់លាតិក្ខុផងគ្នា ១ ឆាន់តណាកោជនបាន ១ ឆាន់បរម្បរកោជនបាន ១ មិនអធិដ្ឋានចីវរកើបាន ១ មិនរំកិលចីវរកើបាន ១ ។ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទុកជាតិក្ខុបាប ឬជាតិក្ខុមានធម៌មិនបានតម្រេក ក៏គួរឲ្យគេរង្កៀសសង្វាយបាន គឺការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅស្រីផ្ការាស ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅស្រីមេម៉ាយ ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅស្រីក្រមុំចាស់ ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅមនុស្សខ្ទើយ ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅតិក្ខុនី ១ ។ ប្រែងមាន ៥ យ៉ាង គឺប្រែងល្ង ១ ប្រែងស្ពៃ ១ ប្រែងស្រគំ ១ ប្រែងល្ហុងខ្មៃ ១ ប្រែងភ្ញាក់ ១ ។ ភ្ញាក់មាន ៥ យ៉ាងគឺ ភ្ញាក់ភ្ញាយ៉ុំ ១ ភ្ញាក់ត្រី ១ ភ្ញាក់ផ្អូម ១ ភ្ញាក់ជ្រូក ១ ភ្ញាក់ឈ្ ១ ។ សេចក្តីវិនាសមាន ៥ យ៉ាង គឺវិនាសញាតិ ១ វិនាសភោគៈ ១ វិនាសព្រោះរោគ ១ វិនាសសីល ១ វិនាសព្រោះទិដ្ឋិ ១ ។ សេចក្តីបរិបូណ៌មាន ៥ យ៉ាង គឺបរិបូណ៌ដោយញាតិ ១ បរិបូណ៌ដោយភោគៈ ១ បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីមិនមានរោគ ១ បរិបូណ៌ដោយសីល ១ បរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ១ ។ ការរម្ងាប់និស្ស័យចាកឧបដ្ឋាយ៍មាន ៥ យ៉ាង គឺឧបដ្ឋាយ៍ចៀសចេញទៅ ១ សឹកចេញទៅ ១ ស្លាប់ទៅ ១ ទៅបួសពួក (តិរ្ថីយ) ១ ឧបដ្ឋាយ៍បណ្តេញចាកនិស្ស័យ ១ ជាគំរប់ ៥ ។ បុគ្គលដែលមិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មាន ៥ ពួកគឺបុគ្គលខ្វះខាត

តោ អច្ចហិតោ វត្តវិបន្នោ ការណាកុក្កុដតោ អបរិបូ-
រោ ។ បញ្ច បំសុកូលានិ សោសានិកានិ អាបណិកានិ[1]
ឧន្ទុរក្ខាយិតានិ ឧបចិកក្ខាយិតានិ[2] អក្កន្តទុព្ពិ ។ អប-
រានិបិ បញ្ច បំសុកូលានិ គោខាយិតានិ អជិក្ខាយិតានិ[3]
ថូបចីវរានិ អកិសេកិតកានិ តតប្បដិយាគតានិ ។ បញ្ច អរ-
ហារ ថេយ្យាវហារកោ បសយ្ហាវហារកោ បរិកប្បាវហារកោ
បដិច្ឆន្នាវហារកោ កុសាវហារកោ ។ បញ្ច មហាចោរ
សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិ ។ បញ្ច អរិសភ្ជ-
ឆិយានិ ។ បញ្ច អវេភង្គិយានិ ។ បញ្ចាបត្តិយោ កា-
យតោ សមុដ្ឋហន្តិ ន ភណតោ ន ចិត្តតោ ។ បញ្ចា-
បត្តិយោ កាយតោ ច ភណតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ
ន ចិត្តតោ ។ បញ្ចាបត្តិយោ ទេសនាគាមិនិ-
យោ ។ បញ្ច សង្ឃា ។ បញ្ច ចាតិមោក្ខុទ្ទេសា ។

---

១ ម. ជាបណិកំ ។ ២ ម. ឧន្ទុរក្ខាយិកំ ឧបចិកក្ខាយិកំ ។ ៣ ម. គោខាយិកំ អជិក្ខាយិកំ ។

កាល (មានឆ្នាំមិនគ្រប់ខែ) ១ បុគ្គលខ្វះខាតអាយុ: (បានជាប់ដៃជាដើម) ១ បុគ្គលជាវត្ថុវិបត្តិ (មានខ្វិយជាដើម) ១ បុគ្គលធ្វើអំពើអាក្រក់ បានដល់អកតញ្ញុបុគ្គល ៨យ៉ាង (មានថេយ្យសំវាសជាដើម) ១ បុគ្គលមានចិត្តទន់ជ្រាយមិនគ្រប់ ១ ។ សំពត់បំសុកូលមាន ៥ យ៉ាង គឺសំពត់ដែលធ្លាក់ចុះក្នុងព្រៃស្មសាន ១ សំពត់ដែលធ្លាក់ចុះទៀបពន្លារ ១ សំពត់ដែលកណ្តុរកាត់ ១ សំពត់ដែលកណ្តៀរកោរ ១ សំពត់ដែលភ្លើងឆេះ ១ ។ សំពត់បំសុកូលមាន ៥ យ៉ាងដទៃទៀត គឺសំពត់ដែលគោទំពាស៊ី ១ សំពត់ដែលពពែទំពាស៊ី ១ សំពត់ដែលគេរុំដុំបូកធ្វើពលិកម្ម ១ សំពត់ដែលគេចោលត្រង់កន្លែងអាងសេកស្តុប ១ សំពត់ដែលគេទៅកាន់ព្រៃស្មសានលុះត្រឡប់មកវិញហើយគេផ្លាស់ចោល ១ ។ ការលួចមាន ៥ យ៉ាង គឺលួចដោយបញ្ឆោត ១ លួចដោយកំហែង ១ លួចដោយកំណត់ទ្រព្យទំនីកន្លែង ១ លួចដោយបំបិទបំបាំង ១ លួចដោយផ្លាស់ប្តូរស្មាក ១ ។ មហោរ ៥ ពួក រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរលេះបង់ មាន ៥ ពួក ។ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរបែកមាន ៥ ពួក ។ អាបត្តិ ៥ យ៉ាងតាំងឡើងអំពីកាយ មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត ។ អាបត្តិ ៥ យ៉ាងតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្ត ។ អាបត្តិ ៥ កងជាទេសនាគាមិនី ។ សង្ឃមាន ៥ ពួក ។ ឋានៈមានក្នុងលោកមាន ៥ យ៉ាង ។

សព្ពមច្ឆំមេសុ ជនបទេសុ វិនយធរបញ្ហមេន គណោ
ឧបសម្បាទេតព្ពំ ។ បញ្ចាធិសំសា ភិក្ខវេ ។ បញ្ច
ភិក្ខូ ។ យោវតតិយេ បញ្ច អាបត្តិយោ ។ បញ្ច-
មាភិក្ខវេ អធិដ្ឋំ អាធិយន្តស្ស អាបត្តិ ទាភជតិភិក្ខុស្ស ។
បញ្ចមាភិក្ខវេ អធិដ្ឋំ អាធិយន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ច-
យស្ស ។ បញ្ចមាភិក្ខវេ អធិដ្ឋំ អាធិយន្តស្ស អាបត្តិ
ទុក្កដស្ស ។ បញ្ច អភិសម្បយោធិ ន បរិភុញ្ជិតព្ពាធិ
អធិដ្ឋាតព្ពំ ហោតិ អាធិតព្ពំ ហោតិ អភិសម្បយិតព្ពំ ហោតិ
អប្បដិក្ខិបិតព្ពំ ហោតិ អភិតាតិវត្តព្ពំ ហោតិ ។ បញ្ច
ភិសម្បយោធិ បរិភុញ្ជិតព្ពាធិ ធិដ្ឋាតព្ពំ ហោតិ អាធិតព្ពំ
ហោតិ ភិសម្បយិតព្ពំ ហោតិ បដិក្ខិបិតព្ពំ ហោតិ ភិ-
តាតិវត្តព្ពំ ហោតិ ។ បញ្ច ធានានិ អបុញ្ញានិ បុញ្ញ-
សម្មតានិ លោភិស្ស[1] មជ្ឈានំ សមជ្ឈានំ ឥត្តីនានំ
ឧសភធានំ ចិត្តភិម្មានំ ។ បញ្ច ឧប្បជ្ជា ឧប្បដិវា-
ធោនិយោ ឧប្បជ្ជោ ភតោ ឧប្បដិវាធោនិយោ ឧប្បជ្ជោ

---

១ ម. លោភស្មិ ។

គណៈសង្ឃមានវិនយធរលាតាប់ ៥ គួរឲ្យឧបសម្បាកុងបច្ចន្តិមជនបទតាំង
ពួន ។ អានិសង្សក្នុងការគ្រាលកឋិនមាន ៥ យ៉ាង ។ កម្មមាន ៥ យ៉ាង ។
អាបត្តិ ៥ យ៉ាងត្រូវក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមុដ្ឋានកម្មជាគំរប់ ៣
ដងចប់ ។ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យដោយអាការ ៥ យ៉ាង ត្រូវ
អាបត្តិបារាជិក ។ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យដោយអាការ ៥
យ៉ាងត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយ ។ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យដោយ
អាការ ៥ យ៉ាងត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ របស់ដែលជាអកប្បិយៈមាន ៥ យ៉ាងកិក្ខុ
មិនគួរឆាន់ គឺរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ របស់ដែលកិក្ខុមិនស្គាល់ជាក់
លាក់ ១ របស់ដែលមិនគួរ ១ របស់ដែលមិនបានទទួលប្រគេន ១ របស់
ដែលកិក្ខុមិនបានធ្វើវិនយកម្ម ១ ។ របស់ដែលជាកប្បិយៈមាន ៥ យ៉ាង
កិក្ខុគួរឆាន់ គឺរបស់ដែលគេបានឲ្យ ១ របស់ដែលកិក្ខុស្គាល់ជាក់លាក់ ១
របស់ដែលគួរ ១ របស់ដែលបានទទួលប្រគេន ១ របស់ដែលកិក្ខុបានធ្វើ
វិនយកម្ម ១ ។ ទាន ៥ យ៉ាងមិនមែនជាបុណ្យទេ តែសត្វលោកសន្មត
ថាជាបុណ្យ គឺឲ្យទឹកស្រវឹង ១ ឲ្យមហោស្រព ១ ឲ្យស្រី (ដល់បុរស) ១
ឲ្យគោឈ្មោល (ដល់គោញី) ១ ឲ្យរូបគំនូរ (ដែលប្រកបដោយមេ-
ថុន) ១ ។ សភាវៈ ៥ យ៉ាងដែលកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់
បេញបាន គឺ រាគៈកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់បេញបាន ១

នោសោ ឧប្បដិវិនោទិយោ ឧប្បន្នោ មោឃោ ឧប្បដិវិ-
នោទិយោ ឧប្បន្នំ បដិភាណំ ឧប្បដិវិនោទិយំ ឧប្បន្នំ កម្ម-
យចិត្តំ ឧប្បដិវិនោទិយំ ។ បញ្ចាទិសំសា សម្មជ្ជនិយា
សកចិត្តំ បសីទតិ បរចិត្តំ បសីទតិ ទេវតា អត្តមនា
ហោន្តិ បសាទិកសំវត្តនិយំ កម្មំ ឧបចិនតិ(១) កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។
អបរេបិ បញ្ចាទិសំសា សម្មជ្ជនិយា សកចិត្តំ បសីទតិ
បរចិត្តំ បសីទតិ ទេវតា អត្តមនា ហោន្តិ សត្ថុសា-
សនំ កតំ ហោតិ បច្ចិមា ជនតា ទិដ្ឋានុគតឹ អាបជ្ជតិ ។

(๖๓) បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ
ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អត្តនោ អាសយវិយដ្ឋំ ន
ឧក្កណ្ឋាតិ បរស្ស អាសយវិយដ្ឋំ ន ឧក្កណ្ឋាតិ អត្ត-
នោ អាសយវិយដ្ឋំ អនុក្កហោត្វា បរស្ស អាសយវិយដ្ឋំ
អនុក្កហោត្វា អជម្មេន តោរេតិ អប្បដិញ្ញាយ ។ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ

---

๑ កម្មំ ឧបចិតន្តិ កត្តរិ ឯតន្តកេ ទិស្សតិ ។

ទោសៈកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ១ មោហៈកើត
ឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ១ បដិឃាណ(សេចក្តីឈ្លាស)
កើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ១ ចិត្តរបស់បុគ្គលដែល
ប្រាថ្នានឹងដើរចេញទៅកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ១ ។
អានិសង្សការចោទមាន ៥ យ៉ាង គឺចិត្តរបស់ខ្លួនក៏ជ្រះថ្លា ១ ចិត្តរបស់អ្នក
ដទៃក៏ជ្រះថ្លា ១ ពួកទេវតាតែងពេញចិត្ត ១ អ្នកចោទរមែងសន្សំនូវការ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លា ១ លុះដល់បែកធ្លាយពីកាយ ខាងមុខ
អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ ទេវលោក ១ ។
អានិសង្សការចោទមាន ៥ យ៉ាងដដែរទៀត គឺចិត្តរបស់ខ្លួនជ្រះថ្លា ១ ចិត្ត
របស់អ្នកដទៃក៏ជ្រះថ្លា ១ ពួកទេវតាតែងពេញចិត្ត ១ ឈ្មោះថាធ្វើតាមសា-
សនារបស់ព្រះសាស្តា ១ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយនឹងយកតម្រាប់តាម ១ ។

(៦៣) វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នៅការពាប់ថាជា
បុគ្គលពាល គឺមិនរៀនទីតំណត់ការសារបស់ខ្លួន ១ មិនរៀនទីតំណត់
ការសារបស់ជាតិដទៃ ១ លុះមិនរៀនទីតំណត់ការសារបស់ខ្លួនហើយក៏កាត់
សេចក្តីដោយមិនត្រូវតាមធម៌ ១ លុះមិនរៀនទីតំណត់ការសារបស់ជាតិ
ដទៃហើយ ក៏កាត់សេចក្តីដោយមិនត្រូវតាមធម៌ ១ កាត់សេចក្តីមិនត្រូវ
តាមពាក្យប្តេជ្ញា ១ ។ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នៅការពាប់ថា

กตฺถจิ อตฺถโต ภาสปริยนฺโต ฯกฺขณฺฑกาทิ ปรสฺส ภาส-
ปริยนฺโต ฯกฺขณฺฑกาทิ อตฺถโต ภาสปริยนฺโต ฯกฺขโตฺต
ปรสฺส ภาสปริยนฺโต ฯกฺขโตฺต ฉมฺเน ภาเวติ ป-
ฏิญฺญาย ฯ อปเรหิปิ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐิตโต วินย-
ฉเก ฅาโลเกตฺวา สงฺคหิ กตฺถจิ อาปตฺติ ฉ ชาตาติ
อาปตฺติยา มูลนฺ ฉ ชาตาติ อาปตฺติสมุฉยนฺ ฉ
ชาตาติ อาปตฺติฉเกฉนฺ ฉ ชาตาติ อาปตฺติฉเกฉตาทิฺ
ปฏิปทนฺ ฉ ชาตาติ ฯ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐิตโต
วินยฉเก ปณฺฑิโตเกตฺวา สงฺคหิ กตฺถจิ อาปตฺติ ชาตาติ
อาปตฺติยา มูลนฺ ชาตาติ อาปตฺติสมุฉยนฺ ชาตาติ
อาปตฺติฉเกฉนฺ ชาตาติ อาปตฺติฉเกฉตาทิฺ ปฏิปทนฺ
ชาตาติ ฯ อปเรหิปิ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐิตโต
วินยฉเก ฅาโลเกตฺวา สงฺคหิ กตฺถจิ อธิกรณนฺ ฉ
ชาตาติ อธิกรณสฺส มูลนฺ ฉ ชาตาติ อธิกรณ-
สมุฉยนฺ ฉ ชาตาติ อธิกรณฉเกฉนฺ ฉ ชาตาติ
อธิกรณฉเกฉตาทิฺ ปฏิปทนฺ ฉ ชาตาติ ฯ ปญฺ-
หาเฉหิ สมฏฺฐิตโต วินยฉเก ปณฺฑิโตเกตฺวา สงฺคหิ

วินยปิฏก ปริวาร:

ฉาปณฺฑิต คือเรียนที่กำหนดคำสาวกของตน ๑ เรียนที่กำหนดคำสาวกของ
ชาติอื่น ๑ ฉุนเรียนที่กำหนดคำสาวกของตนแล้ว ชอบคำสั่งสอนถูก
โดยธรรมดา ๑ ฉุนเรียนที่กำหนดคำสาวกของชาติอื่นแล้ว ชอบ
คำสั่งสอนถูกโดยธรรมดา ๑ คำสั่งสอนถูกตามพากย์ปฏิญา ๑ ฯ
วินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ อีกนัยหนึ่ง ถึงเหตุการณ์ว่าเป็นบุคคล
พาล คือไม่รู้อาบัติ ๑ ไม่รู้มูลของอาบัติ ๑ ไม่รู้เหตุ
ที่ให้เกิดอาบัติ ๑ ไม่รู้สั่งสอนให้ออกอาบัติ ๑ ไม่รู้ปฏิ-
บัติให้ถึงสั่งสอนให้ออกอาบัติ ๑ ฯ วินัยธรที่ประกอบด้วยองค์ ๕
ถึงเหตุการณ์ว่าเป็นบัณฑิต คือรู้อาบัติ ๑ รู้มูลของอาบัติ ๑
รู้เหตุที่ให้เกิดอาบัติ ๑ รู้สั่งสอนให้ออกอาบัติ ๑ รู้ปฏิ-
บัติให้ถึงสั่งสอนให้ออกอาบัติ ๑ ฯ วินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ อีก
นัยหนึ่ง ถึงเหตุการณ์ว่าเป็นบุคคลพาล คือไม่รู้อธิกรณ์ ๑ ไม่รู้
มูลของอธิกรณ์ ๑ ไม่รู้เหตุที่ให้เกิดอธิกรณ์ ๑ ไม่รู้
สั่งสอนให้ออกอธิกรณ์ ๑ ไม่รู้ปฏิบัติ ให้ถึงสั่งสอนให้ออกอธิ-
กรณ์ ๑ ฯ วินัยธรประกอบด้วยองค์ ๕ ถึงเหตุการณ์ว่าเป็นบัณฑิต

តច្ឆតំ អធិការណំ ជានាតិ អធិការណសមុទយំ ជានាតិ
អធិការណសមុទយំ ជានាតិ អធិការណនិរោធំ ជានាតិ
អធិការណនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ
គច្ឆតិ វត្តុំ ន ជានាតិ និទានំ ន ជានាតិ បញ្ញត្តិំ ន
ជានាតិ អនុបញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ន
ជានាតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ
បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ វត្តុំ ជានាតិ និទានំ ជានាតិ
បញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុបញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុសន្ធិវច-
នបថំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគ-
តោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តិំ ន ជានាតិ
ញត្តិយា ករណំ ន ជានាតិ ន បុព្វកុសលោ ហោតិ
ន អបរកុសលោ ហោតិ អកាលញ្ញូ ច ហោតិ ។
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ
សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តិំ ជានាតិ ញត្តិយា ករណំ ជានាតិ

ឯកុត្តរិកៈ បញ្ចកៈ អង្គ ៥ របស់និន័យធរ

គឺស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់មូលរបស់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់ហេតុដែលកើតអធិករណ៍ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់វត្ថុ ១ មិនស្គាល់និទាន ១ មិនស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់អនុប្បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់គន្ថន៍នពាក្យដែលតគ្នា ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់វត្ថុ ១ ស្គាល់និទាន ១ ស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់អនុប្បញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់គន្ថន៍នពាក្យដែលតគ្នា ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់កិរិយាធ្វើញត្តិ ១ មិនឈ្វាសកន្ធកៈក្នុងខាន្ធដើម ១ មិនឈ្វាសកន្ធកៈក្នុងខាន្ធបុនៈ ១ មិនស្គាល់កាលគួរ ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់ញត្តិ ១ ស្គាល់កិរិយាធ្វើញត្តិ ១

ปุพฺพกุสลา ภวนฺติ อปรกุสลา ภวนฺติ ตาลญฺ
จ ภวติ ฯ อปรเหตุ ปญฺหาเวฬเห สมฏฺ-
ฐเตา วินยฏเก ปาโลเกตฺวา สงฺฆ กฏฐติ อาปตฺ-
ฉาปตฺตึ น ฉาทาติ ลหุกกรุกกรุกกำ อาปตฺตึ น ฉาทาติ
สาวเสสาทวเสสำ อาปตฺตึ น ฉาทาติ ถุลฺลา-
ถุลฺลวำ อาปตฺตึ น ฉาทาติ อาจริยปรมฺปรา ภา
ปณฺณตฺติ น สุกฺกปกฺขา ภวติ น สุปณฺหกา
น สุปฉาทิกา ฯ ปญฺหาเวฬเห สมฏฺฐเตา วิน-
ยฏเก ปณฺฑิเตเตฺวา สงฺฆ กฏฐติ อาปตฺฉาปตฺตึ
ฉาทาติ ลหุกกรุกกำ อาปตฺตึ ฉาทาติ สาวเสส-
สาทวเสสำ อาปตฺตึ ฉาทาติ ถุลฺลาถุลฺลวำ อาปตฺตึ
ฉาทาติ อาจริยปรมฺปรา ภา ปณฺณตฺติ สุกฺกปกฺขา
ภวติ สุปณฺหกา สุปฉาทิกา ฯ อปรเหตุ
ปญฺหาเวฬเห สมฏฺฐเตา วินยฏเก ปาโลเกตฺวา
สงฺฆ กฏฐติ อาปตฺฉาปตฺตึ น ฉาทาติ ลหุ-
กกรุกกำ อาปตฺตึ น ฉาทาติ สาวเสสาทวเสสำ
อาปตฺตึ น ฉาทาติ ถุลฺลาถุลฺลวำ อาปตฺตึ น ฉาทาติ

វិនយបិដក បរិវារៈ

ឈ្មោសក្តដ្ឋកថ្ចខាងដើម ๑ ឈ្មោសក្តដ្ឋកថ្ចខាងចុង ๑ ស្គាល់តាលគួរ ๑ ฯ
វិនយ័ធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ វិនយ័ធរនោះមិនរៀនតំណាអាចារ្យ ហើយនឹងមិនយកចិត្តទុកដាក់មិនពិចារណាដោយល្អ ๑ ฯ វិនយ័ធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ๑ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ វិនយ័ធរនោះបានរៀនតំណាអាចារ្យ ហើយនឹងយកចិត្តទុកដាក់ពិចារណាដោយល្អ ๑ ฯ វិនយ័ធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀតដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑

ទុតយោ ឯ ខោ បនស្ស ឆាតមោក្ខាយ វិត្ថារេន ឯ
ស្វាគតានិ[1] ហោន្តិ ឯ សុវិភត្តានិ ឯ សុប្បវត្តីនិ ឯ
សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ។ បញ្ចហង្គេ-
ហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ
គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិ ជានាតិ ទុដ្ឋ-
ល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ជានាតិ ទុតយោ ឯ ខោ បនស្ស ឆា-
តមោក្ខាយ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ
សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ។
អបរេហិបិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពា-
ឡោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិ ឯ ជានាតិ ល-
ហុកគរុកំ អាបត្តិ ឯ ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ
អាបត្តិ ឯ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ឯ ជានាតិ
អធិករណា ច ន វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ ស-
ង្ខំ គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិ ជានាតិ លហុកគរុកំ
អាបត្តិ ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិ ជានាតិ

---

๑ ម. ឆាតមោក្ខានំ ន វិត្ថារេន ស្វាគតានំ ។

វិន័យធរនោះមិនបានចេះចាំបាតិមោក្ខ ទាំងពីរយ៉ាងដោយពិស្តារ មិនចេះ
ចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ មិនបានចាំស្អាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ មិនចេះ
កាត់សេចក្តីដោយប្រពៃតាមសុត្តៈគឺ**ខន្ធក**ៈនឹងបរិវារៈតាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈ
នឹងបទ ១ ។ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត
គឺស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់
សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១
វិន័យធរនោះបានចេះចាំបាតិមោក្ខ ទាំងពីរយ៉ាងដោយពិស្តារ ចេះចែក
បទភាជនៈដោយប្រពៃ បានចាំស្អាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះកាត់សេចក្តី
ដោយប្រពៃតាមសុត្តៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១ ។ វិន័យធរដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹង
អនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិ
នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិន
ឈ្លាសក្នុងការកាត់សេចក្តីក្នុងអធិករណ៍ ១ ។ វិន័យធរដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺ ស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់
លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១

ทุฏฺฐลฺหาทุฏฺฐลฺหุ อาปตฺตี ฉาทนาตฺถ อธิกรเณ จ วินิจฺฉย-
กุสเลา เหาตฺ ฯ

(๖๔) ปญฺ อารญฺญกา มนฺตฺตา เหาฺมหาตฺตา
อารญฺเญา เหาตฺ ตาปิโฏ ฯปฺปาปกเตา อารญฺเญา
เหาตฺ ทุฏฺฐาทา จิตฺตเฺจตา อารญฺเญา เหาตฺวณฺณิเตา[๑]
ตุเฺจปิ ตุเฺจสาวเกหีตฺ อารญฺเญา เหาตฺ **อปิจ**
อปฺปิจฺเฉเญฺว นิสฺสาย สนฺตุฏฺเฐเญฺว นิสฺสาย สลฺเล-
เขเญฺว นิสฺสาย ปวิเวกเญฺว นิสฺสาย ฯธมฺมฏฺฐิตเญฺว
นิสฺสาย อารญฺเญา เหาตฺ ฯ ปญฺ ปิณฺฑาตาตีกา ฯ
ปญฺ ปสุกูลิกา ฯ ปญฺ ตุเฺจจีวริกา ฯ ปญฺ
เสาสานิกา ฯ ปญฺ อพฺโภกาสิกา ฯ ปญฺ เนสชฺชิกา ฯ

---

๑ ฉ.ม. วณฺณิตาตฺ ฯ

ស្គាល់ខុដ្ឋាបត្តិនឹងអខុដ្ឋាបត្តិ ១ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការគាត់សេចក្តី ក្នុងអធិករណ៍ ១ ។

(៦៤) កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ (កិក្ខុអ្នកនៅក្នុងព្រៃជាវត្ត) មាន ៥ ពួក គឺ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ដោយសេចក្តីលន់សេចក្តីរង្កើង ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាភសក្ការៈជ្រុលជ្រប់ ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះសេចក្តីឆ្កួតទឹងអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គដោយគិតថា កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ព្រះពុទ្ធនឹងពុទ្ធសាវ័កតែងសរសើរ ១ ម្យ៉ាងទៀត កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង អាស្រ័យសេចក្តីសន្តោសផង អាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់កាយស្ងាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលមានប្រយោជន៍ផង ១ ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបំសុកូលិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តរុក្ខមូលិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តសោសានិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអព្ភោកាសិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តនេសជ្ជិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តសបទានចារិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តនេសជ្ជិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក

បញ្ច យជាសទ្ធតិកោ ។ បញ្ច ឃកោសឆិកោ ។ បញ្ច
ខណុបច្ឆេកត្តិកោ ។ បញ្ច បត្តបិណ្ឌិកោ បច្ឆត្តា មោ
ឡ្ហាត្តា បត្តបិណ្ឌិកោ ហោតិ ចាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ
បត្តបិណ្ឌិកោ ហោតិ ឧម្មាទា ចិត្តក្ខេបា បត្តបិណ្ឌិកោ
ហោតិ វណ្ណិតោ ពុទ្ធេហិ ពុទ្ធសាវកេហីតិ បត្តបិណ្ឌិកោ
ហោតិ អបិច អប្បិច្ឆញ្ញេវ ឯសន្នាយ សន្តុដ្ឋញ្ញេវ
ឯសន្នាយ សល្លេខញ្ញេវ ឯសន្នាយ បវិវេកញ្ញេវ ឯសន្នាយ
ឥទមដ្ឋិតញ្ញេវ ឯសន្នាយ បត្តបិណ្ឌិកោ ហោតិ ។

(៦៥) បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ជា-
ឯសុនេន វត្តព្ពំ ឧចោសឋំ ន ជានាតិ ឧចោសឋកម្មំ ន
ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ ន ជានាតិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន
ជានាតិ ឆឯបញ្ចវាសេ្ច ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ ស-
មន្នាគតេន ភិក្ខុនា អឯសុនេន វត្តព្ពំ ឧចោសឋំ ជា-
នាតិ ឧចោសឋកម្មំ ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ ជានាតិ ចា-
តិមោក្ខុទ្ទេសំ ជានាតិ បញ្ចវាសេ្ច ឯ ហោតិ អតិរេ

ឯកុតរកៈ បញ្ចកៈ អង្គ ๕ របស់ភិក្ខុមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យ ទំាងគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យ

ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តយថាសន្ថតិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តឯកាសនិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តខលុបច្ឆាកត្តិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក គឺភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ដោយសេចក្តីល្ងង់សេចក្តីវង្វេង ๑ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាភមកផ្សំផ្សែបដោយសេចក្តីប្រាថ្នា ๑ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះសេចក្តីឆ្គងសេចក្តីអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ๑ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គដោយគិតថា ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រះពុទ្ធនិងព្រះពុទ្ធសាវ័កតែងសរសើរ ๑ មួ៉ាងទៀត ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង អាស្រ័យសេចក្តីសន្តោសផង អាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់កាយស្ងាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលមានប្រយោជន៍ផង ๑ ។

(๖๕) ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យទេ គឺ ភិក្ខុមិនស្គាល់ទុកោសថ (ថ្លៃទុកោសថ) ๑ មិនស្គាល់ទុកោសថកម្ម ๑ មិនបេះបាតិមោក្ខ ๑ មិនចេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ๑ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ๑ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺភិក្ខុស្គាល់ទុកោសថ ๑ ស្គាល់ទុកោសថកម្ម ๑ បេះបាតិមោក្ខ ๑ បេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ๑ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមាន

ភេបញ្ចវស្សា ភ ។ អបរេហិ បំ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គ-
តេន តិក្ខុ ជា ជាន្ធិសង្ឃេន វត្តព្ពំ បវារណំ ន ជាតិ
បវារណាកម្មំ ន ជាតិ ទាតិមោក្ខំ ន ជាតិ
ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន ជាតិ ឯនបញ្ចវស្សា ហោតិ ។
បញ្ចហង្គេហិ សមង្គតេន តិក្ខុ ជា អន្ធិសង្ឃេន វត្តព្ពំ
បវារណំ ជាតិ បវារណាកម្មំ ជាតិ ទាតិមោក្ខំ
ជាតិ ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ជាតិ បញ្ចវស្សា ភ ហោតិ
អតិរេកបញ្ចវស្សា ភ ។ អបរេហិ បំ បញ្ចហង្គេហិ ស-
មង្គតេន តិក្ខុ ជា ជាន្ធិសង្ឃេន វត្តព្ពំ អាបត្តា ជាបត្តិ ន
ជាតិ លហុកាករុកំ អាបត្តិ ន ជាតិ សាវសេសាន-
វសេសំ អាបត្តិ ន ជាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ន
ជាតិ ឯនបញ្ចវស្សា ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គ-
តេន តិក្ខុ ជា អន្ធិសង្ឃេន វត្តព្ពំ អាបត្តា ជាបត្តិ ជា-
តិ លហុកាករុកំ អាបត្តិ ជាតិ សាវសេសានវសេសំ
អាបត្តិ ជាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ជាតិ បញ្ច-
វស្សា ភ ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សា ភ ។ បញ្ចហង្គេហិ

វស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយរង្គឹ៤ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យដែរ គឺកិក្ខុមិនស្គាល់បវារណា (ថ្ងៃបវារណា) ១ មិនស្គាល់បវារណាកម្ម ១ មិនចេះបាតិមោក្ខ ១ មិនចេះខន្ធកៈ របស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺកិក្ខុស្គាល់បវារណា ១ ស្គាល់បវារណាកម្ម ១ ចេះបាតិមោក្ខ ១ ចេះខន្ធកៈរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យដែរ គឺកិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺកិក្ខុស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥

សមណ្ឌតាយ កិក្ខនិយោ ជានិសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ ទុទោ-
សចំ ន ជានាតិ ទុទោសចកម្មំ ន ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ
ន ជានាតិ ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ ឆនបញ្ចវស្សា
ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមណ្ឌតាយ កិក្ខនិយោ អ-
និសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ ទុទោសចំ ជានាតិ ទុទោសចកម្មំ
ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ ជានាតិ ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ជានាតិ
បញ្ចវស្សា ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សា ហ ។ អបរេហិបិ
បញ្ចហង្គេហិ សមណ្ឌតាយ កិក្ខនិយោ ជានិសង្ឃតាយ
វត្តព្ពំ បវារណំ ន ជានាតិ បវារណាកម្មំ ន ជានាតិ
ទាតិមោក្ខំ ន ជានាតិ ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ
ឆនបញ្ចវស្សា ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមណ្ឌតាយ
កិក្ខនិយោ អនិសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ បវារណំ ជានាតិ បវា-
រណាកម្មំ ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ ជានាតិ ទាតិមោក្ខុ-
ទ្ទេសំ ជានាតិ បញ្ចវស្សា ហ ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សា
ហ ។ អបរេហិបិ បញ្ចហង្គេហិ សមណ្ឌតាយ កិក្ខុ-
និយោ ជានិសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ អាបត្តានាបត្តិ ន ជានាតិ
លហុកាគរុកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ
អាបត្តិ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ន ជានាតិ

ឯកត្តរិកៈ បញ្ចកៈ អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុនដែលឥតនិស្សយ នឹងមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយ

មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយ ៥ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់ទោសច ១ មិនស្គាល់ទោសចកម្ម ១ មិនបេះបាតិមោក្ខ ១ មិនបេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្សយបាន គឺ ភិក្ខុនីស្គាល់ទោសច ១ ស្គាល់ទោសចកម្ម ១ បេះបាតិមោក្ខ ១ បេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយដែរ គឺ ភិក្ខុនីមិនស្គាល់បវារណា ១ មិនស្គាល់បវារណាកម្ម ១ មិនបេះបាតិមោក្ខ ១ មិនបេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្សយបាន គឺភិក្ខុនីស្គាល់បវារណា ១ ស្គាល់បវារណាកម្ម ១ បេះបាតិមោក្ខ ១ បេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយដែរ គឺ ភិក្ខុនីមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹង

ឯឧបញ្ញាសឆ្ន ហោតិ ។ បញ្ញាហេដ្ឋិមិ សមង្គាគតាយ តិក្ខិណិយា អរិសង្ឃាតាយ វត្តព្ពំ អាបត្តានាបត្តិំ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ សារាសេសានារាសេសំ អាបត្តិំ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ជានាតិ បញ្ញាសឆ្ន ភ ហោតិ អតិរេកបញ្ញាសឆ្ន ភ ។

[๖๖] បញ្ច អានិសង្សា អជ្ឈាសយេកេ អត្តាបិ អត្តានំ ឧបវទតិ អនុវិច្ចបិ វិញ្ញូ ករហដ្ឋិ ជាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ សម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ ឧរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ បញ្ចានិសំសា ឆាសាទិកេ អត្តាបិ អត្តានំ ន ឧបវទតិ អនុវិច្ចបិ វិញ្ញូ បសំសន្តិ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ អបរេបិ បញ្ច អានិសង្សា អជ្ឈាសយេកេ

អនុដ្ឋលាបត្តិ ๑ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ๑ ។ តិក្ខុំដែលប្រកបដោយ
អង្គ៩ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺតិក្ខុំនិស្ស័យអាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑
ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសា-
បត្តិ ๑ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមាន
វស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ๑ ។

(๖๖) អំពើមិនជាទីញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត រមែងមានទោស
៥ យ៉ាង គឺខ្លួនឯងតិះដៀលខ្លួនឯង ๑ អ្នកប្រាជ្ញសង្កេតមើលហើយតែង
តិះដៀល ๑ កិត្តិសព្ទអាក្រក់ រមែងផ្សាយទៅ๑ បុគ្គលនោះមានសេចក្តី
វង្វេងភ្លេចមរណកាល ๑ លុះបែកធ្លាយកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែង
ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ๑ ។ អំពើដែលញុំាង
សេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត រមែងមានអានិសង្ស ៥ គឺខ្លួនឯងតិះដៀលខ្លួនឯងមិន
បាន ๑ អ្នកប្រាជ្ញសង្កេតហើយតែងសរសើរ ๑ កិត្តិសព្ទល្អ រមែងផ្សាយ
ទៅ ๑ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីវង្វេងភ្លេចមរណកាល ๑ លុះបែកធ្លាយកាយ
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ទេវលោក ๑ ។
អំពើមិនជាទីញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត រមែងមានទោស ៥ យ៉ាងដូចខ

អប្បសទ្ធោ ន ប្បសីទន្តិ បសន្នានំ ឯកច្ចានំ អញ្ញថត្តំ
ហោតិ សត្ថុសាសនំ អកតំ ហោតិ បច្ឆិមា ជនតា
ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ ចិត្តមស្ស ន ប្បសីទតិ ។ បញ្ចាទិ-
សំសា ចាសានិកេ អប្បសន្នា បសីទន្តិ បសន្នានំ
តិយ្យាការេ ហោតិ សត្ថុសាសនំ កតំ ហោតិ បច្ឆិមា
ជនតា ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ ចិត្តមស្ស បសីទតិ ។ បញ្ច
អានីនវា កុលុបកេ អនាមន្តាចារេ អាបជ្ជតិ រហោនិ-
សជ្ជាយ អាបជ្ជតិ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ អាបជ្ជតិ មាតុ-
គាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេន្តោ អាបជ្ជតិ
គាមសន្តិប្បតិបុណោ ច វិហារតិ ។ បញ្ច អានីនវា
កុលុបកស្ស ភិក្ខុនោ អតិវេលំ កុលេសុ សំសដ្ឋស្ស
វិហរតោ មាតុគាមស្ស អភិណ្ហទស្សនំ ទស្សនេ សតិ
សំសគ្គោ សំសគ្គេ សតិ វិស្សាសោ វិស្សាសេ សតិ

ទៀត គឺពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាក៏មានជ្រះថ្លា ១ ជនពួកខ្លះដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ក៏បែរជាបាត់ជ្រះថ្លាទៅវិញ ១ ឈ្មោះថាមិនធ្វើតាមពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ១ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយ រមែងយកតម្រាប់តាម ១ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះក៏មិនជ្រះថ្លា ១ ។ អំពើដែលញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យតើតរមែងមានអានិសង្ស ៥ យ៉ាង គឺពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាក៏ជ្រះថ្លាឡើង ១ ពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ក៏ធឺតែតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ឈ្មោះថាធ្វើតាមពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ១ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយរមែងយកតម្រាប់តាម ១ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះក៏ជ្រះថ្លា ១ ។ កិក្ខុអ្នកទៅកាន់ត្រកូលរមែងមានទោស ៥ យ៉ាង គឺត្រូវអាបត្តិព្រោះមិនបានប្រាប់កិក្ខុដែលមាននៅក្នុងអាវាសហើយត្រេចទៅ ១ ត្រូវអាបត្តិព្រោះអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុងអាសនៈដែលកំបុំង ១ សំដែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមលើសជាងប្រាំ ប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅត្រូវអាបត្តិ ១ មានសេចក្តីត្រិះរិះជាច្រើនក្នុងកាមគុណ ១ ។ កិក្ខុអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលនៅច្រឡូកច្រឡំក្នុងត្រកូលហួសវេលា រមែងមានទោស ៥ យ៉ាង គឺក្រឡេកមើលមាតុគ្រាមរឿយៗ ១ កាលបើមើលហើយនឹងមានសេចក្តីជាប់ដំពាក់ ១ កាលបើមានសេចក្តីជាប់ដំពាក់ហើយនឹងតើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ១ កាល

ขุตาเร[๑] ขุตฺตสิกฺขาปทสฺส กตฺตุกาโม ชานิตุกาโม อนภิรโต ปาฬิยา ปริยตฺติยา สกฺกจฺจกิริยาย สาตจฺจกิริยาย อปฺปฏิวานิตาย สมนฺนาคโต โหติ ฯ

(๖๗) ปญฺจ ปาติโมกฺขานิ มูลปาติโมกฺขญฺจ ทฺวิปาติโมกฺขญฺจ ติปาติโมกฺขญฺจ อฏฺฐปาติโมกฺขญฺจ ปาติโมกฺขานิ ปญฺจมานิ ฯ ปญฺจหิ สมณกรเณหิ สมนฺนาคตา ปาติโมกฺขา ปริปุณฺณา โหนฺติ สตฺตาปตฺติกฺขนฺธา ปาราชิกา ติปาราชิกา ปาราชิกุทฺเทสา ฯ

(๖๘) ปญฺจ วิสุทฺธิโย นิทานุทฺทิสนา อาเทสนา สุตฺตาคตา อนุวจฺจา อยํ ปฐมา วิสุทฺธิ นิทานุทฺทิสนา จตสฺโส ปาราชิกา นิทานุทฺทิสนา อาเทสนา สุตฺตาคตา อนุวจฺจา อยํ ทุติยา วิสุทฺธิ นิทานุทฺทิสนา จตสฺโส ปาราชิกา นิทานุทฺทิสนา เสสา สงฺฆาทิเสสา นิทานุทฺทิสนา อาเทสนา สุตฺตาคตา อนุวจฺจา อยํ ตติยา

---

๑ ขุตาเรติ กิเลสานํ อาโลเก ขุตสณฺฐาเน อฏฺฐกถายนฺติ ฯ

បើមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ នឹងកើតមានពាគៈ គ្រូបសង្គ្រត់ចិត្ត ១ ពោសជាតនេះតែងកើតមាន ប៉ំពោះតែកិក្ខុដែលមានចិត្ត ត្រូវពាគៈគ្រូបសង្គ្រត់ហើយ គឺកិក្ខុនោះនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ជាំងសេចក្តីអផ្សុក ឬនឹងត្រូវអាបត្តិដែលសៅហ្មងឯណានីមួយ ឬនឹងពោលលាសិក្ខាត្រឡប់មកកាន់តេទគ្រហស្តវិញ ១ ។

(៦៣) ពូជមាន ៥ យ៉ាង គឺពូជឫសប្តាមើម ១ ពូជដើម ១ ពូជថ្នាំង ១ ពូជត្រួយឬបុង ១ រួមពូជគ្រាប់ ១ ផង ជាគំរប់ ៥ ។ ផ្លែឈើដែលកិក្ខុគួរនាន់បានដោយសមណកប្បមាន ៥ យ៉ាង គឺផ្លែឈើដែលគេសម្រែចដោយភ្លើង ១ គេសម្រែចដោយសស្ត្រា ១ គេសម្រែចដោយក្រចក ១ ផ្លែឈើដែលគ្មានគ្រាប់ ១ ផ្លែឈើដែលគេយកគ្រាប់ចេញ ១ ជាគំរប់ ៥ ។

(៦៤) វិសុទ្ធិមាន ៥ គឺសំដែងនូវនិទានហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដែលសល់អំពីនិទាននោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ១ សំដែងនូវនិទានរួចសំដែងនូវបាពជិកចាំង ៤ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដែលសល់អំពីបាពជិកនោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ២ សំដែងនូវនិទានហើយសំដែងនូវបាពជិកចាំង ៤ រួចសំដែងនូវសង្ឃាទិសេសចាំង ១៣ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដែលសល់អំពីសង្ឃាទិសេសនោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ៣

វិសុទ្ធិ និធានំ ខុទ្ទិសិត្វា ចត្តារិ ចាភដិកានិ ខុទ្ទិសិត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ខុទ្ទិសិត្វា ទ្វេ អនិយតេ ខុទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ ចតុត្ថា វិសុទ្ធិ ។ វិត្ថារេនេវ បញ្ចមី ។ អបរាបិ បញ្ច វិសុទ្ធិយោ សុត្តុទ្ទេសោ ចាវិសុទ្ធិខុទ្ទេសោ អធិដ្ឋានុទ្ទេសោ ចាសមុដ្ឋានុទ្ទេសោ ចាវិនិច្ឆយុទ្ទេសោ ចាតិ បញ្ចមា[1] ។

(៦៩) បញ្ចនិសំសា វិនយធរេ អត្តនោ សីលក្ខន្ធោ សុគុត្តោ ហោតិ សុរក្ខិតោ កុក្កុច្ចបរិភតានំ បដិសរណំ ហោតិ វិសារទោ សង្ឃមជ្ឈេ វោហរតិ បច្ចត្ថិកេ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គណ្ហាតិ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា បដិបន្នោ ហោតិ ។ បញ្ច អធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខដ្ឋបនានិ ។ បញ្ច ធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខដ្ឋបនានីតិ ។

បញ្ចកំ និដ្ឋិតំ ។

---

๑ ម. អធិដ្ឋានុទ្ទេសោ បវារណា សាមគ្គីនុទ្ទេសោ យេវ បញ្ចមេ ។

សំដែងនូវនិទានហើយសំដែងនូវបាតដកតាំង ៤ សំដែងនូវសង្ឃាទិសេស
តាំង ១៣ រួចសំដែងអនិយ័តតាំង ៤ ហើយសូត្រនូវខុទ្ទសដែលសល់
អំពីអនិយ័តនោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ៤ ។ (ការសំដែង)ដោយ
ពិស្តារ ចាត់ជាវិសុទ្ធិទី ៥ ។ វិសុទ្ធិ៥ យ៉ាងដទៃទៀត គឺទោសថដែល
កិក្ខុធ្វើដោយសំដែងបាតិមោក្ខ ១ ទោសថដែលកិក្ខុធ្វើដោយប្រាប់បា-
រិសុទ្ធិ ១ ទោសថដែលកិក្ខុធ្វើដោយអធិដ្ឋាន ១ ទោសថដែលកិក្ខុធ្វើ
ដោយសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ១ បវារណា ១ ជាគំរប់ ៥ ។

(៥) កិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ តែងបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ គឺសិ-
ល្បក្ខន្ធរបស់ខ្លួន ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបានគ្រប់គ្រងរក្សាដោយល្អ ១ កិក្ខុនោះ
តែងជាទីពឹងនៃពួកកិក្ខុដែលមានសេចក្តីសង្ស័យជាប្រក្រតី ១ កិក្ខុនោះ
ជាអ្នកភ្ញៀវក្នុងនិយាយកងឥតណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កិក្ខុនោះរមែងសង្គ្រោះសង្គិន
ដោយល្អនូវពួកសត្រូវដោយសហធម៌ គឺសិក្ខាបទដែលព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់បញ្ញត្តទុក ១ កិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្ម
ឲ្យតាំងនៅមាំ ១ ។ ការបញ្ជប់ថាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន
៥ ប្រការ ។ ការបញ្ជប់ថាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌មាន ៥ ប្រការ ។

ចប់ បញ្ចកៈ (ភាគ ៥ ។) ។

តស្សុទ្ទានំ

(๗๐) អាបត្តិ អាបត្តិទ្វន្ទា
វិនីតានន្តរេន ច
បុគ្គលា ឆេទនា ចេវ
អាបជ្ជតិ ច បច្ចយា
ន ឧបេតិ ឧបេតិ ច
កម្មន្តុស្សគ្គិ តេលេ ច[๑]
វស្សសតសមฺหา[๒]
បស្សទ្ធិ បុគ្គលេន ច
សោសានិ តោទាយិតញ្ច
ថេយฺยំ ចោរេ ច វុច្ចតិ
អារិស្សដ្ឋេ អវេកន្តិ
កាយតោ កាយភាវតោ
ឧេសនា សង្ឃឧទ្ទេសា[๓]
បច្ចន្តិ កបិនេន ច
កម្មានិ យាវតតិយំ

---

๑ ម. តេលញ្ច ។ ๒ ម. វស្សសតំ សមฺหา ។ ម. វស្សសតា សមฺหា ។
๓ ម. សង្ឃុទ្ទេសំ ។

ទុតិយ គឺបញ្ជីរឿងនៃបញ្ចកៈ (ពួកប្រាំ ៗ) នោះដូច្នេះ

(๗๐) និយាយអំពីអាបត្តិ ๑ កងនៃអាបត្តិ ๑ វិនីតវត្ថុ ๑ អានត្តិកកម្ម ๑ និយតបុគ្គល ๑ អាបត្តិមានកិរិយាកាត់ជាវិនយកម្ម ๑ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ๑ អាបត្តិមានមុសាវាទជាបច្ច័យ ๑ កិក្ខុមិនគួរដល់កម្ម ๑ កិក្ខុដែលគួរដល់កម្ម ๑ ធម៌ ๕ យ៉ាង តែងសម្រេចដល់កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ๑ កិក្ខុដែលគួរឲ្យគេរង្គៀសសង្ឃ័យ ๑ ប្រែង ๑ ខ្លាញ់ ๑ សេចក្តីវិនាស ๑ សម្បទា ๑ រម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ ๑ បុគ្គល ๑ សំពត់បំសុកូលឈ្មោះសោសានិក ๑ សំពត់បំសុកូលឈ្មោះគោឃាយិ ๑ ការលួច ๑ មហាចោរ ๑ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរលះបង់ ๑ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរបែក ๑ អាបត្តិតាំងឡើងអំពីកាយ ๑ អាបត្តិតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា ๑ អាបត្តិជាទេសនាគាមិនី ๑ សង្ឃ ๑ ទុទ្ធសរបស់ជាតិមោក្ខ ๑ ឲ្យឧបសម្បទាក្នុងបច្ចន្តប្រទេស ๑ អានិសង្សក្នុងឋិន ๑ សង្ឃកម្ម ๑ អាបត្តិជាយាវតតិយកា ๑

ចាភដិកម្មុលទុក្កដំ[๑]

អកម្មវិយំ កម្មវិយញ្ច

អបុញ្ញា ទុវិនោធិយោ[๒]

សម្មជ្ជនី អបរេ ច

ភាសំ អាបត្តិមេវ ច

អធិការណំ វត្ថុំ[๓] ញត្តិ

អាបត្តិ ទុភយានិ ច

លហុកញ្ចមកា ឆគេ

កណ្ហាសុក្កា រាជានច

អញ្ញំ[๔] បិណ្ឌាចារញ្ច

បំសុវុក្ខសុសានិកា[๕]

អញ្ញោកាសោ[๖] ចីវរញ្ច

សបទានោ និសជ្ជោ

សន្តិ ទ្វេលុបច្ឆាបិ

បត្តបិណ្ឌិកមេវ ច

---

๑ ម. ចារដិបុល្លទុក្កដំ ។ ๒ ខ. ម. ទុវិនោទយោ ។ ๓ ម. វត្តុ ។ ๔ ម. អញ្ញ ។ ๕ ខ. ម. បំសុវុក្ខសោសានិកា ។ ๖ ខ. អញោកាសេ ។

លួចត្រូវអាបត្តិបារាជិក ១ លួចត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ១ លួចត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ វត្ថុមិនគួរធាន់ ១ វត្ថុគួរធាន់ ១ ទានមិនមែនជាបុណ្យ ១ ធម៌មិនដាយនឹងបន្ទោបង់បាន ១ អានិសង្សបោស ១ អានិសង្សបោសដទៃទៀត ១ វិន័យធរមិនរៀននឹងរៀនទីតំណត់ភាសា ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់វត្ថុ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនចេះនឹងចេះបាតិមោក្ខទាំងពីរ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ជាគំរប់ ៨ អ្នកចាំងឡាយចូរដឹងនូវធម៌ (ដែលជាអង្គរបស់វិន័យធរ) ចាំង ៨ នេះ ឋាជាធម៌ខ្មៅនឹងស (អាក្រក់នឹងល្អ ឬមិនចេះនឹងចេះ) រឿងភិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ១ បិណ្ឌបាតិកធុតង្គ ១ បំសុកូលិកធុតង្គ ១ រុក្ខមូលិកធុតង្គ ១ សោសានិកធុតង្គ ១ អព្ភោកាសិកធុតង្គ ១ តេចីវរិកធុតង្គ ១ សបទានចារិកធុតង្គ ១ នេសជ្ជិកធុតង្គ ១ យថាសន្ថតិកធុតង្គ ១ ខលុបច្ឆាភត្តិកធុតង្គ ១ បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ១

ទុតោ សដ្ឋំ បរិវារណំ

អាបត្តាដាបត្តិំ ច

កល្លាសុក្កបក្ខា ឯតេ

កំក្ខនំនំ តេ តជា

អថា សាធិកថា សាធិ

តថេវ អបរេ ទុវេ

កុលុបកេ អតិវេលំ

ពីជំ សមណាកប្បិ ច

វិសុទ្ធិ អបរេ ទេវ

វិនយោធម្មិកោធំ[1] ច

ធម្មិកា ច តជា វុត្តា

ឯដ្ឋិតា សុភូបញ្ចកាតិ[2] ។

(๗๑) ឆ អតារវា ។ ឆ តារវា ។ ឆ វិនីតវត្ថូនិ ។ ឆ សាមីចិយោ ។ ឆ អាបត្តិសមុដ្ឋានា ។ ឆ ឆេទនកា អាបត្តិយោ ។ ឆបាកតារហា អាបត្តី អាបជ្ជតិ ។ ឆ

---

๑ ខ. ម. វិនយោធម្មិកេន ច ។ ๒ ខ. សុភបញ្ចកាតិ ។

ទុដ្ឋោសថ ๑ បារាវណា ๑ អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑ ធម៌ទាំងនេះ មានចំណែកភ្នៅនឹងសង្ឃាទិសេស (អាត្រកន់នឹងល្អ) ធម៌ទាំងអម្បាលនោះ មានដល់កិក្ខុនីដូចជាភិក្ខុដែរ រឿងទោសនៃអំពើមិនជាទីញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត ๑ អានិសង្សនៃអំពើដែលញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត ๑ ទោសនឹងអានិសង្សនៃអំពើទាំងពីរដងនៃទៀត ๑ ធម៌ទាំងនេះមានចំណែកភ្នៅនឹងសង្ឃាទិសេសដូចគ្នាដែរ រឿងទោសដែលមានក្នុងភិក្ខុអ្នកបួលទៅតាន់ត្រកូល ๑ ទោសភិក្ខុដែលទៅប្រឡូកប្រឡំក្នុងត្រកូលហួសវេលា ๑ អំពីពូជ ๑ ផ្លែឈើដែលភិក្ខុគួរឆាន់បានដោយសមណកប្ប ๑ វិសុទ្ធិ ๑ វិសុទ្ធិដទៃទៀត ๑ អានិសង្សនៃភិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិនយ ๑ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ๑ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ๑ ធម៌ទាំងនេះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ថាមានចំណែកភ្នៅនឹងសង្ឃាទិសេសដូចគ្នា ចប់បញ្ចកសុទ្ធិ តែប៉ុណ្ណោះ ។

(๗๑) អគារវៈមាន ๖ យ៉ាង ។ គារវៈមាន ๖ យ៉ាង ។ វិនីតវត្ថុមាន ๖ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមានពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរមាន ๖ ។ សម្ភុដ្ឋាននៃអាបត្តិមាន ๖ យ៉ាង ។ អាបត្តិដែលមានតិរោកាត់ជាវិនយកម្មមាន ๖ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ๖ យ៉ាង ។ ភិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិនយ

អាធិសេសោ វិនយធរោ ។ ឆ បរមាធិ ។ ឆារក្ខំ តិចីវរេន
វិប្បវសិតព្ពំ ។ ឆ ចីវរាធិ ។ ឆ រជនាធិ ។ ឆ អាបត្តិយោ
កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន វាចតោ ។
ឆ អាបត្តិយោ វាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន
កាយតោ ។ ឆ អាបត្តិយោ កាយតោ ច វាចតោ ច
ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ។ ឆ កម្មាធិ ។ ឆ រាគមូលា-
ធិ ។ ឆ អទោសមូលាធិ ។ ឆ សាភណីយា ធម្មា[1] ។
ទីឃសោ ឆ វិនត្តិយោ សុគតវិនត្តិយា តិរិយំ ឆ វិនត្តិ-
យោ ។ ឆ ឯសុយ្យមប្បដិប្បស្សទ្ធិយោ អាចរិយម្ហា ។ ឆ
ឧបាសេ អនុប្បញ្ញត្តិយោ ។ វិប្បកតចីវរំ អាធាយ
បក្កមតិ ។ វិប្បកតចីវរំ សមាធាយ បក្កមតិ ។

(๗๒) ឆហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ឧប-
សម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧ-
បដ្ឋាបេតព្ពោ អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ
ហោតិ អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ ហោតិ

---

๑ ឥទំ ឆាឃរិយំ អតិរេកំ វិយ ទិស្សតិ ឧភយត្ថេ អនាគតត្តា ។ ឧភោបិយញ្ចេតំ កេចិ ន
ទិស្សតិ ។

តែងបានអានិសង្ស ៦ ប្រការ ។ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់មាន ៦ ។ ភិក្ខុគួរនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរបានត្រឹម ៦ រាត្រី ។ ចីវរមាន ៦ យ៉ាង ។ ទឹកជ្រលក់មាន ៦ យ៉ាង ។ អាបត្តិ ៦ យ៉ាងតាំងឡើងតែអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចា ។ អាបត្តិ ៦ យ៉ាងតាំងឡើងតែអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយ ។ អាបត្តិ ៦ យ៉ាងតាំងឡើងអំពីកាយវាចានឹងចិត្ត ។ សង្ឃកម្មមាន ៦ យ៉ាង ។ វិវាទមូល(ដើមហេតុវិវាទ)មាន ៦ យ៉ាង ។ អនុវាទមូល(ដើមហេតុនៃការចោទប្រកាន់)មាន ៦ យ៉ាង ។ សាធារណីយធម៌មាន ៦ យ៉ាង ។ បណ្តាយ ៦ ចំអាម ទទឹង ៦ ចំអាមដោយចំអាមព្រះសុគត ។ ការរម្ងាប់នូវវិវាទមាន ៦ យ៉ាង ។ អនុបញ្ញត្តិក្នុងនហានសិក្ខាបទមាន ៦ លើក ។ ភិក្ខុកាន់យកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញ៧ ។ ភិក្ខុប្រមូលយកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញ៧ ។

(៧៦) ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុប្រកបដោយកងសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកងសមាធិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយ

អាសវក្ខយបញ្ញាឱរុទ្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ អាសវក្ខយ
ឫទ្ធិក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ អាសវក្ខយឫទ្ធិញាណ-
ទស្សនក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ ទសវាសេ្ឋ ភ
ហោតិ អតីតេកទសវាសេ្ឋ ភ ។ អបរេហិបិ ឆហេ្ដហិ
សមុច្ឆេទតេន តិក្ខន្តា ឧបសម្បាទេតព្ពំ ឯស្សយោ
ជានញ្ញោ សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតព្ពោ អត្តនា អាសវក្ខយ
សីលក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខ សីល-
ក្ខន្ធេ សមាទបេតា អត្តនា អាសវក្ខយ សមាធិក្ខន្ធេ
សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខ សមាធិក្ខន្ធេ សមាទ-
បេតា អត្តនា អាសវក្ខយ បញ្ញាក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ
ហោតិ បរំ អាសវក្ខ បញ្ញាក្ខន្ធេ សមាទបេតា អត្តនា អ-
សវក្ខយវិមុត្តិក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខ
វិមុត្តិក្ខន្ធេ សមាទបេតា អត្តនា អាសវក្ខយវិមុត្តិញាណ-
ទស្សនក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខ វិមុត្តិ-
ញាណទស្សនក្ខន្ធេ សមាទបេតា ទសវាសេ្ឋ ភ ហោតិ
អតីតេកទសវាសេ្ឋ ភ ។ អបរេហិបិ ឆហេ្ដហិ សមុច្ឆ-
តេន តិក្ខន្តា ឧបសម្បាទេតព្ពំ ឯស្សយោ ជានញ្ញោ

ខ្ទេះបិណ្ឌ បរិវារៈ

កឋិបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិញ្ញាណទស្សនៈ (បច្ចវេក្ខណញ្ញាណ)ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្សយ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺប្រកបដោយកឋសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអកដទៃ (ឲ្យប្រកប) ក្នុងកឋសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋសមាធិជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋសមាធិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិញ្ញាណទស្សនៈជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្សយ

សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតព្ពោ សទ្ធោ ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឱត្តប្បី ហោតិ អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហោតិ ឧសារេស្សា ភ ហោតិ អតិរេកឧសារេស្សា ភ ។ អបរេ-ហិបិ ឆហង្គេហិ សមន្នាគតេន កិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតព្ពេន អធិ-សីលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ ន អជ្ឈាចារេ អាចារវិបន្នោ ហោតិ ន អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ ហោតិ ពហុស្សុតោ ហោតិ បញ្ញវា ហោតិ ឧសារេស្សា ភ ហោតិ អតិរេកឧស-រេស្សា ភ ។ អបរេហិបិ ឆហង្គេហិ សមន្នាគតេន កិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧ-បជ្ឈាបេតព្ពោ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសិំ ភ សទ្ធិវិហារិំ ភ តិលានំ ឧបដ្ឋាតុំ ភ ឧបជ្ឈាបេតុំ ភ ឧប្បន្នំ អនភិរតិំ វូបកាសេតុំ ភ វូបកាសាបេតុំ ភ ឧប្បន្នំ កុក្កុច្ចំ ធម្មតោ វិនោទេតុំ ភ វិនោទាបេតុំ ភ អាបត្តឹ ជានាតិ អាបត្តិយា វុដ្ឋានំ ជានាតិ ឧសារេស្សា ភ ហោតិ អតិ-រេកឧសារេស្សា ភ ។ អបរេហិបិ ឆហង្គេហិ សមន្នា-គតេន កិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ

គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺជាភិក្ខុមានសេចក្តីដឿត្រូវ ១ មានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មានសេចក្តីក្រែងខ្មាចបាប ១ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ១ មានសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុមិនវិបត្តិចាកសីលក្នុងអធិសីល ១ មិនវិបត្តិចាកមារយោទក្នុងអជ្ឈាចារៈ ១ មិនវិបត្តិចាកទិដ្ឋិក្នុងអតិទិដ្ឋិ ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ មានប្រាជ្ញា ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុជាអ្នកអាចនឹងបម្រើ ឬប្រើគេឲ្យបម្រើនូវអន្តេវាសិកក្តី សទ្ធិវិហារិកក្តីដែលមានជម្ងឺ ១ អាចនឹងបំបាត់ឬប្រើគេឲ្យបំបាត់នូវសេចក្តីអផ្សុកដែលកើតឡើង ១ អាចនឹងបន្ទោបង់ឬប្រើគេឲ្យបន្ទោបង់តាមធម៌នូវសេចក្តីសង្ស័យដែលកើតឡើង ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់ការចេញចាកអាបត្តិ ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យ

សាមណេរេ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសឹ
ក សទ្ធិវិហារឹ ក អភិសមាចារិកាយ សិក្ខាយ សិក្ខា-
បេតុំ អាធិព្រហ្មចរិយកាយ សិក្ខាយ វិនេតុំ អភិធម្មេ
វិនេតុំ អភិវិនយេ វិនេតុំ ឧប្បន្នំ ឯឡិកតំ ធម្មតោ វិវេចេតុំ
ឧសារេស្សា ក ហោតិ អភិរេកឧសារេស្សា ក ។ អបរេហិ-
បិ ឆហាឡេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ
ឯិស្សរោ ទាតព្ពោ សាមណេរេ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ អា-
បត្តឹ ជានាតិ អនាបត្តឹ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តឹ ជានាតិ
ភរុកំ អាបត្តឹ ជានាតិ ឧភយានិ ទោ បនស្ស ជានិ-
មោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្ប-
វត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ឧសារេស្សា
ក ហោតិ អភិរេកឧសារេស្សា ក ។

(៧៣) ឆ អធម្មិកានិ ទាតិ មោក្ខដ្ឋបនានិ ។ ឆ
ធម្មិកានិ ទាតិ មោក្ខដ្ឋបនានីតិ ។

ឆក្កំ និដ្ឋិតំ ។

សាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុជាអ្នកអាចឲ្យអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក សិក្ខាក្នុងអភិសមាចារិកាសិក្ខាបាន ១ អាចឲ្យនានក្នុងអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា ១ អាចឲ្យនានក្នុងអភិធម្ម ១ អាចឲ្យនានក្នុងអភិវិនយ ១ អាចដោះតាមធម្មតាទិដ្ឋិខុសដែលកើតឡើង ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដូចនេះ ក៏គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ភិក្ខុនោះចេះបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្អាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ កាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាមសុត្តៈ គឺខន្ធកៈនិងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈ គឺអក្ខរៈនិងបទ ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ ១ ។

(៧៣) ការបញ្ឈប់ឆាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៦ ។ ការបញ្ឈប់ឆាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌មាន ៦ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๗๘) អតារកា តារកា ច
វិដេតា សាមិចីបិ ច
សមុដ្ឋានា ឆេទនា ចេវ
អកាកាធិសំសេន ច
បរមាធំ ច ជារត្តំ
ចីវរំ រជនាធំ ច[๑]
កាយតោ ចិត្តតោ ចាបិ
វាចតោ ចិត្តតោបិ ច[๒]
កាយវាចាចិត្តតោ ច
កម្មវិវាទមេវ ច
អនុវាទា ទិយសោ ច
តិវិយំ ឯសុយេន ច
អនុប្បញ្ញត្តិ អាទាយ
សមាទាយ តថេវ ច
អសេខេ សមាទបេតា

๑-๒ ម. ធ ๗

ឯកុត្តរិកៈ ឆក្កៈ ឧទ្ទានគាថា

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃឆក្កៈនោះដូច្នេះ

(๗๔) និយាយអំពីអគារៈ ๑ គារៈ ๑ វិនីតវត្ថុ ๑ សិក្ខាបទ ដែលមានពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរ ๑ សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ๑ អាបត្តិមានកិរិយាគាត់ជាវិនយកម្ម ๑ អាការដែលត្រូវអាបត្តិ ๑ អានិសង្ស ๑ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ๑ នៅប្រាសចាកត្រៃចីវរ ๖ រាត្រី ๑ ចីវរ ๑ ទឹកជ្រលក់ ๑ អាបត្តិតាំងឡើងតែអំពីកាយនឹងចិត្ត ๑ អាបត្តិតាំងឡើងតែអំពីវាចានឹងចិត្ត ๑ អាបត្តិតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ๑ សង្ឃកម្ម ๑ វីរៈទម្ងូល ๑ អនុវាទម្ងូល ๑ ប្រមាណបណ្តាយនឹងប្រមាណទទឹង ๑ ការរម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ ๑ អនុប្បញ្ញត្តិ ๑ កិក្ខុកាន់យកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ๑ កិក្ខុប្រមូលយកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ๑ កិក្ខុដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គលជាដើម ๑ កិក្ខុមានសេចក្តីដឿត្រូវ ๑

សង្ឃោ អដ្ឋសីលេន ច

តិលាភតិសមាចារំ

អាបត្តាធម្មធម្មិកាតំ ។

(๗๘) សត្ត អាបត្តិយោ ។ សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ។ សត្ត វិនីតវត្ថូនិ ។ សត្ត សាមីចិយោ ។ សត្ត អធម្មិកា បដិញ្ញាតករណា ។ សត្ត ធម្មិកា បដិញ្ញាតករណា ។ សត្តន្នំ អធាបត្តិ សត្តាហករណីយេន តន្នំ ។ សត្តាធិសំសា វិនយធរេ ។ សត្ត បរមានិ ។ សត្ត អរុណុក្កមនេ ឆិន្នវស្សត្តំយំ ហោតិ ។ សត្ត សមថា ។ សត្ត កម្មានិ ។ សត្ត អាមកធញ្ញានិ ។ តិវិធំ សត្តន្នភ ។ សត្ត គណាភោជនេ អនុប្បញ្ញត្តិយោ ។ ភេសជ្ជានិ បដិក្ខេត្វា សត្តាហបរមំ សន្និធិការកំ បរិភុញ្ជិតព្ពានិ ។ ភតចីវរំ អាទាយ បក្កមតិ ។ ភតចីវរំ

កិក្ខុប្រកបដោយអធិសីល ១ កិក្ខុអាចបម្រើកូនសិស្សដែលមានជម្ងឺបាន ១ កិក្ខុអាចបង្រៀនកូនសិស្សក្នុងអភិសមាចារិកាសិក្ខា ១ កិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ បញ្ឈប់ចាត់មោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ១ បញ្ឈប់ចាត់មោក្ខប្រកបដោយធម៌ ១ ។

(៧៩) អាបត្តិមាន ៧ យ៉ាង ។ កងនៃអាបត្តិមាន ៧ ។ វិនីតវត្ថុមាន ៧ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមាន ពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរមាន ៧ ។ សមថៈឈ្មោះបដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។ សមថៈឈ្មោះបដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។ កិក្ខុ៧ដោយសត្តាហកិច្ចមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះអាស្រ័យបុគ្គល ៧ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិនយតែងបានអានិសង្ស ៧ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមានទំកំណត់មាន ៧ យ៉ាង ។ វត្ថុដែលជាទិស្សគ្គិយៈក្នុងខណៈអុណោះទៀងមាន ៧ យ៉ាង ។ សមថៈមាន ៧ យ៉ាង ។ សង្ឃកម្មមាន ៧ យ៉ាង ។ ស្រូវស្រែសមាន ៧ ប្រការ ។ ភាគទេធ៌កុដ ៧ ចំអាម (ត្រូវរៀសខាងក្នុងដញ្ជាំង) ។ អន្ទុបញ្ញត្តិក្នុងគណកោជនសិក្ខាបទមាន ៧ លើក ។ កេសដ្ឋៈ (ដែលជាសត្តាហកាលិក) កិក្ខុត្រូវទទួលសន្សំទុកធាន់បានតែត្រឹម ៧ ថ្ងៃ ។ កិក្ខុកាន់យកចីវរដែលធ្លើស្រេចហើយចៀសចេញ៧ ។ កិក្ខុប្រមូលយកចីវរ

សមាធាយ បក្កមតិ ។ តិក្ខុសទ្ធ ន ហោតិ អាបត្តិ ឧដ្ឋញ្ច ។ តិក្ខុសទ្ធ ហោតិ អាបត្តិ ឧដ្ឋញ្ច ។ តិក្ខុសទ្ធ ហោតិ អាបត្តិ បដិកាតញ្ច ។ សត្ត អធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ។ សត្ត ធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ។

(៧៦) សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ តិក្ខុ វិនយធរោ ហោតិ អាបត្តី ជានាតិ អនាបត្តី ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិ ជានាតិ សីលវា ហោតិ ចាតិមោក្ខុសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អបរេហិបិ សត្តហង្គេហិ

ដែលធ្លាស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ។ អាបត្តិដែលមិនមានដល់ភិក្ខុ បណ្តិតគប្បីឃើញ ។ អាបត្តិដែលមានដល់ភិក្ខុ តំបណ្តិតគប្បីឃើញ ។ អាបត្តិដែលមានដល់ភិក្ខុ បណ្តិតគប្បីរម្ងាប់ចេញ ។ **ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។**

(៧៦) ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៧ បានឈ្មោះថាជាវិនយធរ គឺ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ជាអ្នកមានសីលនឹងសង្រួមក្នុងចាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីបន្តិចបន្តួច ហើយសមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទ ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយធំដូលាយ នូវឈានទាំង៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្នា ជាឈានទាំងឡាយនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ ដូចទៀត បាន

សមន្តភទ្រោ ភិក្ខុ វិនយធរោ ហោតិ អាបត្តិ ជានាតិ
អនាបត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ជានាតិ គរុកំ
អាបត្តិ ជានាតិ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុត-
សន្និចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេ-
កល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ
កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូ-
បាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា
មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ចតុន្នំ ឈានានំ
អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី
ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី អាសវានញ្ច ខយោ
អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អបរេហិបិ
សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ វិនយធរោ ហោតិ
អាបត្តិ ជានាតិ អនាបត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិ ជានាតិ ឧភយានិ ខោ បនស្ស
ថាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ
សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ

ឈ្មោះថាជាវិន័យធរ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធវចនៈ សន្សំនូវពុទ្ធវចនៈ ធម៌ដែលពីរោះខាងដើម ពីរោះកណ្តាល ពីរោះខាងចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌បរិសុទ្ធគ្រប់គ្រាន់ទាំងអស់ ធម៌ដែលមានសភាពដូច្នោះ ភិក្ខុនោះបានចេះដឹងច្រើន បានទ្រទ្រង់ បានចាំស្តាត់រត់មាត់ បានបួលចិត្តប្រាស់លាស់ បានយល់ជ្រាលជ្រៅដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយស្រួលឯង នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ដ៏ទៃទៀត បានឈ្មោះថាជាវិន័យធរ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ភិក្ខុនោះចេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្តាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះកាត់សេចក្តីដោយប្រពៃតាមសុត្តៈគឺខន្ធកៈនឹងបរិវារៈតាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈនឹងបទ ១

ចតុន្នំ ឈានានំ អាតិរេកសំកាសនំ ឯត្ថ ឆឡង្គសុខវសេន ឧបេក្ខាយ
ឯកាមលាភី ហោតិ អកិច្ចលាភី អកសិរលាភី អាសភឧប្បាទ ខយោ អជាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ឯត្ថេវ
ឆឡង្គ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។
អបរេហិបិ សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ វិនយធរោ
ហោតិ អាបត្តិ ជានាតិ អនាបត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិ ជានាតិ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិ-
វាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិ-
យោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ
ជាតិយោ ។ បេ ។ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ
តិំសម្បិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ
ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតស-
ហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្តកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្តកប្បេ
អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកប្បេ អមុត្រាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំ-
គោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី
ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទឹ
តត្រាបាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ

ជាអ្នកបានដួចសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ
ស្រួលយានទាំង៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាយានទាំងឡាយនៅជាសុខ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ ទីបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិន
មានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេច
សម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន១ ។ កិរិយាដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត បានឈ្មោះថាជាវិនយធរ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១
ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ រលឹកឃើញនូវ
ចំណែកទន្ទឹងដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមានប្រើនប្រការ គឺរលឹក
ឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។
១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ
១០០ ជាតិខ្លះ ១០០០ ជាតិខ្លះ ១០០០០០ (១ សែន) ជាតិខ្លះ
សំវដ្តកប្បជាប្រើនខ្លះ វិវដ្តកប្បជាប្រើនខ្លះ សំវដ្តវិវដ្តកប្បជាប្រើនខ្លះ ថា
អាត្មាអញកើតក្នុងទីឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនោះ មានគោត្រយ៉ាងនោះ
មានសម្បុរយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនោះ
មានអាយុកំណត់ប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតពីទីនោះហើយទៅកើត
ក្នុងទីឯណោះទៀត ដែលអាត្មាអញបានកើតក្នុងទីនោះ មានឈ្មោះយ៉ាង
នោះ មានគោត្រយ៉ាងនោះ មានសម្បុរយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ

ឱវាទេ ឧក្កច្ចនិស្សិតេ ឱវាយេបនេ យេ តេ ភគវោ ឧប្បន្នេ ឧប្បន្នេ អនភិភូតេ អនភិភូតោ ជានតោ បស្សតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អាយតិំ សំវរាយ អនុប្បត្តិយា អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឥមេ ចតុរោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ន សម្មប្បជានាតិ តត្រ ភិក្ខវេ យោ ភិក្ខុ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ន សម្មប្បជានាតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អន្ធោ អចក្ខុកោ អនញ្ញាណោ អបត្តិយោ អបរាយោ ន ភព្វោ អនុត្តរស្ស យោគក្ខេមស្ស អធិគមាយ។ យេ តេ ភគវោ ឧប្បន្នេ ឧប្បន្នេ អភិភូតេ អភិភូតោ ជានតោ បស្សតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អាយតិំ សំវរាយ អនុប្បត្តិយា អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឥមេ ចតុរោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ជានាតិ តត្រ ភិក្ខវេ យោ ភិក្ខុ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ជានាតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុមា ញាណវា បត្តិយោ បរាយោ ភព្វោ អនុត្តរស្ស យោគក្ខេមស្ស អធិគមាយ។ តត្រ ភិក្ខវេ យំ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ន សម្មប្បជានាតិ តត្រ ភិក្ខវេ យោ ភិក្ខុ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ន សម្មប្បជានាតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អន្ធោ អចក្ខុកោ អនញ្ញាណោ អបត្តិយោ អបរាយោ ន ភព្វោ អនុត្តរស្ស យោគក្ខេមស្ស អធិគមាយ។ យេ តេ ភគវោ ឧប្បន្នេ ឧប្បន្នេ អភិភូតេ អភិភូតោ ជានតោ បស្សតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អាយតិំ សំវរាយ អនុប្បត្តិយា អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឥមេ ចតុរោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ជានាតិ តត្រ ភិក្ខវេ យោ ភិក្ខុ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ ជានាតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុមា ញាណវា បត្តិយោ បរាយោ ភព្វោ អនុត្តរស្ស យោគក្ខេមស្ស អធិគមាយ។

ខន្ធសុខទុក្ខយ៉ាងនោះ មានពាយុកំណាត់ប៉ុណ្ណោះ លុះពីតាមកាច្យុតចាកទីនោះហើយទើបបានមកកើតក្នុងទីនេះ កិក្ខុនោះរលឹកនូវបុព្វេណិវាសខន្ធដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមានប្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះ ១ កិក្ខុនោះមានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្ទងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកថាបខ្លះ ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វពួកនេះប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល ជាអ្នកយល់ខុស ប្រកាន់សិប់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស សត្វពួកនោះលុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ រមែងទៅកើតក្នុងអំណើតតិរច្ឆានប្រេត អសុរកាយ នរក មយ៉ាងទៀតថា អើហ្ន៎ សត្វពួកនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល ជាអ្នកយល់ត្រូវ ប្រកាន់សិប់នូវកម្មតាមសេចក្តីយល់ត្រូវ សត្វពួកនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ ឋានសួគ៌ទេវលោក កិក្ខុនោះមានចក្ខុទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្ទងហួសចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា

សត្តេ បសដ្ឋតំ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ បាណេ បណាតេ
សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ
សត្តេ បជានាតិ អាសវានញ្ច ខយេ អញាសវំ ចេតោ-
វិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ សត្តមាយេ្ហហិ សមណាគតោ
វិនយធរោ សោភតិ អាបត្តិំ ជានាតិ អនាបត្តិំ ជានាតិ
លហុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ សីលវា
ហោតិ ។ បេ ។ សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ
ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារ-
នំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី
អាសវានញ្ច ខយេ អញាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ
ទិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ ។ អបរេហិបិ សត្តមាយេ្ហហិ សមណាគតោ វិន-
យធរោ សោភតិ អាបត្តិំ ជានាតិ អនាបត្តិំ ជានាតិ
លហុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ
ពហុស្សុតោ ហោតិ ។ បេ ។ និដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា

បានឃើញពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ឧត្តមខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះ ๑ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ๔) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ๑ វិនិយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๗ រមែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ ๑ ស្គាល់អនាបត្តិ ๑ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ๑ ជាអ្នកមានសីល ๑ ฯ បេ ฯ សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ๑ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងដោយមិនលំបាក បានដោយខ្សោយនូវឈានទាំង ๔ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យទៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ๑ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ๔) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ๑ ฯ វិនិយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๗ ដទៃទៀតរមែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ ๑ ស្គាល់អនាបត្តិ ๑ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ๑ ជាអ្នកបេះចាំប្រើន ฯ បេ ฯ បានយល់ដ្រាលដ្រៅ

ចតុន្នំ ឈានានំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា ទុតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា តតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា សោតាបត្តិមគ្គស្ស សោតាបត្តិផលស្ស សកទាគាមិមគ្គស្ស សកទាគាមិផលស្ស អនាគាមិមគ្គស្ស អនាគាមិផលស្ស អរហត្តមគ្គស្ស អរហត្តផលស្ស បច្ចវេក្ខណញាណស្ស ទានមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ សីលមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ភាវនាមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ អបចាយនមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ វេយ្យាវច្চមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ បត្តិទានមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ បត្តានុមោទនមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ធម្មទេសនាមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ធម្មស្សវនមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ទិដ្ឋុជុកម្មស្ស សុតពហុស្សុតភាវស្ស ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិយា កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិយា មគ្គាមគ្គញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា បដិបទាញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា ញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា ឥទ្ធិវិធញាណស្ស ទិព្ពសោតធាតុញាណស្ស បរចិត្តវិជានននាយ ចតុន្នំ ឈានានំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា ទុតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា តតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា សោតាបត្តិមគ្គស្ស សោតាបត្តិផលស្ស សកទាគាមិមគ្គស្ស សកទាគាមិផលស្ស អនាគាមិមគ្គស្ស អនាគាមិផលស្ស អរហត្តមគ្គស្ស អរហត្តផលស្ស បច្ចវេក្ខណញាណស្ស ទានមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ សីលមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ភាវនាមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ អបចាយនមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ វេយ្យាវច្চមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ បត្តិទានមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ បត្តានុមោទនមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ធម្មទេសនាមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ធម្មស្សវនមយបុញ្ញកិរិយវត្ថុនំ ទិដ្ឋុជុកម្មស្ស សុតពហុស្សុតភាវស្ស ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិយា កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិយា មគ្គាមគ្គញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា បដិបទាញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា ញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា ឥទ្ធិវិធញាណស្ស ទិព្ពសោតធាតុញាណស្ស បរចិត្តវិជានននាយ

ដោយទិដ្ឋគឺបញ្ញា ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយធំទូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យនៅជាសុខក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ ។ វិនិយឆរប្រកបដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត គឺសេចក្តីរម៉ែឡ្ហ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ កិក្ខុនោះចេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះគាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាមសុត្តៈគឺខន្ធកៈនឹងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈនឹងបទ ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយធំទូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យនៅជាសុខក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ ។ វិនិយឆរដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត

សមង្គាតតោ វិនយតោ សោភតិ អាបត្តី ជានាតិ អ-
ជានាបត្តី ជានាតិ លហុកំ អាបត្តី ជានាតិ គរុកំ អាបត្តី
ជានាតិ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ បេ ។
ឥព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ
បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុ-
វណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុក្កតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ
បជានាតិ ។ បេ ។ អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេ-
តោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ឥដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។

(๗๗) សត្ត អសទ្ធម្មា អស្សទ្ធោ ហោតិ អហិរិកោ
ហោតិ អនោត្តប្បី ហោតិ អប្បស្សុតោ ហោតិ កុសីតោ
ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ហោតិ ។ សត្ត
សទ្ធម្មា សទ្ធោ ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឱត្តប្បី ហោតិ
ពហុស្សុតោ ហោតិ អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិ
ហោតិ បញ្ញវា ហោតីតិ ។

រមែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ១ ស្គាល់អនាបត្តិ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ រលឹកឃើញនូវបំណែកខន្ធ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមានប្រើនប្រការ ១ ។បេ។ មានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកថាបខ្លះ ឧត្តមខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួន ១ ។ បេ ។ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ ឧទ្ធបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ។

(៧៧) អសទ្ធម្មមាន ៧ យ៉ាង គឺបុគ្គលមិនមានសទ្ធា១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនស្អែងនឹងបាប ១ ចេះដឹងតិច ១ ខ្ជិលច្រអូស ភ្លេចស្មារតី ១ ឥតប្រាជ្ញា ១ ។ ព្រះសទ្ធម្មមាន ៧ យ៉ាង គឺបុគ្គលមានសទ្ធា ១ ខ្មាសបាប ១ ស្អែងនឹងបាប ១ ចេះដឹងច្រើន ១ ប្រារព្ធព្យាយាម ១ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន ១ មានប្រាជ្ញា ១ ។

ចប សត្តកៈ (ពួកប្រាំពីរ) ។

តិសង្គីតិ

[៧៨] អាយស្មតិ អាយស្មតិកញ្ច

វិនិតា សាមិចិបិ ច

អធម្មិកា ធម្មិកា ច

អាបត្តិ ច សត្តហិ

អាធិសំសា បរមាធិ

អរុណាសមថេន ច

កម្មា អាមកធញ្ញា ច

តិវិធំ កុសលាភោជនេ

សត្តាហបរមាធាយ

សមាធាយ តថេវ ច

ធ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ច

អធម្មធម្មិកាធិ[1] ច

ចត្តារោ វិនយធរា

ចតុភិក្ខុ ច សោតវោ

សត្ត ថេរា អសង្ខម្មា

សត្ត សង្ខមនេសិតាតិ[2] ។

---

១ ម. អធម្ម ធម្មិកាធិ ច ។ ២ សង្ខម្មា ទេសិតាតិបិ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃសត្តកៈ(ពួកប្រាំពីរ)នោះដូចេ្នះ

(៧៨) និយាយអំពីអាបត្តិ ១ កងនៃអាបត្តិ ១ វិនីតវត្ថុ ១ សិក្ខាបទមានពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរ ១ បដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ ១ បដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌ ១ ទៅដោយសត្តាហកិច្ចមិនមានអាបត្តិ ១ អានិសង្សវិនិយធរ ១ សិក្ខាបទដែលមានទីតំណត់ ១ វត្ថុដានិសង្សគ្គិយៈកុដិ ១ ណៈដែលអុណារៈទ្បើង ១ សមថៈ ១ កម្ម ១ ស្រុវស្រែស ១ ខ្លាតទទឹងកុដិ ១ អនុប្បញ្ញត្តិកុដិគណៈកោដនសិក្ខាបទ ១ កេសដ្ឋៈភិក្ខុគួរទទួលខុតធាន់ចានតំណត់៧ថ្ងៃ ១ ភិក្ខុកាន់យកចីវរដែលសម្រេចហើយចៀសចេញ៧ ១ ភិក្ខុប្រមូលយកចីវរដែលសម្រេចហើយចៀសចេញ ៧ ១ អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុ ១ អាបត្តិមានដល់ភិក្ខុ ១ អាបត្តិដែលមានដល់ភិក្ខុបណ្តិតគប្បីរម្ងាប់ចេញ ១ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ១ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ១ ភិក្ខុដែលចានឈ្មោះថាជាវិនិយធរ ៤ ពួក ១ ភិក្ខុ៤ពួកដែលល្អ ១ អសទ្ធម្ម ៧ ប្រការ ១ ព្រះសទ្ធម្ម ៧ ប្រការ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទេសនាហើយ ១ ។

(๗๙) អដ្ឋានិសំសេ សម្បស្សមានេន ន សោ
តព្ពោ អាបត្តិយោ អនស្សនេ ទុក្កដបតិតព្ពោ ។ អដ្ឋានិ-
សំសេ សម្បស្សមានេន បរេសំបិ សទ្ធាយ សា អា-
បត្តិ នេសេតព្ពា ។ អដ្ឋ យោវតតិយកា ។ អដ្ឋហា-
ការេហិ ភុលាដិ ទ្វេសតិ ។ អដ្ឋ មាតិកា ចីវរស្ស
ទុប្បាទាយ ។ អដ្ឋ មាតិកា ភេបិនស្ស ទុព្ភរាយ ។
អដ្ឋ ថានានិ ។ អដ្ឋហិ អសទ្ធម្មេហិ អតិក្កមោ បរិ-
យោនិដ្ឋចិត្តោ នេវទនត្តោ អាទាយិកោ នេរយិកោ
តប្បដ្ឋោ អតេតិច្ឆោ ។ អដ្ឋ លោភជធម្មា ។ អដ្ឋ
តរុធម្មា ។ អដ្ឋ ថានានេសនីយោ ។ អដ្ឋង្គិកោ មុសា-
វាទោ ។ អដ្ឋ ទុច្ចរិតសង្ខាតិ ។ អដ្ឋ ទុតេយ្យសង្ខាតិ ។
អដ្ឋ តិត្តិយវត្តានិ ។ អដ្ឋ អច្ឆរិយោ អព្ភុតា ធម្មា ម-
ហាសមុទ្ទេ ។ អដ្ឋ អច្ឆរិយោ អព្ភុតា ធម្មា ឥមស្មិំ
ធម្មវិនយេ ។ អដ្ឋ អនតិរិត្តា ។ អដ្ឋ អតិរិត្តា ។ អដ្ឋ-
មេ អរុណុគ្គមនេ ឯសក្ខិយំ ហោតិ ។ អដ្ឋ ថានានិ-
តា ។ អដ្ឋមំ វត្ថុំ បរិបូរេត្តិ ជានេតព្ពា ។ អដ្ឋមំ វត្ថុំ
បរិបូរេន្តិយោ នេសិតាបិ អនេសិតាបិ[1] ហោតិ ។

---

๑ ឱ. ម. ទេសិតាបិ អទេសិតាបិ ។

(๗๙) កាលបើភិក្ខុបានឃើញច្បាស់នូវអានិសង្ស ៨ ប្រការហើយ មិនត្រូវលើកវត្តភិក្ខុនោះ ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិទេ្បីយ ។ កាលបើភិក្ខុបានឃើញនូវអានិសង្ស ៨ ប្រការហើយ ត្រូវសំដែងអាបត្តិនោះចេញដោយសេចក្តីដឿីពាក្យភិក្ខុឯទៀត ។ សិក្ខាបទជាយាវតតិយកាមាន ៨ ។ ភិក្ខុទ្រុស្តត្រកូលដោយប្រការ ៨ យ៉ាង ។ មាតិកា ៨ យ៉ាងនាំឲ្យតើតបីវរ ។ មាតិកា ៨ យ៉ាងនាំឲ្យដោះតបិន ។ ទឹកបានមាន ៨ យ៉ាង ។ ទេវទូតត្រូវអសទ្ធម្ម ៨ ប្រការគ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តគឺអសទ្ធម្មរួបរឹតហើយ កំឡុកត់ទៅក្នុងទីមិនចំរើន ឡុកត់ទៅនរក តាំងនៅអស់ ១ កប្ប រកអ្នកណាតែមិនកើត ។ លោកធម៌មាន ៨ ប្រការ ។ គរុធម៌មាន ៨ ប្រការ ។ ជាដំណេសនីយសិក្ខាបទមាន ៨ ។ មុសាវាទប្រកបដោយអង្គ ៨ ។ អង្គរបស់ទេវោសុរមាន ៨ ។ អង្គរបស់ភិក្ខុដែលជាទូត (អ្នកទទួលបម្រើ) មាន ៨ ។ វត្តរបស់ពួកតិរ្ថិយមាន ៨ ។ ធម៌ជាអស្ចារ្យចំឡែកក្នុងមហាសមុទ្រមាន ៨ ។ ធម៌ជាអស្ចារ្យចំឡែកក្នុងធម៌វិន័យនេះមាន ៨ ។ អនតិត្តកោដនមាន ៨ ។ អតិត្តកោដនមាន ៨ ។ វត្តុដែលជានិស្សគ្គិយៈក្នុងខណៈអុណារេឡើងជាគំរប់ ៨ ។ ជាពដិកសិក្ខាបទមាន ៨ ។ ភិក្ខុនីធ្លើវត្តុទី ៨ ឲ្យពេញ សង្ឃត្រូវឲ្យវិនាស ។ អាបត្តិដែលភិក្ខុនីធ្លើវត្តុទី ៨ ឲ្យពេញ សំដែងចេញបានកំមាន សំដែងចេញមិនបានកំមាន ។

อฏฺฐกถาจริยา ฯ อุปสมฺปทา ฯ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคตา ฯ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคตตฺตา ฯ อุปสมฺปทาเปกฺขา ฯ อฏฺฐ วาเร ยาจิตฺวา ฯ อฏฺฐหาเยหิ สมฺปาปเณ ภิกฺขู ภิกฺขูหิ อุปสมฺปาเทตพฺพา ฯ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคตตฺตา วินยธเรหิ ฯ อฏฺฐ ปราชิตา ฯ ตสฺมาปิ ยสฺมา ภิกฺขูหิ อุปสมฺปาเทตพฺพา อฏฺฐงฺคสมนฺนาคตตฺตา สมฺมาวตฺตนตฺถาย ฯ อฏฺฐ อนฺเตวาสิกวตฺตานิ ฯ อฏฺฐ อนฺเตวาสิกวตฺตานีติ ฯ

อฏฺฐกถา นิฏฺฐิตา ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

(๘๐) น เสวา ภิกฺขู ปเรสมฺปิ
ยาวตายิกา[1] ฯ
มาตา ภิกฺขุ ภิกฺขุนิยา
จาปิ อภิกฺขุเก จ
เลาเก ฉมฺภา ตรุ ฉมฺภา
ปาฏิเทสนิยา มุสา
อุโปสถา จ ทูเต จ

---

๑ ฉ. เหวาติกายิกา ทูเสนา ฯ

ទបសម្បទាប្រកបដោយកម្មវាចា ៨ លើក ។ ត្រូវគ្រោតទៅទទួលបុគ្គល ៨ ពួក ។ ត្រូវឲ្យអាសនៈដល់បុគ្គល ៨ ពួក ។ ទុបាសិកាបានសួមពរជាំង ៨ ប្រការ ។ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៨ សង្ឃគួរសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ។ អានិសង្សវិន័យធរមាន ៨ ។ សិក្ខាបទដែលមានទីតំណត់មាន ៨ ។ ភិក្ខុដែលសង្ឃធ្វើតស្បៃចាប់យសិកាកម្មហើយ គួរប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ កុងធម៌ជាំង ៨ ប្រការ ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៨ ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៨ ។

ចប់ អដ្ឋកៈ (ពួកច្រើនប៊ីៗ) ។

ទុកាន គឺបញ្ជីរឿងនៃអដ្ឋកៈ(ពួកច្រើនប៊ីៗ)នោះដូច្នេះ

(៨០) និយាយអំពីភិក្ខុមិនត្រូវលើកវត្ថុភិក្ខុនោះ ១ ភិក្ខុគួរសំដែងអាបត្តិដោយដៀពាក្យភិក្ខុឯទៀត ១ សិក្ខាបទជាយាវតតិយកា ១ ភិក្ខុទ្រុស្តត្រកូល ១ ។ មាតិកានាំឲ្យកើតបីវារ ១ មាតិកានាំឲ្យដោះភបិន ១ ទឹកបាន ១ ទៅទត្តត្រូវអាសន្នបុគ្គលសង្ឃត់ ១ លោកធម៌ ១ គារុធម៌ ១ ជាំងទេសនីយសិក្ខាបទ ១ មុសាវាទ ១ ទុបាសថ ១ អង្គរបស់ភិក្ខុជាទូត ១

ឯកត្តរកំ នវកំ នវាឃាតវត្តអាទីនំ

អដ្ឋំគា សម្មុដ្ឋេ ច

អត្តនា អនត្តនុំ

អតិវត្តំ ឯសុក្កង្គយំ

ចារាជិកដ្ឋមំ វត្តុំ

អនេសិត្តបសម្បន្នា

បច្ចុដ្ឋាសានញ្ចេវ

វរំ ទិវាឧកេន ច

អាឯសំសា បរមាឯ

អដ្ឋឆម្នេសុ វត្តនា

អឆម្ងំគា ឆម្ងំគា ច

អដ្ឋគា សុប្បគាសិតាតិ ។

(๘๑) នវ អាឃាតវត្ថូនិ ។ នវ អាឃាតប្បដិវិនយា ។ នវ វិនីតវត្ថូនិ ។ នវ បឋមាបត្តិគា ។ នវមិសេជ្ឈា កិដ្ឋតិ ។ នវ បណីតភោជនានិ ។ នវមំសេមិ ទុក្កដំ ។ នវ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសា ។ នវ បរមានិ ។ នវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា ។ នវវិធមានា ។ នវ ចីវរកម្ម

វត្តតិរ័យ๑ ធម៌ជាអស្សារ្យចំពោះកុកធម៌ហាសមុទ្រ๑ អនតិរត្តៈ-
កោជៈ๑ អតិរត្តកោជន๑ ទិស្សត្តិយវត្ត๑ ឃ្លាតជាតិសង្កៈ-
បទ๑ កិកូនីធ្លើវត្តទី ๘ ឲ្យពេញ ๑ អាបត្តិដែលកិកូនីសំដែង
មិនបាន๑ ចបសម្បទា๑ ការក្រោកទទួល๑ ឲ្យអាសនៈ๑
ចបាសិកាសូមពរ๑ កិកូដែលសង្ឃគួរសន្មតឲ្យប្រដៅកិកូនី ๑
អានិសង្សវិន័យធរ ๑ សិក្ខាបទដែលមានទីណាត់ ๑ កិកូគួរ
ប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌ ๘ ប្រការ ๑ បញ្ឈប់ឃាតិមោក្ខមិនប្រកប
ដោយធម៌๑ បញ្ឈប់ឃាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌๑ ពួកធម៌ប្រាំ-
បី ។ (នេះ) ព្រះសម្មុទ្រធ្លាក់សំដែងទុកមកដោយល្អហើយ ។

(๘๑) អាឃាតវត្ត គឺវត្តជាទីតើតនៃគំនុំមាន ๙ ។ ធម៌សម្រាប់
កំចាត់នូវគំនុំមាន ๙ ។ វិនីតវត្តមាន ๙ ។ អាបត្តិជាបឋមាបត្តិកា (ដែល
ត្រូវជាដម្បូង)មាន ๙ ។ សង្ឃវិបត្តិគ្នាដោយធម៌ ๙ ប្រការ ។ កោជន
ទុត្តមាន ๙ យ៉ាង ។ កិកូត្រូវទុក្កដព្រោះឆាន់សាច់ ๙ យ៉ាង ។ ទន្លេស
របស់ឃាតិមោក្ខមាន ๙ ។ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណាត់មាន ๙ ។ ធម៌
ដែលមានតណ្ហាជាមូលមាន ๙ ។ មានះមាន ๙ ប្រការ ។ ចីវរ ๙ ប្រការ

อนิฏฐาทิตาทิ ฯ เอว ปิยาทิมิ ฉ วิภาคมิ ฯ ปิยเสวา เอว วิเนตพฺพายา สุตสฺส วิเนตพฺพายา ฯ เอว อนฺธ-การมิ อาทาทิมิ ฯ เอว อนฺธการา ปฐมาทิมา ฯ เอว อนฺธ-การา ปรโลกาทา ฯ ตีณิ อนฺธการมิ อาทาทิมิ ฯ ตโย อนฺธการา ปฐมาทิมา ฯ ตโย อนฺธการา ปรโลกา-ทา ฯ เอว อนฺธการา สญฺญตฺถายา ฯ เอว อนฺธการา สญฺญตฺถายา ฯ อนฺธกาโร โย เอวาทิมิ ฯ อนฺธกาโร โย เอวาทิมา ฯ เอว อนฺธการมิ อาทาทิมิ ฯ เอว อนฺธการมิ อาทาทิมา-ทิมิ ฯ เอว อนฺธการมิ อาทาทิมิ ฯ

อาทิ อาสิ ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

[๘๒] อายาตวตฺถวิธยา[๑]
วิธิตา ปฐเมน จ
ภิชฺชติ จ ปณีตญฺ
มิสฺสุทฺธสปรามิ จ

๑ ฉ. อายาตวตฺถุธิ วิธยา ฯ

កិក្ខុគួរវេជ្ជាន ។ បីវារៈ ៤ ប្រការ កិក្ខុមិនគួរវិកប្ប ។ បណ្តាយ (បីវារព្រះសុគត) ៤ បំអាម ដោយចំអាមព្រះសុគត ។ ភានដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ការទទួលដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ បរិភោគដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ភានដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ ការទទួលដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ បរិភោគដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ ការពន្យល់ ឬបញ្ជាក់ដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ការពន្យល់ ឬបញ្ជាក់ដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ នវកៈមាន ២ ក្នុងកម្មដែលមិនប្រកបដោយធម៌ ។ នវកៈមាន ២ ក្នុងកម្មដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៤ ។

ចប់ នវកៈ (ពួកឆ្នាំបួន ៦) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃនវកៈ (ពួកឆ្នាំបួន ៦) នោះដូចខ្លះ

(៨៦) និយាយអំពីវត្ថុជាទីតើតគំនុំ ១ ធម៌សម្រាប់កំចាត់គំនុំ ១ វិនីតវត្ថុ ១ អាបត្តិជាបឋមាបត្តិកា ១ សង្ឃបែកគ្នា ១ កោជនទុត្តម ១ កិក្ខុត្រូវទុក្កដព្រោះធាន់សាប់ ១ ទុទ្ធសៈ របស់បាតិមោក្ខ ១ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ១ ធម៌ដែល

តណ្ហា មាតា អនិច្ចាតា
វិភវេប្ប ច វិនត្តិយោ
ឧបាទា បដិក្កូលា ភោគា
តិវិធា បុន ធម្មិកា
អធម្មធម្មសញ្ញត្តិ[1]
ទុវេ ទ្វេ នវកានិ ច
ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ
អធម្មធម្មិកានិ ចាតិ[2] ។

(៨៣) ទស អាយាតវគ្គំ ។ ទស អាយាតប្បដិ-
វិនយា ។ ទសវិធិតវគ្គំ ។ ទសវត្តុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
ទសវត្តុកា សម្មាទិដ្ឋិ ។ ទស អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ ។
ទស មិច្ឆត្តា ។ ទស សម្មត្តា ។ ទស អកុសលកម្ម-
បថា ។ ទស កុសលកម្មបថា ។ ទស អធម្មិកា
សលាកគ្គាហា ។ ទស ធម្មិកា សលាកគ្គាហា ។
សាមណេរភូមិ ទស សិក្ខាបទានិ ។ ទសហង្គេហិ
សមន្នាគតោ សាមណេរោ ជាសេតព្ពោ ។

---

១ ឱ. អធម្មំ ធម្មសញ្ញត្តិ ។ ម. អធម្មធម្មបញ្ញត្តិ ។ ២ ឱ. ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ច អធម្មិកា ធម្មិកានិ ចាតិ ។

មានតណ្ហាជាមូល ๑ មានះ ๑ អធិដ្ឋាន ๑ វិតប្ប ๑ ចំអាម ព្រះសុគត ๑ ទាន ๑ ការទទួល ๑ ការបរិភោគ ๑ ទាន នឹងការទទួលនឹងការបរិភោគ ដែលប្រកបដោយធម៌មាន ๓ ប្រការ ๑ ពន្យល់ឬបញ្ជាក់មិនប្រកបដោយធម៌ ๑ ពន្យល់ឬបញ្ជាក់ប្រកបដោយធម៌ ๑ នវកៈពីរពួក ๒ ដង ๑ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ๑ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ๑ ฯ

[๘๓] វត្ថុជាទីកើតគំនុំមាន ๑๐ ฯ ធម៌សម្រាប់កំចាត់នូវគំនុំមាន ๑๐ ฯ វិនីតវត្ថុមាន ๑๐ ฯ មិច្ឆាទិដ្ឋិមានវត្ថុ ๑๐ ฯ សម្មាទិដ្ឋិមានវត្ថុ ๑๐ ฯ ទិដ្ឋិឈ្មោះអន្តគ្គាហិកាមាន ๑๐ ฯ មិច្ឆត្តធម៌មាន ๑๐ ฯ សម្មត្ត-ធម៌មាន ๑๐ ฯ អកុសលកម្មបថមាន ๑๐ ฯ កុសលកម្មបថមាន ๑๐ ฯ ការចាប់ស្វាគដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๑๐ ฯ ការចាប់ស្វាគដែលប្រកបដោយធម៌មាន ๑๐ ฯ សិក្ខាបទរបស់សាមណេរមាន ๑๐ ฯ សាម-ណេរប្រកបដោយអង្គ ๑๐ គួរឲ្យវិនាស ฯ

(๘๔) ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ ន ជានាតិ បរស្ស ភាសបរិយន្តំ ន ជានាតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ អនុក្កហេត្វា បរស្ស ភាសបរិយន្តំ អនុក្កហេត្វា អធម្មេន ការេតិ អប្បដិញ្ញាយ អាបត្តិំ ន ជានាតិ អាបត្តិយា មូលំ ន ជានាតិ អាបត្តិសមុទយំ ន ជានាតិ អាបត្តិនិរោធំ ន ជានាតិ អាបត្តិនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ ន ជានាតិ ។ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ ជានាតិ បរស្ស ភាសបរិយន្តំ ជានាតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ ជានិត្វា បរស្ស ភាសបរិយន្តំ ជានិត្វា ធម្មេន ការេតិ បដិញ្ញាយ អាបត្តិំ ជានាតិ អាបត្តិយា មូលំ ជានាតិ អាបត្តិសមុទយំ ជានាតិ អាបត្តិនិរោធំ ជានាតិ អាបត្តិនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ

(៧៤) វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ខ្លួន ១ មិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ជាតិដទៃ ១ លុះមិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ខ្លួនហើយកាត់សេចក្តីមិនត្រូវតាមធម៌ ១ លុះមិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ជាតិដទៃហើយកាត់សេចក្តីមិនត្រូវតាមធម៌ ១ កាត់សេចក្តីមិនត្រូវតាមពាក្យប្តេជ្ញា ១ មិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់មូលនៃអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ហេតុឲ្យកើតអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺរៀនទីកំណត់ការសារបស់ខ្លួន ១ រៀនទីកំណត់ការសារបស់ជាតិដទៃ ១ លុះរៀនទីកំណត់ការសារបស់ខ្លួនហើយកាត់សេចក្តីត្រូវតាមធម៌ ១ លុះរៀនទីកំណត់ការសារបស់ជាតិដទៃហើយកាត់សេចក្តីត្រូវតាមធម៌ ១ កាត់សេចក្តីត្រូវតាមពាក្យប្តេជ្ញា ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់មូលនៃអាបត្តិ ១ ស្គាល់ហេតុឲ្យកើតអាបត្តិ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ ស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល

សង្ខំ គច្ឆតិ អធិការណំ ន ជានាតិ អធិការណស្ស មូលំ ន ជានាតិ អធិការណសមុទយំ ន ជានាតិ អធិការណនិរោធំ ន ជានាតិ អធិការណនិរោធគាមិនិ បដិបទំ ន ជានាតិ វត្តុំ ន ជានាតិ និទានំ ន ជានាតិ បញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ អនុប្បញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ន ជានាតិ ។ ឧសហាជ្ជេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អធិការណំ ជានាតិ អធិការណស្ស មូលំ ជានាតិ អធិការណសមុទយំ ជានាតិ អធិការណនិរោធំ ជានាតិ អធិការណនិរោធគាមិនិ បដិបទំ ជានាតិ វត្តុំ ជានាតិ និទានំ ជានាតិ បញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុប្បញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ ឧសហាជ្ជេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តិំ ន ជានាតិ ញត្តិយា ការណំ ន ជានាតិ ន បុព្វកុសលោ ហោតិ ន អបរកុសលោ ហោតិ អកាលញ្ញូ ច ហោតិ អាបត្តានាបត្តិំ ន ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ

គឺមិនស្គាល់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់មូលនៃអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់ហេតុឲ្យ
កើតអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់នៃអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់បដិ-
បទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់វត្ថុ ១ មិនស្គាល់
និទាន ១ មិនស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់គន្ថ-
ពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ វិន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវ
ការពោលថាជាបណ្ឌិតគឺស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់មូលនៃអធិករណ៍ ១ ស្គាល់
ហេតុឲ្យកើតអធិករណ៍ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់បដិ-
បទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់វត្ថុ ១ ស្គាល់និទាន ១
ស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់គន្ថ-ពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។
វិន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដទៃទៀតក៏ដល់នូវការពោលថាជាបុគ្គល
ពាល គឺមិនស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់ការធ្វើញត្តិ ១ មិនឈ្លាស
ក្នុងកិច្ចខាងដើម ១ មិនឈ្លាសក្នុងកិច្ចខាងចុង ១ មិនស្គាល់កាល ១
មិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិ នឹងគរុកាបត្តិ ១

សារាសេសានរាសេសំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ
អាបត្តឹ ន ជានាតិ អាចរិយបរម្បរា ខោ បនស្ស ន
សុក្ខមិតិ ហោតិ ន សុមនសិកតា ន សុបធារិតា ។
ឧសមាន្តេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោស្មេវ
សង្ឃំ កច្ចតិ ញត្តឹ ជានាតិ ញត្តិយា ការណំ ជានាតិ
បុព្វកុសលោ ហោតិ អបរកុសលោ ហោតិ កា-
លញ្ញូ ច ហោតិ អាបត្តានាបត្តឹ ជានាតិ លហុកាគរុកំ
អាបត្តឹ ជានាតិ សារាសេសានរាសេសំ អាបត្តឹ ជានាតិ
ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ជានាតិ អាចរិយបរម្បរា ខោ
បនស្ស សុក្ខមិតិ ហោតិ សុមនសិកតា សុបធារិ-
តា ។ អបរេហិបិ ឧសមាន្តេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ
បណ្ឌិតោស្មេវ សង្ឃំ កច្ចតិ អាបត្តានាបត្តឹ ន ជានាតិ
លហុកាគរុកំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ សារាសេសានរា-
សេសំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ
ន ជានាតិ ឧភយានិ ខោ បនស្ស ជាតិមោក្ខានិ
វិត្ថារេន ន ស្វាគតានិ ហោន្តិ ន សុវិភត្តានិ ន
សុប្បវត្តីនិ ន សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ

មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនីយធរនោះមិនរៀនតំណអាចារ្យ ទាំងមិនយកចិត្តទុកដាក់មិនពិចារណាដោយល្អ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការពាប់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់ញត្តិ ១ ស្គាល់ការធ្វើញត្តិ ១ ឈ្មោះសក្នងកិច្ចទាងដើម ១ ឈ្មោះសក្នងកិច្ចទាងចុង ១ ស្គាល់កាល ១ ស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនីយធរនោះបានរៀនតំណអាចារ្យទាំងបានយកចិត្តទុកដាក់ បានពិចារណាដោយល្អ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដូចខ្មៀត គឺដល់នូវការពាប់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនីយធរនោះមិនចេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ មិនចេះចែកចរកាជនៈដោយប្រពៃ មិនបានចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ មិនចេះគាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាបសុត្តៈគឺខន្ធកៈនឹងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈនឹងបទ ១

អាបត្តានាបត្តិំ ន ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ អធិករណោ ច ន វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឧសមាន្តេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិកាយ សម្មន្និតព្ពោ ។ ឧស អត្ថវសេ បដិច្ច តជាតនេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ឧស អាទីនវំ ភគវន្តេបុរប្បវេសនេ ។ ឧស ឆានវត្តនំ ។ ឧស រតនានំ ។

មិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ វិន័យធរប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការរាប់អានថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិន័យធរនោះចេះចាំជាតិមោក្ខ ចាំដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះកាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាមសុត្តៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១ ស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ ឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។

(៨៥) ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ១០ សង្ឃគួរសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម[1] ។ ព្រះតថាគតអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ចាំង ១០ ទើបបញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់សាវ័កចាំងឡាយ ។ ទោសក្នុងការចូលទៅក្នុងព្រះកដរាំងមាន ១០ យ៉ាង ។ ទានវត្ថុមាន ១០ យ៉ាង ។ រតនៈមាន ១០ យ៉ាង ។

---

១ ឧញ្ញាហិកាកម្មនេះ លោកបានពោលទុកក្នុងសមថក្ខន្ធកៈរួចហើយ ។

ឧសវត្តោ កំក្ខុសង្ឃោ ។ ឧសវត្តេន តេលេន ឧប-
សម្បាទេតព្ពំ ។ ឧស បំសុកូលានំ ។ ឧស ចីវរ-
ជារណានំ[1] ។ ឧសាមាបរមំ អតិរេកចីវរំ ជារេតព្ពំ ។
ឧស សុក្កានំ ។ ឧស ឥត្តិយោ ។ ឧស កវិយោយោ ។
វេសាលិយំ[2] ឧស វត្ថុនំ ធីបេន្តិ ។ ឧស បុក្កលា
អវន្តិយោ ។ ឧស អក្កោសវត្ថុនំ ។ ឧសហាការេហិ
បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ ។ ឧស សេតាសតានំ ។
ឧស វាតំ យោចីសុ ។ ឧស អធម្មិកានំ ទាតុ-
មោក្ខុដ្ឋបនានំ ។ ឧស ធម្មិកានំ ទាតុមោក្ខុដ្ឋ-
បនានំ ។ ឧសានិសំសា យាគុយា ។ ឧស មំសា
អកប្បិយោ ។ ឧស បរមានំ ។ ឧសវាសេន កំក្ខុ-
ព្យត្តេន បដិពលេន បញ្ហាវេតព្ពំ ឧបសម្បាទេតព្ពំ
និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរេ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ ។
ឧសវាសេន កំក្ខុនិយា ព្យត្តាយ បដិពលាយ
បញ្ហាវេតព្ពំ ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ

---

๑ ឧ. ម. ចីវរធារណា ។ ๒ ឧ. ម. វេសាលិយា ។

ភិក្ខុសង្ឃមានពួក ១០ ។ គណៈសង្ឃពួក ១០ គួរឲ្យឧបសម្បទាបាន ។ សំពត់បំសុកូលមាន ១០ យ៉ាង ។ ការទ្រទ្រង់ចីវរមាន ១០ យ៉ាង ។ អតិរេកចីវរ ភិក្ខុត្រូវប្រើប្រាស់បាន កំណត់ត្រឹម ១០ ថ្ងៃ ។ ទឹកសុក្កៈមាន ១០ យ៉ាង ។ ស្រីមាន ១០ ពួក ។ ភរិយាមាន ១០ ពួក ។ វដ្ដបុគ្គល ភិក្ខុចាំឆ្លាយសំដែងវត្ថុចាំង ១០ ប្រការ ក្នុងក្រុងវេសាលី ។ អវន្ទិយបុគ្គលមាន ១០ ពួក ។ អក្កោសវត្ថុមាន ១០ យ៉ាង ។ ភិក្ខុនាំពាក្យញុះញង់ដោយអាការ ១០ ។ សេនាសនៈមាន ១០ យ៉ាង ។ ជនចាំឆ្លាយបានសូមពរចាំង ១០ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ១០ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ១០ ។ អានិសង្សបវរមាន ១០ យ៉ាង ។ សាច់ដែលភិក្ខុមិនគួរឆាន់មាន ១០ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់មាន ១០ ។ ភិក្ខុមានវស្សាគ្រប់ ១០ ដែលឈ្មោះប្រតិពលទើបគួរឲ្យបព្វជ្ជា គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ។ ភិក្ខុនីមានវស្សាគ្រប់ ១០ ដែលឈ្មោះប្រតិពលទើបគួរឲ្យបព្វជ្ជា គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ

សាមណេរំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា ។ ឧសវសិត្វាយ តត្ថេវ យាគុំ បិវិតព្ពា ។ យាគុយា បរិភុត្តាយ បដិពលាយ វុដ្ឋាបេតព្ពោ សាធិកត្តយ ។ ឧសវសិត្វាយ តត្ថេវ ភត្តំ ភុញ្ជិតព្ពំ ។

ទសកំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

[៨៦] អាយាតវិនយោ[1] វុត្តោ
មិច្ឆា សម្មា ច អន្តិកា
មិច្ឆត្តា ចេវ សម្មត្តា
អកុសលា កុសលាបិ ច
សលាកាឆម្មឆម្មា ច
សាមណេរេ ច ឆាសនា
ភាសាធិការណាញ្ចេវ
ញត្តិ លហុកមេវ ច
លហុកា តរុកា ឯតេ

---

๑ ឧ. ម. អាយាតំ វិនយំ ។

គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ កិក្ខុនីដែលឈ្មោះប្រតិពល មានវស្សាគ្រប់ ១០ ទើបគួរត្រេកអរនឹងការសន្ទនឲ្យបំបួសគេបាន ។ កិក្ខុនីគប្បីឲ្យសិក្ខា[1]ដល់ស្រីគិហិគតា[2] មានវស្សាគ្រប់ ១០ ។

ចប់ ទសកៈ (ពួកធម៌) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃទសកៈ (ពួកដប់ ។) នោះដូចខ្នុះ

(៨៦) និយាយអំពីវត្ថុជាទីតាំងគំនុំ ១ ធម៌សម្រាប់កំចាត់គំនុំ ១ វិនីតវត្ថុ ១ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ សម្មាទិដ្ឋិ ១ អន្តគ្គាហិកាទិដ្ឋិ ១ មិច្ឆត្តធម៌ ១ សម្មត្តធម៌ ១ អកុសលកម្មបថ ១ កុសលកម្មបថ ១ ការចាប់ស្វាគមន៍ប្រកបដោយធម៌ ១ ការចាប់ស្វាគប្រកបដោយធម៌ ១ សិក្ខាបទរបស់សាមណេរ ១ សាមណេរដែលគួរឲ្យវិនាស ១ ទីកំណត់កាសា ១ អធិករណ៍ ១ ញត្តិ ១ លហុកាបត្តិ ១ លហុកាបត្តិមួយ៉ាងទៀត ១ គរុកាបត្តិ ១ អ្នកចាំឆ្នាយ ចូរដឹងធម៌ចាំឆ្នាលនេះ ថាជាធម៌

---

១ សិក្ខាក្នុងទីនេះសំដៅយកធម៌ ៦ ប្រការដែលសាមណេរត្រូវសិក្សារអស់ ២ ឆ្នាំទៅទៀត ។

២ ស្រីដែលល្មមមានប្តីហើយទើបចូលបួសជាសាមណេរីបាន ។

ឧត្តរាសុត្តោ វិជាននេ

ឧញ្ញាហិកោ ច សិក្ខោ ច

អន្តេបុរ ច វត្ថុនិ

រតនំ ឧសវាក្កោ ច

តថេវ ឧបសម្បទា

បំសុកូលជារណោ ច

ឧសាហសុត្តកនិត្តិយោ

ភរិយោ ឧស វត្ថុនិ

អវជ្ជិយក្កោសេន ច

បេសុញ្ញកម្មេ[1] សេដ្ឋោ ច

វាតិ ច អធម្មិកោ

ធម្មិកោ យោគុ មំសោ ច

បរមោ តិក្ខុ តិក្ខុនិ

វុដ្ឋាបនោ តិហិតតា

ឧសតោ សុប្បកាសិតានិ ។

---

១ ឱ. បេសុញ្ញ ។ ម. បេសុញ្ញ ចេវ សេដ្ឋានិ ។

ខែយបិឯក បរិវារៈ

មានចំណែកខ្លាំងនឹង ស កិក្ខុដែលសង្ឃត្រូវសន្ទុះដោយទុព្ភា-
ហិកាកម្ម ១ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ១ ទោសក្នុង
ការចូលទៅក្នុងព្រះកដរាំង ១ ទានវត្ថុ ១ រតនៈ ១ សង្ឃពួកដប់ ១
ការឲ្យឧបសម្បទាដោយសង្ឃពួក ១០ ដូចគ្នា ១ សំពត់បំសុ-
កូល ១ ការប្រើប្រាស់ចីវរ ១ អតិរេកចីវរ គួរប្រើប្រាស់
បានត្រឹមតែកំណត់ ១០ ថ្ងៃ ១ ទឹកសុក្កៈ ១០ យ៉ាង ១ ស្រី ១០
ពួក ១ កុរិយា ១០ ពួក ១ វត្ថុ ១០ យ៉ាង ១ អវន្ទិយបុគ្គល ១
អក្កោសវត្ថុ ១ កិក្ខុនាំការញុះញង់ ១ សេនាសនៈ ១ ការសូម
ពរ ១ ការបញ្ឈប់ឋានៈមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌ ១ ការ
បញ្ឈប់ឋានៈមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ១ អានិសង្សបុរេ ១ សាច់
មិនគួរឆាន់ ១ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ១ កិក្ខុដែលគួរឲ្យ
បព្វជ្ជាជាដើម ១ កិក្ខុនីដែលគួរឲ្យបព្វជ្ជាជាដើម ១ កិក្ខុនីគួរ
គ្រែកអានឹងការសន្ទុះបព្វជ្ជា ១ ស្រីគិហិគតា ១ ធម៌ពួកដប់ៗ
នេះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងហើយ ដោយប្រពៃ ។

(៨៧) ឯកាទស បុគ្គលា អនុបសម្បន្នា ន ឧបសម្បាទេតព្វា ឧបសម្បន្នា ឆាសេតព្វា ។ ឯកាទស ឆាទុកា អកប្បិយា ។ ឯកាទស បត្តា អកប្បិយា ។ ឯកាទស ចីវរានិ អកប្បិយានិ ។ ឯកាទស យាវតកំ តំយេវ ។ តិក្ខត្តុំនីនំ ឯកាទស អន្តរាយិកា ធម្មា បុច្ឆិតព្វា ។ ឯកាទស ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្វានិ ។ ឯកាទស ចីវរានិ នវិកប្បេតព្វានិ ។ ឯកាទសេ អរណ្យេ ឆមាយេ និសីទិតព្វំ ហោតិ ។ ឯកាទស តណ្ឌុលា កប្បិយា ។ ឯកាទស វីហី កប្បិយា ។ ឯកាទស បឋវិយោ អកប្បិយា ។ ឯកាទស បឋវិយោ កប្បិយា ។ ឯកាទស និស្សយប្បដិប្បស្សទ្ធិយោ ។ ឯកាទស បុគ្គលា អវន្ទិយោ ។ ឯកាទស បរមានិ ។ ឯកាទស វានិ យាចិតុំ ។ ឯកាទស សីមាទោសា ។ អក្កោសកបរិភាសកេ បុគ្គលេ ឯកាទស អានិសង្សា ចាដកភ្ជូ ។ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឯកាទសានិសំសា

ឯកុត្តរិកៈ ឯកាទសកៈ បុគ្គល ๑๑ ដងដើម

(๘๗) បុគ្គល๑๑ ពួក បើនៅជាអនុបសម្បន្ននៅឡើយ កិក្ខុមិនត្រូវ
ឲ្យឧបសម្បទា ទុកជាបានឧបសម្បទារួចហើយ កិក្ខុត្រូវឲ្យវិនាសចេញ ។
ទ្រនាប់ដើងដែលកិក្ខុមិនគួរប្រើប្រាស់ មាន ๑๑ យ៉ាង ។ ជាត្រដែលកិក្ខុមិន
គួរប្រើប្រាស់ មាន ๑๑ យ៉ាង ។ ចីវរដែលកិក្ខុមិនគួរប្រើប្រាស់ មាន ๑๑
យ៉ាង ។ អាបត្តិ ជាយោគតិយកា មាន ๑๑ ។ អន្តរាយិកធម៌ ๑๑ ប្រការ
របស់ពួកកិក្ខុនី កិក្ខុត្រូវសួរ ។ ចីវរដែលកិក្ខុគួរអធិដ្ឋាន មាន ๑๑ យ៉ាង ។
ចីវរដែលកិក្ខុមិនគួរវិកប្ប មាន ๑๑ យ៉ាង ។ វត្ថុដែលជានិស្សគ្គិយៈ កុង
ពេលអរុណរះឡើងជាគំរប់ ๑๑ ។ ឡេវកុំដែលជាកប្បិយៈ (គួរប្រើប្រាស់
បាន) មាន ๑๑យ៉ាង ។ ក្រវិលកុំដែលជាកប្បិយៈមាន ๑๑ យ៉ាង ។ ផែន
ដីជាអកប្បិយៈ (កិក្ខុមិនគួរដីក) មាន๑๑ យ៉ាង ។ ផែនដីជាកប្បិយៈមាន
๑๑យ៉ាង ។ សេចក្តីរម្ងាប់ហេតុនិស្ស័យ មាន ๑๑ ប្រការ ។ អវិនិយបុគ្គល
មាន๑๑ ពួក ។ សិក្ខាបទមានទីកំណត់មាន๑๑ ។ ពួកជនបានសូមពរ ๑๑
ប្រការ ។ ទោសរបស់សីមា មាន ๑๑ ប្រការ ។ ទោស ๑๑ ប្រការ រមែង
តើតប្រាកដដល់បុគ្គលជាអ្នកដេរនឹងជាអ្នកគម្រាម ។ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យច្បាស់ហើយ ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យត្រាស់ត្រៃលហើយ ធ្វើឲ្យ
ជួចជាយានជំនិះហើយ ធ្វើឲ្យជាទីនៅហើយ ឲ្យតាំងនៅញឹកញាយហើយ
សន្សំទុកមិនឲ្យបាត់ប្រាស់ដោយល្អហើយ នឹងមានអានិសង្ស๑๑ ប្រការ

ឆាដនភង្គោ សុខំ សុបតិ សុខំ បដិពុជ្ឈតិ ន ឆាបកំ
សុបិនំ បស្សតិ មនុស្សភូតំ យេវ ភោតិ អមនុស្សភូតំ
យេវ ភោតិ ទេវតា រក្ខន្តិ ឆាស្ស អត្ថិ ភវិសំ ភ សត្ថុ
ភ ភាវមតិ ភុវជំ ចិត្តំ សមាធិយតិ មុខវណ្ណោ វិប្បសីទតិ
អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ភរោតិ ទុត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ ព្រហ្ម-
លោភុបគោ ភោតិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អា-
សេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីភតាយ យានីភតាយ
វត្ថុភតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ
ឯមេ ឯភាទសានិសំសា ឆាដភង្គាតិ ។

ឯភាទសមំ ឥទ្ធិបាទំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(៨៨) ឆាសេតព្យា ឆាឧភា ច
បត្តា ច ចីវភេ ច
តតិយោ បុច្ឆិតព្យោ ច
អដ្ឋាទសវិភប្បភោ

ជាពិតប្រាកដ គឺបុគ្គលនោះដេកលក់ជាសុខ ១ ក្ងាក់ឡើងជាសុខ ១ មិនឃើញសុបិនអាក្រក់ ១ ជាទីស្រឡាញ់របស់ពួកមនុស្ស ១ ជាទីស្រឡាញ់របស់ពួកអមនុស្ស ១ ពួកទេវតាតែងរក្សា ១ ភ្លើងក្តី ថ្នាំពិសក្តី គ្រឿងសស្ត្រាវុធក្តី ក៏មិនប៉ះពាល់ដល់បុគ្គលនោះ ១ ចិត្តបុគ្គលនោះ រមែងចូលកាន់សមាធិដោយរួសរាន់ ១ បុគ្គលនោះមានពណ៌សម្បុរមុខស្រស់បស់ ១ បុគ្គលនោះមិនបានវង្វេង ធ្វើមរណកាល ១ កាលបើមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវគុណធម៌ជាន់ខ្ពស់ទេ ជាអ្នកបានទៅកើតកន្លែងព្រហ្មលោក ១ មេត្តាចេតោវិមុត្តិដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យ ស្គាស់ស្រឡះហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានដំនិះហើយ ធ្វើឲ្យជាទីនៅហើយ ឲ្យតាំងនៅញឹកញាយហើយ សន្សំទុកមិនឲ្យបាត់ ប្រារព្ធដោយល្អហើយ អានិសង្ស ១១ ប្រការនេះនឹងកើតប្រាកដ ។

ចប់ ឯកាទសកៈ (ពួកធម៌មួយ ។) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃឯកាទសកៈ (ពួកដប់មួយ ។) នោះដូចខ្លះ

(៨៨) និយាយអំពីទុបសម្បន្នដែលសង្ឃគួរឲ្យវិនាស ១ ទ្រនាប់ដើង ១ ឫត្រ ១ បីវរ ១ អាបត្តិ ជាយាវតតិយកា ១ អន្តរាយិកធម៌ដែលវិនិយធរត្រូវសួរ ១ បីវរគួរអធិដ្ឋាន ១ បីវរ

ឯកុត្តរកំ ឯកាទសកំ ឧត្តរនយេ

អនុណា តណ្ហាតោ វីតា
អតប្បិយោ ច តប្បិយំ
ឯសប្បយោវឌ្ឍិយោ ចេវ
បរមាឯ វាឯ ច
សីមាឧោសា ច អក្កោសា
មេត្តាយេកាឧសា តតាតិ ។

ឯកុត្តរកំ ឌ្វាទសកំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(៨៩) ឯតកា ច ឧុកា ចេវ
តិកា ច ចតុបញ្ចកា
ឆសត្តដ្ឋនវកា ច
ទសឯកាឧសានិ ច
ហិតាយ សព្វសត្តានំ
ញាតឆម្នេន តាទិនា
ឯកុត្តរិកា វិមលា
មហាវិរេន ទេសិតាតិ ។

ឯកុត្តរិកៈ ឯកាទសកៈ ឧទ្ទានគាថា

គួរវិតប្ប ១ វត្តជានិសង្សគ្គិយៈក្នុងវេលាអរុណរះឡើង ១ ឡៅក្តុំ ១ ក្រវែលក្តុំ ១ ដីជាអកប្បិយៈ ១ ដីជាកប្បិយៈ ១ សេចក្តីរម្ងាប់ ចាកនិស្ស័យ ១ អវន្ទិយបុគ្គល ១ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ១ ការសូមពរ ១ ទោសរបស់សីមា ១ ការដេរ ១ អានិសង្សមេត្តាមាន ១១ ប្រការ ១ ។

ចប់ ឯកុត្តរិកៈ (ការស្រង់យកសេចក្តីតាំងពីពួកមួយៗ ឡើងទៅ) ។

ឧទ្ទាននៃឯកុត្តរិកៈនោះដូចម្តេះ

(៨៩) ពួកធម៌មួយ ១ ពួកធម៌ពីរ ១ ពួកធម៌បី ១ ពួកធម៌បួន ១ ពួកធម៌ប្រាំ ១ ពួកធម៌ប្រាំមួយ ១ ពួកធម៌ប្រាំពីរ ១ ពួកធម៌ប្រាំបី ១ ពួកធម៌ប្រាំបួន ១ ពួកធម៌ដប់ ១ ពួកធម៌ដប់មួយ ១ ឈ្មោះថា ឯកុត្តរិកៈ ជារបស់ប្រាសចាកមន្ទិលដែលព្រះពុទ្ធជាគាទិបុគ្គលទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ទ្រង់ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាមច្រើន ទ្រង់សំដែងទុកមក ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សត្វសត្វទាំងពួង ។

ទុកោសលាទិប្បញ្ហាវិសជ្ជនា

[៩០] ទុច្ចរិតកម្មស្ស កោ អានិ សំ មវិបាកំ បរិយោសានំ ។ បាណាតិបាតកម្មស្ស កោ អានិ សំ មវិបាកំ បរិយោសានំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស ។ បេ ។ និយស្សកម្មស្ស ។ បេ ។ បព្ពាជនីយកម្មស្ស ។ បេ ។ បដិសារណីយកម្មស្ស ។ បេ ។ ទុក្កដនីយកម្មស្ស ។ បេ ។ បរិវាសទានស្ស ។ បេ ។ មូលាយ បដិកស្សនាយ ។ បេ ។ មានត្តទានស្ស ។ បេ ។ អព្ភានស្ស ។ បេ ។ ឧបសម្បទាកម្មស្ស កោ អានិ សំ មវិបាកំ បរិយោសានំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា កោ អានិ សំ មវិបាកំ បរិយោសានំ ។ និយស្សកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា ។ បេ ។ បព្ពាជនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា ។ បេ ។ បដិសារណីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា ។ បេ ។ ទុក្កដនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា កោ អានិ សំ មវិបាកំ បរិយោសានំ ។ សតិវិនយស្ស កោ អានិ សំ មវិបាកំ បរិយោសានំ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស ។ បេ ។ តស្សបាបិយសិ-

បុព្វារិសដ្ឋនាអំពីទុច្ចោសចិកម្មជាដើម

(៩០) ទុច្ចោសចិកម្ម មានអ្វីជាទាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ បវារណាកម្ម មានអ្វីជាទាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ តជ្ជនីយកម្ម ។ បេ ។ និយស្សកម្ម ។ បេ ។ បព្វាជនីយកម្ម ។ បេ ។ បដិសារណីយកម្ម ។ បេ ។ ទុក្កដនីយកម្ម ។ បេ ។ បរិវាសទាន (ការឲ្យបរិវាស) ។ បេ ។ មូលាយបដិកស្សនា ។ បេ ។ មានត្តទាន ។ បេ ។ អព្ភាន ។បេ ។ ឧបសម្បទាកម្ម មានអ្វីជាទាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់តជ្ជនីយកម្ម មានអ្វីជាទាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់និយស្សកម្ម ។ បេ ។ ការរម្ងាប់បព្វាជនីយកម្ម ។ បេ ។ ការរម្ងាប់បដិសារណីយកម្ម ។ បេ ។ ការរម្ងាប់ទុក្កដនីយកម្ម មានអ្វីជាទាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ សតិវិនយ មានអ្វីជាទាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយ ។ បេ ។ តស្សប្បាបិយសិកា

ការយ ។បេ។ តំណាវត្ថារកសទ្ធ ។បេ។ កិត្តិយោភនក-
សម្មតាយោ ។បេ។ តិចីវរវេ អវិប្បវាសសម្មតាយោ
។បេ។ សន្ថតសម្មតាយោ ។បេ។ រូបិយបដិគ្គហកសម្មតាយោ
។ បេ ។ សាដិយគ្គាហាបកសម្មតាយោ ។ បេ ។ បត្តគ្គា-
ហាបកសម្មតាយោ ។ បេ ។ ឧណ្ណាសម្មតាយោ ។ បេ ។
សិក្ខាសម្មតាយោ ។ បេ ។ ឧណ្ណាសិក្ខាសម្មតាយោ តោ
អាធិ កតិ មជ្ឈេ កតិ បវារេយោសានំ ។

(៩១) ឧទោសថកម្មស្ស តោ អាធិ កតិ មជ្ឈេ កតិ
បវារេយោសានន្តំ ។ ឧទោសថកម្មស្ស សាមគ្គី អាធិ
កតិវរេ មជ្ឈេ ឯដ្ឋានំ បវារេយោសានំ ។ បវារណាកម្មស្ស
តោ អាធិ កតិ មជ្ឈេ កតិ បវារេយោសានន្តំ ។ បវារណា-
កម្មស្ស សាមគ្គី អាធិ កតិវរេ មជ្ឈេ ឯដ្ឋានំ បវារេយោ-
សានំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស តោ អាធិ កតិ មជ្ឈេ កតិ
បវារេយោសានន្តំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស វត្ថុ ច បុគ្គលោ ច
អាធិ ញត្តិ មជ្ឈេ កម្មវាចា បវារេយោសានំ ។ ឯយស្ស-
កម្មស្ស ។ បេ ។ បញ្ចន្នីយកម្មស្ស បដិសារណីយ-
កម្មស្ស ឧក្ខេបនីយកម្មស្ស បរិវាសទានស្ស មូលាយ

ฯ បេ ฯ តិណវត្ថារកៈ ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិកភិក្ខុឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិកភិក្ខុឲ្យនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរ ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិ សន្តត្ត ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិកភិក្ខុឲ្យជាអ្នកចោលរបិយៈ ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិកភិក្ខុឲ្យជាអ្នកប្រគល់សាដក ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិកភិក្ខុឲ្យជាអ្នកប្រគល់ជាគ្រ ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិឈើច្រត់ ฯ បេ ฯ ការាបនត្តិសង្រែក ฯបេฯ ការាបនត្តិឈើច្រត់នឹងសង្រែក មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ

(๙๑) សួរថា ឧបោសថកម្ម មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ ឆ្លើយថា ឧបោសថកម្ម មានសេចក្តីព្រមព្រៀងជាមានដើម មានការឆ្លើជាកណ្តាល មានការចប់ជាទីបំផុត ฯ បវារណាកម្ម មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ បវារណាកម្ម មានសេចក្តីព្រមព្រៀងជាមានដើម មានការឆ្លើជាកណ្តាល មានការចប់ជាទីបំផុត ฯ តជ្ជនីយកម្ម មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ តជ្ជនីយកម្ម មានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាមានដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ฯ និយស្សកម្ម ฯ បេ ฯ បព្វាជនីយកម្ម បដិសារណីយកម្ម ឧក្ខេបនីយកម្ម បរិវាសទាន មូលាយ-

បដិគ្គណ្ហាយ មាតុគ្គាមស្ស អញ្ញាតស្ស តោ អាទិ កម្មំ មជ្ឈេ កម្មំ បរិយោសានន្តំ ។ អញ្ញាតស្ស វត្តុំ ច បុច្ឆិតុំ ច អាទិ ញ្ចេត្ថំ មជ្ឈេ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ ឧបសម្បន្នាកម្មស្ស តោ អាទិ កម្មំ មជ្ឈេ កម្មំ បរិយោសានន្តំ ។ ឧបសម្បន្នាកម្មស្ស បុច្ឆិតុំ អាទិ ញ្ចេត្ថំ មជ្ឈេ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា តោ អាទិ កម្មំ មជ្ឈេ កម្មំ បរិយោសានន្តំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា សម្មាវត្តនា អាទិ ញ្ចេត្ថំ មជ្ឈេ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ និយស្សកម្មស្ស ។ បេ ។ បព្ពាជនីយកម្មស្ស បដិសារណីយកម្មស្ស ឧក្ខេបនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា តោ អាទិ កម្មំ មជ្ឈេ កម្មំ បរិយោសានន្តំ ។ ឧក្ខេបនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយា សម្មាវត្តនា អាទិ ញ្ចេត្ថំ មជ្ឈេ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ សតិវិនយស្ស តោ អាទិ កម្មំ មជ្ឈេ កម្មំ បរិយោសានន្តំ ។ សតិវិនយស្ស វត្តុំ ច បុច្ឆិតុំ ច អាទិ ញ្ចេត្ថំ មជ្ឈេ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស ។ បេ ។ តស្សបាបិយសិកាយ តជ្ជនីយកស្ស

ប្បដិកស្សនា មានគុណាន អញ្ញាន មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ អញ្ញាន មានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ ឧបសម្បទាកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ឧបសម្បទាកម្ម មានបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់តជ្ជនីយកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់តជ្ជនីយកម្ម មានការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយល្អជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់នីយសត្រកម្ម ។ បេ ។ បព្វាជនីយកម្ម បដិសារណីយកម្ម ឧក្ខេបនីយកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់ឧក្ខេបនីយកម្ម មានការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយល្អជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ សតិវិនយ មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ សតិវិនយមានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ អមូឡ្ហវិនយ ។ បេ ។ តស្សបាបិយសិកា តិណវត្ថារកៈ ការសន្ធិ

ภิกฺขุสงฺฆาทิเสสกมฺมนฺติ เอตฺถ ปน ปาราชิกกมฺมนฺติ อาทิปฺปภาสิกสมฺมนฺติ สงฺฆาตสมฺมนฺติ ปุพฺพโยคาทิกมฺมนฺติ สาวเสสกาปตฺติกมฺมนฺติ ปฏิกฺกาปตฺติกมฺมนฺติ ทฺวาทสกมฺมนฺติ สงฺฆสมฺมนฺติ สงฺฆสามคฺคิสมฺมนฺติ เกจิ อาหุ กึ ปเนตฺถ กึ ปริยายสาธนตฺถิ ฯ ทฺวาทสสามคฺคิสมฺมนฺติ วตฺตุ จ ปุคฺคลา จ อาทิ ญตฺติ ปเนตฺถ กมฺมนฺติ ปริยายสาธนนฺติ ฯ

កំកូឲ្យជាអ្នកប្រដៅកំកូន ការសន្មតិកំកូឲ្យនៅប្រាសចាកត្រៃបិដក ការសន្មតិសន្ដត ការសន្មតិកំកូឲ្យជាអ្នកចោលរូបិយៈ ការសន្មតិកំកូឲ្យជាអ្នកប្រគល់សាដក ការសន្មតិកំកូឲ្យជាអ្នកប្រគល់ជាត្រ ការសន្មតិឈើច្រត់ ការសន្មតិសង្រែក ការសន្មតិឈើច្រត់នឹងសង្រែក មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្ដាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការសន្មតិឈើច្រត់នឹងសង្រែកមានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្ដាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។

អត្ថវិសេបករណំ

[៤២] ឥមស អត្ថវិសេ បដិច្ច តជាតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ សង្ឃសុដ្ឋុតាយ សង្ឃជាសុតាយ
ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ និក្ខមាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ
ផាសុវិហារាយ និដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ សម្ប-
រាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ អប្បសន្នានំ
បសាទាយ បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា
វិនយានុគ្គហាយ ។

[៤៣] យំ សង្ឃសុដ្ឋុតំ សង្ឃជាសុយំ សង្ឃជាសុ
តំ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ និក្ខមាយ យំ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ
និក្ខមាយ តំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ

បកវរណៈសំដែងអំពីអំណាចប្រយោជន៍

(៨២) ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់សាវ័កទាំងឡាយព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍១០ យ៉ាង ។ គឺ ដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ១ ដើម្បីនៅសប្បាយដល់សង្ឃ១ ដើម្បីសង្កត់សង្កិនន្ទូវបុគ្គលទាំងឡាយដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ១ ដើម្បីនៅជាសុខស្រួល ដល់កិក្ខុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ដើម្បីពាំនូវអាសវៈធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវៈធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក ១ ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ១ ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងតឹងតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ ១ ។

(៨៣) អំណាចប្រយោជន៍ណាដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា សប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណាសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជនោះ ឈ្មោះថា(ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនន្ទូវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនន្ទូវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួល ដល់កិក្ខុទាំងឡាយដែល

យំ វេសលានំ តិត្ថានំ ជាសុវិហារាយ តំ ទិដ្ឋធម្ម-

កានំ អាសវានំ សំវរាយ យំ ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាស-

វានំ សំវរាយ តំ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិ-

ឃាតាយ យំ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតា-

យ តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ យំ អប្បសន្នានំ

បសាទាយ តំ បសន្នានំ តិរោភាវាយ យំ បសន្នានំ

តិរោភាវាយ តំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា យំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា

តំ វិនយានុគ្គហាយ ។

មានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់តគ្គំទាំងឡាយ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីពាំងអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីពាំងនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតម្កល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតម្កល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ ។

(๙๔) យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ សង្ឃជាសុ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ ធម្មញ្ញំ បុត្តលានំ ឯកគ្គហាយ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ជាសុវិហារាយ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃា-

តាយ យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ

យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ

(๙๔) អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថាសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិននូវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រទាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីរាំងនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យតាំងនៅតែជ្រះថ្លាឡើង

យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ សន្ធម្មដ្ឋិតិយោ យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ
វិនយោ ឧក្កញ្ញាយ ។

(៨៥) យំ សង្ឃជាសុ តំ ធុម្មញ្ញំ បុក្កលានំ ឯក្ក-
ហាយ យំ សង្ឃជាសុ តំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ជាសុវិហា-
ករយ យំ សង្ឃជាសុ តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវ-
ករយ យំ សង្ឃជាសុ តំ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិ-
ឃាតាយ យំ សង្ឃជាសុ តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ

អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រ-
យោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម
អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រ-
យោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ ។

(៨៥) អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់
សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់
សង្កិនន្ទូវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាច
ប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍
នោះឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជា
សេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្ត
ទៅ) ដើម្បីពាំងនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍
ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ
ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុង
បរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ
អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំង
ឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា

យំ សង្ឃោ សុ តំ បសន្នានំ អាយ្យាការាយ យំ

សង្ឃោ សុ តំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា យំ សង្ឃោ សុ តំ

វិនយានុគ្គហាយ យំ សង្ឃោ សុ តំ សង្ឃសុដ្ឋុ ។

(៩៦) យំ ធម្មគ្គណំ បុគ្គលានំ និគ្គហាយ ។ បេ ។

យំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ ។ បេ ។

យំ ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ ។ បេ ។ យំ

សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ ។ បេ ។ យំ

ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យជ្រះថ្លាតែត ដែលជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថាជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ។

[៨៦] អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនន្ទវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ។បេ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។បេ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីពាំនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។បេ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក ។បេ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា

អប្បសទ្ធានំ បសាទាយ ។ បេ ។ យំ បសន្នានំ

កិលេសានំ ភាវាយ ។ បេ ។ យំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា ។ បេ ។ យំ

វិនយានុគ្គហាយ តំ សង្ឃសុដ្ឋុ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ

សង្ឃផាសុ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ ធម្មន្វយំ បុគ្គ-

លរំ និគ្គហាយ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ ទេសលាភំ

កិត្តិំ ផាសុវិហារាយ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ និដ្ឋ-

ធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ

(ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនភាំងឲ្យភ្ញាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លា ឬឆើង ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឆើង ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា ជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា ជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនទូវបុគ្គលពាំងឲ្យ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុពាំងឲ្យ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីរកាំងទូវអាសវធម៌ពាំងឲ្យក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ)

สมฺภวยิ์ตาธิ์ อาสวานิ์ ปชิ์ฆาตาย ยิ์ วิธยาธุกฺต-

หาย ตำ อปฺปสฺสาทำ ปสาทาย ยิ์ วิธยาธุกฺตหาย

ตำ ปสฺสาทำ กิเยฺรกาภาย ยิ์ วิธยาธุกฺตหาย ตำ

สทฺธมฺมฏิ์ติยา ฯ

[๙๗] อตฺถสำ ธมฺมสำ เจ ปิ ธิ์ วิธุตฺติสาธิ์

จตฺตาริ ญาณสาธิ์ อตฺถวเส ปกาสยาติ ฯ

อตฺถวเสปกาสนำ นิฏฺฐิตำ ฯ

มหาวิภงฺคำ นิฏฺฐิตำ ฯ

ដើម្បីកាត់បង់នូវអាសវៈដ៏មិនឆ្ងាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនពាំងឆ្ងាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនពាំងឆ្ងាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យកើនតែតែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ។

[៩៧] ក្នុងបករណៈស្តែងអំណាចប្រយោជន៍ (នេះ) បណ្ឌិតត្រូវដឹងថាមានអត្ថ ១ រយ ធម៌ ១ រយ និរុត្តិ ២ រយ និងញាណ ៤ រយ ។

ចប់ បករណៈ អំពីអំណាចប្រយោជន៍ ។

ចប់ មហាវគ្គ (ពួកធំៗ) ។

តតិយំ ឧត្តរាធិកំ

(๙๘) បឋមំ អជ្ជ បុច្ឆាយ

បច្ចយេសុ បុនជ្ជ ច

កិត្តិនំ សោឧត្ថសា ឯតេ

កិត្តិនីនញ្ច សោឧត្ថស

បេយ្យាលវគ្គភវេតា

ឯកុត្តរិកមេវ ច

បឋវណាត្តវសិកា

មហាវគ្គស្ស សង្គហោតិ ។

បករណៈ អំពីអំណាចប្រយោជន៍ មហាវគ្គ ឧទ្ទានគាថា

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃបករណៈអំពីអំណាចប្រយោជន៍នោះដូច្នេះ (៤៨)មុនដំបូងនិយាយអំពីបុព្វាក្ខវារៈ ៨ យ៉ាង ១ តមកទៀតនិយាយអំពីវិសជ្ជនាក្ខវារៈ ៨ យ៉ាង ក្នុងបច្ចុយទាំងឡាយ១ និយាយអំពីវារៈ ១៦ របស់តិក្ខុទាំងឡាយ ១ និយាយអំពីវារៈ ១៦ របស់តិក្ខុនីទាំងឡាយ ១ និយាយអំពីប្រភេទជាបន្ទុះនៃបេយ្យាលៈ ១ និយាយអំពីការស្រង់សេចក្តីមួយៗ ឡើងវិញ១ និយាយអំពីបវារណា ១ និយាយអំពីអំណាចប្រយោជន៍ ១ និយាយអំពីការប្រមូលសេចក្តីដែលជាពួកធំ ៗ ១ ។

(៩៩) ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា
បក្កណ្ហាតុរាន អញ្ញលឹ
អាសីសមានរូបោ[1]វ
កាសុ្ស តំ ឧបមាកតោ[2] ។
ទ្វីសុ វិនយេសុ បញ្ញត្តា
ខុទ្ទំសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទ្ទាសជេសុ
កតំ តេ សំក្លាបធា ហោន្តិ
កតីសុ ឧគវេសុ បញ្ញត្តា ។
កច្ចកោ តេ ឧម្មុជ្ជោ
យោនិសោ បរិប្បុច្ឆសិ
តក្ក តេ អហមក្ខិសុ្ស
យថាបិ ក្សុសលោ តថា ។
ទ្វីសុ វិនយេសុ បញ្ញត្តា[3]
ខុទ្ទំសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទ្ទាសជេសុ
អព្យុឡ្ហសតានិ តេ ហោន្តិ
សត្តសុ ឧគវេសុ បញ្ញត្តា ។

---

១ ម. អាសីសមានរូបោ វ ។ ២-៣ ម. យេ បញ្ញត្តា ។

គាថាសង្គណិក:[1]

[៩៩] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់គ្រាស់សួរព្រះទបាលត្ថេរដ៏មានអាយុថា អ្នកឆ្មើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង រួចប្រណមអញ្ជលីឆ្ពោះហាក់ដូចជាមានបំណង (អ្វីមួយ) មកកុដិនេះដើម្បីអ្វី ។ ព្រះទបាលត្ថេរ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា សិក្ខាបទតាំងឡាយណាដែលព្រះអង្គបានបញ្ញត្តទុកក្នុងវិនយតាំងពីរ តែងមកកាន់ទទួសរាល់ៗថ្ងៃទបោសថ សិក្ខាបទតាំងនោះមានប៉ុន្មានទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងនគរណា ខ្លះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់គ្រាស់តបថា អ្នកមានប្រាជ្ញាមោះមុតល្អហើយ អ្នកសួរដោយទបាយ ព្រោះហេតុនោះ តថាគតនឹងប្រាប់អ្នក តាមខំនងដែលតថាគតជាអ្នកឈ្វាសវៃ ។ សិក្ខាបទតាំងឡាយណា ដែលតថាគតបញ្ញត្តទុកក្នុងវិនយតាំងពីរ តែងមកកាន់ទទួសរាល់ៗថ្ងៃទបោសថ សិក្ខាបទនោះ មាន ៣៥០ សិក្ខាបទ តថាគតបញ្ញត្តក្នុងនគរតាំង ៧ ។

---

១ អដ្ឋកថា ហៅថា បឋមគាថាសង្គណិក: (គាថាឆ្លុកឆ្លាស់ដាគំហួង) ។

[๑๐๐] កតមេសុ សត្តសុ ឧតរេសុ បញ្ញត្តា ។
ឥធ្ឋ មេ ត្វំ[๑] ព្យាករណំ ។
តវ[๒] វចនបថំ ឯសាមយិត្វា
បដិបជ្ជេម ហិតាយ នោ សិយា ។
វេសាលិយោ ភវតមោ
សារត្តិយោ ច អាឡវិយោ
កោសម្ពិយោ ច សង្កេសុ
ភគ្គេសុ ចេវ បញ្ញត្តា ។

[๑๐๑] កតំ វេសាលិយោ បញ្ញត្តា
កតំ ភវតមោ កតា
សារត្តិយោ កតំ ហោឆ្ឌិ[๓]
កតំ អាឡវិយោ កតា
កតំ កោសម្ពិយោ បញ្ញត្តា
កតំ សង្កេសុ វុច្ចតិ
កតំ ភគ្គេសុ បញ្ញត្តា
តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆតោ ។

---

๑ ឆ. ម. តំ ។ ๒ ឆ. ម. តំ ។ ๓ បញ្ញត្តា ។

(១០០) ព្រះ។ ចុលសេត្ថេរក្រាបបង្គំទូលសួរថា សិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងនគរទាំង ៧ នោះតើ នគរណាខ្លះ ។ សូមព្រះអង្គជោះស្រាយនូវប្រស្នានោះ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ យើងខ្ញុំទាំងឡាយនឹងពិចារណា នូវគន្ថធម៌ពាក្យរបស់ព្រះអង្គ ហើយប្រតិបត្តិតាម ការប្រតិបត្តិតាមនោះនឹងជាប្រយោជន៍ដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។ ឯសិក្ខាបទទាំងឡាយ ដែលតថាគតបញ្ញត្ត (ក្នុងនគរទាំង ៧ នោះ) គឺ នគរវេសាលី ១ រាជគ្រឹះ ១ សាវត្ថី ១ អាឡវី ១ កោសម្ពី ១ ដែនសក្កៈ ១ ដែនភគ្គៈ ១ ។

(១០១) ព្រះ។ ចុលសេត្ថេរក្រាបបង្គំទូលសួរថា សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរវេសាលី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគររាជគ្រឹះ សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរសាវត្ថី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរអាឡវី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរកោសម្ពី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងដែនសក្កៈ សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងភគ្គជនបទ ខ្ញុំព្រះអង្គសួរនូវសេចក្តីណា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

ฉสฺส เวสาลิยา ปญฺญตฺตา

ฉกาฬีสา[๑] ภิกฺขเว กตา

ฉฉฬงฺคสีลา สตฺตงฺคา

สพฺเพ สาวตฺถิยา กตา

ฉ อาฬวิยา ปญฺญตฺตา

ฉฬ เกาสมฺพิยา กตา

ฉฬ สงฺกสฺสา วชฺชิยา

ตโย กณฺเฑ ปญฺญตฺตา ฯ

เย เวสาลิยา ปญฺญตฺตา

เต สุณาถาติ ยถาภูตํ[๒] ฯ

เมฑฺฐกํ วิกฺกหาตฺตุ[๓]

อตฺถาเรกญฺจ กาฬกํ

ภูมตฺถรณกญฺจ

ฉทฺทนฺตญฺจ อาเจลกญฺจ

กิกิสีสญฺจ อาฬกญฺจ

ฉสเต เวสาลิยา กตา ฯ

เย ภิกฺขเว ปญฺญตฺตา

---

๑ ฉ. ฉกาฬีสา ฯ ม. ฉกาฬีสา ฯ ๒ ฉ. ม. ยถาภตา ฯ ๓ ฉ. เมฑฺฐกวิกฺกหาตฺตุ ฯ ม. เมฑฺฐกวิกฺกเห ฉตฺตวิลเมฺป ฯ

ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ១០ ក្នុងនគរ
វេសាលី តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៤១ ក្នុងនគររាជគ្រឹះ តថាគត
បញ្ញត្តសិក្ខាបទចំនួនអស់ ៤៨ ក្នុងនគរសាវត្ថី តថាគតបញ្ញត្ត
សិក្ខាបទ ៦ ក្នុងនគរអាឡវី តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៨ ក្នុង
នគរកោសម្ពី តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៨ ក្នុងដែនសក្កៈ តថា-
គតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៣ ក្នុងដែនភគ្គៈ ។ សិក្ខាបទចំនួនច្បាយ
ណាដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរវេសាលី អ្នកចូរប្រជុំស្តាប់
សិក្ខាបទចំនួននោះដូចសំដែងតទៅនេះ ។ មេថុនធម្មសិក្ខា-
បទ ១ មនុស្សវិគ្គហសិក្ខាបទ ១ ឧត្តរិមនុស្សធម្មសិក្ខាបទ ១
អតិរេកសិក្ខាបទ[1] ១ កាឡកសិក្ខាបទ ១ ភូតគាមសិក្ខាបទ ១
បរម្បរភោគសិក្ខាបទ ១ ទន្តបោណសិក្ខាបទ ១ អចេលក-
សិក្ខាបទ ១ កិកូនំសុអក្កោសកសិក្ខាបទ ១ ចំនួន ១០ សិក្ខា-
បទនេះ តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរវេសាលី ។ សិក្ខាបទចំនួន
ច្បាយណា ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគររាជគ្រឹះ អ្នកចូរប្រជុំ

---

១ បរិមកម្ចិនសិក្ខាបទ ។

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

អនិច្ចានានំ ភវតមោ

ទុ្វ ច អនុច្ឆំសនា

ទុ្វបំ ច ភេទា អន្តរាសភំ

រូបិយំ សុត្តំ ឧជ្ឈាបនភេន ច

ចាចិតមិណ្ហំ តណ្ហាភោជនំ វិភាលេ

ចារិត្តំ ឆ្លាំ ឆានវីស

ចីវរំ ទត្វា ភេសភាសន្តិ

ឯតេ ភវតមោ ភតា ។

តិរក្ខច្ចរិយោ តត្ថេវ[1]

ឆន្ទនាទេន ឯភវីសតិ ។

យេ សារត្តិយោ បញ្ញត្តា

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

ចាភជិភានិ ចត្តារិ

---

១ ខ. តថេវ ។

ស្តាប់សិក្ខាបទ៣ំដ៏នោះដូចសំដែងមកនេះ ។ អទិន្នាទាន-
សិក្ខាបទ ១ (សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទ[1] ១) អនុត្តំសនសិក្ខាបទ
ចំនួនពីរ គេទសិក្ខាបទចំនួនពីរ អន្តរពាសកសិក្ខាបទ[2] ១ រូប-
យសិក្ខាបទ ១ សុត្តវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ១ ទដ្ឋាបនកសិក្ខាបទ ១
ជាតិតបំណ្ឌសិក្ខាបទ[3] ១ គណភោជនសិក្ខាបទ ១ វិកាល-
ភោជនសិក្ខាបទ ១ ចារិត្តសិក្ខាបទ ១ នហានសិក្ខាបទ ១
ទន្តវីសសិក្ខាបទ ១ ជីវភានសិក្ខាបទ[4] ១ ភៅសាសន្តិ-
សិក្ខាបទ[5] ១ សិក្ខាបទចំនួននេះ តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរពាជ-
ក្រឹះ ។ គិរគ្គសិក្ខាបទ ១ ចារកសិក្ខាបទ ១ ឆន្ទទានសិក្ខា-
បទ[6] ១ (សិក្ខាបទចំនួននេះរួមពីលើមកត្រូវជា) ២១ សិក្ខាបទ
តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងក្រុងរាជក្រឹះនោះដែរ ។ សិក្ខាបទចំនួនប្លាយ
ណា ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី អ្នកចូលប្រុងស្តាប់
សិក្ខាបទចំនួននោះដូចសំដែងមកនេះ ។ ជាពាងសិក្ខាបទ ៤

---

១ ក្នុងទីនេះមានកំណត់ថា សិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងក្រុងរាជក្រឹះ ២១ សិក្ខាបទ តែជាន
រាប់តាមបាលីទៅឃើញតែ ២០ សិក្ខាបទ លះពិនិត្យមើលក្នុងមហាវិភង្គឃើញថា សញ្ចិច្ច-
សិក្ខាបទនេះ ក៏ទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងក្រុងរាជក្រឹះដែរ ។ ២ ជីវភាយសិក្ខាបទ ។ ៣ បរិវាបន-
សិក្ខាបទ ។ ៤ ទិយ្យធម្មសិក្ខាបទ ។ ៥ ភុសេសុនិមន្តិតសិក្ខាបទ ។ ៦ ប៉ស់សិក្ខាបទខាងចុងនេះ
ជាសិក្ខាបទភិក្ខុនី ។

សង្ឃាទិសេសា ភវន្តិ សោឡស
អនិយតា ទ្វេ[1] ខោ ឆិ
ដ្ឋសត្តតិយា បតុត្ថំសតំ[2]
ឆប្បញ្ចាសសតញ្ចេវ
ទុទ្ធកានំ បរិច្ចវេ[3]
ទស តារយ្ហា ទ្វេសត្តតិ សេខិយា[4] ។
ឆឆ្ឆធម្មា សតាធិ សព្ពេ សារត្តិយា កតា ។
យេ អាទ្យវិយា បញ្ញត្តា
តេ សុណោមាំ យថាកថំ ។
តុដិតោសិយសេយ្យា ច
ឧណរេ តច្ច នេវតេ
សប្បាណកញ្ច សិក្ខន្តិ
ឆ ឯតេ អាទ្យវិយា កតា ។
យេ តោសម្ពិយា បញ្ញត្តា
តេ សុណោមាំ យថាកថំ ។

---

១ ម. អនិយតា ច ទ្វេ ហោន្តិ ។ ២ ចតុវីសតីតិ ឧ.ម.ចោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ចតុត្តិំសតីតិ អត្ថចិ ចោត្តកេ ទិស្សតិ ។ យុត្តតរមេវេតំ ។ មហាវិភង្គេ បន សព្ពេសំ សិក្ខាបទានំ បមាណំ អម្ហេហិ វិចិនិតំ ។ តស្មិ ហិ ចតុត្តិំសប្បមាណានំ ទិស្សត្តិយសិក្ខាបទានិ សារត្តិយំ បញ្ញត្តានិ ហោន្តិ ។ ៣ ឧ. ម. បរិច្ចន្តិ ។ ៤ ម. ទសយេវ ច តារយ្ហា ទ្វេសត្តតិ ច សេខិយា ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

សង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទ ១៦ អនិយតសិក្ខាបទ ២ និស្សគ្គិយ-
សិក្ខាបទ ៣៤[1] សិក្ខាបទ ១៥៦ ដែលតថាគតហៅថា ទ្វេកក-
សិក្ខាបទ គារយ្ហសិក្ខាបទ ១០ ធម្មសេក្ខិយវត្ត ៧២ ។ រួមទាំង
អស់ត្រូវជាសិក្ខាបទ ២៩៤ ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរសា-
វត្ថី ។ សិក្ខាបទទាំងឡាយណា ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរ
អាឡវី ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅ
នេះ ។ កុដិការសិក្ខាបទ ១ គោសិយសិក្ខាបទ ១ បឋមសហ-
សេយ្យសិក្ខាបទ ១ បឋមវិញ្ញាណសិក្ខាបទ ១ ភូតគាមសិក្ខាបទ ១
សប្បាណកសិក្ខាបទ ១ សិក្ខាបទទាំង ៦ នេះ តថាគតបញ្ញត្តក្នុង
នគរអាឡវី ។ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតបញ្ញត្តក្នុងនគរកោ-
សម្ពី ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។

---

១ ឃើញក្នុងគម្ពីរនវុបនំគម្ពីរភូមាថា ២៤ ។ ឃើញក្នុងគម្ពីរ (ស្ទឹកវែត) ខុះថា ៣៤ ។ ពាក្យថា ៣៤ នេះគួរជាង ។ ឱ្យតែចំនួនសិក្ខាបទទាំងអស់ក្នុងមហាវិភង្គ យើងយកនង្រើសរើសរួចហើយ ។ សេចក្តីពិតថា ក្នុងមហាវិភង្គនោះ មានធម្មគ្គិយសិក្ខាបទចំនួន ៣៤ ដែរ ព្រោះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។

មហាវិមានេ នោវចសច្ឆិ
អញ្ញំ ទ្វារំ សុភាយ ច
អនាធរិយំ សហាធម្មោ ច
បយោគានេន អដ្ឋមំ ។
យេ សត្តេសុ បញ្ញត្តា
តេ សុណោមាហំ យាវតកំ ។
ឱទ្យតលោមានិ បត្តោ ច
ឱភាសោបិ ច[1] កេសដ្ឋំ
ស្វូចិ អារញ្ញកោ ភេរ
ច ឱតេ កាមិលវត្តវេ[2] ។
ឱធតេ សុទ្ធិយោ ឱភាធ
តិក្ខត្តិសុ បវុច្ចតិ ។
យេ អត្តេសុ បញ្ញត្តា
តេ សុណោមាហំ យាវតកំ ។
សមាធបាត្វា វិសិទ្ធេន
សាមិសេន សសិត្តកំ ។
ចាភជិតាធ ចត្តារិ

---

๑ ខ. ម. ឱភាទោ ចេវ ។ ๒ តាបិលវត្តុតេតិ តត្ថចិ ចោត្តតេ ទិស្សតិ ។

មហល្លកសិក្ខាបទ[1] ១ ខុទ្ទកជាតកសិក្ខាបទ ១ រញ្ញាវទក-
សិក្ខាបទ ១ មហល្លកសិក្ខាបទ[2] ១ សុរាបានសិក្ខាបទ ១
អនាទរិយសិក្ខាបទ ១ សហធម្មិកសិក្ខាបទ ១ សុរុសុរុការក-
សិក្ខាបទ ១ ជាគំរប់ ៨ ។ សិក្ខាបទគាំងឡាយណា
ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងដែនសក្កៈ ចូរអ្នកប្រជុំស្តាប់សិក្ខាបទ
គាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ឯឡកលោមធោវនប
សិក្ខាបទ ១ បត្តសិក្ខាបទ[3] ១ ឧវាទសិក្ខាបទ[4] ១ តេសជ្ជ-
សិក្ខាបទ[5] ១ សូចិឃរសិក្ខាបទ ១ អារញ្ញកសេនាសន-
សិក្ខាបទ ១ គាំង ៦ សិក្ខាបទនេះ តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងក្រុង
កបិលព័ស្តុ ។ ទុតិយសុទ្ធិយសិក្ខាបទនឹងឧភតោបញ្ញត្តិ-
សិក្ខាបទ ក្នុងកិកូនីវាកដ្ឋ តំតថាគតបញ្ញត្ត (ក្នុងដែនសក្កៈ
ដែរ) ។ សិក្ខាបទគាំងឡាយណា[5] ដែលតថាគតបញ្ញត្ត
ក្នុងដែនកគ្គៈ ចូរអ្នកប្រជុំស្តាប់សិក្ខាបទគាំងនោះ ដូចសំដែង
តទៅនេះ ។ ជោតិសមាទហនវិសុទ្ធិសិក្ខាបទ ១ សាបិ-
សសិក្ខាបទ ១ សសិត្តកសិក្ខាបទ ១ ។ បាកដិកសិក្ខាបទ ៤

---

១ ក្នុងតេរសកណ្ឌ (សង្ឃាទិសេស) ។ ២ ក្នុងចាតុត្តិយកណ្ឌ (ភូតគាមវគ្គ) ។ ៣ ន-
បញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទ ។ ៤ ភិក្ខុនូបស្សយសិក្ខាបទ ។ ៥ មហាវាមសិក្ខាបទ ។

สង្ឃោ៎ សេសានំ ភវំ្ជ សត្ត

ឯសុក្កិយានំ អដ្ឋ

ទ្វត្តីសតំ ច ខុទ្ទកា[๑]

ឯការសុត្តា តយោ សេខា ឆបញ្ញាស

ឆសុ ឯកវេសុ បញ្ញត្តា

ពុទ្ធោ ឯកូនវីសតិ

ឆឯានតិណា សតានំ

សព្ពេ សាវត្ថិយា កតា

គោតមេន យសស្សិនា[๒] ។

(๑๐๒) យទំ អបុច្ឆិម្ហា អកិត្តយី នោ[๓]

តទ[๔] ឥកំ អនញ្ញថា ។

អញ្ញត្រ បុច្ឆាម[๕] តទិង្ឃ ព្រូហិ ។

ឥទំ លហុកំ ឋានំ

សាវសេស អនវសេសំ

ឧដ្ឋហ្ស ភិក្ខវោ អនុដ្ឋហ្ស

---

๑ ឧ. ម. ទ្វត្តីស ខុទ្ទកា ។ ๒ ឧ. ម. ការុណិកេន ពុទ្ធេន គោតមេន យសស្សិ-នា ។ ๓ ម. យទំ បុច្ឆិម្ហ អកិត្តយិនោ ។ ๔ ម. តំ តំ ។ ๕ ឧ. ម. បុច្ឆាមិ ។

សង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទ៧ និសគ្គិយសិក្ខាបទ៨ ទុក្កដសិក្ខាបទ ៣២ បាដិទេសនីយសិក្ខាបទ ២ សេក្ខិយសិក្ខាបទ ៣ តាំង ៥៦ សិក្ខាបទ (នេះ) ព្រះពុទ្ធដែលជាអាទិច្ចពន្ធុ ទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរតាំង ៦ សិក្ខាបទតាំងអស់មាន ២៧៤ ព្រះគោតមដ៏មានយសទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរសាវត្ថី ។

[១០៤] ខ្ញុំព្រះអង្គបានសួរហើយនូវប្រស្នាណា ព្រះអង្គក៏បានសំដែងហើយដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ (ទៀត) ពាក្យណាដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានទូលសួរហើយ ព្រះអង្គក៏បានព្យាករពាក្យនោះដោយមិនមានលើសខ្វះ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសួរនូវប្រស្នាដោយឯកទៀត សូមទ្រង់សំដែងនូវប្រស្នានោះមក ។ សូមសួរថា គារុកាបត្តិក្តី លហុកាបត្តិក្តី សាវសេសាបត្តិក្តី អនវសេសាបត្តិក្តី ទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី អទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី ភិក្ខុតាំងឡាយ

គាថាសង្គណិកំ យោវតតិយកាទិពុទ្ធវរណំ

យេ ច យោវតតិយកា

សាធារណំ អសាធារណំ

វិមុត្តិយោ ច យេមា សមវេមា សម្ពុទ្ធិ

សព្ពាធិ ខេតាធិ វិយោគភេមា ។

មាគ្គ ភាវេត្វ សុណោម តេ ។

ឯតគ្គឆ្តិសា យេ តវុតា

អដ្ឋង្គ អនវសេសា

យេ តវុតា តេ ពុដ្ឋល្ហា

យេ ពុដ្ឋល្ហា សា សីលវិមុត្តិ ។

ចាភជិតំ សង្ឃាធិសេសោ

សីលវិមុត្តិតិ វុច្ចតិ ។

ឥល្ហច្ចយំ ចាបិត្តិយំ

ចាដនេសនីយំ ពុក្ខដំ

ពុព្ភាសិតំ យោចាយ

អក្ខាសតិ ហាសព្ភាធិបព្ភាយោ ។

អយំ សា អាចារវិមុត្តិសម្ភតា ។

គាថាសង្ខេបនិង: ការទ្រទ្រង់ព្យាករណ៍អាបត្តិ មានអាបត្តិជាវេតតិយកាជាដើម

ដែលត្រូវអាបត្តិជាយាវតតិយកាក្តី (សិក្ខាបទ) ដែលជាសាធារណប្បញ្ញត្តិក្តី ជាអសាធារណប្បញ្ញត្តិក្តី វិបត្តិទាំងឡាយតែងរម្ងាប់ ដោយសមថៈទាំងឡាយណាក្តី សូមព្រះអង្គព្យាករនូវពាក្យទាំងឡាយមានអាបត្តិជាដើមនេះ ។ ហ៎ យើងទាំងឡាយនឹងស្តាប់នូវព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះអង្គ ។ អាបត្តិទាំងឡាយ ដែលចាត់ជាគរុកាបត្តិមាន ៣១[1] អាបត្តិទាំងឡាយដែលចាត់ជាអនវសេសាបត្តិមាន ៩ មកក្នុងទីនេះ អាបត្តិទាំងឡាយណា ជាគរុកាបត្តិក្តី អាបត្តិទាំងនោះ ហៅថាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ អាបត្តិទាំងឡាយណា ជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ អាបត្តិទាំងនោះហៅថា សីលវិបត្តិ ។ ចារាជិកាបត្តិនឹងសង្ឃាទិសេសាបត្តិ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ហៅថា សីលវិបត្តិ ។ ថុល្លច្ចយាបត្តិ បាចិត្តិយាបត្តិ បាដិទេសនីយាបត្តិ ទុក្កដាបត្តិ នឹងទុព្ភាសិតាបត្តិ ដូចយ៉ាងនេះក្តី មានសេចក្តីប្រែប្រួលនឹងសីលទេឯណោះហើយដែរ ។ អាបត្តិទាំងនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថាជាអាចារវិបត្តិ ។

---

១ រាប់យកបាចិត្តិយបត្តិរបស់ភិក្ខុ ៤ របស់ភិក្ខុនី ៤ ទាំងរាប់សង្ឃាទិសេសាបត្តិរបស់ភិក្ខុ ១៣ របស់ភិក្ខុនី ១០ មកបូកផ្សំគ្នា ត្រូវជាគរុកាបត្តិមាន ៣១ ។

(១០៣) វិបរីតេនិដ្ឋី កល្យាណំ

អសន្ទម្ហេហិ បុរក្ខតា

អញ្ញាចិក្ខន្តិ សម្ពុទ្ធំ

ទុប្បញ្ញា មោហមាគតា

អយំ សា និដ្ឋិវិបត្តិសម្បតា ។

(១០៤) អាដីវហេតុ អាដីវការណា ចាបិច្ចោ ឥច្ចា-
បកតោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ អា-
ដីវហេតុ អាដីវការណា សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជតិ អាដីវ-
ហេតុ អាដីវការណា យោ តេ វិហារេ វសតិ សោ
តិក្ខ្តុំ អរហាតិ កណាតិ អាដីវហេតុ អាដីវការណា
តិក្ខ្តុំ បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា
ភុញ្ជតិ អាដីវហេតុ អាដីវការណា តិក្ខ្តុំ បណី-
តភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ
អាដីវហេតុ អាដីវការណា តិក្ខ្តុំ សូបំ វា ឱទនំ វា
អភិហារោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ ។
អយំ សា អាដីវវិបត្តិសម្បតា ។

(១០៣) កិក្ខុគាំងឆ្ងាយ ដែលអសទ្ធម្មប្បតិ ជាអ្នកអាប់ប្រាជ្ញា ដែលមោហៈបិទបាំង ប្រកាន់ទិដ្ឋិខុស តែងពោលបង្កាច់នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា ជាទិដ្ឋិវិបត្តិ ។

(១០៤) កិក្ខុមានសេចក្តីប្រាថ្នាអាក្រក់ លុះក្នុងអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នា ពោលអួតនូវមនុស្សធម្ម ដែលមិនមាន (ក្នុងខ្លួន) ដែលមិនពិត ព្រោះហេតុតែអាដីវៈ ព្រោះដំណើរអាដីវៈ ជាកិក្ខុប្រព្រឹត្តិនិយាយដឹកនាំបុរសឲ្យស្ត្រី ដឹកនាំស្ត្រីឲ្យបុរស ព្រោះហេតុតែអាដីវៈ ព្រោះដំណើរអាដីវៈ កិក្ខុពោលថា កិក្ខុណានៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក កិក្ខុនោះឯងជាព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុតែអាដីវៈ ព្រោះដំណើរអាដីវៈ កិក្ខុសូមបណីតភោជនគាំងឆ្ងាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនមកបរិភោគ ព្រោះហេតុតែអាដីវៈ ព្រោះដំណើរអាដីវៈ កិក្ខុនីសូមបណីតភោជនគាំងឆ្ងាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនយកមកបរិភោគ ព្រោះហេតុតែអាដីវៈ ព្រោះដំណើរអាដីវៈ កិក្ខុដែលមិនមានជម្ងឺ សូមសំឡត្តី ឬយត្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនយកមកបរិភោគ ព្រោះហេតុតែអាដីវៈ ព្រោះដំណើរអាដីវៈ ។ នេះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថាជា អាដីវិវិបត្តិ ។

[๑๐๕] ปกาเรน ยาวตติยกา

เต สุเณยฺยาม ยถากถํ

ธมฺเมสฺวาธิปเตยฺยกา

อฏฺฐ ยาวตติยกา

อาโรเจนฺติ จ ฆณฺฑกาลิ จ

สเมจฺจ เต ยาวตติยกา ฯ

[๑๐๖] กตเม เจตนากาเม กตเม เจตนากาเม กตเม

ปฏิสนฺธิกาเม กตเม อนญฺญาตญฺญสฺสามีตินฺทฺริเย กตเม กิริ-

สมุฏฺฐาเปยฺโย กตเม สามีจิเปยฺโย กตเม ปรมาเม

กตเม ฉนฺทเม ปญฺญตฺตา

ตุเทฺทสาธิฏฺฐานฺหิ ฯ

[๑๐๕] បុគ្គល ๑๑ រូប (ត្រូវអាបត្តិក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម) ចប់ ជាគំរប់ ๓ ដង ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់នូវសេចក្តីនៃបុគ្គលទាំងនោះ ដូចសំដែងឥឡូវនេះ គឺ ទុក្កដាបត្តិកកិក្ខុមួយពួក កិក្ខុ ដែលត្រូវអាបត្តិក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម) ចប់ ជាគំរប់ ๓ ដង ๘ រូប អវន្ទិយកិក្ខុមួយរូប ចណ្ឌកាលីកិក្ខុនីមួយរូប បុគ្គលទាំងប៉ុណ្ណោះ (ត្រូវអាបត្តិក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម) ចប់ ជាគំរប់ ๓ ដង ។

[๑๐๖] សួរថា ព្រះពុទ្ធដែលជាអាទិច្চពន្ធុទេនាំបញ្ញត្តថា សិក្ខាបទដែលមានកិរិយាកាត់ចេញជាវិនយកម្ម មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលមានកិរិយាបំបែកចេញជាវិនយកម្ម មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលមានកិរិយាកាយចេញជាវិនយកម្ម មានប៉ុន្មាន អនញ្ញាបាចិត្តិយសិក្ខាបទ គឺបាចិត្តិយៈដែលមានពាក្យថាមិនមែនហេតុដូចេ្នះ មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលនិយាយពីការសន្ទនាកិក្ខុ មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលនិយាយពីសាមីចិកម្ម មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលនិយាយពីកំណត់ មានប៉ុន្មាន

សិក្ខាបទដែលមានពាក្យថាដ៏ មានប៉ុន្មាន ។

ฉ ฉេទ្ទនកាឌំ ឯកំ ភេទនវត្ថុ ឯកំ ទុក្កដវត្ថុកំ
ចត្តារិ អនញ្ញាចិណ្ណិយោឌំ ចតុសច្ចំ កិក្ខុសម្មុតិយោ
សត្តសាមីចិយោ ចុទ្ទស បរមាឌំ

សោឡ្ឍស ជាឧទ្ធិ បញ្ចត្តា
ពុទ្ធេជាចិច្ចពន្ធុជា ។

(๑๐๗) វីសំ ទ្វេ សតាឌំ កិក្ខុំ សិក្ខាបទាឌំ
ទុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ទុទ្ទោសថេសុ តីណិ សតាឌំ ចត្តារិ
កិក្ខុនីឌំ សិក្ខាបទាឌំ ទុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ទុទ្ទោសថេសុ។

ឆ ចត្តារីស[1]កិក្ខុំ
កិក្ខុនីហិ អសាធារណា
សត្ត តីសា ច កិក្ខុនីនំ
កិក្ខូហិ អសាធារណា
សត្ត សត្តតិ ឆ ចេវ
ទុកិច្ចំ អសាធារណា
សត្ត សត្តតិ ចត្តារិ
ទុកិច្ចំ សមសិក្ខាតា ។

---

๑ ម. ឆបញ្ញាសា ។

ឆ្លើយថា ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្চពន្ធុទ្រង់បញ្ញត្តថា សិក្ខាបទដែលមានតំរិយោ
កាត់ចេញជាវិនយកម្ម មាន ៦ សិក្ខាបទដែលមានតំរិយោបំបែកចេញជា
វិនយកម្ម មាន ១ សិក្ខាបទដែលមានតំរិយោកកាយចេញជាវិនយកម្ម មាន
១ អនញ្ញាបញ្ញត្តិយសិក្ខាបទ មាន ៤ សិក្ខាបទដែលនិយាយពីការសន្នតិ
តិក្ខ្ម មាន ៤ សិក្ខាបទដែលនិយាយពីសាមីចិកម្ម មាន ៧ សិក្ខាបទ
ដែលនិយាយពីកំណត់ មាន ១៤

សិក្ខាបទដែលមានពាក្យថាដ៏ធ មាន ១៦ ។

(១០៧) សិក្ខាបទរបស់តិក្ខ្ម មាន ២២០ ដែលមកកាន់ទុទ្ធសក
រាល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធសថ សិក្ខាបទតិក្ខ្មនី មាន ៣០៤ ដែលមកកាន់
ទុទ្ធសករាល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធសថ ។

សិក្ខាបទ ២៦ របស់តិក្ខ្ម មិនបានទួរទៅដល់ពួកតិក្ខ្មនី សិក្ខាបទ
១៣០ របស់តិក្ខ្មនី មិនបានទួរទៅដល់ពួកតិក្ខ្ម បូករួមត្រូវ
ជា ១៧៦ សិក្ខាបទ ជាសិក្ខាបទមិនទួរទៅដល់បុគ្គលទាំងពីរ
ពួក គឺតិក្ខ្មនីឆ៍តិក្ខ្មនីទេ សិក្ខាបទ ១៧៤ ដែលបុគ្គលទាំងពីរ
ពួកត្រូវសិក្សាស្មើគ្នាគ្នា ។

(១០៨) វីសំ ខ្វេ សតានំ
កិក្ខូនំ សិក្ខាបទានំ
ខុន្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ពុទ្ធោសថេរស្ស
តេ សុណោថ យថាភតំ ។
ចាតុជ្ជិកានំ ចត្តារិ
សង្ឃាទិសេសានំ ភវន្តិ តេរស
អនិយតានំ ទ្វេ ហោន្តិ
និស្សគ្គិយានំ តឹសេវ
ទ្វេនវុតិ ច បុច្ឆកា
ចត្តារោ ចាដិទេសនីយា
បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា

វីសំ ខ្វេ សតានំ ចិមេ ហោន្តិ កិក្ខូនំ សិក្ខាបទានំ ខុន្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ពុទ្ធោសថេរស្ស ។

(១០៩) តីណិ សតានំ ចត្តារិ
កិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទានំ
ខុន្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ពុទ្ធោសថេរស្ស

គាថាសង្គណិក: ការទ្រទ្រង់ព្យាករណ៍សិក្ខាបទ ២២០

(១០៨) សិក្ខាបទរបស់តិក្ខុ មាន ២២០ តែងមកកាន់ទុទ្ធសកងថ្ងៃទុទ្ធោសថចាំងព្រាយ ចូរអ្នកប្រជុំស្តាប់សិក្ខាបទចាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ បាចិត្តិយ ៤ សង្ឃាទិសេស ១៣ អនិយត ២ និស្សគ្គិយ: ៣០ ទុក្កដ:(បាចិត្តិយ:) ៩២ បាដិទេសនីយ:៤ សេក្ខិយ: ៧៥ ចាំង ២២០ នេះជាសិក្ខាបទរបស់តិក្ខុ តែងមកកាន់ទុទ្ធសពល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធោសថ ។

(១០៩) សិក្ខាបទ របស់ពួកតិក្ខុនី មាន ៣០៤ តែងមកកាន់ ទុទ្ធសពល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធោសថ

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

ភាវនីតាយ អដ្ឋ

សង្ឃាទិសេសាយ ភវន្តិ សត្តរស

ឯសុទ្ធិយាឯ តំសេវ

សតំ សដ្ឋី ច ឆ ចេវ

ខុទ្ទកានំ បរុច្ឆន្តិ

អដ្ឋ ចាដិនេសនីយា

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា តីណិ សតានំ ចត្តារិ ចិមេ ខោ ឆន្ទ កិក្ខាបទានំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ឧទ្ទេ-សេសុ ។

(๑๑๐) តេ ចត្តារិ(๑)ស កិក្ខាបទានិ

កិក្ខាបនីហំ អសាធារណា

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

ឆ សង្ឃាទិសេសា ធម្មា អនិយតេមា

អដ្ឋ ឯសុទ្ធិយោ ទ្វានស តេមា

តេ ខោ ឆន្ទ វីសតិ ទ្វេវីសតិ ខុទ្ទកា

๑ ម. ឆបញ្ចាវីស ។

ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់នូវសិក្ខាបទទាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។

ឱភាពដែល ៨ សង្ឃាទិសេស ១៧ និស្សគ្គិយៈ ៣០ ខុទ្ទកៈ

(ឱបិត្តិយៈ) ១០០ ឱដាទេសនីយៈ ៨ សេក្ខិយៈ ៧៥ ទាំង

៣០៤ នេះ ជាសិក្ខាបទរបស់ពួកភិក្ខុនី ដែលមកកាន់

ឧទ្ទេសរាល់ ។ ថ្ងៃឧបោសថ ។

(១១០) សិក្ខាបទរបស់ពួកភិក្ខុ មាន ៤១ ដែលមិនឱាន

ទៅជាពួកភិក្ខុនី ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូច

សំដែងតទៅនេះ ។ សង្ឃាទិសេស ១ រំយត ២ ត្រូវជា ៨

សិក្ខាបទ និស្សគ្គិយៈ ១២ ទៀត ត្រូវជា ២០ បិក្ខាបទ ខុទ្ទកៈ ៤២

ចត្តារោ ចាដេនេសនីយា

ឆចត្តាឥ្ចេស[๑] ចមេ ភោន្តោ កិក្ខុំ កិក្ខុនិយោ អសាធារណា ។

(๑๑๑) សតំ តីសា កិក្ខុនីនំ
កិក្ខូហិ អសាធារណា
តេ សុណោមិ យថាតថំ ។
ចាវជីកាលំ ចត្តារិ
សង្ឃាទិសេសានិ
និស្សគ្គិយានិ ទ្វាទស
ឆន្នវុតិ ច ខុទ្ទកា
អដ្ឋ ចាដេនេសនីយា
សតំ តីសា ចមេ ភោន្តោ កិក្ខុនីនំ កិក្ខូហិ អសាធារណា ។

(๑๑๒) សតំ សត្តតិ ឆ ចេវ
ខុទ្ទំ អសាធារណា
តេ សុណោមិ យថាតថំ ។

---

๑ ម. ឆបិត្តារីសា ។

ตติยสงฺคณิกะ: การร่วงพรากจากสิกขาบทแล้วสึกอสาธารณะ:

นิฏฐิตาสนียะ: ๔ ตัน ๔๖ นี้ เป็นสิกขาบทของพวกภิกษุ

ไม่ทั่วไปแก่พวกภิกษุณี ฯ

(๑๑๑) สิกขาบทของพวกภิกษุณี มี ๑๓๐ ที่ไม่

ทั่วไปแก่พวกภิกษุ ชื่อว่าผู้ประพฤติล่วงสิกขาบทตันนั้น

ย่อมถึงสังวาสเป็นอันเดียวกันนี้ ฯ ปาฏิเทสนียะ ๔ เสขิยวัตร ๑๐

นิสสัคคิยะ: ๑๒ ขุททกะ: ๘๖ ปาฏิเทสนียะ: ๘ ตัน ๑๓๐ นี้

เป็นสิกขาบทของพวกภิกษุณี ไม่ทั่วไปแก่ภิกษุทั้งหลาย ฯ

(๑๑๒) สิกขาบท ๑๗๖[๑] ที่ไม่ทั่วไปแก่บุคคลตั้งแต่สอง

พวก ชื่อว่าผู้ประพฤติล่วงสิกขาบทตันนั้นย่อมถึงสังวาสเป็นอันเดียวกันนี้ ฯ

---

๑ สิกขาบททั้ง ๑๗๖ นี้ ไม่ทั่วไปแก่ฝ่ายทั้งสอง คือ ภิกษุณีทั้งภิกษุทั้งหมดทีเดียว คือ ทั่วไปแก่ภิกษุ ๔๖ สิกขาบท ทั่วไปแก่ภิกษุณี ๑๓๐ สิกขาบท ฯ นี้ตามแนวที่ปรากฏในคัมภีร์: ๑๑๐ กับ ๑๑๑ ข้างต้นนั่นเอง ฯ

ចាកដិតោនំ ចត្តារិ

សង្ឃាទិសេសានំ ភវិដ្ឋំ សោឡស

អនិយតានំ ទ្វេ ហោន្តិ

និស្សគ្គិយោ ចតុវីសតិ

សតំ អដ្ឋារស ចេវ

ខុទ្ទកានំ បកុច្ចន្តិ

ទ្វាទស ចាដិទេសនីយោ

សតំ សត្តតិ ច ចេវិមេ ហោន្តិ ឧភតុដ្ឋំ អសាធារណា ។

(๑๑๓) សតំ សត្តតិ ចត្តារិ

ឧភតុដ្ឋំ សមសិក្ខាតា

តេ សុណោមហំ យតារតេ ។

ចាកដិតោនំ ចត្តារិ

សង្ឃាទិសេសានំ ភវិដ្ឋំ សត្ត

និស្សគ្គិយានំ អដ្ឋារស

វិនយបិដក បរិវារៈ

ភាគជដក ៤ សង្ឃាទិសេស ១៦ អនិយត ២ និស្សគ្គិយៈ ២៤

ខុទ្ទកៈ ១១៨ ភាជនទេសនីយៈ ១២ គាថ ១៧៦ នេះមិនបាន

ទូទៅដល់បុគ្គលគាថពីរពួកទេ ។

(១១៣) សិក្ខាបទដែលបុគ្គលគាថពីរពួកត្រូវសិក្សាស្មើភាគ

គ្នា មាន ១៧៤ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទគាថនោះ ដូច

សំដែងតទៅនេះ ។ ភាគជដក ៤ សង្ឃាទិសេស ៧ និស្សគ្គិយៈ ១៨

សមសត្តតិ ទុតិយកា

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា

សត្ត សត្តតិ ចត្តារិ ចិមេ បេយ្យាលេ ទុកតិកេ សមសីតិកាតា។

(๑๑๔) អដ្ឋ ឯកាទសកា យេ

ទ្វេ សត្ត តាលវត្ថុសម្ហិ បមា

បណ្ណាបលាសោ បុថុសិលា

សីសច្ឆិន្នោ[1] សោ ឆវោ

តាលោ មត្តកច្ឆិន្នោ

អារុឡ្ហ កវន្ធំ តេ ។

(๑๑๕) តេវីសំ[2] សង្ឃាទិសេសា

ទ្វេ អនិយតា ទ្វេ ចត្តាឝ្ច័ស និស្សគ្គិយា

អដ្ឋាសីតិសតំ ចាចិត្តិយា

ឆាឝស ចាដិទេសនីយា

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា

---

๑ ម. សីសច្ឆិន្នោ ប ។ ๒ ម. តេវីសតិ ។

ខុទ្ទក: ๗๐ គត់ សេក្ខិយ: ๗๕ ដែលបុគ្គលចាំងពីរពួក ត្រូវសិក្សាស្មើគាគគ្នា ។

(๑๑๔) បុគ្គល គឺ កិក្ខុនីឆកិក្ខុនីចាំងឡាយណា ត្រូវអាបត្តិ ចាកដប់ចាំង ๘ ហើយ បុគ្គលចាំងនោះ ជាអ្នកមានកិត្តិសព្ទ អាក្រក់ មិនបានលូតលាស់ចំរើនឡើងទេ ដូចនោះឧបមាដូច ដើមស្នោតដែលគេគាស់រំលើង ដូចស្វឹកឈើខ្ចុំ (ដែលជ្រុះ ចាកទង) ដូចថ្នាន់ (ដែលបែកដាច់ពីគ្នា) ដូចមនុស្ស កំបុតក្បាល ដូចដើមស្នោតកំបុតក ។

(๑๑๕) សង្ឃាទិសេស ๒๓ អនិយត ๒ និស្សគ្គិយ: ๒๒ បាចិត្តិយ: ๑๘๘ បាដិទេសនីយ: ๑๒ សេក្ខិយ: ๗๕

តីហិ សមាធីហិ បម្មុដ្ឋំ

សម្មុខា វ បដិញ្ញាយ

តំណវត្ថារភេន ច ។

(๑๑๖) ទ្វេ ខុទ្ទោសកា ទ្វេ មហារណា

ចត្តារិ កម្មានិ ជីវេន ទេសិតា

បញ្ចវ ខុទ្ទេសា ចត្តារោ ភវន្តិ អនញ្ញថា

អាបត្តិក្ខន្ធា ច ភវន្តិ សត្ត ។

(๑๑๗) អធិករណានំ ចត្តារិ

សត្តហិ សមាធីហិ សម្មន្តិ

ទ្វីហិ ចុទ្ទសហិ តីហិ

កិច្ចំ វាភេន សម្មតិ ។

(๑๑๘) ចាតវិភត្តិំ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាភតំ ។

ចុទោបរន្តោ ភជ្ជោ ច

សន្ទម្ភេហិ និរុត្តិតោ

សំវាសោបិ ច ញត្តិ ឆន្ទំ

ភេទេតំ ឥតិ វុច្ចតិ ។

រម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣ យ៉ាង គឺ សម្មុខាវិនយ ១ បដិញ្ញាតករណៈ ១ តិណវត្ថារកៈ ១ ។

(១១៦) ទោសថមាន ៤ យ៉ាង បវារណាមាន ៤ យ៉ាង សង្ឃកម្មមាន ៤ យ៉ាង ដែលព្រះដ៏ន្រួសំដែងទុកមក ទុទ្ទេស (របស់ភិក្ខុ) មាន ៥ ទុទ្ទេស (របស់ភិក្ខុនី) មាន ៤ មិនមានក្រៅពីនេះទៀតទេ ឯកងនៃអាបត្តិមាន ៧ ។

(១១៧)អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង រម្ងាប់ដោយសមថៈ៧ គឺរម្ងាប់ដោយសមថៈ ២ ខ្នះ ២ ខ្នះ ៣ ខ្នះ ឯតិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់ដោយសមថៈ ១ ។

(១១៨) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ចារដឹក ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែង តទៅនេះ ។ បុគ្គលដែលឃ្លាតខុសក្នុងតំរុត ចាកព្រះសទ្ធម្មទាំងឡាយហើយ សំវាសមិនមានក្នុងបុគ្គលនោះទេ ព្រោះហេតុនោះ សិក្ខាបទនុ៎ះ តថាគតហៅថា ចារដឹក ។

(๑๑๙) សង្ឃាធិសេសោតិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាតថំ ។
សង្ឃោ នេតិ បវារណំ
ឆ្ហលាយ បដិកស្សតិ
មានត្តំ នេតិ អព្ភេតិ
នោនេតំ ឯតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๐) អនិយតោតិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាតថំ ។
អនិយតោ ន និយតោ
អនេកំសិកតំ បទំ
តិណ្ណោមញ្ញតរំ ឋានំ
អនិយតោតិ បវុច្ចតិ ។

(๑๒๑) ឋុល្លច្ចយដ្ឋិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាតថំ ។
ឯកស្ស ម្ហលេ យោ នេសតិ

គាថាសង្គណិកៈ អាបត្តិមានអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម

(๑๑๙) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា សង្ឃាទិ-
សេស ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅ
នេះ ។ សង្ឃឲ្យបរិវាសទាញមក ជាក់ក្នុងមូលាបត្តិ ឲ្យមានត្តៈ
ឲ្យអព្ភានព្រោះហេតុនោះ សិក្ខាបទនុ៎ះ តថាគតហៅថា
សង្ឃាទិសេស ។

(๑๒๐) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា អនិយត
ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ពាក្យ
ថា អនិយត បានសេចក្តីថា មិនទៀង មានចំណែកមិនតែមួយ
ទេ បណ្តាអាបត្តិ៣ យ៉ាង (វិនិច្ឆយតាមប្រឹក្សាតាម)
អាបត្តិណាមួយ ដែលតថាគតហៅថា អនិយត ។

(๑๒๑) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ថុល្ល-
ច្ចយ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅ
នេះ ។ កិកូណាសំដែង (អាបត្តិ) ក្នុងទីដ៏តនៃកិកូមួយរូប

យោ ច តំ បដិក្កណ្ហាតិ

អច្ចយោ តេន សោ ឧច្ចតិ

តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๒) ឯសរ្ហក្កិយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកថំ ។

សង្ឃមជ្ឈ គណមជ្ឈ

បកាសេសុ បកាសោ

ឯសរ្ហដ្ឋិត្វា យំ នេសតិ

តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๓) ទាចិក្កិយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកថំ ។

ទាតេតំ កុសលំ ធម្មំ

អរិយមគ្គំ អបរជ្ឈតិ

ចិត្តសមោហនដ្ឋានំ

តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๔) ទាដិនេសនីយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកថំ ។

ឬកំកិត្តុណាទទួលអាបត្តិនោះ ទោស (របស់កិត្តុអ្នកទទួល)មិនមែនមានដូចជាកិត្តុអ្នកសំដែងនោះឡើយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+នុ៎ះ ទើបតថាគតហៅថា ថុល្លច្ចយ ។

(๑๒๒) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា និស្សគ្គិយៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ កិត្តុលះបង់ (វត្ថុណាមួយ) ក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ឬកណ្តាលគណៈ ពុំនោះសោតចំពោះបុគ្គលមួយរូប ក្នុងពីជាមួយគ្នា រួចហើយទើបសំដែងអាបត្តិចេញ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+នុ៎ះតថាគតហៅថា និស្សគ្គិយៈ ។

(๑๒๓) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា បាចិត្តិយៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ សិក្ខាបទណា ញុំងកុសលធម៌ឲ្យធ្លាក់ចុះ ប្រទូស្តចំពោះអរិយមគ្គ ជាហេតុធ្វើចិត្តឲ្យរវើរវាយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+នុ៎ះតថាគតហៅថា បាចិត្តិយៈ ។

(๑๒๔) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា បាដិទេសនីយៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។

កិក្ខុ អញ្ញាតកោ សង្ឃោ
កិច្ចា លទ្ធាយ គោដនំ
សាមំ តហោត្វា កុញ្ជេយ្យ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
ឯមន្តជាសុ កុញ្ជាឡោ
ឆឌ្ឌយ ភៅសាសតិ តត្ត កិក្ខុនី
អនភិរតោ តហិំ កុញ្ជេ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
សន្ធាចិត្តំ ករុំ កត្វា
អប្បកោតំ អជាឡ្ហយំ
អតិលាឡោ តហិំ កុញ្ជេ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
យោ ចេ អរញ្ញេ វិហរន្តោ
សាសង្កេ សភយានកេ
អវិជិតំ តហិំ កុញ្ជេ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
កិក្ខុនី អញ្ញាតិកោ សង្ឃោ

កិក្ខុមិនមែនជាញាតិទទួលភោជនខ្លួនឯង (អំពីដៃកិក្ខុនី) ដែលរកឃាន់ដោយកម្រ ហើយបរិភោគ សិក្ខាបទ+ន៏ះ តថាគតហៅថា គារយ្ហ: (ឃាដិទេសនីយ:)។ កិក្ខុកំពុងឆាន់ភត្តដែលគេនិមន្តបើមានកិក្ខុនីបង្គាប់គេឲ្យចាត់ចែង (ភោជន) តាមសេចក្តីពេញចិត្ត (ខ្លួន) ក្នុងទីនោះ ហើយកិក្ខុមិនហាមឃាត់ ចេះតែឆាន់ក្នុងទីនោះ សិក្ខាបទ+ន៏ះ តថាគតហៅថា គារយ្ហ: ។ កិក្ខុមិនមានជម្ងឺ ទៅកាន់ត្រកូលដែលមានចិត្តសទ្ធា តែមានភោគ:តិច ដែលគេមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ហើយបរិភោគភត្តផ្តែផ្តង់នៃត្រកូលនោះ សិក្ខាបទ+ន៏ះ តថាគតហៅថា គារយ្ហ:។ បើកិក្ខុ(មិនមានជម្ងឺ) នៅក្នុងវត្តព្រៃ ដែលប្រកបដោយរង្គៀសប្រកបដោយភ័យ (ទទួលខាទនីយភោជនីយាហារ) ដែលគេមិនបានឲ្យដំណឹងជាមុន ហើយបរិភោគក្នុងទីនោះ សិក្ខា-បទ+ន៏ះ តថាគតហៅថា គារយ្ហ:។ កិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ទៅ

យំ បរេសំ មមាយិតំ
សម្ភរេ តេលំ មធុ ផាណិតំ
មច្ឆមំសំ អនោបធំ ខីរំ ទធិំ
សយំ វិញ្ញាបេយ្យ កត្តុនិ
តាវយ្ជីវន្តា សុតនិស្សរ សាសនេ ។
(๑๒๕) ទុក្កដន្តិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកថំ ។
អបរន្តំ វិនទ្ធេ
ទលិតំ យញ្ច ទុក្កដំ
យំ មធុសេរ្ជ តេរេ ថាបំ
អាវិ ក យនិ ក រេហេ
ទុក្កដន្តិ បវេទេន្តិ
តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។
(๑๒๖) ទុព្ភាសិតន្តិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកថំ ។
ទុព្ភាសិតំ ទុកដ្ឋំ
សង្កិលិដ្ឋញ្ច យំ បនំ

សូមវាត្ថុដែលពួកជនដទៃ តែងពាប់អានថាជារបស់អញ ពោះ
ដាទឹកដោះថ្លាក្តី ប្រេងក្តី ទឹកឃ្មុំក្តី ទឹកអំពៅក្តី ត្រីសាច់ក្តី
ទឹកដោះស្រស់ ឬទឹកដោះជូរក្តី ដោយខ្លួនឯង កិក្ខុនី (នោះ)
ដល់ហើយនូវសេចក្តីតិះដៀល ក្នុងសាសនាព្រះសុគត គឺ
ត្រូវបាជិទេសនីយៈ ។

(១៦៥) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ខុទ្ទកៈ
ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ អំពើ
អាក្រក់ណា ពោះខុសក្តី ធ្ងាំធ្ងន់ក្តី ភ្លាំងភ្លាត់ក្តី មនុស្សផ្ទៃ
អំពើបាបណាមួយ ពោះតម្រិះចំពោះមុខក្តី ក្នុងទីកំបាំងមុខក្តី
អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយតែងហៅថា អំពើអាក្រក់ ព្រោះហេតុ
ដូច្នោះ សិក្ខាបទនុ៎ះ តថាគតហៅថា ខុទ្ទកៈ ។

(១៦៦) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ខុទ្ទានុសិត
ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ បទ
ណាដែលបុគ្គលពោលអាក្រក់ក្តី ភ្លាំងភ្លាត់ក្តី សៅហ្មងក្តី

គាថាសង្គណិកំ សេក្ខិយសិក្ខាបទំ

យញ្ហ វិញ្ញូ ករហន្តិ

តេនេតំ ឥតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๗) សេក្ខិយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកថំ ។

សេក្ខស្ស សិក្ខមានស្ស

ឧជុមគ្គានុសារិនោ

អានិ ចេតំ ចរណាញ្ហ

មុខំ សញ្ញមសំវរោ

សិក្ខា ឯតាធិសា ឯត្ថ

តេនេតំ ឥតិ វុច្ចតិ ។

ឆន្នមតិវស្សតិ

វិវដំ ឯតិវស្សតិ

តស្មា ឆន្នំ វិវរេថ

ឯវន្តំ ឯតិវស្សតិ ។

កតិ មិតានំ បវនំ

ជាថាសង្ខតពាក្យ: សេក្ខិយសិក្ខាបទ

អ្នកប្រាជ្ញតាំងក្បាយតែងតិះដៀលនូវបទ (ជាំងនោះ) ណា មួយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+ទុំ តថាគតហៅថា ទុព្ភាសិត ។

(១២៧) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា សេក្ខិយៈ ប្បរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ការប្រព្រឹត្តិជាដើមអាទិ+ទុំក្តី សេចក្តីសង្រួមប្រយ័ត្នមុខមាត់ក្តី រមែងជារបស់បុគ្គល ដែលសិក្សាហើយ ដែលកំពុងសិក្សា កំពុងប្រព្រឹត្តតាមលំអានផ្លូវត្រង់ តែការសិក្សាប្រាកដដូច្នោះ មិនមាន ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+ទុំ តថាគតហៅថា សេក្ខិយៈ ។ កិក្ខុដែលបិទបាំង (មូលបត្តិ) ទុក នឹងត្រូវប្តូរត្រូវអាបត្តិថ្មីទៀត កិក្ខុដែលបើក (ប្រាប់មូលបត្តិ) នឹងមិនត្រូវអាបត្តិថ្មីទៀតឡើយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ គួរបើកនូវមូលបត្តិដែលខ្លួនបិទបាំងទុក ឆ្លើយយ៉ាងនេះទើបបាន មិនត្រូវអាបត្តិថ្មីនោះទៀត ។ ព្រៃជាដំណើរបស់ពួកម្រឹគ

อาคาเสา ปกฺขิปิตฺวา ตตฺถ

วิกเร ตสฺมิ ฉฑฺเฑนฺโต

นิฏฺฐานํ อรหาเตา ตสฺสาติ ฯ

คาถาสงฺคณิกาย ธาตุกถา ฯ

สงฺคหวาโร

(๑๒๘) สตฺตนฺนเมว สงฺคหา ปญฺญตฺตา

วิปตฺติ จตุเกปิ จ

ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิสมฺปยุตฺตา

สาสวา สาสวธมฺมา

สาสนา สาสนธมฺมา

สาสนํ อนุลฺลปนาย

ยถาสงฺคณิกาย ธาตุกถา ฯ

នៃយមិឯក បរិវារៈ

ឥតាសជាដំណើរបស់ពួកបគ្គ្រី សេចក្តីនិទាសជាដំណើរបស់
សទ្ធ្តធម៌ទាំង៣ឃ្លាយ ព្រះនិព្វានជាដំណើរបស់ព្រះអរហន្ត ។

ចប់ គាថាសង្គណិកៈ (គាថាធ្លួកធ្លាស់គ្នា) ។

ទុតិយ គឺបញ្ជីរឿងនៃគាថាសង្គណិកៈនោះដូច្នេះ

(១៦៨) សំដែងអំពីសិក្ខាបទទាំង៣ឃ្លាយ ដែលទ្រង់បញ្ញត្តក្នុង
នគរទាំង២ប្រាំពីរ ១ សំដែងអំពីវិបត្តិ ៤ យ៉ាង របស់កិក្ខុនី
កិក្ខុនី ១ សំដែងអំពីសិក្ខាបទជាសាធារណៈនឹងអសាធារណៈ
របស់ពួកកិក្ខុនីកិក្ខុនី ១ គាថាសង្គណិកៈ (គាថាធ្លួកធ្លាស់គ្នា)
នេះ លោកសំដែង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះសាសនា ។

អធិការណោវាទំ

(១២៩) ចត្តារិ អធិការណានិ វិវាទាធិការោ អនុវាទាធិការោ អាបត្តាធិការោ កិច្ចាធិការោ ។ ឥមានិ ចត្តារិ អធិការណានិ ។ ឥមេសំ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតិ ខុន្ធាជា ។ ឥមេសំ ចតុន្នំ អធិការណានំ ឆស ខុន្ធាជា វិវាទាធិការោសទ្ធេ ខុន្ធាជា អនុវាទាធិការោសទ្ធ ចត្តារោ ខុន្ធាជា អាបត្តាធិការោសទ្ធ តយោ ខុន្ធាជា កិច្ចាធិការោសទ្ធ ឯកោ ខុន្ធាជោ ។ ឥមេសំ ចតុន្នំ អធិការណានំ ឥមេ ឆស ខុន្ធាជា ។ វិវាទាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធាជេតិ អនុវាទាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធាជេតិ អាបត្តាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធាជេតិ កិច្ចាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធាជេតិ ។ វិវាទាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ ទ្វេ សមថេ ខុន្ធាជេតិ អនុវាទាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ ចត្តារោ សមថេ ខុន្ធាជេតិ អាបត្តាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ តយោ សមថេ ខុន្ធាជេតិ កិច្ចាធិការោ ខុន្ធាជេន្តោ ឯកំ សមថំ ខុន្ធាជេតិ ។

អធិករណភេទ

(១២៩) អធិករណ៍មាន ៤ យ៉ាង គឺ វិវាទាធិករណ៍ ១ អនុវាទាធិ-
ករណ៍ ១ អាបត្តាធិករណ៍ ១ កិច្ចាធិករណ៍ ១ ។ នេះហៅថា អធិករណ៍
៤ យ៉ាង ។ អធិករណ៍ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ មានការសើរើ គឺហាមយាត់
ប៉ុន្មានយ៉ាង ។ អធិករណ៍ទាំង៤យ៉ាងនេះ មានការសើរើ ១០ យ៉ាង គឺ
វិវាទាធិករណ៍ មានការសើរើ ២ យ៉ាង អនុវាទាធិករណ៍ មានការសើរើ ៤
យ៉ាង អាបត្តាធិករណ៍ មានការសើរើ ៣ យ៉ាង កិច្ចាធិករណ៍ មានការ
សើរើតែ ១ ។ អធិករណ៍ទាំង៤ យ៉ាងនេះ មានការសើរើទាំង ១០ នេះ
ឯង ។ កាលបើសើរើវិវាទាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន កាល
បើសើរើអនុវាទាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន កាលបើសើរើ
អាបត្តាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន កាលបើសើរើកិច្ចាធិករណ៍
តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន ។ កាលបើសើរើវិវាទាធិករណ៍ តែងសើរើនូវ
សមថៈ ២ យ៉ាង កាលបើសើរើអនុវាទាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈ ៤
យ៉ាង កាលបើសើរើអាបត្តាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈ ៣ យ៉ាង កាល
បើសើរើកិច្ចាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈ ១ យ៉ាង ។

(១៣០) កតិ ខុទ្ទកា កតីហោតារេហិ ខុទ្ទកេ-
បសវតិ កតីហាទ្ធេហិ សមដ្ឋាតតោ បុត្តលោ អធិការលាំ
ខុទ្ទកេតិ កតិ បុត្តលា អធិការលាំ ខុទ្ទកេតិ អាបត្តី
អាបជ្ជន្តិ ។ ទ្វាទស ខុទ្ទកា ទសហាតារេហិ ខុទ្ទក-
ដំ បសវតិ ចតូហាទ្ធេហិ សមដ្ឋាតតោ បុត្តលោ អធិការ-
លាំ ខុទ្ទកេតិ ចត្តារោ បុត្តលា អធិការលាំ ខុទ្ទកេតិ
អាបត្តី អាបជ្ជន្តិ ។ កតមេ ទ្វាទស ខុទ្ទកា ។ អកតំ
កម្មំ ទុក្កដំ កម្មំ បុន កាតព្ពំ កម្មំ អនិហាតំ ទុន្នីហាតំ
បុន នីហាតព្ពំ អវិនិច្ឆិតំ ទុវិនិច្ឆិតំ បុន វិនិច្ឆិតព្ពំ អវូ-
បសន្តំ ទុវូបសន្តំ បុន វូបសមេតព្ពន្តិ ឥមេ ទ្វាទស
ខុទ្ទកា ។ កតមេហិ ទសហាតារេហិ ខុទ្ទកេដំ

(១៣០) ការសើរើមានប៉ុន្មាន កិច្ចុបានន្ទវិការសើរើ ដោយអាការប៉ុន្មាន បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបសើរើអធិករណ៍បាន បុគ្គលប៉ុន្មានពួក កាលសើរើអធិករណ៍ទៅហើយ ត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ។ ការសើរើមាន ១២ យ៉ាង កិច្ចុបានន្ទវិការសើរើ ដោយអាការ ១០ យ៉ាង បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ទើបសើរើអធិករណ៍បាន បុគ្គល ៤ ពួក កាលបើសើរើអធិករណ៍ទៅហើយ តែងត្រូវអាបត្តិ(ខ្លួនឯងវិញ) ។ ការសើរើទាំង១២ នោះ ដូចម្តេច? ។ ការសើរើទាំង១២នោះ គឺ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់ធ្វើ ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើមិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាថ្មីទៀត ១ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់សម្រេច ១ កម្មដែលសង្ឃសម្រេចហើយមិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវសម្រេចជាថ្មីទៀត ១ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់វិនិច្ឆ័យ ១ កម្មដែលសង្ឃវិនិច្ឆ័យហើយ មិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវវិនិច្ឆ័យជាថ្មីទៀត ១ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់បានរម្ងាប់ ១ កម្មដែលសង្ឃរម្ងាប់ហើយមិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវរម្ងាប់ជាថ្មីទៀត[1] ១ ។ កិច្ចុបានន្ទវិការសើរើ ដោយអាការ ១០ (នោះ)

---

១ ការសើរើ ទី ១-២-៣ បានចំពោះតែអនុវាទាធិករណ៍ ទី ៤-៥-៦ បានចំពោះតែវិវាទាធិករណ៍ ទី ៧-៨-៩ បានចំពោះតែអាបត្តាធិករណ៍ ទី ១០-១១-១២ បានចំពោះតែកិច្ចាធិករណ៍ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការសើរើទាំង ១២ (នេះ) លោកពោលថាបានចំពោះតែអធិករណ៍មួយ ៗ ក៏បាន ។ អដ្ឋកថា ។

បសវតិ។ តត្ថ ជាតកំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ តត្ថ ជាតកំ វុបសន្តំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ អត្តភាវេ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ អត្តភាវេ វុបសន្តំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ តត្ថ កតំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ តត្ថ កតំ វុបសន្តំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ សតិវិនយំ ឧក្កាដេតិ អមូឡ្ហវិនយំ ឧក្កាដេតិ តស្សបាបិយសិកំ ឧក្កាដេតិ តិណវត្ថារកំ ឧក្កាដេតិ។ ឥមេហិ ឧសហាការេហិ ឧក្កាដិតំ បសវតិ។ កតមេហិ ចតូហាការេហិ សមដ្ឋាកតោ បុគ្គលោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ។ ធម្មាកតឹ កច្ឆន្តោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ នោសាកតឹ។ បេ។ មោហាកតឹ ភយាកតឹ កច្ឆន្តោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ។ ឥមេហិ ចតូហាការេហិ សមដ្ឋាកតោ បុគ្គលោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេតិ។ កតមេ ចត្តារោ បុគ្គលា អដ្ឋកថាសំ ឧក្កាដេន្តា អាបត្តឹ អាបជ្ជន្តិ។ តនហុបសម្បន្នោ ឧក្កាដេតិ ឧក្កាដកំ ជានិត្តិយំ អាគន្តុកោ ឧក្កាដេតិ ឧក្កាដកំ ជានិត្តិយំ ការកោ ឧក្កាដេតិ ឧក្កាដកំ ជានិត្តិយំ

អធិករណភេទ ការបានន្ទូការសើរើ ១០ យ៉ាងដាំដើម

ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុសើរើន្ទូវអធិករណ៍ដែលកើតក្នុងឆ័ទនោះ ១ សើរើន្ទូវ
អធិករណ៍ដែលកើតក្នុងឆ័ទនោះ ហើយរម្ងាប់ទៅវិញ ១ សើរើន្ទូវអធិករណ៍
ក្នុងទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ១ សើរើន្ទូវអធិករណ៍ដែលស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក្នុងទី
ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ១ សើរើន្ទូវអធិករណ៍ដែលដល់ហើយក្នុងទីនោះ ១ សើរើ
ន្ទូវអធិករណ៍ដែលដល់ក្នុងទីនោះ ហើយស្ងប់រម្ងាប់ ១ សើរើន្ទូវសតិវិនយ ១
សើរើន្ទូវអមូឍវិនយ ១ សើរើន្ទូវតស្សបាបិយសិកា ១ សើរើន្ទូវតិណ-
វត្ថារកៈ ១ ។ ភិក្ខុបានន្ទូវការសើរើ ដោយអាការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។
បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ ។
បុគ្គលលុះឆន្ទាគតិ ១ ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ លុះទោសាគតិ ១ ។ បេ ។
លុះមោហាគតិ ១ លុះភយាគតិ ១ ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ ។ បុគ្គល
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ប្រការនេះឯង ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ ។ បុគ្គល
៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ កាលបើសើរើន្ទូវអធិករណ៍ តែងត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង
វិញ) ។ បុគ្គលទើបនឹងបានឧបសម្បទាក្នុងថ្ងៃនោះ សើរើ ត្រូវទុក្កដនក-
ប្បាចិត្តិយ : ១ បុគ្គលដែលទើបមកថ្មីសើរើ ត្រូវទុក្កដនកប្បាចិត្តិយ : ១ បុគ្គល
ជាអ្នកធ្វើការ (រម្ងាប់អធិករណ៍នោះ។) សើរើ ត្រូវទុក្កដនកប្បាចិត្តិយ : ១

ឆឌ្ឍនាយកោ ទុក្កដេនេវ ទុក្កដមកំ ចាចិត្តិយំ ។ ឥមេ ចត្តារោ បុគ្គលា អធិការណា ទុក្កដេន្តា អាបត្តឹ អាបជ្ជន្តិ ។

(๑๙๑) វិវាទាធិការណំ កឹដ្ឋំ កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបកវំ កឹសម្ភារំ កឹសមុដ្ឋានំ ។ អនុវាទាធិការណំ កឹដ្ឋំ កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបកវំ កឹសម្ភារំ កឹសមុដ្ឋានំ ។ អាបត្តាធិការណំ កឹដ្ឋំ កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបកវំ កឹសម្ភារំ កឹសមុដ្ឋានំ ។ កិច្ចាធិការណំ កឹដ្ឋាន កឹសមុទយំ កឹ តិកំ កឹបកវំ កឹសម្ភារំ កឹសមុដ្ឋានំ ។ វិវាទាធិការណំ វិវាទដ្ឋានំ វិវាទសមុទយំ វិវាទជាតិកំ វិវាទបក្ខវំ វិវាទសម្ភារំ វិវាទសមុដ្ឋានំ ។ អនុវាទាធិការណំ អនុវាទដ្ឋានំ អនុវាទសមុទយំ អនុវាទជាតិកំ អនុវាទបក្ខវំ អនុវាទសម្ភារំ អនុវាទសមុដ្ឋានំ ។ អា-

วินยปิฎก ปริวาร:

ปุคฺคลมฺหกฺขฺยาสฺมึ: สมฺมาเร ตฺวาทิกาทินา ปจฺจตฺตวจเน ยา ๑ ปุคฺคลตาทิ ๕ พฺยตฺต
เนน: ตาลปณฺณาทีหิ ตาลปณฺณาทิ ตาลปณฺณาทิหิ (ทุติยาพหุวจนานิ) ฯ

(๑๓๑) วิกปฺปาทิกมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา
สทฺทา เหตุมฺหิ ตติยาวิภตฺติ มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา
สมฺปทาเน ฯ อนุกมฺปาทิกมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา
เหตุมฺหิ ตติยาวิภตฺติ มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา สมฺปทาเน
ฯ อปตฺถนาทิกมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา เหตุมฺหิ
ตติยาวิภตฺติ มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา สมฺปทาเน ฯ
กปฺปาทิกมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา เหตุมฺหิ ตติยา
วิภตฺติ มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา สมฺปทาเน ฯ วิกปฺปาทิ
กมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา เหตุมฺหิ ตติยาวิภตฺติ
มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา สมฺปทาเน ฯ อนุกมฺปาทิ
กมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา เหตุมฺหิ ตติยาวิภตฺติ
มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา สมฺปทาเน ฯ อปตฺถนาทิ
กมฺมณิ มานสทฺทา ปโยคมฺหิ ทุติยาวิภตฺติ มานสทฺทา เหตุมฺหิ ตติยาวิภตฺติ
มานสทฺทา กรณมฺหิ ปจฺจตฺตวจนมฺหิ มานสทฺทา สมฺปทาเน ฯ อปตฺถนาทิ

បត្តាធិករណា អាបត្តិនិទានេ អាបត្តិសមុទយេ អាបត្តិ-
ជាតិកេ អាបត្តិប្បភេទេ អាបត្តិសម្ភេទេ អាបត្តិសមុដ្ឋានេ ។
កិច្ចាធិករណេ កិច្ចនិទានេ កិច្ចសមុទយេ កិច្ចជាតិកេ
កិច្ចប្បភេទេ កិច្ចសម្ភេទេ កិច្ចសមុដ្ឋានេ ។ វិវាទាធិករណេ
កិរិនិទានេ កិរិសមុទយេ កិរិជាតិកេ កិរិប្បភេទេ កិរិសម្ភេទេ
កិរិសមុដ្ឋានេ ។ អនុវាទាធិករណេ ។ បេ ។ អាបត្តាធិ-
ករណេ កិច្ចាធិករណេ កិរិនិទានេ កិរិសមុទយេ កិរិជា-
តិកេ កិរិប្បភេទេ កិរិសម្ភេទេ កិរិសមុដ្ឋានេ ។ វិ ទាធិករណេ
ហេតុនិទានេ ហេតុសមុទយេ ហេតុជាតិកេ ហេតុប្បភេទេ
ហេតុសម្ភេទេ ហេតុសមុដ្ឋានេ ។ អនុវាទាធិករណេ ។បេ ។
អាបត្តាធិករណេ កិច្ចាធិករណេ ហេតុនិទានេ ហេតុ-
សមុទយេ ហេតុជាតិកេ ហេតុប្បភេទេ ហេតុសម្ភេទេ ហេ-
តុសមុដ្ឋានេ ។ វិវាទាធិករណេ កិរិនិទានេ កិរិសមុទយេ

ជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអាបត្តិជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអាបត្តិជាកំណើត មានអាបត្តិជាដែន មានអាបត្តិជាអង្គ មានអាបត្តិជាសមុដ្ឋាន ។ កិច្ចាធិករណ៍ មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាកំណើត មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាដែន មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាអង្គ មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ អនុវាទាធិករណ៍ ។បេ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ អនុវាទាធិករណ៍ ។បេ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង

កតិជាតិកំ កតិបករំ កតិសម្ភារំ កតិសមុដ្ឋានំ ។ អនុភាន-
ធាធិការណា ។បេ។ អាបត្តាធិការណា កតិហាធិការណំ
កតិនិទានំ កតិសមុទយំ កតិជាតិកំ កតិបករំ កតិសម្ភារំ
កតិសមុដ្ឋានំ ។ វិភាធាធិការណំ បច្ចយនិទានំ បច្ចយ-
សមុទយំ បច្ចយជាតិកំ បច្ចយបករំ បច្ចយសម្ភារំ
បច្ចយសមុដ្ឋានំ ។ អនុភាធាធិការណំ ។បេ។ អាបត្តា-
ធិការណំ កតិហាធិការណា បច្ចយនិទានំ បច្ចយសមុទយំ
បច្ចយជាតិកំ បច្ចយបករំ បច្ចយសម្ភារំ បច្ចយ-
សមុដ្ឋានំ ។

(១៣២) ចតុន្នំ អធិការណានំ កតិ មូលានិ កតិ
សមុដ្ឋានា ។ ចតុន្នំ អធិការណានំ តេត្តឹសមូលានិ តេ-
ត្តឹស សមុដ្ឋានា ។ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមានិ
តេត្តឹស មូលានិ ។ វិភាធាធិការណាសទ្ធ ន្ទ្រិយមូលានិ
អនុភាធាធិការណាសទ្ធ ពុទ្ធិមូលានិ អាបត្តាធិការណា-
សទ្ធ ឆមូលានិ កិច្ចាធិការណាសទ្ធ ឃកំ មូលំ សេដ្ឋា ។
ចតុន្នំ អធិការណានំ ឥមានិ តេត្តឹស មូលានិ ។
ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមេ តេត្តឹស សមុដ្ឋានា ។

មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ អនុវាទាធិករណ៍ ។ បេ ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានបច្ច័យជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានបច្ច័យជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានបច្ច័យជាកំណើត មានបច្ច័យជាដែន មានបច្ច័យជាអង្គ មានបច្ច័យជាសមុដ្ឋាន ។ អនុវាទាធិករណ៍ ។ បេ ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានបច្ច័យជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានបច្ច័យជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានបច្ច័យជាកំណើត មានបច្ច័យជាដែន មានបច្ច័យជាអង្គ មានបច្ច័យជាសមុដ្ឋាន ។

(១៣៦) អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូលប៉ុន្មាន មានសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូល ៣៣ មានសមុដ្ឋាន ៣៣ ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូល ៣៣ ដូចម្តេច ។ វិវាទាធិករណ៍ មានមូល ១២ អនុវាទាធិករណ៍ មានមូល ១៤ អាបត្តាធិករណ៍ មានមូល ៦ កិច្ចាធិករណ៍ មានមូល ១ គឺ សង្ឃ ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូល ៣៣ (ដូចរៀបមក) នេះឯង ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានសមុដ្ឋាន ៣៣ ដូចម្តេចខ្លះ ។

វិភាទាធិការណស្ស អដ្ឋារស ភេទនការកត្តុំ សមុដ្ឋា-
ន អនុភាទាធិការណស្ស ចតស្សោ វិបត្តិយោ សមុដ្ឋា-
ន អាបត្តាធិការណស្ស សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា សមុដ្ឋាន
កិច្ចាធិការណស្ស ចត្តារិ កម្មានិ សមុដ្ឋាន ។ ចតុន្នំ
អធិការណានំ ឥមេ តេត្តឹស សមុដ្ឋាន ។

(ឧទ្ទានគាថា) វិភាទាធិការណំ អាបត្តានាបត្តិតំ ។ វិភា-
ធិការណំ ន អាបត្តិ ។ កឹ បន វិភាទាធិការណាប្បច្ច-
យោ អាបត្តិ អាបជ្ជេយ្យាតំ ។ អាម វិភាទាធិការណាប្ប-
ច្ចយោ អាបត្តិ អាបជ្ជេយ្យ ។ វិភាទាធិការណាប្បច្ចយោ
កតំ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតំ ។ វិភាទាធិការណាប្បច្ចយោ
ទ្វេ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតំ ឧបសម្បន្នំ ភិមសតំ អាបត្តិ
ទាចិត្តិយស្ស អនុបសម្បន្នំ ភិមសតំ អាបត្តិ ទុក្កដ-
ស្ស ។ វិភាទាធិការណាប្បច្ចយោ ឥមា ទ្វេ អាបត្តិយោ
អាបជ្ជតំ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ កតិវិបត្តិ-
យោ កតិន្នំ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមំ អធិការណំ
សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិ-

វិវាទាធិករណ៍ មានភេទតាមវត្ថុ៣ ១៨ ជាសមុដ្ឋាន អនុវាទាធិករណ៍ មានវិបត្តិ៣ ៤ ជាសមុដ្ឋាន អាបត្តាធិករណ៍ មានកងនៃអាបត្តិ៣ ៧ ជាសមុដ្ឋាន កិច្ចាធិករណ៍ មានកម្ម៣ ៤ ជាសមុដ្ឋាន ៣ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានសមុដ្ឋាន ៣៣ (ដូចពាក្យមក) នេះឯង ។

(១៣៣) សួរថា វិវាទាធិករណ៍ជាអាបត្តិ ឬជាអនាបត្តិ ។ ឆ្លើយថា វិវាទាធិករណ៍មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ចុះភិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ក៏មានដែរ ។ ចុះភិក្ខុត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ (គឺភិក្ខុ) ដេរប្រទេចទុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិឋាចិត្តិយៈ ១ ដេរប្រទេចអនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាងនេះ ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះរួមចូលនឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) ចាត់ជាអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិទាំង ៧ (អាបត្តិទាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ

តា ឆដ្ឋំ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ កតីហិ អធិករណេហិ កតីសុ ហានេសុ កតីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ ឯកំ វិបត្តឹ កដ្ឋន្តិ អាចារវិបត្តឹ ចតុន្នំ អធិករណានំ អាបត្តាធិករណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ ទ្វីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា សិយា ទាចិត្តិយាបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ទុក្កដាបត្តិក្ខន្ធេន ឆដ្ឋំ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ ឯកេន អធិករណេន កាយាធិករណេន តីសុ ហានេសុ សង្ឃមជ្ឈេ កណាមជ្ឈេ បុត្តលសន្តេ សន្តិកេ តីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ សិយា សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតករណេន ច សិយា សម្មុខាវិនយេន ច តិណវត្ថារកេន ច ។

(១៣៤) អនវដ្ឋាធិករណំ អាបត្តាបត្តឹតិ ។ អនុវាទាធិករណំ ន អាបត្តិ ។ កឹ បន អនុវាទាធិករណប្បច្ចយា អាបត្តឹ អាបជ្ជយ្យាតិ ។ អាម អនុវាទាធិករណប្បច្ចយា អាបត្តឹ អាបជ្ជយ្យ ។ អនុវាទាធិករណប្បច្ចយា កតិ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ អនុវាទាធិ-

ប៉ុន្មាន បណ្តាសមុដ្ឋានៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើង
អំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន រមែបដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រមែបក្នុងទីដូចម្តេច
រមែបដោយសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិតាំងនោះរួម
ចូលនឹងវិបត្តិ ១ គឺអាចារវិបត្តិ បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិតាំង
នោះ) ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង ៧ (អាបត្តិតាំង
នោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ ៤ គឺ កងនៃអាបត្តិបាចិត្តិយៈក៏
មាន កងនៃអាបត្តិទុក្កដក៏មាន បណ្តាសមុដ្ឋានៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិ
តាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣ រមែបដោយអធិករណ៍ ១ គឺកិច្ចា-
ធិករណ៍ រមែបក្នុងទីតាំង ៣ គឺកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កណ្តាលគណៈ ១
ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ នឹងរមែបដោយសមថៈ ៣ គឺ សម្មុខាវិនយទឹង
បដិញ្ញាតករណៈក៏មានខ្លះ សម្មុខាវិនយទឹងតិណវត្ថារកៈក៏មានខ្លះ ។

(๑๓๔) អនុវាទាធិករណ៍ ជាអាបត្តិ ឬជាអនាបត្តិ ។ អនុវាទាធិករ-
ណ៍ មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ប៉ុន្តែភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករ-
ណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍
មានដែរ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ។ ភិក្ខុ

ការណាប្បច្ចយោ តិសេដ្ឋា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ តិក្ខត្តុំ អមូលកេន ចាភជិតេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេតិ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេតិ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស អមូលិកាយ អាចារវិបត្តិយោ អនុទ្ធំសេតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អនុវាទាធិការណាប្បច្ចយោ ឥមា តិសេដ្ឋា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុដ្ឋំ វិបត្តីនំ កតិវិបត្តិយោ កដ្ឋិ ចតុដ្ឋំ អធិការណានំ កតមំ អធិការណំ សង្គហំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា ឆន្ន អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ កតីហិ អធិការណេហិ កតីសុ ឋានេសុ កតីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ ទេ វិបត្តិយោ កដ្ឋិ សិយោ សីលវិបត្តិ សិយោ អាចារវិបត្តិ ចតុដ្ឋំ អធិការណានំ អាបត្តាធិការណំ សង្គហំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ តីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា សិយោ សង្ឃាទិសេសាបត្តិក្ខន្ធេន សិយោ ចាចិត្តិយោបត្តិក្ខន្ធេន សិយោ ទុក្កដាបត្តិក្ខន្ធេន ឆដ្ឋំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ

អធិករណភេទ ការត្រូវអាបត្តព្រោះបច្ច័យនៃអធិករណ៍

ត្រូវអាបត្តិ ៣ ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ (គឺភិក្ខុ) ចោទបង្កាច់ភិក្ខុ ផងគ្នាដោយអាបត្តិឋានដ៏កមិនមានមូល ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ចោទបង្កាច់ដោយអាបត្តិសង្ឃាទិសេសមិនមានមូល ត្រូវអាបត្តិឋានចិត្តិយៈ ចោទបង្កាច់ដោយអាចារវិបត្តិមិនមានមូល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៣ យ៉ាងនេះឯង ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះរួមចូលនឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) រួមចូលនឹងអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិ ៧ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន នឹងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រម្ងាប់កងដ៏ដូចម្តេច រម្ងាប់ដោយសមថៈប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះ រួមចូលនឹងវិបត្តិ ២ គឺ សីលវិបត្តិកំមាន អាចារវិបត្តិកំមាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិ ៧ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះ ដោយកងនៃអាបត្តិ ៣ គឺ កងនៃអាបត្តិសង្ឃាទិសេសកំមាន កងនៃអាបត្តិឋានចិត្តិយៈកំមាន កងនៃអាបត្តិទុក្កដកំមាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣

យោ សភ អាបត្តិំ តរុតោ សោ អាបត្តិំ ฝเกรง អធិករ-
ណោរ អធិฦาธิกรณោរ ฝเกฦ็ฦ ហาเร สงฺฆมชฺเฌ ธฺรีหิ
สมเถหิ สมฺมเถ สมฺมุขาวินเยเร จ បដิញ្ញาតกรណេន
จ យោ តา អាបត្តិយោ លหุกา តา អាបត្តិយោ ฝเกรน
អធิករណោร អธิฦาธิกรณោร តีสุ ហาเรสุ สงฺฆ-
มชฺเฌ តณเมชฺเฌ បុគฺគលสฺส សន្តิเก ตีหิ สมเถหิ
สมฺมเถ สิ យោ สมฺมุขาวินเยเร จ បដิញ្ញาតกรណេន
จ สิ យោ สมฺมุขาวินเยเร จ តិณวตฺถารเกรน จ ฯ

(๑๓๔) អាបត្តាធิករណา អាបត្តាជាបត្តីតិ ฯ អា-
បត្តាធิករណាំ ง អាបត្តิ ฯ กึ បร អាបត្តាធิករ-
ณាប្បច្ចយោ អាបត្តី អាបជฺชยฺยาតិ ฯ អាម អាបត្តាធิករ-
ณាប្បច្ចយោ អាបត្តី អាបជฺชยฺย ฯ អាបត្តាធิករ-
ณាប្បច្ចយោ នតិ អាបត្តិយោ អាបជฺชតิ ฯ អាបត្តាធិក-
រណាប្បច្ចយោ ចតสฺสោ អាបត្តិយោ អាបជฺชតิ តំ ក្ខណំ
ฉាទំ ฉาทิเกំ ฉมฺมึ អជฺฌោបន្ថំ បដิปชฺชเตติ អាបត្តិ ฉา-
ทิเกสฺส ภิเกฉុตាកา បដิปชฺชเตติ អាបត្តិ ថุลฺลច្ចយสฺส

អាបត្តិណា ជាគរុកាបត្តិ អាបត្តិនោះ តែងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ ១ គឺ តិច្ឆាធិករណ៍ រម្ងាប់ក្នុងទី ១ គឺកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ឧទ្ធរម្ងាប់ដោយសមថៈ ២ គឺ សម្មុខាវិនយ ១ បដិញ្ញាតករណៈ ១ អាបត្តិពាំងឡាយណា ជាលហុកាបត្តិ អាបត្តិពាំងនោះ តែងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ ១ គឺ តិច្ឆាធិករណ៍ រម្ងាប់ក្នុងទីពាំង ៣ គឺ កណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កណ្តាលគណៈ ១ កន្លែងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ រម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣ គឺ សម្មុខាវិនយ ឧទ្ធបដិញ្ញាតករណៈកំមានខ្វះ សម្មុខាវិនយឧទ្ធតិណវត្ថារកៈកំមានខ្វះ ។

(๑๓๕) អាបត្តាធិករណ៍ ជាអាបត្តិ ឬជាអនាបត្តិ ។ អាបត្តាធិករណ៍មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ចុះតិក្ខត្តុំវាអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ តិក្ខត្តុំវាអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍កំមានដែរ ។ តិក្ខត្តុំវាអាបត្តិប៉ុន្មាន ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ ។ តិក្ខត្តុំវាអាបត្តិ ៤ យ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ គឺ តិក្ខត្តុំដឹងថា (តិក្ខត្តុំធ្លងគ្នា) ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ហើយដួយបិទបាំងទុក ត្រូវអាបត្តិបារាជិក តិក្ខត្តុំមានសេចក្តីសង្ស័យហើយបិទបាំងទុក ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ

កិក្ខុ[1] សង្ឃាទិសេសំ បដិច្ឆាទេតិ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស អាចារវិបត្តិ បដិច្ឆាទេតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អាបត្តាធិ-
ករណប្បច្ចយា ឥមា ចតស្សោ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។
តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ កតិ វិបត្តិយោ កវន្តិ
ចតុន្នំ អធិករណានំ កតមំ អធិករណំ សត្តន្នំ អា-
បត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា ឆន្នំ
អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ
កតីហិ អធិករណេហិ កតីសុ ឋានេសុ កតីហិ
សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ
ទ្វេ វិបត្តិយោ កវន្តិ សិយា សីលវិបត្តិ សិយា អាចា-
រវិបត្តិ ចតុន្នំ អធិករណានំ អាបត្តាធិករណំ សត្តន្នំ
អាបត្តិក្ខន្ធានំ ចតូហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា សិយា
ឆាវដីកាបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ថុល្លច្ចយាបត្តិក្ខន្ធេន សិ-
យា បាចិត្តិយាបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ទុក្កដាបត្តិក្ខន្ធេន
ឆន្នំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋហន្តិ

---

១ កិក្ខុស្ស ជាតន្តំ កត្តុចិ ឱតុតកេ ទិស្សតិ ។

កិរិយាទុដ្ឋុអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ បេយ្យាលដូចគ្នា។ បត្តិទុក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ កិរិយាធ្វើកិរិយាត្រូវអាបត្តិតាំង ៤ យ៉ាងនេះ ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិតាំងនោះ រួមចូលនឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) រួមចូលនឹងអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង ៧ (អាបត្តិតាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន រួមបំផុតដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រួមបំផុតក្នុងទីដូចម្តេច រួមបំផុតដោយសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិតាំង ៤ អាបត្តិតាំងនោះ រួមចូលនឹងវិបត្តិ ២ គឺ សីលវិបត្តិ អាចារវិបត្តិ ក៏មាន បណ្តាអធិករណ៍តាំង ៤ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) រួមចូលនឹងអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង ៧ (អាបត្តិតាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ ៤ យ៉ាង គឺ កងនៃអាបត្តិបារាជិក ក៏មាន កងនៃអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ក៏មាន កងនៃអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ក៏មាន កងនៃអាបត្តិទុក្កដ ក៏មាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិតាំង ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១ គឺ

กายเตา จ วจเตา จ จิตฺเตา จ สมุฏฺฐาเปตุ ยาว สา อาปตฺติ อนาปตฺติ สา อาปตฺติ น กตเมน อธิกรณสมเถน กตเมน ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณสมเถน สมเถน สมฺมติ ยาว ตา อาปตฺติโย ลหุกา ตา อาปตฺติโย ฐเปตุ อธิกรณสมเถน ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณสมเถน ตีสุ ปเนเสุ สงฺฆมชฺเฌ คณมชฺเฌ ปุคฺคลสฺส สนฺติเก ตีหิ สมเถหิ สมฺมนฺเน สพฺพานิ จ ปฏิญฺญาตกรณานิ จ สพฺพานิ สมฺมุขาวินเยน จ ปฏิญฺญาตกรณานิ จ สพฺพานิ สมฺมุขาวินเยน จ ตสฺสปาปิยสิกาย กมฺมานิ จ ฯ

(๑๓๖) ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณนฺติ อาปตฺตาปตฺติยา ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณนฺติ น อาปตฺติ ฯ กึ ปน ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณสมฺปตฺติยา อาปตฺติ อาปชฺชิตพฺพา ฯ อาม ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณสมฺปตฺติยา อาปตฺติ อาปชฺชิตพฺพา ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณสมฺปตฺติยา กตา อาปตฺติโย อาปชฺชิตา ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาธิกรณสมฺปตฺติยา ปน อาปตฺติโย อาปชฺชิตา อุกฺขิตฺตานุวตฺติกา ปกฺขมานิ ยาว-ตติย สมนุภาสนาย น ปฏิปชฺชิตพฺพา ปญฺญตฺติยา

តាំងខ្សែដ៏អំពីកាយ ឯណា ចិត្ត អាបត្តិណា ដោអនវជ្ជសាបត្តិ អាបត្តិនោះ មិនរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ណាទេ មិនរម្ងាប់ក្នុងទីណាទេ មិនរម្ងាប់ដោយសមថៈណាទេ អាបត្តិតាំងឡាយណា ជាលហុកាបត្តិ អាបត្តិតាំងនោះតែងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ ១ គឺ កិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់ក្នុងទីតាំង ៣ គឺ កណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់បុគ្គល ១ ដើរម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣ គឺ សម្មុខាវិនយនឹងឋបដិញ្ញាតករណៈកំមានខ្លះ សម្មុខាវិនយនឹងតិណវត្ថារកៈកំមានខ្លះ ។

(១៣៦) កិច្ចាធិករណ៍ ជាអាបត្តិ ឬ ជាអនាបត្តិ ។ កិច្ចាធិករណ៍ មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ចុះកិច្ចត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ កិច្ចត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍កំមានដែរ ។ កិច្ចត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មានយ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ ។ កិច្ចនឹងកិច្ចត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ គឺកិច្ចនីប្រព្រឹត្តតាមកិច្ចនី ដែលកិច្ចនីសង្ឃសាវត្ថុ តាលបើសង្ឃប្រត្រូវសម្ព្រកាសនកម្ម ចប់ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ (កម្មនោះចេញ)

ន្តុក្កដំ ន្តីហិ កម្មភាជាហិ ឋុល្លច្ចយោ កម្មភាជាបវ-
យោសានេ អាបត្តិ ចាភណិកស្ស កេនចាន្តរត្តកា
តិក្ខ្តុ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ នេប្បដិនិស្សដ្ឋេ
អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស ចាបិកាយ និដ្ឋិយោ យោ-
វតតិយំ សមនុភាសនាយ នេប្បដិនិស្សដ្ឋេ អាបត្តិ
ចាចិត្តិយស្ស កិច្ចាធិករណប្បច្ចយោ ឥមា បញ្ច អា-
បត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ
កតិ វិបត្តិយោ កឧន្តិ ចតុន្នំ អធិករណានំ កតមំ
អធិករណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិ-
ក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា ឆន្នំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ កតីហិ
សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ កតីហិ អធិករណេហិ កេ-
តីសុ ឋានេសុ កតីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អា-
បត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ ន្តេ វិបត្តិយោ កឧន្តិ សីយោ
សីលវិបត្តិ សីយោ អាចារវិបត្តិ ចតុន្នំ អធិករណានំ
អាបត្តាធិករណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ បញ្ចហិ អា-
បត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា សីយោ ចាភណិកាបត្តិក្ខន្ធេន

ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ក្នុងខណៈដែលចប់ញត្តិ ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ចាំងពីខណៈដែលចប់កម្មវាចាពីរលើក ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ក្នុងខណៈដែលចប់កម្មវាចាស្រេច កិក្ខុចាំងពីដែលប្រព្រឹត្តតាមកិរិយាអ្នកបំបែកសង្ឃ កាលបើសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដងហើយនៅតែមិនលះបង់ (កម្មនោះចេញ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស កិក្ខុចាំងពីដែលប្រកាន់ទិដ្ឋិអាក្រក់ កាលបើសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចេញ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ: កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៩ យ៉ាងនេះ ព្រោះបច្ច័យនៃតិច្ចាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិចាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិចាំងនោះ រួមបូលទឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ចាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិចាំងនោះ រួមបូលទឹងអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិចាំង ៧ អាបត្តិចាំងនោះ លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិណា បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិចាំង ៦ យ៉ាង អាបត្តិចាំងនោះអាំងឡើង អំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មានយ៉ាង រួមប់ដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រួមប់ក្នុងទីដូចម្តេច រួមប់ដោយសមថៈប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិចាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិចាំងនោះរួមបូលទឹងវិបត្តិ ២ យ៉ាងគឺ សីលវិបត្តិក៏មាន អាចារវិបត្តិក៏មាន បណ្តាអធិករណ៍ចាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិចាំងនោះរួមបូលទឹងអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិចាំង ៧ អាបត្តិចាំងនោះ សង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ ៤ គឺកងនៃអាបត្តិបារាជិកក៏មាន

សំយោ សង្ឃាធិសេសាបត្តិក្ខន្ធេន សំយោ ថុល្លច្ចយា-
បត្តិក្ខន្ធេន សំយោ ចាចិត្តិយោបត្តិក្ខន្ធេន សំយោ ទុក្កដា-
បត្តិក្ខន្ធេន ឆន្នំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ វាកេន សមុ-
ដ្ឋានេន សមុដ្ឋហន្តិ កាយតោ ច ន ចិត្តតោ ច ន
ច សមុដ្ឋហន្តិ យោ សា អាបត្តិ អនាសេសា សា
អាបត្តិ ន កតមេន អធិការណេន ន កតមម្ហិ ឋានេ
ន កតមេន សមថេន សម្មតិ យោ សា អាបត្តិ
តុកា សា អាបត្តិ វាកេន អធិការណេន កិច្ចាធិ-
ការណេន វាកម្ហិ ឋានេ សន្ធុមជ្ឈ ទ្វីហិ សមថេហិ
សម្មតិ សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតការណេន ច យោ
តា អាបត្តិយោ លហុកា តា អាបត្តិយោ វាកេន
អធិការណេន កិច្ចាធិការណេន តីសុ ឋានេសុ សន្ធុ-
មជ្ឈ តណមជ្ឈ បុគ្គលសន្ធុ សន្តិកេ តីហិ សមថេ-
ហិ សម្មន្តិ សិយោ សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតការ-
ណេន ច សិយោ សម្មុខាវិនយេន ច តិណវត្ថារកេន
ច ។

កឋិនានិសង្សទិសេសកថាមាន កឋិនានិសង្សបុព្វកិច្ចកថាមាន កឋិនានិ
សង្សបច្ចុទ្ធារកថាមាន កឋិនានិសង្សទុក្កដកថាមាន បណ្ណាសមុដ្ឋានៃអាបត្តិ
ចាំង ៦ យ៉ាង អាបត្តិចាំងនោះ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១ គឺតាំងឡើង
អំពីកាយ វាចា ចិត្ត អាបត្តិណា ជាអនវសេសាបត្តិ អាបត្តិនោះមិន
រម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ណាទេ មិនរម្ងាប់កងទីណាមួយទេ មិនរម្ងាប់ដោយ
សមថៈណាទេ អាបត្តិណាជាគរុកាបត្តិ អាបត្តិនោះតែងរម្ងាប់ដោយ
អធិករណ៍ ១ គឺកិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់កងទី ១ គឺកងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ រម្ងាប់
ដោយសមថៈ ៤ គឺ សម្មុខាវិនយ ១ បដិញ្ញាតករណៈ ១ អាបត្តិចាំង
ឡាយណា ជាលហុកាបត្តិ អាបត្តិចាំងឡាយនោះ តែងរម្ងាប់ដោយអធិ-
ករណ៍ ១ គឺ កិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់កងទីចាំង ៣ គឺកងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១
កណ្តាលគណៈ ១ កងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ រម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣
យ៉ាង គឺ សម្មុខាវិនយនឹងបដិញ្ញាតករណៈកំមានខ្វះ សម្មុខាវិនយនឹងតិ-
ណវត្ថារកៈកំមានខ្វះ ។

(១ ៧) វិភាគាធិការណំ ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។ វិភាគាធិការណំ ន ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ន ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ន ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។ អបិច វិភាគាធិការណាបច្ចយោ ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។ យថាកថំ វិយ ។ ឥធ កិច្ចេ វិវទន្តិ ឆម្ភោតិ ភ អឆម្ភោតិ ភ ។ បេ ។ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតិ ភ អទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតិ ភ លេំ ន្តត្ត កណ្ហំ ឥលខេមា វិក្ខខេមា វិភាគោ ជាជាភាគោ អញ្ញជាភាគោ វិបច្ចតាយ ភេមាភេមេឆក[1]ន្តំ ទុច្ចតិ វិភាគាធិការណំ ។ វិភាគាធិការណោ សង្ឃោ វិវទតិ វិភាគាធិការណំ ។ វិវទមានោ អនុវទតិ អនុភាគាធិការណំ ។ អនុវទមានោ អារត្តិ អាបជ្ជតិ អាបត្តាធិការណំ ។ តាយ អាបត្តិយោ សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ កិច្ចាធិការណំ ។ ឯវំ វិភាគាធិការណាបច្ចយោ ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។

---

១ ម. ភេឆតំ ។

(១៣៧) វិវាទាធិករណ៍ ទៅជាអនុវាទាធិករណ៍ ទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ ទៅជាកិច្ចាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ វិវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអនុវាទាធិករណ៍ទេ មិនទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ទេ មិនទៅជាកិច្ចាធិករណ៍ទេ ។ ប៉ុន្តែអនុវាទាធិករណ៍ អាបត្តាធិករណ៍ នឹងកិច្ចាធិករណ៍ មានឡើង ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) តិក្ខុពាំងឡាយក្នុងសាសនានេះ ដដែកគ្នាថា សភាវៈនេះជាធម៌ក្តី ថាសភាវៈនេះមិនមែនជាធម៌ក្តី ។បេ។ ថាទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី ថាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ដម្កោះ សេចក្តីប្រកាន់ខុស សេចក្តីដដែក ការនិយាយបែកផ្សែងពីគ្នា ការនិយាយផ្តេសផ្តាស ការនិយាយដើម្បីឲ្យគេព្រួយចិត្ត សេចក្តីប្រកែកប្រណាំងណា ក្នុងសភាវៈពាំងនោះ នេះដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថា វិវាទាធិករណ៍ ។ សង្ឃដដែកគ្នា ព្រោះវិវាទាធិករណ៍ ហៅថា វិវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលសង្ឃដដែកគ្នាពាំងចោទផង ហៅថា អនុវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលសង្ឃចោទត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិករណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្ម ព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិករណ៍ ។ អនុវាទាធិករណ៍ អាបត្តាធិករណ៍ នឹងកិច្ចាធិករណ៍ តើតមាន ព្រោះតែបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកនេះ ។

(๑๓๙) อนุปทธมฺมาธิการณนฺติ เหตุ อาทิกมฺมาธิการณนฺติ เหตุ ปจฺจยาธิการณนฺติ เหตุ วิปากาธิการณนฺติ ฯ อนุปทธมฺมาธิการณนฺติ ผ เหตุ อาทิกมฺมาธิการณนฺติ ผ เหตุ ปจฺจยาธิการณนฺติ ผ เหตุ วิปากาธิการณนฺติ ฯ อปิจ อนุปทธมฺมาธิการณนฺติปฺยตฺถิ เหตุ อาทิกมฺมาธิการณนฺติ เหตุ ปจฺจยาธิการณนฺติ เหตุ วิปากาธิการณนฺติ ฯ ยถากถญฺจิ ฯ ๔ ผ กิจฺจ กิจฺจานิ อนุปทธมฺมา สีลวิปตฺติยา ปิ อาจารวิปตฺติยา ปิ ทิฏฺฐิวิปตฺติยา ปิ อาชีววิปตฺติยา ปิ เยว ตสฺส อนุปทธมฺมสฺส อนุปทธนา อนุลฺลยนา อนุกฺขณนา อนุสมฺปวตฺตนา อปฺปหานตา อนุพลปฺปทานนฺติ ๔ ธมฺมา วุจฺจนฺติ อนุปทธมฺมาธิการณนฺติ ฯ อนุปทธมฺมาธิการเณติ สเตฺตปิ วิปตฺติธมฺมาธิการณนฺติ ฯ วิปตฺติธมฺมาเตติ อนุปทธมฺมาธิการณนฺติ ฯ อนุปทธมฺมาเตติ อาทิมฺหิ อาทิมฺหิ อาทิกมฺมาธิการณนฺติ ฯ ตายาติ อาทิมฺหิยา สเตฺตปิ กมฺมุ กาเรติ กิจฺจาธิการณนฺติ ฯ ปิ อนุปทธมฺมาธิการณนฺติปฺยตฺถิ เหตุ อาทิกมฺมาธิการณนฺติ เหตุ กิจฺจาธิการณนฺติ เหตุ วิปากาธิการณนฺติ ฯ

(๑๓๘) អនុវាទាធិករណ៍ ទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ ទៅជាកិច្ចាធិករណ៍ ទៅជាវិវាទាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អនុវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ មិនទៅជាកិច្ចាធិករណ៍ មិនទៅជាវិវាទាធិករណ៍ទេ ។ ប៉ុន្តែអាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ ទើរវិវាទាធិករណ៍ តែងកើតមានព្រោះតែបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) ភិក្ខុពាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ចោទភិក្ខុផង្គា ដោយសីលវិបត្តិ[1] ដោយអាចារវិបត្តិ[2] ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ[3] ដោយអាជីវវិបត្តិ[4] ការចោទ សេចក្តីប្រកាន់ ការពោលដៀតដែត ការពោលតះ ការពោលបង្អាប់ ការខំពោលបង្ខូច ការបន្ថែមកម្ចាំងណា ក្នុងវិបត្តិទាំងនោះ នេះដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថាអនុវាទាធិករណ៍ ។ សង្ឃដែតគ្នា ព្រោះអនុវាទាធិករណ៍ ហៅថា វិវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលដែតទាំងចោទផង ហៅថា អនុវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលចោទត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិករណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្មព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិករណ៍ ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ ទើរវិវាទាធិករណ៍ តែងកើតមាន ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកនេះឯង ។

---

๑ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិពីរកង គឺ ចាភដក ๑ សង្ឃាទិសេស ๑ ចាត់ជាសីលវិបត្តិ ។ ๒ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ๕ កង គឺ ថុល្លច្ច័យ ๑ ចាចិត្តិយៈ ๑ ចាដំទេសនីយៈ ๑ ទុក្កដ ๑ ទុព្ភាសិត ๑ ចាត់ជាអាចារវិបត្តិ ។ ๓ ភិក្ខុប្រកាន់ទិដ្ឋិអាក្រក់ ចាត់ជាទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ ๔ ភិក្ខុចិញ្ចឹមជីវិតដោយអនេសនៈ ចាត់ជាអាជីវវិបត្តិ ។

(๑๓๙) អាបត្តាធិការណំ ខោតំ កត្ថាធិការណំ ខោតំ វិភង្គាធិការណំ ខោតំ អនុភាធាធិការណំ ។ អាបត្តាធិការណំ ឧ ខោតំ កត្ថាធិការណំ ឧ ខោតំ វិភង្គាធិការណំ ឧ ខោតំ អនុភាធាធិការណំ ។ **អបិច** អាបត្តាធិការណាបច្ចយា ខោតំ កត្ថាធិការណំ ខោតំ វិភង្គាធិការណំ ខោតំ អនុភាធាធិការណំ ។ យថាភតំ វិយ ។ បញ្ចមំ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ **សត្តមំ** អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ **៨ទំ វុច្ចតិ** អាបត្តាធិការ-ណំ ។ អាបត្តាធិការណោ **សង្ឃោ** វិវទតិ វិភង្គាធិការ-ណំ ។ វិវទមានោ អនុវទតិ អនុភាធាធិការណំ ។ អនុវទមានោ អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ អាបត្តាធិការណំ ។ តាយ **អាបត្តិយា** សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ កត្ថាធិការណំ ។ ឃវំ **អាបត្តាធិការណាបច្ចយា** ខោតំ កត្ថាធិការណំ ខោតំ វិភង្គាធិការណំ ខោតំ អនុភាធាធិការណំ ។

អធិការណកថា សេចក្តីអធិប្បាយនៃអធិការណ៍មានអាបត្តាធិការណ៍ជាដើម

(១៣៩) អាបត្តាធិការណ៍ ទៅជាតិច្ចាធិការណ៍ ទៅជាវិវាទាធិការណ៍ ទៅជាអនុវាទាធិការណ៍ មានដែរឬទេ ។ អាបត្តាធិការណ៍ មិនទៅជាតិច្ចាធិការណ៍ មិនទៅជាវិវាទាធិការណ៍ មិនទៅជាអនុវាទាធិការណ៍ទេ ។ ប៉ុន្តែតិច្ចាធិការណ៍ វិវាទាធិការណ៍ នឹងអនុវាទាធិការណ៍ តែងតែតមាន ព្រោះតែបច្ច័យនៃអាបត្តាធិការណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) កងនៃអាបត្តិពាំង ៥ កំហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ កងនៃអាបត្តិពាំង ៧ កំហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ នេះដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថាអាបត្តាធិការណ៍ ។ សង្ឃដែលកន្តា ព្រោះអាបត្តាធិការណ៍ ហៅថា វិវាទាធិការណ៍ ។ កាលដែលដកពាំងចោលផង ហៅថា អនុវាទាធិការណ៍ ។ កាលដែលចោលត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្ម ព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា តិច្ចាធិការណ៍ ។ តិច្ចាធិការណ៍ វិវាទាធិការណ៍ នឹងអនុវាទាធិការណ៍ តែងតែតមាន ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិការណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកយ៉ាងនេះ ។

[๑๔๐] กิริยาธิการณำ เยหิตำ วิกิรณาธิการณำ เยหิตำ อนุกิรณาธิการณำ เยหิตำ อาปตฺตาธิการณำ กิริยาธิการณำ ๘ เยหิตำ วิกิรณาธิการณำ ๘ เยหิตำ อนุกิรณาธิการณำ ๘ เยหิตำ อาปตฺตาธิการณำ ๗ อปิจ กิริยาธิการณาปฺปฏฺยา เยหิตำ วิกิรณาธิการณำ เยหิตำ อนุกิรณาธิการณำ เยหิตำ อาปตฺตาธิการณำ ๗ ยถา-กถญ วิย ๗ ยา สงฺฆสฺส กิจฺจยตา กรณียตา อปโลกนกมฺมำ ญตฺติกมฺมำ ญตฺติทุติยกมฺมำ ญตฺติจตุตฺถกมฺมำ สพฺพำ ปุจฺฉติ กิริยาธิการณำ ๗ กิริยาธิการณา สงฺฆา วิกิรติ วิกิรณาธิการณำ ๗ วิกิรติ อนุกิรติ อนุกิรณาธิการณำ ๗ อนุกิรติ อาปชฺชติ อาปชฺชนาธิการณำ ๗ ตาย อาปชฺชิยา สงฺฆา กมฺมำ กโรติ กิริยาธิการณำ ๗ ฯำ กิริยาธิการณาปฺปฏฺยา เยหิตำ วิกิรณาธิการณำ เยหิตำ อนุกิรณาธิการณำ เยหิตำ อาปตฺตาธิการณำ ๗

នៃយបិដក បរិវារៈ

[១៤០] កិច្ចាធិករណ៍ ទៅជាវិវាទាធិករណ៍ ទៅជាអនុវាទាធិករណ៍ ទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ មានដែរឬទេ ។ កិច្ចាធិករណ៍ មិនទៅជាវិវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអនុវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ទេ ។ ប៉ុន្តែវិវាទាធិករណ៍ អនុវាទាធិករណ៍ នឹងអាបត្តាធិករណ៍ តែងកើតមាន ព្រោះតែបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) កិច្ចរបស់សង្ឃ ឬ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើណា គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ នេះ ដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថាកិច្ចាធិករណ៍ ។ សង្ឃដដែរគ្នា ព្រោះកិច្ចាធិករណ៍ ហៅថា វិវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលដដែរគាំងចោទផង ហៅថា អនុវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលចោទ ត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិករណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្ម ព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិករណ៍ ។ វិវាទាធិករណ៍ អនុវាទាធិករណ៍ នឹងអាបត្តាធិករណ៍ តែងកើតមាន ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកយ៉ាងនេះ ។

[๑๔๑] យត្ត សតិវិនយោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត សតិវិនយោ ។ យត្ត អមូឡ្ហវិនយោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត អមូឡ្ហវិនយោ ។ យត្ត បដិញ្ញាតករណំ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត បដិញ្ញាតករណំ ។ យត្ត យេភុយ្យសិកា តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត យេភុយ្យសិកា ។ យត្ត តស្សបាបិយសិកា តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត តស្សបាបិយសិកា ។ យត្ត តិណវត្ថារកោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត តិណវត្ថារកោ ។

[๑๔๒] យស្មិំ សមយេ សម្មុខាវិនយេន ច សតិវិនយេន ច អធិករណំ វូបសម្មតិ យត្ត សតិវិនយោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត សតិវិនយោ ច តត្ត អមូឡ្ហវិនយោ ច តត្ត បដិញ្ញាតករណំ

(១៨១) សតិវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា សតិវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ អមូឡ្ហវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា អមូឡ្ហវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ បដិញ្ញាតករណៈ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា បដិញ្ញាតករណៈ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ យេកុយ្យសិក្ខា (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា យេកុយ្យសិក្ខា (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ តស្សុប្បាបិយសិក្ខា (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា តស្សុប្បាបិយសិក្ខា (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ តិណវត្ថារកៈ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា តិណវត្ថារកៈ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។

(១៨២) ក្នុងសម័យណា អធិករណ៍រម្ងាប់ដោយសម្មុខាវិន្ទ័យ ន៏ឆសតិវិន្ទ័យ សតិវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មុខាវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះ សម្មុខាវិន្ទ័យ (មាន) ក្នុងទីណា សតិវិន្ទ័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ អមូឡ្ហវិន្ទ័យមិនមានក្នុងទីនោះទេ បដិញ្ញាតករណៈមិនមានក្នុងទីនោះទេ

น ตตฺถ เยกฺขุยฺยสิกา น ตตฺถ ตสฺสฺจาปิยสิกา น ตตฺถ ตีณาวตฺถารเกา ฯ ยสฺมึ สมเย สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยน จ อมูฬฺหวินเยน จ ฯ เปฯ สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยน จ ปฏิญฺญาตกรณเยน จ ฯ เปฯ สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยน จ เยกฺขุยฺยสิกาย จ ฯ เปฯ สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยน จ ตสฺสฺจาปิยสิกาย จ ฯ เปฯ สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยน จ ตีณาวตฺถารเกน จ อธิกรณานํ วูปสมฺมตฺถาย ตตฺถ ตีณาวตฺถารเกา ตตฺถ สมฺโมหาวิโนทเนยฺโย ยตฺถ สมฺโมหาวิโนทเนยฺโย ตตฺถ ตีณาวตฺถารเกา น ตตฺถ สติวิโนทเนยฺโย น ตตฺถ อมูฬฺหวิโนทเนยฺโย น ตตฺถ ปฏิญฺญาตกรณานิ น ตตฺถ เยกฺขุยฺยสิกา น ตตฺถ ตสฺสฺจาปิยสิกา ฯ

[๑๔๓] สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยตฺถ กตมา สติวิโนทเนยฺเยตฺถ กตมา เปฯ ตตฺถ สงฺฆมชฺเฌ สงฺฆสามนฺตา อุทาหุ วิสงฺฆสฺมา ลทฺธา จ ปน ปเรสํ ตตฺถาปิ วิวิตฺตา วิวิตฺตา ตาทิสาทิสา นานากรณานิ ปญฺญายนฺติ ฯ สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยตฺถ กตมา อมูฬฺหวิโนทเนยฺเยตฺถ กตมา ฯ เปฯ สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยตฺถ กตมา ปฏิญฺญาตกรณสฺมึ กตมา สมฺโมหาวิโนทเนยฺเยตฺถ กตมา เยกฺขุยฺยสิกาตฺถ กตมา สมฺโมหาวิโน-

យេកុយ្យសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ តស្សភាបិយសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ តិណវត្ថារកៈមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ។ សម័យណា អធិករណ៍ម្ចាស់ដោយសម្មុខាវិន័យ នឹងអមូឡ្ហវិន័យ។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យ នឹងបដិញ្ញាតករណៈ។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យ នឹងយេកុយ្យសិកា។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យនឹងតស្សភាបិយសិកា។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យនឹងតិណវត្ថារកៈ តិណវត្ថារកៈ (មាន) ក្នុងខណៈណា សម្មុខាវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងខណៈនោះ សម្មុខាវិន័យ (មាន) ក្នុងខណៈណា តិណវត្ថារកៈ (ក៏មាន) ក្នុងខណៈនោះ សតិវិន័យមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ អមូឡ្ហវិន័យមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ បដិញ្ញាតករណៈមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ យេកុយ្យសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ តស្សភាបិយសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ។

(๑๔๓) សួរថា សម្មុខាវិន័យនឹងសតិវិន័យ ធម៌ទាំងនេះលាយប្រឡំគ្នា ឬមិនប្រឡំគ្នាទេ មួយទៀត លោកចែកវៀរធម៌ទាំងពួកនេះហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងពីគ្នាបានឬទេ។ សម្មុខាវិន័យនឹងអមូឡ្ហវិន័យ។បេ។ សម្មុខាវិន័យនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្មុខាវិន័យនឹងយេកុយ្យសិកា សម្មុខា-

យោតំ វា តស្សុទាបិយសិកាតំ វា សម្មុខាវិនយោតំ វា តិណវត្ថារកោតំ វា ឥមេ ឆម្មា សំសដ្ឋា ឧទាហុ វិសំសដ្ឋា លព្ភា ច បនមេសំ ឆម្មានំ វិនព្ភុជនត្តា វិនព្ភុជនត្តា ឆាឆាករណាំ បញ្ញាបេតុំ ។ សម្មុខាវិនយោតំ វា សតិវិនយោតំ វា ឥមេ ឆម្មា សំសដ្ឋា ឆោ វិសំសដ្ឋា ឆ ច លព្ភា ឥមេសំ ឆម្មានំ វិនព្ភុជនត្តា វិនព្ភុជនត្តា ឆាឆាករណាំ បញ្ញាបេតុំ ។ សម្មុខាវិនយោតំ វា អមូឡ្ហវិនយោតំ វា ។ បេ ។ សម្មុខាវិនយោតំ វា បដិញ្ញាតករណន្តំ វា សម្មុខាវិនយោតំ វា យេភុយ្យសិកាតំ វា សម្មុខាវិនយោតំ វា តស្សុទាបិយសិកាតំ វា សម្មុខាវិនយោតំ វា តិណវត្ថារកោតំ វា ឥមេ ឆម្មា សំសដ្ឋា ឆោ វិសំសដ្ឋា ឆ ច លព្ភា ឥមេសំ ឆម្មានំ វិនព្ភុជនត្តា វិនព្ភុជនត្តា ឆាឆាករណាំ បញ្ញាបេតុំ ។

(១៤៤) សម្មុខាវិនយោ កតិនិទានោ កតិសមុដ្ឋានយោ កតិជាតិកោ កតិបក្ខកោ កតិសម្ភារោ កតិសមុដ្ឋាឆោ ។ សតិវិនយោ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយោ បដិញ្ញាតករណាំ

វិនយនឹងឥតសប្បាដិយសិកា សម្មាវិនយនឹងតណាវត្ថារកៈ ធម៌ទាំងនេះ លាយច្រឡំគ្នា ឬមិនលាយច្រឡំគ្នាទេ មួយទៀត លោកចែករំលែកធម៌ទាំងនេះ ហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងគ្នាបានឬទេ ។ ឬឆ្លើយថា សម្មាវិនយនឹងសតិវិនយ ធម៌ទាំងនេះ លាយច្រឡំគ្នា មិនមែនផ្សេងគ្នាទេ មួយទៀត លោកមិនបានចែករំលែកធម៌ទាំងនេះ ហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងពីគ្នាទេ ។ សម្មាវិនយនឹងអមូឡ្ហវិនយ ។ បេ ។ សម្មាវិនយនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្មាវិនយនឹងយេភុយ្យសិកា សម្មាវិនយនឹងឥតសប្បាដិយសិកា សម្មាវិនយនឹងតណាវត្ថារកៈ ធម៌ទាំងនេះលាយច្រឡំគ្នា មិនមែនមិនលាយច្រឡំគ្នាទេ មួយទៀត លោកមិនបានចែករំលែកធម៌ទាំងនេះ ហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងពីគ្នាទេ ។

(១៤៤) សម្មាវិនយ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិនយ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយ បដិញ្ញាតករណៈ

យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុទ្ទានបិយសិក្ខា តំណវគ្គារក្ខោ
កឹនិទានោ កឹសមុទយោ កឹជាតិក្ខោ កឹបភវោ
កឹសម្ភារោ កឹសមុដ្ឋានោ ។ សម្ពុទ្ធាវិនយោ និទាន-
និទានោ និទានសមុទយោ និទានជាតិក្ខោ និទា-
នបភវោ និទានសម្ភារោ និទានសមុដ្ឋានោ ។ សតិ-
វិនយោ ។ បេ ។ អម្ពុទ្ធាវិនយោ បដិញ្ញាតករណំ
យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុទ្ទានបិយសិក្ខា តំណវគ្គារក្ខោ
និទានិទានោ និទានសមុទយោ និទានជាតិក្ខោ និ-
នានបភវោ និទានសម្ភារោ និទានសមុដ្ឋានោ ។
សម្ពុទ្ធាវិនយោ កឹនិទានោ កឹសមុទយោ កឹជាតិក្ខោ
កឹបភវោ កឹសម្ភារោ កឹសមុដ្ឋានោ ។ សតិវិនយោ
។ បេ ។ អម្ពុទ្ធាវិនយោ បដិញ្ញាតករណំ យេកុយ្យសិ-
ក្ខា តស្សុទ្ទានបិយេសិក្ខា តំណវគ្គារក្ខោ កឹនិទានោ
កឹសមុទយោ កឹជាតិក្ខោ កឹបភវោ កឹសម្ភារោ កឹ-
សមុដ្ឋានោ ។ សម្ពុទ្ធាវិនយោ ហេតុនិទានោ ហេតុ-
សមុទយោ ហេតុជាតិក្ខោ ហេតុបភវោ ហេតុសម្ភារោ

យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នវ័ត្តិណវត្ថុវសេ: មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សម្មាវិន័យ មានទំនាងជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានទំនាងជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានទំនាងជាកំណើត មានទំនាងជាដែន មានទំនាងជាអង្គ មានទំនាងជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នវ័ត្តិណវត្ថុវសេ: មានទំនាងជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានទំនាងជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានទំនាងជាកំណើត មានទំនាងជាដែន មានទំនាងជាអង្គ មានទំនាងជាសមុដ្ឋាន ។ សម្មាវិន័យ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នវ័ត្តិណវត្ថុវសេ: មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សម្មាវិន័យ មានហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ

ហោតុសមុដ្ឋានោ ។ សតិវិនយោ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន-
យោ បដិញ្ញាតករណំ យេភុយ្យសិកា តស្សបាបិយ-
សិកា តិណវត្ថារកោ ហោតុឯកាទសោ ហោតុសមុទយោ
ហោតុជាតិកោ ហោតុបភវកោ ហោតុសម្ភារោ ហោតុស-
មុដ្ឋានោ ។ សម្មុខាវិនយោ កម្មឯកាទសោ កម្មសមុទយោ
កម្មជាតិកោ កម្មបភវកោ កម្មសម្ភារោ កម្មសមុដ្ឋានោ ។
សតិវិនយោ ។ ប ។ អមូឡ្ហវិនយោ បដិញ្ញាតករណំ
យេភុយ្យសិកា តស្សបាបិយសិកា តិណវត្ថារកោ
កម្មឯកាទសោ កម្មសមុទយោ កម្មជាតិកោ កម្មបភវកោ
កម្មសម្ភារោ កម្មសមុដ្ឋានោ ។ សម្មុខាវិនយោ បច្ចយ-
ឯកាទសោ បច្ចយសមុទយោ បច្ចយជាតិកោ បច្ចយ-
បភវកោ បច្ចយសម្ភារោ បច្ចយសមុដ្ឋានោ ។ សតិវិន-
យោ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយោ បដិញ្ញាតករណំ យេ-
ភុយ្យសិកា តស្សបាបិយសិកា តិណវត្ថារកោ បច្ចយ-
ឯកាទសោ បច្ចយសមុទយោ បច្ចយជាតិកោ បច្ចយបភ-
វកោ បច្ចយសម្ភារោ បច្ចយសមុដ្ឋានោ ។

មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករ-
ណៈ យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុប្បជ្ជិយសិក្ខា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានហេតុជា
គ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំ-
ណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។
សមុខាវិន័យ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើត
ឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។
សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិក្ខា
តស្សុប្បជ្ជិយសិក្ខា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល
មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ
មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សមុខាវិន័យ មានបច្ចយជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល
មានបច្ចយជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានបច្ចយជាកំណើត មានបច្ចយជាដែន
មានបច្ចយជាអង្គ មានបច្ចយជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។បេ។ អមូឡ្ហវិន័យ
បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុប្បជ្ជិយសិក្ខា នឹងតិណវត្ថារកៈ
មានបច្ចយជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានបច្ចយជាហេតុឲ្យកើតឡើង
មានបច្ចយជាកំណើត មានបច្ចយជាដែន មានបច្ចយជាអង្គ មានបច្ចយ
ជាសមុដ្ឋាន ។

(១៤៥) សត្តន្នំ សមថានំ កតិ មូលានិ កតិ សមុដ្ឋានានិ ។ សត្តន្នំ សមថានំ ឆឡេវ មូលានិ ឆត្តីស សមុដ្ឋានានិ ។ សត្តន្នំ សមថានំ ឯកមានិ ឆឡេវ មូលានិ ។ សម្មុខាវិនយស្ស ចត្តារិ មូលានិ សង្ឃសម្មុខតា ធម្មសម្មុខតា វិនយសម្មុខតា បុគ្គលសម្មុខតា ។ សតិវិនយស្ស ចត្តារិ មូលានិ ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស ចត្តារិ មូលានិ ។ បដិញ្ញាតករណស្ស ទ្វេ មូលានិ យោ ច ទេសេតិ យស្ស ច ទេសេតិ ។ យេភុយ្យសិកាយ ចត្តារិ មូលានិ តស្សបាបិយសិកាយ ចត្តារិ មូលានិ ។ តិណវត្ថារកស្ស ចត្តារិ មូលានិ សង្ឃសម្មុខតា ធម្មសម្មុខតា វិនយសម្មុខតា បុគ្គលសម្មុខតា ។ សត្តន្នំ សមថានំ ឯមានិ ឆឡេវ មូលានិ ។ សត្តន្នំ សមថានំ កតមេ ឆត្តីស សមុដ្ឋានា ។ សតិវិនយស្ស កម្មស្ស កិរិយា ករណំ ឧបគមនំ អជ្ឈុបគមនំ អធិវាសនា អប្បដិក្កោសនា ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស កម្មស្ស ។ បេ ។ បដិញ្ញាតករណស្ស កម្មស្ស ។ បេ ។ យេភុយ្យសិកាយ កម្មស្ស ។ បេ ។

(១៤៩) សមថៈតាំង ៧ មានមូលប៉ុន្មាន មានសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ សមថៈតាំង ៧ មានមូល ២៦ មានសមុដ្ឋាន ៣៦ ។ សមថៈតាំង ៧ មានមូល ២៦ (នោះ) ដូចម្តេច ។ សម្មុខាវិន័យមានមូល ៤ គឺចំពោះមុខសង្ឃ ១ ចំពោះមុខធម៌ ១ ចំពោះមុខវិន័យ ១ ចំពោះមុខបុគ្គល ១ ។ សតិវិន័យមានមូល ៤ ។ អមូឡ្ហវិន័យមានមូល ៤ ។ បដិញ្ញាតករណៈមានមូល ២ គឺ បុគ្គលណា សំដែង ១ សំដែងចំពោះបុគ្គលណា ១ ។ យេភុយ្យសិកាមានមូល ៤ តស្សបាបិយសិកាមានមូល ៤ ។ តិណវត្ថារកៈមានមូល ៤ គឺ ចំពោះមុខសង្ឃ ១ ចំពោះមុខធម៌ ១ ចំពោះមុខវិន័យ ១ ចំពោះមុខបុគ្គល ១ ។ នេះជាមូល ២៦ របស់សមថៈតាំង ៧ ។ សមថៈតាំង[1] ៧ មានសមុដ្ឋាន ៣៦ (នោះ) ដូចម្តេចខ្លះ ។ ការធ្វើញត្តិ ការបញ្ចប់ញត្តិ ការបូលទៅធ្វើដោយខ្លួនឯង ការបង្គាប់ឲ្យគេបូលទៅធ្វើ ការទទួលបង្គាប់ ការមិនហាមឃាត់នូវសង្ឃកម្ម គឺ សតិវិន័យ ។ នូវសង្ឃកម្ម គឺ អមូឡ្ហវិន័យ ។ បេ ។ នូវសង្ឃកម្ម គឺបដិញ្ញាតករណៈ ។ បេ ។ នូវសង្ឃកម្ម គឺ យេភុយ្យសិកា ។ បេ ។

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា ត្រង់ពាក្យបុច្ឆាអំពីសមុដ្ឋាន ដែលលោកពោលថា សមថៈទាំង ៧ មានសមុដ្ឋាន ៣៦ នោះតើដូចម្តេច ដូច្នេះ ក៏មែនពិតហើយ តែបានដាលោកចែកតែសមថៈ ៦ ក្នុងសមថៈ អួយ ។ មានសមុដ្ឋានប្រាំមួយៗ ដូច្នេះវិញ ព្រោះសម្មុខាវិន័យមិនមានសមុដ្ឋានទេ ដោយមិនបានសង្គ្រោះចូលក្នុងកម្ម ។

តស្សបាបិយសិកាយ អាបត្តិស្ស ។ បេ ។ តិណវត្ថារ-
កស្ស កម្មស្ស អតិរេកោ ការណាំ ឧបគមនំ អជ្ឈុ-
បគមនំ អធិវាសនា អប្បដិក្កោសនា ។ សត្តន្នំ
សមថានំ អយមេ ឆន្នំស សមុដ្ឋានា ។

(๑๔๖) សម្មុខាវិនយោតិ ច សតិវិនយោតិ ច អយមេ
ឆម្មា ជាតត្តា ជាតាព្យញ្ជនា ខុទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ជន-
មេវ ជាតំ ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច អមូឡ្ហវិនយោតិ ច
។ បេ ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច បដិញ្ញាតករណេ ច
សម្មុខាវិនយោតិ ច យេភុយ្យសិកាតិ ច សម្មុខាវិន-
យោតិ ច តស្សបាបិយសិកាតិ ច សម្មុខាវិនយោតិ
ច តិណវត្ថារកោតិ ច អយមេ ឆម្មា ជាតត្តា ជាតាព្យញ្ជនា
ខុទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ជនមេវ ជាតំ ។ សម្មុខាវិនយោតិ
ច សតិវិនយោតិ ច អយមេ ឆម្មា ជាតត្តា បេវ ជាតា-
ព្យញ្ជនា ច ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច អមូឡ្ហវិនយោតិ ច
។ បេ ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច បដិញ្ញាតករណេ ច
សម្មុខាវិនយោតិ ច យេភុយ្យសិកាតិ ច សម្មុខាវិន-

នូវសង្ឃកម្ម គឺតស្សបាបិយសិកា ។ បេ ។ ការធ្វើញត្តិ ការបញ្ចប់ញត្តិ ការចូលទៅធ្វើដោយខ្លួនឯង ការបង្គាប់ឲ្យគេចូលទៅធ្វើ ការទទួលបង្គាប់ ការមិនហាមឃាត់ នូវសង្ឃកម្ម គឺតិណវត្ថារកៈ ។ នេះជាសមុដ្ឋាន ៣៦ របស់សមថៈ ៧ ។

[១៨៦] សម្មាវិន័យនឹងសតិវិនយ ធម៌ទាំងនេះមានអត្ថផ្សេង ។ គ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេង ។ គ្នា ឬក៏មានអត្ថដូចគ្នាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈប៉ុណ្ណោះទេ ។ សម្មាវិន័យនឹងអមូឍវិនយ ។ បេ ។ សម្មាវិន័យនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្មាវិន័យនឹងយេភុយ្យសិកា សម្មាវិន័យនឹងតស្សបាបិយសិកា សម្មាវិន័យនឹងតិណវត្ថារកៈ ធម៌ទាំងនេះមានអត្ថផ្សេង ។ គ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេង ។ គ្នា ឬក៏មានអត្ថដូចគ្នាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈប៉ុណ្ណោះទេ ។ សម្មាវិន័យ នឹងសតិវិនយ ធម៌ទាំងនេះមានអត្ថក៏ផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈក៏ផ្សេងគ្នាដែរ ។ សម្មាវិន័យនឹងអមូឍវិនយ ។ បេ ។ សម្មាវិន័យនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្មាវិន័យនឹងយេភុយ្យសិកា សម្មាវិន័យ

ยาตพฺพา ๆ ตสฺสาปิ ยสฺมา ตาย ๆ สมฺปาทิตาย ยาตพฺพา ตสฺมา ยาตพฺพานุคตฏฺเฐน ๆ ปฏิปทา ญาณญฺจ ๆ

(๑๔๗) วิภาเคน วิภาคสฺส อตฺถกรณโต วิภาเคน เจว อตฺถกรณโต วิภาคสฺส จ วิภาโค วิภาคสฺส อตฺถกรณโต วิภาเคน จ วิภาโค วิภาคสฺส อตฺถกรณโต วิภาคสฺส จ วิภาเคน จ วิภาโค ๆ ตสฺส ตสฺมา วิภาโค วิภาคสฺส อตฺถกรณโต ๆ ปท ภิกฺขุ วิรชฺเชยฺย ฉนฺทาทีสุ ๆ ปเท ๆ ทุฏฺฐสฺส อาปตฺติยา ๆ อทุฏฺฐสฺส อาปตฺติยา ๆ ยถา ตสฺส กมฺมสฺส กรณโต วิภาโค ตถา ตสฺส อกรณโต วิภาโค อญฺญาณภาโค วิปจฺจนาย[1] เจตนาย เจตนาภาโค[2] อยํ วิภาโค วิภาคสฺส อตฺถกรณโต ๆ ตสฺส ตสฺมา วิภาโค เจว อตฺถกรณโต ๆ มาตาปิ ปุตฺตสฺส วิรชฺชติ ปุตฺตาปิ มาตุยา วิรชฺชติ ปิตาปิ ปุตฺตสฺส วิรชฺชติ ปุตฺตาปิ ปิตุยา วิรชฺชติ ภาตาปิ ภาตุยา วิรชฺชติ ภาตาปิ ภคินิยา วิรชฺชติ ภคินีปิ ภาตุยา วิรชฺชติ สหาโยปิ สหายสฺส วิรชฺชติ อยํ

๑ ม. วิปจฺจยาย ฯ ๒ ม. เจตนาคโม ฯ

ទីឆ្នាំតស្ស្រុបាបិយសិកា សម្ភូតាវិន័យនីឆ្នាំតិណាវត្ថារកៈ ធម្មចាំឆ្នាំនេះមាន
អត្ថផ្សេង ៗ គ្នា មានព្យញ្ជនៈក៏ផ្សេង ៗ គ្នាដែរ ។

(១៤៧) វិវាទ ចាត់ជាវិវាទាធិករណ៍ វិវាទ មិនចាត់ជាអធិករណ៍
អធិករណ៍មិនចាត់ជាវិវាទ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាវិវាទផង វិវាទ ចាត់ជាវិ-
វាទាធិករណ៍ក៏មាន វិវាទ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ក៏មាន អធិករណ៍មិនចាត់
ជាវិវាទក៏មាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង វិវាទផងក៏មាន ។ បណ្តាធម៌ចាំឆ្នាំនោះ
វិវាទដូចម្តេច ដែលចាត់ជាវិវាទាធិករណ៍ ។ កិត្តុចាំឆ្នាំឡាយក្នុងឆ្នាំសាសនានេះ
ដដែលគ្នា ថាសការៈនេះជាធម៌ក្តី មិនមែនជាធម៌ក្តី ។ បេ ។ ជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី
ជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ដម្រោះ សេចក្តីប្រកាន់ខុស សេចក្តី
ដដែក ការនិយាយបៃតផ្សេងពីគ្នា ការនិយាយផ្តេសផ្តាស ការនិយាយ
ដើម្បីឲ្យគេព្រួយចិត្ត សេចក្តីប្រកែកប្រណាំឆ្នាំណា ក្នុងសការៈចាំឆ្នាំនោះ
វិវាទនេះ ចាត់ជាវិវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ចាំឆ្នាំនោះ វិវាទដូចម្តេច ដែល
មិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ មាតាទាស់ទែងនឹងបុត្តក្តី បុត្តទាស់ទែងនឹងមា-
តាក្តី បិតាទាស់ទែងនឹងបុត្តក្តី បុត្តទាស់ទែងនឹងបិតាក្តី បងប្អូនប្រុសទាស់
ទែងនឹងបងប្អូនប្រុសក្តី បងប្អូនប្រុសទាស់ទែងនឹងបងប្អូនស្រីក្តី បងប្អូន
ស្រីទាស់ទែងនឹងបងប្អូនប្រុសក្តី សំឡាញ់ទាស់ទែងនឹងសំឡាញ់ផងគ្នាក្តី

វិភាគោ នោ អធិការំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការំ នោ វិភាគោ ។ អនុវាទាធិការំ អាបត្តាធិការំ កិច្ចាធិ-
ការំ ៨ធំ អធិការំ នោ វិភាគោ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណាញ្ហេវ វិភាគោ ច ។ វិភាទាធិការំ អធិក-
រណាញ្ហេវ វិភាគោ ច ។

(๑๔๘) អនុវាគោ អនុវាទាធិការំ អនុវាគោ នោ អធិការំ អធិការំ នោ អនុវាគោ អធិការ-
ណាញ្ហេវ អនុវាគោ ច **សិយា** អនុវាគោ អនុវាទាធិក-
រណំ **សិយា** អនុវាគោ នោ អធិការំ **សិយា** អធិ-
ការំ នោ អនុវាគោ **សិយា** អធិការណាញ្ហេវ អនុវាគោ
ច ។ តត្ថ កតមោ អនុវាគោ អនុវាទាធិការំ ។
៨ធ ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អនុវទន្តិ **សីលវិបត្តិយា** វា អាចារវិ-
បត្តិយា វា ទិដ្ឋិវិបត្តិយា វា អាជីវវិបត្តិយា វា យោ តត្ថ
អនុវាគោ អនុវទនា អនុល្លបនា អនុក្កណាតា អនុសម្ប-
វង្កតា អក្កុសន្ធមាទតា អនុពលប្បទានំ អយំ អនុវាគោ
អនុវាទាធិការំ ។ តត្ថ កតមោ អនុវាគោ នោ
អធិការំ ។ មាតាបិ បុត្តំ អនុវទតិ បុត្តោបិ មាតរំ

វិវាទនេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាវិវាទ ។ អនុវាទាធិករណ៍ អាបត្តាធិករណ៍ ទណ្ឌកម្មាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាវិវាទទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាវិវាទផង ។ វិវាទាធិករណ៍ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាវិវាទផង ។

(๑๔๘) ការចោទ ចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ ការចោទ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ អធិករណ៍មិនចាត់ជាការចោទ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផង ការចោទចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ក៏មាន ការចោទមិនចាត់ជាអធិករណ៍ក៏មាន អធិករណ៍មិនចាត់ជាការចោទក៏មាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផងក៏មាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការចោទដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ ។ តិក្ខុទាំងឡាយក្នុងសាសនានេះ ចោទតិក្ខុផង គ្នា ដោយសីលវិបត្តិក្តី ដោយអាចារវិបត្តិក្តី ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិក្តី ដោយអាជីវវិបត្តិក្តី ការចោទ សេចក្តីប្រកាន់ ការពោលដំដែក ការពោលតវ៉ា ការពោលបង្អាប់ ការទំពោលបង្ខិច ការបន្ថែមតម្កាំងណា ក្នុងវិបត្តិទាំងនោះ ការចោទនេះ ចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការចោទដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ មាតាចោទបុត្តក្តី បុត្តចោទ

អនុវនតំ បតាបេ បុត្តំ អនុវនតំ បុត្តោបេ បតិវរំ អនុវនតំ ភាតាបេ ភាតរំ អនុវនតំ ភាតាបេ ភគិនិំ អនុវនតំ ភគិនីបេ ភាតរំ អនុវនតំ សហាយោបេ សហាយំ អនុវនតំ អយំ អនុភាទោ ទោ អធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណំ ទោ អនុភាទោ ។ អាបត្តាធិការណំ កិច្ចាធិការណំ វិភាទាធិការណំ ឥទំ អធិការណំ ទោ អនុភាទោ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណាញ្ហេវ អនុភាទោ ច ។ អនុភាទាធិការណំ អធិការណាញ្ហេវ អនុភាទោ ច ។

(១៤៩) អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ អាបត្តិ ទោ អធិការណំ អធិការណំ ទោ អាបត្តិ អធិការណាញ្ហេវ អាបត្តិ ច សិយា អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ សិយា អាបត្តិ ទោ អធិការណំ សិយា អធិការណំ ទោ អាបត្តិ សិយា អធិការណាញ្ហេវ អាបត្តិ ច ។ តត្ថ កតមា អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ ។ បញ្ចបិ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ សត្តបិ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ អយំ អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ ។ តត្ថ កតមា អាបត្តិ ទោ អធិការណំ ។ សោតាបត្តិ សមាបត្តិ

មាតាក្តី បិតាចោទបុត្តក្តី បុត្តចោទបិតាក្តី បងប្អូនប្រុសចោទបងប្អូនប្រុសផងគ្នាក្តី បងប្អូនប្រុសចោទបងប្អូនស្រីក្តី បងប្អូនស្រីចោទបងប្អូនប្រុសក្តី សំឡាញ់ចោទសំឡាញ់ផងគ្នាក្តី ការចោទនេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាការចោទ ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ នវវិវាទាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាការចោទទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផង ។ អនុវាទាធិករណ៍ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផង ។

(១៤៩) អាបត្តិ ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ អាបត្តិ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ អធិករណ៍មិនចាត់ជាអាបត្តិ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផង អាបត្តិ ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍តិមាន អាបត្តិមិនចាត់ជាអធិករណ៍តិមាន អធិករណ៍ មិនចាត់ជាអាបត្តិតិមាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផងតិមាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អាបត្តិដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ ។ កងនៃអាបត្តិ ទាំង ៥ តំចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ កងនៃអាបត្តិទាំង ៧ តំចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ អាបត្តិទាំងនេះ ទើបចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អាបត្តិដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ សោតាបត្តិផលសមាបត្តិ

អយំ អាបត្តិ ឯវ អធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការ-ណំ ឯវ អាបត្តិ ។ កិច្ចាធិការណំ វិវាទាធិការណំ អនុវាទាធិការណំ ៨ធំ អធិការណំ ឯវ អាបត្តិ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណញ្ហេវ អាបត្តិ ច ។ អាបត្តា-ធិការណំ អធិការណញ្ហេវ អាបត្តិ ច ។

(๑๕๐) កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ កិច្ចំ ឯវ អធិការណំ អធិការណំ ឯវ កិច្ចំ កិច្ចញ្ហេវ អធិការណាញ្ហ[๑] សិយា កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ សិយា កិច្ចំ ឯវ អធិការណំ សិយា អធិការណំ ឯវ កិច្ចំ សិយា អធិការណញ្ហេវ កិច្ចញ្ហ ។ តត្ថ កតមំ កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ ។ យា សង្ឃសុដ្ឋុ កិច្ចយតា ការណីយតា អបលោកនកម្មំ ញត្តិកម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ៨ធំ កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ កិច្ចំ ឯវ អធិការណំ អាចរិយកិច្ចំ ឧបជ្ឈាយកិច្ចំ សមានុបជ្ឈាយកិច្ចំ សមានាចរិយកិច្ចំ ៨ធំ កិច្ច ឯវ អធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណំ ឯវ កិច្ចំ ។ វិវាទាធិការណំ

๑ ម· អធិការណញ្ហេវ កិច្ចញ្ហ ។

អាបត្តិ[1] នេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអាបត្តិ ។ កិច្ចាធិករណ៍ វិវាទាធិករណ៍ នឹងអនុវាទាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាអាបត្តិទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផង ។ អាបត្តាធិករណ៍ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផង ។

(១៩០) កិច្ច ចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍ កិច្ច មិនចាត់ជាអធិករណ៍ អធិករណ៍មិនចាត់ជាកិច្ច ចាត់ជាកិច្ចផង ជាអធិករណ៍ផង កិច្ចចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍តំមាន កិច្ចមិនចាត់ជាអធិករណ៍តំមាន អធិករណ៍មិនចាត់ជាកិច្ចតំមាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាកិច្ចផងតំមាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កិច្ចដូចម្តេច ដែលចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍ ។ កិច្ចរបស់សង្ឃ ឬកម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើណា គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ កិច្ចនេះ ទើបចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍បាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កិច្ចដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ កិច្ចដែលអន្តេវាសិកត្រូវធ្វើដល់អាចារ្យ កិច្ចដែលសទ្ធិវិហារិកត្រូវធ្វើដល់ឧបជ្ឈាយ៍ កិច្ចដែលភិក្ខុត្រូវធ្វើដល់ភិក្ខុដែលមានឧបជ្ឈាយ៍ស្មើគ្នា កិច្ចដែលភិក្ខុត្រូវធ្វើដល់ភិក្ខុដែលមានអាចារ្យស្មើគ្នា កិច្ចនេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាកិច្ច ។ វិវាទាធិករណ៍

---

១ ប្រែថា ការិយោធិលំ មិនប្រែថា ការិយាត្រូវធ្វើអាបត្តិ ដ្ឋិចក្នុងសិក្ខាបទនោះទេ ។

อนุปทาทิกรณานิ อาปตฺตาทิกรณานิ ๙ อธิกรณานิ เอตานิ ทิยฑฺฒ ฯ ตตฺถ กตมานิ อธิกรณานิ ทิยฑฺฒ ฯ กิจฺจาธิกรณานิ อธิกรณานิ ทิยฑฺฒานิ ฯ

อธิกรณการเก ทุติยภาณวาโร ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

(๑๙๑) อธิกรณานิ จตฺตาริ
อาคาเร ปุตฺตลาเภน จ
ฉนฺทาทเหตุปฺปจฺจยา
มูลา สมุฏฺฐานเตน จ
อาปตฺติ เหฏฺฐา ยาว จ
สตฺตสฺสา ฉทาเนน จ[๑]
เหตุปฺปจฺจยมูลาทิ
สมุฏฺฐาเนน ตฺยายเมา
ทิฏฺฐเหฏฺฐา อธิกรณานิ
เกหาธิกรณานิ ๙ ทุเก ฯ

๑ ปกติตี กตฺตุ ฉนฺตเก ทิสฺวาติ ฯ

អនុវាទាធិករណ៍ នឹងរាបត្តាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាកិច្ចទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កិច្ចដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាកិច្ចផង ។ កិច្ចាធិករណ៍ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាកិច្ចផង ។

ចប់ អធិករណភេទ ។

ទុកាន គឺបញ្ជីរឿងនៃអធិករណ៍ភេទនោះដូច្នេះ

(១៥១) និយាយអំពីការសើរើអធិករណ៍ ១ ភិក្ខុបានន្ទូវការសើរើដោយអាការ ១០ យ៉ាង ១ បុគ្គលគឺ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ទើបសើរើអធិករណ៍បាន ១ និទាន ហេតុបច្ច័យ មូល នឹងសមុដ្ឋាន (នៃអធិករណ៍) ១ អធិករណ៍ដែលចាត់ជាអកត្តុ នឹងអនាបត្តុ ១ សមថៈទាំង ៧ មានសតិវិនយជាដើម តើតក្នុងខណៈណា ១ សមថៈទាំង ៧ មានសម្មុខាវិនយជាដើម លាយប្រឡំគ្នាឬមិនប្រឡំគ្នា ១ និទាន ហេតុបច្ច័យ មូល នឹងសមុដ្ឋាន (នៃសមថៈទាំង ៧ ប្រការ) ១ សមថៈទាំង ៧ ប្រការ មានអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ (ផ្សេង ។ គ្នា) ១ ធម៌ទាំងឡាយមានវិវាទជាដើម ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ នឹងមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ១ នេះជាទុកានក្នុងអធិករណភេទ ។

(១៩២) ចោឧជា តេមត្តាយ

សារណា តេសុ្ស ការណា

សង្ឃោ តេមត្តាយ

មតតេកម្មំ បន តេសុ្ស ការណា ។

ចោឧជា សារណាត្តាយ

ឯក្ខហាត្តាយ សារណា

សង្ឃោ បរិក្ខហាត្តាយ[1]

មតតេកម្មំ បន ចាដយេក្កំ ។

មា ខោ តុរិតោ អភណិ

មា ខោ ចណ្ឌិកតោភណិ[2]

មា ខោ បដិឃំ ឧនយិ

សចេ អនុវិជ្ជតោ តុរំ

មា ខោ សហសា អភណិ

តតថំ វិក្ខាហិតំ អនុស្សញ្ញិតំ

---

១ ម. បរិគ្គហត្តាយ ។ ២ ម. អភណិ ។

គាថាសង្គណិកៈ ជាតំណាមក[1]

(១៥២) សួរថា ការចោទដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ការរំលឹកទោសដើម្បីហេតុអ្វី ប្រជុំសង្ឃដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ម្យ៉ាងទៀត មតិកម្ម គឺការរៀនមន្តដើម្បីហេតុអ្វី ។ ឆ្លើយថា ការចោទ ដើម្បីរំលឹកទោស ការរំលឹកទោស ដើម្បីនឹងសង្កត់សង្កិន (បុគ្គលនោះឲ្យពងាល) ប្រជុំសង្ឃដើម្បីពិនិត្យរកន្លែងការមិនច្បាស់ ឯមតិកម្ម គឺការរៀនមន្តផ្សេង ៗ គ្នា (ដើម្បីឲ្យចូលចិត្តនូវការកាត់សេចក្តី) ។ បើលោកឆ្លើយថាវិន័យធរត្រូវកុំនិយាយរួសពន់ពេក កុំនិយាយទាំងកំណាចកុំធ្វើសេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ចិត្តឲ្យតើតឡើង (ចំពោះអ្នកដែលត្រូវចោទ ឬអ្នកដែលចោទ) កុំនិយាយពាក្យសង្កត់សង្កិនឥតប្រយោជន៍ ដោយ

---

១ អដ្ឋកថា ហៅថា ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ គាថាដូចគ្នាសន្ទីទី ២ ។

សុត្តេ វិនយេ អនុលោមេ
បញ្ញត្តេ អនុលោមិកេ
អនុយោគវត្តុំ ឯសាមយ(๑)
កុសលេន ពុទ្ធិមតា កតំ
សុវុត្តំ សិក្ខាបទានុលោមិកំ
តតំ ឯ ជាសេន្តោ សម្បវក្ខាមិ តំ ។
ហិតៃសី អនុយុញ្ជិស្សុ
តោលេនត្ថុបសញ្ហិតំ
ចុទិតស្ស ច ចោទកស្ស ច
សហាសោ ភេមារំ មា បជាវេសិ ។
ចោទកោ អាហ អាបន្នោតិ
ចុទិតកោ អាហ អនាបន្នោតិ
ឌុកោ អនុក្កិបន្តោ
បដិញ្ញានុសន្ធិតេន តោវយេ ។
បដិញ្ញា លដ្ឋិសុ វុត្តា(๒)
អលដ្ឋិសុ ឋិតំ(๓) ន វិដ្ឋតិ

---

๑ និសាមេថាតិ កត្តព្ពំ ចេតកេ ទិស្សតិ ។ និសាមេថាតិយេវ អដ្ឋកថាយំ ។
๒ ម. ក. កញ ។ ๓ ម. ម.ឯវំ ។

ស្រាន់ត្រាំរលោកពិចារណាខ្លួនវត្តដែលគួរប្រព្រឹត្តតាមជារបៀប-
លោមរបស់សិក្ខាបទដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញធ្វើវិធាស
ទ្រង់ដើរ គឺបាននាំមកតិតៀនខ្ញុក ទ្រង់ពោលខ្ញុកមកដោយ
ល្អ ក្នុងសុត្តៈ គឺទុកតៅវិភង្គ ក្នុងវិនយ គឺខន្ធកៈ ក្នុង
អនុលោម គឺបរិវារៈ ក្នុងបញ្ញត្តិ គឺវិនយបិដកទាំងអស់ ក្នុង
អនុលោមិកៈ គឺមហាបទេស ៤ ហើយទើបបានញ៉ាំងគតិរបស់
ខ្លួន ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរលោក មិនឲ្យវិនាសបាន ។
លោកកាលសែ្វងរកន្លូវប្រយោជន៍ គប្បីប្រតិបត្តិតាមធម្មជាត
ដែលប្រតិបត្តិដោយប្រយោជន៍តាមកាលដ៏គួរ លោកកុំរាល
ដៀលសំដី របស់អ្នកធាប់ខោទខឹងអ្នកខោទ ដោយរហ័ស
ឆ្គួយ ។ (បើ) អ្នកខោទនិយាយថា លោកត្រូវអាបត្តិហើយ
លោកអ្នកដាប់ខោទប្រកែកថា ខ្ញុំមិនត្រូវអាបត្តិទេ (វិនយធរ)
កុំរាលលើកលែងបុគ្គលទាំង ៤ (នោះ) គប្បីវិនិច្ឆ័យតាមដំ-
ណាពាក្យដែលប្តូរ ។ ពាក្យប្តូរ (ណា) ដែលវិនយធរ
ពោលចំពោះពួកបុគ្គលដែលមានសេចក្តីខ្មាស ពាក្យប្តូរនុ៎ះ
មិនមានក្នុងពួកបុគ្គល ដែលឥតសេចក្តីខ្មាសទេ (ព្រោះថា)

๑.ហេឞ្ឋា អលជ្ជី អាសេយ្យា
វត្តារុសន្ថវេន តារយេ ។

(๑๕๓) អលជ្ជី តីឌិសោ ឱកាត
បដិញ្ញា យស្ស ន វិហាត
ឯតញ្ច[1] តាហំ បុច្ឆាមិ
តីឌិសោ វុច្ចតិ អលជ្ជិបុគ្គលោ ។
សញ្ចិច្ច អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ
អាបត្តឹ បរិគូហាតិ
អតតិតមនញ្ច តច្ចតិ
ឯឌិសោ វុច្ចតិ អលជ្ជិបុគ្គលោ ។

(๑๕๔) សច្ចំ អហាម្ហិ ជានាមិ
ឯឌិសោ អលជ្ជិបុគ្គលោ
អញ្ញញ្ច តាហំ បុច្ឆាមិ
តីឌិសោ វុច្ចតិ លជ្ជិបុគ្គលោ ។
សញ្ចិច្ច អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ
អាបត្តឹ ន បរិគូហាតិ

---

๑. ម. ឯវញ្ច ។

គាថាសង្គណិកៈដាតំណមក បញ្ហាវិសជ្ជនាអំពីអលដ្ឋិបុគ្គលជាដើម

បុគ្គលដែលឥតសេចក្តីខ្មាស សម្បីពោលពាក្យច្រើនក្តី (វិនយធរ) គប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញាដែលជាប់មកជាមួយនឹងវត្តប្រតិបត្តិរបស់បុគ្គលនោះ ។

(๑๙๓) សួរថា អលដ្ឋិបុគ្គលតើដូចម្តេច សេចក្តីប្តេជ្ញាមិនលូតលាស់ដល់បុគ្គលណា ខ្ញុំសួរចំពោះបុគ្គលទុំ ដូច្នេះថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អលដ្ឋិបុគ្គល ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលមានចិត្តក្រែងត្រូវអាបត្តិ រួបបិទបាំងអាបត្តិទុកក្តី លុះតាមអំណាចអគតិក្តី បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អលដ្ឋិបុគ្គល ។

(๑๙๔) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះហៅថា អលដ្ឋិបុគ្គល ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរភេកបុគ្គលដទៃទៀតទើងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា លដ្ឋិបុគ្គល ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលមិនក្រែងឲ្យត្រូវអាបត្តិ មិនបានបិទបាំងអាបត្តិ

អកតំ កម្មំ ន កច្ចតិ

ឯតិសោ វុច្ចតិ លជ្ជិបុគ្គលោ ។

(๑๕๕) សចេ អហម្បិ ជានាមិ

ឯតិសោ វុច្ចតិ លជ្ជិបុគ្គលោ

អញ្ញេ តាហំ បុច្ឆាមិ

កតិនិសោ វុច្ចតិ អធម្មចោទកោ ។

អកាលេន ចោទេតិ អភូតេន

ផរុសេន អនត្ថសញ្ហិតេន

នោសន្តវោ ចោទេតិ នោ មេត្តចិត្តោ

ឯតិសោ វុច្ចតិ អធម្មចោទកោ ។

(๑๕๖) សចេ អហម្បិ ជានាមិ

ឯតិសោ វុច្ចតិ អធម្មចោទកោ

អញ្ញេ តាហំ បុច្ឆាមិ

កតិនិសោ វុច្ចតិ ធម្មចោទកោ ។

កាលេន ចោទេតិ ភូតេន

សណ្ហេន អត្ថសញ្ហិតេន

មិនលុះអំណាចអគតិ បុគ្គលយ៉ាងនេះ ដែលព្រះមានព្រះ
ភាគត្រាស់ហៅថា លដ្ឋីបុគ្គល ។

(១៥៥) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះហៅថា លដ្ឋីបុគ្គល
ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា
ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទមិនត្រូវតាម
ធម៌ ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលដែលចោទដោយមិនត្រូវតាមកាល ១
ដោយពាក្យមិនពិត ១ ដោយពាក្យទ្រគោះ ១ ដោយពាក្យ
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ចោទដោយសេចក្តីស្អប់
មិនចោទដោយមេត្តាចិត្ត ១ បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះ
ភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទមិនប្រកបដោយធម៌ ។

(១៥៦) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទមិនប្រកបដោយធម៌ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរ
កបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ។ ឆ្លើយថា
បុគ្គលដែលចោទត្រូវតាមកាល ១ ដោយពាក្យពិត ១ ដោយ
ពាក្យផ្អែមល្ហែម ១ ដោយពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១

អបរ គាថាសង្គណិកំ ធម្មចោទកាទិបញ្ហវិសជ្ជនា

មេត្តចិត្តោ ចោទេតិ នោ នោសន្តរោ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ធម្មចោទកោ ។

(๑๙๗) សចេ្ចំ អហមម្ប៊ិ ជានាមិ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ធម្មចោទកោ
អញ្ញេ្ញ តាហំ បុច្ឆាមិ
កីតិសោ វុច្ចតិ ពាលចោទកោ ។
បុញ្ជបរំ ន ជានាតិ បុញ្ជបរស្ស អតោវាតោ
អនុសន្ធិវចនបថំ ន ជានាតិ
អនុសន្ធិវចនបថស្ស អតោវាតោ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ពាលចោទកោ ។

(๑๙๘) សចេ្ចំ អហមម្ប៊ិ ជានាមិ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ពាលចោទកោ
អញ្ញេ្ញ តាហំ បុច្ឆាមិ
កីតិសោ វុច្ចតិ បណ្ឌិតចោទកោ ។
បុញ្ជបរំបិ ជានាតិ បុញ្ជបរស្ស តោវាតោ
អនុសន្ធិវចនបថំ ជានាតិ

ចោទដោយមេត្តាចិត្ត មិនចោទដោយស្អប់ ๑ បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ។

(๑๕๗) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបុគ្គលពាល ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលមិនដឹងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង មិនយល់ដល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង មិនដឹងគន្លងពាក្យគ្នា មិនយល់ដល់គន្លងពាក្យគ្នា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបុគ្គលពាល ។

(๑๕๘) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបុគ្គលពាល ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបណ្ឌិត ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលដែលដឹងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង យល់ដល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ដឹងគន្លងពាក្យគ្នា

อนุสฺสวิวจนปฏิสฺสวเตวาโท

ฝนิเสโธ วุจฺจติ ปณฺฑิตเจตนาโก ฯ

(๑๔๙) สจฺจ อหมฺปิ ชานามิ

ฝนิเสโธ วุจฺจติ ปณฺฑิตเจตนาโก

อญฺญา ตาทิ ปุจฺฉามิ

เจตนา กิริยา วุจฺจติ ฯ

สีลวิปตฺติยา เจเตติ

อเณ อาจารวิปตฺติยา

อาชีวเณปิ เจเตติ

เจตนา เตน วุจฺจติ ฯ

យល់ដល់តន្ត្រីពាក្យតគ្នា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបណ្ឌិត ។

(១៩៩) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបណ្ឌិត ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរ
រកហេតុដទៃទៀតនឹងអ្នកថា ដូចម្តេចដែលព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅថា ការចោទ ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលចោទដោយ
សីលវិបត្តិក្តី ពុំនោះសោត ដោយអាចារវិបត្តិក្តី ទិដ្ឋិវិបត្តិក្តី
ចោទដោយអាជីវវិបត្តិក្តី ការចោទដោយសីលវិបត្តិជាដើម
នោះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា ការចោទ ។

ចប់ គាថាសង្គណិកៈ (គាថាដែលប្រកាសគ្នា) ជាតំណមក ។

(១៦០) អនុវិជ្ជកោន ចោទនកោ បុច្ឆិតព្ពោ យំ ភោ
គោតម អាវុសោ វទេយ្យ កិម្ហិ នុ ខោ ចោទេសិ សីលវិបត្តិយា ចោទេសិ អាចារវិបត្តិយា ចោទេសិ ទិដ្ឋិ-
បត្តិយា ចោទេសីតិ ។ សោ ចេ វទេយ្យ សីលវិបត្តិ-
យា ឯ ចោទេមិ អាចារវិបត្តិយា ឯ ចោទេមិ ទិដ្ឋិវិបត្តិយា
ឯ ចោទេមីតិ ។ សោ វត្តព្ពោ កិត្តាវតា បនាយស្មា សីលវិបន្នោ ជាតោតិ
បជានាតិ អាចារវិបន្នោ ជាតោតិ ទិដ្ឋិវិបន្នោ ជាតោតិ
ទិដ្ឋិវិបត្តិដ្ឋេ ។ សោ ចេ វទេយ្យ ជានាមិ ខោ អហំ
អាវុសោ សីលវិបន្នោ ជានាមិ អាចារវិបន្នោ ជានាមិ ទិដ្ឋិ-
វិបត្តិដ្ឋេ ។ សោ វត្តព្ពោ កិត្តាវតា បនាវុសោ
សីលវិបន្នោ កតមោ អាចារវិបន្នោ កតមោ ទិដ្ឋិវិបត្តីតិ ។
សោ ចេ វទេយ្យ ចត្តារិ ចាកជិតានិ តេរស-
សង្ឃាទិសេសា អយំ សីលវិបត្តិ ថុល្លច្ចយំ ចាចិត្តយំ
ចាដិទេសនីយំ ទុក្កដំ ទុព្ភាសិតំ អយំ អាចារវិបត្តិ

(១៦០) វិនយធរត្រូវសួរកំពុងអ្នកចោទថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទកំពុងនេះដោយហេតុណា លោកចោទកំពុងនោះ ព្រោះនៅសង្ឃលោកចោទដោយសីលវិបត្តិ ដោយអាចារវិបត្តិ ឬចោទដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ បើកំពុងអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំចោទដោយសីលវិបត្តិក្តី ខ្ញុំចោទដោយអាចារវិបត្តិក្តី ខ្ញុំចោទដោយទិដ្ឋិវិបត្តិក្តី ។ ត្រូវវិនយធរសួរកំពុងនោះយ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរឬទេ ។ បើកំពុងអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរ ។ ត្រូវវិនយធរសួរកំពុងអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ចុះដូចម្តេចហៅថា សីលវិបត្តិ ដូចម្តេចហៅថា អាចារវិបត្តិ ដូចម្តេចហៅថា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ បើកំពុងអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បាតិមោក្ខ ៤ នឹងសង្ឃាទិសេស ១៣ នេះហៅថា សីលវិបត្តិ ខុទ្ទកវត្ថុយ បាចិត្តិយៈ បាដិទេសនីយៈ ទុក្កដ នឹងទុព្ភាសិត នេះហៅថា អាចារវិបត្តិ

ปิฏฺฐาเนฏฺฐ อนฺตฺตาหิกา ฉิฏฺฐ อยํ ฉิฏฺฐาปตฺตีติ ฯ สเจ ฆาฬาสฺส วจนียา ยํ วา ตุมฺเห อาวุโส ฯมํ กิกฺขุ วาเรสิ ฉิฏฺฐเน วาเรสิ สุตฺเตน วาเรสิ ปริสชฺฌาย วาเรสีติ ฯ สเจ เต ฆาฬา วเทยฺยุ ฉิฏฺฐเน ก วาเรมิ สุตฺเตน ก วาเรมิ ปริสชฺฌาย ก วาเรมีติ ฯ สเจ ฆาฬาสฺส วจนียา ยํ วา ตุมฺเห อาวุโส ฯมํ กิกฺขุ ฉิฏฺฐเน วาเรสิ กิญฺจาปิ ฉิฏฺฐ เต ฉิฏฺฐกมฺมา เต ฉิฏฺฐ กมฺมา เต ฉิฏฺฐ ปาฏิเทสนียา เต ฉิฏฺฐ สงฺฆาทิเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชติ ฉิฏฺฐาย ปุคฺคลิกาย อาปตฺติยา อาปชฺชติ ฉิฏฺฐาย ปกติยา อาปตฺติยา อาปชฺชติ ฉิฏฺฐาย ปาฏิเทสนียาย อาปตฺติยา อาปชฺชติ ฉิฏฺฐาย ทุกฺกฏสฺส อาปตฺติยา อาปชฺชติ ฉิฏฺฐาย กมฺม จ ตุมฺเห อโหสิ กมฺม ปาย กิกฺขู อโหสิ กิญฺจ ตุมฺเห กเรยฺย กิญฺจายิ กิกฺขู กเรยฺยุนฺติ ฯ สเจ เต ฆาฬา วเทยฺยุ น เจ อยา อาวุโส ฯมํ กิกฺขุ ฉิฏฺฐเน วาเรมิ อปิจ สุตฺเตน วาเรมีติ ฯ สเจ ฆาฬาสฺส วจนียา ยํ วา ตุมฺเห อาวุโส ฯมํ กิกฺขุ สุตฺเตน วาเร-

មិច្ឆាទិដ្ឋិ នឹងអន្តគ្គាហិកាទិដ្ឋិ នេះហៅថា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដូ
សួរភិក្ខុអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះ ថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះ
ដោយហេតុណា លោកចោទដោយឃើញ ដោយឮ ឬក៏ចោទដោយ
រង្កៀសទេ ។ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំចោទដោយ
ឃើញក្តី ចោទដោយឮក្តី ចោទដោយរង្កៀសក្តី ។ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដូ សួរភិក្ខុ
អ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះដោយឃើញ
ហេតុណា លោកបានឃើញទោសដូចម្តេច លោកបានឃើញហេតុដូច
ម្តេច លោកបានឃើញពីកាលណា លោកបានឃើញក្នុងទីណា កាល
ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិសង្ឃា-
ទិសេស លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ លោកបាន
ឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវ
អាបត្តិបាដិទេសនីយៈលោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោក
បានឃើញដែរឬ មួយៈទៀត លោកនៅក្នុងទីណា ភិក្ខុនេះនៅក្នុងទីណា
ចំណែកខាងលោកកំពុងធ្វើអ្វី ឯភិក្ខុនេះកំពុងធ្វើអ្វី ។ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានចោទភិក្ខុនោះដោយការ
ឃើញទេ ខ្ញុំចោទដោយគ្រាន់តែបានឮ ។ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដូសួរភិក្ខុអ្នក
ចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះដោយបានឮ

សំ កាន្តេ សុតំ កាន្តិ តេ សុតំ កតា តេ សុតំ កតំ តេ
សុតំ ចាភជិកំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ សង្ឃាទិសេសំ
អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ឋុលច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ចាចិត្តិ-
យំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ចាដិទេសនីយំ អជ្ឈាបន្នោតិ
សុតំ ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នោតិ
សុតំ កិក្ខុស្ស សុតំ កិក្ខុនិយោ សុតំ សិក្ខមានាយ
សុតំ សាមណេរស្ស សុតំ សាមណេរិយោ សុតំ ឧបា-
សកស្ស សុតំ ឧបាសិកាយ សុតំ រជ្ជំ សុតំ រជ្ជម-
នោមន្តានំ សុតំ តិត្តិយោនំ សុតំ តិត្តិយសាវកានំ សុ-
តន្តិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ន ខោ អមាំ អាវុសោ
ឥមំ កិក្ខុំ សុតេន ភោទេមិ អបិច បរិសង្កាយ ភោទេ-
មីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ខោ តំ អាវុសោ ឥមំ
កិក្ខុំ បរិសង្កាយ ភោទេសិ កឹ បរិសង្កសិ កិន្តិ
បរិសង្កសិ កតា បរិសង្កសិ កតំ បរិសង្កសិ ចាភជិកំ
អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបន្នោតិ

ដោយហេតុណា លោកបានពោលដូចម្តេច លោកបានពោលហេតុដូចម្តេច លោកបានពោលក្នុងកាលណា លោកបានពោលក្នុងទីណា លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយៈ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត លោកបានពោលពាក្យភិក្ខុ លោកបានពោលពាក្យភិក្ខុនី លោកបានពោលពាក្យសិក្ខមានា លោកបានពោលពាក្យសាមណេរ លោកបានពោលពាក្យសាមណេរី លោកបានពោលពាក្យឧបាសក លោកបានពោលពាក្យឧបាសិកា លោកបានពោលពាក្យពួកស្តេច លោកបានពោលពាក្យពួកពាដមហាមាត្រ លោកបានពោលពាក្យពួកតិរ្ថិយ លោកបានពោលពាក្យពួកសាវ័កតិរ្ថិយឬ ? បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានចោទភិក្ខុនេះដោយបានពោទេ ខ្ញុំចោទដោយត្រឹមតែសេចក្តីរង្កៀស ។ ត្រូវវិនយធរសួរភិក្ខុអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះដោយសេចក្តីរង្កៀសដោយហេតុណា លោករង្កៀសដូចម្តេច លោករង្កៀសអំពីហេតុអ្វី លោករង្កៀសក្នុងកាលណា លោករង្កៀសក្នុងទីណា លោករង្កៀសថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោករង្កៀសថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិសង្ឃា-

បរិសង្កសិ ឥល្លុច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទាចិត្តិយំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទាដិនេសនីយំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ តិក្ខត្តុំ សុត្វា បរិសង្កសិ តិក្ខត្តុំ សុត្វា បរិសង្កសិ សិក្ខមានាយ សុត្វា បរិសង្កសិ សាមណេរស្ស សុត្វា បរិសង្កសិ សាមណេរិយា សុត្វា បរិសង្កសិ ឧបាសកស្ស សុត្វា បរិសង្កសិ ឧបាសិកាយ សុត្វា បរិសង្កសិ ភង្គំ សុត្វា បរិសង្កសិ ភណ្ឌមហាមត្តានំ សុត្វា បរិសង្កសិ តិត្តិយោធំ សុត្វា បរិសង្កសិ តិត្តិយសាវកានំ សុត្វា បរិសង្កសីតិ ។

(๑๖๑) ឯដ្ឋំ ឯដ្ឋេន សមេតំ

ឯដ្ឋេន សំសន្ទតេ ឯដ្ឋំ

ឯដ្ឋំ បដិច្ច ន ទុមេតំ

អសុទ្ធបរិសង្កិតោ

ទិសេស លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយៈ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យកិក្ខុ លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យកិក្ខុនី លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យសិក្ខមានា លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យសាមណេរ លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យសាមណេរី លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យឧបាសក លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យឧបាសិកា លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យពួកស្តេច លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យពួកពាដមហាមាត្រ លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យពួកតិរ្ថិយ លោករង្គៀសព្រោះពុំពាក្យពួកសាវ័កតិរ្ថិយ ។

(๑๖๑) ហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញ សមតាមហេតុដែលឃើញមែន និន័យជាគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញ តាមហេតុដែលបានឃើញ (បើ) កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទមិនទាន់ដល់ (ចុការដិក) ព្រោះអាស្រ័យហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញនោះទេ ឈ្មោះថា អ្នកចោទមានសេចក្តីរង្គៀសមិនបរិសុទ្ធ គឺរង្គៀ ដោយមិនមានមូល

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

ភាគញ្ញេ តេនុចោសយោ ។

សុតំ សុតេន សមេតំ

សុតេន សំសន្ទតេ សុតំ

សុតំ បដិច្ច ន ទុបេតំ

អសុន្ទរវិសុទ្ធិតោ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

ភាគញ្ញេ តេនុចោសយោ ។

មុតំ មុតេន សមេតំ

មុតេន សំសន្ទតេ មុតំ

មុតំ បដិច្ច ន ទុបេតំ

អសុន្ទរវិសុទ្ធិតោ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

ភាគញ្ញេ តេនុចោសយោតំ ។

វិនៃយធរគប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញា របស់កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទ
នោះ ហើយគប្បីឆ្លើយបោសឋដាមួយនឹងកិក្ខុនោះចុះ ។ ហេតុ
ដែលអ្នកចោទបានឮ សមតាមហេតុដែលបានឮមែន វិនៃយ
ធរគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុ ដែលអ្នកចោទបានឮ តាមហេតុ
ដែលបានឮ (បើ) កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះមិនទាន់ដល់(ឋានដែក)
ព្រោះអាស្រ័យហេតុដែលអ្នកចោទបានឮទេ ឈ្មោះថាអ្នក
ចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនៃយធរគប្បីវិនិច្ឆ័យតាម
ពាក្យប្តេជ្ញារបស់កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ ហើយគប្បីឆ្លើយបោ-
សឋដាមួយនឹងកិក្ខុនោះចុះ ។ ហេតុដែលអ្នកចោទបាន
ប៉ះពាល់ សមតាមហេតុដែលបានប៉ះពាល់មែន វិនៃយធរ
គប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលបានប៉ះពាល់ តាមហេតុដែល
បានប៉ះពាល់ (បើ) កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ មិនទាន់ដល់
(ឋានដែក) ព្រោះអាស្រ័យហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់
ទេ ឈ្មោះថាអ្នកចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនៃយធរ
គប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញា របស់កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ
ហើយគប្បីឆ្លើយបោសឋដាមួយនឹងកិក្ខុនោះចុះ ។

(១៦៤) ចោទឧជាយ តោ អាជំ តំ មជ្ឈ តំ បរិយោសានំ ។ ចោទឧជាយ ឯតាសកម្មំ អាជំ តំវិយោ មជ្ឈ សមថោ បរិយោសានំ ។ ចោទឧជាយ តតំ មូលជំ តតំ វត្ថុជំ តតំ ភូមិយោ តតីហាការេហិ ចោទេតំ ។ ចោទឧជាយ ទ្វេ មូលជំ តីណិ វត្ថុជំ បញ្ច ភូមិយោ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតំ ។ ចោទឧជាយ តតមានជំ ទ្វេ មូលជំ ។ សមូលិកា ឯ អមូលិកា ឯ ចោទឧជាយ ឥមានជំ ទ្វេ មូលជំ ។ ចោទឧជាយ តតមានជំ តីណិ វត្ថុជំ ។ ឯជ្ឈេន សុតេន បរិសង្កាយ ចោទឧជាយ ឥមានជំ តីណិ វត្ថុជំ ។ ចោទឧជាយ តតមា បញ្ច ភូមិយោ ។ តាលេន វក្ខាមិ ឥតោ អតាលេន ភូតេន វក្ខាមិ ឥតោ អភូតេន សល្លេន វក្ខាមិ ឥតោ ជវុសេន អត្ថសញ្ហិតេន វក្ខាមិ ឥតោ អនត្ថសញ្ហិតេន មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ ឥតោ ឥតោសន្តវេតំ ចោទឧជាយ ឥមា បញ្ច ភូមិយោ ។ តតមេហិ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតំ ។ តាយេន ឯ ចោទេតំ ឯតាយ ឯ ចោទេតំ ឥមេហិ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតំ ។

(១៦២) សួរថា ការចោទមានអ្វីជាខាងដើម អ្វីជាកណ្តាល អ្វីជាចុងបំផុត ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានឧកាសកម្មគឺសួរឧកាសជាខាងដើម មានកិរិយាគឺអំពើដែលវិនិច្ឆយឆ្លងត្រូវឆ្លើយជាកណ្តាល មានសមថៈគឺសេចក្តីរម្ងាប់ជាទីបំផុត ។ សួរថា ការចោទមានមូលប៉ុន្មាន មានវត្ថុប៉ុន្មាន មានភូមិប៉ុន្មាន បុគ្គលចោទដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានមូល ២ មានវត្ថុ ៣ មានភូមិ ៥ បុគ្គលចោទដោយអាការ ២ ។ សួរថា ការចោទមានមូល ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានមូល ២ នេះ គឺ ចោទដោយមានមូល ១ ចោទដោយមិនមានមូល ១ ។ សួរថា ការចោទមានវត្ថុ ៣ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានវត្ថុ ៣ នេះគឺដោយបានឃើញ ១ ដោយបានឮ ១ ដោយបានរង្កៀស ១ ។ សួរថា ការចោទមានភូមិ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានភូមិ ៥ នេះ គឺពោលត្រូវតាមកាល មិនពោលខុសកាល ១ ពោលពាក្យពិត មិនពោលពាក្យដែលមិនពិត ១ ពោលពាក្យផ្អែមល្ហែម មិនពោលពាក្យទ្រគោះ ១ ពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនពោលពាក្យដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ពោលដោយមេត្តាចិត្ត មិនពោលដោយសេចក្តីស្អប់ ១ ។ សួរថា បុគ្គលចោទដោយអាការ ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលចោទដោយអាការ ២ នេះ គឺ ចោទដោយកាយ ១ ចោទដោយវាចា ១ ។

(១៦៣) ភោនកោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ ចុន្ទិតកោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ សង្ឃេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ អនុវិជ្ជ-កោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ ភោនកោន កថំ បដិបជ្ជិ-តព្ពន្តិ ។ ភោនកោន បញ្ចសុ ឆម្នេសុ បតិដ្ឋាយ បភេ ភោនេតញ្ច កាលេន វក្ខាមិ ភោ អកាលេន ភូតេន វក្ខាមិ ភោ អភូតេន សណ្ហេន វក្ខាមិ ភោ ផរុសេន អត្ថសញ្ហិតេន វក្ខាមិ ភោ អនត្ថសញ្ហិតេន មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ ភោ ភោសន្តរេតិ ។ ភោនកោន ឯវំ បដិបជ្ជិ-តព្ពំ ។ ចុន្ទិតកោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ។ ចុន្ទិតកោន ទ្វីសុ ឆម្នេសុ បតិដ្ឋាតព្ពំ សញ្ចេ ច អភុប្បេ ច ។ ចុន្ទិតកោន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ សង្ឃេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ។ សង្ឃេន ទិដ្ឋេ ភោតិ ឈ្លោ ភោតិ ឈ្លោ ជានិតព្ពំ ។

(១៦៣) សួរថា អកចោទត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច អ្នកជាប់ចោទត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច វិនយធរត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា អ្នកចោទត្រូវ បតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា អ្នកចោទត្រូវតាំងនៅក្នុងធម៌ ៥ យ៉ាង ទើបចោទអ្នកដទៃបាន គឺតាំងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងនិយាយត្រូវតាមកាល មិននិយាយខុសកាល ១ នឹងនិយាយពាក្យពិត មិននិយាយពាក្យដែលមិនពិត ១ នឹងនិយាយពាក្យផ្អែមល្ហែម មិននិយាយពាក្យទ្រគោះ ១ នឹងនិយាយពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិននិយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ១ នឹងនិយាយដោយមេត្តាចិត្ត មិននិយាយដោយសេចក្តីស្អប់ ១ ។ អ្នកចោទត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា អ្នកជាប់ចោទត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា អ្នកជាប់ចោទត្រូវតាំងនៅក្នុងធម៌ ៤ យ៉ាង គឺ កុង្ខសច្ចវាទា ១ កុង្ខអកុប្បធម៌ គឺសេចក្តីមិនក្រោធចំពោះអ្នកចោទ ចំពោះវិនយធរ ចំពោះសង្ឃ ១ ។ អ្នកជាប់ចោទត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា សង្ឃត្រូវដឹងពាក្យដែលពាក់ទងគ្នា នឹងពាក្យដែលមិនពាក់ទងគ្នា គឺដឹងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុងរបស់អ្នកចោទមានប៉ុណ្ណេះ របស់អ្នកជាប់ចោទមានប៉ុណ្ណេះដែរ ។

សង្ឃេន វា បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ អនុវិជ្ជកេន កតំ បដិ-
បជ្ជិតព្ពន្តិ ។ អនុវិជ្ជកេន យេន ឆម្ភេន យេន
វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អធិករណំ វូប-
សម្មតិ តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្ពំ ។ អនុវិជ្ជកេន
វា បដិបជ្ជិតព្ពំ ។

(១៦៤) ឧភោសង្ឃោ កាមត្តាយ
បវារណាយ កាសុ្ស ការណាយ
បរិវាសោ កាមត្តាយ
មូលាយ បដិកស្សនា កាសុ្ស ការណាយ
មានត្តំ កាមត្តាយ
អព្ភានំ កាសុ្ស ការណាយ ។
ឧភោសង្ឃោ សមក្ខត្តាយ
វិសុទ្ធត្តាយ បវារណាយ
បរិវាសោ មានត្តត្តាយ
មូលាយ បដិកស្សនា ឯក្ខមាត្តាយ
មានត្តំ អព្ភានត្តាយ
វិសុទ្ធត្តាយ អព្ភានំ ។

សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា វិន័យធរត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា អធិករណ៍នោះតែងរម្ងាប់បានដោយធម៌ណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា វិន័យធរត្រូវរម្ងាប់អធិករណ៍នោះឯង ដោយធម៌នោះ ។ ចុះ ។ វិន័យធរត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះឯង ។

(១៦៤) សួរថា ការឆ្លើយឧបោសថ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ឆ្លើយបវារណា ដើម្បីអ្វី ឆ្លើយវារិស ដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ឆ្លើយការពាក់កឋិនមកជាក់កឋិនមូលបត្តិ ដើម្បីអ្វី ការប្រព្រឹត្តិមានត្តដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ឆ្លើយអព្ភានកម្ម ដើម្បីអ្វី ។ ឆ្លើយថា ឆ្លើយឧបោសថដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ឆ្លើយបវារណា ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យសង្ឃស្អាតជាយវិសេស ឆ្លើយវារិស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មានត្ត ឆ្លើយការពាក់កឋិនមកជាក់កឋិនមូលបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងសង្កត់សង្កិន (នូវបារិសកកឋិនឲ្យរាងចាល) ការប្រព្រឹត្តិមានត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អព្ភានកម្ម ឆ្លើយអព្ភានកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងឲ្យកឋិនោះស្អាតបរិសុទ្ធ ។

ឆដ្ឋា ឧោសា កយោ មោហា
ថេរេ ច បរិភាសតិ
កាយស្ស ភេទា ឧបប្បជ្ជោ
ខតោ ឧបហតិន្ទ្រិយោ
និរយំ គច្ឆតិ ឧម្មេធោ
ឆ ច សិក្ខាយ តារវោ ។
ឆ ចាមិសំបិ[1] និស្សយ
ឆ ច និស្សយ បុក្កលំ
ឧភោ ឃតេ វិវជ្ជេត្វា
យថា ឆម្ភោ តថា ភវេ ។
ភោជនេ ឧបជាហី ច
ចណ្ឌោ ច បរិភាសភោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តិតិ ភេទេតិ
តានិសោ ចោទភោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
ឧបភណ្ឌកំ ជបេ្បតិ[2] ជិម្ហំ បេក្ខតិ
វីតិហារតិ ភុម្មកំ បជិសេវតិ

---

១ ឧ. ម. ន ច អាមិសំ ។ ២ ឧ. ម. ជិប្បតិ ។

បុគ្គលណា ពោលមើលងាយភ្លក់តិក្ខុដាវេវៈ ព្រោះស្រឡាញ់ ព្រោះស្អប់ ព្រោះខ្លាច ឬ ព្រោះវង្វេង បុគ្គលនោះឈ្មោះ ថាជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា ដាអ្នកបៀតបៀនខ្លួនឯង ផ្តាច់បង់ឥន្ទ្រិយ (មានសទ្ធិន្ទ្រិយជាដើម) ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា មិនមានសេចក្តីគោរពក្នុងសិក្ខា លុះទំលាយកាយទៅ តែងទៅកាន់នរក ។ (ព្រោះហេតុនោះ) វិនយធរ ត្រូវវៀរហេតុទាំងពីរនេះ គឺ កុំអាស្រ័យអាមិសៈ ១ កុំអាស្រ័យបុគ្គល[1] ១ ត្រូវតែវិនិច្ឆ័យ សេចក្តីតាមសមគួរដល់ធម៌ ។ តិក្ខុដែលមានសេចក្តីក្រោធខ្លាំង ចង់សេចក្តីក្រោធទុក តាមអាក្រក់ ពោលតិះដៀល លើកអនាបត្តិថាជាអាបត្តិវិញ អ្នកភោទដូច្នោះឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ តិក្ខុនឿយណាយ ត្រូវតែស្វែងរកតែទោស ធ្វើការវិនិច្ឆ័យឲ្យសាបសូន្យ សេពគប់តែផ្លូវដែលខុស ។ គឺប្រកាស

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់សេចក្តីថា តិក្ខុដាវិនយធរមិនត្រូវលះដោយអគតិ មានឆន្ទាគតិជាដើមទេ តែកុំយល់ឃើញថា លោកនេះជាឧបដ្ឋាយ៍ ជាអាចារ្យ របស់អញជាដើម ។

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ថោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ
អកាលេន ថោទេតិ អភូតេន
ជរុសេន អនត្ថសញ្ហិតេន
ទោសន្តរេ ថោទេតិ ឆោ មេត្តចិត្តោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ថោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
ឆម្មាឆម្មំ ន ជានាតិ
ឆម្មាឆម្មស្ស អកោវិទោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ថោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
វិនយាវិនយំ ន ជានាតិ
វិនយាវិនយស្ស អកោវិទោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ថោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
ភាសិតាភាសិតំ ន ជានាតិ
ភាសិតាភាសិតស្ស អកោវិទោ

នូវអាបត្តិ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះក៏ឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង បុគ្គលអ្នកចោទដោយមិនត្រូវតាមកាល ដោយអាគ្យមិនពិត ដោយពាក្យទ្រគោះ ដោយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចោទដោយស្អប់ មិនចោទដោយមេត្តាចិត្ត លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នេះក៏ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងធម៌នឹងអធម៌ មិនឈ្លាសយល់ធម៌នឹងអធម៌ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះក៏ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងវិន័យនឹងអវិន័យ មិនឈ្លាសយល់វិន័យនឹងអវិន័យ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះ ឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងកាសិតនឹងអកាសិត មិនឈ្លាសយល់កាសិតនឹង

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទេតោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

អាចិណ្ណោ ចាចិណ្ណំ ន ជានាតិ

អាចិណ្ណោ ចាចិណ្ណស្ស អតោរិតោ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទេតោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

បញ្ញត្តាបញ្ញត្តំ ន ជានាតិ

បញ្ញត្តាបញ្ញត្តស្ស អតោរិតោ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទេតោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

អាបត្តាចាបត្តិំ ន ជានាតិ

អាបត្តាចាបត្តិយោ អតោរិតោ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទេតោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

លហុកតរុកំ ន ជានាតិ

អភាសិត លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះ ឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងកិច្ចវត្តដែលអ្នកប្រាជ្ញសន្សំ នឹងមិនសន្សំ មិនឈ្វេងយល់កិច្ចវត្តដែលអ្នកប្រាជ្ញសន្សំនឹង មិនសន្សំ លើកអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងសិក្ខាបទ ដែលព្រះមានព្រះ ភាគបញ្ញត្តនឹងមិនបានបញ្ញត្ត មិនឈ្វេងយល់សិក្ខាបទ ដែល ព្រះមានព្រះភាគបញ្ញត្តនឹងមិនបានបញ្ញត្ត លើកអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គល មិនដឹងនូវអាបត្តិនឹងអនាបត្តិ មិនឈ្វេងយល់ដល់អាបត្តិនឹង អនាបត្តិ លើកអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះ ថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងលហុកាបត្តិ នឹងគរុកាបត្តិ

លហុកគរុកសប្ប អភោវាទោ

អជាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តាធិសោ ថោទកោ ឈាបេតំ អត្តានំ ។

សារាសេសានារាសេសំ ន ជាជាតំ

សារាសេសានារាសេសសប្ប អភោវាទោ

អជាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តាធិសោ ថោទកោ ឈាបេតំ អត្តានំ ។

ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ ន ជាជាតំ

ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លសប្ប អភោវាទោ

អជាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តាធិសោ ថោទកោ ឈាបេតំ អត្តានំ ។

បុព្ពាបរំ ន ជាជាតំ

បុព្ពាបរសប្ប អភោវាទោ

អជាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តាធិសោ ថោទកោ ឈាបេតំ អត្តានំ ។

អនុសន្ធិវចនបថំ ន ជាជាតំ

មិនឈ្វេងយល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ លើកនូវអនាបត្តិថា
ជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថាជុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិន
ដឹងនូវសាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ មិនឈ្វេងយល់
ដល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ លើកអនាបត្តិថាជា
អាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថាជុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិន
ដឹងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ មិនឈ្វេងយល់ដល់ទុដ្ឋុល្លា-
បត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នក
ចោទដូច្នោះឈ្មោះថាជុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងពាក្យខាង
ដើមនឹងពាក្យខាងចុង មិនឈ្វេងយល់ពាក្យខាងដើមនឹង
ពាក្យខាងចុង លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះ
ឈ្មោះថា ជុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងគន្លងនៃពាក្យគ្នា

ចោទនាកណ្ឌំ ឧទានគាថា

អនុសន្ធិវចនបថស្ស អកោវិទោ

អភាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតំ អត្តានន្តិ ។

ចោទនាកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(១៦៥) ចោទនា អនុវិជ្ជញ្ច[1]

អាទិ ម្ហលេនុចោសថោ

តតិ ចោទនកណ្ហាមិ

សាសនំ បតិដ្ឋាបយន្តិ ។

---

១ ឧ. អនុវិជ្ជា ច ។

ចោទនាកណ្ឌ ឧទ្ទានគាថា

មិនឈ្លើយយល់គន្លងនៃពាក្យតគ្គ លើកន្លងអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ

អ្នកចោទដូច្នោះ ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។

ចប់ ចោទនាកណ្ឌ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃចោទនាកណ្ឌនោះ ដូចខ្លះ

(១៦៥) និយាយអំពីអ្នកចោទនឹងវិនិច្ឆយ ១ ការចោទមាន

អ្វីជាខាងដើម នឹងមានមូលប៉ុន្មាន ១ សួរថាការធ្វើទុច្ចោសថ

ដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ១ ដំណើរក្នុងចោទនាកណ្ឌ (នេះ) ជា

គ្រឿងញុំាងសាសនាឲ្យឋិតថេរ ។

ប្ញទ្បសង្គីរមំ

(១៦៦) សង្កាមាវចរេន តិក្ខត្តុំ សង្ឃំ ឧបសង្ក-
មន្តេន ជីវចិត្តេន សង្ឃោ ឧបសង្កមិតព្ពោ រជោហ-
រណាសមេន ចិត្តេន អាសនកុសលេន ភវិតព្ពំ ឯសន្ថ-
ក្កុសលេន ថេរេ តិក្ខ្ម អនុប្បទ្ទន្តេន នវេ តិក្ខ្ម
អាសនេន អប្បដិពាហន្តេន យថាបដិរូបេ អាសនេ
ឯសីទិតព្ពំ អនាបាកដិកេន ភវិតព្ពំ អតិរច្ឆានកថិ-
កេន សាមំ វា ឧម្មោ ភាសិតព្ពោ បរេ វា អវ្ឈ-
សិតព្ពោ អរិយោ វា តុណ្ហីភាវោ នាតិមញ្ញិតព្ពោ ។
សង្ឃេន អនុមតេន បុគ្គលេន អនុវិជ្ជកេន អនុវិជ្ជិតុ-
កាមេន ន ឧបជ្ឈាយោ បុច្ឆិតព្ពោ ន អាចរិយោ

ចូឡវគ្គ

[១៦៦] ភិក្ខុអ្នកចូលកាន់សង្គ្រាម[1] ឈ្មោះថាចូលទៅកាន់ដំទុំសង្ឃ គប្បីបន្ទាបបន្ទន់ចិត្ត ចូលទៅកាន់សង្ឃ គប្បីជាអ្នកមានចិត្តស្មើដោយកំណាត់សំពត់សម្រាប់ដួតនូវធូលី គប្បីជាអ្នកឈ្វាសក្នុងអាសនៈ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងការអង្គុយ កុំអង្គុយប្រៀតប្រៀតពួកភិក្ខុថាស់ កុំឃាត់អាសនៈពួកភិក្ខុ គប្បីអង្គុយលើអាសនៈតាមសមគួរ គប្បីជាអ្នកមិនពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ផ្សេង ។ កុំពោលពាក្យតិរច្ឆានកថា គប្បីសំដែងធម៌ដោយខ្លួនឯងផង គប្បីនិមន្តភិក្ខុដទៃឲ្យសំដែងផង កុំមើលងាយព្រះអរិយៈដែលមានសភាពជាអ្នកស្ងប់ស្ងៀមផង ។ ភិក្ខុជាវិនយធរដែលសង្ឃឲ្យនូវអនុម័ត[2] ហើយមានប្រាថ្នានឹងវិនិច្ឆ័យសេចក្តី មិនត្រូវសួរកេះបដ្ឋាយ៍ មិនត្រូវសួរ

---

១ ការប្រដុំសង្ឃដើម្បីរម្ងាប់ ឬវិនិច្ឆ័យ នូវអធិករណ៍ ហោចហៅថា សង្គ្រាម ។ ឯចពួកឆ្កើបុគ្គលភ័ក្តិ ក្នុងនគរវេសាលី ដែលជាសត្រូវដល់ខ្លួនផង ដល់សាសនាផង នាំគ្នាសំដែងខុសធម៌ខុសវិន័យ ដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ។ ភិក្ខុណាសង្កត់សង្កិនលទ្ធិរបស់ពួកវជ្ជីបុត្ត ដែលជាសត្រូវទាំងនោះ ទំងចូលទៅក្នុងទីនោះ ហើយធ្វើសេចក្តីវិនិច្ឆ័យឲ្យជាប់ស្រេចដោយបំភ្លឺនូវវោទៈរបស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម ដូចជាព្រះយសត្ថេរ (អដ្ឋកថា) ។ ២ យល់តាមឬយល់ព្រម ពាក្យនេះជាពាក្យផ្ទាស់ប្តូរគ្នា ទំងពាក្យអនុញ្ញាត ។

បុច្ឆិតព្ពោ ន សន្ធិវិហារិកោ បុច្ឆិតព្ពោ ន អន្តេ-
វាសិកោ បុច្ឆិតព្ពោ ន សមានុបជ្ឈាយកោ បុច្ឆិតព្ពោ
ន សមានាចរិយកោ បុច្ឆិតព្ពោ ន ជាតំ បុច្ឆិតព្ពោ
ន ជាមំ បុច្ឆិតព្ពំ ន តោត្តំ បុច្ឆិតព្ពំ ន អាគមោ
បុច្ឆិតព្ពោ ន ភុលបព្ពនេសោ បុច្ឆិតព្ពោ ន ជាតិភូមិ
បុច្ឆិតព្ពា ។ កឹ ការណា ។ អត្រស្ស បេមំ វា
នោសោ វា បេមេ វា សតិ នោសេ វា សតិ ឆន្ទា-
បិ តច្ឆេយ្យ នោសាបិ តច្ឆេយ្យ មោហាបិ តច្ឆេយ្យ
ភយាបិ តច្ឆេយ្យ ។ សង្ឃេន អនុមតេន បុគ្គលេន
អនុវិជ្ជកេន អនុវិជ្ជតុកាមេន សង្ឃតរុកេន ភវិតព្ពំ
នោ បុគ្គលតរុកេន ធម្មតរុកេន ភវិតព្ពំ នោ
អាមិសតរុកេន អត្តវសិកេន ភវិតព្ពំ នោ បរិសភព្យ-
យេន តាលេន អនុវិជ្ជិតព្ពំ នោ អតាលេន ភូតេន
អនុវិជ្ជិតព្ពំ នោ អភូតេន សល្លេន អនុវិជ្ជិតព្ពំ នោ

រកអាចារ្យ មិនត្រូវសួររកសទ្ធិវិហារិក មិនត្រូវសួររកអន្តេវាសិក មិនត្រូវសួររកបុគ្គលដែលមានឧបជ្ឈាយ៍ស្មើគ្នា មិនត្រូវសួររកបុគ្គលដែលមានអាចារ្យស្មើគ្នា មិនត្រូវសួររកជាតិ (មានកំណើតជាដើម) មិនត្រូវសួររកនាម មិនត្រូវសួររកគោត្រ មិនត្រូវសួររកអាគម (វិជ្ជាចំណេះថា លោកចេះពោលនិកាយ មានទីឃនិកាយជាដើម) មិនត្រូវសួររកត្រកូលនឹងប្រទេស មិនត្រូវសួររកជាតិភូមិ (ស្រុកកំណើត) ។ ព្រោះហេតុអ្វី (ឃានជាមិនត្រូវឲ្យសួរដូច្នេះ) ។ (ព្រោះថា) សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីស្អប់ក្តី នឹងមានដល់បុគ្គលជាវិន័យធរនោះ គាលបើមានសេចក្តីស្រឡាញ់ នឹងសេចក្តីស្អប់ហើយ (វិនយធរនោះ) មុខជាលំអៀងព្រោះស្រឡាញ់ ឬលំអៀងព្រោះស្អប់ លំអៀងព្រោះវង្វេង ឬក៏លំអៀងព្រោះខ្លាច (មិនខាន) ។ ភិក្ខុជាវិន័យធរដែលសង្ឃឃានអនុម័តហើយ មានឫទ្ធានឹងវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ត្រូវមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងសង្ឃ កុំធ្ងន់ទៅក្នុងបុគ្គល ត្រូវមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម កុំធ្ងន់ទៅក្នុងអាមិសៈជាអ្នកលុះក្នុងអំណាចនៃប្រយោជន៍ មិនត្រូវបណ្តែតបណ្តាយតាមសេចក្តីគាប់ចិត្តបរិស័ទ្ធ គប្បីវិនិច្ឆ័យសេចក្តីតាមគាល កុំវិនិច្ឆ័យសេចក្តីឲ្យខុសគាល ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយពាក្យពិត កុំវិនិច្ឆ័យដោយពាក្យមិនពិត ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ដោយពាក្យស្មើមល្អម កុំវិនិច្ឆ័យ

ជុសេន អត្តសញ្ញិតេន អនុវិជ្ជិតព្ពំ នោ អនត្តសញ្ញិ-
តេន មេត្តចិត្តេន អនុវិជ្ជិតព្ពំ នោ នោសន្តវេន ន ឧ-
បកណ្ណកជប្បិតា ភវិតព្ពំ ន ជិម្ហំ បេក្ខិតព្ពំ ន អក្ខិ
ឯក្ខឯតព្ពំ ន ភមុកំ ឧក្ខិបិតព្ពំ ន សីសំ ឧក្ខិបិតព្ពំ
ន ហត្ថវិការេ ការាបេតព្ពោ ន ហត្ថមុទ្ទា ន សេដ្ឋតញ្ច
អាសនកុសលេន ភវិតព្ពំ ឯសជ្ជកុសលេន យុគមត្តំ
បេក្ខន្តេន អត្តំ អនុវិធិយន្តេន សគេ អាសនេ ឯសីទិ-
តព្ពំ ន ច អាសនាវុដ្ឋាតព្ពំ ន វីតិហាតព្ពំ ន ភុម្មត្តា
សេវិតញ្ច ន ភិយ្យោវិក្ខេបកំ [1] កណិតព្ពំ អត្តវិតេន
ភវិតព្ពំ អសាហសិកេន អចណ្ឌិកេតេន ភវិតព្ពំ វច-
ឧក្ខរមេន មេត្តចិត្តេន ភវិតព្ពំ ហិតានុកម្បិនា ការុ-
ណិកេន ភវិតព្ពំ ហិតបរិសក្កិនា អសម្ផប្បលាបិនា
ភវិតព្ពំ បរិយន្តការិនា អវេរវសិកេន ភវិតព្ពំ អនសុ-
រុត្តេ អត្ថា បរិក្ខហោតព្ពោ បរេ បរិក្ខហោតព្ពោ
ហោនកោ បរិក្ខហោតព្ពោ ពុទ្ធិតកោ បរិក្ខហោតព្ពោ

---

១ ម. ម. ៣ភេវិក្ខេបកំ ។

សេចក្តីដោយពាក្យទ្រគោះ ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយពាក្យដែលមានប្រ-
យោជន៍ កុំវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តី
ដោយមេត្តាចិត្ត កុំវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយសំអប់ កុំនិយាយខ្សឹបដិតត្រចៀក
កុំសែ្វងរកតែទោសខុស កុំមិចភ្នែក កុំញាក់ចិញ្ចើម កុំដក់ក្បាល កុំធ្វើ
វិការៈផ្សេង ។ ដោយដៃ កុំបង្ហាញដៃទេ ត្រូវឈ្វាសក្នុងអាសនៈ ឈ្វាស
ក្នុងការអង្គុយ គប្បីសំឡឹងមើលត្រឹមតែមួយជួរនឹម ត្រូវពិចារណាសេច-
ក្តីសិនហើយសឹមអង្គុយលើអាសនៈរបស់ខ្លួន កុំក្រោកចាកអាសនៈ កុំធ្វើ
ការវិនិច្ឆ័យឲ្យសាបសូន្យ កុំសេពគប់ផ្លូវខុស គឺកុំប្រកាសអាបត្តិ កុំ
និយាយសំដីបោះបោក កុំនិយាយរួសរាន់ពេក កុំនិយាយហ៊ាសហួស កុំ
កាចអាក្រក់ ត្រូវចេះអត់ធ្មត់ ត្រូវមានមេត្តាចិត្ត មានចិត្តអនុគ្រោះចំពោះ
ប្រយោជន៍ ត្រូវមានចិត្តប្រកបដោយករុណា សែ្វងរកនូវប្រយោជន៍ កុំ
ពោលពាក្យរោយរាយ ត្រូវពោលពាក្យឲ្យមានទីបំផុត កុំលុះអំណាចនៃ
ពៀរ កុំពោលពាក្យអសុរស ត្រូវសួរដំណើរខ្លួន (ថាអាត្មាអញអាចនឹង
វិនិច្ឆ័យសេចក្តីបានឬទេ) ត្រូវសួរដំណើរបុគ្គលដទៃ (ថាបរិសទ្យនេះអាច
សុខចិត្តដោយសេចក្តីអឿនឮ្ហសដែរឬទេ) ត្រូវសួរដំណើរបុគ្គលអ្នកបោះ
(ថាអ្នកបោះនេះប្រកបដោយនបិឬទេ) ត្រូវសួរដំណើរអ្នកឆាប់បោះ

អធម្មវាទិកោ បរិក្កមេតព្ពោ អធម្មចុទិតកោ បរិក្ក-
មេតព្ពោ ធម្មវាទិកោ បរិក្កមេតព្ពោ ធម្មចុទិតកោ
បរិក្កមេតព្ពោ វុត្តំ អហាបេន្តេន អវុត្តំ អប្បកាសេន្តេន
ទិដ្ឋាលោកេ បទព្យញ្ជនាទិ សាធុកំ ឧគ្គហេត្វា បរេ
បដិបុច្ឆិត្វា យថាបដិញ្ញាយ កាវេតព្ពោ វេទោ បហា-
សេតព្ពោ[1]ភិក្ខុ អស្សាសេតព្ពោ ចណ្ឌោ និសេធេតព្ពោ
អសុចិ វិការវេតព្ពោ[2] ទុជ្ជមច្ចវេន ន ឆន្ទាគតិ
គន្តព្ពា[3] ន ទោសាគតិ គន្តព្ពា ន មោហាគតិ គន្តព្ពា
ន ភយាគតិ គន្តព្ពា[4] មជ្ឈត្តេន ភវិតព្ពំ ធម្មេសុ ច
បុគ្គលេសុ ច ។ ឯវញ្ហិ បន អនុវិជ្ជកោ អនុវិជ្ជមា-
នោ សត្ថុ ចេវ សាសនកវេ ហោតិ វិញ្ញូនំ សព្រ-
ហ្មចារីនំ បិយោ ច មនាបោ ច គរុ ច
ភាវនីយោ ច ។

---

๑ ម. ប. មន្តោ ហាសេតព្ពោ ។ វេទោ បហាសេតព្ពោតិ មន្តោ មេមូហោ
បគ្គណ្ហាតព្ពោតិ អដ្ឋកថា ។ ๒ ម. ហាវេតព្ពោ ។ ๓–๔ ម. ន ឆន្ទាគតិ គន្តព្ពំ ។ ប ។
ន ភយាគតិ គន្តព្ពំ ។

ត្រូវសួរដំណើរអ្នកចោទមិនត្រូវតាមធម៌ ត្រូវសួរដំណើរអ្នកជាប់ចោទមិនត្រូវតាមធម៌ ត្រូវសួរដំណើរអ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ត្រូវសួរដំណើរអ្នកជាប់ចោទត្រូវតាមធម៌ កុំបំបាត់ពាក្យអ្នកចោទ ឧទ្ធរអ្នកជាប់ចោទ ដែលនិយាយមកហើយ កុំប្រកាសផ្សាយពាក្យដែលអ្នកចោទ ឧទ្ធរអ្នកជាប់ចោទមិនទាន់បាននិយាយ ត្រូវរៀនបទឧទ្ធរព្យញ្ជនៈដែលទាក់ទងគ្នា ឲ្យចេះចាំស្ទាត់ហើយសួរបុគ្គលដទៃទៀត សឹមវិនិច្ឆ័យសេចក្តីតាមពាក្យប្តេជ្ញា ត្រូវធ្វើអ្នកមានបញ្ញាទន់ឲ្យរឹងមាំ ត្រូវធ្វើអ្នកដែលមានសេចក្តីគិតគ័យឲ្យស្រួលបួលត្រូវគំរាមបុគ្គលដែលគាប ត្រូវឲ្យបុគ្គលដែលជាអលជ្ជីសំដែងអាបត្តិចេញ ត្រូវមានចិត្តត្រង់ មានចិត្តទន់ កុំលុះឆន្ទាគតិ កុំលុះទោសាគតិ កុំលុះមោហាគតិ កុំលុះភយាគតិ ត្រូវជាអ្នកមានខ្នងតាំងនៅជាកណ្តាលចំពោះធម៌ផង ចំពោះបុគ្គលផង ។ កាលបើវិន័យធរបានវិនិច្ឆ័យតាមទំនងយ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសាសនារបស់ព្រះសាស្តា (ឲ្យរុងរឿង) ផង ឈ្មោះថាជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរនៃសព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកចេះដឹងផង ។

[๑๒๗] สุตฺตุ สมนฺตปาสาทิกาย วินยฏฺ ฐกถาย อาคตา วิญฺญาปนาย ปฏิปุจฺฉา ปวารณาย ปวารณา โจทนาย โจทนา สารณาย สารณา สาปตฺติยา สาปตฺติยํ ปลิโฆนาย ปลิโฆโน วินิจฺฉยาย วินิจฺฉโย สนฺทิฏฺฐาย สนฺทิฏฺฐา ปาปาปกมนาย ปาปาปกมนํ ทุฏฺฐุลฺลานิ ปุคฺคลานิ อาปชฺชนาย เวสาลานิ ภิกฺขูนิ สมฺปชฺชนาย[๑] สงฺฆา สมฺปริจฺฉนาสมฺปาปุณนาย สงฺฆสฺส อนุมตา ปุคฺคลา ปเวทนาย ปเวทโน อาปตฺติภาวกรณาย ฯ วินโย สวนาย สวโน

๑ สงฺคหฏฺฐายาติ กตฺตุจิ โปตฺถเก ทิสฺสติ ฯ

(១៦៧) សុត្តៈគឺទុកតោរិតង្គ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹង ប្រៀបធៀប (នូវអាបត្តិ នឹងអនាបត្តិ) សេចក្តីឧបមា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងពន្យល់សេចក្តីឲ្យច្បាស់ អត្ថ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងឲ្យដឹងច្បាស់ បដិបុច្ឆា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងដឹកលំទុក (នូវបុគ្គល) ឧកាសកម្ម (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការចោទ ការចោទ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងរំលឹក (នូវទោសតូចនឹងទោសធំ) ការរំលឹកទោស ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងធ្វើ (បុគ្គលនោះ) ឲ្យមានមាត់ពាក្យ អំពើដែលធ្វើឲ្យមានមាត់ពាក្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការតង្កល់ ការតង្កល់ ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងដឹកលំទុកនូវការវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ការវិនិច្ឆ័យ ដើម្បីប្រយោជន៍ពិចារណា (នូវទោសតូចនឹងទោសធំ) ការពិចារណាដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងដឹងនូវហេតុគួរនឹងមិនគួរ (ដឹងអាបត្តិ នឹងអនាបត្តិ គួរកាបត្តិ នឹងលហុកាបត្តិ) ការដឹងនូវហេតុគួរនឹងមិនគួរ ដើម្បីប្រយោជន៍សង្កត់សង្កិនពួកបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស នឹងដើម្បីប្រយោជន៍លើកដំកើងនូវពួកកិក្ខុដែលមានសីលដាច់ស្រេចញ៉ាញ់ ជំនុំសង្ឃ ដើម្បីប្រយោជន៍ទទួលនូវការវិនិច្ឆ័យ បុគ្គល គឺពួកកិក្ខុដែលសង្ឃអនុញ្ញាតហើយ គួរដល់តំណែងជាធំតាមចំណែក នឹងគួរដល់តំណែងជាអ្នកពោលពាក្យពិត ៗ វិនិច្ឆ័យ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីសង្រួម សេចក្តីសង្រួម ដើម្បី

ចូឡសង្គាមំ អរិយ្យដិសារត្តទីកាយ បដិបត្តិ

អរិយ្យដិសារត្តាយ អរិយ្យដិសារោ ចាមុដ្ឋត្តាយ ចាមុដ្ឋំ
បីតត្តាយ បីតិ បស្សទ្ធត្តាយ បស្សទ្ធិ សុខត្តាយ សុខំ
សមាធត្តាយ សមាធិ យថាភូតញ្ញាណទស្សនត្តាយ
យថាភូតញ្ញាណទស្សនំ និព្ពិទត្តាយ និព្ពិទា វិរាគត្តាយ
វិរាគោ វិមុត្តត្តាយ វិមុត្តិ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនត្តាយ
វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនំ អនុប្បាទាបរិនិព្វានត្តាយ ។ ឯតទត្ថា
កថា ឯតទត្ថា មន្តនា ឯតទត្ថា ឧបនិសា ឯតទត្ថំ
សោតាវធានំ យទិទំ អនុប្បាទា ចិត្តស្សវិមោក្ខាតិ ។

ប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីមិនក្តៅក្រហាយចិត្ត សេចក្តីមិនក្តៅក្រហាយចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចាំមុដ្ឋៈ គឺសេចក្តីរីករាយខ្លួន ចាំមុដ្ឋៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បីតិ គឺសេចក្តីរីករាយដ៏ក្លា បីតិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បស្សទ្ធិ គឺសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ បស្សទ្ធិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សុខៈ សុខៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សមាធិ សមាធិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ គឺតុណ្ហីវិបស្សនា (វិបស្សនាខន់ខ្លី) យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់និព្វិទា គឺពលវិបស្សនា (វិបស្សនាមានកំឡាំង) និព្វិទា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិរាគៈ គឺអរិយមគ្គ វិរាគៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិមុត្តិ គឺអរហត្តផល វិមុត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិមុត្តិញាណទស្សនៈ គឺបច្চវេក្ខណញ្ញាណ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុបាទាបរិនិព្វាន គឺរំលត់មិនឲ្យមានបច្ច័យជាគ្រឿងប្រកាន់តទៅ ។ ព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរួចចាកសេចក្តីសៅហ្មងនៃចិត្ត ព្រោះមិនមានទុក្ខានជាគ្រឿងប្រកាន់ណា ការពោលនូវព្រះវិន័យ មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានន៎ុះជាប្រយោជន៍ ការប្រឹក្សានូវវិន័យ មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានន៎ុះជាប្រយោជន៍ ការពិចារណានូវវិន័យ មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានន៎ុះជាប្រយោជន៍ ការប្រុងស្តាប់នូវវិន័យ ក៏មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានន៎ុះជាប្រយោជន៍ ។

(๑๖๘) อนุโยควตฺตุं อิจฺเจวมาย[๑]

กุสเลน ปุจฺฉิมหา กตาวี

สมฺพุทฺธปุตฺตา สิกฺขาปทานุโลมิกานิ

กตานิ นาเคน สมฺพุทฺธเกน

วุตฺตานิ วิตฺถารโต อาคตานิ

อิทานิ อาจริยอโนทเยน[๒]

ปุพฺพาปรานิ น จ ตานิ ตตฺถ

กตานิ เตเนว จ

กมฺมานิ อธิกรณานิ

สมเถ ฐปิ อโนทเย

วตฺถุ ทุฏฺโฐ จ มูลฏฺฐ จ

กถา โมหาโร[๓] จ ตจฺฉโต

น จ สญฺจิจฺจ กุสโล

อิจฺฉาวิยา จ อโนทเย

ลทฺธปกฺขา อหิริกา

กณฺหาภิกฺขู อนาทเร

---

๑ นิสามเยติ กตฺตริ โอตฺตเร ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. อิทานา จาริยอโนทเย ๓ ฉ. ม. สมฺโมหา ฯ

[๑๖๘] ចូរអ្នកពិចារណានូវវត្តដែលគួរប្រព្រឹត្តតាម ដែលអនុលោមតាមនូវសិក្ខាបទ ដែលព្រះលោកនាថជាអ្នកប្រាជ្ញ មានបញ្ញាវង់វៃនាំមកដំកល់ទុក នឹងបញ្ញត្តទុកដោយប្រពៃ ឆ្លើយដំណើរបស់ខ្លួនដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរិសោកកុំឲ្យវិនាសកិក្ខណា មិនស្គាល់វត្តផង មិនស្គាល់វិបត្តិផង មិនស្គាល់អាបត្តិផង មិនស្គាល់និទានផង មិនឈ្វាសក្នុងអាការ គឺហេតុនឹងមិនមែនហេតុផង មិនស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុងផង មិនស្គាល់កម្មគួរឆ្លើយនឹងមិនគួរឆ្លើយដោយស្មើផង មិនស្គាល់កម្មផង មិនស្គាល់អធិករណ៍ផង មិនឈ្វាសក្នុងសមថៈផង ជាអ្នកត្រេកអរសិប់ជាដើមផង ជាអ្នកប្រទូស្តផង ជាអ្នកល្ងង់ផង លំអៀនព្រោះខ្មាចផង ព្រោះក្លេចស្មារតីផង មិនឈ្វាសក្នុងការប្រកាស ឲ្យអ្នកដទៃយល់ព្រមផង មិនឈ្វាសក្នុងការពិចារណា នូវហេតុនឹងមិនមែនហេតុផង តែងជាអ្នកបានបក្ខពួក (ស្មើនឹងខ្លួន) ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្មាស ប្រកបដោយកម្មខ្មៅ មិនអើពើ (ក្នុងធម៌នឹងបុគ្គល)

ចូឡសង្គាមំ សប្បដិភ្លេ

សវេ[1] តានិសកោ អក្ខុ

អប្បដិក្ខោតំ វុច្ចតិ ។

វត្តុំ វិរត្តី អាបត្តី

ឯទានំ អាការកោវិទោ

បុញ្ញបរំ បដាទាតំ

កតាកតំ សមេន ច

កម្មញ្ច អធិការណាញ្ច

សមថេ ចាបិ កោវិទោ

អវត្តោ អនុជ្ជោ អមុទ្ធោ ច

កយោ មោហា ន កច្ចតិ

សញ្ញត្តិយោ ច កុសលោ

ឯដ្ឋត្តិយោ ច កោវិទោ

លទ្ធបក្ខោ បាវិមនោ

សុក្កកម្មោ សការវេ

សវេ តានិសកោ អក្ខុ

សប្បដិក្ខោតំ វុច្ចតីតំ ។

ចូឡសង្គាមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ម. សចេ ។

ភិក្ខុបែបនោះលោកហៅថាបុគ្គលដែលបណ្តុំតលែងពាប់កាន ។
ភិក្ខុណាស្គាល់វត្ថុ ស្គាល់វិបត្តិ ស្គាល់អាបត្តិ ស្គាល់និទាន
ឈ្មោះក្នុងអាគារ ដឹងច្បាស់នូវពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាង
ចុង ដឹងនូវកម្មដែលគួរធ្វើ នឹងមិនគួរធ្វើ ដោយស្មើ ដឹងកម្ម
ផង ដឹងអធិករណ៍ផង ឈ្មោះក្នុងសមថៈផង មានចិត្តមិនបាន
ត្រេកអរ មិនបានប្រទូស្ត មិនបានរវៃផង មិនលំអៀនព្រោះ
ខ្លាច មិនលំអៀនព្រោះរវៃផង្ស្មារតី ឈ្មោះក្នុងការពន្យល
ឲ្យអ្នកដទៃយល់ ឈ្មោះក្នុងការពិចារណាមើលហេតុនឹងមិន
មែនហេតុ តែងជាអ្នកបានបច្ចក្ខភាព (ស្មើនឹងខ្លួន) ជាអ្នក
មានចិត្តខ្មាសបាប ប្រកបដោយកម្មស ប្រកបដោយសេចក្តី
គោរព ភិក្ខុបែបនោះឯង លោកហៅថាបុគ្គលដែលបណ្ឌិត
គប្បីវាប់រក ។

ចប់ ចុឡសង្គាម ។

ភាសុទ្ធោនំ

(๑๖๙) ឆឌចិត្តេន បុច្ឆយ្យ

ករុ សង្ឃ ន បុគ្គលេ

សុត្តំ សំសន្ធនត្ថាយ

វិនយោ ឆុគ្គហោន ច

ខន្ធានំ ចុទ្ឌសត្ថាមេ

ឯកុទ្ទេសំ ឥទំ ភគន្តំ ។

ទុតិយ គំបញ្ហាវិស្សជ្ជនាថេរវត្ថុ ដូច្នេះ

[១៦៩] និយាយអំពីភិក្ខុបួសរៀនសង្គ្រាមត្រូវបន្ទាបបន្ទប់ចិត្ត ១ វិន័យធរដែលសង្ឃបានអនុញ្ញាតហើយ មិនត្រូវសួរភេទុបដ្ឋាយ៍ជាដើម ១ វិន័យធរត្រូវមានចិត្តជ្រួនក្នុងសង្ឃ មិនត្រូវមានចិត្តជ្រួនក្នុងបុគ្គល ១ សុត្តៈប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍នឹងប្រៀបធៀបនូវអាបត្តិ នឹងអនាបត្តិជាដើម ១ ទុតិយភិក្ខុបួសសង្គ្រាមនេះ មានទុទ្ទេសតែមួយ លោកសំដែងទុកមកដោយសេចក្តីអនុគ្រោះដល់វិន័យ ។

មហាសង្គាបំ

(១៧០) សទ្ធាមាវចនេ តិក្ខាសោ សង្ខេ ភេរវន្តេ
វត្តុំ ជាឯតំ វិបត្តិ ជាឯតញ្ច អាបត្តិ ជាឯតញ្ច ឯធានំ
ជាឯតំ អាការេ ជាឯតញ្ច បុញ្ញបរំ ជាឯតំ តត-
តកំ ជាឯតំ តម្មំ ជាឯតំ អធិការណំ ជាឯតំ
សមវោ ជាឯតញ្ច ន ឆន្ទាគតិ គន្ថញ្ច[1] ន ទោសាគតិ
គន្ថញ្ច[2] ន មោហាគតិ គន្ថញ្ច[3] ន ភយាគតិ គន្ថញ្ច[4]
សញ្ញាបនីយេ ហានេ សញ្ញាបេតព្ពំ ឯជ្ឈាបនីយេ ហានេ
ឯជ្ឈាបេតព្ពំ បេក្ខនីយេ ហានេ បេក្ខិតព្ពំ បសាទនីយេ
ហានេ បសាទេតព្ពំ លទ្ធបក្ខោ ម្ហីតិ បភេបក្ខោ[5] ន្ទាវជា-
ឯតញ្ច តហុសុតោ ម្ហីតិ អប្បសុតោ ន្ទាវជាឯតញ្ច ថេរ-
តាភេម្ហីតិ ន្ទវកតភេ ន្ទាវជាឯតញ្ច អសម្បត្តំ ន ព្យាហ-
រិតព្ពំ សម្បត្តំ ធម្មតោ វិនយតោ ន បរិហារេបេតព្ពំ យេន
ធម្មេ យេន វិនយេ យេ សត្ថុសាសនេ តំ អធិ-
ការណំ រូបសម្មតិ តថា តំ អធិការណំ រូបសមេតព្ពំ ។

១–២–៣–៤ ម. ន ឆន្ទាគតិ គន្ថញ្ច ន ទោសាគតិ គន្ថញ្ច ន មោហាគតិ គន្ថញ្ច ន
ភយាគតិ គន្ថញ្ច ។ ៥ ឧ. ម. បរបក្ខោ ។

(១៧០) កិត្តិអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម គាលបើនិយាយ ក្នុងជំនុំសង្ឃ ត្រូវស្គាល់វត្ថុ ស្គាល់វិបត្តិ ស្គាល់អាបត្តិ ស្គាល់និទាន ស្គាល់អាការ ស្គាល់ពាក្យខាងដើមឆើមពាក្យខាងបុងបុង ស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើ ស្គាល់កម្ម ស្គាល់អធិករណ៍ ស្គាល់សមថៈ កុំលុះឆន្ទាគតិ កុំលុះទោសាគតិ កុំលុះមោហាគតិ កុំលុះភយាគតិ ត្រូវពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់ព្រមក្នុងទីដែលគួរឲ្យយល់ ត្រូវពិចារណាហេតុនឹងមិនមែនហេតុ ក្នុងទីដែលគួរពិចារណា សំឡឹងមើលក្នុងទីដែលគួរសំឡឹងមើល ត្រូវញុំងបុគ្គលដទៃឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងទីដែលគួរឲ្យជ្រះថ្លា កុំគប្បីមើលងាយពួកជនដទៃដោយគិតថា អាគ្នាអញបានបក្ខពួកហើយ កុំមើលងាយអ្នកចេះដឹងតិចដោយគិតថា អាគ្នាអញជាអ្នកចេះដឹងច្រើន កុំមើលងាយតិក្ខិដោយគិតថា អាគ្នាអញជាថេរៈចាស់ជាង កុំពោលខ្ជិះហេតុដែលមិនគាន់មកដល់ កុំញុំងហេតុដែលមកដល់ហើយ ឲ្យវិនាសចាកធម៌ ចាកវិន័យ អធិករណ៍ទោរម្ងាប់ដោយធម៌ណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា គប្បីរម្ងាប់អធិករណ៍នោះ ដោយធម៌ជាដើមនោះ។ បុ ។

(๑๗๑) វត្តុំ ជានិតព្វន្តិ អដ្ឋចារដិកាយំ[๑] វត្តុំ ជានិតព្វំ តេវីសសង្ឃាទិសេសានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ទ្វេអនិយតានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ទ្វេចត្តាឡីសនិស្សគ្គិយានំ[๒] វត្តុំ ជានិតព្វំ អដ្ឋាសីតិសតចាចិត្តិយានំ[๓] វត្តុំ ជានិតព្វំ ទ្វាទសចាដិទេសនីយានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ទុក្កដានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ទុព្ភាសិតានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ។

(๑๗๒) វិបត្តិ ជានិតព្វាតិ សីលវិបត្តិ ជានិតព្វា អាចារវិបត្តិ ជានិតព្វា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ជានិតព្វា អាជីវវិបត្តិ ជានិតព្វា ។

(๑๗๓) អាបត្តិ ជានិតព្វាតិ ចារដិកាបត្តិ ជានិតព្វា សង្ឃាទិសេសាបត្តិ ជានិតព្វា ថុល្លច្ចយាបត្តិ ជានិតព្វា បាចិត្តិយាបត្តិ ជានិតព្វា បាដិទេសនីយាបត្តិ ជានិតព្វា ទុក្កដាបត្តិ ជានិតព្វា ទុព្ភាសិតាបត្តិ ជានិតព្វា ។

---

๑ សព្ពត្ថ អដ្ឋិន្នំ ចារដិកានន្តិ ទិស្សតិ ។ ๒ ឧ. ម. ទ្វេបញ្ចាសនិស្សគ្គិយានំ ។ ๓ ម. អដ្ឋាសីតិសតំ បាចិត្តិយានំ ។

(๑๗๑) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់វត្ថុ គឺត្រូវស្គាល់វត្ថុនៃបាចិត្តិយ ๘ ស្គាល់វត្ថុនៃសង្ឃាទិសេស ๒๓ ស្គាល់វត្ថុនៃអនិយតៈ ๒ ស្គាល់វត្ថុនៃនិស្សគ្គិយៈ ๔๒ ស្គាល់វត្ថុនៃបាចិត្តិយៈ ๑๘๘ ស្គាល់វត្ថុនៃបាដិទេសនីយៈ๑๒ ស្គាល់វត្ថុនៃទុក្កដទាំងឆ្នាយ ស្គាល់វត្ថុនៃទុព្ភាសិតទាំងឆ្នាយ ។

(๑๗๒) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់វិបត្តិ គឺត្រូវស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិ ស្គាល់អាជីវវិបត្តិ ។

(๑๗๓) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អាបត្តិ គឺត្រូវស្គាល់អាបត្តិបាចិត្តិយ ស្គាល់អាបត្តិសង្ឃាទិសេស ស្គាល់អាបត្តិថុល្លច្ច័យ ស្គាល់អាបត្តិបាចិត្តិយៈ ស្គាល់អាបត្តិបាដិទេសនីយៈ ស្គាល់អាបត្តិទុក្កដ ស្គាល់អាបត្តិទុព្ភាសិត

(๑๗๔) និទានំ ជានិតព្វន្តិ អដ្ឋកថាវសេនេវ និទានំ ជានិតព្វំ តេវីសសង្ខ្យានិសេសានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទ្វេអនិយតានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទ្វេចត្តាឡីសនិស្សក្កិយានំ និទានំ ជានិតព្វំ អដ្ឋាសីតិសតាចិត្តីយានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទ្វានវុតិយានិនេសនីយានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទុក្កដានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទុព្ភាសិតានំ និទានំ ជានិតព្វំ ។

(๑๗๕) អាការោ ជានិតព្វោតិ សង្ខ្យា អាការតោ ជានិតព្វោ តស្សោ អាការតោ ជានិតព្វោ បុត្តស្សោ អាការតោ ជានិតព្វោ ធោនតោ អាការតោ ជានិតព្វោ បុថុនតោ អាការតោ ជានិតព្វោ ។ សង្ខ្យា អាការតោ ជានិតព្វោតិ បដិពលោ ឯ ខោ អយំ សង្ខ្យា ឥមំ អធិការំ វូបសមេតុំ ឆម្ភេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន ឧទាហុ ធោតំ ឯវំ សង្ខ្យា អាការតោ ជានិតព្វោ ។ តស្សោ អាការតោ ជានិតព្វោតិ បដិពលោ ឯ ខោ អយំ តស្សោ ឥមំ អធិការំ វូបសមេតុំ ឆម្ភេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន ឧទាហុ

(๑๗๔) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់និទាន គឺត្រូវស្គាល់និទានរបស់ឧភតោវិភង្គ ๘ ស្គាល់និទានរបស់សង្ឃាទិសេសវិភង្គ ๑๓ ស្គាល់និទានរបស់អនិយតៈវិភង្គ ๒ ស្គាល់និទានរបស់និស្សគ្គិយៈវិភង្គ ๓๐ ស្គាល់និទានរបស់បាចិត្តិយៈវិភង្គ ๑๙๒ ស្គាល់និទានរបស់បាដិទេសនីយៈវិភង្គ ๑๒ ស្គាល់និទានរបស់ខុទ្ទកសិក្ខាបទវិភង្គ ស្គាល់និទានរបស់មហាសិក្ខាបទវិភង្គ ។

(๑๗๕) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អាការ គឺត្រូវស្គាល់សង្ឃដោយអាការ ស្គាល់គណៈដោយអាការ ស្គាល់បុគ្គលដោយអាការ ស្គាល់អ្នកចោទដោយអាការ ស្គាល់អ្នកផ្ចាប់ចោទដោយអាការ ។ ពាក្យថាត្រូវស្គាល់សង្ឃដោយអាការ គឺត្រូវស្គាល់សង្ឃដោយអាការយ៉ាងនេះថា សង្ឃនេះគប្បីនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍នេះតាមធម៌ តាមវិន័យ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ឬមិនគប្បីរម្ងាប់ឬនទេ ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់គណៈដោយអាការ គឺស្គាល់គណៈដោយអាការយ៉ាងនេះថា គណៈនេះគប្បីនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍នេះតាមធម៌ តាមវិន័យ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ឬ

ตោតំ ឃវំ តណោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។ បុគ្គលោ អាការតោ ជានិតព្ពោតំ បដិ៣លោ ន្តុ ខោ អយំ បុគ្គលោ ឥមំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ឧម្មុន វិនយេន សត្ថុសាសនេន ន្តុ ធាហ្ម តោតំ ឃវំ បុគ្គលោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។ ចោទនាកោ អាការតោ ជានិតព្ពោតំ កច្ចុ ន្តុ ខោ អយមាយស្មា បញ្ចសុ ឧម្មុសុ បតិដ្ឋាយ បរំ ចោទេតំ ន្តុ ធាហ្ម តោតំ ឃវំ ចោទនាកោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។ ចុទិតកោ អាការតោ ជានិតព្ពោតំ កច្ចុ ន្តុ ខោ អយមាយស្មា ទ្វីសុ ឧម្មុសុ បតិដ្ឋាតោ សច្ច ច អកុប្បេ ច ន្តុ ធាហ្ម តោតំ ឃវំ ចុទិតកោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។

(๑๗๖) បុញ្ជមរំ ជានិតព្ពន្តិ កច្ចុ ន្តុ ខោ អយមាយស្មា វត្តតោ ឯ វត្តុំ សង្ឃមតិ វិបត្តតោ ឯ វិបត្តុំ សង្ឃមតិ អាបត្តតោ ឯ អាបត្តិំ សង្ឃមតិ អវជានិត្វា ឯ បដិជានាតិ បដិជានិត្វា ឯ អវជានាតិ អញ្ញេន ឯ អញ្ញំ បដិចរតិ ន្តុ ធាហ្ម តោតំ ឃវំ បុញ្ជមរំ ជានិតព្ពុំ ។

មិនអាចរម្ងាប់បាន ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់បុគ្គលដោយអាការ គឺស្គាល់បុគ្គលដោយអាការយ៉ាងនេះថា បុគ្គលនេះអាចនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍នេះ តាមធម៌ តាមវិន័យ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ឬមិនអាចរម្ងាប់បានទេ ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អ្នកចោទដោយអាការ គឺស្គាល់អ្នកចោទដោយអាការយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះ តំកល់នៅក្នុងធម៌ចាំង ៥ ទើបចោទបុគ្គលដទៃ ឬមិនបានតំកល់ទេ ។ ពាក្យថា ស្គាល់អ្នកជាប់ចោទ ដោយអាការ គឺស្គាល់អ្នកជាប់ចោទដោយអាការយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះ តំកល់នៅក្នុងធម៌ចាំងពីរគឺ សច្ចវាទា ១ អកុប្បធម៌ ១ ឬមិនបានតំកល់ទេ ។

(១៧៦) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង គឺត្រូវស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុងយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះកន្ទងនូវវត្ថុដោយវត្ថុផង កន្ទងនូវវិបត្តិដោយវិបត្តិផង កន្ទងនូវអាបត្តិដោយអាបត្តិផង គេចតែហើយប្តេជ្ញាផង ប្តេជ្ញាហើយគេចតែផង បំពានន្ទូវពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃផង ឬមិនបានកន្ទងគេចតែបំពានទេ ។

มหาสฬายตนวิภงฺคสุตฺตวณฺณนา

[๑๗๗] ตตฺถ จกฺขายตนนฺติ เกนฏฺเฐน จกฺขายตนนฺติ ฯ เปฯ มนายตนนฺติ เกนฏฺเฐน มนายตนนฺติ ฯ จกฺขายตนนฺติ จกฺขุ จกฺขายนฏฺเฐน จกฺข

បហាសង្ខារ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើ នឹងមិនគួរធ្វើជាដើម

[๑๗๗] ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើ គឺត្រូវស្គាល់មេថុនធម្ម ស្គាល់អនុលោមរបស់មេថុនធម្ម ស្គាល់បុព្វភាគ (ចំណែកខាងដើម) របស់មេថុនធម្ម ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់មេថុនធម្ម គឺត្រូវស្គាល់ការដួបប្រសព្វរបស់ដនពីរ ។ នាគ់ ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អនុលោមរបស់មេថុនធម្ម គឺបានដល់តិក្ខុបៀមអង្គជាតរបស់អ្នកដទៃដោយមាគ៌ារបស់ខ្លួន ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់បុព្វភាគរបស់មេថុនធម្ម គឺស្គាល់ទឹកសុក្កៈមានពណ៌ នឹងមិនមានពណ៌ ការចាប់ពាល់តាយស្ត្រី និយាយពាក្យអាក្រក់ចំពោះទ្វារមគ្គស្រី និយាយលួងឱ្យស្រី ឱ្យបម្រើខ្លួនដោយកាម និយាយដឹកនាំបុរសនឹងស្ត្រីឱ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ (សិក្ខាបទទាំង ៥ នេះជាបុព្វភាគរបស់មេថុនធម្ម) ។

[๑๗๘] ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្ម គឺត្រូវស្គាល់កម្ម ๑๖ យ៉ាង គឺស្គាល់អបលោកនកម្ម ๔ ស្គាល់ញត្តិកម្ម ๔ ស្គាល់ញត្តិទុតិយកម្ម ๔ ស្គាល់ញត្តិចតុត្ថកម្ម ๔ ។

(๑๗๙) อนิสฺสรณำ ชานิตพฺพนฺติ ปณฺฑิโจ อนิสฺสร-ณาโย ชานิตพฺพาโย วิวาทาธิกรณำ ชานิตพฺพำ อนุวา-ทาธิกรณำ ชานิตพฺพำ อาปตฺตาธิกรณำ ชานิตพฺพำ กิจฺจาธิกรณำ ชานิตพฺพำ ฯ

(๑๘๐) สมโถ ชานิตพฺโพติ สตฺต สมถา ชานิตพฺพา สมฺมุขาวินโย ชานิตพฺโพ สติวินโย ชา-นิตพฺโพ อมูฬฺหวินโย ชานิตพฺโพ ปฏิญฺญาตกรณำ ชานิตพฺพำ เยภุยฺยสิกา ชานิตพฺพา ตสฺสปาปิยสิ-กา ชานิตพฺพา ติณวตฺถารโก ชานิตพฺโพ ฯ

(๑๘๑) น ฉนฺทาคตินฺติ น ฉนฺทาคตึ[1] ฉนฺทาคตึ กโรนฺโต กโรติ ฉนฺทาคตึ กโรนฺโต ฯ ปเทกเทฺวา อยำ เม ธมฺมา-โย อาจริยาโย อาสทฺทิยาโย อาสงฺกิยาโย อาครหิยาโย สมาธิสมฺวตฺตนิโย สมาธิสมฺวตฺตนิโย สงฺกิลิฏฺโฐ สมฺกิลิฏฺโฐ ญาตีสาโลหิโต ภิกฺ-ขุสฺส อุกฺขิปนียกมฺมำ ตสฺสปาปิยสิกาย อธมฺมำ ธมฺโมติ ธมฺเม

---

๑ ม. น ฉนฺทาคตึ คจฺฉนฺโต ฯ

(๑๗๙) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អធិករណ៍ គឺត្រូវស្គាល់អធិករណ៍ទាំង ๔ យ៉ាង គឺស្គាល់វិវាទាធិករណ៍ ๑ ស្គាល់អនុវាទាធិករណ៍ ๑ ស្គាល់អាបត្តាធិករណ៍ ๑ ស្គាល់កិច្চាធិករណ៍ ๑ ។

(๑๘๐) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់សមថៈ គឺត្រូវស្គាល់សមថៈ ๗ យ៉ាង គឺស្គាល់សម្មុខាវិនយ ๑ ស្គាល់សតិវិនយ ๑ ស្គាល់អមូឡ្ហវិនយ ๑ ស្គាល់បដិញ្ញាតករណៈ ๑ ស្គាល់យេភុយ្យសិកា ๑ ស្គាល់តស្សបាបិយសិកា ๑ ស្គាល់តិណវត្ថារកៈ ๑ ។

(๑๘๑) ពាក្យថា កុំលុះឆន្ទាគតិ សេចក្តីថាកិរិយាដែលលុះឆន្ទាគតិ តើលុះឆន្ទាគតិដូចម្តេច ។ កិរិយាវិនាសធម៌តូចតូចក្នុងសាសនានេះ យោគយល់ថា បុគ្គលនេះជាមបដ្ឋាយ៍ ឬអាចារ្យ ជាសទ្ធិវិហារិក ឬអន្តេវាសិក ជាកិរិយាមានមបដ្ឋាយ៍ស្មើគ្នា ឬកិរិយាដែលមានអាចារ្យស្មើគ្នា ជាមិត្តធ្លាប់ឃើញគ្នាមុន ។ ឬជាមិត្តធ្លាប់សិនៈស្គាល់គ្នាមាំ ពុំនោះជាញាតិសាលោហិតរបស់អាត្មាអញ ដូច្នេះហើយកំសាំដែនឲ្យសាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌

ធម្មំ អនុស្សាតំ ធីបេតំ អវិរយ រំលេយ្យោតំ ធីបេតំ រំលេយ្យំ
អាវនេយ្យោតំ ធីបេតំ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន
ភាសិតំ លបិត តថាគតេនាតំ ធីបេតំ ភាសិតំ លបិតំ
តថាគតេន អភាសិត អលបិតំ តថាគតេនាតំ ធីបេតំ
អនាចិណ្ណំ តថាគតេន អាចិណ្ណំ តថាគតេនាតំ ធីបេតំ
អាចិណ្ណំ តថាគតេន អនាចិណ្ណំ តថាគតេនាតំ ធីបេតំ
អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេន បញ្ញត្តំ តថាគតេនាតំ ធីបេតំ
បញ្ញត្តំ តថាគតេន អប្បញ្ញត្តំ តថាគតេនាតំ ធីបេតំ
អនាបត្តិ អាបត្តិតំ ធីបេតំ អាបត្តិ អនាបត្តិតំ ធីបេតំ
លហុកំ អាបត្តិ គរុកា អាបត្តិតំ ធីបេតំ គរុកំ
អាបត្តិ លហុកា អាបត្តិតំ ធីបេតំ សាវសេសំ អាបត្តិ
អនវសេសា អាបត្តិតំ ធីបេតំ អនវសេសំ អាបត្តិ
សាវសេសា អាបត្តិតំ ធីបេតំ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ អទុដ្ឋុល្លា
អាបត្តិតំ ធីបេតំ អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតំ
ធីបេតំ ឥមេហិ អជ្ឈាសយេហិ ឥមេហិ ឆន្នកតំ តច្ឆន្នា

សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យ ថាជាវិន័យ សំដែងនូវវិន័យ ថាមិនមែនជាវិន័យ សំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបានសំដែងមិនបានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែងបានពោល សំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគត បានសំដែងបានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគត មិនបានសំដែងមិនបានពោល សំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក ថាព្រះតថាគតធ្លាប់សន្សំមក សំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតធ្លាប់សន្សំមក ថាព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក សំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត ថាព្រះតថាគតបានបញ្ញត្ត សំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគតបានបញ្ញត្ត ថាព្រះតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត សំដែងនូវអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ សំដែងនូវអាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ សំដែងនូវលហុកាបត្តិ ថាជាគរុកាបត្តិ សំដែងនូវគរុកាបត្តិ ថាជាលហុកាបត្តិ សំដែងនូវសាវសេសាបត្តិ ថាជាអនវសេសាបត្តិ សំដែងនូវអនវសេសាបត្តិ ថាជាសាវសេសាបត្តិ សំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ សំដែងនូវអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ដូច្នេះព្រោះអនុគ្រោះដល់បុគ្គលនោះ ។ ព្រោះតិរិយោកាសដល់បុគ្គលនោះ ។ កិក្ខុជាវិន័យធរ កាលដែលលុះឆន្នាគតដោយវត្តចំនួន ១៨ ប្រការនេះ

ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ពហុជនសុខាយ ពហុនោ ជនស្ស អនត្ថាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ ទេវមនុស្សានំ ឥមេហិ អដ្ឋារសហិ វត្ថូហិ ឆន្នកតិ កច្ឆន្តោ ១តំ ទុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច[1] វិញ្ញូនំ ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតិ ឆន្នកតិ កច្ឆន្តោ ឯវំ ឆន្នកតិ កច្ឆតិ ។

(១៨២) ឧទោសាកតិ កច្ឆញ្ចតិ ទោសាកតិ កច្ឆន្តោ កតិ ទោសាកតិ កច្ឆតិ ។ ឥធេកច្ចោ អនត្ថំ មេ អចរីតិ អាឃាតំ ពន្ធតិ អនត្ថំ មេ ចរតីតិ អាឃាតំ ពន្ធតិ អនត្ថំ មេ ចរិស្សតីតិ អាឃាតំ ពន្ធតិ បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ អនត្ថំ ចរតិ អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ

---

๑ ឱ. ម. ភោត្តកេសុ បិសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។

កំណ្ចោះថា ប្រតិបត្តដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាសុខដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនមែនជាសេចក្តីចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ភិក្ខុជាវិន័យធរ កាលបើលុះឆន្នាគតិដោយវត្តទាំង ១៨ ប្រការនេះ កំណ្ចោះថា រក្សាខ្លួន ដែលមានកុសលធម៌ដ៏ឥតគាស់រំលើងចោលចេញផង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារងនូវអកុសលកម្មដ៏ច្រើនផង ភិក្ខុជាវិន័យធរ កាលបើលុះឆន្នាគតិ កំរមែងលុះនៅទាំងឆន្នាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៨៦) ពាក្យថា កុំលុះនៅសាគតិ សេចក្តីថា កាលដែលភិក្ខុជាវិន័យធរ លុះនៅសាគតិ តើលុះនៅសាគតិដូចម្តេច ។ ភិក្ខុជាវិន័យធរពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) បានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវសេចក្តីវិនាសដល់អាត្មាអញ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) កំពុងតែប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) មុខជានឹងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) បានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ កំពុងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ មុខជានឹងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្ម មិនជាប្រយោជន៍ ឯលុះបុគ្គលជាទីស្រឡាញ់

អាយามតោ ทฺวิคุณา อปฺปมาณสฺส เม อมหาปริสสฺส อตฺตโน อฑฺฒ-
อฏฺฐ ปริมาณสฺส อายามโต ทฺวิคุณา ตสฺมา ติมณฺฑลปฏิจฺ-
ฉาทนตฺถาย อายามโต ปริมณฺฑลา ตโต ทฺวิคุณา ตสฺมา
อายามโต ปริมณฺฑลา ตโต ทฺวิคุณา กตฺวา โกฏิยา โกฏิ-
ภาโค อฑฺฒ ฉมฺโม ฉมฺโม ติปเทน ฉมฺโม อฉมฺโม ติปเทน
ๆ เปฯ ทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ติปเทน
อทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ติปเทน ติมณฺฑล-
ปฏิจฺฉาทนตฺถาย ทฺวิคุณา กตฺวา โกฏิยา โกฏิภาโค อฑฺฒ
ฉมฺโม ฉมฺโม ติปเทน ฉมฺโม อฉมฺโม ติปเทน ๆ เปฯ
ทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ติปเทน อทุฏฺฐุลฺโล
อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ติปเทน ติมณฺฑลปฏิจฺฉาทนตฺถาย
ทฺวิคุณา กตฺวา โกฏิยา โกฏิภาโค อฑฺฒ ฉมฺโม ฉมฺโม
ติปเทน ฉมฺโม อฉมฺโม ติปเทน ๆ เปฯ ทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ
อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ติปเทน อทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา
อาปตฺติ ติปเทน ติมณฺฑลปฏิจฺฉาทนตฺถาย ทฺวิคุณา กตฺวา
โกฏิยา โกฏิภาโค อฑฺฒ ฉมฺโม ฉมฺโม ติปเทน ฉมฺโม
อฉมฺโม ติปเทน ๆ เปฯ ทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ อทุฏฺฐุลฺลา
อาปตฺติ ติปเทน อทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ
ติปเทน ติมณฺฑลปฏิจฺฉาทนตฺถาย ทฺวิคุณา กตฺวา โกฏิยา
โกฏิภาโค อฑฺฒ ฉมฺโม ฉมฺโม ติปเทน ฉมฺโม อฉมฺโม
ติปเทน ๆ เปฯ ทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ
ติปเทน อทุฏฺฐุลฺโล อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ติปเทน
ติมณฺฑลปฏิจฺฉาทนตฺถาย ทฺวิคุณา กตฺวา โกฏิยา โกฏิภาโค
อฑฺฒ ฉมฺโม ฉมฺโม ติปเทน ฉมฺโม อฉมฺโม ติปเทน ๆ

ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ចងគំនុំថា (បុគ្គលនេះ)បានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្ម ជាប្រយោជន៍ កំពុងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មជាប្រយោជន៍ មុខជានឹងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ កិកូដារវិនិយធរកាលបើចងគំនុំខឹង មានសេចក្តីក្រៅក្រោធគ្របសង្កត់ដោយអាយាតវត្ថុ៨ប្រការនេះហើយ រមែងសម្តែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។បេ។ សំដែងនូវខុស-ល្អ ថាជាអនុដ្ឋល្ហបត្តិ សំដែងនូវអនុដ្ឋល្ហបត្តិ ថាជាខុសល្អ កិកូដារវិនិយធរ កាលបើលុះទោសាគតិដោយវត្ថុ ១៨ ប្រការនេះ តំណាលថាប្រតិបត្តិដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនមែនជាសុខដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រ-យោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ កិកូដារវិនិយធរ កាលបើលុះទៅខាងទោសាគតិដោយវត្ថុ ១៨ ប្រការនេះ តំណាលថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនមានកុសលធម៌ដ៏ឥតគាស់រំលើងចោលហើយផង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារមែងនូវអកុសលកម្មច្រើនផង កិកូដារវិនិយធរ កាលបើលុះទៅខាងទោសាគតិ តំរមែងលុះទៅខាងទោសាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๗๓) ๑ มหาวาคสฺส ปฐมภาณวารสฺส มหาวาคสฺส ปฐโม อุทฺทานคาถา ๑ ขนฺธา อายตนสฺส ปฐโม ทุฏฺโฐ โทสวาสสฺส ปฐโม มูฬฺโห โมหวาสสฺส ปฐโม ปกาสโต ธมฺมวาสสฺส ปฐโม มูฬฺโห สมฺโมหวาสสฺส มหาวาคสฺส ปฐมภาณวารสฺส อนนฺตรา ๒ ยสฺมึ สมเย ยสฺมึ สมเย อนุฏฺฐิตา อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๓ ยสฺมึ สมเย อนุฏฺฐิตา อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๔ ยสฺมึ สมเย อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๕ ยสฺมึ สมเย อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๖ ยสฺมึ สมเย อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๗ ยสฺมึ สมเย อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๘ ยสฺมึ สมเย อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา ๙ ยสฺมึ สมเย อาปตฺติ อนุฏฺฐิตา อาปตฺติยา

(๑๘๓) ពាក្យថា កុំគប្បីលំអៀងដោយមោហាគតិ សេចក្តីថា កិក្ខុ
ជាវិន័យធរ កាលដែលលំអៀងដោយមោហាគតិ តើលំអៀងដោយមោ-
ហាគតិដូចម្តេច ។ កិក្ខុជាវិន័យធរមានចិត្តត្រេកអរលុះដោយអំណាចរាគៈ
មានចិត្តប្រទូសស្តុះដោយអំណាចទោសៈ មានសេចក្តីវង្វេងលុះដោយអំ-
ណាចមោហៈ មានទិដ្ឋិជាគ្រឿងស្អាបអង្អែល លុះដោយអំណាចទិដ្ឋិ
វង្វេងកាន់កាំងស្មារតី ត្រូវមោហៈគ្របសង្កត់ ក៏សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌
ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។បេ។ សំដែងទុដ្ឋុល្លាបត្តិថាជា
អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ សំដែងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ កាលបើកិក្ខុជាវិន័យ-
ធរលំអៀងដោយមោហាគតិ ដោយវត្ថុ ១៨ ប្រការនេះ ក៏ឈ្មោះថាប្រតិ-
បត្តិដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនមែនជាសុខដល់ជន
ច្រើនគ្នា ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ កិក្ខុជាវិន័យធរកាលបើ
លំអៀងដោយមោហាគតិដោយវត្ថុទាំង ១៨ ប្រការនេះ ក៏ឈ្មោះបា
រាជិកខ្លួន ដែលខ្លួនមានកុសលធម៌ដ៏ករំលើងចោលហើយផង ឈ្មោះ
ថាជាអ្នកប្រតិបដោយទោសផង ប្រតិបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់

วิญฺญาณ ตมฺปาหุ อปฺปญฺญ ปสาทาติ เหเวเกหิ ตญฺเจ
ฆาฏ เหเวเกหิ ตญฺจาติ ฯ

(๑๘๒) ๘ ภเวสุ ตณฺหาติ ภเวสุ ตณฺหาติ ตญฺเจ
กิจฺจ ภเวสุ ตณฺหาติ ฯ สเจ กาโม อยเมวาติ ยสฺมา
เอว ภวตณฺหา กามตณฺหา ภ ภวทิฏฺฐิสหคตา ภ
ภวทิฏฺฐิ ภ ภวตณฺหาย ภ ภวทิฏฺฐิยา ภ กามตณฺหา
ตสฺสา ภเว กิเจ อตฺถิ อตฺถิยา ธมฺเม ธมฺมิ อตฺถิ-
ยา ธมฺเม ฯ เย ฯ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติยา
ธมฺเม อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติยา ธมฺเม
สเมหิ อฏฺฐารสหิ วตฺถูหิ ภเวสุ ตณฺหาติ ตญฺเจ ตมฺปิ-
ตาย ปติปชฺเช เยหาติ ตมฺปิสมาสุตาย ตมฺปิ-
เตน สเมน อเนกาเยน อปิตาเยน ทุกฺขาย เทวม-
นุสฺสาน สเมหิ อฏฺฐารสหิ วตฺถูหิ ภเวสุ ตณฺหาติ

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារើនទូវអកុសលកម្មដ៏ច្រើនផង ភិក្ខុជាវិនយ័ធរ គាលលំអៀងដោយមោហាគតិ រមែងលំអៀងដោយមោហាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๘๔) ពាក្យថា កុំលំអៀងដោយភយាគតិ សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលលំអៀងដោយភយាគតិ តើលំអៀងដោយភយាគតិដូចម្តេច ។ ភិក្ខុជាវិនយ័ធរពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះគិតថាបុគ្គលនេះ អាស្រ័យទូវតម្មមានកាយកម្មជាដើមមិនស្មើគ្នា អាស្រ័យទូវព្រៃស្បាតគឺមិច្ឆាទិដ្ឋិនឹងអន្តគ្គាហិកទិដ្ឋិ អាស្រ័យទូវភិក្ខុមានកំឡាំងក្តី ជាអ្នកវង្វេងក្រៃពេក នឹងធ្វើទូវសេចក្តីអន្តរាយដល់ជីវិតក្តី ទូវសេចក្តីអន្តរាយដល់ព្រហ្មចរិយៈក្តី ហើយតក់ស្លុត ព្រោះខ្លាចបុគ្គលនោះ ក៏សំដែងទូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ សំដែងទូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។ បេ ។ សំដែងទូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ សំដែងទូវអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ គាលបើភិក្ខុជាវិនយ័ធរលំអៀងដោយភយាគតិ ដោយវត្ថុទាំង ១៨ ប្រការនេះ ក៏ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាសុខដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ភិក្ខុជាវិនយ័ធរ គាលបើលំអៀងដោយភយាគតិដោយវត្ថុទាំង ១៨ ប្រការនេះ ក៏ឈ្មោះថា

๑๓. อุปสมฺปนฺนสีมา อสมฺมตา สมฺมตาย จ โหติ สมฺมตา อสมฺมตาย จ วิญฺญตฺติ เอกกมฺมา อุปฺปชฺชติ ปสฺสติ กมฺมสฺส กตฺตา จ กมฺมสฺส ปน กมฺมสฺส กตฺตา ฯ

(๑๘๕) ฉฏฺฐา โนสา กมฺมา เมหิ

เยหิ ฉหิ อสมฺมตา

ฉหิ ตสฺสุ เยสา

กาเรตฺวา ฉฏฺฐมา ฯ

(๑๘๖) กติ ฉ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตา ฯ อฉหิ อฉหิ ฉหิ เปตฺวา ฉ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตา ฉหิ ฉหิ ฉหิ เปตฺวา ฉ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตา อวินยา อวินเยหิ ฉหิ เปตฺวา ฉ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตา วินยา วินเยหิ ฉหิ เปตฺวา ฉ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตา อกาสิกา อลชฺชิกา สกาสิกาเยว อกาสิกา อลชฺชิกา สกาสิกาเยหิ ฉหิ เปตฺวา ฉ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตา กาสิกา

ภิក្ខុនូវខ្នងដែលមានគុណសីលធម៌ដ៏គគាស់រលើងចោលហើយផង ឈ្មោះថាជាបុគ្គលប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារងនូវអកុសលកម្មច្រើនផង ភិក្ខុជាវិន័យធរ គាលដែលលំអៀនដោយកយាគតិ រមែងលំអៀនដោយកយាគតិដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๘๕) បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តកន្ទងនូវធម៌ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ព្រោះស្អប់ ព្រោះខ្លាច ព្រោះវង្វេង យសស័ក្តិរបស់បុគ្គលនោះឯង រមែងសាបសូន្យទៅ ដូចព្រះចន្ទក្នុងកាឡប័ក្ខ គឺខាងរនោច ។

(๑๘๖) ភិក្ខុជាវិន័យធរមិនលំអៀនដោយឆន្ទាគតិតើដូចម្តេច ? ភិក្ខុជាវិន័យធរគាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យ ថាមិនមែនវិន័យ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវវិន័យ ថាជាវិន័យ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោល ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយឆន្ទាគតិ

ลปิตพฺพนฺ ตสฺมาตเรน ภาสิตพฺพนฺ ลปิตพฺพนฺ ตสฺมาตเรตฺถ
ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ อตฺถจิณฺณนฺ ตสฺมาตเรน
อตฺถจิณฺณนฺ ตสฺมาตเรตฺถ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ
อตฺถจิณฺณนฺ ตสฺมาตเรน อตฺถจิณฺณนฺ ตสฺมาตเรตฺถ ธมฺเมฺปิ
ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ อปฺปฺญาตนฺ ตสฺมาตเรน อปฺปฺญาตนฺ
ตสฺมาตเรตฺถ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ ปฺญาตนฺ
ตสฺมาตเรน ปฺญาตนฺ ตสฺมาตเรตฺถ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ
ตณฺหนฺ อตฺถปฺปนฺ อตฺถปฺปตนฺ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ
อตฺถปฺปนฺ อตฺถปฺปตนฺ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ ลหุตนฺ
อตฺถปฺปนฺ ลหุตา อตฺถปฺปตนฺ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ
ครุตนฺ อตฺถปฺปนฺ ครุตา อตฺถปฺปตนฺ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ
ตณฺหนฺ สาวเสสนฺ อตฺถปฺปนฺ สาวเสสา อตฺถปฺปตนฺ ธมฺเมฺปิ
ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ อนวเสสนฺ อตฺถปฺปนฺ อนวเสสา
อตฺถปฺปตนฺ ธมฺเมฺปิ ย ตณฺหาตนฺ ตณฺหนฺ ธุวลนฺ อตฺถปฺปนฺ

កាលសំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែង បានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែង បានពោល ឈ្មោះថា មិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក ថាជាកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក ឈ្មោះថា មិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតបានសន្សំមក ថាជាកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតបានសន្សំមក ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគត មិនបានបញ្ញត្ត ថា ព្រះតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្ត ថាព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្ត ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអនាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវលហុកាបត្តិ ថាជាលហុកាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវគរុកាបត្តិ ថាជាគរុកាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវសាវសេសាបត្តិ ថាជាសាវសេសាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអនវសេសាបត្តិ ថាជាអនវសេសាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ

ทุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา นิปชฺชติ ๑ ฉฏฺฐกมฺมํ กตฺตพฺพํ อนุฏฺฐลฺหา อาปตฺติ อนุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา นิปชฺชติ ๑ ฉฏฺฐกมฺมํ กตฺตพฺพํ ปโย ๑ ฉฏฺฐกมฺมา กตฺตพฺพา ๆ

(๑๘๗) กถํ ๑ โสฬสกมฺมา กตฺตพฺพา อฉนฺทา อโทสา นิปชฺชติ ๑ โสฬสกมฺมา กตฺตพฺพา ฉนฺทา โทสา นิปชฺชติ ๑ โสฬสกมฺมา กตฺตพฺพา ๆ เป ๆ ทุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา ทุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา นิปชฺชติ ๑ โสฬสกมฺมา กตฺตพฺพา อนุฏฺฐลฺหา อาปตฺติ อนุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา นิปชฺชติ ๑ โสฬสกมฺมา กตฺตพฺพา ปโย ๑ โสฬสกมฺมา กตฺตพฺพา ๆ

(๑๘๘) กถํ ๑ โมหาคมนา กตฺตพฺพา ๆ อฉนฺทา อโทสา นิปชฺชติ ๑ โมหาคมนา กตฺตพฺพา ฉนฺทา โทสา นิปชฺชติ ๑ โมหาคมนา กตฺตพฺพา ๆ เป ๆ ทุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา ทุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา นิปชฺชติ ๑ โมหาคมนา กตฺตพฺพา อนุฏฺฐลฺหา อาปตฺติ อนุฏฺฐลฺหา อาปตฺติยา นิปชฺชติ ๑ โมหาคมนา กตฺตพฺพา ปโย ๑ โมหาคมนา กตฺตพฺพา ๆ

ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអនុដ្ឋលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៨៧) ភិក្ខុជាវិនយធរមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ កាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ កាលសំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៨៨) ភិក្ខុជាវិនយធរមិនលំអៀងដោយមោហាគតិតើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ សំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ កាលសំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๘๙) កថំ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ។ អតឺ អតម្ហាតិ ឥបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ធម្មំ ធម្ហាតិ ឥបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតិ ឥបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ អទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតិ ឥបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ឯវំ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ។

(๑๙๐) ឆន្ទា នោសា ភយោ មោហា

យោ ធម្មំ នាតិវត្តតិ

អាបុរតិ តស្ស យសោ

សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

(๑๙๑) កថំ សញ្ចាបនីយេ ឋានេ សញ្ចាបេតិ ។ អតឺ អតម្ហាតិ ឥបេត្តោ សញ្ចាបនីយេ ឋានេ សញ្ចាបេតិ ធម្មំ ធម្ហាតិ ឥបេត្តោ សញ្ចាបនីយេ ឋានេ សញ្ចាបេតិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតិ ឥបេត្តោ សញ្ចាបនីយេ ឋានេ សញ្ចាបេតិ

(๑๘๙) ភិក្ខុជាវិន័យធរមិនលំអៀនដោយភយោគតិតើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយភយោគតិ កាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយភយោគតិ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយភយោគតិ កាលសំដែងនូវអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយភយោគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀនដោយភយោគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๙๐) បុគ្គលណា មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវធម៌ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ព្រោះស្អប់ ព្រោះខ្លាច ព្រោះវង្វេង យសស័ក្តិរបស់បុគ្គលនោះឯង រមែងពេញបរិបូណ៌ ដូចព្រះចន្ទក្នុងសុក្កបក្ខ គឺបំណែកខាងខ្នើត ។

(๑๙๑) សួរថា ភិក្ខុជាវិន័យធរពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់នោះ តើដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា ភិក្ខុជាវិន័យធរ កាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់ កាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ឈ្មោះថាពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់

អនុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ អនុដ្ឋលា អាបត្តីតំ នំបេដ្ឋោ សញ្ញាម-
ដំយេ ហោតេ សញ្ញាមេតំ វា សញ្ញាមដំយេ ហោតេ
សញ្ញាមេតំ ។

(១៩៦) កេចំ ដំឈ្ឈាមដំយេ ហោតេ ដំឈ្ឈាមេតំ ។
អឆម្ចុំ អឆម្ចោតំ នឹបេដ្ឋោ ដំឈ្ឈាមដំយេ ហោតេ ដំឈ្ឈា-
មេតំ ឆម្ចុំ ឆម្ចោតំ នឹបេដ្ឋោ ដំឈ្ឈាមដំយេ ហោតេ
ដំឈ្ឈាមេតំ ។ បេ ។ នុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ នុដ្ឋលា អាបត្តីតំ
នឹបេដ្ឋោ ដំឈ្ឈាមដំយេ ហោតេ ដំឈ្ឈាមេតំ អនុដ្ឋលុំ អា-
បត្តឹ អនុដ្ឋលា អាបត្តីតំ នឹបេដ្ឋោ ដំឈ្ឈាមដំយេ ហោតេ
ដំឈ្ឈាមេតំ វា ដំឈ្ឈាមដំយេ ហោតេ ដំឈ្ឈាមេតំ ។

(១៩៧) កេចំ បេក្ខូដំយេ ហោតេ បេក្ខូតំ ។ អឆម្ចុំ
អឆម្ចោតំ នឹបេដ្ឋោ បេក្ខូដំយេ ហោតេ បេក្ខូតំ ឆម្ចុំ
ឆម្ចោតំ នឹបេដ្ឋោ បេក្ខូដំយេ ហោតេ បេក្ខូតំ ។ បេ ។
នុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ នុដ្ឋលា អាបត្តីតំ នឹបេដ្ឋោ បេក្ខូដំយេ
ហោតេ បេក្ខូតំ អនុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ អនុដ្ឋលា អាបត្តីតំ

คาลสมัยนั้นว่าอดุลยบัตติ ชื่อว่าอดุลยบัตติ เพราะว่าตปฺปติ ในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรตปฺปติ กิกฺขาวินัยนั้นว่าตปฺปติในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรตปฺปติ โดยนัยนี้ ฯ

(๑๙๒) ถามว่า กิกฺขาวินัยนั้นว่าด้วยวิจารณในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรวิจารณเป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า กิกฺขาวินัยนั้นว่าคาลสมัยนั้นว่าวิสภาคะมิใช่ธรรมมิใช่ธรรม เพราะว่าวิจารณในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรวิจารณ คาลสมัยนั้นว่าธรรม ชื่อว่าวิจารณในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรวิจารณ ฯ ปฯ คาลสมัยนั้นว่าอดุลยบัตติ ชื่อว่าอดุลยบัตติ เพราะว่าวิจารณ ในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรวิจารณ คาลสมัยนั้นว่าอดุลยบัตติชื่อว่าอดุลยบัตติ เพราะว่าวิจารณ ในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรวิจาร- ณ โดยนัยนี้ ฯ

(๑๙๓) ถามว่า กิกฺขาสิกขามีในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรสิกขา เป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า กิกฺขาวินัยนั้นว่าด้วยสิกขามิใช่ธรรมมิใช่ธรรม เพราะว่าสิกขามีในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรสิกขามี คาลสมัยนั้นว่าธรรม เพราะว่าสิกขามีในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรสิกขามี ฯ ปฯ คาลสมัยนั้นว่าอดุลยบัตติ ชื่อว่าอดุลยบัตติ เพราะว่าสิกขามีในกุสลธรรมทั้งหลายที่ควรสิ- กขามี คาลสมัยนั้นว่าอดุลยบัตติ ชื่อว่าอดุลยบัตติ เพราะว่า

นิเทฺทสา เทสิตานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯเปฯ เทสิตานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯ

(๑๙๘) กตมานิ ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯ อฆมฺหา อฆมฺหาตานิ นิเทฺทสา ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฆมฺหา ฆมฺหาตานิ นิเทฺทสา ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯเปฯ ทุฏฺฐลฺลา อาปตฺติ ทุฏฺฐลฺลา อาปตฺติยา นิเทฺทสา ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ อทุฏฺฐลฺลา อาปตฺติ อทุฏฺฐลฺลา อาปตฺติยา นิเทฺทสา ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯเปฯ ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯ

(๑๙๙) กตมานิ สนฺตุปฺปวตฺตานิ ปริปกฺกา[๑] อาสยานุสยานิ ฯ ฯเปฯ ปริปกฺกา สนฺตุปฺปวตฺตานิ เหเตฺวตานิ สนฺตุปฺปวตฺตานิ ปริปกฺกา เหเตฺวตานิ ฯ ปริปกฺกา อาสยานุสยานิ เหเตฺวตานิ สนฺตุปฺปวตฺตานิ อาสยานุสยานิ เหเตฺวตานิ ปริปกฺกานิ ฯ ปริปกฺกา อาสยานุสยานิ อฆมฺหา ฆมฺหาตานิ นิเทฺทสา ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฆมฺหา อฆมฺหาตานิ นิเทฺทสา ปสาทนานิเยว หานิ เทสิตานิ ฯเปฯ ทุฏฺฐลฺลา อาปตฺติ อทุฏฺฐลฺลา

---

๑ ฉ. ม. ปริปกฺกา ฯ

สำเร็จเห็นกรรมที่ควรสำเร็จเห็น ก็กรรมสำเร็จเห็นกรรมที่ควรสำเร็จเห็น ด้วยอาการอย่างนี้ ฯ

[๑๙๔] ถามว่า ก็บุคคลควรให้กราบไหว้ในกรรมที่ควรกราบไหว้ เป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า ก็ในกาลสวดญัตติวิบัติ ชื่อว่าไม่เป็นธรรม ชื่อว่าไม่เป็นธรรม ชื่อว่าบุคคลควรให้กราบไหว้ในกรรมที่ควรกราบไหว้ ในกาลสวดญัตติสัมปทา ชื่อว่าเป็นธรรม ชื่อว่าเป็นธรรม ชื่อว่าบุคคลควรให้กราบไหว้ในกรรมที่ควรกราบไหว้ ฯ ฯลฯ ในกาลสวดญัตติทุติยกรรม ชื่อว่าเป็นทุติยกรรม ชื่อว่าบุคคลควรให้กราบไหว้ในกรรมที่ควรกราบไหว้ ในกาลสวดญัตติจตุตถกรรม ชื่อว่าเป็นจตุตถกรรม ชื่อว่าบุคคลควรให้กราบไหว้ในกรรมที่ควรกราบไหว้ ก็บุคคลควรให้กราบไหว้ในกรรมที่ควรกราบไหว้ ด้วยอาการอย่างนี้ ฯ

[๑๙๕] ถามว่า ก็บุคคลเห็นว่าบุคคลควรให้กราบไหว้ โดยคิดว่า **เราได้เห็นบุคคลผู้ควรกราบไหว้แล้วหนอ** เป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า ก็บุคคลในศาสนานี้ เป็นผู้ควรกราบไหว้ ได้บริวาร มีบุคคลควรกราบไหว้ มีญาติ และเห็นว่าบุคคลนั้นว่า บุคคลนี้ไม่ได้บุคคลควรกราบไหว้ ไม่ได้บริวาร ไม่มีบุคคลควรกราบไหว้ ไม่มีญาติเลย ก็ในกาลสวดญัตติวิบัติ ชื่อว่าไม่เป็นธรรม ชื่อว่าเป็นธรรม ในกาลสวดญัตติสัมปทา ชื่อว่าเป็นธรรม ชื่อว่าไม่เป็นธรรม ฯ ฯลฯ ในกาลสวดญัตติทุติยกรรม ชื่อว่าเป็นทุติยกรรม

អាបត្តិតំ ឥតិបេតំ អនុដ្ឋុលំ អាបត្តិ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតំ ឥតិបេតំ ឯវំ លទ្ធបច្ចោម្ហីតំ បរំ បក្កំ អវជានតំ ។

(๑๙๖) កថំ ពហុស្សុតោម្ហីតំ អប្បស្សុតំ អវជានតំ ។ ឥធេកច្ចោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ អយំ អប្បស្សុតោ អប្បាគមោ អប្បជានតិ តស្ស អវជានន្តោ អធម្មំ ធម្មោតិ ឥតិបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ឥតិបេតិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋុលំ អាបត្តិ អនុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតំ ឥតិបេតំ អនុដ្ឋុលំ អាបត្តិ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិតំ ឥតិបេតំ ឯវំ ពហុស្សុតោម្ហីតំ អប្បស្សុតំ អវជានតំ ។

(๑๙๗) កថំ ធោរតកោម្ហីតំ ឧរកតំ អវជានតំ ។ ឥធេកច្ចោ ធោរកោ ហោតិ រត្តញ្ញូ ចិរប្បវាសីតោ អយំ ឧរកោ អប្បញ្ញាតោ អប្បស្សុតោ អប្បកតញ្ញូ ឥមស្ស វចនំ អកតំ កវិស្សតីតិ តស្ស អវជានន្តោ

សំដែងនូវអទុដ្ឋល្ហាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋល្ហាបត្តិ កុក្កុមើលងាយនូវបក្ខពួកដទៃ ដោយគិតថា អាត្មាអញបានបក្ខពួក ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៩៦) សួរថា កុក្កុមើលងាយនូវបុគ្គលដែលចេះដឹងតិច ដោយគិតថា អាត្មាអញជាអ្នកចេះដឹងច្រើន តើដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា កុក្កុពួកមួយក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ចាំនូវសុត្តៈ សង្គ្រោះនូវសុត្តៈ រមែងមើលងាយបុគ្គលអ្នកចេះដឹងតិចនោះថា បុគ្គលនេះស្គាល់តិច ជាអ្នកចេះដឹងនិកាយតិច ចាំតិច កំសំដែងនូវសការៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។ បេ ។ សំដែងនូវទុដ្ឋល្ហាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋល្ហាបត្តិ សំដែងនូវអទុដ្ឋល្ហាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋល្ហាបត្តិ កុក្កុមើលងាយនូវបុគ្គលដែលចេះដឹងតិច ដោយគិតថា អាត្មាអញជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៩) សួរថា កុក្កុមើលងាយកុក្កុដែលខ្ចីជាង ដោយគិតថា អាត្មាអញជាចេរៈចាស់ជាង តើដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា កុក្កុពួកមួយក្នុងសាសនានេះ ជាចេរៈ ជាអ្នកដឹងពាក្យ (វែង) បួសមកជាយូរហើយ រមែងមើលងាយកុក្កុខ្ចីនោះថា កុក្កុនេះនៅខ្ចីមិនសូវឈ្លាសឈ្លាញ ជាអ្នកចេះដឹងតិច មិនចេះប្បាប់ទម្លាប់ អាត្មាអញនឹងមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់កុក្កុនេះទេ ដូច្នេះក៏

อฉนฺทกาโร อฉนฺทตา อฉนฺทกมฺมตา อฉนฺทปาปุณนา ฯเปฯ ทุฏฺฐุลฺลานิ อาปตฺตีนิ อนุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติโย อนุฏฺฐุลฺลานิ อาปตฺตีนิ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติโย ปาฏิเทสนียานิ สิกฺขา-กรณียานิ อาจารคุตฺติ ฯ

(๑๙๘) อสมฺปตฺตสฺส จ ภาวนาย อนธิคตสฺส วา ปาฏิ-หาริย[๑] จ ปฏิลาภตฺถาย ฯ สมฺปตฺตสฺส ฉนฺทชาตสฺส วายมโต จิตฺตสฺส ปหิตตฺตสฺส อุปฺปนฺนา ปาปกา อกุสลา ธมฺมา เจตสิกา ทุกฺขา วิปากา ปหียนฺติ ฯ

(๑๙๙) ยสฺส ฉนฺทชาตสฺส ภเวน วิคฺคหา ฯ ยสฺส วิคฺคหชาตสฺส โจทนา สารมฺภา ฯ ยสฺส สตฺถุสาสเน-ชาตสฺส ญาตฺถสมฺปทาย อนุสฺสาวนสมฺปทาย ฯ ยสฺส ฉนฺทสฺส ยสฺส วิคฺคหสฺส ยสฺส สตฺถุสาสนสฺส ตสฺส อธิกรณสฺส วูปสมาย ตถา ตสฺส อธิกรณสฺส วูปสมาย อนุวิชฺชเกน โจทนเกน ปุจฺฉิตพฺพา ยสฺส ตสฺส อายสฺมโต สมสฺส กิจฺจกเต ปกรณสฺส ปโยสิต กิจฺจนฺติ ฉ

---

๑ ฉ. ม. การ ฯ

សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។ បេ ។ សំដែងនូវខុដ្ឋល្បាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋល្បាបត្តិ សំដែងនូវអនុដ្ឋល្បាបត្តិ ថាជាខុដ្ឋល្បាបត្តិ កិក្ខុមើលងាយកិក្ខុ១ជាន់ដោយគិតថា អាត្មាអញជាថេរៈ ចាស់ជាន ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๙๘) ពាក្យថា កុំពោលនូវហេតុដែលមិនទាន់មកដល់ គឺកុំនិយាយនូវពាក្យដែលមិនទាន់ធ្លាក់ដល់មក ។ ពាក្យថា កុំគប្បីញុំាងហេតុដែលដល់មកហើយឲ្យសាបសូន្យចាកធម៌ ចាកវិន័យ គឺបានដល់សង្ឃដែលប្រជុំគ្នាដើម្បីសេចក្តីណា កុំគប្បីញុំាងសេចក្តីនោះឲ្យសាបសូន្យចាកធម៌ ចាកវិន័យឡើយ ។

(๑๙๙) ពាក្យថា ដោយធម៌ណា គឺដោយវត្ថុដែលពិតប្រាកដ ។ ពាក្យថា ដោយវិន័យណា គឺដំរែតឿនក្រើនរំលឹក ។ ពាក្យថា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា គឺដោយញត្តិសម្បទានឹងអនុសាវនសម្បទា ។ ពាក្យថា អធិករណ៍រម្ងាប់ដោយធម៌ណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា គប្បីរម្ងាប់អធិករណ៍នោះ ដោយធម៌នោះ ។ សេចក្តីថា វិន័យធរគប្បីសួរអ្នកចោទថា ម្នាលអាវុសោ លោកយាត់បង់វណារបស់កិក្ខុនោះ ដោយហេតុណា

បឋមេ សីលវិបត្តិយោ បឋមេ អាចារវិបត្តិយោ បឋមេ-
សេ ទិដ្ឋិវិបត្តិយោ បឋមេសីតំ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ
សីលវិបត្តិយោ ឯ បឋមេមេ អាចារវិបត្តិយោ ឯ បឋមេមេ
ទិដ្ឋិវិបត្តិយោ ឯ បឋមេមីតំ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ ឯ-
ឯតំ បនាយស្មា សីលវិបត្តឹ ឯឯតំ អាចារវិបត្តឹ ឯ-
ឯតំ ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ឯឯមេ ខោ
អហំ អាវុសោ សីលវិបត្តឹ ឯឯមេ អាចារវិបត្តឹ ឯឯមេ
ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ កតមា បនា-
វុសោ សីលវិបត្តិ កតមា អាចារវិបត្តិ កតមា ទិដ្ឋិ-
វិបត្តីតំ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ចត្តារិ បារាជិកានិ
តេរស សង្ឃាទិសេសា អយំ សីលវិបត្តិ ឋុល្លច្ចយំ
បាចិត្តិយំ បាដិទេសនីយេ ទុក្កដំ ទុព្ភាសិតំ អយំ
អាចារវិបត្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ អយំ ទិដ្ឋិវិ-
បត្តីតំ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ខោ តុំ អាវុសោ
ឥមស្ស ភិក្ខុនោ បារាជំ បឋមេ ទិដ្ឋេ បឋមេ
សុតេន បឋមេ បរិសង្កាយ បឋមេសីតំ ។ សោ ចេ
ឯវំ វទេយ្យ ទិដ្ឋេន ឯ បឋមេមេ សុតេន ឯ បឋមេមេ

លោកឃាត់បវារណានោះដោយហេតុអ្វី លោកឃាត់ដោយសីលវិបត្តិ ឬឃាត់ដោយអាចារវិបត្តិ ឬក៏ឃាត់ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ បើអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃាត់ដោយសីលវិបត្តិផង ឃាត់ដោយអាចារវិបត្តិផង ឃាត់ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិផង ។ វិនយធរត្រូវនិយាយទទឹងកុំអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា បុរលោកដ៏មានអាយុស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរឬ ។ បើកុំអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរ ។ វិនយធរត្រូវសួរកុំអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ បុរសីលវិបត្តិដូចម្តេច អាចារវិបត្តិដូចម្តេច ទិដ្ឋិវិបត្តិដូចម្តេច ។ បើកុំអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ឃាតដិក ៤ សង្ឃាទិសេស ១៣ នេះហៅថាសីលវិបត្តិ ថុល្លច្ចយ ឃាបាចិត្តិយៈ ឃាដេសនីយៈ ទុក្កដ ទុព្ភាសិត នេះហៅថាអាចារវិបត្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នឹងអន្តគ្គាហិកាទិដ្ឋិ នេះហៅថា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ វិនយធរត្រូវសួរកុំអ្នកចោទយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកឃាត់បវារណារបស់កុំនេះ ដោយហេតុណា លោកឃាត់ដោយឃានឃើញ ឬឃាត់ដោយឃានឮ ឬក៏ឃាត់ដោយឃានរង្កៀស ។ បើកុំអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃាត់ដោយឃានឃើញផង ឃាត់ដោយឃានឮផង

បរិសជ្ឈាយ ភ ឋបេមីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ភោ តុំ អាវុសោ ឥមស្ស កិត្តិយោ ឯដ្ឋេន បភារណំ ឋបេសិ កិន្តេ ឯដ្ឋំ កិន្តិ តេ ឯដ្ឋំ ភគា តេ ឯដ្ឋំ ភគ្គ តេ ឯដ្ឋំ ចារជិកំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ សង្ឃាឯិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ ចាចិត្តិយំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ ចាដេសនីយ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ ទុក្កដំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ឯដ្ឋោ ភគ្គ ច តុំ អហោសិ ភគ្គចាយ កិត្តិ អហោសិ កិញ្ចុ[1] តុំ ភវេសិ កិញ្ចាយំ កិត្តិ ភវេតីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ន ខោ អហំ អាវុសោ ឥមស្ស កិត្តិយោ ឯដ្ឋេន បភារណំ ឋបេមិ អបិច សុតេន បភារណំ ឋបេមីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ភោ តុំ អាវុសោ ឥមស្ស កិត្តិយោ សុតេន បភារណំ ឋបេសិ កិន្តេ សុតំ កិន្តិ តេ សុតំ ភគា តេ សុតំ ភគ្គ តេ សុតំ ចារជិកំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ សង្ឃាឯិសេសំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ចាចិត្តិយំ

---

๑ ម. កិញ្ចុំ ។

ឃាត់ដោយបានរង្គើសផង ។ វិនិច្ឆយធរត្រូវសួរភិក្ខុអ្នកចោទយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកឃាត់បវារណារបស់ភិក្ខុនេះដោយបានឃើញ ដោយហេតុណា លោកបានឃើញដូចម្តេចខ្លះ លោកបានឃើញអំពីហេតុដូចម្តេច លោកបានឃើញពីកាលណា លោកបានឃើញក្នុងឆ័ទ្ទណា កាលភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវសង្ឃាទិសេស លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវថុល្លច្ច័យ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវបាចិត្តិយៈ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវបាដិទេសនីយៈ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវទុក្កដ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវទុព្ភាសិត លោកបានឃើញដែរឬ ចុះលោកនៅក្នុងឆ័ទ្ទណា ចំណែកភិក្ខុនេះនៅត្រង់ទ្ទណា លោកតំពុងធ្វើអ្វី ភិក្ខុនេះតំពុងធ្វើអ្វី ។ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានឃាត់បវារណារបស់ភិក្ខុនេះ ដោយបានឃើញទេ ខ្ញុំឃាត់បវារណាដោយគ្រាន់តែបានឮទេ ។ វិនិច្ឆយធរត្រូវសួរភិក្ខុអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកឃាត់បវារណារបស់ភិក្ខុនេះ ដោយបានឮដោយហេតុណា លោកបានឮដូចម្តេចខ្លះ លោកបានឮដោយហេតុដូចម្តេច លោកបានឮពីកាលណា លោកបានឮក្នុងឆ័ទ្ទណា លោកបានឮថាភិក្ខុនេះត្រូវបារាជិក ឬលោកបានឮថាភិក្ខុនេះត្រូវសង្ឃាទិសេស លោកបានឮថាភិក្ខុនេះត្រូវថុល្លច្ច័យ

อฏฺฐปนฏฺฐาเน สุตฺตํ ทาฬิเทสนีเย อฏฺฐปนฏฺฐาเน สุตฺตํ
ขุทฺทกขนฺเธ อฏฺฐปนฏฺฐาเน สุตฺตํ ขุทฺทสิกฺขาย อฏฺฐปนฏฺฐาเน สุตฺตํ
ภิกฺขุสฺส สุตฺตํ ภิกฺขุนิยา สุตฺตํ สิกฺขมานาย สุตฺตํ
สามเณรสฺส สุตฺตํ สามเณริยา สุตฺตํ ขุทาสกสฺส
สุตฺตํ ขุทาสิกาย สุตฺตํ กฏฺฐหารึ สุตฺตํ กฏฺฐหารมหามตฺตานึ
สุตฺตํ ติตฺถิยานิ สุตฺตํ ติตฺถิยสาวกานิ สุตฺตนฺติ ฯ เสา
จ ขฺวาหํ เนยฺย น เหา อหํ อาวุโส ฯมสฺส ภิกฺขุโน
สุเตน ปกาเรน ปเทเส อเปจ ปริสงฺกาย ปกาเรน
ปเทสนฺติ ฯ เสา ฯวมสฺส วจนีโย ยํ เหา ตุมฺเห
อาวุโส ฯมสฺส ภิกฺขุโน ปริสงฺกาย ปกาเรน ปเทสึ
กึ ปริสงฺกสิ ภิกฺขุ ปริสงฺกสิ ภิกฺขา ปริสงฺกสิ
ภิกฺขุนี ปริสงฺกสิ ทาภณฺฑิกึ อฏฺฐปนฏฺฐาเน ปริสงฺกสิ
สงฺฆาธิเสเส อฏฺฐปนฏฺฐาเน ปริสงฺกสิ ถุลฺลจฺจยึ
อฏฺฐปนฏฺฐาเน ปริสงฺกสิ ทาจิตฺติย อฏฺฐปนฏฺฐาเน
ปริสงฺกสิ ทาฬิเทสนีเย อฏฺฐปนฏฺฐาเน ปริสงฺกสิ

លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវឬបាចិត្តិយៈ លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវឬបាដិទេ-
សនីយៈ លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវទុក្កដ លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវ
ទុព្ភាសិត លោកបានពុំពាក្យកិរិយា លោកបានពុំពាក្យកិរិយានី លោកបានពុំ
ពាក្យសិក្ខមានា លោកបានពុំពាក្យសាមណេរ លោកបានពុំពាក្យសាម-
ណេរី លោកបានពុំពាក្យឧបាសក លោកបានពុំពាក្យឧបាសិកា លោក
បានពុំព្រះបន្ទូលនៃពួកសត្ថុ លោកបានពុំពាក្យនៃពួកពដមហាមាត្រ
លោកបានពុំពាក្យនៃពួកតិរ្ថិយ ឬបានពុំពាក្យនៃពួកសាវ័កបស់តិរ្ថិយ ។
បើកិរិយាអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានយាត់
បវារណារបស់កិរិយានេះ ដោយបានពុំទេ ខ្ញុំយាត់បវារណាដោយគ្រាន់តែ
រង្កៀសទេ ។ វិនិច្ឆយត្រូវសួរកិរិយាអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុ-
សោ លោកយាត់បវារណារបស់កិរិយានេះ ដោយរង្កៀសដោយហេតុណា
លោករង្កៀសដោយហេតុដូចម្តេចខ្លះ លោករង្កៀសអំពីហេតុដូចម្តេច
លោករង្កៀសពីកាលណា លោករង្កៀសក្នុងទីណា លោករង្កៀសថា
កិរិយានេះត្រូវឬបាពដិត ឬលោករង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវសង្ឃាទិសេស លោក
រង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវថុល្លច្ចយ លោករង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវបាចិត្តិយៈ
លោករង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវបាដិទេសនីយៈ លោករង្កៀសថា កិរិយានេះ

ธุตฺตกิ อฏฺฐมเกน ปริสฺสเย ธุตฺตสิ อฏฺฐมเกน ปริสฺสเย กิตฺตกสฺส สุตฺวา ปริสฺสเย กิตฺตกิยา สุตฺวา ปริสฺสเย สิกฺขมานาย สุตฺวา ปริสฺสเย สามเณรสฺส สุตฺวา ปริสฺสเย สามเณริยา สุตฺวา ปริสฺสเย ขุทฺทสกสฺส สุตฺวา ปริสฺสเย ขุทฺทสิกา-ย สุตฺวา ปริสฺสเย มชฺฌิมสฺส สุตฺวา ปริสฺสเย มชฺฌิม-ปาปมตฺตสฺส สุตฺวา ปริสฺสเย ถิตฺถิยา สุตฺวา ปริสฺสเย ปุริสสฺส สุตฺวา ปริสฺสเยติ ฯ

(๒๐๐) ธิฏฺฐิ ธิฏฺฐิ สเมติ
ธิฏฺฐิ สมฺมชฺชเต ธิฏฺฐิ
ธิฏฺฐิ ปฏิจฺจ ขุเปติ
อสุทฺธปริสฺสเยติ
เสา ปุคฺคโล ปฏิญฺญาย
กาเตฺว[1] เสน ปกาสณา

---

๑ ม. กาเรตฺวา ฯ

ត្រូវទុក្កដ លោករង្គើសថា ភិក្ខុនេះត្រូវទុក្កដិត លោករង្គើសព្រោះ
ពុំពាក្យភិក្ខុ លោករង្គើសព្រោះពុំពាក្យភិក្ខុនី លោករង្គើសព្រោះពុ
ំពាក្យសិក្ខមានា លោករង្គើសព្រោះពុំពាក្យសាមណេរ លោករង្គើស
ព្រោះពុំពាក្យសាមណេរី លោករង្គើសព្រោះពុំពាក្យទុាសក លោក
រង្គើសព្រោះពុំពាក្យទុាសិកា លោករង្គើសព្រោះពុំព្រះបន្ទូលនៃពួក
ស្តេច លោករង្គើសព្រោះពុំពាក្យ នៃពួកមហាមាត្រាបស់ស្តេច លោក
រង្គើសព្រោះពុំពាក្យនៃពួកតិរ្ថិយ ឬលោករង្គើសព្រោះពុំពាក្យពួក
សាវ័កនៃតិរ្ថិយ ។

(๒๐๐) ហេតុដែលអ្នកចោទឃាន់ឃើញ សមដោយហេតុ
ដែលឃាន់ឃើញមែន វិនយធរគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែល
អ្នកចោទបានឃើញ ដោយហេតុដែលឃាន់ឃើញ (នោះ)
ភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទមិនទាន់ដល់ (បារាជិក) ព្រោះអស្រ័យ
នូវហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញនៅឡើយទេ ឈ្មោះថាអ្នក
ចោទមានសេចក្តីរង្គើសមិនបរិសុទ្ធ (រង្គើសគ្មានមូល) វិ-
នយធរគប្បីនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញារបស់បុគ្គល គឺភិក្ខុជាអ្នក
ជាប់ចោទនោះ ហើយធ្វើបវារណាជាមួយនឹងភិក្ខុនោះចុះ ។

สุตฺตํ สุตฺตาคตนฺติ สาเมตฺวา

สุตฺตาคตนฺติ สมนุคายติ สุตฺตํ

สุตฺตํ ปฏิจฺจ นาเมตฺวา

อสุทฺธปริสฺสาวโก

โส ปุคฺคโล ปฏิญฺญาย

กาตพฺพา[๑] ตาย ปาจิตฺติยา ฯ

มุตฺตํ มุตฺตาคตนฺติ สาเมตฺวา

มุตฺตาคตนฺติ สมนุคายติ มุตฺตํ

มุตฺตํ ปฏิจฺจ นาเมตฺวา

อสุทฺธปริสฺสาวโก

โส ปุคฺคโล ปฏิญฺญาย

กาตพฺพา[๒] ตาย ปาจิตฺติยาติ

๑-๒ ม. กาเรตพฺโพ ฯ

ហេតុដែលអ្នកចោទបានពុំ សមដោយហេតុដែលបានពុំមែន វិនិច្ឆយឆេទបរិប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានពុំ ដោយហេតុដែលបានពុំ (នោះ) ភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ មិនទាន់ដល់ (បារាជិក) ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានពុំនៅឡើយទេ ឈ្មោះថាអ្នកចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនិច្ឆយឆេទបរិច្ឆិន្ទយតាមពាក្យប្តេជ្ញារបស់បុគ្គល គឺភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ ហើយតប្បរិយាបន្នាបត្តិណា ជាមួយនឹងភិក្ខុនោះចុះ ។

ហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់ សមដោយហេតុដែលបានប៉ះពាល់មែន វិនិច្ឆយឆេទបរិប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់ ដោយហេតុដែលបានប៉ះពាល់ (នោះ) ភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះមិនទាន់ដល់ (បាចិត្តិក) ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់នៅឡើយទេ ឈ្មោះថាអ្នកចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនិច្ឆយឆេទបរិច្ឆិន្ទយតាមពាក្យប្តេជ្ញារបស់បុគ្គលគឺភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ ហើយតប្បរិយាបន្នាបត្តិណា ជាមួយនឹងភិក្ខុនោះចុះ ។

[๒๐๑] ตตฺถ ฉนฺทนฺติ กตมา ปุจฺฉา ตตฺถ ฉนฺโท ฉนฺทนฺติ กตมา ปุจฺฉา ตตฺถ ฉนฺโท ตตฺถ ฉนฺทนฺติ กตมา ปุจฺฉา ตตฺถ ฉนฺโท ตตฺถ ฉนฺทนฺติ กตมา ปุจฺฉา ฯ

[๒๐๒] ตตฺถ ฉนฺทนฺติ ทฺวาปุจฺฉา วิตกฺกปุจฺฉา อาปตฺติปุจฺฉา อญฺญาปุจฺฉา ฯ ทฺวาปุจฺฉาติ อฏฺฐ ญาณสมฺปยุตฺตจิตฺตานิ[1] ทฺวาปุจฺฉา เตรส สสงฺขาริกจิตฺตานิ ทฺวาปุจฺฉา ทฺเว อเนลกายิกา ทฺวาปุจฺฉา ทฺเว จตฺตาริ ปฺจวิญฺญาณานิ ทฺวาปุจฺฉา อฏฺฐ สนฺตีรณานิ ทฺวาปุจฺฉา ปุพฺพกิริยานิ ทฺวาปุจฺฉา อุปฺปาทานิ ทฺวาปุจฺฉา ฯ วิตกฺกปุจฺฉาติ สพฺพาปิ วิตกฺกปุจฺฉา อาจาโร วิตกฺกปุจฺฉา อนาจาโร วิตกฺกปุจฺฉา ฯ อาปตฺติปุจฺฉาติ จาตุชฺชิกาปตฺติปุจฺฉา สงฺฆาทิเสสาปตฺติปุจฺฉา ถุลฺลจฺจยาปตฺติปุจฺฉา ปาจิตฺติยาปตฺติปุจฺฉา ปาฏิเทสนียาปตฺติปุจฺฉา ทุกฺกฏาปตฺติปุจฺฉา ทุพฺภาสิตาปตฺติปุจฺฉา ฯ อญฺญาปุจฺฉาติ ทุวงฺคิกาทิวเสน อญฺญาปุจฺฉา ฯ

---

๑ สพฺพตฺถ อฏฺฐนฺนํ ญาณวิปฺปยุตฺตานนฺติ ทิสฺสติ ฯ

(๒๐๑) ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញដូចម្តេច គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញអំពីហេតុដូចម្តេច គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញពីកាលណា គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញក្នុងទីណា គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ។

(๒๐๒) ត្រង់ពាក្យដែលថាបានឃើញដូចម្តេច គឺបានដល់វត្ថុបុច្ឆា ๑ វិបត្តិបុច្ឆា ๑ អាបត្តិបុច្ឆា ๑ អជ្ឈាចារបុច្ឆា ๑ ។ ត្រង់ពាក្យថាវត្ថុបុច្ឆា គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីវត្ថុនៃបាពជដក ๘ សួរវត្ថុនៃសង្ឃាទិសេស ๒๓ សួរវត្ថុនៃអនិយត ๒ សួរវត្ថុនៃនិស្សគ្គិយៈ ๒๒ សួរវត្ថុនៃបាចិត្តិយៈ ๑๘๘ សួរវត្ថុនៃបាដិទេសនីយៈ ๑๒ សួរវត្ថុនៃទុក្កដទាំងឆ្នាយ សួរវត្ថុនៃទុព្ភាសិតទាំងឆ្នាយ ។ ត្រង់ពាក្យថា វិបត្តិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីសីលវិបត្តិ សួរអំពីអាចារវិបត្តិ សួរអំពីទិដ្ឋិវិបត្តិ សួរអំពីអាជីវវិបត្តិ ។ ត្រង់ពាក្យថា អាបត្តិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីអាបត្តិបាពជដក សួរអំពីអាបត្តិសង្ឃាទិសេស សួរអំពីអាបត្តិថុល្លច្ច័យ សួរអំពីអាបត្តិបាចិត្តិយៈ សួរអំពីអាបត្តិបាដិទេសនីយៈ សួរអំពីអាបត្តិទុក្កដ សួរអំពីអាបត្តិទុព្ភាសិត ។ ត្រង់ពាក្យថា អជ្ឈាចារបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីការប្រសព្វរបស់ជនពីរ ។ នាក់ ។

(๒๐๓) กตีสุ เตน อิชฺฌนฺติ ลิงฺคปุจฺฉา ฯ ปโยคปุจฺฉา อาการปุจฺฉา วิปฺปการปุจฺฉา ฯ ลิงฺคปุจฺฉาตีสุ อิตฺถิยา วา ปุริสสฺส วา นปุงสกสฺส วา ฯ ปโยคปุจฺฉาตีสุ ทฺวีหิ วา ติวงฺเคหิ วา จตูหิ วา ฯ อาการปุจฺฉาตีสุ สีลวตา วา สีลวตาย วา ปญฺญวตา วา ปญฺญวตาย วา ฯ วิปฺปการปุจฺฉาตีสุ ทฺวีหิ วา ติวงฺเคหิ วา จตูหิ วา ฯ

(๒๐๔) กถญฺจ เตน อิชฺฌนฺติ กาลปุจฺฉา สมย-ปุจฺฉา ทิวสปุจฺฉา ขณปุจฺฉา ฯ กาลปุจฺฉาตีสุ ปุพฺพณฺหกาเล วา มชฺฌนฺติกกาเล วา สายณฺหกาเล วา ฯ สมยปุจฺฉาตีสุ ปุพฺพณฺหสมเย วา มชฺฌนฺติกสมเย วา สายณฺหสมเย วา ฯ ทิวสปุจฺฉาตีสุ ปุเรภตฺตํ วา ปจฺฉาภตฺตํ วา รตฺตึ วา ทิวา วา กาฬปกฺเข วา ชุณฺหปกฺเข วา ฯ ขณปุจฺฉาตีสุ เหมนฺเต วา คิมฺเห วา วสฺสาเน วา ฯ

(๒๐๓) ត្រង់ពាក្យថា លោកបានឃើញអំពីហេតុដូចម្តេច គឺបានដល់លិង្គបុច្ឆា ๑ និមិត្តបុច្ឆា ๑ អាការបុច្ឆា ๑ វិបរីតការបុច្ឆា ๑ ។ ត្រង់ពាក្យថា លិង្គបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភេទខ្ពស់ ឬទាប ខ្មៅ ឬស ។ ត្រង់ពាក្យថា និមិត្តបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីបុគ្គលដើរ ឬឈរ អង្គុយ ឬដេក ។ ត្រង់ពាក្យថា អាការបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភេទគ្រហស្ថ ឬភេទតិរ្ថិយ ឬភេទបព្វជិត ។ ត្រង់ពាក្យថា វិបរីតការបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីបុគ្គលកំពុងដើរ ឬឈរ កំពុងអង្គុយ ឬដេក ។

(๒๐๔) ត្រង់ពាក្យថា លោកបានឃើញពីកាលណា គឺបានដល់កាលបុច្ឆា ๑ សមយបុច្ឆា ๑ ទិវសបុច្ឆា ๑ ខុតុបុច្ឆា ๑ ។ ត្រង់ពាក្យថា កាលបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីពេលព្រឹក ឬពេលថ្ងៃត្រង់ ឬថ្ងៃរសៀល ។ ត្រង់ពាក្យថា សមយបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីសម័យព្រឹក ឬសម័យថ្ងៃត្រង់ ឬក៏សម័យថ្ងៃរសៀល ។ ត្រង់ពាក្យថា ទិវសបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីវេលាមុនភត្ត វេលាក្រោយភត្ត វេលាយប់ វេលាថ្ងៃ ខាងនោះ ឬខ្លឹត ។ ត្រង់ពាក្យថា ខុតុបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីហេមន្តរដូវ គិម្ហរដូវ ឬវស្សានរដូវ ។

มหาสงฺคามํ กตฺวา เตวิฏฺฐิโย อุทฺทานคาถา

(๒๐๕) กตฺถ เจ ธิฏฺฐนฺติ ปาณปุญฺญา ภูมิปุญฺญา อากาสปุญฺญา ปเทสปุญฺญา ฯ ปาณปุญฺญานิ ภูมิยา จ ปพฺพเตสุ จ ทาสาณา จ ทาสาเธ จ ฯ ภูมิปุญฺญานิ ภูมิยา จ ปพฺพเตสุ จ ทาสาณา จ ทาสาเธ จ ฯ อากาสปุญฺญานิ ปุรตฺถิเมน จ อากาเสน ปจฺฉิเมน จ อากาเสน อุตฺตเรน จ อากาเสน ทกฺขิเณน จ อากาเสน ฯ ปเทสปุญฺญานิ ปุรตฺถิเมน จ ปเทเสน ปจฺฉิเมน จ ปเทเสน อุตฺตเรน จ ปเทเสน ทกฺขิเณน จ ปเทเสนาติ ฯ

มหาสงฺคามํ นิฏฺฐิตํ ฯ

กสฺสปสงฺคหณํ

(๒๐๖) วตฺถุ นิทานํ อาคาเร
ปุญฺญาปทานํ ภาสิตฺถ
ภควาธิการณาเยว
สมาปตฺติ ฉฬภิญฺญตา จ
เถราปทาน เถรา เจว

អហោសង្គាម ពាក្យថាលោកបានឃើញក្នុងទីណា ទំាងឧទ្ទានគាថា

[៤០៥] ត្រង់ពាក្យថា លោកបានឃើញក្នុងទីណា គឺបានដល់ ឋានបុច្ឆា ១ ភូមិបុច្ឆា ១ ទុកាសបុច្ឆា ១ បទេសបុច្ឆា ១ ។ ត្រង់ពាក្យថា ឋានបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភូមិ ប្រហែលជា ឬផែនដី ។ ត្រង់ពាក្យថា ភូមិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភូមិ ភ្នំ ថ្ម ឬប្រាសាទ ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុកាសបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីទុកាសខាងកើត ទុកាសខាងលិច ទុកាសខាងជើង ទុកាសខាងត្បូង ។ ត្រង់ពាក្យថា បទេសបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីប្រទេសខាងកើត ឬប្រទេសខាងលិច ប្រទេសខាងជើង ឬប្រទេសខាងត្បូង ។

ចប់ អហោសង្គាម ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃមហាសង្គ្រាមនោះ ដូចេ្នះ

[៤០៦] និយាយអំពីកិក្ខុត្រូវស្គាល់វត្ថុ ១ ស្គាល់និទាន ១ ស្គាល់អាគារ ១ ស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើ នឹងមិនគួរធ្វើ ១ ស្គាល់កម្ម ១ ស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់សមថៈ ១ មិនលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ ទោសាគតិ ១ មោហាគតិ ១ ភយាគតិ ១

សញ្ញា ឯដ្ឋាបនេន ច

បេក្ខា បសាទេ បក្ខាម្ប៊ិ

សុតវោតរេន ច

អសម្បត្តញ្ច សម្បត្តំ

ឆម្នេន វិនយេន ច

សត្ថុសាសនេឆាម៊ិ

មហាសង្គាមញ្ជាបឆាតំ ។

នៃយមិឯក បរិវារៈ

ពន្យល់បុគ្គលដទៃឲ្យយល់ក្នុងធម៌ដែលគួរពន្យល់ ១ ពិចារណាក្នុងធម៌ដែលគួរពិចារណា ១ សំឡឹងមើលក្នុងធម៌ដែលគួរសំឡឹងមើល ១ ញុំាងបរិសទ្យឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងធម៌គួរជ្រះថ្លា ១ មើលងាយពួកដទៃដោយគតិថា អាត្មាអញបានបក្ខពួក ១ អាត្មាអញជាអ្នកបេះដ៏ធំប្រើន ១ អាត្មាអញជាថេរៈ ១ ពោលហេតុដែលមិនទាន់មកដល់ ១ កុំញុំាងហេតុដែលមកដល់ហើយឲ្យសាបសូន្យ ១ រម្ងាប់អធិករណ៍ដោយធម៌ ដោយវិន័យ ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ១ ក្នុងមហាសង្គ្រាម បណ្ឌិតគប្បីដឹងថា (មានសេចក្តី) ប៉ុណ្ណោះឯង ។

កបិឥរ៉ោះ

(២០៧) កសឃ្ន កបិយំ អនត្តំ កសឃ្ន កបិយំ អត្តំ កិដ្ឋំ កបិយំ អនត្តំ កិដ្ឋំ កបិយំ អត្តំ ។

(២០៨) កសឃ្ន កបិយំ អនត្តដ្ឋំ ន្ទិដ្ឋំ បុគ្គលំ អនត្តំ ហោតិ កបិយំ អនត្តារកសឃ្ន ច អនុមោទ-កសឃ្ន ច ឥមេសំ ន្ទិដ្ឋំ បុគ្គលំ អនត្តំ ហោតិ កបិយំ ។

(២០៩) កសឃ្ន កបិយំ អត្តដ្ឋំ ន្ទិដ្ឋំ បុគ្គលំ អត្តំ ហោតិ កបិយំ អត្តារកសឃ្ន ច អនុមោទកសឃ្ន ច ឥមេសំ ន្ទិដ្ឋំ បុគ្គលំ អត្តំ ហោតិ កបិយំ ។

(២១០) កិដ្ឋំ កបិយំ អនត្តដ្ឋំ ចតុប្បីសតិយោ អាការេហិ អនត្តំ ហោតិ កបិយំ ន ឧលូខិតមត្តេន អត្តំ ហោតិ កបិយំ ន ណោឝមត្តេន អត្តំ ហោតិ

(២០៧) បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិន បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិន កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើងដោយអាការដូចម្តេច កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលឡើងដោយអាការដូចម្តេច ?

(២០៨) ពាក្យថា បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិននោះ សេចក្តីថា បុគ្គលពីរពួកដែលឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិន គឺបុគ្គលមិនបានគ្រាល ១ មិនបានអនុមោទនា ១ បុគ្គលទាំង ២ ពួកនេះឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិនទេ ?

(២០៩) ពាក្យថា បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិននោះ សេចក្តីថា បុគ្គល ២ ពួកដែលឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិន គឺបុគ្គលដែលបានគ្រាល ១ បានអនុមោទនា ១ បុគ្គលទាំង ២ ពួកនេះឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិន ?

(២១០) ពាក្យថា កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើងដោយអាការដូចម្តេចនោះ សេចក្តីថា កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើង ដោយអាការ ៤ គឺ សំពត់ដែលគ្រាន់តែវាស់ទទឹងបណ្តាយ គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែលាង គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ សំពត់ដែល

ภาคิยสูตร ๔ ปิยวิปปยาณสูตร ๔ อนุตตริยสูตร ๔ ขมสูตร ๔ ฉันทสูตร ๔ ทุจจริตสูตร ๔ ทุจจริตวิปากสูตร ๔ ทุจจริตนิสันทสูตร ๔ ทุจจริตสมุทยสูตร ๔ ทุจจริตนิโรธสูตร ๔ ทุจจริตนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ สุจริตสูตร ๔ สุจริตวิปากสูตร ๔ สุจริตนิสันทสูตร ๔ สุจริตสมุทยสูตร ๔ สุจริตนิโรธสูตร ๔ สุจริตนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ ปหานสูตร ๔ ปหานสัมปยุตตสูตร ๔ ปหานวิปปยุตตสูตร ๔ ปหานนิสันทสูตร ๔ ปหานสมุทยสูตร ๔ ปหานนิโรธสูตร ๔ ปหานนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ ภาวนาสูตร ๔ ภาวนาสัมปยุตตสูตร ๔ ภาวนาวิปปยุตตสูตร ๔ ภาวนานิสันทสูตร ๔ ภาวนาสมุทยสูตร ๔ ภาวนานิโรธสูตร ๔ ภาวนานิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ ปริญญาสูตร ๔ ปริญญาสัมปยุตตสูตร ๔ ปริญญาวิปปยุตตสูตร ๔ ปริญญานิสันทสูตร ๔ ปริญญาสมุทยสูตร ๔ ปริญญานิโรธสูตร ๔ ปริญญานิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ ขยสูตร ๔ ขยสัมปยุตตสูตร ๔ ขยวิปปยุตตสูตร ๔ ขยนิสันทสูตร ๔ ขยสมุทยสูตร ๔ ขยนิโรธสูตร ๔ ขยนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ วยสูตร ๔ วยสัมปยุตตสูตร ๔ วยวิปปยุตตสูตร ๔ วยนิสันทสูตร ๔ วยสมุทยสูตร ๔ วยนิโรธสูตร ๔ วยนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ วิราคสูตร ๔ วิราคสัมปยุตตสูตร ๔ วิราควิปปยุตตสูตร ๔ วิราคนิสันทสูตร ๔ วิราคสมุทยสูตร ๔ วิราคนิโรธสูตร ๔ วิราคนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ นิโรธสูตร ๔ นิโรธสัมปยุตตสูตร ๔ นิโรธวิปปยุตตสูตร ๔ นิโรธนิสันทสูตร ๔ นิโรธสมุทยสูตร ๔ นิโรธนิโรธสูตร ๔ นิโรธนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ อมตสูตร ๔ อมตสัมปยุตตสูตร ๔ อมตวิปปยุตตสูตร ๔ อมตนิสันทสูตร ๔ อมตสมุทยสูตร ๔ อมตนิโรธสูตร ๔ อมตนิโรธคามินีปฏิปทาสูตร ๔ อญฺญตฺร สติปฏฺฐานา อตฺถิ ๔ อญฺญตฺร ปุพฺพภาเคน อตฺถิ ๔

គ្រាន់តែចាត់ចែងវៃលែកដាចំពីរ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែកាត់ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែជាន ភ្ជាប់គ្នា គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែដេរ (មានដេរ បណ្តោយជាដើម) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែជាក់ភ្ជុំ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែថែមសំពត់ឲ្យមាំ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែប្រក់អនុវាតមួយជាន់ (ពីខាងក្រៅ) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែធ្វើជាអនុវាតមួយជាន់ (ពីខាងក្នុង) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែដេរគួបគ្នា គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែជ្រលក់ម្តង មានពណ៌ដូចភ្នុកដំរី ឬដូចស្វឹកឈើទុំ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលបានមកដោយធ្វើនិមិត្ត គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលបានមកដោយនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលគេ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលខ្ចីគេ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលធ្វើសន្ធិគឺមិនបានធ្វើឲ្យស្រេចតាមថ្ងៃនោះ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ជានិសគ្គិយៈ (ទុកឲ្យកន្លងរាត្រី) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលមិនបានធ្វើពិន្ទុកប្ប គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ រៀវចាកសង្ឃាដិ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ រៀវចាកចីពរ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ រៀវចាក

น อญฺญตฺร อนฺตรายิกสเตน อตฺตนา ปเวเทตพฺพนฺติ กปฺปนฺติ น อญฺญตฺร ปฏิกฺเขปเตน ปฏิกฺเขปเตน ปน- ปเวทนาย สญฺเญฺญน สมณฺฑลิกเตน อตฺตนา ปเวเทตพฺพนฺติ กปฺปนฺติ น อญฺญตฺร ปุคฺคลสฺส อตฺถาย อตฺตนา ปเวเทตพฺพนฺติ กปฺปนฺติ น สมฺมา เวว[๑] อตฺตนา ปเวเทตพฺพนฺติ กปฺปนฺติ ตญฺหิ ลิงฺคสณฺฐานมตฺตเมว ๆ ฆาตนฺติ อนตฺตนา ปเวเทตพฺพนฺติ กปฺปนฺติ ๆ

[๒๑๑] ลิงฺคตฺถกามฺยตา ภาว ลิงฺคตฺถกามฺยตา ตาเวตฺถ ลิงฺคาน- นุสฺสรณ กปฺปนฺติ อตฺถวิสฺสชฺชนมิติ ๆ ปวารณาย ภาว ป- วารณตฺถ ตาเวตฺถ ลิงฺคาน ปวารณาย กปฺปนฺตีติ ลิงฺคานุสฺสร- ณมฺปิ วิสฺสชฺชนมิติ ๆ ตุณฺหีภาวตฺถ ภาว อภาวนิยภาว- ปฏิกฺขตฺถ ๆ สงฺฆลิงฺค ภาว เจ สงฺฆลิงฺคนิยา ตาวกาลิกสงฺฆลิ- ง จ ลิงฺคยสงฺฆลิงฺค จ ๆ ลิงฺคภาวนิยา ภาว ตาวกาลิกา- หา อนุกาลิกาหิ อุปฺปนฺนิยตา ๆ สเมหิ จตูหิปิ สงฺฆลิงฺคนิยา อาตาเวหิ อนตฺตนา ปเวเทตพฺพนฺติ กปฺปนฺติ ๆ

---

๑ ม. กปฺปนฺติ สมฺมา เวว ๆ

ស្បង់ គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ រៀចាកសំពត់ជាបញ្ចកុទ្ទ ឬ លើសពីបញ្ចកុទ្ទឡើងទៅ ដែលបានកាត់ជាចំត្រឹមត្រូវធ្វើឲ្យមានមណ្ឌលល្អក្នុងថ្ងៃនោះ គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ រៀចាកបុគ្គលអ្នកគ្រាល កំគ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ សំពត់ដែលបុគ្គលគ្រាលត្រឹមត្រូវហើយ តែបើកិក្ខុទៅក្រៅសីមាអន្តរាយទា កឋិននោះក៏មិនឡើងជាកឋិន ១ ។ កឋិនដែលគ្រាលមិនឡើង ដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ។

(๒๑๑) កិក្ខុធ្វើនិមិត្តថា អាត្មាទទឹងគ្រាលកឋិនដោយសំពត់នេះដូច្នេះ ហៅថា ធ្វើនិមិត្ត ។ កិក្ខុធ្វើនូវការនិយាយបញ្ចេះបញ្ចូលដោយគិតថា អាត្មាទទឹងឲ្យសំពត់កឋិនកើតឡើង ដោយការនិយាយបញ្ចេះបញ្ចូលដូច្នេះ ហៅថា ការនិយាយបញ្ចេះបញ្ចូល ។ សំពត់ដែលគេមិបានឲ្យដាច់ហៅថា សំពត់ខ្ចីគេ ។ សន្ធិដិ មាន ២ យ៉ាងគឺ ករណសន្ធិដិ មិនធ្វើឲ្យស្រេចក្នុងថ្ងៃនោះ (ទុកធ្វើទៅក្នុងថ្ងៃខាងមុខ ។ តទៅទៀត) ๑ និបយសន្ធិដិ ទុកធ្វើដល់ថ្ងៃស្អែកជាកំណត់ ๑ ហៅថា សន្ធិដិ ។ កាលបើកិក្ខុកំពុងធ្វើ (សំពត់នោះ) អរុណក៏រះឡើង ហៅថា សំពត់ជានិស្សគ្គិយៈ ។ កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើង ដោយអាការ ๒๔ នេះឯង ។

(๒๑๔) តត្ថ កតមំ អត្តដ្ឋំ សត្តរសហិ អាការេហិ អត្តានំ ហោតិ កតមំ អហោសេ អត្តានំ ហោតិ កតមំ អហោសកម្បេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ មិលោតិកាយ អត្តានំ ហោតិ កតមំ បំសុកុលេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ ចាមណិកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ អនិមិត្តកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ អបរិកថាកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ អកុក្កុកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ អសន្និធិ-កេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ អនិស្សក្កិយេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ កម្បកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ សង្ឃាដិយា អត្តានំ ហោតិ កតមំ ឧត្តរាសង្គេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ អន្តរវាសកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ បញ្ចកេន វា អតិរេកបញ្ចកេន វា តទុភយេន សញ្ជិច្ចេន សមណ្ឌលីកេន អត្តានំ ហោតិ កតមំ បុក្កលស្ស អត្តាភ អត្តានំ ហោតិ កតមំ សម្ពាធេ អត្តានំ ហោតិ កតមំ តញ្ច សីមដ្ឋោ អនុមោទតិ ។ ឯវម្បិ អត្តានំ ហោតិ កតមំ ។ ឥមេហិ សត្តរសហិ អាការេហិ អត្តានំ ហោតិ កតមំ ។

(๒๑๒) ត្រង់ពាក្យថា កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើង ដោយអាការដូចម្តេចនោះ សេចក្តីថា កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើងដោយអាការ ๑๗ គឺ សំពត់ថ្មីសុទ្ធ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដំនុំ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ចាស់ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់បំសុកូល ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលធ្លាក់ទៀបកន្ទបផ្សារ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលបានមកដោយមិនបានធ្វើនិមិត្ត ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលបានមកដោយមិនបាននិយាយបញ្ចោះបញ្ចូល ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលមិនបានខ្ជីគេ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលមិនបានធ្វើឲ្យជាសន្និធិ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលមិនមែនជានិស្សគ្គិយៈ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលបានធ្វើពិន្ទុតប្បច្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សង្ឃាដិ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ ចីពរ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សប្បាយ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ ចីវរជាបញ្ចកន្ទ ឬ លើសពីបញ្ចកន្ទឡើងទៅ ដែលបានកាត់ដាច់ត្រឹមត្រូវធ្វើឲ្យមានមណ្ឌលល្អក្នុងថ្ងៃនោះ ក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ បុគ្គលទើបក្រាលឡើងជាកឋិន ๑ សំពត់ដែលបុគ្គលក្រាលឲ្យត្រឹមត្រូវ (តាមច្បាប់) តាំងកឋិនក្នុងវត្តក្នុងសីមាអន្តរមោទនា កឋិននោះទើបឡើងជាកឋិន ๑ កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើងដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ។ កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើង ដោយអាការតាំង ๑๗ នេះ ។

(๒๑๓) สมา กปิลสฺส อตฺตภาว กตี ชมฺมา ชายนฺติ ฯ สมา กปิลสฺส อตฺตภาว ปณฺณาส ชมฺมา ชายนฺติ อฏฺฐ มาตโร เอว ปริโภคา ปญฺจ อาณิ-สีสา ฯ สมา กปิลสฺส อตฺตภาว ๔มาเส ปณฺณาส ชมฺมา ชายนฺติ ฯ

(๒๑๔) ปโยคสฺส กตเม ชมฺมา อนนฺตรปจฺจ-ยเน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจยเน ปจฺจโย อิสฺส-ยปจฺจยเน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจยเน ปจฺจโย ปุเรชาตปจฺจยเน ปจฺจโย ปจฺฉาชาตปจฺจยเน ปจฺ-จโย สหาชาตปจฺจยเน ปจฺจโย ฯ ปุพฺพการณสฺส ฯ เป ฯ ปจฺจุปฺปนฺนสฺส อนิชฺฌายสฺส อตฺตภาวสฺส มาตโร-ชญฺ ปริโภคาชญฺวตฺถุสฺส กตเม ชมฺมา อนนฺตรปจฺจ-ยเน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจยเน ปจฺจโย อิสฺส-ยปจฺจยเน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจยเน ปจฺจโย ปุเรชาตปจฺจยเน ปจฺจโย ปจฺฉาชาตปจฺจยเน ปจฺ-จโย สหาชาตปจฺจยเน ปจฺจโย ฯ

(๒๑๓) ធម្មបុ៉ន្មានយ៉ាង ដែលកើតជាមួយនឹងការក្រាលភឹង ។ ធម្ម ๑๕ យ៉ាង ដែលកើតជាមួយនឹងការក្រាលភឹង គឺ មាតិកា ๘ បលិ-ពោធ ๒ អាទិសង្ឃ ๕ ។ ធម្មទាំង ๑๕ នេះឯង ដែលកើតឡើងជាមួយនឹងការក្រាលភឹង ។

(๒๑๔) ធម្មបុ៉ន្មានយ៉ាង ជាបច្ច័យនៃបយោគ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ធម្មបុ៉ន្មានយ៉ាង ជាបច្ច័យនៃបុគ្គលណៈ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នៈ អធិដ្ឋាន ការក្រាល មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[๒๑๕] ปุพฺพกาลกิริยาย ปโยคสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย อเนกฺขิตฺตูปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปโยคสฺส ปุพฺพกาลกิริยา ปุเรชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปุพฺพกาลกิริยาย ปโยคสฺส ปจฺฉาชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปญฺจนฺนมฺปิ ขนฺธานมฺปิ สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

[๒๑๖] ปจฺจุปฺปนฺนาย ปุพฺพกาลกิริยาย อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย อเนกฺขิตฺตูปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปุพฺพกาลกิริยาย ปจฺจุปฺปนฺนสฺส ปุเรชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาย ปุพฺพกาลกิริยาย ปจฺฉาชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปญฺจนฺนมฺปิ ขนฺธานมฺปิ สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๒๑๕) បុព្វកតរណៈ គឺ កិរិយាដើមមុន មានការលាងចីវរជាដើមជា បច្ច័យនៃបយោគ គឺ កិរិយាប្រកបមានដងទឹកជាដើម ដោយអនន្តរបច្ច័យ គឺ ហេតុជាលំដាប់ទី ๑ នៃបយោគ ដោយសមនន្តរបច្ច័យ គឺ ហេតុជាលំដាប់ទី ๒ ដោយនិស្សយបច្ច័យ គឺ ហេតុជាគ្រឿងទ្រទ្រង់ទី ๓ ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ គឺ ហេតុជាគ្រឿងទ្រទ្រង់បន្ទាប់គ្នាទី ๔ ។ បយោគ ជាបច្ច័យនៃបុព្វកតរណៈ ដោយបុរេជាតបច្ច័យ គឺ ហេតុដែលកើតមុននៃ បុព្វកតរណៈ ។ បុព្វកតរណៈជាបច្ច័យនៃបយោគ ដោយបច្ចាជាតបច្ច័យ គឺ ហេតុដែលកើតក្រោយនៃបយោគ ។ ធម៌ទាំង ๑๙ ប្រការ ជាបច្ច័យ (នៃ បយោគនឹងបុព្វកតរណៈ) ដោយសហជាតបច្ច័យ គឺ បច្ច័យកើតព្រមគ្នា នឹងការក្រាលតបិន ។

(๒๑๖) បច្ចុទ្ធារៈ គឺការដកចីវរ ជាបច្ច័យនៃបុព្វកតរណៈ ដោយ អនន្តរបច្ច័យ ដោយសមនន្តរបច្ច័យ ដោយនិស្សយបច្ច័យ ដោយឧប-និស្សយបច្ច័យ ។ បុព្វកតរណៈ ជាបច្ច័យនៃបច្ចុទ្ធារៈ ដោយបុរេជា-តបច្ច័យ ។ បច្ចុទ្ធារៈ ជាបច្ច័យនៃបុព្វកតរណៈ ដោយបច្ចាជាតបច្ច័យ គឺ ហេតុ ដលកើតក្រោយរបស់បុព្វកតរណៈ ។ ធម៌ទាំង ๑๙ ប្រការជាបច្ច័យ (នៃបច្ចុទ្ធារៈនឹងបុព្វកតរណៈ) ដោយសហជាតបច្ច័យ ។

(๒๑๗) អធិដ្ឋានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-យោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុបឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណេ អធិដ្ឋានស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អធិដ្ឋានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បណ្ណារស ឆម្បា សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๒๑๘) អតីតារម្មណេ អធិដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯសេវ្យប្បច្ច-យេន បច្ចយោ ទុបឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អធិដ្ឋានំ អតីតារម្មណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អតីត-ារម្មណេ អធិដ្ឋានស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បណ្ណារស ឆម្បា សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๒๑๙) មាតិកា ច បលិពោធា ច អតីតារម្មណស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុបឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ច-យោ ។ អតីតារម្មណេ មាតិកាឆក្កេ បលិពោធាឆក្កេ បុរេ-ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មាតិកា ច បលិពោធា

กปิลเภท បច្ច័យមានអនន្តរប្បច្ច័យដាំដើម

(๔๑๗) អធិដ្ឋាន ជាបច្ច័យនៃបុព្វកាណៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ដោយ
សមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
បច្ចុប្បន្នាៈ ជាបច្ច័យនៃអធិដ្ឋាន ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អធិដ្ឋាន ជា
បច្ច័យនៃបច្ចុប្បន្នាៈ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ចាំង ១៩ ប្រការ ជា
បច្ច័យ (នៃអធិដ្ឋានទើងបច្ចុប្បន្នាៈ) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๔๑๘) ការក្រាល ជាបច្ច័យនៃអធិដ្ឋាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ អធិដ្ឋាន ជាបច្ច័យនៃការក្រាល ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
ការក្រាល ជាបច្ច័យនៃអធិដ្ឋាន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ចាំង ១៩
ជាបច្ច័យ (នៃការក្រាល ទើងអធិដ្ឋាន) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๔๑๙) មាតិកា ទើងបលិពោធ ជាបច្ច័យនៃការក្រាល ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ការក្រាល ជាបច្ច័យនៃមាតិកា ទើងបលិពោធ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ មាតិកាទើងបលិពោធ ជាបច្ច័យនៃការក្រាល

จ อตฺถารสฺส ปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย ฯ ปณฺณารสฺส ฉนฺนมฺปิ สหชาตปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย ฯ

(๒๒๐) อาสา จ อนาสา จ วตฺถุสฺส อนนฺตรปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย อนนฺตรปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย อุปนิสฺสยปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย ฯ วตฺถุ อาสาภญฺจ อนาสาภญฺจ ปุเรชาตปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย ฯ อาสา จ อนาสา จ วตฺถุสฺส ปจฺฉาชาตปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย ฯ ปณฺณารสฺส ฉนฺนมฺปิ สหชาตปจฺจยุปฺปนฺนธมฺมานญฺจ ปจฺจโย ฯ

(๒๒๑) ปุพฺพกาลกิริยา กมฺมนิยาโม กมฺมสมุฏฺฐานิยา กมฺมปจฺจยา กมฺมสมฺภารา กมฺมสมุฏฺฐานา ฯ ปจฺจุปฺปนฺนกาเล กมฺมนิยาเมน กมฺมสมุฏฺฐานิยา กมฺมปจฺจยา กมฺมสมฺภารา กมฺมสมุฏฺฐานา ฯ อนิฏฺฐานิยา กมฺมนิยาเมน กมฺมสมุฏฺฐานิยา กมฺมปจฺจยา กมฺมสมฺภารา กมฺมสมุฏฺฐานา ฯ อตฺถากาเร กมฺมนิยาเมน กมฺมสมุฏฺฐานิยา กมฺมปจฺจยา กมฺมสมฺภารา กมฺมสมุฏฺฐานา ฯ มาตุกา จ ปณฺณาเรน จ กมฺมนิยาเมน กมฺมสมุฏฺฐานิยา

ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ទាំង ១៩ ជាបច្ច័យ (នៃមាតិកា បលិពោធ នឹងការក្រាល) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๒๒๐) សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម ជាបច្ច័យនៃវត្ថុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វត្ថុជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម ជាបច្ច័យនៃវត្ថុ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ទាំង ១៩ ប្រការ ជាបច្ច័យ (នៃសេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម នឹងវត្ថុ) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๒๒๑) បុព្វកណៈ: មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បច្ចុប្បន្នៈ: មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ អធិដ្ឋាន មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ការក្រាលមានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ មាតិកានឹងបលិពោធ មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង

តតិយាតិ តតិយកា តតិយត្ថា តតិយម្ភា តតិយមុច្ចនា ។
អាសវ ច អនាសវ ច តតិនិទានា តតិយមុទយោ
តតិយាតិ តតិយកា តតិយត្ថា តតិយម្ភា តតិយមុច្ចនា ។
បុព្វកវណំ បរយោគនិទានំ បរយោគសមុទយំ បរយោ
គតាតិតំ បរយោគប្បភវំ បរយោគសម្ភវំ បរយោគស-
មុច្ចនំ ។ បច្ចុប្បន្នភេ បុព្វកវណានិទានោ បុព្វកវណា-
សមុទយោ បុព្វកវណាជាតិតោ បុព្វកវណាប្បភវោ
បុព្វកវណាសម្ភវោ បុព្វកវណាសមុច្ចនោ ។ អនិច្ចានំ
បច្ចុប្បន្នវនិទានំ បច្ចុប្បន្នវសមុទយំ បច្ចុប្បន្នវជាតិតោ បច្ចុ-
ប្បន្នវប្បភវំ បច្ចុប្បន្នវសម្ភវំ បច្ចុប្បន្នវសមុច្ចនំ ។ អត្តាភេ
អនិច្ចានិទានោ អនិច្ចានសមុទយោ អនិច្ចានជាតិតោ
អនិច្ចានប្បភវោ អនិច្ចានសម្ភវោ អនិច្ចានសមុច្ច-
នោ ។ ជាតិតោ ច បលិពោធា ច អត្តានិទានា
អត្តាសមុទយោ អត្តាជាតិតោ អត្តាប្បភវា អត្តា-
សម្ភវា អត្តាសមុច្ចនា ។ អាសវ ច អនាសវ ច
វត្តនិទានា វត្តសមុទយោ វត្តជាតិតោ វត្តប្បភវា

មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងខ្ពើម មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វកវណ: មានបយោគជាដើមចម មានបយោគជាទីតាំងខ្ពើម មានបយោគជាកំណើត មានបយោគជាដែនកើត មានបយោគជាអង្គ មានបយោគជាសមុដ្ឋាន ។ បច្ចុប្បន្ន: មានបុព្វកវណ: ជាដើមចម មានបុព្វកវណ:ជាទីតាំងខ្ពើម មានបុព្វកវណ:ជាកំណើត មានបុព្វកវណ:ជាដែនកើត មានបុព្វកវណ:ជាអង្គ មានបុព្វកវណ:ជាសមុដ្ឋាន ។ អនាគត មានបច្ចុប្បន្ន:ជាដើមចម មានបច្ចុប្បន្ន:ជាទីតាំងខ្ពើម មានបច្ចុប្បន្ន:ជាកំណើត មានបច្ចុប្បន្ន:ជាដែនកើត មានបច្ចុប្បន្ន:ជាអង្គ មានបច្ចុប្បន្ន:ជាសមុដ្ឋាន ។ ការក្រាល មានអនាគតជាដើមចម មានអនាគតជាទីតាំងខ្ពើម មានអនាគតជាកំណើត មានអនាគតជាដែនកើត មានអនាគតជាអង្គ មានអនាគតជាសមុដ្ឋាន ។ មាតិកា នឹងបលិពោធ មានការក្រាលជាដើមចម មានការក្រាលជាទីតាំងខ្ពើម មានការក្រាលជាកំណើត មានការក្រាលជាដែនកើត មានការក្រាលជាអង្គ មានការក្រាលជាសមុដ្ឋាន ។ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានវត្ថុជាដើមចម មានវត្ថុជាទីតាំងខ្ពើម មានវត្ថុជាកំណើត មានវត្ថុជាដែនកើត

วิสุทธิภาวะ วิสุทธิปฏิภาโค ฯ ปโยโคติ ตีรณาโค ตีรณปริญฺญายะ ตีรณปริญฺญาติ ตีรณปริญฺญาโค ตีรณปริญฺญาภาโว ตีรณปริญฺญาโค ฯ ปุพฺพภาคาณนฺติ ฯเปฯ ปจฺจุปฏฺฐาเน อธิฏฺฐานนฺติ อตฺถาเน มาตีกา จ ปลิโพธา จ วิสุทฺธิ อาสา จ อนาสา จ ตีรณาติ ตีรณปริญฺญายะ ตีรณปริญฺญาติ ตีรณปริญฺญาภาโว ตีรณปริญฺญาโค ฯ ปโยโคติ เหตุนิทาโน เหตุสมุทยะ เหตุชาติโก เหตุปฺปภโว เหตุสมฺภาเร เหตุสมุฏฺฐาโน ฯ ปุพฺพภาคาณนฺติ ฯเปฯ ปจฺจุปฏฺฐาเน อธิฏฺฐานนฺติ อตฺถาเน มาตีกา จ ปลิโพธา จ วิสุทฺธิ อาสา จ อนาสา จ เหตุนิทาติ เหตุสมุทยะ เหตุชาติโก เหตุปฺปภโว เหตุสมฺภาเร เหตุสมุฏฺฐาติ ฯ ปโยโคติ ตีรณาโค ตีรณปริญฺญายะ ตีรณปริญฺญาติ ตีรณปริญฺญาภาโว ตีรณปริญฺญาโค ตีรณปริญฺญาเร ตีรณปริญฺญาโค ฯ ปุพฺพภาคาณนฺติ ฯเปฯ ปจฺจุปฏฺฐาเน อธิฏฺฐานนฺติ อตฺถาเน มาตีกา จ ปลิโพธา จ วิสุทฺธิ อาสา จ อนาสา จ ตีรณาติ ตีรณปริญฺญายะ ตีรณปริญฺญาติ ตีรณปริญฺญาภาโว ตีรณปริญฺญาโค ตีรณปริญฺญาเร ตีรณปริญฺญาโค ฯ ปโยโคติ ปจฺจยนิทาโน ปจฺจยสมุทยะ ปจฺจยชาติโก

មានវត្តជារង្គ មានវត្តជាសមុដ្ឋាន ។ បរិយោគ មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វកាលៈ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នៈ អធិដ្ឋាន ការក្រាល មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បរិយោគ មានហេតុជាដើមចម មានហេតុជាទីតាំងឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែនកើត មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វកាលៈ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នៈ អធិដ្ឋាន ការក្រាល មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានហេតុជាដើមចម មានហេតុជាទីតាំងឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែនកើត មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ បរិយោគ មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វកាលៈ ។បេ។ បច្ចុប្បន្នៈ អធិដ្ឋាន ការក្រាល មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បរិយោគ មានបច្ច័យជាដើមចម មានបច្ច័យជាទីតាំងឡើង មានបច្ច័យជាកំណើត

ปจฺจยปฺปโภ ปจฺจยสมฺภโว ปจฺจยสมุฏฺฐาโน ฯ
ปุถุชฺชนาโน ฯ เป ฯ ปจฺจุปฺปนฺโน อนิฏฺฐาโน อสฺสาโว
มาตโกปา จ ปลิโพธา จ วตฺถุ อาสวา จ อนาสวา
จ ปจฺจยนิทานา ปจฺจยสมุทยา ปจฺจยชาติกา
ปจฺจยปฺปภวา ปจฺจยสมฺภวา ปจฺจยสมุฏฺฐานา ฯ

(๒๒๒) ปุถุชฺชนาโน กตีหิ ขนฺเธหิ สงฺคหิโต ฯ
ปุถุชฺชนาโน สตฺตหิ ขนฺเธหิ สงฺคหิโต เอกวเนน วิญ-
ญาณกฺขนฺเธน เอกนเวน ฉฏฺฐเวน สญฺญาเวน ปญฺจเวน
สงฺขารกฺขนฺเธน ฯ ปุถุชฺชนาโน ฉหิ ขนฺเธหิ สตฺตหิ
สงฺคหิโต ฯ ปจฺจุปฺปนฺโน กตีหิ ขนฺเธหิ สงฺคหิโต ฯ
ปจฺจุปฺปนฺโน ปญฺจหิ ขนฺเธหิ สงฺคหิโต สงฺขฺยาย ขุทฺท-
กาสงฺเคน อนฺตรากาสเกน ฯ อนิฏฺฐาโน กตีหิ ขนฺเธหิ
สงฺคหิโต ฯ อนิฏฺฐาโน ปญฺจหิ ขนฺเธหิ สงฺคหิโต สงฺขฺย-
ายา ขุทฺทกาสงฺเคน อนฺตรากาสเกน ฯ อสฺสาโว กตีหิ
ขนฺเธหิ สงฺคหิโต ฯ อสฺสาโว ฉหิ เกน ขนฺเธน สงฺคห-
หิโต วตฺถิโภเคน ฯ

กปินภเวฯ กิจฺจมานปุพฺพกาณ:ฉาเฉม โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺ ๗ ยา๎ง

มานปจฺจ๎ยชาวิเนกาเต มานปจฺจ๎ยชาอสฺสิ ฯลฯ ปจฺจ๎ยชาสมฺปฺปยุตฺตาน ฯ
ปุพฺพกาณ: ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาร: อธิฏฺฐาน การเคฺราล มาตฺตา ปลิโพธ
วิตฺถุ เสจกฺขสงฺขฺยึม ธมฺเสจกฺขมิธสงฺขฺยึม มานปจฺจ๎ยชาเฉมจม
มานปจฺจ๎ยชาวิตาฺงเขฺยาง มานปจ๎ยชากำณาต มานปจฺจ๎ยชาวิเนกาเต
มานปจฺจ๎ยชาอสฺสิ มานปจฺจ๎ยชาสมฺปฺปยุตฺตาน ฯ

(๒๒๒) ปุพฺพกาณ: โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺปุ๎ปฺปาน ยา๎ง ฯ
ปุพฺพกาณ:โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺ๗ ยา๎ง คือคล่าง๑ จาล่าจงจีวร๑
กาล่ ๑ ชาน ๑ เฉร ๑ ชฺเลล่ ๑ เฉฺงีพิณฺฑปาต๑ ฯ ปุพฺพกาณ:
โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺ ๗ ยา๎งเนะ ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาร: โลกสงฺเคฺรหเญาะย
ธมฺปุ๎ปฺปานยา๎ง ฯ ปจฺจุปฺปนฺนาร: โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺ ๓ ยา๎ง คือ สงฺฆา
ฏิ ๑ จีวร๑ สฺวาล่๑ ฯ อธิฏฺฐาน โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺปุ๎ปฺปานยา๎ง ฯ
อธิฏฺฐาน โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺ ๓ ยา๎ง คือ สงฺฆาฏิ ๑ จีวร ๑
สฺวาล่๑ ฯ การเคฺราล โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺปุ๎ปฺปานยา๎ง ฯ การเคฺราล
โลกสงฺเคฺรหเญาะยธมฺ ๑ คือ บเญฺญาะจา ฯ

(๒๒๓) กัมมัญญตา กาโย มุทุ จ กัมมนิโย จ กาโย ภวิสฺสติ ฯ กัมมัญญตา วิย มุทุ สุวณฺณา ฯ ตถา มุทุ จ กัมมนิโย จ สุวณฺณาทิ อุตฺตมสุวณฺโณ อนุตฺตมสุวณฺโณ ฯ น ภวิสฺสติ ขโย จ กัมมัญญตา กาโย ขโย จ สุวณฺณาทิ อุตฺตมสุวณฺโณ อนุตฺตมสุวณฺโณ ฯ

(๒๒๔) กัมมัญญตา กาโย อาทิ จ มชฺเฌ จ ปริโยสาเน จ ฯ กัมมัญญตา ปุพฺพกรณาทิ อาทิ จ มชฺเฌ จ ปริโยสาเน จ ฯ

(๒๒๕) กถญฺหิ นาม สมงฺคิกาโย ปุคฺคโล อกาสิ กัมมัญญตา กาโย ภวิสฺสติ กถญฺหิ นาม สมงฺคิกาโย ปุคฺคโล กาสิ กัมมัญญตา กาโย ภวิสฺสติ ฯ อุปหญฺหิ นาม สมงฺคิกาโย ปุคฺคโล อกาสิ กัมมัญญตา กาโย ภวิสฺสติ ฯ อุปหญฺหิ นาม สมงฺคิกาโย ปุคฺคโล กาสิ กัมมัญญตา กาโย ภวิสฺสติ ฯ กถเมหิ นาม อุปหญฺหิ นาม สมงฺคิกาโย ปุคฺคโล อกาสิ กัมมัญญตา กาโย ภวิสฺสติ ฯ ปุพฺพกรณาทิ น ชานาติ ปฐมชฺฌานาทิ น ชานาติ อภิญฺญาทิ น ชานาติ อตฺถาทิ น ชานาติ มหากิริยาทิ น ชานาติ ปลิโพธาทิ น ชานาติ ฉฬงฺคาทิ น

នៃយមិឝក បរិវារៈ

(៤៤៣) ឫលរបស់កឋិន មានប៉ុន្មាន វត្ថុរបស់កឋិន មានប៉ុន្មាន ភូមិរបស់កឋិន មានប៉ុន្មាន ។ មូលរបស់កឋិន មាន ១ គឺ សង្ឃ ។ វត្ថុរបស់កឋិន មាន ៣ គឺ សង្ឃាដិ ១ ចីវរ ១ សាដក ១ ។ ភូមិរបស់កឋិន មាន ៦ យ៉ាង គឺ សំពត់សម្រកឈើ ១ សំពត់អំពោះ ១ សំពត់សូត្រ ១ សំពត់កេមសត្ត ១ សំពត់ឆ្នៃ ១ សំពត់លាយវត្ថុទាំង ៥ ខាងដើម ១ ។

(៤៤៤) កឋិន មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាខាងចុង ។ កឋិន មានបុព្វកម្មជាខាងដើម មានកិរិយា គឺ បច្ចុទ្ធារៈ នឹងអធិដ្ឋាន ជាកណ្តាល មានការក្រាលជាខាងចុង ។

(៤៤៥) បុគ្គលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនគួរក្រាលកឋិន បុគ្គលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបគួរក្រាលកឋិន ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ មិនគួរក្រាលកឋិនបានទេ ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ទើបគួរក្រាលកឋិនបាន ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺ អ្វីខ្លះ ដែលមិនគួរក្រាលកឋិនបាន ? បុគ្គលអ្នកក្រាលមិនចេះបុព្វកម្ម ១ មិនចេះបច្ចុទ្ធារៈ (ដកចីវរចាស់) ១ មិនចេះអធិដ្ឋាន ១ មិនចេះក្រាល ១ មិនចេះមាតិកា ១ មិនចេះបលិពោធ ១ មិនចេះវិធីដកកឋិន ១

ฉาทนานิ อาลิมฺปนานิ จ ฉาทนานิ ฯ สเมหิ อฏฺฐงฺเคหิ สมนฺนาคตา ปุคฺคลา อกฺโกสนฺติ กปิลนฺติ อตฺถวสฺสุ ฯ กตเมหิ อฏฺฐงฺเคหิ สมนฺนาคตา ปุคฺคลา อกฺโกสนฺติ กปิลนฺติ อตฺถวสฺสุ ฯ ปุพฺพกรณานิ ฉาทนานิ ปจฺฉุทฺธารา ฉาทนานิ อลิมฺปนานิ ฉาทนานิ อตฺถารา ฉาทนานิ มาตกา ฉาทนานิ ปลิเฆน ฉาทนานิ อุทฺธารา ฉาทนานิ อาลิมฺปนานิ ฉาทนานิ สเมหิ อฏฺฐงฺเคหิ สมนฺนาคตา ปุคฺคลา อกฺโกสนฺติ กปิลนฺติ อตฺถวสฺสุ ฯ

(๒๒๖) กตีนิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวมุปคจฺฉนฺติ กตีนิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวมุปคจฺฉนฺติ ฯ ติณฺณิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวญฺจ อุปคจฺฉนฺติ ติณฺณิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวมุปคจฺฉนฺติ ฯ กตเมสิ ติณฺณิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวญฺจ อุปคจฺฉนฺติ ฯ อิสฺสุกิโน อนุโมทนาย อนุโมทนฺโต จ ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุ ภิกฺขุนฺโต จ ปรมฺมุขาเปตา ฯ สเมสิ ติณฺณิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวญฺจ อุปคจฺฉนฺติ ฯ กตเมสิ ติณฺณิ ปุคฺคลานิ กปิลสฺสภาวมุปคจฺฉนฺติ ฯ สีมฏฺโฐ อนุโมทนาย

មិនបេះអានិសង្ស ១ ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះ មិនគួរធ្វើឆ្នាំ
ក្រាលភបិទឡើយ ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺ អ្វីខ្លះ
ដែលគួរក្រាលភបិទបាន ។ បុគ្គលអ្នកក្រាលបេះបុព្វការណៈ ១ បេះ
បច្ចុទ្ធារៈ ១ បេះអធិដ្ឋាន ១ បេះក្រាល ១ បេះមាតិកា ១ បេះបលិពោធ ១
បេះវិធីដកភបិទ ១ បេះអានិសង្ស ១ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ នេះ
ឯង ទើបគួរក្រាលភបិទបាន ។

(๒๒๖) ការក្រាលភបិទមិនឡើងមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ការ
ក្រាលភបិទឡើង មានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ។ ការក្រាលភបិទមិនឡើង
មានដល់បុគ្គល ៣ ពួក ការក្រាលភបិទឡើង មានដល់បុគ្គល ៣ ពួក ។
ការក្រាលភបិទមិនឡើង មានដល់បុគ្គល ៣ ពួកដូចម្តេច ។ បុគ្គល
ឋិតនៅក្រៅសីមាអនុមោទនា ១ បុគ្គលដែលអនុមោទនាមិនបានបញ្ជាក់
ថា ១ បុគ្គលដែលបញ្ជាក់ថា តែមិនឲ្យបុគ្គលដទៃដឹងច្បាស់ ១ ។ ការ
ក្រាលភបិទមិនឡើងមានដល់បុគ្គល ៣ ពួកនេះ ។ ការក្រាលភបិទឡើង
មានដល់បុគ្គល ៣ ពួកដូចម្តេច ។ បុគ្គលឋិតនៅកន្លែងសីមាអនុមោទនា ១

อนฺตรายนฺติ ภวงฺคกฺขณโต ภวงฺคกฺขณนฺติ ปวตฺตมานานิ ฯ
สเมสุ ตีสุปิ ปุคฺคลาทีสุ ปหีนตฺตา ปหายาติ ฯ

(๒๒๗) กตีติ ปหีนตฺตา ฉ ปหายาติ กติ ปหีน-
ตฺตา ปหายาติ ฯ ตโย ปหีนตฺตา ฉ ปหายาติ ตโย
ปหีนตฺตา ปหายาติ ฯ กตเม ตโย ปหีนตฺตา ฉ ปหา-
ยาติ ฯ วฏฺฏวิปฺปยุตฺตาย เหตา กาลวิปฺปยุตฺตา กาลนฺตร-
ปฺปยุตฺตา ฯ สเมสุ ตีสุ ปหีนตฺตา ฉ ปหายาติ ฯ กตเม
ตโย ปหีนตฺตา ปหายาติ ฯ วฏฺฏสมฺปยุตฺตาย เหตา
กาลสมฺปยุตฺตา กาลนฺตรสมฺปยุตฺตา ฯ สเมสุ ตีสุ
ปหีนตฺตา ปหายาติ ฯ

(๒๒๘) ปหีนนฺติ ชานิตพฺพา ปหีนตฺตาย ชานิตพฺพา
ปหีนสฺส อตฺถารมฺมณา ชานิตพฺพา ปหีนสฺส อตฺถา-
ปนฺนา ชานิตพฺพา ปหีนสฺส อตฺถาสมฺปนฺนา ชานิตพฺพา
นิมิตฺตกมฺมนฺติ ชานิตพฺพา ปวตฺตกถา ชานิตพฺพา กุกฺกุจฺจ-
นิตพฺพา สนฺนิธิ ชานิตพฺพา นิสฺสคฺคิยนฺติ ชานิตพฺพา ฯ

បុគ្គលដែលអនុមោទនាបញ្ចេញវាចា ๑ បុគ្គលដែលបញ្ចេញវាចា បានញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់ ๑ ។ ការក្រាលកឋិនឡើង មានដល់បុគ្គល ๓ ពួកនេះ ។

(๒๔๗) ការក្រាលកឋិនមិនឡើង មានប៉ុន្មានយ៉ាង ការក្រាលកឋិនឡើង មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ការក្រាលកឋិនមិនឡើងមាន ๓ យ៉ាង ការក្រាលកឋិនឡើងមាន ๓ យ៉ាង ។ ការក្រាលកឋិនមិនឡើង មាន ๓ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវត្ថុវិបត្តិ ๑ កាលវិបត្តិ ๑ ករណវិបត្តិ (๑) ๑ ។ ការក្រាលកឋិនមិនឡើង មាន ๓ យ៉ាងនេះ ។ ការក្រាលកឋិនឡើងមាន ๓ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ វត្ថុសម្បត្តិ ๑ កាលសម្បត្តិ ๑ ករណសម្បត្តិ ๑ ។ ការក្រាលកឋិនឡើងមាន ๓ យ៉ាងនេះ ។

(๒๔๘) កិក្ខុគប្បីស្គាល់កឋិន គប្បីស្គាល់ការក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់វែដែលក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់វិបត្តិនៃការក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់សម្បត្តិនៃការក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់និមិត្តកម្ម គប្បីស្គាល់ពាក្យនិយាយបពោះបញ្ចាល គប្បីស្គាល់សំពត់ខ្វះគែ គប្បីស្គាល់សំពត់ដែលជាសន្និដិ គប្បីស្គាល់សំពត់ជានិស្សគ្គិយ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ជាវត្ថុវិបត្តិ បានដល់សំពត់ជាអកប្បិយ ។ កាលវិបត្តិ គឺ សំពត់ដែលឲ្យកាយប្រែគេនក្នុងថ្ងៃនេះហើយ សង្ឃប្រគល់ឲ្យភិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិនក្នុងថ្ងៃស្អែកវិញ ។ ករណវិបត្តិ គឺ សំពត់ដែលកាត់ហើយ តែមិនបានធ្វើក្នុងថ្ងៃនោះឯង ។

กปิลกเวฑี กปิลี ฉาตปตฺตสิงฺคาลเวฑี

[๒๒๙] กปิลี ฉาตปตฺตสิงฺคาลเวฑี เตสญฺเว ฉนฺนมฺปิ สงฺกิ-
เลสานํ สมาโยโค ลาโภ ลาภกมฺมํ ลาภเจยฺยา อิทฺธิ
ฆฺฌานํ อภิญฺญาโย ยถิทํ กปิลสฺส ๆ กปิลสฺส
อตฺถาวหาโย ฉนฺทสฺส วิสฺสชฺชนสฺส ปฏิโย มหาโย
ฉนฺทสฺส ๆ กปิลสฺส อตฺถาวหตฺตา ฉนฺทสฺส ปฏิ-
วิสตฺตาโย อหาสาโย กปิลสฺส อตฺถาวหตฺตา ฉนฺทสฺส ๆ
กปิลสฺส อตฺถาสมฺปตฺตา ฉนฺทสฺส สตฺถาสหา อหาสา-
โย กปิลสฺส อตฺถาสมฺปตฺตา ฉนฺทสฺส ๆ อิมสฺมึ กมฺมุ
ฉนฺทสฺมึ อิมสฺมึ กาโยติ ฯเปฯ ทุสฺสนฺน กปิลสฺ
อตฺถวิสฺสชฺชนีติ ๆ ปวิกปฺปา ฉนฺทสฺส ปวิกปฺโป กาโยติ
ฯเปฯ ปวิกปฺปาย กปิลสฺส ทุสฺสนฺนา อตฺถวิสฺสชฺชนีติ ๆ
กุกฺกุกฺกจฺจ ฉนฺทสฺส อหาสาโย ฉนฺทสฺส ๆ
สงฺฆาฏิ ฉนฺทสฺส ทุฯ สงฺฆาฏิโย ฉนฺทสฺส การณา-
สงฺฆาฏิ จ อเจลกสงฺฆาฏิ จ ๆ อิสฺสฏฺฐิยา ฉนฺทสฺส
กยิรมาเน(๑) อรุณา ทุฯนิยตา ๆ

---

๑ ฉ. ม. กริยมาเน ๆ

(๒๔๙) ត្រង់ពាក្យថា អតីតប្បីស្ចាល់កបិននោះ សេចក្តីថា ការរួបរួមនឹងកិរិយាប្រដុំនៃធម៌ទាំងឡាយនោះឯង ជានាម ជានាមកម្ម ជានាមបញ្ញត្តិ ជាសំដី ជាគ្រឿងបញ្ជាក់ ជាគ្រឿងប្រកាស នេះជាពាក្យហៅថា កបិន ។ ត្រង់ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់ខែដែលគ្រាលកបិននោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្ចាល់ខែដទាងបុន្មាននៃវស្សានរដូវ ។ ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់វិបត្តិនៃការគ្រាលកបិននោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្ចាល់វិបត្តិនៃការគ្រាលកបិន ដោយអាការ ๒๔ ។ ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់សម្បត្តិនៃការគ្រាលកបិននោះ សេចក្តីថា ត្រូវដឹងសម្បត្តិនៃការគ្រាលកបិន ដោយអាការ ๑๗ ។ ពាក្យថា គប្បីដឹងនិមិត្តកម្មនោះ សេចក្តីថា អតីតធ្វើនិមិត្តថា ការគ្រាលកបិន ដោយសំពត់នេះ ។ ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់ពាក្យនិយាយបញ្ចោះបញ្ចាលនោះ សេចក្តីថា អតីតធ្វើពាក្យបញ្ចុះបញ្ចាលថា អាត្មាអញនឹងធ្វើសំពត់កបិនឲ្យកើតឡើង ដោយពាក្យបញ្ចុះបញ្ចាលនេះ ។ ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់សំពត់ខ្ចីគេនោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្ចាល់សំពត់ដែលគេមិនបានឲ្យដាច់ ។ ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់សំពត់ដែលជាសន្ថតិនោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្ចាល់សន្ថតិមាន ๒ យ៉ាង គឺសន្ថតិព្រោះការមិនផ្តើតក្នុងថ្ងៃនោះ ๑ សន្ថតិព្រោះទុកដល់ថ្ងៃស្អែក ๑ ។ ពាក្យថា គប្បីស្ចាល់សំពត់ជានិស្សគ្គិយៈនោះ សេចក្តីថា អតីតកំពុងធ្វើ (ចីវរ) អរុណកើនឡើង ។

(๒๓๐) กปិនត្ថារេ ជានិតព្ពោតិ សចេ សង្ឃ-
ស្ស កបិនទុ្ស សង្ឃឧបច្ឆិន្នំ ហោតិ សេសេន កថិ
បដិបជ្ជិតព្ពំ អត្ថារកេន កថិ បដិបជ្ជិតព្ពំ អនុមោទ-
កេន កថិ បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ សេសេន ញត្តិទុតិយេន
កម្មេន កបិនត្ថារកស្ស កិក្ខុនោ ទាតព្ពំ ។ តេន
កបិនត្ថារកេន កិក្ខុនា តទហេវ ណោវត្ថា វិមដ្ឋិត្វា
វិចារេតា ឆិទ្ទំ សិពេត្វា រជិត្វា កប្បំ កត្វា កបិនំ
អត្ថរិតព្ពំ ។ សចេ សង្ឃាដិយា កបិនំ អត្ថរិត្វុកាមោ
ហោតិ ទោកណិកោ សង្ឃាដិ បច្ចុទ្ធរិតព្ពា ឧភ សង្ឃា-
ដិ អធិដ្ឋាតព្ពា ឥមាយ សង្ឃាដិយា កបិនំ អត្ថរមីតិ
វាចា កិដ្ឋិតព្ពា ។ សចេ ឧត្តរាសង្គេន កបិនំ អត្ថរិត្វុ-
កាមោ ហោតិ ទោកណិកោ ឧត្តរាសង្គោ បច្ចុទ្ធរិ-
តព្ពោ ឧភោ ឧត្តរាសង្គោ អធិដ្ឋាតព្ពោ ឥមិនា ឧត្តរា-
សង្គេន កបិនំ អត្ថរមីតិ វាចា កិដ្ឋិតព្ពា ។ សចេ
អន្តរវាសកេន កបិនំ អត្ថរិត្វុកាមោ ហោតិ ទោកណិ-

វិនយបិដក បរិវារៈ

(๔๓๐) ត្រង់ពាក្យថា គប្បីស្គាល់ការក្រោលកឋិនោះ សេចក្តីថា បើសំពត់កឋិនកើតឡើងដល់សង្ឃ សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកក្រោល ត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច អ្នកអនុមោទនា ត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ សង្ឃគប្បីឲ្យដល់កឋិនអ្នកក្រោលកឋិន ដោយញត្តិទុតិយកម្ម ។ កឋិនអ្នកក្រោលកឋិននោះ គប្បីលាង គក់ រាស់ កាត់ ដេរ ជ្រលក់ ធ្វើពន្លឺគប្បីហើយក្រោលកឋិនក្នុងថ្ងៃនោះឯង ។ បើ (កឋិនអ្នកក្រោល) ចង់ក្រោលកឋិនដោយសង្ឃាដិ ត្រូវដកសង្ឃាដិចាស់ចេញ អធិដ្ឋានសង្ឃាដិថ្មីឡើង គប្បីបញ្ចេញវាចាថា ខ្ញុំក្រោលកឋិនដោយសង្ឃាដិនេះ ។ បើចង់ក្រោលកឋិនដោយចីវរ ក៏គប្បីដកចីវរចាស់ចេញ អធិដ្ឋានចីវរថ្មីឡើង គប្បីបញ្ចេញវាចាថា ខ្ញុំក្រោលកឋិនដោយចីវរនេះ ។ បើចង់ក្រោលកឋិនដោយសព្វដ៏

เตหิ อนฺตรายิเกหิ ปฏิกฺขิตฺตาปิ ยถา นาม อนฺตรายิเกสุ อนฺตรายิกภาวมตฺตเมว ปฏิกฺขิตฺตา น ปน ปฏิกฺขิตฺตา ปาปกมฺมนฺติ เอวเมว อนฺตรายิเกสุ

តំគប្បីដកសង្ឃដីចាស់ចេញ អធិដ្ឋានសង្ឃដីថ្មីឡើង គប្បីបញ្ចេញវាចាថា ខ្ញុំ
ក្រាលកឋិនដោយសង្ឃដីនេះ ។ កិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិននោះ ត្រូវប្ចូលទៅរក
សង្ឃ ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ផ្គងអញ្ជលីឡើងពោលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
សង្ឃដ៏ចំរើន កឋិនរបស់សង្ឃ ខ្ញុំបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ)
សឹងប្រកបដោយធម៌ សូមលោកម្ចាស់ចាំងឡាយ ទទួលអនុមោទនាចុះ ។
ពួកកិក្ខុជាអ្នកអនុមោទនានោះ ត្រូវធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ផ្គងអញ្ជលីឡើង
ពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលលោកដ៏មានអាយុ កឋិនរបស់សង្ឃ លោកដ៏
មានអាយុបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌
យើងពាល់គ្នា សូមអនុមោទនា ។ កិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិននោះ ប្ចូលទៅរក
កិក្ខុច្រើនរូប ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាងផ្គងអញ្ជលីឡើង រួចពោលយ៉ាងនេះថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ចាំងឡាយដ៏ចំរើន កឋិនរបស់សង្ឃខ្ញុំបានក្រាលហើយ
ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌ សូមលោកម្ចាស់ពាល់អង្គទទួល
អនុមោទនាចុះ ។ ពួកកិក្ខុជាអ្នកអនុមោទនានោះគប្បីធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង
ផ្គងអញ្ជលីឡើង រួចពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កឋិនរបស់សង្ឃ
លោកបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន(នេះ)ប្រកបដោយធម៌ យើងពាល់
គ្នា សូមអនុមោទនា ។ កិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិននោះ គប្បីប្ចូលទៅរកកិក្ខុ ១ រូប

ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ អត្តនំ អាវុសោ សង្ឃ-ស្ស កបិលំ ឆម្ភិកោ កបិលគ្គាហេ អនុយោគាហីតំ ។ តេន អនុយោគេន តិក្ខត្តុ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ អត្តនំ អាវុសោ សង្ឃស្ស កបិលំ ឆម្ភិកោ កបិលគ្គាហេ អនុយោគាមីតំ ។

(២៣១) សង្ឃោ កបិលំ អគ្គរតិ តណោ កបិលំ អគ្គរតិ បុគ្គលោ កបិលំ អគ្គរតីតំ ។ ន សង្ឃោ ក-បិលំ អគ្គរតិ ន តណោ កបិលំ អគ្គរតិ បុគ្គលោ ក-បិលំ អគ្គរតីតិ ។ មាញ្ចិ ន សង្ឃោ កបិលំ អគ្គរតិ ន តណោ កបិលំ អគ្គរតិ បុគ្គលោ កបិលំ អគ្គរតិ សង្ឃស្ស អនត្តំ ហោតិ កបិលំ តណស្ស អនត្តំ ហោតិ ក-បិលំ បុគ្គលស្ស អត្តំ ហោតិ កបិលំ ។ សង្ឃោ ចា-តិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតិ តណោ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតិ បុគ្ក-លោ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតីតំ ។ ន សង្ឃោ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតិ ន តណោ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតិ បុគ្គលោ

ឆ្លើចីពរឆៀងស្មាម្ខាងផ្គងអញ្ជលីឡើង ពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាលអាវុសោ កឋិនរបស់សង្ឃ ខ្ញុំបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌ សូមលោកទទួលអនុមោទនាចុះ ។ ភិក្ខុដែលអ្នកអនុមោទនានោះ គប្បីឆ្លើចីពរឆៀងស្មាម្ខាងផ្គងអញ្ជលីឡើង ហើយពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាលអាវុសោ កឋិនរបស់សង្ឃ លោកបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌ ខ្ញុំសូមទទួលអនុមោទនា ។

(๒๓๑) សួរថា សង្ឃក្រាលកឋិន គណៈក្រាលកឋិន បុគ្គលក្រាលកឋិន ឡើងឬទេ ។ ឆ្លើយថា សង្ឃក្រាលកឋិន មិនឡើង គណៈក្រាលកឋិន ក៏មិនឡើង បុគ្គលក្រាលកឋិនទើបឡើង ។ ព្រោះសង្ឃក្រាលកឋិនក៏មិនឡើង គណៈក្រាលកឋិនក៏មិនឡើង បុគ្គលក្រាលកឋិនទើបឡើង កឋិនសង្ឃក្រាលមិនបានទេ កឋិនគណៈក្រាលមិនបានទេ កឋិនបុគ្គលទើបក្រាលបាន ។ សួរថា សង្ឃសំដែងឋបាតិមោក្ខ គណៈសំដែងឋបាតិមោក្ខ បុគ្គលសំដែងឋបាតិមោក្ខបានឬទេ ។ ឆ្លើយថា សង្ឃសំដែងឋបាតិមោក្ខមិនបាន គណៈសំដែងឋបាតិមោក្ខមិនបានទេ បុគ្គលទើប

ชาตีมโตติ ชาตีหิ ชาตีสุ ๆ ปาฏิ จ สนฺธิ ชาตีมโต-
ติปิ ชาตีมโต จ ตณฺหา ชาตีมโตติ ชาตีมโต ปุตฺตโล
ชาตีมตฺติ ชาตีมตา สมฺพนฺธสฺส อนุชาตีมตา ชาตี-
มตาติปิ ชาตีมตา จ ตณฺหาสฺส อนุชาตีมตา ชาตีมตาติปิ ปุตฺตล-
สฺส ชาตีมตา ชาตีมตาติปิ ชาตีมตาติปิ ๆ สมฺพนฺธสฺส สามกฺกิ-
ยา จ ตณฺหาสฺส สามกฺกิยา ปุตฺตลสฺส จ เอกตฺตา สมฺพนฺธสฺส
ชาตีมตา ชาตีมตา ชาตีมตาติปิ จ ตณฺหาสฺส ชาตีมตา ชาตีมตา
ชาตีมตาติปิ ปุตฺตลสฺส ชาตีมตา ชาตีมตาติปิ ชาตีมตาติปิ ๆ
ฆาเตหิ จ สนฺธิ กปิโน อตฺถีติ จ ตณฺหา กปิโน
อตฺถีติ ปุตฺตโล กปิโน อตฺถีติ สมฺพนฺธสฺส อนุเมาธ-
นาย ตณฺหาสฺส อนุเมาธนาย ปุตฺตลสฺส อตฺถา
สมฺพนฺธสฺส อตฺถิ ชาตีมโต กปิโน ตณฺหาสฺส อตฺถิ ชาตีมโต
กปิโน ปุตฺตลสฺส อตฺถิ กปิโนติ ๆ

(๒๓๒) ปกฺกมนฺตีติ กปินฺทฺรา
ปุตฺตา อาธิจฺจนฺตา
ฆาตยุ สาขา ปุปฺผานิ
กตาเมา ปลิเพาเธ ปมาทิ ติฏฺฐติ ๆ

សំដែងឃាតិមោក្ខមិនបាន ។ ព្រោះថាសង្ឃក៏សំដែងឃាតិមោក្ខមិនបាន គណៈក៏សំដែងឃាតិមោក្ខមិនបាន បុគ្គលទើបសំដែងឃាតិមោក្ខបាន ឃាតិមោក្ខសង្ឃសំដែងមិនបាន ឃាតិមោក្ខគណៈសំដែងមិនបានទេ ឃាតិមោក្ខបុគ្គលទើបសំដែងបាន ។ ប៉ុន្តែឃាតិមោក្ខឈ្មោះថាសង្ឃបានសំដែង ឃាតិមោក្ខឈ្មោះថា គណៈបានសំដែង ឃាតិមោក្ខឈ្មោះថា បុគ្គលបានសំដែង ព្រោះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា គណៈក៏ព្រមព្រៀងគ្នា បុគ្គលជាអ្នកសំដែង (យ៉ាងណាមិញ) ។ ការគ្រាលកឋិនក៏យ៉ាងនោះដែរ សង្ឃគ្រាលកឋិនមិនឡើងទេ គណៈគ្រាលកឋិនមិនឡើងទេ បុគ្គលគ្រាលកឋិនទើបឡើង ប៉ុន្តែកឋិនក៏ឈ្មោះថាសង្ឃបានគ្រាល កឋិនក៏ឈ្មោះថា គណៈបានគ្រាល កឋិនក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលបានគ្រាល ព្រោះសង្ឃមានអនុមោទនា គណៈបានអនុមោទនា បុគ្គលបានគ្រាល ។

(๔๓๒) ការដោះកឋិនមានការបៀសចេញទៅជាកំណត់ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាដាច់មុន ។

បញ្ចមឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ច តាទិ វិសជ្ជិសុំ

ចីវរបលិពោធោ បឋមំ និដ្ឋិតំ

តស្ស សហ ឥមិ សីមគតា អាភិ បលិពោធោ និដ្ឋិតំ ។

(๒๓๓) និដ្ឋានឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ច តាទិ បុច្ឆាមិ

កតមោ បលិពោធោ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

និដ្ឋានឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ច តាទិ វិសជ្ជិសុំ

អាភិ បលិពោធោ ឥមំ និដ្ឋិតំ

ចីវរេ និដ្ឋិតេ ចីវរបលិពោធោ និដ្ឋិតំ ។

(๒๓๔) សន្និដ្ឋានឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ការដោះគឋិន គឺអស់អំណាចពាក់សង្ឃាដិមានការចៀសចេញទៅជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បរិវេ-បលិពោធជាចង់មុន អាវាសបលិពោធជាចង់ជាបន្ទាប់នឹងដណ្តើរដែលកិក្ខុនោះទៅខាងក្រៅសីមា ។

(๒๓๓) ការដោះគឋិនមាន៣ការឆ្លើចីវរស្រេចជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាចង់មុន ។ ការដោះគឋិនមានការឆ្លើចីវរស្រេចជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា អាវាសបលិពោធជាចង់មុន កាលបើចីវរសម្រេចហើយ ចីវរបលិពោធទើបជាចង់ ។

(๒๓๔) ការដោះគឋិន មានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់រួចហើយ

ឯតញ្ច តាហំ ឋុច្ឆាមិ
ភគវោ បលិពោធោ បឋមំ ឆិជ្ជតិ ។
សង្ឃដ្ឋានដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាហំ វិស្សជ្ជិស្សំ
ទុ បលិពោធោ អបុព្ពំ អចរិមំ ឆិជ្ជន្តិ ។

(๒๓๕) ជាសនដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាហំ ឋុច្ឆាមិ
ភគវោ បលិពោធោ បឋមំ ឆិជ្ជតិ ។
ជាសនដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាហំ វិស្សជ្ជិស្សំ
អាវាសបលិពោធោ បឋមំ ឆិជ្ជតិ
ចីវរេ ឧដ្ឋេ ចីវរបលិពោធោ ឆិជ្ជតិ ។

(๒๓๖) សយនដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា

ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះតបិនមានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ឋានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធទាំង ២ ជាច់មិនមុនមិនក្រោយ ។

(๒๓๕) ការដោះតបិនមានវិនាសចីវរជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះតបិនមានវិនាសចីវរជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា អាវាសបលិពោធជាច់មុន កាលបើចីវរវិនាស៧ ចីវរបលិពោធទើបជាច់ ។

(๒๓๖) ការដោះតបិនមានពុទ្ធដំណឹងជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរ

ឯតញ្ហេ តាទិសំ ឋុប្បាទិំ
កតមេ បលិពោធា បឋមំ ឆិជ្ជតិ ។
សាវជ្ជានវោ កាមានុត្តាកេ
វុត្តោ អាទីនវគន្ថោ
ឯតញ្ហេ តាទិសំ វិសជ្ជនំ
ចីវរបលិពោធា បឋមំ ឆិជ្ជតិ
តស្ស សមា សាវជ្ជេន អាភសបលិពោធា ឆិជ្ជតិ ។
(២៣៧) អាសាវច្ឆេទនោ កាមានុត្តាកេ
វុត្តោ អាទីនវគន្ថោ
ឯតញ្ហេ តាទិសំ ឋុប្បាទិំ
កតមេ បលិពោធា បឋមំ ឆិជ្ជតិ ។
អាសាវច្ឆេទនោ កាមានុត្តាកេ
វុត្តោ អាទីនវគន្ថោ
ឯតញ្ហេ តាទិសំ វិសជ្ជនំ
អាភសបលិពោធា បឋមំ ឆិជ្ជតិ
ចីវរាសាយ ឧបច្ឆិន្នាយ ចីវរបលិពោធា ឆិជ្ជតិ ។

សេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាប់មុន ។ ការជោះតបិនមានពុដំណឹងជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ ប្រាន្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បីវរបលិពោធជាប់មុន អាវាសបលិពោធជាប់ជាមួយនឹងវេលាដែលកឋិនោះប្រានពុដំណឹង ។

(๒๓๗) ការជោះតបិនមានសេចក្តីអស់សង្ឃឹមជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុប្រានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាប់មុន ។ ការជោះតបិនមានសេចក្តីអស់សង្ឃឹមជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ ប្រានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា អាវាសបលិពោធជាប់មុន កាលបើសេចក្តីសង្ឃឹមថានឹងប្រានចំរើនផុតអស់ហើយ បីវរបលិពោធទើបជាប់ ។

(๒๓๘) សីមាតិក្កន្តិកោ ភបិនុទ្ធាភេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាទិំ បុច្ឆាមិ
ភតមោ បលវំពោធោ បឋមំ ឥជ្ឈតិ ។
សីមាតិក្កន្តិកោ ភបិនុទ្ធាភេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាទិំ វិសជ្ជិសវ្ហំ
ចីវរបលវំពោធោ បឋមំ ឥជ្ឈតិ
តសវ្ហ ពហិសីមតភសវ្ហ[1] អាភិសបលវំពោធោ ឥជ្ឈតិ ។

(๒๓๙) សហុភ្ភាភេ ភបិនុទ្ធាភេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាទិំ បុច្ឆាមិ
ភតមោ បលវំពោធោ បឋមំ ឥជ្ឈតិ ។
សហុភ្ភាភេ ភបិនុទ្ធាភេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាទិំ វិសជ្ជិសវ្ហំ
ទ្វេ បលវំពោធា អបុព្ពំ អចរិមំ ឥជ្ឈន្តីតិ ។

---

๑ ម. ពហិសីមេ ។

(๒๓๘) ការដោះតបិនមានការកន្ធរនៃខ្ញុំត្រតបិនជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះតបិន មានការកន្ធរនៃខ្ញុំត្រតបិនជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា ចីវរបលិពោធជាច់មុន ការកន្ធរនោះទៅដល់ត្រើសីមាហើយ អាវាសបលិពោធទើបជាច់ ។

(๒๓๙) ការដោះតបិនជាមួយនឹងកន្ធរាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះតបិនជាមួយនឹងកន្ធរាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធទាំង ๒ ជាច់ មិនមុន មិនក្រោយ ។

(๒๔๐) កតំ កបិណ្ឌាក សង្ឃាធិកា កតំ កបិណ្ឌាក បុគ្គលាធិកា កតំ កបិណ្ឌាក នេវ សង្ឃាធិកា ន បុគ្គលាធិកា ។ ឍកោ កបិណ្ឌាកេ សង្ឃាធិនោ អន្តរាភាកេ ។ ចត្តាកេ កបិណ្ឌាក បុគ្គលាធិកា បក្កមនន្តិកោ ឯដ្ឋានន្តិកោ សង្កេដ្ឋានន្តិកោ សីមាតិក្កន្តិកោ ។ ចត្តាកេ កបិណ្ឌាក នេវ សង្ឃាធិកា ន បុគ្គលាធិកា ជាសនន្តិកោ សវនន្តិកោ អាសាវច្ឆេទិកោ សហាភាកេ ។

(๒๔๑) កតំ កបិណ្ឌាក អន្តោសីមាយ ខុទ្ទវិយន្តិ កតំ កបិណ្ឌាក ពហិសីមាយ ខុទ្ទវិយន្តិ កតំ កបិណ្ឌាក សយា អន្តោសីមាយ ខុទ្ទវិយន្តិ សយា ពហិសីមាយ ខុទ្ទវិយន្តិ ។ ន្ទេ កបិណ្ឌាក អន្តោសីមាយ ខុទ្ទវិយន្តិ អន្តរាភាកេ សហាភាកេ[1] ។ តយោ កបិណ្ឌាក ពហិសីមាយ ខុទ្ទវិយន្តិ បក្កមនន្តិកោ សវនន្តិកោ សីមាតិក្កន្តិកោ[2] ។ ចត្តាកេ កបិណ្ឌាក

---

๑ ម. សន្តភាកេ ។ ๒ ម. សីមាតិក្កមនន្តិកោ ។

[๒๔๐] ការដោះគបិន ដែលអាស្រ័យនឹងសង្ឃមានប៉ុន្មាន ការដោះគបិន ដែលអាស្រ័យនឹងបុគ្គលមានប៉ុន្មាន ការដោះគបិន ដែលមិនអាស្រ័យនឹងសង្ឃ មិនអាស្រ័យនឹងបុគ្គលមានប៉ុន្មាន ? ការដោះគបិនដែលអាស្រ័យនឹងសង្ឃមាន ๑ គឺសង្ឃសូត្រដកក្នុងចន្លោះ ๆ ការដោះគបិន ដែលអាស្រ័យនឹងបុគ្គល មាន ๔ យ៉ាង គឺមានកិរិយាចៀសចេញទៅជាកំណត់ ๑ មានការធ្វើចីវរស្រេចជាកំណត់ ๑ មានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ๑ មានការកន្ទុះនៃត្រគបិនជាកំណត់ ๑ ๆ ការដោះគបិនមិនអាស្រ័យនឹងសង្ឃ មិនអាស្រ័យនឹងបុគ្គល មាន ๔ យ៉ាង គឺ មានវិនាសចីវរជាកំណត់ ๑ មានឮដំណឹងជាកំណត់ ๑ មានសេចក្តីអស់សង្ឃឹមជាកំណត់ ๑ គបិនដោះជាមួយនឹងកិក្ខុតាំងពីរយ ๑ ๆ

[๒๔๑] ការដោះគបិន ដោះខាងក្នុងសីមា មានប៉ុន្មាន ការដោះគបិន ដោះខាងក្រៅសីមា មានប៉ុន្មាន (គ្រោះ) ការដោះគបិន ដោះខាងក្នុងសីមាក៏មាន ដោះខាងក្រៅសីមាក៏មាន ? ការដោះគបិន ដោះខាងក្នុងសីមា មាន ๒ គឺ សង្ឃសូត្រដកក្នុងចន្លោះ ๑ ដោះជាមួយនឹងកិក្ខុតាំងពីរយ ๑ ? ការដោះគបិន ដោះខាងក្រៅសីមា មាន ๓ យ៉ាង គឺ មានកិរិយាដើរចៀសចេញទៅជាកំណត់ ๑ ឮដំណឹងជាកំណត់ ๑ មានការកន្ទុះនៃត្រគបិនជាកំណត់ ๑ ? ការដោះគបិន ដោះខាង

សំយោ អត្តោសីមាយ ទុន្នវិយន្តិ សំយោ ពហិសីមាយ ទុន្នវិយន្តិ ឯដ្ឋានន្តិកោ សដ្ឋដ្ឋានន្តិកោ ឆាសនន្តិកោ អាសាវច្ឆេទិកោ ។

(๒๔๒) កតិ ទាបិដុទ្ទានា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោធា កតិ ទាបិដុទ្ទានា ឯកុប្បាទា ឆាឆនិរោធា ។ ទ្វេ ទាបិដុទ្ទានា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោធា អន្តរុព្ភវេ សហុព្ភវេ ។ អវសេសា ទាបិដុទ្ទានា ឯកុប្បាទា ឆាឆនិរោធាតិ ។

(๑)
ทปิฏกเภទំ នំដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๔๓) ទាសុ ទាដ្ឋិ បណ្ណាសេ ឆម្ភា
និទានហេតុប្បច្ចយា
សង្គីហាមូលមានិ ច
អដ្ឋបុគ្គលភេទោ

---

๑ ឧ. ម. ទាបិដកភេទោ នំដ្ឋិតោ ។

កឋិនសមាគ្គីមាន ដោះខាងក្រៅសមាគ្គីមាន មាន ៤ យ៉ាង គឺមានការប្តេជ្ញាវ
ិ
សម្រេចជាកំណត់ ១ មានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ១ មានការវិនាស
ចីវរជាកំណត់ ១ មានការអស់សេចក្តីសង្ឃឹមជាកំណត់ ១ ។

(๒๔๒) ការដោះកឋិន តើតព្រមគ្នា រលត់ព្រមគ្នា មានប៉ុន្មាន
ប្រការ ការដោះកឋិន តើតព្រមគ្នា រលត់ផ្សេងគ្នា មានប៉ុន្មានប្រការ ។
ការដោះកឋិន តើតព្រមគ្នា រលត់ព្រមគ្នា មាន ២ ប្រការ គឺ សង្ឃសូត្រ
ដកកឋិនចេញ ១ ដោះដោយនូវនីកម្មពាំងឆ្ងាយ ១ ។ ការដោះកឋិន
ក្រៅពីនេះ តើតព្រមគ្នា រលត់ផ្សេងគ្នា ។

ចប់ កឋិនភេទ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃកឋិនភេទនោះ ដូចខ្លះ

(๒๔๓) និយាយអំពីពាក្យសួរថា បុគ្គលដូចម្តេចដែល
ឈ្មោះថាបានក្រាលកឋិនមិនឆាប់មិនបានក្រាល ១ កឋិនដែល
តិក្ខុក្រាលឡើងឆាប់មិនឡើង ដោយអាការដូចម្តេច ១ ធម៌
១៥ ប្រការ ១ ធម៌ដែលមានឧទ្ទាន មានហេតុ ជាបច្ច័យ ១
បុព្វករណៈសង្គ្រោះដោយធម៌ ៧ យ៉ាង ១ មូលរបស់កឋិន
ជាដើម ១ ប្រភេទរបស់បុគ្គលទាំង ៨ គួរក្រាលកឋិន ១

វិនយបិដកេ បរិវារេ

ឥត្ថិ ភេយ្យា ជាឯកឆ្ឆា

អត្តារក្ខេ សេ ច

បលិពោធា ឯ សីមា ច

ទុប្បាទឯភេឆ ឯ ចាតិ(๑) ๆ

បរិវារ ឯដ្ឋកំ ។

---

๑ ឧភោបីយមរម្ហាភោគ្គកេសុ អាគតត្តា យេភុយ្យេន វិសទិសំ ហោតិ ។ ឥច្ចន្តេន តត្ត ឧណោកេតព្ពំ ។

នៃយមិដក បរិវារៈ

បុគ្គល ៣ ពួក ១ ត្រូវដំណាក់ក្រាលកឋិនឡើងនឹងមហន្តឡើង

៣ យ៉ាង ១ ត្រូវដំណឹងកិច្ចក្រាលកឋិន ១ កិក្ខុសំដែងឫទ្ធិមោក្ខ ១

បលិពោធ ១ កឋិនដោះអាស្រ័យនឹងសង្ឃឬបុគ្គល ១ កឋិន

ដោះខាងក្រៅនឹងខាងក្នុងសីមា ១ កឋិនដោះមានការកើត

នឹងរលត់ព្រមគ្នា ឬ ផ្សេងគ្នា ១ ។

ចប់ បរិវារៈ ។

(២៤៤) តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ
អាយស្មា ឧបាលិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
មិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧបាលិ ភគវន្តំ ឯតទវោច
កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា
យាវជីវំ ព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវន្តំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យាវជីវំ ព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវំ ។
ភគវមេហិ បញ្ចហិ ។ ឧភោសចំ ន ជានាតិ ឧភោ-
សចភគ្គំ ន ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ ន ជានាតិ ទាតិ-
មោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ ឆន្នបញ្ចវាសេស្ស ហោតិ ។ ឥ-
មេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា
យាវជីវំ ព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យាវជីវំ អព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវំ ។

ឧបាលិបញ្ហា:

(៦៤) សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្ត
ជេតពន ជាអារាមរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់
នោះ ព្រះទុបាលិដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយនៅក្នុង
ទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះទុបាលិដ៏មានអាយុអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ទូលក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនត្រូវទៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១
ជីវិតបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ មិនត្រូវទៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបានទេ ។ អង្គ ៥
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់ច្បាប់ ១ មិនស្គាល់ច្បាប់តម្កូ ១
មិនបេះបាតិមោក្ខ ១ មិនស្គាល់បាតិមោក្ខុទ្ទេស ១ មានវិសភាគយ៉ាងពីរ
ក្រុង ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវ
ទៅដោយឥតនិស្ស័យដរាបដល់អស់ជីវិតបានឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ត្រូវនឹងទៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបាន ។

កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ទុច្ចោសកំ ជានាតិ ទុច្ចោសក-
ម្មំ ជានាតិ ចាតុម្មាសិកំ ជានាតិ ចាតុម្មាសិកក្ខន្ធកំ
ជានាតិ បញ្ចវាចស្សា ភ ហោតិ អតិរេកបញ្ចវាចស្សា ភ ។
ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន
ភិក្ខុនា យោជនីយំ អធិសិដ្ឋិតេន វត្តព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យោជនីយំ ធារេតុ-
តេន វត្តព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បឋវណ្ណំ ន
ជានាតិ បឋវណ្ណាកម្មំ ន ជានាតិ ចាតុម្មាសិកំ ន
ជានាតិ ចាតុម្មាសិកក្ខន្ធកំ ន ជានាតិ ឯនបញ្ចវាចស្សា
ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នា-
គតេន ភិក្ខុនា យោជនីយំ ធារេតុតេន វត្តព្ពំ ។ បញ្ច-
ហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យោជនីយំ
អធិសិដ្ឋិតេន វត្តព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បឋវណ្ណំ
ជានាតិ បឋវណ្ណាកម្មំ ជានាតិ ចាតុម្មាសិកំ ជានាតិ
ចាតុម្មាសិកក្ខន្ធកំ ជានាតិ បញ្ចវាចស្សា ភ ហោតិ អតិរេ-
កបញ្ចវាចស្សា ភ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យោជនីយំ អធិសិដ្ឋិតេន វត្តព្ពំ ។

วิธีแยบปิฎก ปริวาร

อฏฺฐงฺคาทิ ๕ เตรสงฺคาทิ ฯ ตีหิ กิริยาหิ สมฺปนฺโน ๑ สมฺปนฺนกาโย ๑ จิตฺตสมฺปนฺโน ๑ ปญฺญาสมฺปนฺโน ๑ มหาสีลาทิ ๔ ปฐมชฺฌานาทิ ๕ ปฐมชฺฌานาทิ ๔ ทุติยชฺฌานาทิ ๕ ทุติยชฺฌานาทิ ๔ ตติยชฺฌานาทิ ๕ ตติยชฺฌานาทิ ๔ จตุตฺถชฺฌานาทิ ๕ จตุตฺถชฺฌานาทิ ๔ อากาสานญฺจายตนาทิ ๕ อากาสานญฺจายตนาทิ ๔ วิญฺญาณญฺจายตนาทิ ๕ วิญฺญาณญฺจายตนาทิ ๔ อากิญฺจญฺญายตนาทิ ๕ อากิญฺจญฺญายตนาทิ ๔ เนวสญฺญานาสญฺญายตนาทิ ๕ เนวสญฺญานาสญฺญายตนาทิ ๔ โสตาปตฺติมคฺคาทิ ๕ โสตาปตฺติมคฺคาทิ ๔ สกทาคามิมคฺคาทิ ๕ สกทาคามิมคฺคาทิ ๔ อนาคามิมคฺคาทิ ๕ อนาคามิมคฺคาทิ ๔ อรหตฺตมคฺคาทิ ๕ อรหตฺตมคฺคาทิ ๔ โสตาปตฺติผลาทิ ๕ โสตาปตฺติผลาทิ ๔ สกทาคามิผลาทิ ๕ สกทาคามิผลาทิ ๔ อนาคามิผลาทิ ๕ อนาคามิผลาทิ ๔ อรหตฺตผลาทิ ๕ อรหตฺตผ

អបរេហិបិ ឧភាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ ឆាឯសង្ឃេន វត្តព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តាភបត្តិំ ន ជានាតិ លហុកា-គរុកំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ សារាសេសាឧរាសេសំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ ឧភ-បញ្ចរាសេ្ឋ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧភាលិ បញ្ច-ហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ ឆាឯសង្ឃេន វត្តព្វំ ។ បញ្ចហុភាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ អឯសង្ឃេន វត្តព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តាភបត្តិំ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ សារាសេសាឧរាសេសំ អាបត្តិំ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ជានាតិ បញ្ចរាសេ្ឋ ឯ ហោតិ អតិរេកបញ្ច-រាសេ្ឋ ឯ ។ ឥមេហិ ខោ ឧភាលិ បញ្ចហង្គេហិ ស-មន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ អឯសង្ឃេន វត្តព្វន្តិ ។

(២៤៥) កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគ-តេន តិក្ខិណា ន ឧបសម្បាទេតព្វំ ន ឯសង្ឃយោ ឆាតញ្ច ន សាមណេរេ ឧបដ្ឋាបេតញ្ចាតិ ។ បញ្ចហុភាលិ

ឧបាលិបញ្ហកៈ សំដែងអំពីពាក្យថាភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាដើម

ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដោយខ្សែកខ្សៃត មិនគួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបានទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាថយពីប្រាំ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបានឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាគ្រប់ ៥ ឬលើសជាង ៥ វស្សាឡើង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង គួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបាន ។

(๒๔๕) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ

อาสฺสหิ สมฺปาเตสิ ตสฺมึ ขเณ ฯ ขุ สมฺปาเตติ ฯ
ฉ ธาตุ สมฺปาปุณเน ฯ สาม วจเน ขุ ปจฺจเย ฯ
ตาตเมหิ ปฺหิ ฯ ว ปฐเม เอา ฯ อนฺตสฺส ก
สนฺธิวเสน ก ตสฺส ฯ ขุปจฺจสฺส ก ขุปจฺจเย ก
อนตฺถ วุทฺธิ ก วุทฺธาเทสา ก ขุปฺปฺ
ตุตฺตุ ธมฺมา ปาเปสุ ก ปาปเณสุ ก อสฺส ธมฺ
ปาเณสุ อสฺส ปาเณยฺย ปาเณสุ ฯ สเมหิ โส ขุ ปจฺจ-
อาสฺสหิ สมฺปาเตสิ ตสฺมึ ขเณ ฯ ขุ สมฺปาเตติ ฯ
ฉ ธาตุ สมฺปาปุณเน ฯ สาม วจเน ขุ ปจฺจเย ฯ
ปจฺจยหุปาสิ อาสฺสหิ สมฺปาเตสิ ตสฺมึ ขเณ ขุ สมฺปาเต-
ตุ ฉ ธาตุ สมฺปาปุณเน ฯ สาม วจเน ขุ ปจฺจเย ฯ
ตาตเมหิ ปฺหิ ฯ ปฐเม เอา ฯ อนฺตสฺส ก-
สนฺธิวเสน ก ตสฺส ฯ ขุปจฺจสฺส ก ขุปจฺจเย ก อนตฺ-
ถ วุทฺธิ ก วุทฺธาเทสา ก ขุปฺปฺ ตุตฺตุ
ธมฺมา ปาเปสุ ก ปาปเณสุ ก อสฺส ธมฺ ปาเณสุ
อสฺส ปาเณยฺย ปาเณสุ ฯ สเมหิ โส ขุ ปจฺจ ปจฺจยหิ

កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ
មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុ
មិនអាចដើម្បីបម្រើដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេបម្រើនូវអន្តេវាសិកនឹងសទ្ធិវិ-
ហារិកដែលមានដម្បី ๑ មិនអាចដើម្បីរម្ងាប់ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេជួយ
រម្ងាប់នូវសេចក្តីអផ្សុក ๑ មិនអាចដើម្បីបន្ទោបង់ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេ
ជួយបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យ ដែលកើតឡើងតាមធម្មតា ๑ ដើម្បី
ណែនាំក្នុងអភិធម្ម ๑ ដើម្បីណែនាំក្នុងអភិវិនយ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិ-
ស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ត្រូវឲ្យ
សាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុអ្នកអាចដើម្បីបម្រើ
ដោយខ្លួនឯង ទំនឲ្យគេបម្រើអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក ដែលមានដម្បី ๑
អាចនឹងរម្ងាប់ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យជួយរម្ងាប់នូវសេចក្តីអផ្សុក ๑
អាចនឹងបន្ទោបង់ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យដែល
កើតឡើងតាមធម្មតា ๑ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអភិធម្ម ๑ ដើម្បីណែ
នាំក្នុងអភិវិនយ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង

สมฺมาสมฺพุทฺธนฺติ กถนฺตา อุปสมฺปาเทตพฺพนฺติ เอตฺถ ยา นาตเก สามเณเร อุปชฺฌาเย ฯ อยเมตฺถ ปญฺหา สมฺมาสมฺพุทฺธนฺติ กถนฺตา อุปสมฺปาเทตพฺพนฺติ เอตฺถ นาตเก สามเณเร อุปชฺฌาเย ฯ กถเมตฺถ ปญฺหา ฯ ยถาลทฺธเมว อนฺเตวาสึ กตฺวา สทฺธิวิหาริกวตฺตาทีนิ อกตฺวา สมาทาย วตฺตนกาย สิกฺขาย สิกฺขาปเนน อาธิปจฺจปริยตฺติกาย สิกฺขาย วิเนนฺเต อาจารสีเล วิเนนฺเต อาจิตฺเต วิเนนฺเต อาปฺปจฺจเย วิเนนฺเต ฯ อยเมตฺถ เจว อุปาลิปญฺหานิทฺเทโส สมฺมาสมฺพุทฺธนฺติ กถนฺตา อุปสมฺปาเทตพฺพนฺติ เอตฺถ นาตเก สามเณเร อุปชฺฌาเย ฯ ปญฺหาปุจฺฉาวิสฺสชฺชนา อนฺเตวาสึ กตฺวา สมาทาย วตฺตนกาย สิกฺขาย สิกฺขาปเนน อาธิปจฺจปริยตฺติกาย สิกฺขาย วิเนนฺเต อาจารสีเล วิเนนฺเต อาจิตฺเต วิเนนฺเต อาปฺปจฺจเย วิเนนฺเต ฯ อยเมตฺถ เจว ยถาลทฺธ

ឧបាលិបញ្ចកៈ សំដែងអំពីពាក្យថាភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាដាដើម

ទើបត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ឯង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងទៀត ក៏មិនត្រូវឲ្យ ឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនអាចដើម្បីនឹងបង្រៀនអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិ-ហារិកក្នុងសិក្ខា គឺ អភិសមាចារិកវត្ត ១ មិនអាចដើម្បីណែនាំក្នុងសិក្ខា គឺ អាទិព្រហ្មចរិយៈ ១ មិនអាចណែនាំក្នុងអធិសីល ១ មិនអាចណែនាំ ក្នុងអធិចិត្ត ១ មិនអាចណែនាំក្នុងអធិប្បញ្ញា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែល ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប ដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ត្រូវឲ្យសាមណេរ បម្រើខ្លួន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺ ភិក្ខុអាចដើម្បីបង្រៀនអន្តេវាសិក ឬ សទ្ធិវិហារិកក្នុងសិក្ខា គឺ អភិសមាចារិកវត្ត ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុង សិក្ខា គឺ អាទិព្រហ្មចរិយៈ ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអធិសីល ១ អាចដើម្បី ណែនាំក្នុងអធិចិត្ត ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអធិប្បញ្ញា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ

ปญฺหาฉฑฺเฑหิ สมฺปาตเกน กิกฺขาย อุปสมฺปาเทตพฺพํ
นิสฺสยเยน ฑาตพฺพา สามเณเรน อุปฏฺฐาเปตพฺเพน ฯ

(๒๒๑) กถีหิ ฉหิ เภเทหิ อาปตฺติหิ สมฺปาตสฺส
กิกฺขาย กมฺมํ กาตพฺพนฺติ ฯ ปญฺหาฉฑฺเฑหิ อาปตฺติหิ
สมฺปาตสฺส กิกฺขาย กมฺมํ กาตพฺพํ ฯ กตเมหิ
ปญฺจหิ ฯ อลชฺชิตาย เจว ปาปิจฺฉตาย จ อปกตญฺญุตาย จ
มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺเมน จ เจว อาปตฺติยา จ ฯ อิเมหิ โข
อุปาลิ ปญฺหาฉฑฺเฑหิ สมฺปาตสฺส กิกฺขาย กมฺมํ
กาตพฺพํ ฯ อปเรหิปิ อุปาลิ ปญฺหาฉฑฺเฑหิ สมฺปาต-
สฺส กิกฺขาย กมฺมํ กาตพฺพํ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ
อนิสฺสิเตน สีลวิปตฺติยา เจว อาจารวิปตฺติยา
เจว อาชีววิปตฺติยา เจว ทิฏฺฐิวิปตฺติยา เจว
อนาทริยวิปตฺติยา จ ฯ อิเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหิ
ปญฺหาฉฑฺเฑหิ สมฺปาตสฺส กิกฺขาย กมฺมํ กาตพฺพนฺติ ฯ
อปเรหิปิ อุปาลิ ปญฺจหิ ปญฺหาฉฑฺเฑหิ สมฺปาตสฺส กิกฺขา-
ย กมฺมํ กาตพฺพนฺติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ กายิเกน

កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង តើបត្រូវទ្បើបសម្បទា ឲ្យមិនសូន្យ ឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ?

(๒๘๖) ព្រះចុលគ្រោបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ? ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលចុលៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ? អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ? គឺកិត្តុមិនឱនសាសនាប ๑ កិត្តុល្ងង់ ๑ មិនមែនជាបកតត្ត ๑ មានសេចក្តីយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ? ម្នាលចុលៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ? ម្នាលចុលៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ? អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ? គឺកិត្តុមានសីលវិបត្តិក្នុងអធិសីល ๑ មានអាចារវិបត្តិក្នុងអជ្ឈាចារៈ ๑ មានទិដ្ឋិវិបត្តិក្នុងអតិទិដ្ឋិ ๑ មានសេចក្តីយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ? ម្នាលចុលៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ? ម្នាលចុលៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ? អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ? គឺកិត្តុប្រកបដោយលំអៀងប្រព្រឹត្តទៅតាមតាយ ๑

ឧវេជ សមណ្ឌកតោ ហោតំ ភិចសំកោជ ឧវេជ សមណ្ឌ-
កតោ ហោតំ កាយិកភិចសំកោជ ឧវេជ សមណ្ឌកតោ
ហោតំ មិច្ឆាឧដ្ឋកោ ច ហោតំ អាជីវវិបណ្ណោ ច ។
ឥមេហិ ខោ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមណ្ឌកតស្ស
ភិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧចាលិ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមណ្ឌកតស្ស ភិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ ។
កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កាយិកេជ អចាចារេជ សមណ្ឌ-
កតោ ហោតំ ភិចសំកោជ អចាចារេជ សមណ្ឌកតោ
ហោតំ កាយិកភិចសំកោជ អចាចារេជ សមណ្ឌកតោ
ហោតំ មិច្ឆាឧដ្ឋកោ ច ហោតំ អាជីវវិបណ្ណោ ច ។
ឥមេហិ ខោ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមណ្ឌកតស្ស ភិក្ខុ-
នោ កម្មំ កាតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ
សមណ្ឌកតស្ស ភិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ ។ កតមេហិ
បញ្ចហិ ។ កាយិកេជ ឧបឃាតិកេជ សមណ្ឌកតោ
ហោតំ ភិចសំកោជ ឧបឃាតិកេជ សមណ្ឌកតោ ហោ-
តំ កាយិកភិចសំកោជ ឧបឃាតិកេជ សមណ្ឌកតោ
ហោតំ មិច្ឆាឧដ្ឋកោ ច ហោតំ អាជីវវិបណ្ណោ ច ។

ប្រកបដោយលែ្វងប្រព្រឹត្តទៅតាមវាចា ๑ ប្រកបដោយលែ្វងប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមកាយនឹងវាចា ๑ មានសេចក្តីយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។
ម្នាលទុជ្ជលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះ
ឯង ។ ម្នាលទុជ្ជលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕
ដទៃទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ តិក្ខុប្រកបដោយអនាចារៈប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមកាយ ๑ ប្រកបដោយអនាចារៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមវាចា ๑ ប្រកប
ដោយអនាចារៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយនឹងវាចា ๑ មានគំនិតយល់ខុស ๑
មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។ ម្នាលទុជ្ជលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។ ម្នាលទុជ្ជលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ តិក្ខុប្រកបដោយកិរិយា
បៀតបៀន ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយ ๑ ប្រកបដោយកិរិយាបៀតបៀន
ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមវាចា ๑ ប្រកបដោយកិរិយាបៀតបៀន ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមកាយនឹងវាចា ๑ មានគំនិតយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។

สเมหิ เขา ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ
ติกฺขาเณ ปสฺสติ คาเหสฺสติ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหา-
หิ สมฺปาเทสฺสติ ติกฺขาเณ ปสฺสติ คาเหสฺสติ ฯ ปสเมหิ
ปญฺหิ ฯ กายิเกน มิจฺฉาชีเวน สมฺปาเทติ เหฏฺ
ภวสิเกน มิจฺฉาชีเวน สมฺปาเทติ กายิ-
กภวสิเกน มิจฺฉาชีเวน สมฺปาเทติ เหฏฺ มิจฺฉา-
ชีเวเนว เหฏฺ อาชีวปริสุทฺเธน ฯ สเมหิ เขา ขุทา-
ลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ ติกฺขาเณ ปสฺสติ คา-
เหสฺสติ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ
ติกฺขาเณ ปสฺสติ คาเหสฺสติ ฯ ปสเมหิ ปญฺหิ ฯ อาปตฺติ
อาปชฺชา กมฺมปเถ อุปสมฺปาเทติ ปพฺพชฺเชติ
สามเณรึ อุปชฺฌาเยติ ติกฺขาเณ ปสฺสติ คาเหสฺสติ
สมฺมเตปิ ติกฺขาเณ ปสฺสติ ฯ สเมหิ เขา ขุทาลิ
ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ ติกฺขาเณ ปสฺสติ คาเหสฺสติ ฯ
อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ
ติกฺขาเณ ปสฺสติ คาเหสฺสติ ฯ ปสเมหิ ปญฺหิ ฯ

ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។
ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។
អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិតខុសដោយកាយ ១
ប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិតខុសដោយវាចា ១ ប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិត
ខុសដោយកាយនឹងវាចា ១ មានគំនិតយល់ខុស ១ មានអាជីវវិបត្តិ ១ ។
ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។
ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃ
ទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយសង្ឃបានធ្វើកម្មរួច
ហើយ ទៅតែឲ្យទុបសម្បទា ១ ទៅតែឲ្យនិស្សយ ១ ឲ្យសាមណេរបម្រើ
ខ្លួន ១ ត្រែតអន្ទឹងសេចក្តីសន្មតិឲ្យដោយអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ១ ទុកជាសង្ឃបាន
សន្មតហើយ ក៏ទៅតែទៅប្រដៅភិក្ខុនី ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម
ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម
ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដោយឡែកទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។

យោ្យ អាបត្តិយោ សង្ឃេ្ហ កម្មំ តំ ហេដ្ឋា អាបត្តិ
អាបជ្ជតិ អញ្ញំ វា តាទិសកំ តតោ វា ចាបិជ្ជតរំ កម្មំ
តរហតិ កម្មំកោ តរហតិ ។ ឥមេហិ ទោ ទុចាលិ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស តិក្ខុទោ កម្មំ កាតព្ពំ ។
អបរេហិបិ ទុចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស តិក្ខុ-
ទោ កម្មំ កាតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ពុទ្ធស្ស
អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណំ
ភាសតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ច ហោតិ អាជីវវិបន្នោ ច ។
ឥមេហិ ទោ ទុចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស
តិក្ខុទោ កម្មំ កាតព្ពន្តិ ។

អធិស្សវតវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(២៤៧) ទុចោសញ្ច បភាសញ្ច
អាបត្តិ ច តិលាឧកំ
អកិសមាចារលជ្ជី ច
អធិសីលឧវេន ច

គឺសង្ឃហ៊ានធ្វើកម្មដោយអាបត្តិណា កិក្ខុនោះនៅតែត្រូវអាបត្តិនោះ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិឯទៀត ប្រហែលនឹងអាបត្តិនោះ ១ ឬត្រូវអាបត្តិដែលអាក្រក់ជាងអាបត្តិមុននោះ ១ កិក្ខុតិះដៀលកម្ម ១ តិះដៀលសង្ឃជាអ្នកធ្វើកម្ម ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដោយទៃក្រៃទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធ ១ ពោលតិះដៀលព្រះធម៌ ១ ពោលតិះដៀលព្រះសង្ឃ ១ មានគំនិតយល់ខុស ១ មានអាជីវវិបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

ចប់ អនិស្សិតវគ្គ ទី ១ ។

ទុទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃអនិស្សិតវគ្គនោះ ដូចខ្លះ

(៤៤៧) និយាយអំពីកិក្ខុមិនស្គាល់ទុបោសថជាដើម ១ មិនស្គាល់បវារណាជាដើម ១ មិនស្គាល់អាបត្តិ ១ កិក្ខុមិនបេះបម្រើសិស្សឈឺ ១ មិនបេះបង្រៀនសិស្សក្នុងអភិសមាចារិកវត្ត ១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនបេះណែនាំក្នុងអធិសីល ១

อาจาริยปรมฺปรา

มิฬินฺทา อาคตฺวา ๓

ยาย อาคตฺวา พุทฺธสฺส

ปฐโม วิกฺกมฺโม ชาโต ฯ

(๒๖๘) ตตฺถ ปฐโม ตาว เอตฺถนฺตเร สมฺพหุลา-
ตสฺส ภิกฺขโว กมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติ ฯ ปญฺ-
หาวาโร อาคตฺวา สมฺพหุลาตสฺส ภิกฺขโว กมฺมํ น
ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติ ฯ ตตฺรเมเก ปญฺหา ฯ อาปตฺติ
อาปชฺชนฺตสฺส กมฺมกรเณ ฉนฺทสมฺปทาเนน ฉนฺทวิ-
สามเณน ฉนฺทปฏิเลเขน ภิกฺขูเยว ฉนฺทารหสฺสาติ สภาธิ-
ยาติ สมเตปิ ภิกฺขูนิเยน ฉินฺทิตพฺพาติ ฯ เอเกปิ เอวา
ฉนฺทวิสามเณน ปญฺหาวาเรปิ สมฺพหุลาตสฺส ภิกฺขโว กมฺมํ
น ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติ ฯ อปเรปิ ฉนฺทวิสามเณน ปญฺหา-
เรปิ สมฺพหุลาตสฺส ภิกฺขโว กมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสมฺภ-
นฺติ ฯ ตตฺรเมเก ปญฺหา ฯ ยาย อาคตฺวา
สงฺฆมชฺเฌ กมฺมํ กตนฺติ วทนฺติ ตํ อาปตฺติ อาปชฺชติ อญฺ-
ญา ตาวเทสิกา ตโต ปา ฉาปตฺติกฺขนฺธา กมฺมํ กรนฺติ

ប្រកបដោយសៀវធ ๑ ប្រកបដោយអនាចារៈ ๑ ប្រកបដោយ
កំរើយបៀតបៀន ๑ ប្រកបដោយការចិញ្ចឹមវីវតខុស ๑ សង្ឃ
ធ្វើកម្មដោយអាបត្តិណា កិក្ខុនោះទៅតែឲ្យត្រូវគេអាបត្តិដដែល
នោះ ๑ កិក្ខុពោលតំរៈដៀលព្រះពុទ្ធ ๑ នេះជាវគ្គសង្គហៈទី ๑ ។

(๒๔๘) ព្រះឧបាលិគ្រោបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់កិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្ម ដល់កិក្ខុប្រកប
ដោយអង្គ ๕ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយ សង្ឃ
ក៏បានធ្វើកម្មហើយ ទៅតែឲ្យឧបសម្បទា ๑ ទៅតែឲ្យនិស្សយ ๑ ឲ្យ
សាមណេរបម្រើខ្លួន ๑ ត្រែតអានន៍ឆាសេចក្តីសន្មតិឲ្យជាអ្នកឲ្យទុកដល់
កិក្ខុនី ๑ ខុកជាសង្ឃសន្មតហើយ ទៅតែទៅប្រដៅកិក្ខុនី ๑ ។ ម្នាល
ឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។
ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃ
ទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺសង្ឃមិនធ្វើកម្មចំពោះអាបត្តិ
ណា កិក្ខុនោះទៅតែត្រូវអាបត្តិនោះទៀត ๑ ត្រូវអាបត្តិឯទៀតប្រហែលនឹង
អាបត្តិនោះ ๑ ឬត្រូវអាបត្តិដែលអាក្រក់ជាងអាបត្តិនោះ ๑ តំរៈដៀលកម្ម ๑

ភគ្គំ តេ តវហតំ ។ ឥមេហំ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ន បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ន បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ច ហោតិ អាជីវវិបន្នោ ច ។ ឥមេហំ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ន បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ន បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបក្កតត្តោ ច ឡមទ្ធការកោ ច ហោតិ វត្ថុស្មិំ សិក្ខាយ ច ន បរិបូរិការី ។ ឥមេហំ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ន បដិប្បស្សម្ភេតព្ពន្តិ ។

(២៦៩) សង្ឃាមាវចរេន ភន្តេ ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសង្កមន្តេន កតិ ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា សង្ឃោ ឧបសង្កមិតព្ពោតិ ។ សង្ឃាមាវចរេនុបាលិ ភិក្ខុនា សង្ឃំ

តំរេជ្ញាលពួកភិក្ខុអ្នកធ្វើកម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្ម ដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុពោលតំរេជ្ញាលព្រះពុទ្ធ ១ ពោលតំរេជ្ញាលព្រះធម៌ ១ ពោលតំរេជ្ញាលព្រះសង្ឃ ១ មានគំនិតយល់ខុស ១ មានអាបត្តិវិបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនមានខ្មាសបាប ១ កិរិយាខ្ជិល ១ មិនរមែងជាបាតគត្ត ១ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីញាំញី (អាបត្តិតូចធំ) ១ មិនធ្វើឲ្យពេញលេញក្នុងវត្តពាំងឲ្យយនឹងសិក្ខា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

(๒๘๙) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅរកសង្ឃ ត្រូវតំកល់ធម៌ប៉ុន្មានទុកក្នុងសន្តាន សឹមចូលទៅរកសង្ឃ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅរកសង្ឃ ត្រូវ

อุปสมฺปนฺนสฺส ปญฺจ ธมฺเม อฏฺฐกตฺวา อุปชฺฌาเยน สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ๆ ภิกฺขเว ปญฺจ ๆ สงฺฆมชฺฌคเตน- ปาลึ ภิกฺขุนา สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ปเทสวิหาเร สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส คามนฺตรคเตน สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส อารญฺญกสฺเสน ปริกฺขาเรน อนุปขชฺชนฺเตน นาวาย ภิกฺขุ อาสเนน อปฺปฏิพาหนฺเตน ยถา- ปฏิรูเป อาสเน ปริยนฺตวุตฺถึ อนาคตปริเกน ภิกฺขุนิยา อติรตฺตนคตปริเกน สามํ วา ธมฺมา ภิกฺขุสนฺติกา ปเหณกํ วา อาโรเจนฺติยา วา ตุณฺหีภาวา ตาทิสญฺเ- จนฺติยา สเจ อุปาลิ สงฺฆา สมคฺคกรณียานิ กมฺมา- นิ กโรติ ฯเปฯ สเจ อุปาลิ ภิกฺขุโน อนตฺถมตฺถ[1] อปิ ธิฏฺฐาภิกฺขุ กตฺวา อุเปตฺวา สามคฺคึ ๆ ตํ กิสฺส เหตุ ๆ มหา สงฺฆสฺส ภาณตฺตา อสฺสฺญฺ ๆ สงฺฆ- มาวเสนุปาลิ ภิกฺขุนา สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ปเม ปญฺจ ธมฺเม อฏฺฐกตฺวา อุปชฺฌาเยน สทฺธึ อุปสม- ปนฺนนฺติ ๆ

---

๑ ภิกฺขุโน สงฺฆปริณามิตนฺติ อนตฺถมตีติปิ กตฺวาปิ เหตฺถกเร ทิสฺสติ ๆ

តំកល់ធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងសន្តានហើយសឹមចូលទៅកសង្ឃ ។ ធម៌ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅកសង្ឃ ត្រូវមានចិត្តទុនលំនោនសឹមចូលទៅកសង្ឃ គប្បីជាអ្នកមានចិត្តស្មើដោយសំពត់សម្រាប់ជូតធូលី ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងអាសនៈ ឈ្លាសក្នុងការអង្គុយ ១ មិនត្រូវចូលទៅច្រៀតបៀតពួកកិក្ខុជាថេរៈ មិនត្រូវឃាត់អាសនៈពួកកិក្ខុថ្មី អង្គុយលើអាសនៈតាមសមគួរ ១ មិនត្រូវជាអ្នកនិយាយពាក្យផ្តេសផ្តាស មិនត្រូវនិយាយតាំងខ្លួនតថា ១ ត្រូវពោលធម៌ដោយខ្លួនឯង ឬ អាចនាអ្នកដទៃឲ្យពោលធម៌ ១ មិនត្រូវមើលងាយព្រះអរិយបុគ្គលដែលលោកគង់ស្ងៀម ១ ម្នាលឧបាលិ បើសង្ឃធ្វើកម្មចំណាយ ដែលសង្ឃគប្បីធ្វើដោយសេចក្តីព្រម ព្រៀងគ្នា ម្នាលឧបាលិ បើមានកិក្ខុមិនគាប់ចិត្តនឹងកម្មនោះ កិក្ខុនោះត្រូវធ្វើទង្គិឲ្យប្រាស់ច្រាកដសឹមដំកល់សាមគ្គី ។ សេចក្តីនោះតើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា កិក្ខុនោះត្រូវតំកល់សាមគ្គីដោយគិតថា អាត្មាអញមិនត្រូវមានខ្លួនបែកអំពីសង្ឃទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅកសង្ឃ ត្រូវតំកល់ធម៌ទាំង ៥ នេះ ក្នុងសន្តានសិនសឹមចូលទៅកសង្ឃ

(๒๕๐) កតីហិ នុ ខោ កន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ចាតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ច ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឧស្សន្នមន្តី ច ហោតិ ឯសន្តិផលប្បី ច ន ច ភាសាទុសន្ធិកុសលោ ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា ចោទេតា ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយោ ការេតា ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ច ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ច ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន ឧស្សន្នមន្តី ច ហោតិ ន ឯសន្តិផលប្បី

(๒๕๐) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ពោលក្នុងកណ្ឌាលដំនុំសង្ឃ នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ពោលក្នុងកណ្ឌាលដំនុំសង្ឃ នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកនិយាយពាក្យប្រកបដោយលោកៈជាដើម ១ ជាអ្នកពោលអាងអ្នកដទៃ ១ ជាអ្នកមិនឈ្វាសក្នុងកាសានឹងវិនិច្ឆ័យ ១ ជាអ្នកមិនចោទភិក្ខុផង គ្មានឲ្យសមគួរតាមធម៌ សមគួរតាមវិន័យ សមគួរតាមអាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិនកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯងនិយាយកណ្ឌាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទៀតនិយាយកណ្ឌាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិននិយាយពាក្យប្រកបដោយលោកៈជាដើម ១ មិនពោលអាងអ្នកដទៃ ១

ฉ ภาสาธุสัมมุสาโลโก ฉ เหตุ ยถาฉนฺโท-
ยถาวิธาเย ยถาปตฺถิยา เจเตสา เหตุ ยถา-
ฉนฺโท ยถาวิธาเย ยถาปตฺถิยา การเณ เหตุ ฯ
สเมหิ โข ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทหิ
กิตฺตึ สเงฺฆ ภิยฺยาเปสิ พหุชนกนฺตา ฉ เหตุ
พหุชนมนาปา ฉ พหุชนหิตา ฉ ฯ อปเรหิ ปิ
ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทหิ กิตฺตึ สเงฺฆ
ภิยฺยาเปสิ พหุชนกนฺตา ฉ เหตุ พหุชนมนาปา
ฉ พหุชนหิตา ฉ ฯ การเณหิ ปญฺหิ ฯ ขุสฺสา-
เนสา เหตุ อปสาเนสา เหตุ อธมฺมึ กณฺหาภิ
ธมฺมึ ปฏิภาหาภิ สมฺปญฺญ พหุ๋ กาสภิ ฯ สเมหิ
โข ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทหิ กิตฺตึ สเงฺฆ
ภิยฺยาเปสิ พหุชนกนฺตา ฉ เหตุ พหุชนมนาปา
ฉ พหุชนหิตา ฉ ฯ ปญฺหุขาลิ อเนหิ ส-
มฺปาเทหิ กิตฺตึ สเงฺฆ ภิยฺยาเปสิ พหุชนกนฺตา ฉ
เหตุ พหุชนมนาปา ฉ พหุชนหิตา ฉ ฯ
การเณหิ ปญฺหิ ฯ ฉ ขุสฺสาเนสา เหตุ ฉ

ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងកាសានធម៌វិនិច្ឆ័យ ១ ជាអ្នកចោទកិក្ខុផង់គ្នាឲ្យសមគួរតាមធម្ម ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ជាអ្នកកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម្ម ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលបែកបរដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កាលនិយាយក្នុងដំទុំសង្ឃ ក៏តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកអួតអាង សរសើរលើកបុគ្គលដទៃ ១ ជាអ្នកផ្តួលផ្តាល់គេ ១ ប្រកាន់យកហេតុដែលមិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ ១ ឃាត់ហេតុដែលជានិយ្យានិកធម៌ ១ និយាយពាក្យច្រើនឥតប្រយោជន៍ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកមិនអួតអាង សរសើរលើកបុគ្គលដទៃ ១

អបសាទេតា ហោតិ ធម្មំ កល្យាតិ អធម្មំ បដិពាហតិ សប្ញូ ឧ ពហុំ អាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហវន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមជាទោ ច ពហុ-ជនរុចិតោ ច ។ អបរេហិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហវន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមជាទោ ច ពហុជនរុចិតោ ច ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បសយ្ហ វត្តា ហោតិ អនោ-គាសកម្មំ គាកបេត្វា វត្តា ហោតិ ឧ យថាធម្មៃ យថាវិនយេ យថាបត្តិយោ ទោទេតា ហោតិ ឧ យ-ថាធម្មៃ យថាវិនយេ យថាបត្តិយោ គារេតា ហោតិ ឧ យថាដ្ឋិយោ ព្យាកតា ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបា-លិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហ-វន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមជាទោ ច ពហុជនរុចិតោ ច ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគ-តោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហវន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ

ជាអ្នកមិនផ្តួញ់ផ្តាល់គេ ១ កាន់យកហេតុដែលជានិយ្យានិកធម៌ ១ ឃាត់ហេតុមិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ ១ មិននិយាយពាក្យដែលឥតប្រយោជន៍ជាយប្រើន ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកនិយាយសង្កត់សង្កិន (ព្រោះអាស្រ័យមានះ) ១ មិនបានសូមឱកាសជាមុន ក៏ស្រាប់តែនិយាយ ១ មិនពោទភិក្ខុដទៃឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ មិនកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ មិនពាក់រដោយសមគួរ តាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាល ជំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង

ตหุชนมชฺฌตฺโต จ ตหุชนวุฑฺฒิตฺโต จ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉ ปสยฺห วตฺตา[๑] โหติ ฉกาสกมฺมกาเรน วตฺตา[๒] ยถาฉนฺเท ยถาวิเน ยถาปตฺติยา โจเทตา โหติ ยถาฉนฺเท ยถาวิเน ยถาปตฺติยา กาเรตา โหติ ยถาธิฏฺฐิยา ปฺรากตา โหติ ฯ สเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหาเกหิ สมฺปนฺนตฺตา กิกฺขุ สงฺฆ ภินฺทติ ตหุชนกมฺมา จ โหติ ตหุชนมชฺฌตฺโต จ ตหุชนวุฑฺฒิตฺโต จาติ ฯ

(๒๕๑) กตเม ทุ โข กปฺป อาธิกรณ วินย-ปริยาปนฺนนฺติ ฯ ปญฺจเม อุปาลิ อาธิกรณ วินย-ปริยาปนฺน ฯ กตเมหิ ปญฺจ ฯ อตฺถโต สีลวิปตฺติ สมุฏฺฐาติ โหติ สมุฏฺฐาติ กิกฺขุปฏิปตฺติยา ปฏิสรณ โหติ วิสารโท สงฺฆมชฺเฌ ภิยฺยตฺตาย ปฏิญฺญาย สมาธิสฺมา ปฏิญฺญา สมาธิยา ปฏิปทา ปฏิปทาย ญาณ ญาณสฺมา สทฺธมฺมฏฺฐิติยา ปฏิปทา โหติ ฯ สเม โข อุปาลิ ปญฺจาธิกรณ วินยปริยาปนฺนนฺติ ฯ

นปฺปฏิปฺปสฺสมฺภนวิคฺคห ฉฏฺฐ ฯ

๑-๒ ฉ. ม. ปวตฺตา ฯ

នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកពុំបាននិយាយសង្កត់សង្កិន (ព្រោះគាស្រ័យមាន:) ១ បានសួមនុកាសជាមុនទើបនិយាយ ១ ចោទកិក្ខុផង គ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ កាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ព្យាករណ៍តាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយកន្លងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។

(๒๙๑) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ មាន ៥ ។ អានិសង្ស ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកចេះគ្រប់គ្រងរក្សាសីលក្ខន្ធ របស់ខ្លួនដោយប្រពៃ ១ រមែងបានជាទីពឹងនៃពួកជន ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យ ១ ជាអ្នកក្លៀវក្លានិយាយកណ្តាលដំទុំសង្ឃ ១ ជាអ្នកសង្កត់សង្កិនន្ទូវពួកសត្រូវដោយសហធម៌បានដោយងាយ ១ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីឲ្យព្រះសទ្ធម្មឋិតថេរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ មាន ៥ នេះឯង ។

สงฺฆาทิเสสกณฺฑ

[๒๕๒] อาปตฺติ ยาย วุฏฺฐาติ[๑]
อาวรณี สติยา จ
ขนฺติยา ขนฺติยา จ
ปสฺสมฺภิ ปริยตฺติยาติ ฯ

[๒๕๓] กตีหิ นุ โข กณฺเฑ อณฺฑหิ สมฺภาคโต กติหิ สงฺฆา สงฺฆึ น เวหาสตฺถนฺติ ฯ ปญฺหุทฺธาริ อณฺฑหิ สมฺภาคโต ติหิ สงฺฆา สงฺฆึ น เวหาสตฺถนฺติ ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ อาปตฺติ น ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานึ น ชานาติ อาปตฺติยา ปเยาคึ น ชานาติ อาปตฺติยา รูปสมึ น ชานาติ น อาปตฺติยา วินิจฺฉยกุสลา เหาติ[๒] ฯ อิเมหิ โข อุทาริ ปญฺหาณฺฑหิ สมฺภาคโต ติหิ สงฺฆา สงฺฆึ น เวหาสตฺถนฺติ ฯ ปญฺหุทฺธาริ อณฺฑหิ สมฺภาคโต ติหิ สงฺฆา สงฺฆึ เวหาสตฺถนฺติ ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ อาปตฺติ ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานึ ชานาติ อาปตฺติยา ปเยาคึ ชา-

---

๑ ม. วุฏฺฐา ติ ฯ ๒ ฉ. อาปตฺติยา น วินิจฺฉยกุสลา เหาติ ฯ

ទុតិយគឺបញ្ហាវៀរនៃឧបាលិសង្ឃសម្មុខាវគ្គទី ๒ នោះដូច្នេះ

(๔๔๒) និយាយអំពីកិរិយាត្រូវអាបត្តិ ๑ សង្ឃធ្វើកម្មកិរិយានោះចំពោះអាបត្តិណា ๑ កិរិយាពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធជាដើម ๑ មិនខ្មាសបាប ๑ ចូលទៅកាន់សង្គ្រាម ๑ និយាយពាក្យប្រកបដោយលោភៈជាដើម ๑ អួតអាងសរសើរលើកបុគ្គលជាដៃ ๑ ពោលពាក្យសង្កត់សង្កិន ๑ អានិសង្សនៃការវៀនវិន័យ ๑ ។

(๔๔๓) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិរិយាប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលមិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនស្គាល់អាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់ប្រយោគរបស់អាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់ការរម្ងាប់អាបត្តិ ๑ មិនឈ្វាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាស្គាល់អាបត្តិ ๑ ស្គាល់សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ๑ ស្គាល់ប្រយោគរបស់អាបត្តិ ๑

ชาตึ อาปตฺติยา ฯปฯ สมฺโภ ชาตาติ อาปตฺติยา วินิปาตยิ กุสโลติ ๆ ฯเปฯ โข อุทายิ ปญฺจหิ สมฺปตฺตหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆาทิเสโส ๆ อปเรหิปิ อุทายิ ปญฺจหิ สมฺปตฺตหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆาทิเสโส ๆ ฯเปฯ หิปิ ปญฺจหิ ๆ อธิกรณนฺติ ชาตาติ อธิกรณสมุฏฺฐานนฺติ ชาตาติ อธิกรณสฺส ปโยคนฺติ ชาตาติ อธิกรณสฺส ฯปฯ นฺติ ชาตาติ อธิกรณสฺส วินิปาตยิ กุสโลติ[๑] ๆ ฯเปฯ โข อุทายิ ปญฺจหิ สมฺปตฺตหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆาทิเสโส ๆ ปญฺจหิ อุทายิ สมฺปตฺตหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆาทิเสโส ๆ ฯเปฯ หิปิ ปญฺจหิ ๆ อธิกรณนฺติ ชาตาติ อธิกรณสมุฏฺฐานนฺติ ชาตาติ อธิกรณสฺส ปโยคนฺติ ชาตาติ อธิกรณสฺส ฯปฯ นฺติ ชาตาติ อธิกรณสฺส วินิปาตยิ กุสโลติ ๆ ฯเปฯ โข อุทายิ ปญฺจหิ สมฺปตฺตหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆาทิเสโส ๆ

---

๑ . ม. อธิกรณสฺส ฯปฯ วินิปาตยิ กุสโลติ ๆ

ស្មាល់ការម្ចាប់អាបត្តិ ๑ ឈ្មោះសក្ខីតាវិនិច្ឆយអាបត្តិ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ កិក្ខុមិនស្មាល់អធិករណ៍ ๑ មិនស្មាល់សមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ๑ មិនស្មាល់ប្រយោគរបស់អធិករណ៍ ๑ ។ មិនស្មាល់ការម្ចាប់អធិករណ៍ ๑ មិនឈ្មោះសក្ខីតាវិនិច្ឆយអធិករណ៍ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុស្មាល់អធិករណ៍ ๑ ស្មាល់សមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ๑ ស្មាល់ប្រយោគរបស់អធិករណ៍ ๑ ស្មាល់ការម្ចាប់អធិករណ៍ ๑ ឈ្មោះសក្ខីតាវិនិច្ឆយអធិករណ៍ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។

อปเรหิปิ ฉฉาลงฺคสมนฺนาคเตน ภิกฺขุนา สงฺฆมชฺเฌ น ภาเสตพฺพํ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ปสฺสมฺภติ วาตา[1] เหเตฺถ อาโลกาสกมฺมํ กาเรตพฺพา วาตา[2] เหเตฺถ น ยถาฉนฺเท ยถาวินเย ยถาปตฺติยา เจเตติ เหเตฺถ น ยถาฉนฺเท ยถาวินเย ยถาปตฺติยา กาเรติ เหเตฺถ น ยถาธิฏฺฐิยา ฯเปฯ เหเตฺถ ฯ อิเมหิ โข ฉฉาลงฺคสมนฺนาคเตน ภิกฺขุนา สงฺฆมชฺเฌ น ภาเสตพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ฉฉาลงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุนา สงฺฆมชฺเฌ ภาเสตพฺพํ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ น ปสฺสมฺภติ วาตา เหเตฺถ อาโลกาสกมฺมํ กาเรตพฺพา วาตา เหเตฺถ ยถาฉนฺเท ยถาวินเย ยถาปตฺติยา เจเตติ เหเตฺถ ยถาฉนฺเท ยถาวินเย ยถาปตฺติยา กาเรติ เหเตฺถ ยถาธิฏฺฐิยา ฯเปฯ เหเตฺถ ฯ อิเมหิ โข ฉฉาลงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุนา สงฺฆมชฺเฌ ภาเสตพฺพํ ฯ อปเรหิปิ ฉฉาลงฺคสมนฺนาคเตน ภิกฺขุนา สงฺฆมชฺเฌ น ภิกฺขุ

๑-๒ ฉ. ม. ปาฏิ ฯ

ម្នាលទុកលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដោយខ្លះទៀត ក៏មិនត្រូវ
និយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិកូជាអ្នក
និយាយសង្កត់សង្កិនគេ ๑ មិនសួមទុកាសជាមុន ស្រាប់តែនិយាយ ๑
មិនចោទកិកូផងគ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាម
អាបត្តិ ๑ មិនកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសម-
គួរតាមអាបត្តិ ๑ មិនព្យាករតាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ๑ ។ ម្នាល
ទុកលិ កិកូប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាល
ជំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលទុកលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវ
និយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិកូជាអ្នកមិន
ពោលសង្កត់សង្កិនគេ ๑ បានសួមទុកាសជាមុនហើយ ទើបនិយាយ ๑
ចោទកិកូផងគ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាម
អាបត្តិ ๑ កាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរ
តាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកព្យាករតាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ๑ ។ ម្នាល
ទុកលិ កិកូប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាល
ជំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុកលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដ៏ទៃទៀត

สงฺฆ ฉาเทตุ ๆ ภิกฺขเมหิ ปญฺหา ๆ อาปตฺติ-
ภิกฺขุสฺส น ภิกฺขุสฺส ลหุกาปตฺติ อาปตฺติ น ภิกฺขุสฺส
สาวเสสาย สาวเสสา อาปตฺติ น ภิกฺขุสฺส ถุลฺลจฺจยา ถุลฺลจฺจย
อาปตฺติ น ภิกฺขุสฺส สปฺปฏิกมฺมา อปฺปฏิกมฺมา[๑] อาปตฺติ น
ภิกฺขุสฺส ๆ ฯเปฯ เอว ขลุ ตาย ปญฺหาย เอโก อนฺเตวาสิโก
ภิกฺขุ ปกตตฺโต ฉาเทตุ ๆ ปญฺหา เอโก อนฺเตวาสิโก ปกตตฺโต
ฉาเทตุ ๆ ภิกฺขเมหิ ปญฺหา ๆ อาปตฺติภิกฺขุสฺส น ภิกฺขุสฺส
ลหุกาปตฺติ อาปตฺติ น ภิกฺขุสฺส สาวเสสาย สาวเสสา อาปตฺติ
ภิกฺขุสฺส น ภิกฺขุสฺส ถุลฺลจฺจยา ถุลฺลจฺจย อาปตฺติ ภิกฺขุสฺส น
สปฺปฏิกมฺมา อปฺปฏิกมฺมา อาปตฺติ ภิกฺขุสฺส ๆ ฯเปฯ เอว ขลุ ตาย
ปญฺหาย เอโก อนฺเตวาสิโก ปกตตฺโต ฉาเทตุ ๆ ปญฺหา เอโก
อนฺเตวาสิโก ปกตตฺโต ฉาเทตุ ๆ ภิกฺขเมหิ ปญฺหา ๆ กมฺม น
ภิกฺขุสฺส กมฺมสฺส กรณา น ภิกฺขุสฺส

---

๑ ฉ. ม. สปฺปฏิกมฺมา อปฺปฏิกมฺมา ๆ

កំមិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សប្បដិកម្មាបត្តិ[1] នឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ ស្គាល់សប្បដិកម្មាបត្តិនឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់កម្ម (៧ ប្រការ[3] មានតជ្ជនីយកម្មជាដើម) ១ មិនស្គាល់តាវត្ថុកម្ម ១

---

๑ សប្បដិកម្មាបត្តិ ប្រែថា អាបត្តិដែលទៅកែបានទៅឡើយ បានដល់អាបត្តិ ៦ កង ពាំងពីសង្ឃាទិសេស រៀងដល់ទុក្កដសិត ។ ๒ អប្បដិកម្មាបត្តិ ប្រែថា អាបត្តិកែមិនបាន គឺបានដល់អាបត្តិបារាជិក ។ ๓ កម្ម ៧ យ៉ាង គឺ តជ្ជនីយកម្ម ๑ និយស្សកម្ម ๑ បព្វាជនីយកម្ម ๑ បដិសារណីយកម្ម ๑ ឧក្ខេបនីយកម្ម ๑ បត្តនិក្កុជ្ជនកម្ម ๑ បត្តឧក្កុជ្ជនកម្ម ๑ រួមជា ៧ យ៉ាង

កម្មស្ស វត្តុំ ន ជានាតិ កម្មស្ស វត្តុំ ន ជានាតិ
កម្មស្ស វិបស្សនំ ន ជានាតិ ។ អយមេហិ ខោ ឧបាលិ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃេ-
ន ភេទាយ វត្តតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ
ភិក្ខុ សង្ឃេ ភេទាយ វត្តតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
កម្មំ ជានាតិ កម្មស្ស ការណំ ជានាតិ កម្មស្ស វត្តុំ
ជានាតិ កម្មស្ស វត្តុំ ជានាតិ កម្មស្ស វិបស្សនំ ជានា-
តិ ។ អយមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ
ភិក្ខុ សង្ឃេ ភេទាយ វត្តតិ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃេ ន ភេទាយ វត្តតិ ។
កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វត្តុំ ន ជានាតិ ឯនាទំ ន ជានាតិ
បញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ បទបច្ចាភដ្ឋំ ន ជានាតិ អនុសន្ធិ-
វចនបថំ ន ជានាតិ ។ អយមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃេ ន ភេទាយ វត្តតិ ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ អង្គ ៥ មានស្គាល់កម្មជាដើម

មិនស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១ មិនស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១ មិនស្គាល់ការរម្ងាប់
របស់កម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវ
និយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូច
ម្តេច ។ គឺភិក្ខុស្គាល់កម្ម ១ ស្គាល់ការឆ្លើកម្ម ១ ស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១
ស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១ ស្គាល់ការរម្ងាប់របស់កម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែល
ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។
ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនត្រូវនិយាយក្នុង
កណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់វត្ថុ (នៃ
អាបត្តិទាំង ៧) ១ មិនស្គាល់និទាន គឺរឿងរ៉ាវដែលទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ១
មិនស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីខាងចុងខាងដើមបទ [1] ១ មិន
ស្គាល់គន្ថធម៌ពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា មិនស្គាល់សេចក្តីខាងចុងខាងដើមបទនោះ គឺដូចជាគេឆ្លាប់សូត្រថា
ពុទ្ធោ ភគវា ត្រឡប់ជាសូត្រ ភគវា ពុទ្ធោ ដូច្នេះវិញ ។

បញ្ហមុទ្ទានំ អដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។ តត្ថមេហិ បញ្ហេហិ ។ វត្ថុំ ជានាតិ ឯធានំ ជានាតិ បញ្ញត្តំ ជានាតិ បធបញ្ញាតដ្ឋំ ជានាតិ អនុសន្ធិ-វចនបថំ ជានាតិ ។ ឥមេហិ ទោ ទុធាលិ បញ្ហមាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ទុធាលិ បញ្ហមាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ឯ ភេទាវតព្ពំ ។ តត្ថមេហិ បញ្ហេហិ ។ ឆន្ទាតតិ តច្ឆតិ ទោសាតតិ តច្ឆតិ មោហាតតិ តច្ឆតិ តយាតតិ តច្ឆតិ អលជ្ជី ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ ទុធាលិ បញ្ហមាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ឯ ភេទាវតព្ពំ ។ បញ្ហ-មុទ្ទាហិ អដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។ តត្ថមេហិ បញ្ហេហិ ។ ឯ ឆន្ទាតតិ តច្ឆតិ ឯ ទោសាតតិ តច្ឆតិ ឯ មោហាតតិ តច្ឆតិ ឯ តយាតតិ តច្ឆតិ លជ្ជី ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ទោ ទុធាលិ បញ្ហ-មាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាស្គាល់វត្ថុ ๑ ស្គាល់និទាន ๑ ស្គាល់បញ្ញត្តិ ๑ ស្គាល់សេចក្តីខាងចុងនឹងខាងដើមបទ ๑ ស្គាល់គន្ថពាក្យដែលជាប់គ្នា ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃដែរ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ๑ លំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ๑ លំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ๑ លំអៀងទៅខាងភយាគតិ ๑ មិនឱ្ហាសចុះ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាមិនលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ๑ មិនលំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ๑ មិនលំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ๑ មិនលំអៀងទៅខាងភយាគតិ ๑ មានសេចក្តីឱ្ហាសចុះ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។

อปเรหิปิ ขฺวาหนฺ ปญฺหาเปฺหหิ สมฺปาเทตเพฺพ กิจฺจาสงฺขาตา สเมฺปตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉฏฺฐาตนฺตี กปฺปติ เสาสาตนฺตี กปฺปติ เมาหาตนฺตี กปฺปติ กยาตนฺตี กปฺปติ อกุสโล จ เหาติ วิปาเกยฺย ฯ สเมหิ เขา ขฺวาหนฺ ปญฺหาเปฺหหิ สมฺปาเทตเพฺพ กิจฺจาสงฺขาตา สเมฺปตพฺพา ฯ ปญฺหาขฺวาหนฺ อเปฺหหิ สมฺปาเทตเพฺพ กิจฺจาสงฺขาตา สเมฺปตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉฏฺฐาตนฺตี กปฺปติ เสาสาตนฺตี กปฺปติ เมาหาตนฺตี กปฺปติ กยาตนฺตี กปฺปติ อกุสโล จ เหาติ วิปาเกยฺย ฯ สเมหิ เขา ขฺวาหนฺ ปญฺหาเปฺหหิ สมฺปาเทตเพฺพ กิจฺจาสงฺขาตา สเมฺปตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ขฺวาหนฺ ปญฺหาเปฺหหิ สมฺปาเทตเพฺพ กิจฺจาสงฺขาตา สเมฺปตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ญาตฺถี ฉ ชาตาติ ญาตฺถิยา กรณีเย ฉ ชาตาติ ญาตฺถิยา อนุสฺสาวเน ฉ ชาตาติ ญาตฺถิยา สมถี ฉ ชาตาติ ญาตฺถิยา ปุพฺพสมี ฉ ชาตาติ ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ អង្គ ៥ មានលំអៀងដោយឆន្ទាគតិជាដើម

ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ១ លំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ១ លំអៀងទៅខាងភយាគតិ ១ មិនឈ្វាសក្នុងវិនយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ មិនលំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ១ មិនលំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ១ មិនលំអៀងទៅខាងភយាគតិ ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងវិនយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់ការធ្វើដោយញត្តិ ១ មិនស្គាល់វិធីសូត្រដោយញត្តិ ១ មិនស្គាល់សមថៈដោយញត្តិ ១ មិនស្គាល់ការរម្ងាប់ដោយញត្តិ ១ ។

สเมหิ เขา ฐานาโร ปญฺญาเปหิ สมฺมนฺนาคเตน
กิกฺขุนา สงฺฆ น เปหาเรตพฺพ ฯ ปญฺจหุฉาโร อเปหิ
สมฺมนฺนาคเตน กิกฺขุนา สงฺฆ เปหาเรตพฺพ ฯ กต-
เมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทา ปิ ฉนฺทคติ ฉนฺทาย กรณีย
ฉนฺทคติ ฉนฺทาย อนุสฺสาวน ฉนฺทคติ ฉนฺทาย สมฺม
ฉนฺทคติ ฉนฺทาย ปุพฺพสมี ฉนฺทคติ ฯ สเมหิ เขา
ฐานาโร ปญฺญาเปหิ สมฺมนฺนาคเตน กิกฺขุนา สงฺฆ
เปหาเรตพฺพ ฯ อปเรหิปิ ฐานาโร ปญฺญาเปหิ สมฺมน-
นาคเตน กิกฺขุนา สงฺฆ น เปหาเรตพฺพ ฯ กตเมหิ
ปญฺจหิ ฯ สุตฺต น ฉนฺทคติ สุตฺตาคมโน น ฉนฺทคติ
วินย น ฉนฺทคติ วินยาคมโน น ฉนฺทคติ น ป
ฉนฺทคติ ปโมกฺขาโร เหาติ ฯ สเมหิ เขา ฐานาโร
ปญฺญาเปหิ สมฺมนฺนาคเตน กิกฺขุนา สงฺฆ น เปหา-
เรตพฺพ ฯ ปญฺจหุฉาโร อเปหิ สมฺมนฺนาคเตน กิกฺขุนา
สงฺฆ เปหาเรตพฺพ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ สุตฺต

ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេឬយ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុស្គាល់ញត្តិ ១ ស្គាល់ការធ្វើដោយញត្តិ ១ ស្គាល់វិធីសូត្រដោយញត្តិ ១ ស្គាល់សមថៈដោយញត្តិ ១ ស្គាល់ការមិនធ្វើដោយញត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុមិនចេះសុត្តៈ គឺ ទុកតោវិកង្គ ១ មិនចេះសុត្តានុលោម គឺ មហាបទេសពាំងបួន ១ មិនចេះវិនយ គឺ ខន្ធកៈនឹងបរិវារៈ ១ មិនចេះវិនយានុលោម គឺ មហាបទេសពាំងបួន ១ មិនឈ្លាសក្នុងហេតុដែលគួរនឹងមិនគួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេឬយ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុចេះសុត្តៈ ១

ปาฏิปทโต สุกฺกปกฺขสฺส ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย-
ยาว ปณฺณรสี ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ยาว ปณฺณรสี จ โหติ ฯ
ตเมหิ ขา ขฺวาหิ ปญฺจหาเรหิ สมนฺนาคตาย
ภิกฺขุนิยา สทฺธา เวทิตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ขฺวาหิ
ปญฺจหาเรหิ สมนฺนาคตาย ภิกฺขุนิยา สทฺธา น เวทิ-
ตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ธมฺมฏฺ ฐ ปาฏิปทโต
ธมฺมฏฺฐสฺส ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ยาว
ปณฺณรสี ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ยาว ปณฺณรสี จ ปุญฺญวนฺตสฺส โหติ ฯ
ตเมหิ ขา ขฺวาหิ ปญฺจหาเรหิ สมนฺนาคตาย
ภิกฺขุนิยา สทฺธา น เวทิตพฺพา ฯ ปญฺจหฺวาหิ อเนฺต-
หิ สมนฺนาคตาย ภิกฺขุนิยา สทฺธา เวทิตพฺพา ฯ
กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ธมฺมฏฺ ปาฏิปทโต ธมฺมฏฺฐสฺส
ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ยาว ปณฺณรสี ปาฏิปทโต ปฏฺฐาย ยาว ปณฺณรสี จ โหติ ฯ ตเมหิ ขา ขฺวาหิ ปญฺจ-
หาเรหิ สมนฺนาคตาย ภิกฺขุนิยา สทฺธา เวทิตพฺพนฺติ ฯ

ภิกฺขุนิวิภงฺโค ตติโย ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ អង្គ៥ មានមិនចេះធម៌ជាដើម

ចេះសុត្តាន្តុលោម ๑ ចេះវិនយ ๑ ចេះវិនយានុលោម ๑ ឈ្លោសក្នុង
ហេតុដែលគួរនឹងមិនគួរ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាល
ឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុង
កណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនចេះធម៌ ๑ មិន
ចេះធម្មាន្តុលោម គឺមហាបទេសបែកខាងព្រះសូត្រ ๑ មិនចេះវិនយ ๑ មិន
ចេះវិនយានុលោម ๑ មិនឈ្លោសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ๑ ។
ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុង
កណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ទើប
ត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុចេះ
ធម៌ ๑ ចេះធម្មាន្តុលោម ๑ ចេះវិនយ ๑ ចេះវិនយានុលោម ๑ ឈ្លោស
ក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។

ចប់ ភេរហារវគ្គ ទី៣ ។

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๕๔) อาปตฺติ อธิกรณานิ
ปสฺสทฺธาปตฺติยา ทส
กมฺมานิ วตฺถูนิ อฏฺฐ จ
อกฺกุสลา จ ปญฺญตฺติยา
สุตฺตานิ ๓ ปาฏิเทสนียานิ ฉ
ตถาเยว วตฺตสฺสุทฺทานานิ ฯ

(๒๕๕) กติ นุ โข ภนฺเต อธมฺมิกา ธมฺมวาทิกมฺมานิ ฯ ปญฺเจเม อุทาลิ อธมฺมิกา ธมฺมวาทิกมฺมา ฯ กตเม ปญฺจ ฯ อาปตฺติยา ธมฺมี อาทิกมฺมิกตา อเทสนาคามินิยา อาปตฺติยา ธมฺมี อาทิกมฺมิกตา เทสิตาย อาปตฺติยา ธมฺมี อาทิกมฺมิกตา ตสฺมิญฺเจ ปญฺหมิ ธมฺมี อาทิกมฺมิกตา มโนมยสิทฺธิ ธมฺมี อาทิกมฺมิกตา ฯ สเมเ โข อุทาลิ ปญฺจ

ទុទ្ធាន គឺបញ្ជីរឿងនៃវោហារវគ្គទី ៣ នោះដូច្នេះ

(๒๙๔) និយាយអំពីភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អធិករណ៍ ១ និយាយសង្កត់សង្កិនគេ ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់កម្ម ១ មិនស្គាល់វត្តុ ១ មិនខ្វាសថុបប ១ មិនឈ្លាស ១ មិនដឹងញត្តិ ១ មិនចេះសុត្តៈ ១ មិនចេះធម៌ ១ (ទាំងនេះ)សង្គ្រោះដោយវោហារវគ្គទី ៣ ។

(๒๙๕) ព្រះទុបាលីក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ (ការសំដែងអាបត្តិ) មិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញមិនប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមិនមានអាបត្តិ ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ មិនមែនជាទេសនាគាមិនី ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ ដែលសំដែងហើយ ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញជាមួយនឹងភិក្ខុ ៤ រូប ឬ ៥ រូប ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយគិតតែក្នុងចិត្ត (សំដែងអាបត្តិដោយមិនបញ្ចេញវាចាទេ)១ ។ ម្នាលទុបាលិ

អដ្ឋកថា ថា ក្នុងភិក្ខុ ៤ រូប ឬ ៥ រូប សម្តែងអ្នកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអាបត្តិក្នុងគ្នាហើយ ក៏សំដែងទាំង ៤ រូប ឬ ៥ រូបនោះ ក្នុងវេលាមួយជាមួយគ្នាតែម្តងមិនបានទេ ។ ឯកា ថាបើភិក្ខុត្រឹម ២ រូប ឬ ៣ រូប សំដែងជាមួយគ្នាបាន តែច្រើនជាងនោះមិនបាន ។

អធម្មិកា ទុដ្ឋវិកម្មា ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ ធម្មិកា ទុដ្ឋវិកម្មា ។ កតមេ បញ្ច ។ អាបត្តិយា ទុដ្ឋ អាវិ-
ករោតិ នេសជ្ជិកាមិសយោ អាបត្តិយា ទុដ្ឋ អាវិករោតិ អនេសនាយ អាបត្តិយោ ទុដ្ឋ អាវិករោតិ ន បត្តហារិ
បញ្ចហារិ ទុដ្ឋ អាវិករោតិ ន មធោមាននេន ទុដ្ឋ អាវិ-
ករោតិ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច ធម្មិកា ទុដ្ឋវិ-
កម្មា ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អធម្មិកា ទុដ្ឋវិកម្មា ។
កតមេ បញ្ច ។ ជាជាសំវាសកស្ស សង្ឃេកេ ទុដ្ឋ
អាវិករោតិ ជាជាសីមាយ បឋមស្ស សង្ឃេកេ ទុដ្ឋ
អាវិករោតិ អបកតត្តស្ស សង្ឃេកេ ទុដ្ឋ អាវិករោតិ

ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមានអាបត្តិ ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ ជាទេសនាគាមិនី ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ ដែលមិនទាន់សំដែង ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនមែនជាមួយនឹងភិក្ខុ ៤ រូប ឬ ៥ រូប ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមិនបានគិតតែក្នុងចិត្ត ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងដទៃទៀត ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ មានសីមាសង្វែងគ្នា ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុដែលឋិតនៅ ក្នុងសីមាផ្សេងគ្នា[1] ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុមិនមែនជាឋកតត្ត ១

---

๑ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា ត្រង់ពាក្យថា ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញក្នុងសំណាក់ភិក្ខុដែលឋិតនៅក្នុងសីមាផ្សេងគ្នា នោះ គឺ ភិក្ខុសំដែងអាបត្តិក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ដែលមានសីមាស្មើគ្នា តែនៅក្នុងសីមាផ្សេងគ្នា ដូចជាភិក្ខុឋិតនៅក្នុងមាឡកសីមាគឺខណ្ឌសីមា សំដែងក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ឋិតនៅក្នុងសីមន្តរិកកី ភិក្ខុឋិតនៅក្នុងសីមន្តរិកសំដែងក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ឋិតនៅក្នុងអនុបោសថសីមា គឺ មហាសីមាកុំ មិនគួរទេ ។

ចតូហិ បញ្ចហិ ឯដ្ឋី អារិកភេតំ មហោមានសេន ឯដ្ឋី អារិកភេតំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច អធម្មិកា ឯដ្ឋារិកម្មា ។ បញ្ចិមេ ឧបាលិ ធម្មិកា ឯដ្ឋារិកម្មា ។ កតមេ បញ្ច ។ សមានសំវាសកស្ស សង្ឃេ ឯដ្ឋំ អារិកភេតំ សមានសីមាយ ឋិតស្ស សង្ឃេ ឯដ្ឋំ អារិកភេតំ បកតត្តស្ស សង្ឃេ ឯដ្ឋី អារិកភេតំ ឯ ចតូហិ បញ្ចហិ ឯដ្ឋី អារិកភេតំ ឯមហោមានសេន ឯដ្ឋី អារិកភេតំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច ធម្មិកា ឯដ្ឋារិ កម្មាតំ ។

(๒๙๖) កតំ នុ ខោ ភន្តេ អធម្មិកា បដិក្កហាតំ ។ បញ្ចិមេ ឧបាលិ អធម្មិកា បដិក្កហា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាយេន ទិយមានំ កាយេន អប្បដិក្កហិតំ កាយេន ទិយមានំ កាយប្បដិពន្ធេន អប្បដិក្កហិតំ កាយប្ប- ដិពន្ធេន ទិយមានំ កាយេន អប្បដិក្កហិតំ កាយ- ប្បដិពន្ធេន ទិយមានំ កាយប្បដិពន្ធេន អប្បដិក្កហិតំ

ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញជាមួយនឹងកិក្ខុ ๔ រូបឬ ๕ រូប ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយគិតតែក្នុងចិត្ត ๑ ។ ម្នាលទុបលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញមិនប្រកបដោយធម៌ មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ๕ យ៉ាង ។ ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់កិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់កិក្ខុដែលបិតនៅក្នុងសីមាជាមួយគ្នា ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់កិក្ខុជាបក-តត្ត ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនមែនជាមួយនឹងកិក្ខុ ๔ រូបឬ ๕ រូប ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមិនគិតតែក្នុងចិត្ត ๑ ។ ម្នាលទុបលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌ មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๙๖) ព្រះទុបលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការទទួលប្រគេនមិនប្រកបដោយធម៌ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបលិ ការទទួលប្រគេន មិនប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ๕ យ៉ាង ។ ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺគេប្រគេនវត្ថុដោយកាយ កិក្ខុមិនបានទទួលដោយកាយ ๑ គេប្រគេនវត្ថុដោយកាយ កិក្ខុមិនបានទទួលដោយវត្ថុជាប់នឹងកាយ ๑ គេប្រគេនដោយវត្ថុជាប់នឹងកាយ កិក្ខុមិនបានទទួលដោយកាយ ๑ គេប្រគេនវត្ថុដោយវត្ថុជាប់នឹងកាយ កិក្ខុមិនបានទទួល

ដ៏ស្ងប់ក្តៅយេន ធីយមានំ កាយេន ឋ កាយប្បដិពទ្ធេន ឋ អប្បដិក្កហិតំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាសិ បញ្ច អធម្មិកា បដិគ្គហា ។ បញ្ចមេ ឧបាសិ ធម្មិកា បដិគ្គហា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាយេន ធីយមានំ កាយេន បដិគ្គ-ហិតំ កាយេន ធីយមានំ កាយប្បដិពទ្ធេន បដិគ្គហិតំ កាយប្បដិពទ្ធេន ធីយមានំ កាយេន បដិគ្គហិតំ កា-យប្បដិពទ្ធេន ធីយមានំ កាយប្បដិពទ្ធេន បដិគ្គហិតំ ដ៏ស្ងប់ក្តៅយេន ធីយមានំ កាយេន ឋ កាយប្បដិពទ្ធេន ឋ បដិគ្គហិតំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាសិ បញ្ច ធម្មិកា បដិគ្គហា តិ ។

(២៥៧) កតិ នុ ខោ ភន្តេ អនតិរិត្តា តិ ។ បញ្ចមេ ឧបាសិ អនតិរិត្តា ។ កតមេ បញ្ច ។ អកប្បិយកតំ ហោតិ អប្បដិគ្គហិតកតំ ហោតិ អនុច្ចារិតកតំ ហោតិ

ដោយវត្តជាប់នឹងកាយ១ គេប្រគេនវត្តុដោយបោះមកឲ្យ កិក្ខុមិនបានទទួល
ដោយកាយ ឬដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ការទទួលប្រគេន
មិនប្រកបដោយធម៌ មាន៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ការទទួល-
ប្រគេន ប្រកបដោយធម៌នេះ មាន៥យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺគេ
ប្រគេនវត្តុដោយកាយ កិក្ខុបានទទួលដោយកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុ
ដោយកាយ កិក្ខុបានទទួលដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុ
ដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ កិក្ខុបានទទួលដោយកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុដោយ
វត្តុជាប់នឹងកាយ កិក្ខុបានទទួលដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុ
ដោយបោះឲ្យមក កិក្ខុបានទទួលដោយកាយ ឬដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ១ ។
ម្នាលទុបាលិ ការទទួលប្រគេនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๙๗) ព្រះទុបាលិគ្រោបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
អនតិរិត្តកោជន (កោជនដែលកិក្ខុមិនបានឆ្អើរឆ្អៃយកម្ង) មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះ
អង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ អនតិរិត្តកោជននេះ មាន៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវត្តុដែលមិនគួរឆ្អើរឆ្អៃយកម្ង ១ វត្តុដែលកិក្ខុមិនបាន
ទទួលប្រគេនយកទៅឆ្អើរឆ្អៃយកម្ង ១ វត្តុដែលកិក្ខុដឹង មិនបានលើក

អហគ្គតោសេ កតំ ហោតិ អលមេតំ សព្ពន្តិ អាទិំ ហោតិ ។ ឥមេ ទោ ទុចាលេ បញ្ច អធម្មវាទី ។ បញ្ចមេ ទុចាលេ អធម្មវាទី ។ កតមេ បញ្ច ។ កម្មវិបត្តិ-កតេ ហោតិ បដិកម្មាតិកតំ ហោតិ ទុច្ចារិតកតំ ហោតិ អហគ្គតោសេ កតំ ហោតិ អលមេតំ សព្ពន្តិ អាទិំ ហោតិ ។ ឥមេ ទោ ទុចាលេ បញ្ច អធម្មវាទី ។

(๒๙๘) កតីហិ ឧ ទោ ភន្តេ អាការេហិ បភវ-ណា បញ្ញាយតីតិ ។ បញ្ចហាការេហិ បភវ-ណា បញ្ញាយតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អសទ្ធំ បញ្ញាយតិ កោសជ្ជំ បញ្ញាយតិ អហគ្គតោសេ បិតោ អ-ភិហារតិ បដិក្កោចោ បញ្ញាយតិ ។ ឥមេហិ ទោ ទុចា-លេ បញ្ចហាការេហិ បភវណា បញ្ញាយតីតិ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

ឡើងធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនបានបឹតនៅក្នុងហត្ថបាសធ្លើវិនយ-
កម្ម ១ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនបាននិយាយថា របស់ទាំងអស់នេះគួរ ១ ។ ម្នាល
ទុបាលិ អនតិរិត្តកោជន មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ អនតិរិត្ត-
កោជន (កោជនដែលកិក្ខុបានធ្លើវិនយកម្ម) នេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវត្ថុដែលគួរធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិក្ខុបានទទួលប្រ-
គេនយកទៅធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិក្ខុបានលើកឡើងធ្លើវិនយកម្ម ១
វត្ថុដែលកិក្ខុបឹតនៅក្នុងហត្ថបាសធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិក្ខុនិយាយថា
របស់ទាំងអស់នេះគួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ អនតិរិត្តកោជន មាន ៥ យ៉ាង
នេះឯង ។

[៦៥៨] ព្រះទុបាលិទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការហាម
កោជនប្រោតដដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ
ការហាមកោជនប្រោតដដោយអាការ ៥ យ៉ាង ។ អាការ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។
គឺការកំពុងឆាន់ប្រោតដ ១ កោជនប្រោតដ ១ បុគ្គលបឹតនៅក្នុងហត្ថ-
បាស ១ បង្អោនមកប្រគេន ១ ការហាមឃាត់ប្រោតដ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ
ការហាមកោជនប្រោតដ ដោយអាការ ៥ យ៉ាង នេះឯង ។

(๒๙๙) តត្រាយំ ឧទេហោ អត្ថេ អធម្មិកា បដិញ្ញាត-
ករណានំ ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ អធម្មិកា បដិញ្ញាត-
ករណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធុក្ខ ចាតុទ្ទសិកំ អដ្ឋ-
បទ្ធោ ហោតិ ចាតុទ្ទសិកោ ចោទិយមានោ សង្ឃាទិសេ-
សំ អដ្ឋាបេន្តោ បដិជានាតិ តំ សង្ឃោ សង្ឃាទិសេ-
សេន ការេតិ អធម្មិកំ បដិញ្ញាតករណំ ឥធុក្ខ
ចាតុទ្ទសិកំ អដ្ឋាបទ្ធោ ហោតិ ចាតុទ្ទសិកោ ចោទិយ-
មានោ ចាចិត្តិយំ ចាដិទេសនីយំ ឧក្កដំ អដ្ឋាបេន្តោ
បដិជានាតិ តំ សង្ឃោ ឧក្កដេន ការេតិ អធម្មិកំ
បដិញ្ញាតករណំ ឥធុក្ខ សង្ឃាទិសេសំ ចាចិត្តិយំ ចា-
ដិទេសនីយំ ឧក្កដំ អដ្ឋាបទ្ធោ ហោតិ ឧក្កដេន
ចោទិយមានោ ចាតុទ្ទសិកំ អដ្ឋាបទ្ធោ បដិជានាតិ តំ
សង្ឃោ ចាតុទ្ទសិកេន ការេតិ អធម្មិកំ បដិញ្ញាតករ-
ណំ ឥធុក្ខ ឧក្កដំ អដ្ឋាបទ្ធោ ហោតិ ឧក្កដេន
ចោទិយមានោ សង្ឃាទិសេសំ ចាចិត្តិយំ ចាដិទេសនី-
យំ អដ្ឋាបេន្តោ បដិជានាតិ តំ សង្ឃោ ចាដិទេសនី-
យេន ការេតិ អធម្មិកំ បដិញ្ញាតករណំ ។ ឥមេ ខោ

ឧបាលិបញ្ហកៈ បដិញ្ញាតករណៈដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๕ យ៉ាង

(๒๕๙) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បដិញ្ញាតករណៈ (ការកាត់អាបត្តិតាមប្តូរ) មិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ បដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ๕ យ៉ាង ? ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុជាអ្នកត្រូវបាចិត្តិក ហើយគេចោទដោយបាចិត្តិក តែប្តូរថាត្រូវសង្ឃាទិសេសទៅវិញ សង្ឃក៏កាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយសង្ឃាទិសេស (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវបាចិត្តិក ហើយគេចោទដោយអាបត្តិបាចិត្តិក តែប្តូរថាត្រូវបាចិត្តិយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈ ឬ ទុក្កដទៅវិញ សង្ឃកាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយទុក្កដ (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ឬ បាចិត្តិយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈ ឬទុក្កដ ហើយគេចោទដោយទុក្កដ តែប្តូរថាត្រូវបាចិត្តិកទៅវិញ សង្ឃឲ្យបានកាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយបាចិត្តិក (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវទុក្កដ ហើយគេចោទដោយទុក្កដ តែប្តូរថាត្រូវសង្ឃាទិសេស ឬ បាចិត្តិយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈទៅវិញ សង្ឃឲ្យបានកាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយបាដិទេសនីយៈ (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌ ? ម្នាលឧបាលិ

ขุทฺทานิ ปญฺจ อนฺตรานิ ปฏิฆานุสยานิ ฯ ปญฺจเม ขุทฺทานิ ปญฺจ อนฺตรานิ ปฏิฆานุสยานิ ฯ กตมเม ปญฺจ ฯ กิญฺจาปิ ตาวกิญฺจิ อฏฺฐปนฺนา เหฏฺฐา ตาวกิญฺจิ เจตนิยมาเน ตาวกิญฺจิ อฏฺฐปนฺนา ปฏิฆสมฺปยุตฺตจิตฺตสฺส ตาวกิญฺจิ สนฺตานเสสตาย ตาวจิรฏฺฐิยนฺติ ตาวทีฆสนฺตานนฺติ ขุทฺทกานิ อฏฺฐปนฺนา เหฏฺฐา ขุทฺทเกน เจตนิยมาเน ขุทฺทกานิ อฏฺฐปนฺนา ปฏิฆสมฺปยุตฺตจิตฺตสฺส ขุทฺทเกน ตาวเตว ปฏิฆานุสยานิ ฯ สเมเนว ขุทฺทานิ ปญฺจ ปฏิฆานุสยานีติ ฯ

(๒๖๐) กตีหิ นุ เขา กมฺเมหิ อเนฺตหิ สมฺปยุตฺตสฺส กิญฺจาเยา ขีณาสวสฺส ขีณาสวกมฺมุ ตาวเปตฺวาสฺส ชาลานิ ขีณาสวกมฺมุ ตาวนฺติ ฯ ปญฺหมฺปิชาลานิ อเนฺตหิ สมฺปยุตฺตสฺส กิญฺจาเยา ขีณาสวสฺส ขีณาสวกมฺมุ ตาวเปตฺวาสฺส ชาลานิ ขีณาสวกมฺมุ ตาวนฺติ ฯ กตมเมหิ ปญฺจหิ ฯ อลชฺชี จ เหตฺถ ตาเลา จ อปกตตฺตา จ

បដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ បដិញ្ញាតករណៈ ប្រកបដោយធម៌នេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកត្រូវបារាជិក ហើយគេចោទដោយបារាជិក ក៏ប្តេជ្ញាថាត្រូវបារាជិកមែន សង្ឃបានតាត់សេចក្តីភិក្ខុដោយបារាជិក (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវសង្ឃាទិសេសឬថុល្លច្ចយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈ ឬទុក្កដ ហើយគេចោទដោយទុក្កដ ក៏ប្តេជ្ញាថាត្រូវទុក្កដមែន សង្ឃក៏បានតាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយទុក្កដ (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌ ។ ម្នាលទុបាលិ បដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๖๐) ព្រះទុបាលីក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន កាលបើសូមនុកាសកម្ម (ដើម្បីចោទ) មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកនុកាសកម្មឲ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើសូមនុកាសកម្ម មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកនុកាសកម្មឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនមានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ ជាភិក្ខុល្ងង់ ១ ជាភិក្ខុមិនមែនជាបតគ្គ ១ ជាភិក្ខុនិយាយ

ชาวนาธิปฺปายเยน วตฺวา เยนาตเมว ปุฏฺฐาชาธิปฺปายเยน ฯ สเมหิ เขา อาจริโย ปญฺหาเนฺตหิ สมฺปาตสฺส ภิกฺขุโน ปิการกมฺมํ กาตุกามสฺส ตาทิสเมว ปิการกมฺมํ กาตุ ฯ ปญฺหาจริโย อาเนฺตหิ สมฺปาตสฺส ภิกฺขุโน ปิการกมฺมํ กาตุกามสฺส อาทิสเมว ปิการกมฺมํ กาตุ ฯ ตถาเมหิ ปญฺหา ฯ ลชฺชี จ เยนาตเมว ปณฺฑิโต จ ปกตตฺโต จ ปุฏฺฐาชาธิปฺปายเยน วตฺวา เยนาตเมว ชาวนาธิปฺปายเยน ฯ สเมหิ เขา อาจริโย ปญฺหาเนฺตหิ สมฺปาตสฺส ภิกฺขุโน ปิการกมฺมํ กาตุกามสฺส อาทิสเมว ปิการกมฺมํ กาตุนฺติ ฯ

(๒๖๑) กถีหิ นุ เขา ภนฺเต อาจริเยหิ สมฺปาตเตน ภิกฺขุนา สทฺธิ วินเยน สาคจฺฉาตเพฺยติ ฯ ปญฺหาจริโย อาเนฺตหิ สมฺปาตเตน ภิกฺขุนา สทฺธิ วินเยน สาคจฺฉาตเพฺยติ ฯ ตถาเมหิ ปญฺหา ฯ วตฺถุ ปิ ชานาติ นิทานมฺปิ ชานาติ ปญฺญตฺตึ ปิ ชานาติ ปาติโมกฺขมฺปิ ชานาติ อนุสนฺธิวจนปถมฺปิ ชานาติ ฯ สเมหิ เขา

ដោយប្រាថ្នាដើម្បីឲ្យភិក្ខុដទៃឃ្លាត (ចាកសហសនា)១ មិនប្រាថ្នានឹងចេញចាកអាបត្តិ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥នេះឯង កាលបើសូមឧក្កាសកម្ម មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកឧក្កាសកម្មឲ្យទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ កាលបើសូមឧក្កាសកម្ម ទើបគួរភិក្ខុដទៃបើកឧក្កាសកម្មឲ្យ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមានសេចក្តីខ្វាស់ឆ្គាប ១ ជាបណ្តែត ១ ជាភិក្ខុបកតត្ត ១ ជាភិក្ខុនិយាយដោយប្រាថ្នាឲ្យភិក្ខុដទៃចេញចាកអាបត្តិ ១ មិនប្រាថ្នាឲ្យភិក្ខុដទៃឃ្លាត (ចាកសាសនា)១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង កាលបើសូមឧក្កាសកម្ម ទើបគួរភិក្ខុដទៃបើកឧក្កាសកម្មឲ្យបាន ។

(๒๖๑) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលភិក្ខុដទៃមិនគួរសោកច្ចាវិន័យជាមួយផង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ភិក្ខុដទៃមិនគួរសោកច្ចាវិន័យជាមួយផងទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងវត្ថុ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទបាលិក្រោយមុន ១ មិនដឹងតទ្ធម៌ពាក្យដែលជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ

ฉฬาลิ ปญฺหาพฺยากรณานิ สมนฺตปาสาทิกาย ทีฆนิกายฏฺ-
ฐกถาย สีลกฺขนฺธวคฺคฏีกาย สมนฺตปาสาทิกาย วินยสงฺคหิตาย
ปริวารฏีกาย ปฐมปาราชิกวณฺณนาย ปฐโม ปริจฺเฉโท นิฏฺ-
ฐิโต ฯ

(๒๖๑) ปญฺจ ปญฺหาพฺยากรณานิ ปญฺจ ปญฺหาพฺยากรณานิ
ปญฺจ ปญฺหาพฺยากรณานิ ปญฺจ ปญฺหาพฺยากรณานิ ปญฺจ ปญฺหา-
พฺยากรณานิ

តិកៈដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនគួរតិកៈដទៃសាកច្ចាជាមួយផង ខ្លះ ។ ម្នាលទុកលិ តិកៈដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបគួរតិកៈដទៃសាកច្ចាវិនិយជាមួយផងបាន ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺតិកៈដ៏ឥតវត្ថុ ๑ ដ៏ឥតទាន ๑ ដ៏ឥតបញ្ញត្តិ ๑ ដ៏ឥតទុកលីក្រោយមុន ๑ ដ៏ឥតន័យពាក្យដែលជាប់តគ្នា ๑ ។ ម្នាលទុកលិ តិកៈដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង គួរតិកៈដទៃសាកច្ចាវិនិយជាមួយផងបាន ។

(๖๖) ព្រះទុកលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការសួរប្រស្នា មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុកលិ ការសួរប្រស្នានេះ មាន ๕ យ៉ាង ។ ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលសួរប្រស្នាដោយសេចក្តីល្ងង់វង្វេង ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់សង្កត់ សួរប្រស្នា ๑ បុគ្គលសួរប្រាស្នាដោយសេចក្តីមើលងាយគេ ๑ បុគ្គលសួរប្រស្នាដោយសេចក្តីចង់ដឹងច្បាស់ ๑ បុគ្គលសួរប្រស្នាដោយគិតថា បើអាត្មាអញសួរប្រស្នាទៅហើយ គេអាចនឹងដោះស្រាយឲ្យច្បាស់លាស់បាន នេះក៏ជាការស្រួល បើអាត្មាអញសួរប្រស្នាទៅហើយ គេមិនអាចនឹងដោះស្រាយឲ្យច្បាស់លាស់បានទេ អាត្មាអញនឹងដោះស្រាយឲ្យច្បាស់លាស់ ដល់បុគ្គលនោះវិញ ๑ ។ ម្នាលទុកលិ ការសួរប្រស្នា មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះទុកលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា

ឆ ខោ ភគ្គេ អញ្ញត្រាភរណាតិ ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ អញ្ញត្រាភរណា ។ ភគវមេ បញ្ហ ។ មច្ចុ្ត្តា មោមូហត្តា អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ថាមបិយោ ឥច្ឆាបកតោ អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ឧម្មាទា ចិត្តក្ខេបា អញ្ញំ ព្យាភរោតិ អធិមានេន អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ភូតំ អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ។ អយមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ហ អញ្ញត្រាភរណាតិ ។

(២៦៣) ភគវតិ ឆ ខោ ភគ្គេ វិសុទ្ធិយោតិ ។ បញ្ចមា ឧបាលិ វិសុទ្ធិយោ ។ ភគវមា បញ្ហ ។ ឯកាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ បឋមា វិសុទ្ធិ ។ ឯកាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា ចត្តារិ ចាភជីភាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ ឆុតិយោ វិសុទ្ធិ ។ ឯកាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា ចត្តារិ ចាភជីភាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា ភោរស សង្ឃាធិសេសេ ឆុទ្ធិសីត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ តតិយោ វិសុទ្ធិ ។ ឯកាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា ចត្តារិ ចាភជីភាធំ ឆុទ្ធិសីត្តា ភោរស សង្ឃាធិសេសេ ឆុទ្ធិសីត្តា ទ្វេ អធិយភេ ឆុទ្ធិសីត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការក្រុងអរហត្តផល មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុកាលិ ការក្រុងអរហត្តផលនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុក្រុងអរហត្តផល ព្រោះសេចក្តីល្មងន់រំងន្ធង ១
កិក្ខុមានសេចក្តីក្រុងថ្នាលាមក មានសេចក្តីក្រុងថ្នាត្រេបសង្កត់ក្រុងអរ-
ហត្តផល ១ កិក្ខុក្រុងអរហត្តផល ដោយឆ្គួតអណ្តែតអណ្តឹងចិត្ត ១ កិក្ខុ
ក្រុងអរហត្តផល ដោយសេចក្តីស្មានខុស ១ កិក្ខុក្រុងអរហត្តផលដែល
ពិតត្រង់ ១ ។ ម្នាលទុកាលិ ការក្រុងអរហត្តផល មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦៦៣) ព្រះទុកាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
វិសុទ្ធិមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុកាលិ វិសុទ្ធិនេះ
មាន ៥ យ៉ាង ។ វិសុទ្ធិ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុត្រូវសំដែងនូវនិទាន
ហើយសូត្រនូវទុទ្ទសដ៏សេស ដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ១ ។ កិក្ខុ
សំដែងនូវនិទាន ហើយត្រូវសំដែងបាដិតាំង ៤ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទស
ដ៏សេស ដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ២ ។ កិក្ខុសំដែងនូវនិទានហើយ
សំដែងនូវបាដិតាំង ៤ សំដែងនូវសង្ឃាទិសេសតាំង ១៣ ហើយសូត្រ
នូវទុទ្ទសដ៏សេស ដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ៣ ។ កិក្ខុសំដែងនូវ
និទាន សំដែងនូវបាដិតាំង ៤ សំដែងនូវសង្ឃាទិសេសតាំង ១៣
សំដែងនូវអនិយតតាំង ២ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទសដ៏សេស ដោយសុតបទ

อยํ จตุตฺถา วิสุทฺธิ ฯ วิตฺถาเรเนว ปญฺจมี ฯ สพฺพา เอตา ฉฬภิญฺญา ปญฺจ วิสุทฺธิโยติ ฯ

(๒๖๔) ตตฺถ ยสฺมา เอกสฺส ภควโต ปาฏิโมกฺขุทฺเทสปริยาปนฺนา ปญฺจมี ฯ ปาฏิโมกฺขุทฺเทสปริยาปนฺนา ฯ ตตฺถเมว ปญฺจ ฯ ขีณาสเว ปญฺญา- ปเภทา ปตฺโต มหนฺโต ฯ สพฺเพ เอเต ฉฬภิญฺญา ปญฺจ วิสุทฺธิโยติ ฯ

ทิฏฺฐิวิกมฺมาทิ จตุกฺกํ ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๖๕) ทิฏฺฐิวิกมฺมา อปเร
ปฏิกฺกเมา อตีตฺตา
ปหาเณา ปฏิญฺญาตํ
ทิฏฺฐาสํ สาตเจฺฉน จ
ปญฺหํ อญฺญพฺยาตเรณา
วิสุทฺธิ จาปิ เภเทติ ฯ

នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ๔ ។ វិសុទ្ធិ ទី ๕ កិត្តុត្រូវសំដែងដោយពិស្តារ ។ ម្នាលទុបាលិ វិសុទ្ធិ មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๖๔) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោដនមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កោដននេះមាន ๕ យ៉ាង ។ កោដន ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបាយ ๑ នំស្រស់ ๑ នំក្រៀម ๑ ត្រី ๑ សាច់ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កោដនមាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ទិដ្ឋាវិកម្មវគ្គ ទី ๔ ។

ទុតិយ គឺបញ្ជីរឿងនៃទិដ្ឋាវិកម្មវគ្គនោះ ដូចខ្លះ

(๒๖๕) និយាយអំពីសេចក្តីយល់ឃើញ (សំដែងអាបត្តិ) ๑ សេចក្តីយល់ឃើញដទៃទៀត ๑ ទន្លួលប្រគេន ๑ អតិរេក-កោដន ๑ ការហាមកោដន ๑ កាត់អាបត្តិតាមប្តេជ្ញា ๑ ការសូមទុកាស ๑ សាកច្ឆាវិនិយ ๑ សូរប្រស្នា ๑ ប្រាប់អរហត្តផល ๑ វិសុទ្ធិ ๑ កោដន ๑ ។

[๒๖๖] ចោទនកេន ភន្តេ កិង្កាមា បរំ ចោទេតុកាមេន កតិ ធម្មេ អជ្ឈត្តំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា បរេ ចោទេតព្ពោតិ ។ ចោទនកេនុចាលិ កិង្កាមា បរំ ចោទេតុកាមេន បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា បរេ ចោទេតព្ពោ ។ កតមេ បញ្ច ។ ចោទនកេនុចាលិ កិង្កាមា បរំ ចោទេតុកាមេន ឃរំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរិសុទ្ធកាយសមាចារេនុ ខោម្ហិ បរិសុទ្ធេនម្ហិ[1] កាយសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន សំវិជ្ជតិ នុ ខោ មេ ឯសោ ធម្មោ ឧទាហុ នោតិ ។ ឧភោ ចេ ឧចាលិ កិង្កា បរិសុទ្ធកាយសមាចារេ ហោតិ បរិសុទ្ធេន កាយសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន តស្ស ភវិស្សតិ វត្តារេ ឥង្ឃ តាវ អាយស្មា កាយិកំ សិក្ខំ សុដ្ឋុតិ ឥតិស្ស ភវិស្សតិ វត្តារេ ។ បុន ចបរំ ឧចាលិ ចោទនកេន កិង្កាមា បរំ ចោទេតុកាមេន ឃរំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរិសុទ្ធវចីសមាចារេនុ ខោម្ហិ បរិសុទ្ធេនម្ហិ វចីសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន

---

๑ បរិសុទ្ធេន ។

ឧបាលិបញ្ហកៈ ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងខ្លួន

(๒๖๖) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទុកក្នុងខ្លួន ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ព្រះអង្គត្រេស់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាង ទុកក្នុងខ្លួន ហើយសឹមចោទភិក្ខុដទៃ ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាអ្នកមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធហើយឬ អាត្មាអញប្រកបដោយកាយ-សមាចារបរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បាន ធម៌ខ្មុះមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលឧបាលិ បើភិក្ខុមិនមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយកាយសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយកាយសមាចារមិនធ្លុះធ្លាយ មិនប្រកបដោយកាយសមាចារដែលមិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បានទេ គប្បីមានអ្នកផងនិយាយដះតឿនភិក្ខុនោះបានថា នែលោកមានអាយុ បូរលោកសិក្សាកាយកម្មសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដះតឿនដល់ភិក្ខុនោះដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ អង្គដទៃទៀត គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាអ្នកមានវចីសមាចារបរិសុទ្ធហើយឬ អាត្មាអញប្រកបដោយវចីសមាចារបរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បាន

សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ មេ ឣសោ ឆម្មោ ឧទាហុ ណោតិ ។ ណោ ចេ ឧទាលិ កិក្ខុ បរំសុទ្ធវិនិសមាចារេ ហោតិ បរំសុទ្ធេន វិនិសមាចារេន សមន្នាគតោ អញ្ញេន អប្បដិម៉ាសេន តស្ស កវិន្តិ វត្តារេ ឥង្ឃ តាវ អាយស្មា ឧបសិកំ សិក្ខាសម្បទំ តិតិស្ស កវិន្តិ វត្តារេ ។ បុន ចបរំ ឧទាលិ ឣោធេតេន កិក្ខុនា បរំ ឣោធេតុកាមេន ឣវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ មេត្តំ ឧ ខោ មេ ចិត្តំ បច្ចុបដ្ឋិតំ សន្តេ ឣជ្ឈត្តេ ន ពហិទ្ធា ន ឧភយត្ថ ន ច មេ កិញ្ចិ ឣនុសយមត្តម្បិ ន ច ឧបក្កិលេសមត្តម្បិ ន ច ឧបារម្ភមត្តម្បិ ន ច ឧបាទានមត្តម្បិ ន ច ឧបាទានមត្តម្បិ ន ច ឧបាទាន

ធម៌ទុំមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលទុំលៅ បើតិក្ខុមិនមានវចីសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយវចីសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយវចីសមាចារមិនធ្លុះធ្លាយ មិនប្រកបដោយវចីសមាចារមិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បាន គង់មានអ្នកផងនិយាយដៀនតិក្ខុនោះថា លោកមានអាយុ ចូរលោកសិក្សាវចីកម្មសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៀនដល់តិក្ខុនោះដូច្នេះ១ ។ ម្នាលទុំលៅ អង្គដទៃទៀត គឺតិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទតិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញប្រកបដោយមេត្តាតម្កល់ចំពោះ មិនមានគំនុំក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ធម៌ទុំមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលទុំលៅ បើចិត្តប្រកបដោយមេត្តាតម្កល់ចំពោះ ដាចិត្តមិនមានគំនុំក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល មិនមានដល់តិក្ខុនោះទេ គង់មានអ្នកផងនិយាយដៀនតិក្ខុនោះថា នែលោកមានអាយុ ចូរលោកតាំងមេត្តាចិត្ត ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៀនដល់តិក្ខុនោះដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលទុំលៅ អង្គដទៃទៀត គឺ តិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទតិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាពហុស្សូត ជាអ្នកទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ ជាអ្នកសន្សំពុទ្ធវចនៈហើយឬ ធម៌ទាំងឡាយណា មានពីកេរដើមបទ ពីកេរតណ្ហាលបទ ពីកេរបុង់បទ

សាន្តំ សព្ពសង្ខារសមថំ បដិនិស្សគ្គំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ ឥជ្ឈនកេ ខោ បន ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ

ប្រកាសត្រហ្មចរិយៈដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ធម៌
ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ អាត្មាអញបានបេះចាំច្រើន ហើយទ្រទ្រង់
ចាំស្ទាត់រត់មាត់ ចួលចិត្តច្បាស់លាស់ យល់ដូរមួយដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា
ធម៌នុ៎ះមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលទុាលិ បើ
កិកូមិនមែនជាពហុស្សូត អ្នកទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ អ្នកសង្គាយពុទ្ធវចនៈទេ ធម៌
ទាំងឡាយណា ដែលមានពីរោះដើមបទ ពីរោះកណ្តាលបទ ពីរោះចុងបទ
ប្រកាសត្រហ្មចរិយៈដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ
ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ កិកូនោះមិនបេះចាំច្រើន មិនទ្រទ្រង់
មិនចាំស្ទាត់រត់មាត់ មិនចួលចិត្តច្បាស់លាស់ មិនយល់ដូរមួយដោយ
ទិដ្ឋិគឺបញ្ញាទេ គង់មានអ្នកផងនិយាយដៀនកិកូនោះថា នែលោក
មានតាយុ ប្លែកលោកវៀតគម្ពីរនិកាយសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៀន
តឿនដល់កិកូនោះដូច្នោះ ១ ។ ម្នាលទុាលិ អង្គដទៃទៀត គឺ កិកូអ្នក
ចោទ បង្អឹងចោទកិកូដទៃ ត្រិះពិចារណាយ៉ាងនេះថា ឬតិមោកូទាំងពីរ
អាត្មាអញបានបេះចាំដោយពិស្តារល្អ ឬនវិភង្គបទភាជនៈដោយប្រពៃ ឬន
ចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ឬនកាត់សេចក្តីដោយល្អ តាមសុត្តៈ គឺខន្ធកៈ
ខន្ធបរិវារៈតាមអនុព្យញ្ជនៈ គឺអក្ខរៈខន្ធបទ ធម៌នុ៎ះមានដល់អាត្មាអញដែរឬ

ฉោតំ ។ ឆោ ចេ ឧបាលិ តិក្ខត្តុំ ឆកយោនិ ឆាតមោត្ថា-
និ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តីនិ
សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ តិធំ បឆាវុសោ
កត្តុ វុត្តំ កតវាតំ តិតំ បុច្ឆា ឆ សម្បាទេតំ[1] តសង្ឃ
ភវន្តិ វត្ថារេ តិង្ឃ តាវ អាយស្មា វិនយំ បរិយោបុណាសង្ឃ-
តំ តិតំសុ ភវន្តិ វត្ថារេ ។ ឆោ ឧភេនុបាលិ តិក្ខត្តុំ
បរំ ឆោនេតុកាមេន តិមេ បញ្ច ឆម្មេ អង្គវត្តំ បច្ចវេក្ខិតុំ
បរេ ឆោនេតព្ពោតំ ។

(๒๖๗) ឆោ ឆភេន ភន្តេ តិក្ខត្តុំ បរំ ឆោនេតុកា-
មេន ភតំ ឆម្មេ អង្គវត្តំ ឧបដ្ឋាបេតុ បរេ ឆោនេតព្ពោ-
តំ ។ ឆោ ឧភេនុបាលិ តិក្ខត្តុំ បរំ ឆោនេតុកាមេន
បញ្ច ឆម្មេ អង្គវត្តំ ឧបដ្ឋាបេតុ បរេ ឆោនេតព្ពោ ។
ភតមេ បញ្ច ។ ភាលេន វត្តាមិ ឆោ អភាលេន

---

๑ ម. ឆ សម្បាទយតិ ។

ប្ដកមិនមានទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើភិក្ខុមោក្ខធាំដ៏ពីរ ភិក្ខុមិនបានចេះចាំ
ដោយពិស្តារ មិនបានចែកបទភាជនៈដោយល្អ មិនបានចាំស្អាត់រត់មាត់
ដោយល្អ មិនបានភាត់សេចក្តីដោយល្អ តាមសុត្តៈនិងអនុព្យញ្ជនៈទេ
កាលបើមានគេសួរថា នែលោកមានអាយុ ចុះពាក្យនេះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងក្នុងទីណា ភិក្ខុនោះឆ្លើយមិនរួច គង់មានអ្នកផងនិយាយដៅ
តឿនភិក្ខុនោះថា នែលោកមានអាយុ ចូរលោកវៀនវិន័យសិន រមែងមាន
អ្នកផងនិយាយដៅតឿន ដល់ភិក្ខុនោះដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
អ្នកចោទ ប៉ន់ទីនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ទុកក្នុងខ្លួន
ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។

(๒๖๗) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ន់ទីនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវតាំងធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទុកក្នុងខ្លួន
ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
អ្នកចោទ ប៉ន់ទីនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវតាំងធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងខ្លួន ហើយ
ទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ធម៌ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុត្រូវតាំងទុកដូច្នេះ
ថា អាត្មាអញនឹងនិយាយក្នុងកាលគួរ មិននិយាយក្នុងកាលមិនគួរ ១

ភូតេន វក្ខាមិ ឯតេ អភូតេន សល្លាបេ វក្ខាមិ ឯតេ ផរុសេន អត្ថសញ្ហិតេន វក្ខាមិ ឯតេ អនត្ថសញ្ហិតេន មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ ឯតេ នោ សទ្ធាភេតិ ។ ឯតេន កោធុបាយេន កិញ្ចាបិ បរំ ចោទេតុកាមេន ឥមេ បញ្ច ឆម្ម អដ្ឋត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បរោ ចោទេតព្ពោតិ ។

(๒๖๘) ឯតេន កោធុបាយេន កិញ្ចាបិ បរំ ចោទេតុកាមេន ឥមានិ ឆម្ម អដ្ឋត្តំ មនសិការំ ត្វា បរោ ចោទេតព្ពោតិ ។ ឯតេន កោធុបាយេន កិញ្ចាបិ បរំ ចោទេតុកាមេន បញ្ច ឆម្ម អដ្ឋត្តំ មនសិការំ ត្វា បរោ ចោទេតព្ពោ ។ កតមេ បញ្ច ។ ការុញ្ញតា ហិរោត្តប្បតា អនុកម្បតា អាបត្តិវុដ្ឋានតា វិនយបុរេក្ខារតា ។ ឯតេន កោធុបាយេន កិញ្ចាបិ បរំ ចោទេតុកាមេន ឥមេ បញ្ច ឆម្ម អដ្ឋត្តំ មនសិការំ ត្វា បរោ ចោទេតព្ពោតិ ។

អាត្មាអញនឹងនិយាយពាក្យពិត មិននិយាយពាក្យមិនពិត ๑ អាត្មាអញនឹងនិយាយពាក្យផ្អែមល្អែម មិននិយាយពាក្យគ្រោះ ๑ អាត្មាអញនឹងនិយាយពាក្យ បកបដោយប្រយោជន៍ មិននិយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ๑ អាត្មាអញនឹងមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាទើបនិយាយ មិននិយាយទៅដោយចិត្តប្រកបដោយសេចក្តីប្រទូស្ត ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ បើនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវតាំងធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ទុកក្នុងខ្លួន ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។

(๒๖๘) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុអ្នកចោទ បើនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ក្នុងខ្លួន ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ បើនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវធម៌ ៥ យ៉ាងក្នុងខ្លួន ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីតឿណា ๑ ការស្វែងរកប្រយោជន៍ ๑ សេចក្តីអនុគ្រោះ ๑ ការចេញចាកអាបត្តិ ๑ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវិន័យ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ បើនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯង ទុកក្នុងខ្លួនហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។

[๒๖๙] ดูกรมหาบพิตร ก็ อย่างไร อาบัติ สมณภาค-
ส่วน กับด้วย ภิกษุ ชื่อว่า ภิกษุสกมฺมา ภาคแห่งสงฆ์ ชื่อว่า
ภิกษุสกมฺมา ภาคแห่งตน ฯ ปาจิตตีย์ อาบัติ สม-
ภาคส่วน กับด้วย ภิกษุ ชื่อว่า ภิกษุสกมฺมา ภาคแห่งสงฆ์ ชื่อว่า
ภิกษุสกมฺมา ภาคแห่งตน ฯ ดูกรมหาบพิตร ปาจิตตีย์ ฯ อปาฏิเทส-
นียะ สมาจารเกิดขึ้น อปาฏิเทสนียะ สมาจารเกิดขึ้น
อปาฏิเทสนียะ เกิดขึ้น ด้วยเหตุ ๓ ประการ อย่างไร อย่างนี้ ฯ
ดูกรมหาบพิตร ก็ อย่างไร อาบัติ ปาจิตตีย์ สมภาคส่วน กับด้วย ภิกษุ ชื่อว่า ภิกษุ-
สกมฺมา ภาคแห่งสงฆ์ ชื่อว่า ภิกษุสกมฺมา ภาคแห่งตน ฯ
ปาจิตตีย์ อาบัติ สมภาคส่วน กับด้วย ภิกษุ ชื่อว่า ภิกษุ-
สกมฺมา ภาคแห่งสงฆ์ ชื่อว่า ภิกษุสกมฺมา ภาคแห่งตน ฯ
ดูกรมหาบพิตร ปาจิตตีย์ ฯ ปาฏิเทสนียะ สมาจารเกิดขึ้น ด้วยเหตุ
ปาจิตตีย์ สมาจารเกิดขึ้น ปาฏิเทสนียะ เกิดขึ้น
ปณีตโภชน์ เกิดขึ้น ด้วยเหตุ ๓ ประการ อนุยุญชิยมานะ

ទែយបិដក បរិវារៈ

(๒๖๙) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន កាលបើសូមឧក្ខេបនីយកម្ម ក៏មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកឧក្ខេបនីយកម្មឲ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ កាលបើសូមឧក្ខេបនីយកម្ម ក៏មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកឧក្ខេបនីយកម្មឲ្យ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមានកាយសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ ១ ជាភិក្ខុល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏មិនអាចនឹងឲ្យគេសាកសួរ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើសូមឧក្ខេបនីយកម្ម ក៏មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកឧក្ខេបនីយកម្មឲ្យ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើសូមឧក្ខេបនីយកម្ម ក៏គួរភិក្ខុដទៃ បើកឧក្ខេបនីយកម្មឲ្យបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈបរិសុទ្ធ ១ ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏អាច

อนุโยคกถา นาม ฯ สเมหิ เอกา อุภาสา ปญฺหาพฺยากรณาหิ สมนฺนาคตสฺส กิจฺฉาสกฺขิ ภาวาเวทนสฺส อลาภี กิจฺฉาสกฺขิ ภาวสฺส ฯ

(๒๗๐) อตฺถานิสโส อาทาตุกามตาเยน กาเลน ทิวสสฺส ปาตีหิ อาเรหิ สมนฺนาคตสฺส อตฺถานิสโส อาทาตพฺโพ ฯ อตฺถานิสโส อาทาตุกามตาเยน ทิวสสฺส ปญฺหาพฺยากรณาหิ สมนฺนาคตสฺส อตฺถานิสโส อาทาตพฺโพ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อตฺถานิสโส อาทาตุกามตาเยน ทิวสสฺส ปฐมํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพา ยาวา เอตา อหิ สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตุกามตา เอตาเยน ปุ เอตา สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตพฺพา เอตาเยน ปุ เอตา สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตพฺพา ฯ สเจ ทิวสสฺส ทิวสสฺส ปจฺจเวกฺขิตาเอ ปฐมํ ฌานสฺส อลาภี เอตาเยน สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตพฺพา เอตาเยน ปุ เอตา สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตพฺพา ฯ สเจ ทิวสสฺส ทิวสสฺส ปจฺจเวกฺขิตาเอ ปฐมํ ฌานสฺส ลาภี เอตาเยน สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตพฺพา เอตาเยน ปุ เอตา สพฺเพ อตฺถานิสโส อาทาตพฺพา ฯ สเจ ทิวสสฺส ทิวสสฺส ปจฺจเวกฺขิตาเอ ปฐมสฺส

ឧបាលិបញ្ហកៈ ភិក្ខុត្រូវកាន់យកអត្តាទានដែលប្រកបដោយអង្គ ៥

ឲ្យគេសាកសួរបាន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើសូមទុកាសកម្ម គឺគួរភិក្ខុដទៃបើកទុកាសកម្មឲ្យបាន ។

(๒๗๐) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុប្រាថ្នាឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាន ត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាន ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រាថ្នាឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាន ត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាន ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រាថ្នាឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាន ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញប្រាថ្នាឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ក្នុងកាលណា កាលនោះ ជាកាលគួរឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ឬមិនគួរទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើភិក្ខុពិចារណារហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលនេះជាកាលមិនគួរឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ កាលនេះ មិនមែនជាកាលគួរទេ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុមិនត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាននោះទៀយ ។ ម្នាលទុបាលិ ម្យ៉ាងទៀត បើភិក្ខុពិចារណារហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលនេះជាកាលគួរឧឝ្ចកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ កាលនេះមិនមែនជាកាលមិនគួរទេ ម្នាល

---

๑ អដ្ឋកថា ឧឝ្ចកាន់ឧបាទិយោកូន្ទ្ធកៈ ពន្យល់ថា ភិក្ខុមានប្រាថ្នាដើម្បីដម្រិះសាសនាឲ្យស្អាតស្អំ ហើយកាន់យកនូវអធិករណ៍ណាមួយដោយខ្លួនឯង ដើម្បីចោទភិក្ខុដទៃអធិករណ៍នោះ ហៅថា អត្តាទាន ។

สเจ ปน ตาทิสา กิญฺจิ ปุคฺคลา นตฺถิ, อถ ตสฺมึ ปุคฺคเล อสติ ยสฺมึ กสฺมิญฺจิ ปุคฺคเล อุปนิสฺสยสมฺปนฺนา ปุคฺคลา อตฺถิ, ตสฺมึ ปุคฺคเล ตาทิสา ปุคฺคลา

ទុកាលិ កិក្ខុនោះត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា អាត្មាអញប្រាថ្នាធំឆាន់យកនូវអត្តាទាននេះ អត្តាទាននេះជារឿងពិតមែន ឬមិនពិតទេ ។ ម្នាលទុកាលិ បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះជារឿងមិនពិត មិនមែនជារឿងពិតទេ ម្នាលទុកាលិ កិក្ខុមិនត្រូវឆាន់យកនូវអត្តាទាននោះឡើយ ។ ម្នាលទុកាលិ មួយទៀត បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះជារឿងពិត មិនមែនជារឿងមិនពិតទេ ម្នាលទុកាលិ កិក្ខុនោះត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា អាត្មាអញប្រាថ្នាធំឆាន់យកនូវអត្តាទាន ណា អត្តាទាននេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ឬមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ។ ម្នាលទុកាលិ បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះឥតប្រយោជន៍ អត្តាទាននេះមិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ម្នាលទុកាលិ កិក្ខុមិនត្រូវឆាន់យកនូវអត្តាទាននោះឡើយ ។ ម្នាលទុកាលិ មួយទៀត បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ អត្តាទាននេះមិនមែនឥតប្រយោជន៍ទេ ម្នាលទុកាលិ កិក្ខុនោះត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា កាលបើអាត្មាអញឆាន់យកនូវអត្តាទាននេះ នឹងបានកិក្ខុដែលជាសន្ទិដ្ឋមិត្រ (មិត្រគ្រាន់តែជួបឃើញគ្នា) នឹងជាសម្ភត្តមិត្រ (មិត្រស្និទ្ធស្នាលគ្នាមាំមួន) មកជាបក្ខពួក តាមធម៌ តាមវិន័យ ឬមិនបានទេ ។ ម្នាលទុកាលិ បើ

កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឥមំ ជាតាតំ ឥមំ ខោ អហំ
អត្តានំ អានិយមានោ ន លភិស្សាមិ សន្តុដ្ឋេ
សម្ភត្តេ កិក្ខូ ឆម្មតោ វិនយតោ បក្ខេតិ ន តំ ឧបា-
លិ អត្តានំ អានាតព្ពំ ។ សចេ បនុបាលិ កិក្ខុ
បច្ចវេក្ខមានោ ឥមំ ជាតាតំ ឥមំ ខោ អហំ អត្តានំ
អានិយមានោ លភិស្សាមិ សន្តុដ្ឋេ សម្ភត្តេ កិក្ខូ ឆម្ម-
តោ វិនយតោ បក្ខេតិ តេនុបាលិ កិក្ខុនា ឧត្តរិ បច្ច-
វេក្ខិតព្ពំ ឥមំ ខោ មេ អត្តានំ អានិយតោ កវិស្សតិ
សន្ទិស្សតិ តតោនិទានំ កណ្ហានំ កុសលេហោ ធម្មេហោ
វិវទោ សង្ឃភេទោ សង្ឃរាជិ សង្ឃវវត្ថានំ សង្ឃនា-
នាករណំ ឧទាហុ នោតិ ។ សចេ ឧបាលិ កិក្ខុ
បច្ចវេក្ខមានោ ឥមំ ជាតាតំ ឥមំ ខោ មេ អត្តានំ
អានិយតោ កវិស្សតិ សន្ទិស្សតិ តតោនិទានំ កណ្ហានំ
កុសលេហោ ធម្មេហោ វិវទោ សង្ឃភេទោ សង្ឃរាជិ
សង្ឃវវត្ថានំ សង្ឃនានាករណន្តិ ន តំ ឧបាលិ

កិកូពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ មុខជានឹងមិនបានកិកូដែលជាសន្តិដ្ឋមិត្រនឹងជាសម្ភត្តមិត្រ មកជាបក្ខពួក តាមធម៌ តាមវិន័យទេ ម្នាលទុបាលិ កិកូមិនត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាននោះឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ ម្យ៉ាងទៀត បើកិកូពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ មុខជានឹងបានកិកូជាសន្តិដ្ឋមិត្រនឹងជាសម្ភត្តមិត្រ មកជាបក្ខពួកតាមធម៌ តាមវិន័យ ម្នាលទុបាលិ កិកូនោះ ត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ការបង្អកហេតុ ជម្ងឺរោគ ទាស់ខែឆ អាវុធ ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ការប្រេះធានៃសង្ឃ ការតំណាត់នៃសង្ឃ អំពើផ្សេងៗរបស់សង្ឃ មានអត្តាទាននោះជាហេតុ នឹងមានដល់សង្ឃ ឬមិនមានទេ។ ម្នាលទុបាលិ បើកិកូពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ការបង្អកហេតុ ជម្ងឺរោគ ទាស់ខែឆ អាវុធ ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ការប្រេះធានៃសង្ឃ ការតំណាត់នៃសង្ឃ អំពើផ្សេងៗនៃសង្ឃ មានអត្តាទាននោះជាហេតុ នឹងមានដល់សង្ឃមិនខាន ម្នាលទុបាលិ

อตฺตานญ อาทาตพฺพ ฯ สเจ ปญฺจาลิ กิกฺขุ ปฏิ-
เวกฺขมาโน ฆฏ ชานาติ สมโณ เขา เม อตฺตานญ อาทิ-
ยตี ติ กาสาวานิ สญฺฉาเทตฺวา สญฺฉนฺนปฏิจฺฉนฺนานิ กณฺฐญ
กรณฺฑเก วิตฺถเก วิตานเก สญฺฉเกเก สญฺฉกปาลิ สญฺฉ-
วตฺตญ สญฺฉนฺนาการณฺฑิ อาทาตพฺพ ตญ ปาลิ
อตฺตานญ ฯ ฆฏ ปญฺจสมณฺฑลตญ เขา ปาลิ
อตฺตานญ อาทิยฺย ปฏิปาทิ อาปชฺชติ กาสาวานิ ตี ฯ

(๒๗๑) กติหิ นุ เขา ภนฺเต อาปตฺติหิ สมณฺฑลตี
กิกฺขุ อทิการณาติ ตญ กิกฺขุ ตหฺปจฺจยา[๑] เปาติ-
ตี ฯ ปญฺจหฺปาลิ อาปตฺติหิ สมณฺฑลตี กิกฺขุ อทิกา-
รณาติ ตญ กิกฺขุ ตหฺปจฺจยา เปาติ ฯ กติเมหิ
หิ ปญฺจหิ ฯ สีลวิ เปาติ ติ ตาติเมาเกฺขสุ สวรสวุตี
วิหรติ อาจารโคจรสมฺปนฺโน อณุมตฺเตสุ วชฺเชสุ
ภยทสฺสาวี สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ ตหฺปา-
สฺสุตี เปาติ สุตธเร สุตสนฺนิจเย เย เต ธมฺมา

๑ ตหฺปจฺจเย ฯ

កិក្ខុមិនត្រូវកាន់យកនូវអត្តាគាននោះទេ ។ ម្នាលទុបាលិ មួយ៉ាងទៀត បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាគាននេះ ការបង្អកហេតុ ដម្ងោះ ទាស់ចៃដន្យ វិវាទ ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ការប្រេះធានៃសង្ឃ ការកំណាត់នៃសង្ឃ អំពើផ្សេង ។ នៃសង្ឃ មានអត្តាគាននោះជាហេតុ នឹងមិនមានដល់សង្ឃទេ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវកាន់យកនូវអត្តាគាននោះបុះ ។ ម្នាលទុបាលិ អត្តាគានប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលកិក្ខុកាន់យកហើយ ជាធម្មជាតមិនធ្វើឲ្យក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។

(๒๗๑) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើនដល់កិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់កិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងឃាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ សន្សំពុទ្ធវចនៈ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែល

អាធិកុលស្ស ឈាមម្ប្បិកុលស្ស ឈាបរិយោសានកុលស្ស
ឈា សាតុំ សព្ប្បញ្ញេ តេរាលបរិប្បុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ អភិវទន្តិ តជារូបស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ
ធតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្ប-
ដិវិទ្ធា ឧភយានិ ខោ បនស្ស ថាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន
ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្ប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ
សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ វិនយេ ខោ បន បិតោ ហោតិ
អសំហីរេ បដិពលោ ហោតិ ឧភោ អន្តបច្ចន្តេ អ-
ស្សាសេតុំ សញ្ញាបេតុំ និជ្ឈាបេតុំ បេក្ខេបេតុំ បសាទេតុំ។
ឥមេហិ ខោ ឧទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ តិក្ខុ
អធិករណជាតានំ តិក្ខុំ ពហុបការេ ហោតិ ។
អបរេហិបិ ខោ ឧទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ តិក្ខុ
អធិករណជាតានំ តិក្ខុំ ពហុបការេ ហោតិ ។
កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បរិសុទ្ធកាយសមាចារេ ហោតិ
បរិសុទ្ធវចីសមាចារេ ហោតិ បរិសុទ្ធាជីវេ ហោតិ
បណ្ឌិតោ ហោតិ ព្យត្តោ បដិពលោ អនុយុញ្ជិយមានោ
អនុយោគំ ទាតុំ ។ ឥមេហិ ខោ ឧទាលិ បញ្ចហង្គេហិ

មានពីរោះដើមបទ ពីរោះកណ្តាលបទ ពីរោះចុងបទ ប្រកាសព្រហ្មចរិយៈដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ឈមទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ កិក្ខុនោះក៏បានបេះដើងច្រើន បានទ្រទ្រង់ចាំស្តាត់រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ យល់ច្រាលច្បាស់ដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា ១ កិក្ខុនោះបានបេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចែកបទភាជនៈដោយត្រឹមត្រូវបាន ចាំស្តាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ភាត់សេចក្តីអានស្រួលតាមសុត្តៈ នឹងអនុព្យញ្ជនៈ ១ ជាអ្នកតាំងមាំក្នុងវិនៃយ មិនរំភើប[1] អាចលួងលោមពន្យល់ដល់ជនទាំងពីរខាង ដែលមានសេចក្តីឆាស់ចែងគ្នា ដោយអត្ថនឹងពិចារណា ឲ្យត្រេកត្រអែកមើល ឲ្យជ្រះថ្លាបាន ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់ពួកភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើនដល់កិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ កិក្ខុមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈបរិសុទ្ធ ១ ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏អាចឲ្យគេសាកសួរបាន ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

---

๑ អដ្ឋកថា ថា មិនលះបង់លទ្ធិរបស់ខ្លួន ដោយត្រឹមតែពាក្យអ្នកដទៃ ។

สมณฺฑาคเตา ภิกฺขู อนิสฺสาณชาตานิ ภิกฺขูนิ ตมฺหา-
ปกาเรา เหเตสิ ฯ อถเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฏหิ
สมณฺฑาคเตา ภิกฺขู อนิสฺสาณชาตานิ ภิกฺขูนิ ตมฺหา-
ปกาเรา เหเตสิ ฯ ภควเมหิ ปญฺหิ ฯ วฏฺฏ ชานาติ
ฐิตานิ ชานาติ ปญฺญตฺติ ชานาติ ปรปญฺญาภฏฺฐ ชานาติ
อนุสนฺธิวจนปถ ชานาติ ฯ สเมหิ เหา ขุทาลิ ปญฺ-
หาเฏหิ สมณฺฑาคเตา ภิกฺขู อนิสฺสาณชาตานิ ภิกฺขูนิ
ตมฺหาปกาเรา เหเตสีติ ฯ

(๒๗๒) ภควาหิ ขุ เหา อนฺเต อเฏหิ สมณฺฑา-
คเตน ภิกฺขุนา ชานุยฺยุญฺเจว ฯ ปญฺหาเฏหิ อเฏหิ สมณฺฑาคเตน ภิกฺขุนา ชานุยฺยุญฺเจว ฯ ภควเมหิ ปญฺหิ ฯ สุตฺต ชานาติ สุตฺตานุโลม ชานาติ วินย ชานาติ วินยานุโลม ชานาติ ชานาติ ชานาติ ชานาติ ฯ สเมหิ เหา ขุทาลิ ปญฺหาเฏหิ สมณฺฑาคเตน ภิกฺขุนา

ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់ពួកកិក្ខុ ដល់តើតអធិករណ៍ ។
ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលទៀត ក៏ឈ្មោះថាជាអ្នកមាន
ឧបការៈច្រើន ដល់ពួកកិក្ខុដែលតើតអធិករណ៍ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុ
ជឹងវត្ត ១ ជឹងនិទាន ១ ជឹងបញ្ញត្តិ ១ ជឹងបទឧទ្ទាន ១ ជឹងអនុសន្ធិពាក្យ
ដែលដាច់គ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង
ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់កិក្ខុដែលតើតអធិករណ៍ ។

(៤៧៤) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលកិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរ[1] ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ កិក្ខុផងគ្នាមិនត្រូវ
សាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនដឹងសុត្តៈ (ទុកតោ
វិភង្គ) ១ មិនដឹងសុត្តានុលោម (មហាបទេសបួនខាងព្រះសូត្រ) ១
មិនដឹងវិន័យ (ខន្ធកៈទឹងបរិវារៈ) ១ មិនដឹងវិនយានុលោម (មហាបទេស
បួនខាងវិន័យ) ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុងហេតុ ទឹងមិនមែនហេតុ ១ ។
ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង កិក្ខុមិនត្រូវសាក

---

១ សំដៅយកការពិនិត្យដេញដោល ពិនិត្យរកកឿងឲ្យឃើញពិតឬទេ ។

ชานุยฺยุญฺเชตพฺพํ ฯ ปญฺจมฺหิ จาลเ อเฏฺฐหิ สมงฺคตเตน กิจฺจา อนุยฺยุญฺเชตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ สุตฺตํ ชานาติ สุตฺตานุโลมํ ชานาติ วินยํ ชานาติ วินยานุโลมํ ชานาติ ฐานาฐานกุสโล จ โหติ ฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมงฺคตเตน กิจฺจา อนุยฺยุญฺเชตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมงฺคตเตน กิจฺจา ชานุยฺยุญฺเชตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ธมฺมํ ชานาติ ธมฺมานุโลมํ ชานาติ วินยํ ชานาติ วินยานุโลมํ ชานาติ ปุคฺคลปโรปรกุสโล โหติ ฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมงฺคตเตน กิจฺจา ชานุยฺยุญฺเชตพฺพา ฯ ปญฺจมฺหิ จาลเ อเฏฺฐหิ สมงฺคตเตน กิจฺจา อนุยฺยุญฺเชตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ธมฺมํ ชานาติ ธมฺมานุโลมํ ชานาติ วินยํ ชานาติ วินยานุโลมํ ชานาติ ปุคฺคลปโรปรกุสโล จ โหติ ฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว สมงฺคตเตน กิจฺจา อนุยฺยุญฺเชตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ภิกฺขเว ปญฺจ-

ฉกฺกนิปาตปาฬิ: អង្គ ៥ របស់កិរិយាមិនគួរសេពគប់ និងគួរសេពគប់

សូរវេ ។ ម្នាលទេវបុត្តិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កិរិយាដ៏ធ្ងន់គួរសេពគប់ សូរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាដឹងសុត្តៈ ១ ដឹងសុត្តានុលោម ១ ដឹងវិន័យ ១ ដឹងវិនយានុលោម ១ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ១ ។ ម្នាលទេវបុត្តិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបកិរិយាដ៏ធ្ងន់គួរសេពគប់សូរបាន ។ ម្នាលទេវបុត្តិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ដទៃទៀត កិរិយាមិនគួរសេពគប់សូរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាមិនដឹងធម៌ គឺសុត្តន្តបិដកនិងអភិធម្មបិដក ១ មិនដឹងធម្មានុលោម (មហាបទេសបួនខាងព្រះសូត្រ) ១ មិនដឹងវិន័យ ១ មិនដឹងវិនយានុលោម ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុងពាក្យខាងដើមនិងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលទេវបុត្តិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង កិរិយាមិនគួរសេពគប់សូរទេ ។ ម្នាលទេវបុត្តិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ ទើបកិរិយាដ៏ធ្ងន់គួរសេពគប់សូរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាដឹងធម៌ ១ ដឹងធម្មានុលោម ១ ដឹងវិន័យ ១ ដឹងវិនយានុលោម ១ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងពាក្យខាងដើមនិងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលទេវបុត្តិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបកិរិយាដ៏ធ្ងន់គួរសេពគប់សូរបាន ។ ម្នាលទេវបុត្តិ

หาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา ลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ กถ-
เมหิ ปญฺหา ฯ วตฺถุ ชานาติ นิทานํ ชานาติ
ปญฺตฺตึ ชานาติ ปเทปจฺจกฺขนฺธึ ชานาติ อนุสนฺธิ-
วจนเปยฺยํ ชานาติ ฯ สเมหิ โข อุปาลิ ปญฺ-
หาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา ลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ
ปญฺหาปุจฺฉาลิ อเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา อลา-
ภุยฺยาปนตฺถาย ฯ กถเมหิ ปญฺหา ฯ วตฺถุ ชานาติ
นิทานํ ชานาติ ปญฺตฺตึ ชานาติ ปเทปจฺจกฺขนฺธึ ชานาติ
อนุสนฺธิวจนเปยฺยํ ชานาติ ฯ สเมหิ โข อุปาลิ
ปญฺหาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา อลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ
อปเรหิปิ อุปาลิ ปญฺหาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺข-
า ลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ กถเมหิ ปญฺหา ฯ อาปตฺติ
ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานํ ชานาติ อาปตฺติยา
ปเยาคํ ชานาติ อาปตฺติยา วูปสมํ ชานาติ
ชานาติ อาปตฺติยา วินิจฺฉยกุสลา เหาติ ฯ สเมหิ
โข อุปาลิ ปญฺหาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา ลา-
ภุยฺยาปนตฺถาย ฯ ปญฺหาปุจฺฉาลิ อเปตฺวา สมฺปาเตน

កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូមិនដឹងវត្ថុ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទបាលីក្រោយមុន ១ មិនដឹងគន្ថធាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ ទើបកិកូគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូដឹងវត្ថុ ១ ដឹងនិទាន ១ ដឹងបញ្ញត្តិ ១ ដឹងបទបាលីក្រោយមុន ១ ដឹងគន្ថធាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបគួរសាកសួរបាន ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូមិនដឹងអាបត្តិ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាស ក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូ

តិក្ខិត្តា អនុយុញ្ជិតព្វំ ។ តតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តឹ ជានាតិ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ ជានាតិ អាបត្តិយា បយោគំ ជានាតិ អាបត្តិយា វូបសមំ ជានាតិ អាបត្តិ-យោ វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបា-លិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិត្តា អនុយុញ្ជិ-តព្វំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិត្តា ភនុយុញ្ជិតព្វំ ។ តតមេហិ បញ្ចហិ ។ អធិ-ករណំ ន ជានាតិ អធិករណសមុដ្ឋានំ ន ជានាតិ អធិករណស្ស បយោគំ ន ជានាតិ អធិករណស្ស វូប-សមំ ន ជានាតិ ន អធិករណស្ស វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នា-គតេន តិក្ខិត្តា ភនុយុញ្ជិតព្វំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេ-ហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិត្តា អនុយុញ្ជិតព្វំ ។ តតមេហិ បញ្ចហិ ។ អធិករណំ ជានាតិ អធិករណសមុដ្ឋានំ

ឧទាលិបញ្ហកៈ អង្គ ៥ របស់កុំក្នុងដែលគួរសាកសួរនឹងមិនគួរសាកសួរ

ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុដឹងអាបត្តិ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ ដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ ដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ អ្នកឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯងទើបគួរសាកសួរបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនដឹងអធិករណ៍ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអធិករណ៍ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង កិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុដឹងអធិករណ៍ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១

ជានាតិ អធិករណសមុដ្ឋានំ ជានាតិ អធិករ-
ណសមុដ្ឋានេន សមថំ ជានាតិ អធិករណសមុដ្ឋានេ វិនិច្ឆយកុ-
សលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា អនុយុញ្ជិតព្ពំ ។

អត្ថវាទវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(២៧៣) បរិសុទ្ធញ្ច កាលេន
ការុញ្ញេ ទុកាសេន ច
អត្ថានានំ អធិករណំ
អបរេហិបិ វត្ថុញ្ច
សុត្តំ ធម្មំ បុន វត្ថុញ្ច
អាបត្តិ អធិករណេន ចាតិ ។

(២៧៤) កតិ នុ ខោ ភន្តេ អារញ្ញកានិ ។ បញ្ចិមេ
ឧបាលិ អារញ្ញកា ។ កតមេ បញ្ច ។ មន្តិតា មោមូ-
ហត្តា អារញ្ញកោ ហោតិ ជាតិយា ឥត្ថម្ភូតោ អា
រញ្ញកោ ហោតិ ឧម្មាទា ចិត្តក្ខេបា អារញ្ញកោ ហោតិ

ដ៏ធប្រយោគនៃអធិករណ៍ ๑ ដ៏ធសេចក្តីវិនិច្ឆ័យនៃអធិករណ៍ ๑ អ្នក
ឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ
ទាំង ๕ នេះឯង ទើបគួរសាកសួរបាន ។

ចប់ អត្ថាទានវគ្គ ទី ๕ ។

ទុទ្ទានគឺបញ្ជីរឿង នៃអត្ថាទានវគ្គនោះដូចេះ

(๒๗๓) និយាយអំពីភិក្ខុអ្នកចោទមានការិយសមាចារជា
ដើមបរិសុទ្ធ ๑ ភិក្ខុអ្នកចោទនិយាយក្នុងកាលគួរ ๑ ភិក្ខុអ្នក
ចោទប្រកបដោយសេចក្តីពិត ๑ ភិក្ខុសួរមុនកាល ๑ ភិក្ខុ
គួរកាន់យកនូវអត្ថាទាន ๑ ភិក្ខុមានឧបការៈដល់ភិក្ខុដែលកើត
អធិករណ៍ ๑ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๘ ដទៃទៀត ๑ ភិក្ខុដឹងវត្ថុ ๑
សុត្តៈ ๑ ធម៌ ๑ វត្តដទៃទៀត ๑ អាបត្តិ ๑ អធិករណ៍ ๑ ។

(๒๗๔) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ទុបាលិ ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ๕ ពួក គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះលួចវត្ថុ ๑ ភិក្ខុអ្នកកាន់អារ-
ញ្ញកធុតង្គ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្របសង្កត់ ๑
ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះឆ្កួត ព្រោះវាយមាយចិត្ត ๑

វណ្ណោតោ[1] ពុទ្ធេហិ ពុទ្ធុស្សាវកេហីតិ អាវញ្ជេតោ ហោតិ
អបិច អម្ប៉ិច្ចតញ្ជោ ជំសច្ឆាយ សច្ចដ្ឋញ្ជោ ជំសច្ឆាយ
សល្ខេខញ្ជោ ជំសច្ឆាយ បរិវេកញ្ជោ ជំសច្ឆាយ ឥធមត្ថិ-
តញ្ជោ ជំសច្ឆាយ អាវញ្ជេតោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ
ឧបាលិ បញ្ច អាវញ្ជេតាតិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ បិណ្ឌា-
ចាតិកាតិ ។បេ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ បំសុកូលិកាតិ ។
កតិ ឧ ខោ ភន្តេ រុក្ខមូលិកាតិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ
សោសានិកាតិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ អព្ភោកាសិកា-
តិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ នេបជ្ជិកាតិ ។ កតិ ឧ ខោ
ភន្តេ សបទានចារិកាតិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ នេសជ្ជិ-
កាតិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ យថាសន្ថតិកាតិ ។ កតិ
ឧ ខោ ភន្តេ ឯកាសនិកាតិ ។ កតិ ឧ ខោ ភន្តេ

---

๑ ឧ. ម. ណ្ណិតំ ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ កថាអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គមាន ៥ ពួកដាំដើម

កថាអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ដោយគតិថា កថាអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះ
ពុទ្ធនិន្ទពួកពុទ្ធសាវ័កតែងសរសើរ១ កថាជាអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះ
អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីសន្តោសផង ព្រោះ
អាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់ផង ព្រោះ
អាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដែលមានប្រយោជន៍ផង ១ ។ ម្នាលទុបាលិ
កថាអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មាន ៥ ពួកនេះឯង ។ ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំ
ទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់បិណ្ឌបាតិកធុតង្គមាន
ប៉ុន្មានពួក ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់បំសុកូលិកធុតង្គ
មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់រុក្ខមូលិកធុតង្គ
មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់សោសានិកធុតង្គ
មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់អព្ភោកាសិក-
ធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់តេចីវរិក-
ធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់សប-
ទានចារិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់
នេសជ្ជិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់
យថាសន្ថតិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់
ឯកាសនិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាអ្នកកាន់

๑ลาปญฺญาภาวนาติ ฯ ตตฺถ ลุ ทาเน ภณฺเฑ ปตฺตปิณฺฑา-
ทีนิ ฯ ปญฺโญเม ขุทาลา ปตฺตปิณฺฑาทโย ฯ ตตฺเถเม
ปญฺหา ฯ มหนฺตา เมหมฺหตา ปตฺตปิณฺฑาโย เหตา ขา-
ปิโย ๔ฉฺฉาปตฺตาโย ปตฺตปิณฺฑาโย เหตา ขุทฺทา
จีวรเภทา ปตฺตปิณฺฑาโย เหตา วณฺณาโย พุทฺธเหตา
พุทฺธสาวเกหีติ ปตฺตปิณฺฑาโย เหตา อปิจ อปฺป-
ฉฺชาย นิสฺสาย สนฺตุฏฺฐาย นิสฺสาย สลฺเลขาย
นิสฺสาย ปวิเวกาย นิสฺสาย ๔อิมสฺมิตาย นิสฺสา-
ย ปตฺตปิณฺฑาโย เหตา ฯ ๔เมเหตา ขุทาลา ปญฺ
ปตฺตปิณฺฑาทีนิ ฯ

ธูตงฺคนิทฺเทโส นิฏฺฐิโต ฯ

สมาธินิทฺเทโส

(๒๗๕) อารญฺญาโย ปิณฺฑิปาสุ[๑]

รุกฺขมูลสาสนปญฺหา

---

๑ ฉ. ม. ปิณฺฑิปาสุ ฯ

ខលុបច្ឆាកត្តិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គចំរើន កិក្ខុអក
កាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ទុជ្ឈលិ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ ៥ ពួក គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺកិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះសេចក្តីល្មងំវង្វេង ១ កិក្ខុអកកាន់
បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប
សង្កត់ ១ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះឆ្គត ព្រោះពាយមាយចិត្ត ១
កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ដោយគិតថា កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ
ព្រះពុទ្ធនិងពួកសាវ័កនៃព្រះពុទ្ធតែងសរសើរ ១ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុ-
តង្គ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីសន្តោស
ផង ព្រោះអាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់ផង
ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលមានប្រយោជន៍នេះផង ១ ។ ម្នាល
ទុជ្ឈលិ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មាន ៥ ពួកនេះឯង ។

ចប់ ធុតង្គវិភង្គ ទី ៦ ។

ទុទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃធុតង្គវគ្គ នោះដូចេ្នះ

(២៧៥) និយាយអំពីកិក្ខុកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់បិណ្ឌ-
បាតិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់បំសុកូលិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់រុក្ខមូលិ-
កធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់សោសានិកធុតង្គ ១ ជាគំរប់ ៥ កិក្ខុកាន់

អញ្ញោតេចីវរញ្ហេ

សបទានេសិដ្ឋិតា

សន្តេតេកាសនញ្ហេ

ទ្វេលុបញ្ញាបត្តិមិស្សិតាតិ ។

(๒๗๖) កតំ នុ ខោ អន្តេ មុសាវាទាតិ ។ បញ្ចមេ ទុចាលិ មុសាវាទោ ។ កតមេ បញ្ច ។ អត្ថិ មុសាវាទោ ហាភជិកតាមី អត្ថិ មុសាវាទោ សង្ឃាទិសេសតាមី អត្ថិ មុសាវាទោ ថុល្លច្ចយតាមី អត្ថិ មុសាវាទោ ហាចិត្តិយតាមី អត្ថិ មុសាវាទោ ទុក្កដតាមី ។ ឥមេ ខោ ទុចាលិ បញ្ច មុសាវាទាតិ ។

(๒๗๗) កតីហិ នុ ខោ អន្តេ អន្តេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ សង្ឃមជ្ឈេ ទុចោសិតំ ភ បភវណំ ភ ហេដ្ឋស្ស អលំ ភិក្ខុ មា ភណ្ឌនំ មា កលហំ មា វិគ្គហំ មា វិវាទន្តិ ចិមទ្ធិត្វា សង្ឃេន ទុចោសនោ ភ បភវណា ភ ភាតព្ពាតិ ។ បញ្ចហុចាលិ អន្តេហិ

ឧបាលិបញ្ចកៈ បុសាវាទមាន ៥ យ៉ាងជាដើម

អព្ភោកាសិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់តេចីវរិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់
សបទានចារិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់នេសជ្ជិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់
យថាសន្ថតិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់ឯកាសនិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់
ខលុបច្ឆាកភត្តិកង្គធុតង្គ ๑ កិក្ខុកាន់បត្តបិណ្ឌិកង្គធុតង្គ ๑ ។

(๒๗๖) ព្រះខុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មុសាវាទ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលខុបាលិ មុសាវាទនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមុសាវាទ ដល់នូវបារាជិកកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវសង្ឃាទិសេសកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវថុល្លច្ចយកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវបាចិត្តិយៈកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវទុក្កដកំមាន ។ ម្នាលខុបាលិ មុសាវាទ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๗๗) ព្រះខុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន កាលបើបញ្ឈប់នូវខុបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលកិក្ខុ ណ្ហើយលោក កុបង្កហេតុ កុំធ្វើដម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមធ្វើខុបោសថ ឬបវារណា ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលខុបាលិ

สมฺมาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆมชฺเฌ ขุโทสกํ ภ
ปกาสณา ภ ปหาตพฺพสฺส อลํ ภิกฺขุ มา กณฺหาธิ มา
กาฬกา มา วิกฺขิตฺตกา มา วิภนฺธิ ขิปฺปเมว ขุโทสกา ภ ปกาสณา ภ กาตพฺพา ฯ กตเมหิ
ปญฺหิ ฯ อลชฺชี จ โหติ พาโล จ อพฺยตฺโต จ
พหุสฺสุตาธิปฺปาโย วตฺตา โหติ โน ปุฏฺฐาธิปฺปาโย ฯ
สเมหิ โข ขุทาลิ ปญฺหาเนหิ สมฺมาคตสฺส
ภิกฺขุโน สงฺฆมชฺเฌ ขุโทสกํ ภ ปกาสณา ภ ปหาตพฺพ-
สฺส อลํ ภิกฺขุ มา กณฺหาธิ มา กาฬกา มา วิกฺขิตฺตกา มา
วิภนฺธิ ขิปฺปเมว ขุโทสกา ภ ปกาสณา
ภ กาตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเนหิ สม-
ฺมาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆมชฺเฌ ขุโทสกํ ภ ปกาสณา
ภ ปหาตพฺพสฺส อลํ ภิกฺขุ มา กณฺหาธิ มา กาฬกา มา
วิกฺขิตฺตกา มา วิภนฺธิ ขิปฺปเมว ขุโทสกา ภ
ปกาสณา ภ กาตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ อปริ-
สุทฺธกายสมาจาโร โหติ อปริสุทฺธวจีสมาจาโร
โหติ อปริสุทฺธาชีโว โหติ พาโล โหติ อพฺยตฺโต

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ល្អើយលោក កុំបង្កហេតុ កុំឆ្លើជម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមឆ្លើឧបោសថ ឬបវារណា ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនឱ្យសុបាប ១ ជាមនុស្សល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្តៈ ១ ជាអ្នកនិយាយដោយបំណងនឹងឱ្យភិក្ខុដទៃឃ្លាត (ពីកសាសនា) ១ ជាអ្នកមិនប្រាថ្នានឹងចេញពីអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ហើយលោក កុំបង្កហេតុ កុំឆ្លើជម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមឆ្លើឧបោសថ ឬបវារណា ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ល្អើយលោក កុំបង្កហេតុ កុំឆ្លើជម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមឆ្លើឧបោសថ ឬបវារណា ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមានកាយសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ១

กลฺยาณกามาเยว ภวนฺติ อกลฺยาณกามาเยว ฯ สเมหิ
ขฺวาหิ ขุทาลิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน
สนฺติเก ขุโขสเธ ฯ ปริวาเร ฯ ปาเฏกฺกสฺส อลํ
ภิกฺขุ มา กลฺยาณ มา กลยา มา ภิกฺขา มา ภิกฺขาจริยาย
ขุมนฺติตฺวา สเทฺทน ขุโขสาเธ ฯ ปริวาเร ฯ กา-
ตพฺพาติ ฯ

(๒๗๘) กตีหิ ขุ ขาว กตฺถ อเปฺปหิ สมนฺนาค-
ตสฺส ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ น ทาตพฺพาติ ฯ ปญฺหา-
ทาลิ อเปฺปหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ น
ทาตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อาปตฺตาปตฺตึ น
ชานาติ ลหุกครุกึ อาปตฺตึ น ชานาติ สาวเสสา-
นวเสสึ อาปตฺตึ น ชานาติ ทุฏฺฐุลฺลาทุฏฺฐุลฺลึ อาปตฺตึ น
ชานาติ สปฺปฏิกมฺมาปปฺปฏิกมฺมึ อาปตฺตึ น ชานาติ ฯ
สเมหิ ขาว ขุทาลิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ สมนฺนาคตสฺส
ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ น ทาตพฺพา ฯ ปญฺหาขุทาลิ
อเปฺปหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ ทาตพฺพา ฯ
กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อาปตฺตาปตฺตึ ชานาติ ลหุ-

ជាអ្នកធ្វើការបង្កហេតុ ធ្វើជម្ងោះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង កាលបើបញ្ឈប់នូវទោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ល្អើយលោកកុំបង្កហេតុ កុំធ្វើជម្ងោះ កុំពាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមធ្វើទោសថ ឬបវារណា ។

(๒๗๘) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកសួរ ដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងអាបត្តិ ឆឹងអនាបត្តិ ១ មិនដឹងអាបត្តិស្រាលឆឹងធ្ងន់ ១ មិនដឹងសាវសេសាបត្តិឆឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនដឹងទុដ្ឋុល្លាបត្តិឆឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មិនដឹងសប្ប-ដិកម្មាបត្តិ[(๑)]ឆឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ[(๒)] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវឲ្យការសោកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុដឹងនូវអាបត្តិឆឹងអនាបត្តិ ១ ដឹងនូវអាបត្តិស្រាល

---

๑ ប្រែថា អាបត្តិដែលកែត្រឡប់ដោយរង្គើនវិធីឆឹងទេសនាវិធីបាន ។ ๒ ប្រែថា អាបត្តិដែលកែត្រឡប់មិនបាន គឺបារាជិកាបត្តិ ។

กตกรุกฺโข อาปตฺติ ฉาทนสมตฺโถ อาปตฺติ ฉาทนสมตฺโถ ธุตฺตกฺขายิตฺถี อาปตฺติ ฉาทนสมตฺโถ สปฺปฏิกมฺม-อปฺปฏิกมฺมา อาปตฺติ ฉาทนสมตฺโถ ฯ สเมหิ เม อุทาลิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส กิตฺตกา เต อนุโยคา นาคจฺฉนฺติ ฯ

[๒๗๙] กตีหิ นุ โข กมฺเมหิ อากาเรหิ กิตฺตกา อาปตฺติ อาปชฺชิตพฺพา ฯ ปญฺหาพฺยากรเณหิ อากาเรหิ กิตฺตกา อาปตฺติ อาปชฺชติ ฯ กตเมหิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ ฯ อลชฺชิตา อญฺญาณตา กุกฺกุจฺจปกตตา อกปฺปิเย กปฺปิยสญฺญิตา กปฺปิเย อกปฺปิยสญฺญิตา ฯ สเมหิ โข อุทาลิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ อากาเรหิ กิตฺตกา อาปตฺติ อาปชฺชติ ฯ อปเรหิปิ อุทาลิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ อากาเรหิ กิตฺตกา อาปตฺติ อาปชฺชติ ฯ กตเมหิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ ฯ อทสฺสเนน อสฺสวเนน ปสุตฺตตา ตถาสญฺญี[1] สติสมฺโมสา ฯ สเมหิ โข อุทาลิ ปญฺหาพฺยากรเณหิ อากาเรหิ กิตฺตกา อาปตฺติ อาปชฺชิตพฺพา ฯ

---

๑ ตถาสญฺญิตา ปาฬิ ยุตฺตตเร ฯ

នឹងធ្ងន់ ๑ ដឹងនូវសាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ๑ ដឹងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ ដឹងនូវសប្បដិកម្មាបត្តិនឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវឲ្យការសាកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ฯ

(๒๗๙) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការប៉ុន្មាន ฯ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ ๕ ฯ អាការ ๕ អ្វីខ្លះ ฯ គឺភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយសេចក្តីមិនភ្លាសចាប ๑ ដោយមិនស្គាល់អាបត្តិ ๑ ដោយសង្ស័យ ហើយចេះតែធ្វើ[๗] ๑ ដោយសំគាល់ថាគួរ ក្នុងវិបរីតដែលមិនគួរ ๑ ដោយសំគាល់ថាមិនគួរ ក្នុងវិបរីតដែលគួរ ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ ๕ នេះឯង ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ ๕ ដទៃទៀត ฯ អាការ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ฯ គឺភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការមិនឃើញ[๑] ๑ ត្រូវដោយអាការមិនឮ(๒) ๑ ត្រូវដោយជេរលត់(๓) ๑ ត្រូវដោយខ្វះសំគាល់ពិត(๔) ๑ ត្រូវដោយក្តៅស្មារតី(๕) ๑ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ ๕ នេះឯង ฯ

---

๑ អដ្ឋកថា ថា ភិក្ខុសង្ស័យ ហើយធ្វើលើកម្មមិនគួរ ដោយមិនបានដួបវិន័យធរ ។ ๒ ធ្វើកម្មមិនគួរ ព្រោះមិនសួរឬមិនប្រុងស្តាប់ពាក្យវិន័យធរ ដែលអធិប្បាយពីកម្មគួរនឹងមិនគួរដល់ភិក្ខុជំទៃ ។ ๓ ត្រូវអាបត្តិដោយជេរលត់ តាមសិក្ខាបទដែលហាមការជេរមួនឹងសាមណេរជាដើម ។ ๔ របស់មិនគួរ តែភិក្ខុសំគាល់ថាជាក់ជាគួរ ។ ๕ ត្រូវដោយឮក្រៃពេកនូងទៅជាដើម។

(๒๘๐) កតំ នុ ខោ ភន្តេ វេរានិ ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ វេរា ។ កតមេ បញ្ច ។ បាណាតិបាតោ អទិន្នាទានំ កាមេសុ មិច្ឆាចារោ មុសាវាទោ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច វេរានិ ។

(๒๘๑) កតំ នុ ខោ ភន្តេ វេរមណិយោនិ ។ បញ្ចិមា ឧបាលិ វេរមណិយោ ។ កតមា បញ្ច ។ បាណាតិបាតា វេរមណី អទិន្នាទានា វេរមណី កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណី មុសាវាទា វេរមណី សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី ។ ឥមា ខោ ឧបាលិ បញ្ច វេរមណិយោនិ ។

ឧបាលិបញ្ហកៈ ពៀរមាន ៥ យ៉ាង កិរិយាវៀរមាន ៥ យ៉ាង

(๔๘๐) ព្រះទុបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពៀរមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ពៀរនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ពៀរ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការញុំាងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះឲ្យវិនាស ១ ការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនឲ្យ ១ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ ការនិយាយកុហក ១ ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ព្រោះផឹកទឹកស្រវឹង គឺសុរានឹងមេរ័យ ១ ម្នាលទុបាលិ ពៀរមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๔๘๑) ព្រះទុបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិរិយាវៀរ មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កិរិយាវៀរមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាវៀរចាកការញុំាងសត្វមានជីវិតឲ្យវិនាស ១ កិរិយាវៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ កិរិយាវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ កិរិយាវៀរចាកការនិយាយកុហក ១ កិរិយាវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ព្រោះផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរ័យ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាវៀរមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๘๒) กตี ธุ เอเก สญฺญาติ ฯ ปญฺจ-

มาสิ ฉฬาสิ สญฺญาสิ ฯ กตมาสิ ปญฺจ ฯ

ญาตีสญฺญา คามสญฺญา ชนปทสญฺญา สีลสญฺญา

ทิฏฺฐิสญฺญา ฯ ฯมาสิ เอเก ฉฬาสิ ปญฺจ สญฺญาสีติ ฯ

(๒๘๓) กตี ธุ เอเก สมฺปทาติ ฯ

ปญฺจิมา ฉฬาสิ สมฺปทา ฯ กตมา ปญฺจ ฯ

ญาตีสมฺปทา คามสมฺปทา อาโรคฺยสมฺปทา สีล-

สมฺปทา ทิฏฺฐิสมฺปทา ฯ ฯมา เอเก ฉฬาสิ ปญฺจ

สมฺปทาติ ฯ

(๒๘๒) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីវិនាស មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីវិនាស មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីវិនាសញាតិ ១ សេចក្តីវិនាសកោគសម្បត្តិ ១ សេចក្តីវិនាសព្រោះរោគ ១ សេចក្តីវិនាសសីល ១ សេចក្តីវិនាសព្រោះទិដ្ឋិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីវិនាសមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๘๓) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្បទា គឺសេចក្តីបរិបូណ៌ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីបរិបូណ៌ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីបរិបូណ៌ដោយញាតិ ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយកោគសម្បត្តិ ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយអាគារមិនមានរោគ ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយសីល ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋត្រូវ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីបរិបូណ៌មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๙๒) មុសាភនោ ច ទុមទ្ធំ
អបរេហិ អនុយោគោ ច
អាបត្តិញ្ច អបរេហិ
វេភ វេរមណីបិ ច
ឆ្យសនំ សម្ឆនា ចេវ
សត្តមោ វុត្តសន្តិហោតិ ។

(๒๙๕) កតីហិ ភុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ ការតព្ពន្តិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ ការតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វិវទតិ ការយំ ភិក្ខុនីនំ ឧសេ្សតិ ឆ្ឌុំ ឧសេ្សតិ អក្កោសតិ ឧសេ្សតិ ភេទាយ ឧសេ្សតិ ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ ការតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស ។

ឧបាលិបញ្ចក: ឧទ្ទានគាថា កិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មនឹងសំកិច្ច

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃមុសាវាទវគ្គនោះ ដូចខ្នុះ

(២៨៤) និយាយអំពីមុសាវាទ ១ អំពីសង្ឃត្រូវសង្កត់សង្កិនកិច្ច ១ អំពីកិច្ចប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ១ អំពីការសោកសួរ ១ អំពីកិច្ចត្រូវអាបត្តិ ១ អំពីកិច្ចត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៥ ដទៃទៀត ១ អំពីពៀរ ១ អំពីកិរិយាវៀរ ១ អំពីសេចក្តីវិនាស ១ អំពីសេចក្តីបរិបូណ៌ ១ (នេះ) ជាសង្គហវគ្គទី ប្រាំពីរ ។

(២៨៥) ព្រះឧបាលីក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិច្ចប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិច្ចនីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិច្ចនោះឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិច្ចបើកកាយបង្ហាញពួកកិច្ចនី ១ បើកភ្លៅបង្ហាញ ១ បើកអង្គជាតបង្ហាញ ១ បើកចង្កួយស្មាតាំងសង្ឃាដិបង្ហាញ ១ និយាយលួងឆ្លៀវឆ្លាសនឹងគ្រហស្ថ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិច្ចនីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិច្ចនោះឡើយ ។

អបរេហិ ទុចារិតំ បញ្ញាបេតព្ពេហិ សមណ្ឌកតស្ស កិត្តិយោ កិត្តិយសង្ឃេយេវ កម្មំ ការេតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ កិត្តិ កិត្តិយសង្ឃេន ។ ភេតមេហិ បញ្ញេហិ ។ កិត្តិយំ អលាភាយ បរិសក្កតិ កិត្តិយំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ កិត្តិយំ អនាភាសាយ បរិសក្កតិ កិត្តិយោ អក្កោសតិ បរិភាសតិ កិត្តិ កិត្តិយេហិ ភេទេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ទុចារិតំ បញ្ញាបេតព្ពេហិ សមណ្ឌកតស្ស កិត្តិយោ កិត្តិយសង្ឃេយេវ កម្មំ ការេតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ កិត្តិ កិត្តិយសង្ឃេន ។ អបរេហិបិ ទុចារិតំ បញ្ញាបេតព្ពេហិ សមណ្ឌកតស្ស កិត្តិយោ កិត្តិយសង្ឃេយេវ កម្មំ ការេតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ កិត្តិ កិត្តិយសង្ឃេន ។ ភេតមេហិ បញ្ញេហិ ។ កិត្តិយំ អលាភាយ បរិសក្កតិ កិត្តិយំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ កិត្តិយំ អនាភាសាយ បរិសក្កតិ កិត្តិយោ អក្កោសតិ បរិភាសតិ កិត្តិ កិត្តិយេហិ សម្ភយោជេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ទុចារិតំ បញ្ញាបេតព្ពេហិ សមណ្ឌកតស្ស កិត្តិយោ កិត្តិយសង្ឃេយេវ កម្មំ ការេតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ កិត្តិ កិត្តិយសង្ឃេនាតិ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

ម្នាលទុប្បលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កិរិយានឹងសង្ឃកម្មត្រូវធ្វើកម្ម ដែរ គឺកិរិយានឹងសង្ឃ មិនត្រូវថ្កោលបង្អាប់កិរិយានោះឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វី ខ្លះ ។ គឺកិរិយាព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យបានលាភដល់ពួកកិរិយានី ១ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ពួកកិរិយានី ១ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅដល់ពួកកិរិយានី ១ ដេរគំរាមកិរិយានីខាងក្នុង ១ ឲ្យពួកកិរិយាបែកចាកពួកកិរិយានី ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដែលកិរិយានីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិរិយានីសង្ឃ មិនត្រូវថ្កោលបង្អាប់កិរិយានោះឡើយ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិរិយានីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដែរ គឺកិរិយានីសង្ឃ មិនត្រូវថ្កោលបង្អាប់កិរិយានោះឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានលាភដល់ពួកកិរិយានី ១ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ពួកកិរិយានី ១ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅដល់កិរិយានី ១ ដេរគំរាមកិរិយានីខាងក្នុង ១ ផ្សំផ្គុំពួកកិរិយានឹងពួកកិរិយានី ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដែលកិរិយានីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិរិយានីសង្ឃ មិនត្រូវថ្កោលបង្អាប់កិរិយានោះឡើយ ។

ឧបាលិបញ្ចក បញ្ចង្គសមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពំ

(๒๘๖) តតីយោ ខុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពន្តិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វិវិត្តា ភាយំ កិច្ចំ ធម្មេ ធម្មំ ខុំ ធម្មេ អន្តជាតំ ធម្មេ ខុភោ អំសក្ខេ ធម្មេ ខិភាសតិ តិហិ សម្បយោជេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ខុបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ខុបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កិច្ចំ អលាភាយ បរិសក្កតិ កិច្ចំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ កិច្ចំ អនាភាសាយ បរិសក្កតិ កិច្ច អក្កោសតិ បរិភាសតិ កិច្ចនយោ កិច្ចហិ កេនេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ខុបាលិ បញ្ចភង្គេហិ សមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ខុបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ កិច្ចនយោ កម្មំ ភាតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កិច្ចំ អលាភាយ បរិសក្កតិ កិច្ចំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ កិច្ចំ អនាភាសាយ បរិសក្កតិ

ឧបាលិបញ្ចកៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនែលប្រកបដោយអង្គ ៥

(๒๘๖) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ អ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុនីដែលបើកកាយ បង្ហាញពួកកិក្ខុ ១ បើកក្តៅបង្ហាញ ១ បើកអង្គជាតបង្ហាញ ១ បើកបច្ចយស្មាតាំងសង្ឃាដិបង្ហាញ ១ និយាយលួងបួងរុំផ្តុំនឹងគ្រហស្ថ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុនីពាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានលាភ ដល់ពួកកិក្ខុ ១ ពាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ ដល់ពួកកិក្ខុ ១ ពាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅ ដល់ពួកកិក្ខុ ១ ដេរគំរាមកិក្ខុតាំងពួយ ១ ធ្វើពួកកិក្ខុនីឲ្យបែកចាកពួកកិក្ខុ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុនីពាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានលាភដល់កិក្ខុ ១ ពាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ពួកកិក្ខុ ១ ពាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅ ដល់ពួកកិក្ខុ ១

กิญฺจิ อากาสฏฺเฐน ปริจฺฉินฺนฏฺเฐน กิญฺจิมยา กิญฺจิหิ สมฺภเวยฺยาติ ฯ สเมหิ เอว ขีณาสโว ปญฺหาเวหิ สมฺปาตนาย กิญฺจิมยา กมฺมํ กาตพฺพนฺติ ฯ

(๒๘๗) กตีหิ ปน เอส อาเนญฺชาหิ สมฺปาเตนฺโต กิญฺจิ กิญฺจิมยา กิญฺจิมยนฺติ ปริกปฺเปตพฺพาติ ฯ ปญฺหาวาโร อาเนญฺชาหิ สมฺปาเตนฺโต กิญฺจิ กิญฺจิมยา กิญฺจิมยนฺติ ปริกปฺเปตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ อลาพฺเพ จ เหาตุ ตาโล จ อปกตตฺตา จ จาวนาธิปฺปาเยน วตฺตา เหาตุ เต ปุคฺคลาธิปฺปาเยน ฯ สเมหิ เอว ขีณาสโว ปญฺหาเวหิ สมฺปาเตนฺโต กิญฺจิ กิญฺจิมยา กิญฺจิมยนฺติ ปริกปฺเปตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ขีณาสโว ปญฺหาเวหิ สมฺปาเตนฺโต กิญฺจิ กิญฺจิมยา กิญฺจิมยนฺติ ปริกปฺเปตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ อปรสุทฺธตาย สมาปตฺติยา เหาตุ อปรสุทฺธาย จ สมาปตฺติยา เหาตุ อปรสุทฺธาย จ ปฏิสนฺธิยา เหาตุ ตาโล เหาตุ อตฺถงฺคโต จ ปฏิตาโล อนุยุญฺชิยมาโน อนุโยคํ ทาตุ ฯ สเมหิ เอว ขีณาสโว ปญฺหาเวหิ สมฺปาเตนฺโต กิญฺจิ กิญฺจิมยา กิญฺจิมยนฺติ

ដេរគំរាមកំភ្លុ ១ ផ្សំផ្គុំពួកកំភ្លុនីនឹងពួកកំភ្លុ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវ
ធ្វើកម្មដល់កំភ្លុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

(២៨៧) ព្រះទុបាលក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កំភ្លុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវឧបាទ ដល់កំភ្លុនីតាំង
ឡាយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កំភ្លុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥
មិនត្រូវបញ្ឈប់ នូវឧបាទដល់កំភ្លុនីតាំងឡាយទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺកំភ្លុមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ជាមនុស្សល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១
ជាអ្នកនិយាយប៉ងញាំងកំភ្លុដទៃឲ្យឃ្លាតចាក (សាសនា) ១ មិនប្រាថ្នា
នឹងចេញចាកអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កំភ្លុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥
នេះឯង មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវឧបាទដល់កំភ្លុនីតាំងឡាយទេ ។ ម្នាលទុបាលិ
កំភ្លុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវឧបាទ ដល់
កំភ្លុនីតាំងឡាយដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកំភ្លុមានកាយសមា-
ចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈមិនបរិ-
សុទ្ធ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏មិនអាចនឹង
ឲ្យគេសាកសួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កំភ្លុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

อาสวปญฺหกถา ทุติยนยาทโย ฉ ปเภทกถา

ตีณาโรจ ฉ ปเภทญฺจ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมณฺฑลเตน ทิฏฺฐา ทิฏฺฐิยา ตีณาโรจ ฉ ปเภทญฺจ ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ กายิเกน อนาจารเน สมณฺฑลโต หเรติ ภเยสิเกน อนาจารเน สมณฺฑลโต หเรติ กายิกภเยสิเกน อนาจารเน สมณฺฑลโต หเรติ ทิฏฺฐิยา อกฺกาสกรณาสาสโก หเรติ ทิฏฺฐิยา สทฺธึ สสฺสฺสา วิหารติ อนนุโลมิเกน สสฺสฺเสน ฯ อิเมหิ เจว ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมณฺฑลเตน ทิฏฺฐา ทิฏฺฐิยา ตีณาโรจ ฉ ปเภทญฺจ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมณฺฑลเตน ทิฏฺฐา ทิฏฺฐิยา ตีณาโรจ ฉ ปเภทญฺจ ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ อลชฺชี จ หเรติ พาโล จ อปกตญฺญู จ อกตเวที จ หเรติ กลหการโก จ หเรติ สงฺฆเภทโก จ ฉนฺทาคมนาย จ ปริปูรการี ฯ อิเมหิ เจว ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมณฺฑลเตน ทิฏฺฐา ทิฏฺฐิยา ตีณาโรจ ฉ ปเภทญฺจาติ ฯ

ឧភាលិបញ្ចកៈ កិក្ខុមិនត្រូវបញ្ឈប់នូវាទដល់កិក្ខុទាំងឡាយ

មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវាទដល់កិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវាទដល់កិក្ខុនីទាំងឡាយដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវកាយ ១ ប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវវាចា ១ ប្រកបដោយយអនាចារទាំងផ្លូវកាយទាំងផ្លូវវាចា ១ ដេរគំពាមពួកកិក្ខុនី ១ នៅច្រឡូកច្រឡំនឹងពួកកិក្ខុនីដោយសេចក្តីច្រឡូកច្រឡំមិនសមគួរ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវាទដល់កិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវាទដល់កិក្ខុនីទាំងឡាយដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ជាមនុស្សល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ជាអ្នកធ្វើនូវការបង្កហេតុ ធ្វើនូវជម្លោះ ១ ជាអ្នកមិនធ្វើនូវសិក្ខាឱ្យបរិបូណ៌ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវាទដល់កិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។

[๒๘๘] กตีหิ นุ โข ภนฺเต อาจริเยหิ สมฺมา-
สมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ ฯ
ปญฺหาพฺยากรณตฺถาย อาจริเยหิ สมฺมาสมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺ-
ฐปุพฺพา ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ
กายิเกน อภิกฺกมวเนน สมฺมาสมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา
เกน อภิกฺกมวเนน สมฺมาสมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา กายิกภิกฺ-
ขเกน อภิกฺกมวเนน สมฺมาสมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา
อกฺกาสกปริกาสา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ
วาจสิเกน ปฏิวจเนน สมฺมาสมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา
ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ ฯ เจตสิเกน มนสิกาเรน สมฺมา-
สมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ ฯ
เอตาหิ โข ภนฺเต อาจริเยหิ สมฺมาสมฺพุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐ-
ปุพฺพา ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ
อายุนาปิ จ โหติ พลเวน จ อปฺปกสิรตฺตา จ ตนฺติยา วา โหติ
ตาลาโต วา ฯ เอตาหิ โข ภนฺเต อาจริเยหิ สมฺมาสมฺ-
พุทฺธา ทิฏฺฐา ทิฏฺฐปุพฺพา ทิฏฺฐาโข น ตาเทนาหุ ฯ

(๔๘๘) ព្រះទុក្កលត្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលមិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុក្កលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលមិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវកាយ ១ ប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវវាចា ១ ប្រកបដោយអនាចារទាំងផ្លូវកាយទាំងផ្លូវវាចា ១ ជាអ្នកដេរគំរាមពួកកិក្ខុនី ១ ជាអ្នកនៅប្រឡូកប្រឡំនឹងពួកកិក្ខុនី ដោយសេចក្តីប្រឡូកប្រឡំមិនសមគួរ ១ ។ ម្នាលទុក្កលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។ ម្នាលទុក្កលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ជាមនុស្សពាល ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ជាអ្នកដំណើរ ១ ជាអ្នកមានជម្ងឺ ១ ។ ម្នាលទុក្កលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។

[๒๘๙] กตีหาวุโส องฺเคหิ สมนฺนาคตา กิกฺขุนี สทฺธินฺทฺริยา สากจฺฉาตฺเวว ปวุจฺจติ ฯ ปญฺจหาวุโส องฺเคหิ สมนฺนาคตา กิกฺขุนี สทฺธินฺทฺริยา สากจฺฉาตฺเวว ปวุจฺจติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อิธาวุโส กิกฺขุนี สีลวตี โหติ อาจารโคจรสมฺปนฺนา อณุวชฺชภยทสฺสาวินี สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ พหุสฺสุตา โหติ ธาตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปกฺขิตา ทิฏฺฐิยา สุปฏิวิทฺธา ปญฺญวตี โหติ อุทยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคตา อริยาย นิพฺเพธิกาย สมฺมา ทุกฺขกฺขยคามินิยา กลฺยาณมิตฺตา โหติ กลฺยาณสหายา กลฺยาณสมฺปวงฺกา อิมหิ ปญฺจหาวุโส องฺเคหิ สมนฺนาคตา กิกฺขุนี สทฺธินฺทฺริยา สากจฺฉาตฺเวว ปวุจฺจติ ฯ ปญฺจหาวุโส องฺเคหิ สมนฺนาคตา กิกฺขุนี สทฺธินฺทฺริยา สากจฺฉาตฺเวว ปวุจฺจติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อิธาวุโส กิกฺขุนี สีลวตี โหติ อาจารโคจรสมฺปนฺนา อณุวชฺชภยทสฺสาวินี สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ พหุสฺสุตา โหติ ธาตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปกฺขิตา ทิฏฺฐิยา สุปฏิวิทฺธา ปญฺญวตี โหติ อุทยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคตา อริยาย นิพฺเพธิกาย สมฺมา ทุกฺขกฺขยคามินิยา กลฺยาณมิตฺตา โหติ กลฺยาณสหายา กลฺยาณสมฺปวงฺกา อิมหิ ปญฺจหาวุโส องฺเคหิ สมนฺนาคตา กิกฺขุนี สทฺธินฺทฺริยา สากจฺฉาตฺเวว ปวุจฺจติ ฯ

๑-๒ ปญฺญาภูเยนาติ สพฺพเญฺญยฺยธมฺมานุสาเรน ตตฺถ ยถาภุญฺเชน ทิฏฺฐิปฺปตฺติ ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថាប្រកបដោយអង្គ ៥

(๖๘๙) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថា ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកថាមិនប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិ-ញាណទស្សនក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថា ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ កថាត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថា ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកថាប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខ-បុគ្គល ១ ប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខ-បុគ្គល ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ។

สเมหิ เอกา อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเตสิ กิกฺขนา สทฺธึ สาเกฏฺฐาเตฺวา ฯ อปเรหิปิ อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเตสิ กิกฺขนา สทฺธึ น สาเกฏฺฐาเตฺวา ฯ เกสเมหิ ปญฺหิ ฯ น อสฺสปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ น ธมฺมปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ น นิรุตฺติปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ น ปฏิภาณปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ น ยถาวิมุตฺตึ จิตฺตึ ปจฺจเวกฺขติ(๑) ฯ สเมหิ เอกา อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเตสิ กิกฺขนา สทฺธึ น สาเกฏฺฐาเตฺวา ฯ ปญฺหุทาลิ อาเฉหิ สมฺปาเตสิ กิกฺขนา สทฺธึ สาเกฏฺฐาเตฺวา ฯ เกสเมหิ ปญฺหิ ฯ อสฺสปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ ธมฺมปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ นิรุตฺติปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ ปฏิภาณปฺปฏิสมฺภิทาปตฺโต เหาติ ยถาวิมุตฺตึ จิตฺตึ ปจฺจเวกฺขติ(๒) ฯ สเมหิ เอกา อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเตสิ กิกฺขนา สทฺธึ สาเกฏฺฐาเตฺวาติ ฯ

กิกฺขนิยาทิวาโร อฏฺฐโม ฯ

๑-๒ ม. ปจฺจเวกฺขติ ฯ

ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុមិនត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនចាន់ដល់នូវអត្ថប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយក្នុងអដ្ឋកថា) ១ មិនចាន់ដល់នូវធម្មប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយក្នុងបាលី) ១ មិនចាន់ដល់នូវនិរុត្តិប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយក្នុងភាសា ឬដីកា) ១ មិនចាន់ដល់នូវបដិភាណប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយដោយសេចក្តីឈ្លោសវៃ) ១ មិនពិចារណានូវចិត្ត ដែលរួចហើយចាកកិលេសយ៉ាងណា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុមិនត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុដល់នូវអត្ថប្បដិសម្ភិទា ១ ដល់នូវធម្មប្បដិសម្ភិទា ១ ដល់នូវនិរុត្តិប្បដិសម្ភិទា ១ ដល់នូវបដិភាណប្បដិសម្ភិទា ១ ពិចារណានូវចិត្តដែលរួចហើយចាកកិលេសយ៉ាងណា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๙๐) กิกฺขณีเหว กาตพฺพา
อปเรหิ ตถา ทุเว
กิกฺขณีนํ ตเยา กมฺมา
ฉ ปเทตญฺเจ เจ ทุกา
ฉ ตเหตญฺเจ[1] เจ ทฺวิตฺถา
สาทกฏฺฐาสุ จ เจ ทุกาติ ฯ

(๒๙๑) กตีหิ ขุ โข ภนฺเต อาโลหิ สมฏฺฐาตเพา กิกฺขุ อุปฺปาทกาย ฉ สมฺปยุตฺตญฺเจติ ฯ ปญฺหปุจฺฉาลิ อาโลหิ สมฏฺฐาตเพา กิกฺขุ อุปฺปาทกาย ฉ สมฺปยุตฺตญฺเจ ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉ อตฺตกุสโล โหติ ฉ ธมฺมกุสโล โหติ ฉ นิรุตฺติกุสโล โหติ ฉ ญาณกุสโล โหติ ฉ ปุญฺญภาคกุสโล โหติ ฉ ปุญฺญภาคกุสโล โหติ ฯ เอเมหิ โข อุปาลิ ปญฺหาโลหิ สมฏฺฐาตเพา กิกฺขุ อุปฺปาทกาย ฉ สมฺปยุตฺตญฺเจ ฯ ปญฺหปุจฺฉาลิ อาโลหิ สมฏฺฐาตเพา กิกฺขุ อุปฺปาทกาย สมฺปยุตฺตญฺเจ ฯ

---

๑ ม. ตเหตญฺเจ ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ឧទ្ទានគាថា សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃកិច្ចនីទាំងវគ្គនោះដូចខ្លះ

(๒๙๐) និយាយអំពីរឿងដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម ๑ អំពីកម្មពីរយ៉ាង ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើដល់កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ๕ ជាដើម ๑ អំពីកម្ម ๓ យ៉ាង ដែលសង្ឃត្រូវធ្វើដល់ពួកកិច្ចនី ๑ អំពីកិច្ចមិនត្រូវបញ្ឈប់ទាំងមាន ๒ ពួក: ๑ អំពីកិច្ចមិនត្រូវឲ្យកាន់យកទាំងមាន ๒ ពួក: ដែលព្រះមានភាគត្រាស់ហើយ ๑ អំពីពួក: ๒ ក្នុងការនិយាយធម៌ ๑ ។

(๒๙๑) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិច្ចប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលសង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មទេ ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិច្ចមិនឈ្មោះសក្កដអដ្ឋកថា ๑ មិនឈ្មោះសក្កដធម្មៈ ๑ មិនឈ្មោះសក្កដភាសា ๑ មិនឈ្មោះសក្កដព្យញ្ជនៈ (មានសិថិលនឹងធនិតជាដើម) ๑ មិនឈ្មោះសក្កដពាក្យខាងដើមនឹងខាងចុង ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មបាន ។

---

๑ ការជ្រើសរើសយកភិក្ខុអំពីសង្ឃ ដើម្បីរម្ងាប់អធិករណ៍ ដែលកើតឡើង ហៅថា ឧញ្ញាហិកាកម្ម ។

កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អត្តកុសលោ ហោតិ ធម្មកុសលោ ហោតិ និរុត្តិកុសលោ ហោតិ ព្យញ្ជនកុសលោ ហោតិ បុព្ពបរកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិតព្ពោ សម្មន្និតព្ពោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិតព្ពោ ន សម្មន្និតព្ពោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កោធនោ ហោតិ កោធភិក្ខូតោ មក្ខី ហោតិ មក្ខាភិក្ខូតោ បលាសី ហោតិ បលាសភិក្ខូតោ ឥស្សុកី ហោតិ ឥស្សាភិក្ខូតោ សង្ឃដ្ឋិមរណាសី ហោតិ អាជានិត្វាហិ ឧប្បដិដ្ឋិស្សតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិតព្ពោ ន សម្មន្និតព្ពោ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិតព្ពោ សម្មន្និតព្ពោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន កោធនោ ហោតិ ន កោធភិក្ខូតោ ន មក្ខី ហោតិ ន មក្ខាភិក្ខូតោ ន បលាសី ហោតិ ន បលាសភិក្ខូតោ

នៃឃរបិឯក បរិវារៈ

អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុឈ្មោសក្នុងអដ្ឋកថា ១ ឈ្មោសក្នុងបាលី ១ ឈ្មោសក្នុងកាសាវ ១ ឈ្មោសក្នុងឥត្ថន្នៈ ១ ឈ្មោសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងខាងចុង១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទុតដោយទុព្ភហិតាកម្មបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទុត ដោយទុព្ភហិតាកម្មដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកក្រោធ បណ្តាយឲ្យសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តីលុបគុណ បណ្តាយឲ្យសេចក្តីលុបគុណគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តី លីកខ្ជូន បណ្តាយឲ្យសេចក្តីលីកខ្ជូនគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តីប្រណាន បណ្តាយឲ្យសេចក្តីប្រណានគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តីប្រកាន់ដោយទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន មានសេចក្តីប្រកាន់មាំ លះបង់បានដោយកម្រ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្ទុតដោយទុព្ភហិតាកម្មទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃគប្បីសន្ទុត ដោយទុព្ភហិតាកម្មបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនក្រោធ មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ ១ ជាមនុស្សមិនមានសេចក្តីលុបគុណ មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តីលុបគុណគ្របសង្កត់ ១ ជាមនុស្សមិនមានសេចក្តីលីកខ្ជូន មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តី

ฉ ส๎สุกฺกี หោតิ ฉ ส๎สุกฺกิกฺขโณ អสนิสทฺทปหาสี
หោតិ អฆាฆនฺตหี សุปฺปដิឃสฺสតฺตี ។ ส๎មេหิ ខោ
ឧฆาลิ បញฺหាវេហิ សមนฺนาគเต កិត្តុ ឧញฺหិតាយ
สมฺมญฺชតฺเว ។ អបเรหิបิ ឧฆาลิ បញฺหាវេหิ
สมนฺนาគเต កិត្តុ ឧញฺหិតាយ ฉ สมฺมญฺชតฺเว ។
กតเมหิ បញฺចหิ ។ กุปฺปតិ ฆฺราបដฺฐតิ បតิฏฺฐียតิ
เกาปំ ជเនតិ អត្ថเมោ หោតិ អปฺปฏิกฺกิณาตฺตหี
អនุสาสនี ។ ส๎มេหิ ខោ ឧฆาลิ បញฺหាវេหิ
สมนฺนาគเต កិត្តុ ឧញฺหិតាយ ฉ สมฺมญฺชតฺเว ។
បញฺหាឧฆาลิ អវេหิ สมนฺนาគเต កិត្តុ ឧញฺหិតา-
យ สมฺมญฺชតฺเว ។ กតเมหิ បញฺចหิ ។ ฉ กุปฺปតิ
ฉ ฆฺราបដฺฐតิ ฉ បតิฏฺฐียតิ ฉ เกาปំ ជเนតิ ๑เมา
หោតิ បฏิกฺกิณาตฺตหี អនุสาสนี ។ ส๎มេหิ ខោ
ឧฆาลิ បញฺหាវេหิ សมนฺนาគเต កិត្តុ ឧញฺหិតา-
យ สมฺมญฺชតฺเว ។ អបเรหิបิ ឧฆาลิ បញฺหាវេหิ
สมนฺนาគเต កិត្តុ ឧញฺหិតាយ ฉ สมฺมญฺชតฺเว ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃមិនត្រូវបន្ទូតដោយឧញ្ញាភិកាកម្ម

លើកខ្លួនគ្រប់សង្កត់ ๑ ជាមនុស្សមិនប្រណែន មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តីប្រណែនគ្រប់សង្កត់ ๑ ជាមនុស្សមិនប្រកាន់ដោយទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន មិនប្រកាន់ម៉ាំ លះបង់ចាន់ដោយងាយ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទូតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មបាន ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទូតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មដែរ ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុតែងកត្រើតរំពើត ๑ តែងឆ្លើយបំសេចក្តីពាក្យ ๑ តែងចង្អៀតចង្អល់ដោយសេចក្តីក្រោធ ๑ តែងបណ្តាលឲ្យកើតសេចក្តីក្រោធ ๑ មិនចេះអត់ធន់ មិនគាន់យកពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយចំណែកខាងស្តាំ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្ទូតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្ទូតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មបាន ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនកត្រើតរំពើត ๑ មិនឆ្លើយបំសេចក្តីពាក្យ ๑ មិនចង្អៀតចង្អល់ដោយសេចក្តីក្រោធ ๑ មិនបណ្តាយឲ្យកើតសេចក្តីក្រោធ ๑ ចេះអត់ធន់ ជាអ្នកគាន់យកពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយចំណែកខាងស្តាំ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទូតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មបាន ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទូតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មដែរ។

กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ปสาเรตา[๑] โหติ เอว สาเรตา อเนกาสกมฺมํ กาเรตฺวา วตฺตา โหติ ฉ ยถาฉนฺเน ยถาวิเนเย ยถาปตฺติยา เจวเธตา โหติ ฉ ยถาฉนฺเน ยถาวิเนเย ยถาปตฺติยา การเตา โหติ ฉ ยถาธิฏฺฐิยา ฏฺฐิตา โหติ ฯ สเมหิ เจว ขฺวาลิ ปญฺหาเปติ สมฺปตฺตเต กิญฺจิ ขฺวาหิกาย ฉ สมฺปฏิจฺฉเน ฯ ปญฺหาขฺวาลิ อเปติ สมฺปตฺตเต กิญฺจิ ขฺวาหิกาย สมฺปฏิจฺฉเน ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ สาเรตา โหติ เอว ปสาเรตา อเนกาสกมฺมํ กาเรตฺวา วตฺตา โหติ ยถาฉนฺเน ยถาวิเนเย ยถาปตฺติยา เจวเธตา โหติ ยถาฉนฺเน ยถาวิเนเย ยถาปตฺติยา การเตา โหติ ยถาธิฏฺฐิยา ฏฺฐิตา โหติ ฯ สเมหิ เจว ขฺวาลิ ปญฺหาเปติ สมฺปตฺตเต กิญฺจิ ขฺวาหิกาย สมฺปฏิจฺฉเน ฯ อปเรหิปิ ขฺวาลิ ปญฺหาเปติ สมฺปตฺตเต กิญฺจิ ขฺวาหิกาย ฉ สมฺปฏิจฺฉเน ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉปฺปกตึ กปฺปติ เจวสาปกตึ กปฺปติ เจวหาปกตึ กปฺปติ

---

๑ อปสาเรตา กตฺตริ เจตฺถ กเร ทิสฺสติ ฯ อฏฺฐกถายมฺปิ เอวเมว ทิสฺสติ ฯ

អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនឲ្យគេរលឹកយើញ គឺប៉ះគាន់ប៉ះ
ប៉ាំងពាក្យអ្នកដើមចោទនឹងចម្លើយ មិនរលឹកស្មារតី ๑ ជាអ្នកមិនសួម
ទុកាសកម្មសិន ហើយស្រាប់តែនិយាយ ๑ ជាអ្នកមិនចោទតាមធម៌ តាម
វិន័យ នឹងតាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកមិនកាត់សេចក្តីតាមធម៌ តាមវិន័យ នឹង
តាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកមិនប្រាប់តាមសេចក្តីយល់យើញ ๑ ? ម្នាលទុបលិ
ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយទុព្ភាហិកា
កម្មទេ ? ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្មត
ដោយទុព្ភាហិកាកម្មបាន ? អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុជាអ្នកឲ្យគេ
រលឹកយើញ មិនប៉ះគាន់គេ ๑ ជាអ្នកសួមទុកាសកម្មសិន ហើយខឹប
និយាយ ๑ ជាអ្នកចោទតាមធម៌ តាមវិន័យ នឹងតាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកកាត់
សេចក្តីតាមធម៌ តាមវិន័យ នឹងតាមអាបត្តិ๑ ជាអ្នកប្រាប់តាមសេចក្តីយល់
យើញ ๑ ? ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃ
គប្បីសន្មតដោយទុព្ភាហិកាកម្មបាន ? ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្មតដោយទុព្ភាហិកាម្ដងៗ ? អង្គ ๕
គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុលុះឆន្ទាគតិ ๑ លុះទោសាគតិ ๑ លុះមោហាគតិ ๑

กมฺมาวรณมฺปิ กฏตฺตา อตฺถิ จ โหติ ฯ สเมปิ เอเก อาจริยา เอวมาหํสุ ปญฺหมาโปจฺฉาย สมฺปฺปชานตา ภิกฺขุ อญฺญาหิกาย น สมฺมฺปฺปธานาย ฯ ปญฺหมนาโปจฺฉาย อาโรเจนฺตา สมฺปฺปชานตา ภิกฺขุ อญฺญาหิกาย สมฺมฺปฺปธานาย ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ น ฉฏฺฐกสฺส กฏตฺตา น ทฺวาสตฺตติยา กฏตฺตา น มหาภูตสฺส กฏตฺตา น กมฺมาวรณสฺส กฏตฺตา อตฺถิ จ โหติ ฯ สเมปิ เอเก อา อาจริยา เอวมาหํสุ ปญฺหมาโปจฺฉาย สมฺปฺปชานตา ภิกฺขุ อญฺญาหิกาย สมฺมฺปฺปธานาย ฯ อปเรปิ เอเก อาจริยา เอวมาหํสุ ปญฺหมาโปจฺฉาย สมฺปฺปชานตา ภิกฺขุ อญฺญาหิกาย น สมฺมฺปฺปธานาย ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉฏฺฐกสฺส กฏตฺตา ทฺวาสตฺตติยา กฏตฺตา มหาภูตสฺส กฏตฺตา กมฺมาวรณสฺส กฏตฺตา อกุสโล จ โหติ อพฺยากโต จ ฯ สเมปิ เอเก อาจริยา เอวมาหํสุ ปญฺหมาโปจฺฉาย สมฺปฺปชานตา ภิกฺขุ อญฺญาหิกาย น สมฺมฺปฺปธานาย ฯ ปญฺหมนาโปจฺฉาย อาโรเจนฺตา สมฺปฺปชานตา ภิกฺขุ อญฺญาหิกาย สมฺมฺปฺปธานาย ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ น ฉฏฺฐกสฺส กฏตฺตา น ทฺวาสตฺตติยา กฏตฺตา น มหาภูตสฺส กฏตฺตา

ឧបាលិបញ្ចកៈ សង្ឃគប្បីសន្មតដោយឧញ្ញហិកាកម្មក៏មាន មិនគប្បីសន្មតក៏មាន

លុះកយោគតិ ១ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយទុញ្ហហិកាកម្ម
ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃគប្បីសន្មត
ដោយទុញ្ហហិកាកម្មបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនលុះឆន្ទា-
គតិ ១ មិនលុះទោសាគតិ ១ មិនលុះមោហាគតិ ១ មិនលុះកយោគតិ ១
ជាអ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្មតដោយទុញ្ហហិកាកម្មបាន ។ ម្នាលទុបាលិ
កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្មតដោយទុញ្ហ-
ហិកាកម្មដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុលុះឆន្ទាគតិ ១ លុះ
ទោសាគតិ ១ លុះមោហាគតិ ១ លុះកយោគតិ ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុង
វិន័យ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះ សង្ឃមិនត្រូវ
សន្មតដោយទុញ្ហហិកាកម្មទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ សង្ឃគប្បីសន្មតដោយទុញ្ហហិកាកម្មបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វី
ខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនលុះឆន្ទាគតិ ១ មិនលុះទោសាគតិ ១ មិនលុះមោហាគតិ ១

ฉ ภยาภตานิ ภุญฺชิตุนฺติ ปาจิตฺติยนฺติ อาทิ ฯ สพฺเพปิ เจเต อุทาลิปญฺหาเนปิ สมฺภวนฺติเยว ฯ

(๒๙๒) ภิกฺขุนิยา ปน เอตฺถ อนฺตรปฺปเฏ สมฺภวนฺติ ภิกฺขุนิยา ปาจิตฺติยนฺติ วุตฺตตฺตา[1] ฯ ปญฺหุทาลิอาเนญฺชสมฺภวา ภิกฺขุนิยา ปาจิตฺติยนฺติ ฯ ภิกฺขุเยปิ ปญฺหา ฯ สุตฺตนฺตาภิธมฺมวินยานุโลมปจฺจนีกุปฺปาทนา ฉ ฐานาฐานกุสลา เหตุ ฯ สพฺเพปิ เจเต อุทาลิปญฺหาเนปิ สมฺภวนฺติ ฯ ปญฺหุทาลิ อาเนญฺชสมฺภวา ภิกฺขุนิยา ปลฺลงฺกาเยปิ

มิธนลุះតយាគតិ ๑ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងវិន័យ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃកម្មរបស់បន្ទុតដោយធម្មហិតាកម្មបាន ។

[๒๙๒] ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិក្ខុពាលពិត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកប ដោយអង្គ ๕ ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិក្ខុពាលមែន ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនចេះសុត្តៈ ๑ មិនចេះសុត្តានុលោម ๑ មិនចេះវិន័យ ๑ មិនចេះវិនយានុលោម ๑ ជាអ្នកមិនឈ្វាសក្នុងហេតុដែលគួរនឹងហេតុមិនគួរ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិក្ខុពាលពិត ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុចេះសុត្តៈ ๑ ចេះសុត្តានុលោម ๑ ចេះវិន័យ ๑ ចេះវិនយានុលោម ๑ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងហេតុដែលគួរនឹងហេតុមិនគួរ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិក្ខុបណ្ឌិត

โสตฺถึ สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ อปเรหิปิ ฉฬาลิ ปญฺหาเฉฬหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ฆาเลาตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ ฉนฺทํ น ฆาติ ฉนฺทาคตึ น ฆาติ วิเนยฺยํ น ฆาติ วิเนยฺยาคมนํ น ฆาติ น จ ปุพฺพปรกุสโล โหติ ฯ อิเมหิ โข ฉฬาลิ ปญฺหาเฉฬหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ฆาเลาตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ ปญฺหาฉฬาลิ อเฉฬหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ปณฺฑิโตตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ ฉนฺทํ ฆาติ ฉนฺทาคตึ ฆาติ วิเนยฺยํ ฆาติ วิเนยฺยาคมนํ ฆาติ ปุพฺพปรกุสโล จ โหติ ฯ อิเมหิ โข ฉฬาลิ ปญฺหาเฉฬหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ปณฺฑิโตตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ อปเรหิปิ ฉฬาลิ ปญฺหาเฉฬหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ฆาเลาตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ ฉนฺทสฺส น ฆาติ อิจฺฉานสฺส น ฆาติ ปญฺญาย น ฆาติ ปธานสมฺปทาย น ฆาติ อนุสฺสวิเวจนสมฺปทาย น ฆาติ ฯ อิเมหิ โข ฉฬาลิ ปญฺหาเฉฬหิ

ពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនចេះធម៌ ១ មិនចេះធម្មានុលោម ១ មិនចេះវិនិច្ឆ័យ ១ មិនចេះវិនិយានុលោម ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាស ក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុចេះធម៌ ១ ចេះធម្មានុលោម ១ ចេះវិនិច្ឆ័យ ១ ចេះវិនិយានុលោម ១ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងវិន័យ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទបាលីក្រៃយមុន ១ មិនដឹងគន្លងពាក្យដែលជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

สมฺปฺปกเตา กิกฺขุ ฆาเฆตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ ปญฺหา-
จาลิ อาคจฺฉติ สมฺปฺปกเตา กิกฺขุ ปฏิโสเตฺวา สงฺฆํ
คจฺฉติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ภิกฺขุ ชานาติ ลหุกาปตฺติ
ชานาติ ปญฺญตฺตึ ชานาติ ปาติโมกฺขุทฺเทสฺ ชานาติ
อนุสนฺธิวจนปถึ ชานาติ ฯ สเมหิ โข อุปาลิ
ปญฺหาจาลิ สมฺปฺปกเตา กิกฺขุ ปฏิโสเตฺวา สงฺฆํ
คจฺฉติ ฯ อปเรหิปิ อุปาลิ ปญฺหาจาลิ สมฺปฺปกเตา
กิกฺขุ ฆาเฆตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ
อาปตฺตึ น ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานํ น ชานาติ
อาปตฺติยา ปโยคํ น ชานาติ อาปตฺติยา วูปสมํ
น ชานาติ น อาปตฺติยา วินิจฺฉยกุสโล โหติ ฯ
สเมหิ โข อุปาลิ ปญฺหาจาลิ สมฺปฺปกเตา กิกฺขุ
ฆาเฆตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ ปญฺหาจาลิ อาคจฺฉติ
สมฺปฺปกเตา กิกฺขุ ปฏิโสเตฺวา สงฺฆํ คจฺฉติ ฯ
กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อาปตฺตึ ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานํ
ชานาติ อาปตฺติยา ปโยคํ ชานาติ อาปตฺติยา วูป-

ដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាពាលពិត ។ ម្នាលទីឃាវុ កិរិយាដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ទើបដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺកិរិយាដឹងវត្ថុ ១ ដឹងនិទាន ១ ដឹងបញ្ញត្តិ ១ ដឹងបទបាលីក្រោយមុន ១
ដឹងគន្លងពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទីឃាវុ កិរិយាដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាបណ្ឌិតពិតមែន ។
ម្នាលទីឃាវុ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការពោលថា
ជាកិរិយាពាលដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាមិនដឹងអាបត្តិ ១ មិន
ដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់
នៃអាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទីឃាវុ
កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាពាលពិត ។
ម្នាលទីឃាវុ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការពោលថាជាកិរិយា
បណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាដឹងអាបត្តិ ១ ដឹងសមុដ្ឋាន
នៃអាបត្តិ ១ ដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ ដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ ជា

សមំ ជានាតិ អាបត្តិយោ វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អនិករណំ ន ជានាតិ អនិករណសមុដ្ឋានំ ន ជានាតិ អនិ-ករណស្ស បយោគំ ន ជានាតិ អនិករណស្ស វូប-សមំ ន ជានាតិ ន អនិករណស្ស វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នា-គតោ កិក្ខុ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អនិករណំ ជានាតិ អនិករណ-សមុដ្ឋានំ ជានាតិ អនិករណស្ស បយោគំ ជានាតិ អនិករណស្ស វូបសមំ ជានាតិ អនិករណស្ស វិនិច្ឆយ-កុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។

ឧភ្ញហិភាវត្ថោ នវមោ(๑) ។

---

๑ បាឋត្ថ ឧភ្ញ កិភាវត្ថោ នវមោតិ ទិស្សតិ ។ ឥតោ បរេបិ តត្ថត្ថោសានេ នវមីតោតិ វេបល្លេ លិខិយតិ ។

អ្នកឈ្មោសក្នុងការនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងរបៀបការណ៍ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអធិករណ៍ ១ ជាអ្នកមិនឈ្មោសក្នុងការនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុដឹងអធិករណ៍ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ ដឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ ដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអធិករណ៍ ១ ជាអ្នកឈ្មោសក្នុងការនិច្ឆ័យនៃអធិក-ណ៍ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិតមែន ។

ចប់ឧភ្ញហិកាវគ្គ ទី ៩ ។

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๙๓) อนตฺถกุสลา เจว
โกสลฺลา กุปฺปตี จ ยา
ปสาเรตา ฉฏฺฐกตี
ฉ กุสลา ตเถว จ
สุตฺตํ ธมฺมญฺจ วตฺถุญฺ
อาปตฺติ อธิกรณํ
ทฺเว ทฺเว ปกาสิตา สพฺเพ
กณฺหาสุกฺกา วิภงฺคชาตี ฯ

(๒๙๔) กตีหิ นุ โข กณฺเห อเณฺหหิ สมฏฺฐาตพฺพา กิตฺตา ฉลงฺคา อธิกรณา วูปสเมตพฺพนฺติ ฯ ปญฺหาลงฺคา อเณฺหหิ สมฏฺฐาตพฺพา กิตฺตา ฉลงฺคา อธิกรณา วูปสเมตพฺพนฺติ ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ อาปตฺติ ฉ ชาตา อาปตฺติสมุฏฺฐานา ฉ ชาตา อาปตฺติยา ปโยคา ฉ ชาตา อาปตฺติยา วูปสมา ฉ ชาตา ฉ อาปตฺติยา วินิจฺฉยกุสลา[1] เหาติ ฯ สเมหิ โข ฉหิ ฉลงฺเคหิ ปญฺห-

---

๑ ฉ. ม. อาปตฺติยา ฉ วินิจฺฉยกุสลา ฯ

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃទុព្ភូតាវគ្គនោះ ដូចខ្លះ

(៤៩៣) និយាយអំពីកិក្ខុមិនឈ្លាសក្នុងអដ្ឋកថា ១ កិក្ខុជាអ្នកក្រោធ ១ កិក្ខុតែងកក្រើករំពើក ១ កិក្ខុជាអ្នកបំភាន់គេ ១ កិក្ខុលុះឆន្នាគតិ ១ កិក្ខុមិនឈ្លាស ១ សុត្តៈ ១ ជម្មៈ ១ វិគ្គ ១ អាបត្តិ ១ អធិករណ៍ ១ ធម៌ទាំងអស់មានពីរ ។ ដែលព្រះអដ្ឋសំដែងហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹង ថាជាធម៌ខ្មៅនឹងស គឺមានអាក្រក់ មានល្អ ។

(៤៩៤) ព្រះទុប្បលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនគួរម្បាប់អធិករណ៍ឯាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនគួរម្បាប់អធិករណ៍ឯាន ។ អង្គ ៥ នោះតើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនដឹងអាបត្តិ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងកិរិយាម្បាប់អាបត្តិ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុ

ปาเณฺหติ สมฺปฏิจฺฉนฺตสฺส กิจฺจญฺจ สาธารณ ฯ ปญฺจทฺวาเร ปน อเนฺตติ สมฺปฏิจฺฉนฺตสฺส กิจฺจญฺจ อสาธารณ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อาปตฺติ สาธารณ อาปตฺติสมุฏฺฐานญฺจ สาธารณ อาปตฺติยา ปโยคสฺส สาธารณ อาปตฺติยา วุฏฺฐานสฺส สาธารณ อาปตฺติยา วินิจฺฉย-กุสโล โหติ ฯ อิเมหิ ปน ทฺวีหิ ปญฺจทฺวาเร สมฺปฏิจฺฉนฺตสฺส กิจฺจญฺจ อสาธารณ ฯ อปรเมหิ ปน ทฺวีหิ ปญฺจทฺวาเร สมฺปฏิจฺฉนฺตสฺส กิจฺจญฺจ สาธารณ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อธิกรณ สาธารณ อธิกรณสมุฏฺฐานญฺจ สาธารณ อธิกรณสฺส ปโยคสฺส สาธารณ อธิกรณสฺส วูปสมสฺส สาธารณ สาธารณสฺส[1] วินิจฺฉย-กุสโล โหติ ฯ อิเมหิ ปน ทฺวีหิ ปญฺจทฺวาเร สมฺปฏิจฺฉนฺตสฺส กิจฺจญฺจ สาธารณ ฯ ปญฺจทฺวาเร ปน อเนฺตติ สมฺปฏิจฺฉนฺตสฺส กิจฺจญฺจ อสาธารณ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อธิ-กรณ วูปสมสฺส สาธารณ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อธิกรณ

---

๑ ฉ. ม. อธิกรณสฺส ส ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ កិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិករណ៍បានកំមាន មិនអាចកំមាន

ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជឹងអាបត្តិ ១ ជឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ ជឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ ជឹងកិរិយារម្ងាប់អាបត្តិ ១ ឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនជឹងអធិករណ៍ ១ មិនជឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ មិនជឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ មិនជឹងកិរិយារម្ងាប់អធិករណ៍ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុ

ชานาติ อนิจฺจานุปสฺสนาญาณํ ชานาติ อนิจฺจานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม ชานาติ อนิจฺจานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ สเมติ โข ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม สมฺมสนฺตสฺส ตีหากาเรหิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ อปเรหิปิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม สมฺมสนฺตสฺส ตีหากาเรหิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ ตถาเรหิ ปญฺจหิ ฯ ฉฬงฺคตฺตา ตยฺยาตฺตา โสมนสฺสงฺคตฺตา ตยฺยาตฺตา มโนหงฺคตฺตา ตยฺยาตฺตา อนิจฺจสญฺญี จ โหติ ฯ สเมหิ โข ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม สมฺมสนฺตสฺส ตีหากาเรหิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ ปญฺจหากาเรหิ อนิจฺจานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม สมฺมสนฺตสฺส ตีหากาเรหิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ ตถาเรหิ ปญฺจหิ ฯ ฉ ฉฬงฺคตฺตา ตยฺยาตฺตา ฉ โสมนสฺสงฺคตฺตา ตยฺยาตฺตา ฉ มโนหงฺคตฺตา ตยฺยาตฺตา ฉ ตยฺยาตฺตา ตยฺยาตฺตา ลทฺธี จ โหติ ฯ สเมหิ โข ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม สมฺมสนฺตสฺส ตีหากาเรหิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ อปเรหิปิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสมฺปยุตฺตธมฺเม สมฺมสนฺตสฺส ตีหากาเรหิ ทุกฺขานุปสฺสนาญาณสฺส วิปสฺสนากฺขณสงฺขาตา ชาติ ฯ

វិនយបិដក បរិវារៈ

ដឹងអធិករណ៍ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ ដឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ ដឹងកិរិយាសម្រាប់អធិករណ៍ ១ ឈ្មោះក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរសម្រាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរសម្រាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកឥតខ្មាស ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរសម្រាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរសម្រាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានខ្មាស ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរសម្រាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរសម្រាប់អធិករណ៍ទេ ។

กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ โทสาคตึ คจฺฉติ โมหาคตึ คจฺฉติ ภยาคตึ คจฺฉติ อปฺปสฺสุโต จ โหติ ฯ เอเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ฉาลํ อธิกรณํ วูปสเมตุ ฯ ปญฺจหุปาลิ องฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อลํ อธิกรณานํ วูปสเมตุ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ น ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ น โทสาคตึ คจฺฉติ น โมหาคตึ คจฺฉติ น ภยาคตึ คจฺฉติ พหุสฺสุโต จ โหติ ฯ เอเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อลํ อธิกรณานํ วูปสเมตุ ฯ อปเรหิปิ อุปาลิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ฉาลํ อธิกรณานํ วูปสเมตุ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ วินฺทติ ฌานานิ ฌานานิ ฌ ฌานานิ ปญฺญตฺตานิ ฌ ฌานานิ ปธานภูตานิ ฌ ฌานานิ อนุสฺสวิกจนปทานิ ฌ ฌานานิ ฯ เอเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ฉาลํ อธิกรณานํ วูปสเมตุ ฯ ปญฺจหุปาลิ องฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อลํ อธิกรณานํ วูปสเมตุ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ วินฺทติ ฌานานิ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ភិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិករណ៍បានក៏មាន មិនអាចក៏មាន

អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកចេះដឹងតិច ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងវត្ថុ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទខាងបុព្វនិទ្ទេសបទខាងដើម ១ មិនដឹងគន្ថៈពាក្យដែលជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុដឹងវត្ថុ ១

ฉันทาธิ ฉันทาติ ปญฺญตฺติ ฉันทาติ ปรมตฺถกฺขนฺธ ฉันทาติ อนุสนฺธิวจนปถ ฉันทาติ ฯ สเมหิ เจว ขุทฺทเก ปญฺหาเวยฺยากรเณ สมฺมาคตาย กิริยาย อลํ อธิการาย วุฏฺฐาสเมตุ ฯ อปเรหิปิ ขุทฺทเก ปญฺหาเวยฺยากรเณ สมฺมาคตาย กิริยาย ฉาย อธิการาย วุฏฺฐาสเมตุ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทาคติ คมนีย ฉนฺทาคติ โทสาคติ คมนีย โทสาคติ โมหาคติ คมนีย โมหาคติ ภยาคติ คมนีย ภยาคติ อกุสโล จ โหติ วิเนยฺโย ฯ สเมหิ เจว ขุทฺทเก ปญฺหาเวยฺยากรเณ สมฺมาคตาย กิริยาย ฉาย อธิการาย วุฏฺฐาสเมตุ ฯ ปญฺหาจาย อเปหิ สมฺมาคตาย กิริยาย อลํ อธิการาย วุฏฺฐาสเมตุ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทาคติ คมนีย ฉนฺทาคติ ฉ โทสาคติ คมนีย โทสาคติ ฉ โมหาคติ คมนีย โมหาคติ ฉ ภยาคติ คมนีย ภยาคติ กุสโล จ โหติ วิเนยฺโย ฯ สเมหิ เจว ขุทฺทเก ปญฺหาเวยฺยากรเณ สมฺมาคตาย กิริยาย อลํ อธิการาย วุฏฺฐาสเมตุ ฯ อปเรหิปิ ขุทฺทเก ปญฺหาเวยฺยากรเณ สมฺมาคตาย กิริยาย ฉาย อธิการาย วุฏฺฐาสเมตุ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทาคติ คมนีย ฉนฺทาคติ

ដ៏ធំទំទាន ១ ដ៏ធំបញ្ញត្តិ ១ ដ៏ធំបទខាងចុងនឹងបទខាងដើម ១ ដ៏ធំគន្ថនៃ
ពាក្យដែលដាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥
នេះឯង ទើបគួរអោយបំអធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរអោយបំអធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះ
សេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១
ជាអ្នកមិនឈ្វាសក្នុងវិន័យ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរអោយបំអធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរអោយបំអធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀង
ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀង
ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងវិន័យ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរអោយបំអធិករណ៍បាន ។ ម្នាល
ទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរអោយបំអធិករណ៍
ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១

នោសាកតឺ កច្ចតិ មោហាកតឺ កច្ចតិ កយាកតឺ កច្ចតិ បុក្កលករុ ហោតិ នោ សង្ឃករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ នាលំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ។ ឥតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆ ឆន្នាគតឺ កច្ចតិ ឆ នោសាកតឺ កច្ចតិ ឆ មោហាកតឺ កច្ចតិ ឆ កយាកតឺ កច្ចតិ សង្ឃករុ ហោតិ នោ បុក្កលករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ នាលំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ។ ឥតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្នាគតឺ កច្ចតិ នោសាកតឺ កច្ចតិ មោហាកតឺ កច្ចតិ កយាកតឺ កច្ចតិ អាមិសករុ ហោតិ នោ សន្ធម្មករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ នាលំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ។ ឥតមេហិ បញ្ចហិ ។

ឧបាលិបញ្ហកៈ ភិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិកណ៌បានក៏មាន មិនអាចក៏មាន

លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងបុគ្គល មិនធ្ងន់ក្នុងសង្ឃ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងសង្ឃ មិនធ្ងន់ក្នុងបុគ្គល ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀតមិនគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងអាមិសៈ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។

ន ពលាភតិ តច្ឆតិ ន នោសាភតិ តច្ឆតិ ន មោឃាភតិ តច្ឆតិ ន កយោភតិ តច្ឆតិ សទ្ធម្មករុ ហោតិ នោ អាមិសករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណាំ វូបសមេតុន្តិ ។

(๒๙๕) កតីហិ ឧបោ ភគ្គេ អាការេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតីតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អាការេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កម្មេន ឧទ្ទេសេន ភោហារេន[1] អនុសាវនេន សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហាការេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតីតិ ។

---

๑ ភោហារោតិ បាឋោ យុត្តតរោ មញ្ញេ ។

គឺភិក្ខុមិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តជ្រួនក្នុងព្រះសង្ឃម្ន មិនជ្រួនក្នុងអាមិសៈ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះឯង ទើបគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍ហ្មាន ។

(៤៩៥) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃបែកគ្នាដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ថា ម្នាលទុបាលិ សង្ឃបែកគ្នាដោយអាការ ៥ ។ អាការ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺដោយកម្ម (មានអបលោកនកម្មជាដើម) ១ ដោយទុទ្ទិស (មានទិដ្ឋាទុទ្ទិសជាដើម) ១ ដោយសំដែងភេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ១ ដោយអនុស្សាវនៈ គឺសូត្របញ្ញាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន[1] ១ ដោយប្រគល់ស្លាក[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃបែកគ្នាដោយអាការ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

---

១ អដ្ឋកថា ថាភិក្ខុអ្នកចំបែកសង្ឃសូត្របញ្ញាក់ដោយពាក្យថ្លែងដាក់ថាលោកទាំងឡាយចូរធឹងចុះ ខ្ញុំនេះជាអ្នកចេញចាកត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់មកបួស ពើយជាពហុស្សូតផង សូមលោកគ្រប់រូបទុកចិត្តចុះថា ខ្ញុំមិនមែនទាំឲ្យលោកគ្រប់រូបកាន់ខុសធម៌វិន័យទេ មួយទៀតខ្ញុំមិនមែនសំគាល់អរិចិនរកថាត្រូវដាក់ដួចជាដង្កូវឧប្បាសខៀវទេ ខ្ញុំមិនមែនជាមិនខ្លាចអបាយនោះទេ ។ បើតាមដីកាថា សូត្របញ្ញាក់ពាក្យខ្លួនដែលភិក្ខុដែលខ្លួនគួរចំបែក ។ ២ អដ្ឋកថា ថាលុះសូត្របញ្ញាក់យ៉ាងនេះហើយក៏ញ៉ាំងចិត្តភិក្ខុទាំងនោះឲ្យជឿសឹងមិនឲ្យងាកបែត្រឡប់ញែកបានហើយក៏ប្រគល់ស្លាកឲ្យទៅថា លោកទាំងឡាយចូរយកស្លាកនេះទៅចុះ ។ ឯអាការទាំង ៥ នេះត្រង់អាការទី ១ ទី ២ ជាសំខាន់ក្នុងការចំបែកសង្ឃនេះ ចំណែកឯអាការទី ៣ ទី ៤ ទី ៥ គ្រាន់តែជាបុព្វភាគទេ ។

(๒๙๖) សង្ឃភេទំ ភគវន្តំ ឧបាលិ ទ្វីហិ កម្មេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតិ កតមេហិ ទ្វីហិ សង្ឃភេទោ ច ហោតិ សង្ឃភេទកម្មញ្ច កតំ ហោតិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ ច ឋបិតោ ហោតិ សង្ឃភេទោ ចាតិ ។ បញ្ចង្គេ ឧបាលិ មយា អាគតំ កាយិកំ វាចសិកំ អាគតេ កាយិកវាចសិកំ ឋបេត្វា សុប្បញ្ញត្តេ ឧបាលិ មយា សិក្ខាបទេ អាគតំ កាយិកំ អាគតេ កាយិកវាចសិកំ ឋបេត្វា វាចសិកំ ឋបេត្វា ឧបាលិ សង្ឃភេទោ ហោតិ ច សង្ឃភេទកម្មញ្ច កតំ ហោតិ ។ បញ្ចង្គេ ឧបាលិ មយា អាកាសិកំ អាកាសិកេ ឋបេត្វា សុប្បញ្ញត្តេ ឧបាលិ មយា សិក្ខាបទេ អាកាសិកំ អាកាសិកេ ឋបេត្វា វាចសិកំ ឋបេត្វា ឧបាលិ សង្ឃភេទោ ហោតិ ច សង្ឃភេទកម្មញ្ច កតំ ហោតិ ។ បញ្ចង្គេ ឧបាលិ មយា កិក្ខំ កតេ កតេ ឋបេត្វា យាវទុតិយំ យាវតតិយំ យាវសមនុភាសនំ អត្តាសនំ អត្តោនកំ អត្តបរិស្សាវំ ឋបេត្វា សុប្បញ្ញត្តេ ឧបាលិ មយា សិក្ខាបទេ ឆន្ទាគតិំ កិក្ខំ កតេ ថេរានំ កិក្ខំ អាសនំ បដិពាហន្តេ ឋបេត្វា

ឧបាលិបញ្ចកៈ ការប្រេះធានៃសង្ឃនិងការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ

(๔๙๖) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គត្រាស់ថាការប្រេះធានៃសង្ឃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការប្រេះធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់បែកធ្លាយនៃសង្ឃតើដូចម្តេច ម្យ៉ាងទៀតការប្រេះធានៃសង្ឃផង ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃផងដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ តថាគតបានបញ្ញត្តអាគន្តុកវត្តនេះ ដល់ពួកភិក្ខុជាអាគន្តុកៈ ម្នាលឧបាលិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្ត ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុជាអាគន្តុកៈមិនបានប្រព្រឹត្តក្នុងអាគន្តុកវត្ត ម្នាលឧបាលិ យ៉ាងនេះហើយហៅថា ការប្រេះធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថា បែកធ្លាយនៃសង្ឃទេ ម្នាលឧបាលិ តថាគតបានបញ្ញត្តអាវាសិកវត្តនេះដល់អាវាសិកភិក្ខុ ម្នាលឧបាលិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ ពួកអាវាសិកភិក្ខុមិនប្រព្រឹត្តក្នុងអាវាសិកវត្តទេ ម្នាលឧបាលិ យ៉ាងនេះហើយហៅថា ការប្រេះធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថាបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ។ ម្នាលឧបាលិ តថាគតបានបញ្ញត្តកគ្គគ្គវត្តនេះក្នុងរោងកត្តដល់ពួកភិក្ខុ តាមលំដាប់ថាស់ខ្ចី តាមលំដាប់ពាក្រឹ ឬលំដាប់នៃវេរៈ តាមកិច្ចដ៏សមគួរ តាមអាសនៈខ្ពស់ តាមទឹកថ្នោង តាមចង្ក្រានថ្នោង ម្នាលឧបាលិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តដោយប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុប្តី ហាមឃាត់អាសនៈដល់ពួកភិក្ខុជាវេរៈក្នុងរោងកត្ត ម្នាលឧបាលិ យ៉ាងនេះហើយ

ខោ ទុចាលំ សង្ឃភដ្ឋេ ហោតំ ខោ ច សង្ឃគ្គេនោ ។
បញ្ញត្តេតំ ទុចាលំ មយា កិក្ខូនំ សេនាសនេ សេនា-
សនវត្ថុំ យាវុឡ្ហំ យាវត្ថុំ យាបដិរូបំ វា សុប្បញ្ញត្តេ
ខោ ទុចាលំ មយា សិក្ខាបទេ ឧភ កិក្ខូ ថេរកេ
កិក្ខូនំ សេនាសនំ បដិពាហន្តិ វាមប្ប ខោ ទុចាលំ
សង្ឃភដ្ឋេ ហោតំ ខោ ច សង្ឃគ្គេនោ ។ បញ្ញត្តេតំ
ទុចាលំ មយា កិក្ខូនំ អាឡោសីមាយ ឋកំ ទុខោសថ
ឋកំ បវារណា ឋកំ សង្ឃកម្មំ ឋកំ ភម្មាភម្មំ វា
សុប្បញ្ញត្តេ ខោ ទុចាលំ មយា សិក្ខាបទេ តត្តេវ
អាឡោសីមាយ អាវេណិកាវំ ភេរិត្វា តណំ ពន្ធិត្វា
អាវេណិ(๑) ទុខោសថំ ភេរេន្តិ អាវេណិ(๒) បវារណំ
ភេរេន្តិ អាវេណិ(๓) សង្ឃកម្មំ ភេរេន្តិ អាវេណិ(๔)
ភម្មាភម្មានំ ភេរេន្តិ វាមប្ប ខោ ទុចាលំ សង្ឃភដ្ឋេ
ថេវ ហោតំ សង្ឃគ្គេនោ ថាតំ ។

អធិករណវូបសមវត្តេ ទសមេ ។

๑–๒–๓–๔ ម. អាវេណំ ។

ឈ្មោះថាការប្រែធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថា បែកធ្លាយនៃសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុជ្ជសិ តថាគតបានបញ្ញត្តសេនាសនវត្តនេះ ក្នុងសេនាសនៈដល់កិក្ខុតាមលំដាប់ថាស់ខ្ពី តាមលំដាប់ពត្រី តាមកិច្ចដ៏សមគួរ ម្នាលទុជ្ជសិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគត បានបញ្ញត្តដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ ហើយពួកកិក្ខុថ្មីក៏ហាមឃាត់សេនាសនៈដល់ពួកកិក្ខុដាវែរៈ ម្នាលទុជ្ជសិ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ការប្រែធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថាបែកធ្លាយនៃសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុជ្ជសិ តថាគតបានបញ្ញត្តទុជ្ជោសថដាមួយគ្នា បវារណាដាមួយគ្នា សង្ឃកម្មដាមួយគ្នា កម្មត្ថូបកម្មធំដាមួយគ្នានេះខាងក្នុងសីមាដល់កិក្ខុទាំងឡាយហើយ ម្នាលទុជ្ជសិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តដោយប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ កិក្ខុទាំងឡាយក៏ធ្វើសេចក្តីកំណត់ផ្សេងគ្នា ចងគ្នាជាពួក ធ្វើទុជ្ជោសថផ្សេងគ្នា ធ្វើបវារណាផ្សេងគ្នា ធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ធ្វើកម្មត្ថូបកម្មធំផ្សេងគ្នា ខាងក្នុងសីមាទោះ ម្នាលទុជ្ជសិ យ៉ាងនេះហើយឈ្មោះថា ការប្រែធានៃសង្ឃផង ឈ្មោះថាការបែកធ្លាយនៃសង្ឃផង ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๙๗) អាបត្តិ អធិករណំ
ឆន្ទា អប្បស្សុតេន ច
វត្ថុញ្ច អកុសលោ ច
បុគ្គលោ អាមិសេន ច
កិច្ចតំ សង្ឃភេទំ ច
សង្ឃភេទោ តថេវ ចាតិ ។

(๒๙๘) កតិហិ នុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាចរិយោ កោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាចរិយោ កោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិចាយ ទិដ្ឋិំ ភេទ្ទេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ឧទ្ទានគាថា ទំាងភិក្ខុបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ

ទុទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃអធិករណវូបសមវគ្គនោះដូច្នេះ

(๒๙๗) និយាយអំពីអាបត្តិ ๑ អធិករណ៍ ๑ ការសំអៀនដោយស្រទ្ធាញ់ ๑ កិក្ខុបេះដើមតិច ๑ វគ្គ ๑ កិក្ខុមិនឈ្មោស ๑ មានចិត្តជួនក្នុងបុគ្គល ๑ ជួនកំ្នងអាមិសៈ ๑ សង្ឃបែកគ្នា ๑ ការប្រែធាងនៃសង្ឃ ๑ ការបែកជ្រុយនៃសង្ឃ ๑ ។

(๒๙๘) ព្រះឧបាលីក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជួនលែងបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទង្វើហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែង

អាចារិយោ ឧទ្ទិសតិ ឧទ្ទិសាបេតិ កម្មវាចំ អនុសាវេតិ ។ អបរេបិ ទ្វេ ថេរា បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ សមត្ថោ ភិក្ខុ សង្ឃំ ញាបេតិ អាចារិយោ ឧទ្ទិសតិ ឧទ្ទិសាបេតិ កម្មវាចំ អនុសាវេតិ ។ តតោ បច្ឆា បញ្ហំ ។ ឯកមន្តំ ភិក្ខុ អជ្ឈោត្ថរតិ អជ្ឈោត្ថរាបេតិ ធម្មំ អជ្ឈោត្ថរតិ អជ្ឈោត្ថរាបេតិ វិនយំ វិនិច្ឆយតិ វិនិច្ឆាបេតិ វិនយំ វិនិច្ឆយតិ វិនិច្ឆាបេតិ ឱកាសំ កត្វា ទុច្ចោទេតិ ។ ឯវមេវំ ខោ ទ្វេ ថេរា បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ សមត្ថោ ភិក្ខុ សង្ឃំ ញាបេតិ អាចារិយោ ឧទ្ទិសតិ ឧទ្ទិសាបេតិ កម្មវាចំ អនុសាវេតិ ។ អបរេបិ ទ្វេ ថេរា បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ សមត្ថោ ភិក្ខុ សង្ឃំ ញាបេតិ អាចារិយោ ឧទ្ទិសតិ ឧទ្ទិសាបេតិ កម្មវាចំ អនុសាវេតិ ។ តតោ បច្ឆា បញ្ហំ ។ ឯកមន្តំ ភិក្ខុ អជ្ឈោត្ថរតិ អជ្ឈោត្ថរាបេតិ ធម្មំ អជ្ឈោត្ថរតិ អជ្ឈោត្ថរាបេតិ វិនយំ វិនិច្ឆយតិ វិនិច្ឆាបេតិ វិនយំ វិនិច្ឆយតិ វិនិច្ឆាបេតិ ឱកាសំ កត្វា ទុច្ចោទេតិ ។ ឯវមេវំ ខោ ទ្វេ ថេរា បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ សមត្ថោ ភិក្ខុ សង្ឃំ

ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប កែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប កែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទិដ្ឋិហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថា ជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប កែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប កែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុកុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទិដ្ឋិហើយសំដែង (កេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង) ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ អបរេហិបិ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហាន្តរិហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ តត្តមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុទ្ទាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ឋិដ្ឋំ អនុស្សាវនេន ។ ឥមេហិ ខោ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហន្តរិហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ អបរេហិបិ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហន្តរិហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ តត្តមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុទ្ទាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ឋិដ្ឋំ សលាកគ្គាហេន ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ កថាអ្នកបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក

ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនៅធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បំពេញនូវទិដ្ឋិហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បំពេញនូវទិដ្ឋិប្រកាន់ស្មោក ១ ។

ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាចារិយកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាចារិយកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ខន្តិំ កម្មេន ។ បេ ។ វិនិជាយ ខន្តិំ ឧទ្ទេសេន ។ វិនិជាយ ខន្តិំ បរិបុច្ឆាយ ។ វិនិជាយ ខន្តិំ អនុស្សវនេន ។ វិនិជាយ ខន្តិំ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាចារិយកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាចារិយកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ

ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។បេ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយ សំដែងគេចវៃ្ត ១៨ យ៉ាង ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយ សូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយប្រគល់ស្លាក ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ

អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ រុចិំ កម្មេន ។ បេ ។ វិនិជាយ រុចិំ ឧទ្ទេសេន ។ វិនិជាយ រុចិំ ភេហារឆ្ឌោ ។ វិនិជាយ រុចិំ អនុស្សាវនេន ។ វិនិជាយ រុចិំ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាចាយិ៌កោ នេរយិ៌កោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាចាយិ៌កោ នេរយិ៌កោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ សញ្ញំ កម្មេន ។ បេ ។ វិនិជាយ សញ្ញំ ឧទ្ទេសេន ។ វិនិជាយ សញ្ញំ ភេហារឆ្ឌោ ។ វិនិជាយ សញ្ញំ អនុស្សាវនេន ។ វិនិជាយ

ឧបាលិបញ្ចកៈ កថាក្នុងអ្នកបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ក្នុងនរក

សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។ បេ ។ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ។ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយប្រគល់ស្លាក ។ ម្នាលឧបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជិនលែងបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជិនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧបាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនជាវិន័យ ១ បំពេញសញ្ញាហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។ បេ ។ បំពេញសញ្ញាហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ បំពេញសញ្ញាហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ។ បំពេញសញ្ញាហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ បំពេញសញ្ញា

สญฺญี สตฺตกฺกาโยน ฯ ส๎เมหิ โต ขุทฺทเก ปญฺจ-
หาเนหิ สมฺปยุตฺตเตน สงฺขารกฺขนฺเธน อาจริเยน
เนรยิเกน กปฺปฏฺเฐน อเตกิจฺโฉเตน ฯ

สงฺขารกฺขนฺธ(๑) ฉกทฺวยเมว ฯ

ตสฺสุทฺธาโน

(๒๙๙) วิตกฺกาย ตถา ผสฺเสน
ขนฺธาเสน ภวาเยน จ
อนุสยาวเรน สตฺตเกน
ปญฺเจเต ตถาวิธา ฯ
ฉฏฺฐ รูปี จ สญฺญา จ
ตถา เจ ปญฺจ ชาตโย ฯ

(๓๐๐) กตีหิ ขุ โข ภนฺเต อเหตุเกหิ สมฺปยุตฺ-
เตน สงฺขารกฺขนฺเธน น อาจริเยน น เนรยิเกน
น กปฺปฏฺเฐน น อเตกิจฺโฉเตน ฯ ปญฺจหุตฺตเรหิ อเหตุเกหิ
สมฺปยุตฺเตน สงฺขารกฺขนฺเธน น อาจริเยน น

---

๑ ฉ. ม. สงฺขารกฺขนฺธกฺกโม ฉฏฺฐเมว ฯ

ហើយប្រគល់ស្ងាក ។ ម្នាលទុជ្ជលៈ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជួនលែងបាន ។

ចប់ សង្ឃភេទវត្ថុ ជាគំរប់១១ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃសង្ឃភេទវត្ថុនោះ ដូច្នេះ

(៦៩៩) និយាយអំពីបិទបាំងទង្ហិដ្ឋហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ សំដែងឋាតិមោក្ខ ១ សំដែងភេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ១ សូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ១ ប្រគល់ស្ងាក ១ អាការ:ពាំង ៥ នេះអាស្រ័យនូវទង្ហិដ្ឋ ។ សេចក្តីពេញចិត្ត ១ សេចក្តីគាប់ចិត្ត ១ សញ្ញា ១ ធម៌ពាំង ៣ យ៉ាងនោះមានន័យ ៥ប្រការដូចគ្នាដែរ ។

(៣០០) ព្រះទុជ្ជលៈ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្ជួនបាន ។ ម្នាលទុជ្ជលៈ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ មិន

นេรยิโกติ ๑ ติรจฺฉานโยนิโกติ ๑ ปេตฺติวิสยิโกติ ๑ ติรตเนติ ๑ ปญฺหาติ ๑ ฯ ๔ฉฏฺฐาสิ ภิกฺขู อฉฑฺเฑสุ ฉฬาภิชาติโย ฉฑฺเฑสุ อฉฬาภิชาติโย ฉฑฺเฑสุ อาวิญฺญตฺตึ วิญฺญาเปสุ ฉฑฺเฑสุ วิญฺญตฺตึ อาวิญฺญาเปสุ ฉฑฺเฑสุ อาวิญฺชนาย ชิวฺหึ นิมฺมเนสุ ๆ ๔เตหิ ปิ ขោ ๒ฉฏฺฐาสิ បញฺหាវេยฺยากรณានិ สมฏฺฐเปสุ สงฺฆภេទ-กถา ๑ อาชาเนยฺยกถา ๑ นេรยิกกถา ๑ ติรจฺฉานโยนิกา ๑ ปេตฺติวิสยิกา ๑ อเตกิจฺฉา ๑ ฯ อถ วេหิปิ ๒ฉฏฺฐาสิ បញฺหាវេยฺยากรณានិ สมฏฺฐเปสุ สงฺฆภេទกถา ๑ อาชาเนยฺยกถา ๑ นេรยิกกถา ๑ ติรจฺฉานโยนิกา ๑ ปេตฺติวิสยิกา ๑ อเตกิจฺฉา ๑ ฯ ๔ฉฏฺฐาสิ ภิกฺขู อฉฑฺเฑสุ ฉฬาภิชาติโย ฉฑฺเฑสุ อฉฬาภิชาติโย ฉฑฺเฑสุ อาวิญฺญตฺตึ วิญฺญาเปสุ ฉฑฺเฑสุ วิญฺญตฺตึ อาวิญฺญาเปสุ ฉฑฺเฑสุ อาวิญฺชนาย ชิวฺหึ ๒นิมฺมเนสุ ๆ ๔เตหิ ปิ ขោ ๒ฉฏฺฐาสิ បញฺหាវេยฺยากรณានិ สมฏฺฐเปสุ สงฺฆภេទกถา ๑ อาชาเนยฺยกถา ๑ นេรยิกกถา ๑ ติรจฺฉานโยนิกา ๑ ปេตฺติวิสยิกา ๑ อเต-กิจฺฉา ๑ ฯ อถ วេหิปิ ๒ฉฏฺฐาสิ បញฺหាវេยฺยากรณានិ สมฏฺฐ-

ฉฉาสปัญหา: ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่ตกนรกในอัตภาพนั้น

กัณฑ์ว่าด้วยเรื่องภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ไม่กัณฑ์ว่าด้วยเรื่องตกนรก ไม่ตั้งอยู่ตลอดกัปป์ ย่อมเข้าถึงนรกชั่วกัปป์ ๑ ฯ ดูก่อนพระโคดม ก็ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ เป็นไฉน ๆ ดูก่อนพระโคดม ภิกษุในศาสนานี้ ย่อมแสดงธรรมที่มิใช่ธรรม ๑ ย่อมแสดงธรรมที่มิใช่ธรรม ๑ ย่อมแสดงวินัยที่มิใช่วินัย ๑ ย่อมแสดงวินัยที่มิใช่วินัย ๑ ย่อมแสดงวินัยที่มิใช่วินัย

តតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវយិកោ ន កម្មដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិដ្ឋាយ និដ្ឋឹ ភិមារដ្ឋោ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវយិកោ ន កម្មដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវ-យិកោ ន កម្មដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិដ្ឋាយ និដ្ឋឹ អនុស្សាវនេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវយិកោ

មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិត
នៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១
សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ
១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនជាវិន័យ ១ មិនបានធ្វើឱកាសដ្ឋ ហើយសំដែង
កេរកវត្ត ១៨ យ៉ាង ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកប
ដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅ
កើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ ម្នាលទុបាលិ
កិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនកំណត់ជាទៅ
កើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប
នៅកែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាស-
នានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែន
ជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថា
មិនមែនវិន័យ ១ មិនបានធ្វើឱកាសដ្ឋហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់
របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃប្រកបដោយអង្គ ៥
នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក

ន តិរច្ឆានគតោ ន អតេតិកិច្ចោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ច-
ហាកេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចរិយកោ
ន នេរយិកោ ន តិរច្ឆានគតោ ន អតេតិកិច្ចោ ។ តតមេហិ
បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ
អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិន-
យោតិ ទីបេតិ អវិនិតំ ។ បេ ។ ឥដ្ឋិ សលាកគ្គាហេន ។
ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហាកេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃ-
ភេទកោ ន អាចរិយកោ ន នេរយិកោ ន តិរច្ឆានគតោ ន
អតេតិកិច្ចោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហាកេហិ សមន្នា-
គតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចរិយកោ ន នេរយិកោ
ន តិរច្ឆានគតោ ន អតេតិកិច្ចោ ។ តតមេហិ បញ្ចហិ ។
ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ
ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ
ទីបេតិ អវិនិតាយ ឧដ្ឋិ តកម្មេន ។ បេ ។ អវិនិតាយ
ឧដ្ឋិ ឧទ្ទេសេន ។ អវិនិតាយ ឧដ្ឋិ ភោគរាគ្គេ ។

มิได้ปิดเรือนอย่างมั่นคงแล้วจึงเข้าไป ๆ ดูก่อนราชกุมาร ภิกษุนี้ชื่อว่าผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างนี้แล ย่อมเกิดในอบาย ย่อมเกิดในนรก ย่อมเสวยทุกข์ในนรกตลอดกัปหนึ่ง ๆ ดูก่อนราชกุมาร องค์ ๕ เป็นไฉน ๆ ดูก่อนราชกุมาร ภิกษุในศาสนานี้ ๑ ตั้งอยู่ในอธรรมว่าเป็นธรรม ๑ ตั้งอยู่ในธรรมว่าไม่เป็นธรรม ๑ ตั้งอยู่ในอวินัยว่าเป็นวินัย ๑ ตั้งอยู่ในวินัยว่าไม่เป็นวินัย ๑ ไม่ปิดเรือนอย่างมั่นคงแล้วจึงเข้าไป ๑ ๆ ดูก่อนราชกุมาร ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ย่อมเกิดในอบาย ย่อมเกิดในนรก ย่อมเสวยทุกข์ในนรกตลอดกัปหนึ่ง ๆ ดูก่อนราชกุมาร ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างนี้แล ย่อมเกิดในอบาย ย่อมเกิดในนรก ย่อมเสวยทุกข์ในนรกตลอดกัปหนึ่ง ๆ องค์ ๕ เป็นไฉน ๆ ดูก่อนราชกุมาร ภิกษุในศาสนานี้ ตั้งอยู่ในอธรรมว่าเป็นธรรม ๑ ตั้งอยู่ในธรรมว่าไม่เป็นธรรม ๑ ตั้งอยู่ในอวินัยว่าเป็นวินัย ๑ ตั้งอยู่ในวินัยว่าไม่เป็นวินัย ๑ ไม่ปิดเรือนอย่างมั่นคงแล้วจึงเข้าไป ๑ ๆ ดูก่อนราชกุมาร ภิกษุนี้ชื่อว่าผู้ทำลายสงฆ์ ประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างน

អវិនិជាយ ទុដ្ឋុំ អនុសុទ្ធាវនេន ។ អវិនិជាយ ទុដ្ឋុំ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ទោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាបាយិកោ ន នេរ-យិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាបាយិកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេ-កិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិជាយ ទុដ្ឋុំ កម្មេន ។ បេ ។ អវិនិជាយ ទុដ្ឋុំ ឧទ្ទេសេន ។ អវិនិ-ជាយ ទុដ្ឋុំ បរិវាហារេ ។ អវិនិជាយ ទុដ្ឋុំ អនុសុទ្ធាវនេន ។ អវិនិជាយ ទុដ្ឋុំ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ទោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាបា-យិកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។

មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសូត្របញ្ឆោតអំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយប្រគល់ស្ងាត ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈ មិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។បេ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសូត្របញ្ឆោតអំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយប្រគល់ស្ងាត ។ ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន

អបរេហិ ឧភាលិ បញ្ហេហិ សមង្គាភគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ហេហិ ។ ឥធុភាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិជាយ សញ្ញំ កម្មេន ។ បេ ។ អវិនិជាយ សញ្ញំ ឧទ្ទេសេន ។ អវិនិជាយ សញ្ញំ ភោហារេន ។ អវិនិជាយ សញ្ញំ អនុសាវនេន ។ អវិនិជាយ សញ្ញំ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧភាលិ បញ្ហេហិ សមង្គាភគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោតិ ។

ទុតិយសង្ឃភេទវត្ថុ[1] ឆ្វាទសមេ ។

តស្សុទ្ទានំ

(៧០១) អវិនិជាយ និដ្ឋឺ កម្មេន
ឧទ្ទេសេន ភោហារេន ច

---

๑ ខ. ម. ទុតិយសង្ឃភេទកវត្ថុ និដ្ឋឺតៃ ។

ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ๕ ដ៏ទៃទៀត មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្ជូនបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ๑ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ๑ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ๑ សំដែងនូវវិន័យ ថាមិនមែនវិន័យ ๑ មិនបិទបាំងសញ្ញាហើយ ធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ๑ ។ បេ ។ មិនបិទបាំងសញ្ញាហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ មិនបិទបាំងសញ្ញាហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ๑๘ យ៉ាង ។ មិនបិទបាំងសញ្ញាហើយសូត្របញ្ឆាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ មិនបិទបាំងសញ្ញាហើយប្រគល់ស្លាក ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្ជូនបាន ។

ចប់ ទុតិយសង្ឃភេទវគ្គ ជាគំរប់ ๑๒ ។

ទុទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃសង្ឃភេទវគ្គនោះដូចម្តេចខ្លះ

[๓๐๑] និយាយអំពីមិនបិទបាំងទង្គិហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ๑ សំដែងបាតិមោក្ខ ๑ សំដែងកេទកវត្ថុ ๑๘ យ៉ាង ๑

อนุสฺสวาเนน สลาเกน
ปฺหาเตน ทิฏฺฐิสมฺปตฺติ ฯ
ทฺวีหิ วุทฺธิ จ สญฺญาจ[๑]
ตโยหิ เตน ปญฺญา ฉยาติ ฯ
เหฏฺฐิเม กณฺหาภิชฺฌาทิ
สมาทิสติ วิธิ ยถา
ตเถว สุกฺกาภิชฺฌาทิ
สมาทิสติ ชานนาติ ฯ

(๓๐๒) กตีหิ นุ โข กณฺเห อาโลหิเต สมฺปฺปยุตฺตา อาสวา กณฺหา ยถาภตา กณฺหาภิชฺฌาทิ ฯเปฯ นิรยาติ ฯ ปญฺหมฺปุจฺฉาสิ อาโลหิเต สมฺปฺปยุตฺตา อาสวา กณฺหา ยถาภตา กณฺหาภิชฺฌาทิ ฯเปฯ นิรยาติ ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉฺฉาตตี กฺขตฺตา โสฬสาตตี กฺขตฺตา โมหาตตี กฺขตฺตา กยาตตี กฺขตฺตา สงฺกิเลสิกา ปุคฺคลิกาปรโลกเน ปรกฺกมฺมาติ ฯ เอเมหิ โข ขฺวาสฺส ปญฺหาโลหิเต สมฺปฺปยุตฺตา อาสวา กณฺหา ยถาภตา

---

๑ ม. ทฺวีหิ วุทฺธิ จ สญฺญาจ ฯ

សូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ១ ប្រគល់ស្លាក ១ អាការៈ ៤ នេះអាស្រ័យនូវទិដ្ឋិ ។ សេចក្តីពេញចិត្ត ១ សេចក្តីគាប់ចិត្ត ១ សញ្ញា ១ ធម៌ ៣ យ៉ាងនោះមានន័យ ៤ ប្រការដូចគ្នាដែរ ។ វិធី ២០ គត់ ក្នុងចំណោមខាងអាក្រក់ មានក្នុងខាងក្រោម (ខាងដើម) យ៉ាងណា អ្នកចាំងឡាយ ចូរដឹងនូវវិធី ២០ គត់ ក្នុងចំណោមខាងល្អ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣០២) ព្រះទុប្បលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អាវសិកកិត្តុ គឺកិត្តុដែលនៅក្នុងអាវាសប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុប្បលិ អាវសិកកិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ អង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។ គឺកិត្តុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ប្រើប្រាស់នូវវត្តជារបស់សង្ឃដោយការប្រើប្រាស់ដូចជារបស់បុគ្គល ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ អាវសិកកិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះឯង រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅ

นิกฺกิเลฺสา ฯเปฯ นิรเย ฯ ปญฺหพฺยากรณาทีสุ อเนฺตวาสิโก สมนฺตโต อาคจฺฉตีติ อาคนฺตุกา ตกฺกยนฺตีติ ตกฺกิโน นิกฺกิเลฺสา ฯเปฯ สคฺเค ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ น ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ น โทสาคตึ คจฺฉติ น โมหาคตึ คจฺฉติ น ภยาคตึ คจฺฉติ สงฺฆิกานิ น ปุคฺคลิกภริกาเรน ปริภุญฺชติ ฯ อิเมหิ โข อุทายิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต อาคนฺตุกา ตกฺกี ยนฺตีติ นิกฺกิเลฺสา ฯเปฯ สคฺเคติ ฯ

(๓๐๓) ตตฺถ กตเม โข เต อคติคมนา วินย-ปญฺญตฺตีติ ฯ ปญฺจเม อุทายิ อคติคมนา วินย-ปญฺญตฺติ ฯ กตเม ปญฺจ ฯ อิธุทายิ ภิกฺขุ อคมฺมงฺคนฺตพฺพฏฺฐานเมตฺตมฺปิ อคมฺมงฺคนฺตพฺพฏฺฐานเมตฺตมฺปิ อวินยนิยานิกเมตฺตมฺปิ วินยนิยานิกเมตฺตมฺปิ อวินยนิยานิกเมตฺตมฺปิ อปฺปญฺญตฺตเมตฺตมฺปิ ปญฺญาเปตพฺพเมตฺตมฺปิ ปญฺญตฺตมฺปิ สมุจฺฉินฺทติ ฯ อิเมหิ โข อุทายิ ปญฺจหิ อคติคมนา วินยปญฺญตฺติ ฯ ปญฺจเม อุทายิ ฉนฺทา วินยปญฺญตฺติ ฯ

ตำหนัก ฯ พ. ดูก่อนอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ประกอบด้วยองค์ ๕ ประการ ย่อมเกิดความสงฆ์แตกกัน ฯ องค์ ๕ อย่างไรเล่า คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ไม่ควรเพราะเหตุแห่งความรัก ๑ ไม่ควรเพราะเหตุแห่งความชัง ๑ ไม่ควรเพราะเหตุแห่งความหลง ๑ ไม่ควรเพราะเหตุแห่งความกลัว ๑ ไม่ควรเพราะเหตุแห่งความโกรธ ๑ ไม่ประพฤติตามวัตรของสงฆ์ ด้วยการประพฤติตามวัตรของบุคคล ๑ ฯ พ. ดูก่อนอุบาลี ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ย่อมเกิดความสงฆ์แตกกัน ฯ

(๓๐๓) พระอุบาลีทูลถามว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ การชำระวินัยมิให้ประกอบด้วยธรรมมีประมาณเท่าไร ฯ พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดูก่อนอุบาลี การชำระวินัยมิให้ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างนี้ ฯ ๕ อย่างไรเล่า ฯ พ. ดูก่อนอุบาลี ภิกษุในพระศาสนานี้ ย่อมกล่าว[1]ว่า สิ่งมิใช่ธรรมเป็นธรรม ๑ ย่อมกล่าวว่าธรรมมิใช่ธรรม ๑ ย่อมกล่าวว่าสิ่งมิใช่วินัยเป็นวินัย ๑ ย่อมกล่าวว่าวินัยมิใช่วินัย ๑ ย่อมกล่าวว่าบทพระสูตรที่ตถาคตมิได้ตรัสไว้ ประกอบด้วยบทและพยัญชนะ ที่ตถาคตตรัสไว้แล้ว ๑ ฯ พ. ดูก่อนอุบาลี การชำระวินัยมิให้ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างนี้แล ฯ พ. ดูก่อนอุบาลี การชำระวินัยที่ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างนี้ ฯ

---

๑ อรรถกถาว่า กำหนด สำแดง อธิบาย ฯ

กตเมเ ปญฺ ฯ ๔ฉุตาลิ ภิกฺขุ อธมฺโ อธมฺโตติ ปริณาเมติ ธมฺโ ธมฺโตติ ปริณาเมติ อวินยโ อวินยโตติ ปริณาเมติ วินยโ วินยโตติ ปริณาเมติ อปฺญตฺตึ ว ปญฺาเปติ ปญฺตฺตึ ว สมุจฺเฉทโตติ ฯ ๔เมเ โข ฉุตาลิ ปญฺ ธมฺมิกา วินยปฺปกรณาติ ฯ

(๓๐๔) กตีหิ นุ โข ภนฺเต อาเทหิ สมฺปนฺนตาหิ ภิกฺขุ ปริสุทฺธสีโล โหติ ปริสุทฺธปาติโมกฺโข ปญฺ-หุตาลิ อาเทหิ สมฺปนฺนตาหิ ภิกฺขุ ปริสุทฺธสีโล โหติ ปริสุทฺธปาติโมกฺโข ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉนฺนาตีตา กปฺปติ โทสาตีตา กปฺปติ โมหาตีตา กปฺปติ ภยาตีตา กปฺปติ ขุทฺทานุขุทฺทเก ว สิกฺขาปเท ฯ ๔เมหิ โข ฉุตาลิ ปญฺหาเทหิ สมฺปนฺนตาหิ ภิกฺขุ ปริสุทฺธสีโล โหติ ปริสุทฺธปาติโมกฺโข

៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បង្អាននូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ បង្អាននូវធម៌ថាជាធម៌ ១ បង្អាននូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បង្អាននូវវិន័យថាជាវិន័យ ១ មិនបញ្ញត្តនូវសិក្ខាបទដែលតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត តាំងមិនដកសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តហើយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ការដោះស្រាយវិន័យដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៤) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលជាកត្តុទ្វេសក៍[1] (អ្នកសំដែងកត្តុ) ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលជាកត្តុទ្វេសក៍ប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ មិនដឹងនូវកត្តុដែលខ្លួនបានសំដែងហើយ តាំងមិនទាន់បានសំដែង[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលជាកត្តុទ្វេសក៍ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងធ្លាក់ចុះទៅក្នុងនរក ហាក់ដូច

---

១ ភិក្ខុអ្នកចាត់ភិក្ខុសង្ឃក្នុងការទទួលភត្ត (មេបញ្ជី) ។ ២ មិនដឹងនូវភត្តដែលខ្លួនគួរសំដែងនឹងមិនគួរសំដែង ។

យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភគ្គុទ្វេសកោ យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឯវំ សគ្គេ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឯ ឆន្នាគតិំ គច្ឆតិ ឯ នោសាគតិំ គច្ឆតិ ឯ មោហាគតិំ គច្ឆតិ ឯ ភយោ-គតិំ គច្ឆតិ ទុទ្ទិដ្ឋាទុទ្ទិដ្ឋំ ជានាតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភគ្គុទ្វេសកោ យ-ថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឯវំ សគ្គេតិ ។ កតីហិ ឆ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតោ សេនាសនប្បញ្ញាបកោ ។បេ។ ភណ្ឌាគារិកោ ចីវរប្បដិគ្គាហកោ ចីវរភាជកោ យាគុភាជកោ ផលភាជកោ ខជ្ជភាជកោ អប្បមត្ត-កវិស្សជ្ជកោ សាដិយគ្គាហាបកោ បត្តគ្គាហាបកោ អារាមដិកបេសកោ សាមណេរបេសកោ យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ ស-មន្នាគតោ សាមណេរបេសកោ យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឯ ឆន្នាគតិំ គច្ឆតិ នោសាគតិំ គច្ឆតិ មោហាគតិំ គច្ឆតិ ភយាគតិំ គច្ឆតិ

ដាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលជាភត្តុទ្វេសក់ប្រកប
ដោយអង្គ ៥ រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។
អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិន
លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀង
ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ដឹងនូវភត្តដែលខ្លួនបានសំដែងហើយ ទាំងមិនតាន់បាន
សំដែង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលជាភត្តុទ្វេសក់ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះ
ឯង រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។ ព្រះ
ឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុអ្នកត្រួសសេនា-
សនៈ ។ បេ ។ ភិក្ខុអ្នករក្សាឃ្លាំង ភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរ ភិក្ខុអ្នកចែកចីវរ ភិក្ខុ
អ្នកចែកបបរ ភិក្ខុអ្នកចែកផ្លែឈើ ភិក្ខុអ្នកចែកបង្អែម ភិក្ខុអ្នកលះបង់នូវ
របស់បន្តិចបន្តួច ភិក្ខុអ្នកប្រគល់សាដក ភិក្ខុអ្នកប្រគល់ចាត្រ ភិក្ខុអ្នកប្រើ
នូវអាចមិកជនគឺញោមវត្ត ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរ ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន
រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែង
ធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ អង្គ ៥ តើដូច
ម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តី
ស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ មិនដឹង

បេសិតាបេសិតំ ឯ ជាជាតំ ។ ឥមេហិ ទោ ខុជាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សាមណេរបេសកោ យ-ជាកតំ ឯក្ខិត្តោ ឃរំ ឯរយេ ។ បញ្ចហុជាលិ អង្គេហិ សមង្គាគតោ សាមណេរបេសកោ យជាកតំ ឯក្ខិត្តោ ឃរំ សត្តេ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឯ ឆង្គាគតិ កច្ចតិ ឯ ទោសាគតិ កច្ចតិ ឯ មោហាគតិ កច្ចតិ ឯ ភយាគតិ កច្ចតិ បេសិតាបេសិតំ ជាជាតំ ។ ឥមេហិ ទា ខុ-ជាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សាមណេរបេសកោ យជាកតំ ឯក្ខិត្តោ ឃរំ សត្តេតំ ។

អារាសំការត្តោ តេរសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๓๐๕) អារាសិភត្តាគរណា
ភត្តសេនាសនេន ច
កណ្ណចីវរត្តាហោ ច
ចីវរេសុ ច ភាជកោ

នូវសាមណេរដែលខ្លួនបានប្រើតាំងមិនទាន់បានប្រើ[1] ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ដឹងនូវសាមណេរដែលខ្លួនបានប្រើតាំងមិនទាន់បានប្រើ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។

ចប់ អាវាសិកវគ្គ ជាតំរប់ ១៣ ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃអាវាសិកវគ្គនោះដូចខ្នេះ

(៣០៩) និយាយអំពីអាវាសិកភិក្ខុ ១ ការដោះស្រាយវិន័យ ១ ភិក្ខុជាគណូបសម្ប័ ១ ភិក្ខុអ្នកគ្រាលសេនាសនៈ ១ ភិក្ខុអ្នករក្សាឃ្លាំង ១ ភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរ ១ ភិក្ខុអ្នកចែកចីវរ ១ ចែក

---

១ មិនធ្វើងនូវសាមណេរដែលគួរប្រើនឹងមិនគួរប្រើ ។

ยาวกุ ฉลงฺ ๑ฉกญฺ
อปฺปสาทิยตฺถาหาโร
ปตฺถาภิกา เวร[๑]
สามณาเวน เวสาลิยา

[๓๐๖] กตเม ทุ โข อนฺเต อาธิมสา กปิ-ธนฺตาเรติ ฯ ปญฺเม ขุทาลิ อาธิมสา กปิธนฺตาเร ฯ กตเม ปญฺ ฯ อาภมฺพนฺธาเก อสมาหาเธนฺตาเก ตณาเภาเธนฺ ยาวเธนฺตฺตีเร โย ต ตตฺ ตีเรปฺปาเธา เสา เธสเ ภวิสฺสติ ฯ สเมเ โข ขุทาลิ ปญฺ อาธิมสา กปิธนฺตาเรติ ฯ

[๓๐๗] กตเม ทุ โข อนฺเต อาธีมภา มุฏฺฐสฺสติสฺส อสมฺปชานสฺส ธิฺ ภิกฺขุมเตติ[๒] ฯ ปญฺเม ขุทาลิ อาธีมภา มุฏฺฐสฺสติสฺส อสมฺปชานสฺส ธิฺ ภิกฺขุ-มเตา ฯ กตเม ปญฺ ฯ ทุกฺขฺ สุปติ ทุกฺขฺ ปติพุชฺฌติ ปาปกฺ สุปินฺ ปสฺสติ เธวตา น รกฺขนฺติ อสุจิ มุจฺจติ ฯ สเมเ โข ขุทาลิ ปญฺ อาธีมภา

๑ ม. ปญฺเ อาภมิกา เวร ฯ ๒ ฉ. ม. ฉกฺขุมยเตติ ฯ

បហរ ๑ ចែកផ្លែឈើ ๑ ចែកបង្អែម ๑ កិក្ខុអ្នកលះបង់នូវវត្ថុបន្តិច បន្តួច ๑ កិក្ខុអ្នកប្រគល់សាដក ๑ កិក្ខុអ្នកប្រគល់បាត្រ ๑ កិក្ខុអ្នកប្រើអារាមិកជន ๑ កិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរ ๑ ។

(๓๐๖) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អានិសង្សក្នុងការក្រាលកម្ចីនមានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ អានិសង្សក្នុងការក្រាលកម្ចីនមាន ៥ ។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺការគ្រាច់ថៅដោយមិនចាប់លាកិក្ខុផងគ្នា[1] ๑ ការគ្រាច់ថៅដោយមិនចាប់យកត្រៃចីវរឲ្យគ្រប់ចាំង ៣ ថៅកំបាន ๑ ឆាន់គណភោជនបាន ๑ ប្រើប្រាស់អតិរេកចីវរបាន តាមសេចក្តីត្រូវការ ๑ ចីវរលាភ ដែលកើតឡើងក្នុងទីអារាមនោះនឹងបានដល់កិក្ខុចាំងនោះ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ អានិសង្សក្នុងការក្រាលកម្ចីនមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๓๐๗) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទោសរបស់កិក្ខុអ្នកភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ដេកលក់ មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ទោសរបស់កិក្ខុអ្នកភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ដេកលក់នេះ មាន ៥ ។ ទោស ៥ យ៉ាង ដូចម្តេច ។ គឺដេកលក់ជាទុក្ខ ๑ ភ្ញាក់ឡើងក៏ជាទុក្ខ ๑ យល់សប្តិឃើញមិនល្អ ๑ ទេវតាមិនរក្សា ๑ អសុចិឃ្លាតចេញ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ទោសរបស់កិក្ខុ

---

๑ ចំពោះតែចារិត្តសិក្ខាបទប៉ុណ្ណោះ ។

ปุชฺชสมฺภวสฺส อสมฺพุชฺฌสฺส ฉินฺทิ ภิกฺขเวติ[๑] ฯ ปญฺโหมฺหิ ภควาติ อายสฺมา อุปฺปลวณฺณา ภิกฺขุนี สมฺพุชฺฌสฺส ฉินฺทิ ภิกฺขเวติ[๒] ฯ กตเมหิ ปญฺหา ฯ สุขํ สุปติ สุขํ ปฏิพุชฺฌติ น ปาปกํ สุปินํ ปสฺสติ เขมาย รกฺขนฺติ อสุจิ น ชิคุจฺฉติ ฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺหา อายสฺมา อุปฺปลวณฺณา ภิกฺขุนี สมฺพุชฺฌสฺส ฉินฺทิ ภิกฺขเวติ[๓] ฯ

(๓๐๘) กตเม ทุเว กณฺหา อายุยาติ[๔] ฯ ปญฺโหมฺหิ ภควาติ อายุยา ฯ กตเมหิ ปญฺหา ฯ อนฺตรายกรา ปริยาปนฺนา อายุยา วณฺโณ กโต อายุยา ปีตมสิโต อายุยา อสมฺปนฺนาหารตฺตา อายุยา สุขตฺตา อายุยา ฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺหา อายุยา ฯ อปเรหิ ภควา ปญฺหา อายุยา ฯ กตเมหิ ปญฺหา ฯ ยาวกุปฺปาย อายุยา

๑-๒-๓ ฉ. ม. ฉกฺกมฺยาติ ฯ ๔ อายุยาติปิ ปาโฐ ฯ ฉฏฺ สงฺคีติ ฯ

អ្នកក្តៅស្មោរតី មិនដឹងខ្លួន ដេកលក់ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សរបស់ភិក្ខុអ្នកមានសតិតាំងខ្ជាប់ ដឹងខ្លួន ដេកលក មាន ៥ យ៉ាង ។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺដេកលក់ជាសុខ ១ ក្រោកឡើងក៏ជាសុខ ១ មិនយល់សប្តិឃើញអាក្រក់ ១ ទេវតារក្សា ១ អសុចិមិនឃ្មាតចេញ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សរបស់ភិក្ខុអ្នកមានសតិតាំងខ្ជាប់ ដឹងខ្លួន ដេកលក់ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៨) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនគួរសំពះមានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនគួរសំពះមាន ៥ ពួក ។ បុគ្គល ៥ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុកំពុងចូលទៅកាន់ចន្លោះផ្លូវមិនគួរភិក្ខុសំពះ ១ កំពុងដើរតាមប្រកផ្លូវមិនគួរសំពះ ១ នៅក្នុងទីងងឹតមិនគួរសំពះ ១ ភិក្ខុដែលកំពុងខ្វល់ខ្វាយដោយការងារមិនបានអើពើនឹងការសំពះមិនគួរសំពះ ១ កំពុងដេកលក់មិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង ភិក្ខុមិនគួរសំពះទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត ភិក្ខុមិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុកំពុងឆាន់បបរមិនគួរសំពះ ១

ភគ្គវត្តេ អង្គុយោ ปิតាមหสฺเส អង្គុយោ អញ្ញាវិមោតោ
អង្គុយោ ឧត្តរោ អង្គុយោ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច
អង្គុយោ ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អង្គុយោ ។ ភគវមេ
បញ្ច ។ ទាឋវត្តេ អង្គុយោ កុញ្ជវត្តេ អង្គុយោ
ឧច្ចាវំ ភគវតេ អង្គុយោ បសព្ភាវំ ភគវតេ អង្គុយោ
ឧក្កិដ្ឋភគវតោ អង្គុយោ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច
អង្គុយោ ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អង្គុយោ ។
ភគវមេ បញ្ច ។ បុរេ ឧបសម្បន្នេន បច្ឆា ឧបសម្បន្នោ
អង្គុយោ អនុបសម្បន្នោ អង្គុយោ ធម្មសំវាសកោ
វុឌ្ឍតរេ អធម្មវាទី អង្គុយោ មាតុឃាតកោ អង្គុយោ
បលុទ្ធកោ អង្គុយោ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច
អង្គុយោ ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អង្គុយោ ។
ភគវមេ បញ្ច ។ ថាវរិយសំវាសកោ អង្គុយោ ម្ចលាយ
បដិកស្សភេទរបេយ្យកោ អង្គុយោ មាឧត្តរាភេទរបេយ្យកោ អង្គុយោ

ឧបាលិបញ្ចកៈ បុគ្គល៥ពួកផងទៃទៀតដែលមិនគួរសំពះ

នៅក្នុងពេលកត្តិមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុជាកសៅក្នុងទីម្ខាង គឺបុគ្គលមានព្យាធិធ្ងន់ ឬជាវិសភាគបុគ្គលមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុបញ្ឈានចិត្តសៅកាន់អារម្មណ៍ដទៃ គឺកំពុងគិតហេតុដទៃមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុអក្រាតមិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះទេ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត មិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺ កិក្ខុកំពុងធាន់បង្អែមមិនគួរសំពះ ១ កំពុងធាន់បំអាបមិនគួរសំពះ ១ កំពុងបន្ទោបង់ឧច្ចារៈមិនគួរសំពះ ១ កំពុងបន្ទោបង់បស្សាវៈមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តមិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះទេ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត មិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុដែលបានឧបសម្បទាក្រោយ កិក្ខុដែលបានឧបសម្បទាមុនមិនគួរសំពះ ១ អនុបសម្បន្នកិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នា ទោះបីចាស់ជាងតែជាអធម្មវាទី កិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ មាតុគ្រាមកិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ បណ្ឌកៈ កិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះទេ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត ក៏មិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុដែលកំពុងនៅបរិវាសមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុដែលគួរនឹងឲ្យមកជាក់ក្នុងមូលាបត្តិមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុគួរដល់មានត្តមិនគួរសំពះ ១

มาตฺตญฺญตาวเสน อาวุโส อกฺกาตพฺพนฺติ อาวุโส ฯ
สเมเธน ปฏิลิเขตพฺพนฺติ ฯ

[๓๐๙] ตตฺถ ยุเตฺตน การเณน ยุตฺตนฺติ ฯ ปตฺตสฺมึ
ปฏิลิเขตพฺพนฺติ ฯ ตตฺถเมเธ ปตฺเต ฯ ปตฺโต อุปสมฺปนฺเนน
ปุเรภเตน อุปสมฺปาเทตพฺโพ ตถาสีสกตฺตา ปุคฺคลสฺเสว
ฉตฺตาทีนิ ปฏิลิเขตพฺพานิ อาจริเยน ปฏิลิเขตพฺพานิ อุปชฺฌาเยน ปฏิลิเขตพฺพานิ
สเทฺธวิเหเกน เลเขเกน สมาเนเกน สพฺรหฺมจาริเกน สสฺสมณ-
พฺราหฺมณิเยน ปฏิเยน สเทฺธวิหารินา ตถาคตสฺส
อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปฏิลิเขตพฺพนฺติ ฯ สเมเธน อุปาลิ ปตฺเตน
ปฏิลิเขตพฺพนฺติ ฯ

[๓๑๐] ยาวตเกน ตตฺถ ตีหิ จีวเรหิ ปุคฺคลสฺส ตีหิ จีว-
เรหิ ปาเรวนฺเตน ตตฺถ ฉตฺตมฺปิ อชฺฌาหริตพฺพนฺติ อุปชฺฌาเยน ปาเรตพฺพนฺติ
ปฏิลิเขตพฺพนฺติ ฯ ยาวตเกนาปิ ตีหิ จีวเรหิ ปุคฺคลสฺส ตีหิ จีว-
เรหิ ปาเรวนฺเตน ปตฺโตปิ อชฺฌาหริตพฺโพ อุปชฺฌาเยน

កិក្ខុកំពុងប្រព្រឹត្តមានត្តមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុគួរដល់អព្ភានកម្ម មិនគួរ-
សំពះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះឡើយ ។

(៣០៩) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
បុគ្គលដែលគួរសំពះ មានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ទុបាលិ បុគ្គលដែលគួរសំពះមាន ៥ ពួក ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។
គឺកិក្ខុដែលបានឧបសម្បទាមុន កិក្ខុដែលបានឧបសម្បទាក្រោយគួរ
សំពះ ១ កិក្ខុដែលមានសំវាសផ្សេងគ្នា ដែលចាស់ជាងហើយជាធម្មវាទីគួរ
សំពះ ១ កិក្ខុជាអាចារ្យ គួរសំពះ ១ កិក្ខុជាឧបជ្ឈាយ៍ គួរសំពះ ១ ព្រះតថា-
គតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្ម-
លោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណ នឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្ម-
តិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេស កិក្ខុគួរថ្វាយបង្គំ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ
បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង កិក្ខុគួរសំពះ ។

(៣១០) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កិក្ខុឱដ៏ជាង កាលនឹងថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាង ត្រូវដំកល់ដមិប៉ុន្មានយ៉ាង
ទុកខាងក្នុង ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ទុបាលិ កិក្ខុឱដ៏ជាង កាលនឹងថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាង ត្រូវដំកល់ដមិ ៥

อุปาลิปญฺหกถา อุทฺทานคาถา

ฆาฆาวณฺณตญฺจ ฯ กตเมน ปญฺเห ฯ ฆาวกตเวทุฆาลิ กิกฺขุ-
ฆา วุฏฺฐวาสฺสา กิกฺขโว ฆาเธวณฺณเณน ฯเปฯ สพฺพกลฺยาณ-
การิตฺตา อฆฺฆลิปตฺตเมตฺตา อุภาเยหิ ฆาณิชเลเหหิ ฆา-
ฆาณิ ปริสมฺหาเฆเณน เปเมน การเวน อุปชฺฌาเยตฺวา
ฆาฆา วณฺณตญฺจ ฯ ฆาวกตเวทุฆาลิ กิกฺขุฆา วุฏฺฐวาสฺสา
กิกฺขโว ฆาเธวณฺณเณน ฯเปฯ เมน เปเมน ฆเมฺหน อชฺฌตฺตํ อุปชฺฌา-
เยตฺวา ฆาฆา วณฺณิตญฺจาติ ฯ

กปิลฺลการวคฺโค ปญฺจมเมา ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

(๑๐๑) กปิลฺลการิวฺหา จ

อนฺตรายกราฆาเต

ปุเร จ ฆาวิกาสิ จ

วณฺเณยฺยา วณฺณิตญฺจกฺกฺขุ ฯ

อุปาลิปญฺหกถา นิฏฺฐิตา ฯ

យ៉ាងទុកខាងក្នុង ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទ ។ ធម៌ ៥ យ៉ាងគឺ ដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបលៈ កិក្ខុនីជាឆ្មៈ កាលនឹងថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុ ជាឆ្មៈ ត្រូវឆ្លៀតតួកសង្ឃ:ឆ្លៀងស្មាម្ខាង ១ ផ្គងអញ្ជលី ១ ប្រចាំបាទ ដោយបាតដៃទាំងគូ ១ ដំកល់សេចក្តីស្រឡាញ់ទុក ១ សេចក្តីគោរព ១ ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទបាន ។ ម្នាលទុបលៈ កិក្ខុនីជាឆ្មៈ កាលនឹងថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាឆ្មៈ ត្រូវដំកល់ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯងទុកខាងក្នុង ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទ ។

ចប់ កឋិនក្ខន្ធវគ្គ ជាគំរប់ ១៤ ។

ខុទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃកឋិនក្ខន្ធវគ្គនោះដូចខ្លះ

(៣១១) និយាយអំពីអានិសង្សក្រោលកឋិន ១ ទោសរបស់កិក្ខុក្លែចស្មារតីដេកលក់ ១ កិក្ខុកំពុងចូលទៅកាន់ចន្លោះផ្ទះមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុកំពុងធាន់បបរមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុកំពុងធាន់បង្អែមនឹងចំអាបមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុបួសមុនមិនគួរសំពះកិក្ខុបួសក្រោយ ១ កិក្ខុកំពុងទៅបរិវាសមិនគួរសំពះ ១ បុគ្គលដែលគួរសំពះ ១ កិក្ខុនីជាឆ្មៈគួរថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាឆ្មៈ ១ ។

ចប់ ខុទ្ទកនិកាយ: តៃប៉ុណ្ណោះ ។

เตสํ วณฺณานิ ทุทฺทานิ

(๑๑๔) อนิสฺสเรน เตน กมฺมุนา

เวฬุกาวิกมฺเพน จ

โธนนฺทา จ ขุนฺทา จ

มุสา กิกฺกินิเมว จ

ทุฏฺฐาหิ กาหิ กรณาหิ

เกตกา ปญฺหา ปุเร

อาปาสิกา กปิเนน

ปุณฺณสา สุปฺปกาสิตาติ ฯ

ទុតិយគណ្ឋិបញ្ចាវិធីនៃវគ្គទាំងនោះដូច្នេះ

(៣១៤) និយាយអំពីអនិសង្សវគ្គ ១ កម្មនប្បដិប្បស្សម្ភនវគ្គ ១ វោហារវគ្គ ១ ទិដ្ឋាវិកម្មវគ្គ ១ ចោទនាកណ្ឌវគ្គ ១ ឆន្ទគ្គវគ្គ ១ មុសាវាទវគ្គ ១ កិក្ខុនោវាទវគ្គ ១ ទុព្ភាហិកាវគ្គ ១ អធិករណវូបសមវគ្គ ១ សង្ឃភេទវគ្គមានធម៌ ៩ យ៉ាង ១ ទុតិយសង្ឃភេទវគ្គមានធម៌ ៩ យ៉ាងដូចមុន ១ អាវាសិកវគ្គ ១ កឋិនត្ថារវគ្គ ១ រួមទាំងអស់ត្រូវជា ១៤ វគ្គ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រកាសទុកមកហើយដោយល្អ ។

សម្មុជ្ជាធំ

(៣១៣) អត្តាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ សចិត្តកោ
វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ សចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ
វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ
វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ **សចិត្តកោ**
វុដ្ឋាតិ ។ អត្តាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ កុសល-
ចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ អកុ-
សលចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ
អព្យាកតចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកុសលចិត្តោ
អាបជ្ជតិ កុសលចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកុសល-
ចិត្តោ អាបជ្ជតិ អកុសលចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកុ-
សលចិត្តោ អាបជ្ជតិ អព្យាកតចិត្តោ វុដ្ឋាតិ ។
អត្តាបត្តិ អព្យាកតចិត្តោ អាបជ្ជតិ កុសលចិត្តោ

សម្មុដ្ឋាន

(ក្នុង ๓) អាបត្តិដែលភិក្ខុមិនមានចិត្តគិតហើយត្រូវ មានចិត្តគិត
ហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលភិក្ខុមានចិត្តគិតហើយត្រូវ
មិនមានចិត្តគិតហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលភិក្ខុមិនមាន
ចិត្តគិតហើយត្រូវ មិនមានចិត្តគិតហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិ
ដែលភិក្ខុមានចិត្តគិតហើយត្រូវ មានចិត្តគិតហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏
មាន ๗ អាបត្តិដែលភិក្ខុមានកុសលចិត្តហើយត្រូវ មានកុសលចិត្តហើយ
ចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលភិក្ខុមានកុសលចិត្តហើយត្រូវ
មានអកុសលចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលភិក្ខុមាន
កុសលចិត្តហើយត្រូវ មានអព្យាកតចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន
អាបត្តិដែលភិក្ខុមានអកុសលចិត្តហើយត្រូវ មានកុសលចិត្តហើយចេញ
ចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលភិក្ខុមានអកុសលចិត្តហើយត្រូវ មាន
អកុសលចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលភិក្ខុមានអកុ-
សលចិត្តហើយត្រូវ មានអព្យាកតចិត្តហើយ ចេញចាកអាបត្តិនោះ
ក៏មាន ๗ អាបត្តិដែលភិក្ខុមានអព្យាកតចិត្តហើយត្រូវ មានកុសលចិត្ត

វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អញ្ញាតកអចិត្តោ អាបជ្ជតិ អកុសល-
ចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អញ្ញាតកអចិត្តោ អាបជ្ជតិ អញ្ញា-
តកចិត្តោ វុដ្ឋាតិ ។

(๓๑๔) បឋមំ ចារិត្តំ តតីយា សមុដ្ឋានេហិ
សមុដ្ឋាតិ ។ បឋមំ ចារិត្តំ ឋកេន សមុដ្ឋានេន
សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ន ក-
ចតោ ។ ទុតិយំ ចារិត្តំ តតីយា សមុដ្ឋានេហិ ស-
មុដ្ឋាតិ ។ ទុតិយំ ចារិត្តំ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ ស-
មុដ្ឋាតិ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ន
កចតោ សិយា កចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ន
កាយតោ សិយា កាយតោ ច កចតោ ច ចិត្តតោ
ច សមុដ្ឋាតិ ។ តតិយំ ចារិត្តំ តតីយា សមុដ្ឋា-
នេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ តតិយំ ចារិត្តំ តីហិ សមុដ្ឋា-
នេហិ សមុដ្ឋាតិ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច
សមុដ្ឋាតិ ន កចតោ សិយា កចតោ ច ចិត្តតោ ច
សមុដ្ឋាតិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច កច-

ហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកើតមានអព្យាកតចិត្តហើយត្រូវ មានអកុសលចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកើតមានអព្យាកតចិត្តហើយត្រូវ មានអព្យាកតចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន ។

[๓๑๔] បឋមឃាដិតតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បឋមឃាដិតតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនតាំងឡើងអំពីវាចា ។ ទុតិយឃាដិតតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ ទុតិយឃាដិតតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។ តតិយឃាដិតតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ តតិយឃាដិតតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា

เตน จ จิตฺเตน จ สมุฏฺฐาติ ฯ จตุตฺถํ ปาฏิเยกฺกํ กิริยา-หิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ จตุตฺถํ ปาฏิเยกฺกํ กิริยา-สมุฏฺฐาเนเนว สมุฏฺฐาติ สิยา กายเตน จ จิตฺเตน จ สมุฏฺฐาติ น กิริยเตน สิยา กิริยเตน จ จิตฺเตน จ สมุฏฺฐาติ น กายเตน สิยา กายเตน จ กิริยเตน จ จิตฺเตน จ สมุฏฺฐาติ ฯ

จตุกฺกเภ ปาฏิเยกฺกนิทฺเทโส ฯ

(๓๑๘) อุปฺปฏิปาฏิยา อสุจิ เหตุสมฺปยุตฺตสงฺขฺยา-เสน กิริยาหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ อุปฺปฏิปาฏิยา อสุจิ เหตุสมฺปยุตฺตสงฺขฺยาเสน ปโยเคน สมุฏฺฐาเนน สมุฏฺฐาติ กายเตน จ จิตฺเตน จ สมุฏฺฐาติ น กิริยเตน ฯ มาตุกฺกาเมน สทฺธึ กายสมฺผสฺสกฺขเณ สมาปชฺชนฺตสฺส สงฺขฺยาเสน กิริยาหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ มาตุกฺกาเมน สทฺธึ กายสมฺผสฺสกฺขเณ สมาปชฺชนฺตสฺส สงฺขฺยาเสน ปโยเคน สมุฏฺฐาเนน สมุฏฺฐาติ กายเตน จ จิตฺเตน จ สมุฏฺฐาติ น กิริยเตน ฯ

ទឹងចិត្តក៏មាន ។ បតុត្តជ្ឈាភជកតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បតុត្ត-
ជ្ឈាភជកតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបាន
តាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើង
អំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

ចប់ ឆាភជិក ๔ ។

(๓๑๕) អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលព្យាយាមធ្វើអសុចិឲ្យ
ឃ្លាតចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស
របស់កិក្ខុដែលព្យាយាមធ្វើអសុចិឲ្យឃ្លាតចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑
គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចា ។ អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលដល់ព្រមទ្បូវកាយសំសគ្គៈ មួយអន្ទើដោយ
មាតុគ្រាម តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់
កិក្ខុដែលដល់ព្រមទ្បូវកាយសំសគ្គៈ មួយអន្ទើដោយមាតុគ្រាម តាំងឡើង
អំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចា ។

មាតុឝ្ចាមំ ឫដ្ឋស្សាហំ ភគវាហំ ចិត្តាសន្តស្ស សង្ឃាដិ-
សេសោ ភគវតិហំ សមុដ្ឋាបេហំ សមុដ្ឋាតំ ។ មាតុឝ្ចាមំ
ឫដ្ឋស្សាហំ ភគវាហំ ចិត្តាសន្តស្ស សង្ឃាដិសេសោ តីហំ
សមុដ្ឋាបេហំ សមុដ្ឋាតំ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ
ច សមុដ្ឋាតំ ន ភគវតោ សិយា ភគវតោ ច ចិត្តតោ ច
សមុដ្ឋាតំ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច ភគវតោ
ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតំ ។ មាតុឝ្ចាមស្ស សន្តិកេ អឝ្ត-
កាមចារិចរិយាយ វណ្ណំ ភាសន្តស្ស សង្ឃាដិសេសោ
ភគវតិហំ សមុដ្ឋាបេហំ សមុដ្ឋាតំ ។ មាតុឝ្ចាមស្ស សន្តិ-
កេ អឝ្តកាមចារិចរិយាយ វណ្ណំ ភាសន្តស្ស សង្ឃាដិ-
សេសោ តីហំ សមុដ្ឋាបេហំ សមុដ្ឋាតំ ។បេ។ សញ្ចរិត្តំ
សមាបជ្ជន្តស្ស សង្ឃាដិសេសោ ភគវតិហំ សមុដ្ឋាបេហំ
សមុដ្ឋាតំ ។ សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជន្តស្ស សង្ឃាដិសេសោ
ឆហំ សមុដ្ឋាបេហំ សមុដ្ឋាតំ សិយា កាយតោ ស-
មុដ្ឋាតំ ន ភគវតោ ន ចិត្តតោ សិយា ភគវតោ សមុដ្ឋាតំ
ន កាយតោ ន ចិត្តតោ សិយា កាយតោ ច ភគវតោ
ច សមុដ្ឋាតំ ន ចិត្តតោ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ

អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលពោលល្មើសមាតុគ្រាម ដោយវាចាអាក្រក់ តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាលប្ដីប្ពាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលពោលល្មើសមាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាល ៣ គឺតាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្សើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្សើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលពោលសរសើរការបម្រើដោយកាម ដើម្បីខ្លួនក្នុងសំណាក់នៃមាតុគ្រាម តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាលប្ដីប្ពាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលពោលសរសើរការបម្រើដោយកាម ដើម្បីខ្លួនក្នុងសំណាក់នៃមាតុគ្រាម តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាល ៣ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលប្រព្រឹត្តដឹកនាំ (បុរសស្ត្រីឲ្យបានគ្នាជាប្ដីប្រពន្ធ) តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាលប្ដីប្ពាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលប្រព្រឹត្តដឹកនាំ តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាល ៦ គឺតាំងខ្សើងអំពីកាយ មិនបានតាំងខ្សើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីវាចា មិនបានតាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងខ្សើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងចិត្ត

ច សមុដ្ឋាតិ ន កាចតោ សិយា កាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច កាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ សញ្ចាចិកាយ កុដិ ការាបេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ សញ្ចាចិកាយ កុដិ ការាបេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ ចហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ មហល្លកំ វិហារំ ការាបេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ មហល្លកំ វិហារំ ការាបេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ ចហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ តិកុំ អម្ពលេកេន ចាដិកេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ តិកុំ អម្ពលេកេន ចារដិកេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ តិកុំ អញ្ញតរេ-យស្ស អធិការណស្ស កញ្ចិ នេសំ លេសមត្តំ ឧបាធាយ ចារដិកេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេត្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។

មិនឃានតាំងខ្លើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនឃានតាំង
ខ្លើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។ អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើកុដិ ដោយសូមគ្រឿងបបករណ៍អំពី
គេមកដោយខ្លួនឯង តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិ-
សេសរបស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើកុដិ ដោយសូមគ្រឿងបបករណ៍អំពីគេមក
ដោយខ្លួនឯង តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋាន ៦ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស
របស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើវិហារធំ តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើវិហារធំ តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋាន ៦
។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលចោទកិក្ខុផងគ្នាដោយអាបត្តិ
ឃុំរាដិកមិនមានមូល តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃា-
ទិសេសរបស់កិក្ខុដែលចោទកិក្ខុផងគ្នា ដោយអាបត្តិឃុំរាដិកមិនមានមូល
តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែល
កាន់យកហេតុបច្ចុប្បន្នរបស់អធិករណ៍ ជាចំណែកដំបូងមកជាគ្រឿងអាង
ហើយចោទកិក្ខុផងគ្នាដោយអាបត្តិឃុំរាដិក តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។

ภิក្ខុំ អញ្ញាភាគិយស្ស អធិករណស្ស កម្មំ នេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយ ចាវជីវេន ឆម្នេន អនុទ្ធំ-សេន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ សង្ឃកេទកស្ស ភិក្ខុនោ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ សង្ឃកេទកស្ស ភិក្ខុនោ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ភាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ ភេទានុវត្តកានំ ភិក្ខូនំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជន្តានំ សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ ភេទានុវត្តកានំ ភិក្ខូនំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជន្តានំ សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ភាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។

អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិក-
រណ៍ជាចំណែកដទៃមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទកិក្ខុផងគ្នាដោយអាបត្តិ
បារាជិក តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស
របស់កិក្ខុជាអ្នកវិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម
ប្រាម) ជាគំរប់ ๓ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំង
ឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់កិក្ខុជាអ្នក
វិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់ ๓ ដង
ហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺ
តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់ពួក
កិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមកិក្ខុ ជាអ្នកវិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រ
សមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់ ๓ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះ
ចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់ពួក
កិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមកិក្ខុ ជាអ្នកវិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រ
សមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់ ๓ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះ
ចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ។

ទុព្ភិចសទ្ធ កិត្តកោ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិដិសជ្ជនសទ្ធ សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ ទុព្ភិចសទ្ធ កិត្តកោ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិដិសទ្ធជ្ជនសទ្ធ សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច កថិនតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ កុលទូសកសទ្ធ កិត្តកោ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិដិសទ្ធជ្ជនសទ្ធ សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ កុលទូសកសទ្ធ កិត្តកោ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិដិសទ្ធជ្ជនសទ្ធ សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច កថិនតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។

តេរស សង្ឃាទិសេសា និដ្ឋិតា ។

(៣១៦) ។ បេ ។ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧទកេ ទុច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា កាកេន្តស្ស ទុក្កដំ កតីហិ

សមដ្ឋាន សង្ឃាទិសេស ១៣ នឹងសេក្ខិយៈ

អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់ភិក្ខុដែលគេប្រដៅក្រ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុ-
ភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះ
ចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់ភិក្ខុ
ដែលគេប្រដៅក្រដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាគំរប់
៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១
គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់ភិក្ខុ
ដែលទ្រុស្តត្រកូល ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជា
គំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន
ប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់ភិក្ខុដែលទ្រុស្តត្រកូលដែលសង្ឃ
សូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះ
បង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១ គឺតាំងឡើង អំពីកាយនឹង
វាចានឹងចិត្ត ។

ចប់ សង្ឃាទិសេស ១៣ ។

(៣១៦) ។ បេ ។ អាបត្តិទុក្កដរបស់ភិក្ខុដែលអាស្រ័យសេចក្តីមិន
អើពើបន្ទោបង់ទុច្চរិតក្តី បស្សាវៈក្តី ស្មោះទឹកមាត់ក្តីក្នុងទឹក តាំងឡើងអំពី

สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาตุ ฯ อนาคตวเสน ปฏิจฺจ อุทเกน อุปฺปาโท จ ปสฺสาโว จ เวทโย จ กายสฺส อุปฺปชฺชนา ปฐเมน สมุฏฺฐาเนน สมุฏฺฐาติ กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ น จ จิตฺตโต ฯ

สตฺตกฺขเย ติกฺขตฺติ ฯ

(๓๑๗) จิตฺตาเย จิตฺตชา กิริยา กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ จิตฺตาเย จิตฺตชา กิริยา ตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ สเจ กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตโต สเจ จิตฺตโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต สเจ กายโต จ จิตฺตโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๑๘) เตรส สญฺญาธิเสสา กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ เตรส สญฺญาธิเสสา จิตฺเตหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ สเจ กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตโต น จิตฺตโต สเจ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ

วิនยปิฎก ปริวาร:

สมุฏฐานปุ๎ฉา ๆ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส กิตฺตุ ฉลา อาสฺสย เสจิตฺต มิน เอเต
ปณฺณตฺติ วชฺชา ปสฺสา ทิฏฺฐิ สงฺฆาทิ ทุกฺกฏ ติ ฉ เอเต อาปตฺติ ๆ
สมุฏฐาน ๑ คือ กายจิตฺต ไม่ ถึง วาจา ๆ

จบ สหัญญะ ๆ

(๓๑๗) ถ้า ภิกษุ ๔ สมุฏฐานปุ๎ฉา ๆ ถ้า ภิกษุ ๔ สมุฏฐาน ๓ คือ กายจิตฺต ไม่ ถึง วาจาทุฏฐ วาจาจิตฺต ไม่ ถึง กายทุฏฐ กายวาจาจิตฺต ไม่ ถึง ทุฏฐ ๆ

(๓๑๘) สงฺฆาทิเสส ๑๓ สมุฏฐานปุ๎ฉา ๆ สงฺฆาทิเสส ๑๓ สมุฏฐาน ๖ คือ กาย ไม่ ถึง วาจาจิตฺต ไม่ ถึง วาจา ไม่ ถึง

น กายโต น จิตฺตโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตโต สิยา กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น ภาวโต สิยา ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๑๙) ทฺเว อนนฺตรา กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ ทฺเว อนนฺตรา ตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ สิยา กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น ภาวโต สิยา ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๒๐) ตีณิ อนนฺตรานิ จตูหิ กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ ตีณิ อนนฺตรานิ จตูหิ สิยา กายโต สมุฏฺฐหนฺติ น ภาวโต น จิตฺตโต สิยา ภาวโต สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต น จิตฺตโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ สมุฏฺฐหนฺติ

ឡើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

(៣១៩) អនិយតៈតាំង ២ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អនិយតៈតាំង ២ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

(៣២០) និស្សគ្គិយបាចិត្តិយៈតាំង ៣០ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយៈតាំង ៣០ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៦ គឺតាំងឡើងអំពីកាយ មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា

น จิตฺตสฺส สมีปา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ
น จิตฺตสฺส สมีปา จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ
น กายสฺส สมีปา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส
จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๒๑) เทฺว ธาตุโย ชาติจิตฺตานิ กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ
สมุฏฺฐหนฺติ ฯ เทฺว ธาตุโย ชาติจิตฺตานิ ทฺวีหิ สมุฏฺฐาเนหิ
สมุฏฺฐหนฺติ สมีปา กายสฺส สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตสฺส
น จิตฺตสฺส สมีปา จิตฺตสฺส สมุฏฺฐหนฺติ น กายสฺส
น จิตฺตสฺส สมีปา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺ-
หนฺติ น จิตฺตสฺส สมีปา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ
สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตสฺส สมีปา จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส จ
สมุฏฺฐหนฺติ น กายสฺส สมีปา กายสฺส จ จิต-
สฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๒๒) จตฺตาริ ชาติเทสนียา กตีหิ
สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ จตฺตาริ ชาติเทสนียา
จตูหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ สมีปา กายสฺส

មិនបានតាំងខ្លើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

[៣៦១] ចាបិត្តិយៈ ចាំង ៩២ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។

ចាបិត្តិយៈ ចាំង ៩២ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋាន ៦ គឺតាំងខ្លើងអំពីកាយ មិនបានតាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចា មិនបានតាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងខ្លើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

[៣៦២] ចាដិទេសនីយៈ ចាំង ៤ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។

ចាដិទេសនីយៈ ចាំង ៤ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋាន ៤ គឺតាំងខ្លើងអំពីកាយ

សមុដ្ឋហន្តិ ន ភិក្ខតោ ន ចិត្តតោ សិយា កាយតោ ច ភិក្ខតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ចិត្តតោ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ភិក្ខតោ សិយា កាយតោ ច ភិក្ខតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ។

(๓๒๓) បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ ។ បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ភិក្ខតោ សិយា ភិក្ខតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច ភិក្ខតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តីតិ ។

សមុដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๓๒๔) អចិត្តកុសលា ចេវ[1]
សមុដ្ឋានញ្ច សព្ពថា
យថានមេន ញាយេន
សមុដ្ឋានំ វិជានថាតិ ។

---

๑ ឧ ម. អចិត្តកុសលោ ចេវ ។

មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

(๓๒๓) សេក្ខិយៈតាំង ๗๕ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ សេក្ខិយៈតាំង ๗๕ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

ចប់ សមុដ្ឋាន តែប៉ុណ្ណោះ ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃសមុដ្ឋាននោះដូច្នេះ

(๓๒๔) និយាយអំពីអាបត្តិដែលកើតអំពីមិនមានចិត្តគិត ๑ មានកុសលចិត្ត ๑ និយាយអំពីសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិតាំងអស់ ๑ អ្នកតាំងឡាយចូរដឹងសមុដ្ឋានដោយបញ្ញាដ៏សមគួរដល់អាបត្តិចុះ ។

ទុតិយគាថាសង្ខិណ៑កំ

(៣២៥) កតំ អាបត្តិយោ តាយិតា
កតំ ឋបសិតា កតា
ឯតេន្តសុ កតំ អាបត្តិយោ
កតំ សំសគ្គបច្ចយា ។
ឆ អាបត្តិយោ តាយិតា
ឆ ឋបសិតា កតា
ឯតេន្តសុ តំសេឡ អាបត្តិយោ
បញ្ច សំសគ្គបច្ចយា ។
(៣២៦) អរុណុគ្គេ កតំ អាបត្តិយោ
កតំ យោវតតិយកា
កតេត្ត អដ្ឋវត្ថុកា
តតីហិ សង្ឃសង្គហោ ។
អរុណុគ្គេ តំសេឡ អាបត្តិយោ
ទ្វេ យោវតតិយកា
ឯតេត្ត អដ្ឋវត្ថុកា
ឯតេន សង្ឃសង្គហោ ។

ទុតិយគាថាសង្ខេបកថា

(៣៤៥) សួរថា អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយមានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលតាំងឡើង អំពីវាចាមានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ឧបសម្បន្នដែលបិទបាំងទោសទុក អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះបច្ច័យគឺការប៉ះពាល់នូវកាយ ។ ឆ្លើយថា អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយមាន ៦ អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីវាចាមាន ៦ អាបត្តិ ៣ មានដល់ឧបសម្បន្នដែលបិទបាំងទោសទុក អាបត្តិ ៥ ដែលត្រូវព្រោះបច្ច័យគឺការប៉ះពាល់នូវកាយ ។

(៣៤៦) អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងវេលាអរុណរះឡើង មានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងៗណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដង មានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបំពេញនូវវត្តគ្រប់ចាំង ៨ មានប៉ុន្មាន ក្នុងសាសនានេះ ការសង្គ្រោះចាំងអស់ដោយឧទ្ទេសប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងវេលាអរុណរះឡើងមាន ៣ អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងៗណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដង មាន ២ អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបំពេញនូវវត្តឲ្យគ្រប់ចាំង ៨ មានតែ ១ ក្នុងសាសនានេះ ការសង្គ្រោះចាំងអស់ដោយឧទ្ទេសតែ ១ គឺនិទានុទ្ទេស ។

ទុតិយគាថាសង្គណ៍កំ វិនយមូលាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๒๗) វិនយស្ស កតិ មូលានិ
យានិ ពុទ្ធេន បញ្ញត្តា
វិនយកម្មា កតិ វុត្តា
ឧទ្ទិស្សន្តិ កតិ ។
វិនយស្ស ទ្វេ មូលានិ
យានិ ពុទ្ធេន បញ្ញត្តា
វិនយកម្មា ទ្វេ វុត្តា
ទ្វេ ឧទ្ទិស្សន្តិ ។

(๓๒๘) តាមន្តរេ កតិ អាបត្តិយោ
កតិ ធម្មិការប្បច្ចយោ
កតិមំសេសុ ថុល្លច្ចយំ
កតិមំសេសុ ទុក្កដំ ។
តាមន្តរេ ចតស្សោ អាបត្តិយោ
ចតស្សោ ធម្មិការប្បច្ចយោ
ឯកមំសេ ថុល្លច្ចយំ
ឆរមំសេសុ ទុក្កដំ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីមូលនៃវិនិច្ឆយដើម

[๓๒๗] មូលរបស់វិនិច្ឆយមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តទុកមក គុរុកាបត្តិក្នុងវិនិច្ឆយមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះអគ្គទ្រង់គ្រាស់ទុកមក អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបិទបាំងទុដ្ឋុល្លាបត្តិមានប៉ុន្មាន ។ មូលរបស់វិនិច្ឆយមាន ២ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តទុកមក គុរុកាបត្តិក្នុងវិនិច្ឆយមាន ២ ដែលព្រះអគ្គទ្រង់គ្រាស់ទុកមក ដែលត្រូវព្រោះបិទបាំងទុដ្ឋុល្លាបត្តិមាន ២[1] ។

[๓๒๘] អាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលត្រូវក្នុងចន្លោះផ្ទះ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះឆ្ងល់ភៅកាន់ត្រើយស្ទឹង ជាបច្ចុយ សាច់ប៉ុន្មានប្រការ ដែលកិក្ខុធាន់ត្រូវថុល្លច្ចុយ សាច់ប៉ុន្មានប្រការ ដែលកិក្ខុធាន់ត្រូវទុក្កដ ។ អាបត្តិ ២ ដែលត្រូវក្នុងចន្លោះផ្ទះ អាបត្តិ ២ ដែលត្រូវព្រោះឆ្ងល់ភៅកាន់ត្រើយស្ទឹង ជាបច្ចុយ សាច់មនុស្សតែមួយដែលធាន់ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចុយ សាច់ ៩ ប្រការ ដែលកិក្ខុធាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

---

๑ អដ្ឋកថា អាបត្តិ ២ នោះគឺ អាបត្តិជាភាគដំក របស់ភិក្ខុនីដែលត្រូវព្រោះដួយបិទបាំងទោសភិក្ខុនីដូចគ្នា ๑ អាបត្តិជាចិត្តិយៈរបស់ភិក្ខុដែលត្រូវព្រោះដួយបិទបាំងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសនៃភិក្ខុដូចគ្នា ๑ ។

(๓๒๙) กตี ภวสงฺคหา วุตฺตา

กตี ภวสงฺคหา นาม

ธมฺมาธมฺมสฺส กตี อาทยฺหนฺติ

ปฏิกฺขิปนฺติ สงฺคหา ฯ

โน ภวสงฺคหา วุตฺตา

โน ภวสงฺคหา นาม

ธมฺมาธมฺมสฺส ตีสุปิ อาทยฺหนฺติ

จตฺตาโร จ ปฏิกฺขิปนฺติ ฯ

(๓๓๐) กตี เทสนาคามินิโย

กตี สปฺปฏิกมฺมา กตา

กตีหิ อปฺปฏิกมฺมา วุตฺตา

ตีหิ เทสนาคามินิโย

ปญฺจ เทสนาคามินิโย

ฉ สปฺปฏิกมฺมา กตา

ฉหิ อปฺปฏิกมฺมา วุตฺตา

ตีหิ เทสนาคามินิโย ฯ

(៣៦៩) អាបត្តិប៉ុន្មានដែលតាំងឡើងអំពីវាចាហើយត្រូវតែកន្លងក្នុងកត្រី អាបត្តិប៉ុន្មានដែលតាំងឡើងអំពីវាចា ហើយត្រូវតែកន្លងវេលាថ្ងៃ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ទុបសម្បន្នដែលឲ្យ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ទុបសម្បន្នដែលទទួល ។ អាបត្តិ ២ ប្រកបដោយវាចាហើយត្រូវតែកន្លងក្នុងកត្រី អាបត្តិ ២ ដែលតាំងឡើងអំពីវាចាហើយត្រូវតែកន្លងវេលាថ្ងៃ អាបត្តិ ៣ មានដល់ទុបសម្បន្នដែលឲ្យ អាបត្តិ ៤ មានដល់ទុបសម្បន្នដែលទទួល ។

(៣៣០) អាបត្តិប៉ុន្មានដែលជាទេសនាគាមិនី អាបត្តិប៉ុន្មានដែលជាសប្បដិកម្ម[1] ក្នុងសាសនានេះ មានអាបត្តិប៉ុន្មានដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សគ្រែតាស់ថាជាអប្បដិកម្ម[2] ក្នុងសាសនានេះ ។ អាបត្តិដែលជាទេសនាគាមិនីមាន ៥ អាបត្តិដែលជាសប្បដិកម្មមាន ៦ អាបត្តិ ១ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សគ្រែតាស់ថាជាអប្បដិកម្ម ក្នុងសាសនានេះ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សប្បដិកម្ម ប្រែថា អាបត្តិដែលកែបាន បានដល់អាបត្តិ ៦ កង ក្រៅពីសង្ឃាទិសេស រហូតដល់ទុក្កដ ។ ២ អប្បដិកម្ម ប្រែថា អាបត្តិកែលែងបាន បានដល់ បាចិត្តិយ ៤ ឬទាំង ៨ ។

ទុតិយគាថាឋានសង្គណិកំ គរុកាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๓๑) វិនយតន្តិកា តេតិ វុត្តា
តាយភាគវតា ច
តេតិ វិតក្កោ ឧញ្ញារសោ[๑]
តេតិ ញត្តិចតុត្ថេន សម្មតិ ។
វិនយតន្តិកា ទ្វេ វុត្តា
តាយភាគវតា ច
ឯកោ វិតក្កោ ឧញ្ញារសោ
ឯកា ញត្តិចតុត្ថេន សម្មតិ ។

(๓๓๒) ចាតុទ្ទសិកា តាយិកា តេតិ
តេតិ សំវាសតេភូមិយោ[๒]
តេតីនញ្ច រត្តិច្ឆេទោ
បញ្ចត្តា ទ្វក្ខត្តុំ តេតិ ។
ចាតុទ្ទសិកា តាយិកា ទ្វេ
ទ្វេ សំវាសតេភូមិយោ[๓]
ទ្វិន្នញ្ច រត្តិច្ឆេទោ
បញ្ចត្តា ទ្វក្ខត្តុំ, ទ្វេវ ។

---

๑ ម. ឧញ្ញារសោ ។ ๒-๓ ឧ. សំវាសភូមិយោ ។

ទុតិយភាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីគរុកាបត្តិដាដើម

(៣៣១) អាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថាជាគរុកាបត្តិក្នុងវិន័យ សិក្ខាបទប៉ុន្មាន ដែលតាំងខ្ពើមអំពីកាយនឹងវាចា រសស្រូវប៉ុន្មានដែលគួរធាន់បានក្នុងវេលាវិកាល ការសន្ទូតដោយញត្តិចតុត្ថកម្មវាចាមានប៉ុន្មាន ។

អាបត្តិ ២ យ៉ាងដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សទ្រង់ត្រាស់ថាជាគរុកាបត្តិកងវិន័យ សិក្ខាបទតាំងអស់សុទ្ធតែតាំងខ្ពើមអំពីកាយនឹងវាចា រសស្រូវតែ១គីថ្នាំឈ្មោះលោណសោចិរកៈ(១)ដែលគួរធាន់បានក្នុងវេលាវិកាល ការសន្ទូតដោយញត្តិចតុត្ថកម្មវាចាមានតែ១ ។

(៣៣២) អាបត្តិចុតាដិក ដែលតាំងខ្ពើមអំពីកាយមានប៉ុន្មាន ភូមិនៃសំវាសមានប៉ុន្មាន ពាក្រឹដាច់មានដល់កិក្ខុប៉ុន្មាន ពួកព្រះអគ្គបញ្ញត្តិភាតត្រឹមពីរផ្នាប់ មានប៉ុន្មានសិក្ខាបទ ។

អាបត្តិចុដាដិកដែលតាំងខ្ពើមអំពីកាយមាន ២ ភូមិនៃសំវាសមាន ២ ពាក្រឹដាច់មានដល់កិក្ខុ ២ ពួក (កិក្ខុកំពុងនៅបរិវាស ១ ប្រព្រឹត្តមានត្ត ១) ព្រះអគ្គទ្រង់បញ្ញត្តិភាតត្រឹមពីរផ្នាប់ មាន២ សិក្ខាបទ(២) ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ត្រូវមើលនយលក្ខណៈក្នុងសៀវភៅទី ៣ ក្នុងភេសជ្ជក្ខន្ធកៈទំព័រ ២៥៦ ។

២ព្រះអង្គ ទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យកិក្ខុនីយកម្រាមដៃលាងអង្គជាតឲ្យហួសដាង២ភ្ជាំងម្រាមដៃឡើងទៅ អនញ្ញាតត្រឹមតែ ២ ភ្ជាំងដៃ១ទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យរុកសក់រែងហួសដាង ២ ផ្នាប់ឡើងទៅ ១ ។

(๓๓๓) กตฺตาโร วตฺตพฺพา

กตีหิ สงฺเคหิ กมฺมานิ

กตเรสุ ปญฺจสุ ขนฺเธสุ

ปฏิยาย กรณา กตา ฯ

โน อกตฺตาโร วตฺตพฺพา

โนตีหิ สงฺเคหิ กมฺมานิ

โนตฺเว ปญฺจสุ ขนฺเธสุ

ปฏิยาย กรณา นุ โข ฯ

(๓๓๔) ยาวตกา ตสฺมึ สมเย กตา อาปตฺติโย

ตาวตา ยาวติกา กตา

ทิฏฺฐาสตา กตา วุฏฺฐา

สญฺหารีเภน ตา กตา ฯ

ยาวตกา ตสฺมึ สมเย ตสฺสา อาปตฺติโย

ตาวตา ยาวติกา ตายา

ทิฏฺฐาสตา ตายา วุฏฺฐา

สญฺหารีเภน ตา ตายา ฯ

(៣៣៣) កិរិយានី ឯកយោគឯក ត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន សង្ឃបៃតគ្នាដោយអាការប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវជាដំបូងក្នុងវិនយនេះមានប៉ុន្មាន ការធ្វើញត្តិមានប៉ុន្មាន ។ កិរិយានី ឯកយោគឯក ត្រូវអាបត្តិ ២ សង្ឃបៃតគ្នាដោយអាការ ២ អាបត្តិដែលត្រូវជាដំបូងក្នុងវិនយនេះមាន ២ ការធ្វើញត្តិមាន ២ ។

(៣៣៤) ក្នុងចាណាតិចាតមានអាបត្តិប៉ុន្មាន អាបត្តិចាវដកដែលតាំងឡើងអំពីវចាមានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលកិរិយានិយាយលួងមាតុគ្រាមដោយពាក្យអាក្រក់មានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានដែលកិរិយាត្រូវព្រោះការដឹកនាំបុរសនឹងស្តី ឲ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ ។ ក្នុងចាណាតិចាតមានអាបត្តិ ៣ អាបត្តិចាវដកដែលតាំងឡើងអំពីវចាមាន ៣ អាបត្តិដែលកិរិយានិយាយលួងមាតុគ្រាមដោយពាក្យអាក្រក់មាន ៣ អាបត្តិ ៣ ត្រូវ(ព្រោះការដឹកនាំបុរសនឹងស្ត្រីឲ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ) ។

(๓๓๕) កតំ បុច្ឆលា ន ឧបសម្បាទេតព្ពា
កតី កម្មាន[๑] សង្គហា
ជាសិតកា កតំ វុត្តា
កតីនំ ឯកាភិកា ។
តយោ បុច្ឆលា ន ឧបសម្បាទេតព្ពា
តយោ កម្មាន[๒] សង្គហា
ជាសិតកា តយោ វុត្តា
តិណ្ណន្នំ ឯកាភិកា ។

(๓๓๖) អធិដ្ឋានេ កតំ អាបត្តិយោ
កតំ មេថុនប្បច្ចយា
ជិឝ្ឆន្តស្ស កតំ អាបត្តិយោ
កតំ ឆឌ្ឌិតប្បច្ចយា ។
អធិដ្ឋានេ តំសេ្ស អាបត្តិយោ
ចតសេ្ស មេថុនប្បច្ចយា
ជិឝ្ឆន្តស្ស តំសេ្ស អាបត្តិយោ
បញ្ច ឆឌ្ឌិតប្បច្ចយា ។

๑-๒ ឝ. ម. កម្មានំ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីបុគ្គល៣ពួកជាដើម

(៣៣៩) បុគ្គលដែលមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាមានប៉ុន្មានពួក ការសង្គ្រោះកម្មមានប៉ុន្មាន បុគ្គលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យមានប៉ុន្មាន ជនប៉ុន្មានពួកដែលត្រូវសូត្រកម្មវាចាតែម្តងបាន ។ បុគ្គលដែលមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាមាន ៣ ពួក ការសង្គ្រោះកម្មមាន ៣ បុគ្គលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថាត្រូវឲ្យនិស្ស័យមាន ៣ ពួក ជន ៣ ពួក ដែលត្រូវសូត្រកម្មវាចាតែម្តងបាន ។

(៣៣៦) ក្នុងអទិន្នាទានមានអាបត្តិប៉ុន្មាន អាបត្តិព្រោះមេថុនជាបច្ច័យមានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ភិក្ខុដែលកាត់ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលភិក្ខុត្រូវព្រោះចោលជាបច្ច័យ ។ ក្នុងអទិន្នាទានមានអាបត្តិ ៣ អាបត្តិព្រោះមេថុនជាបច្ច័យមាន ៤ អាបត្តិ ៣ មានដល់ភិក្ខុដែលកាត់ អាបត្តិ ៥ ដែលភិក្ខុត្រូវព្រោះចោលជាបច្ច័យ ។

(៣៣៧) កំក្ខុនោ ភាគកវត្តស្មឹ
ចាចំត្តំយេន ទុក្កដា
កតេត្ត នវកា វុត្តា
កតីនំ ចីវរេន ច ។
កំក្ខុនោ ភាគកវត្តស្មឹ
ចាចំត្តំយេន ទុក្កដា កតា
ចតុត្តេ នវកា វុត្តា
ទ្វីដ្ឋំ ចីវរេន ច ។

(៣៣៨) កំក្ខុដំនញ្ច អក្ខាតា
ចាដំនេសដំយា កតំ
ភុញ្ជន្តាមកឆញ្ចេន
ចាចំត្តំយេន ទុក្កដា កតំ ។
កំក្ខុដំនញ្ច អក្ខាតា
អដ្ឋ ចាដំនេសដំយា កតា
ភុញ្ជន្តាមកឆញ្ចេន
ចាចំត្តំយេន ទុក្កដា កតា ។

នៃឃ្លាដ៏ឆ្ងាយ ជាដើម

(៣៣៧) ក្នុងគាថានោះ ពាក្យថា មានអាបត្តិទុក្កដជាដើម ជាពាក្យបង្ហាញនូវអាបត្តិជាបាចិត្តិយៈដែរឬទេ ។ ឆ្លើយថា ក្នុងបឋមសិក្ខាបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា មានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបើវាមានដល់គាថាប៉ុន្មានពួក ។ ក្នុងគាថានោះពាក្យថា មានអាបត្តិទុក្កដជាដើម ជាពាក្យបង្ហាញនូវអាបត្តិជាបាចិត្តិយៈដែរ ក្នុងបឋមសិក្ខាបទនេះមាននវកៈ ៤ ដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ទុកមកហើយ អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបើវាមានដល់គាថាពីរពួក ។

(៣៣៨) អាបត្តិជាដំណើរសន្ទនៈរបស់គាថានៃព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថាមានប៉ុន្មាន អាបត្តិទុក្កដជាដើម ជាពាក្យបង្ហាញនូវអាបត្តិជាបាចិត្តិយៈ ព្រោះសូមស្រូវស្រែសំយកមកធានមានដែរឬទេ ។ អាបត្តិជាដំណើរសន្ទនៈរបស់គាថានៃព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថាមាន ៨ អាបត្តិទុក្កដជាដើម ជាពាក្យបង្ហាញនូវអាបត្តិជាបាចិត្តិយៈ ព្រោះសូមស្រូវស្រែសំយកមកធានមានដែរ ។

(๓๓๙) កច្ចន្តស្ស កតំ អាបត្តិយោ
បឋមស្ស វសេ កត្តុកាម
ឯសិន្ទ្ធស្ស កតំ អាបត្តិយោ
ឯបន្ទ្ធស្សវសេ កត្តុកាម(๑) ។
កច្ចន្តស្ស ចតស្សោ អាបត្តិយោ
បឋមស្ស វសេ តត្តុកាម(๒)
ឯសិន្ទ្ធស្ស ចតស្សោ អាបត្តិយោ
ឯបន្ទ្ធស្សវសេ តត្តុកាម(๓) ។

(๓๔๐) តតំ ឆាចិត្តិយានំ សញ្ញានំ ឆាឆាវត្តុកានំ
អបុព្ពំ អចរិមំ អាបជ្ជយ្យ ឯកតោ ។
បញ្ច ឆាចិត្តិយានំ សញ្ញានំ ឆាឆាវត្តុកានំ
អបុព្ពំ អចរិមំ អាបជ្ជយ្យ ឯកតោ ។

---

๑ ឱ. កិត្តុកា ។ ๒–๓ តត្តុកា ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអាបត្តិជាចិត្តិយៈ

(៣៣៩) អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលដើរ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលឈរ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលអង្គុយ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលដេក ។ អាបត្តិ ៤ មានដល់តិក្ខុដែលដើរ ឯតិក្ខុដែលឈរតែមានអាបត្តិប៉ុណ្ណោះដែរ អាបត្តិ ៤ មានដល់តិក្ខុដែលអង្គុយ ឯតិក្ខុដែលដេកក៏មានអាបត្តិប៉ុណ្ណោះដែរ ។

(៣៤០) តិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយៈ ៣ឆ័អស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នាក្នុងខណៈមួយមិនមុនមិនក្រោយ ។ តិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយៈ ៣ឆ័អស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ក្នុងខណៈមួយ មិនមុន មិនក្រោយ ។

[๓๘๑] อหัง ตาทิสัญเจ สัญญัง ชานามิ วัตตุกาโม

อปุพพัง อจริมัง อาคเจยยัง ฯลฯ เตน ๆ

ยถา ตาทิสัญเจ สัญญัง ชานามิ วัตตุกาโม

อปุพพัง อจริมัง อาคเจยยัง ฯลฯ เตน ๆ

[๓๘๒] กตัง ตาทิสัญเจ สัญญัง ชานามิ วัตตุกาโม

กตัสสาจายะ เนเสยยุวัณณา อาทิจจพันธุกา ๆ

ยญฺจ ตาทิสัญเจ สัญญัง ชานามิ วัตตุกาโม

ฯลฯ กตัสสาจายะ เนเสยยุวัณณา อาทิจจพันธุกา ๆ

(๓๘๑) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ក្នុងខណៈមួយ មិនមុន មិនក្រោយ ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ ๔ ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ក្នុងខណៈមួយ មិនមុន មិនក្រោយ ។

(๓๘๒) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្চវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ហើយគួរសំដែងដោយវាចាប៉ុន្មានដងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច্চវង្សទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ ๔ ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ហើយគួរសំដែងដោយវាចាតែម្តងបាន ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ ចាតុត្ថិយបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

[๓๖๓] កតិ ចាតុត្ថិយានិ សញ្ញានិ ជានាវត្តុកានិ

កតិវាចាយ នេសេយ្យវុត្តា អានិច្ចតន្តិ ។

ឯវ ចាតុត្ថិយានិ សញ្ញានិ ជានាវត្តុកានិ

ឯកាវាចាយ នេសេយ្យវុត្តា អានិច្ចតន្តិ ។

[๓๖๔] កតិ ចាតុត្ថិយានិ សញ្ញានិ ជានាវត្តុកានិ

កិញ្ចេ កិត្តេត្វា នេសេយ្យវុត្តា អានិច្ចតន្តិ ។

បញ្ច ចាតុត្ថិយានិ សញ្ញានិ ជានាវត្តុកានិ

វត្តុំ កិត្តេត្វា នេសេយ្យវុត្តា អានិច្ចតន្តិ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអាបត្តិបាចិត្តិយៈ

(๓๔๓) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកថា ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ ឆ័ន អស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ហើយគួរសំដែងដោយវាចាប៉ុន្មានដងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ ឆ័ន អស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ហើយគួរសំដែង ដោយវាចាតែម្តងបាន ។

(๓๔๔) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ ឆ័ន អស់ប៉ុន្មានដែលមានវត្ថុផ្សេង ។ គ្នា ហើយគួរប្រាប់អ្វី ទើបសំដែងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ ឆ័ន អស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នាហើយគួរប្រាប់វត្ថុទើបសំដែងបាន ។

(๓๘๕) กตเม จาตุมหาภูติกา สญฺญา นานาวตฺถุกา นานารมฺมณา เอกุปฺปนฺนา เนสเยฺยฺยา อาธิปจฺจวนฺตา ฯ

อย จาตุมหาภูติกา สญฺญา นานาวตฺถุกา นานารมฺมณา วิภูตา เนสเยฺยฺยา อาธิปจฺจวนฺตา ฯ

(๓๘๖) ยาวตติยเก กตเม อาปตฺติโย

กตเม ภิกฺขาจารปฺปจฺจยา

จาตุทฺทสฺส กตเม อาปตฺติโย

กตเม โภชนปฺปจฺจยา ฯ

ยาวตติยเก ตีสฺส อาปตฺติโย

ฉ ภิกฺขาจารปฺปจฺจยา

จาตุทฺทสฺส ตีสฺส อาปตฺติโย

ปญฺจ โภชนปฺปจฺจยา ฯ

(๓๔๕) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ហើយគួរប្រាប់អ្វីទើបសំដែងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេង ៗ គ្នាហើយគួរប្រាប់វត្ថុទើបសំដែងបាន ។

(๓๔๖) អាបត្តិប៉ុន្មានយ៉ាងដែលត្រូវក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មបប់ជាគំរប់៣ ដង អាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលត្រូវព្រោះពោលជាបច្ច័យ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះទំពាស៊ី (សាច់) អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះកោជនជាបច្ច័យ ។ អាបត្តិ ៣ ដែលត្រូវក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មបប់ជាគំរប់ ៣ ដង អាបត្តិ ៦ ដែលត្រូវព្រោះពោលជាបច្ច័យ ។ អាបត្តិ ៣ ដែលត្រូវព្រោះទំពាស៊ី (សាច់) អាបត្តិ ៤ ដែលត្រូវព្រោះកោជនជាបច្ច័យ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ យោវតតិយោទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

[๓๔๗] សញ្ញា យោវតតិយោ
កតំ ឋានានំ តច្ឆន្តិ
កតីនញ្ចេវ អាបត្តិ
កតីនំ អធិករណានញ្ច ។
សញ្ញា យោវតតិយកា
បញ្ច ឋានានំ តច្ឆន្តិ
បញ្ចន្នញ្ចេវ អាបត្តិ
បញ្ចន្នំ អធិករណានញ្ច ។

[๓๔๘] កតីនំ វិនិច្ឆយោ ហោតិ
កតីនំ រូបសមេន ច
កតីនញ្ចេវ អនាបត្តិ
កតីហិ ឋានេហិ សោភតិ ។
បញ្ចន្នំ វិនិច្ឆយោ ហោតិ
បញ្ចន្នំ រូបសមេន ច
បញ្ចន្នញ្ចេវ អនាបត្តិ
តីហិ ឋានេហិ សោភតិ ។

(๓๔๗) យោគតិយកាបត្តិ ចាំងអស់ រមែងដល់នូវស្ថានប៉ុន្មាន មួយទៀត អាបត្តិមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អធិករណ៍មានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ។ យោគតិយកាបត្តិ ចាំងអស់ រមែងដល់នូវស្ថាន ៥ អាបត្តិមានដល់បុគ្គល ៥ ពួក អធិករណ៍មានដល់បុគ្គល ៥ ពួក ។

(๓๔๘) ការវិនិច្ឆ័យមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ការរម្ងាប់អធិករណ៍មានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អនាបត្តិមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក បុគ្គលរុងរឿងដោយស្ថានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ការវិនិច្ឆ័យមានដល់បុគ្គល ៥ ពួក ការរម្ងាប់អធិករណ៍មានដល់បុគ្គល ៥ ពួក អនាបត្តិមានដល់បុគ្គល ៥ ពួក បុគ្គលរុងរឿងដោយស្ថាន ๓ យ៉ាង ។

(๓๔๙) กตัง กายิกา วัณฑี
กตัง กายิกา ธิกา
ฉัฑฑนสฺส กตัง อาปตฺติ
กตัง ปัฏิคฺคหิตาตปฺปจฺจยา ฯ
เนฺต กายิกา วัณฑี
เนฺต กายิกา ธิกา
ฉัฑฑนสฺส ปกา อาปตฺติ
ปกา ปัฏิคฺคหิตาตปฺปจฺจยา ฯ

(๓๕๐) กตาฉัสัง สมฺปสฺสี
ปเรสัง สนฺตาเย เทสเย[๑]
ทุกฺกฏกา กตัง วุฏฺฐา
กตัง สมฺมาปวัตฺตา[๒] ฯ
อฏฺฐาฉัสัง สมฺปสฺสี
ปเรสัง สนฺตาเย เทสเย
ทุกฺกฏกา ตโย วุฏฺฐา
เตจตฺตาฬีส สมฺมาวัตฺตา ฯ

---

๑ ฉ. เทเสยฺย ฯ ๒ ฉ. ม. สมฺมาวตฺตา ฯ

(៣៤៩) អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងពាក្យមានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងវេលាថ្ងៃមានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះគយគន់ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យ ? អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងវេលាពាក្យមាន ២ អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងវេលាថ្ងៃមាន ២ អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះគយគន់ (មើលអង្គជាតមាតុគ្រាមដោយតម្រេក) អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យ[1] ?

(៣៥០) កិក្ខុឃើញអានិសង្សប៉ុន្មាន ទើបសំដែងធម៌ដល់អ្នកដទៃដោយសទ្ធា ទុក្ខដ្ឋកកិក្ខុ (កិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថាមានប៉ុន្មាន ការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយប្រពៃមានប៉ុន្មាន ? កិក្ខុឃើញអានិសង្ស ៨ យ៉ាង ទើបសំដែងធម៌ ដល់អ្នកដទៃដោយសទ្ធា ទុក្ខដ្ឋកកិក្ខុព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថាមាន ៣ ពួក ការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយប្រពៃមាន ៤៣ ?

---

១ អដ្ឋកថា ថា អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យនោះគឺ ភិក្ខុសង្ឃឹងមើលមុខស្ត្រីដែលប្រគេនចង្ហាន់ត្រូវទុក្កដ ។ ដោយហោចទៅសូម្បីតែសង្ឃឹងមើលមុខសាមណេរដែលកំពុងប្រគេនបបរ ឬម្ហូបក្រៀមក៏ត្រូវទុក្កដដែរ ។ ប៉ុន្តែក្នុងកង្ខាវិតរណីយកថាក្នុងបទថា អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យនោះ គឺភិក្ខុធាន់បិណ្ឌបាតដែលភិក្ខុទទួលបាត់ចែងត្រូវបាចិត្តិយៈ។ (ពាក្យក្នុងកង្ខាវិតរណីយនេះ ត្រូវគ្នានឹងបរិបាចនសិក្ខាបទ ក្នុងមហាវិភង្គ) ។

ទុតិយភាវាសង្គណិកំ មុសាវាទវិបុក្ខវិស្សជ្ជនា

(๓๕๑) កតិហាកេ មុសាវាទោ

កតិ បរមត្ថំ វុច្ចតិ

កតិ ចាដេនេសដ្ឋិយោ

កតីនំ នេសជ្ជាយ ច ។

បញ្ចហាកេ មុសាវាទោ

បុច្ឆស បរមត្ថំ វុច្ចតិ

ទ្វាទស ចាដេនេសដ្ឋិយោ

ចតុន្នំ នេសជ្ជាយ ច ។

(๓๕๒) កតង្គិកោ មុសាវាទោ

កតិ ឧទោសថង្គានិ

កតិ ទ្វេយ្យង្គានិ

កតិ តិត្ថិយវត្តនា ។

អដ្ឋង្គិកោ មុសាវាទោ

អដ្ឋ ឧទោសថង្គានិ

អដ្ឋ ទ្វេយ្យង្គានិ

អដ្ឋ តិត្ថិយវត្តនា ។

(๓๙๑) មុសាវាទដល់នូវស្ថានប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អាបត្តិប៉ុន្មានដែលមានកំណត់ថ្ងៃ អាបត្តិជាដំទេសនីយៈមានប៉ុន្មាន មួយទៀត បុគ្គលប៉ុន្មានពួកដែលគួរសំដែងទោស ។ មុសាវាទដល់នូវស្ថាន ៥ យ៉ាង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អាបត្តិដែលមានកំណត់ថ្ងៃ (នោះ) មាន ១៤ អាបត្តិជាដំទេសនីយៈ មាន ១២ (ដោយរួមតាំងកិក្ខុ កិក្ខុនី) បុគ្គល ៤ ពួកដែលគួរសំដែងទោស ។

(๓๙๒) មុសាវាទប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទុច្ចោសថមានអង្គប៉ុន្មាន អង្គរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់នូវទុតកម្មមានប៉ុន្មាន ការប្រព្រឹត្តិតិត្ថិយវត្តមានប៉ុន្មាន ។ មុសាវាទប្រកបដោយអង្គ ៨ ទុច្ចោសថប្រកបដោយអង្គ ៨ អង្គរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់នូវទុតកម្មមាន ៨ ការប្រព្រឹត្តិតិត្ថិយវត្តមាន ៨ ប្រការ ។

(๓๙๓) កតិវាចិកា อุปสมฺปทา

กติหิ ปจฺฉาตพฺพา

กติหิ อาสนหิ ฐาตพฺพา

กิตฺตาวตา ปาติโมกฺขุทฺเทโส กติหิ ฯ

อฏฺฐวาจิกา อุปสมฺปทา

อฏฺฐหิ ปจฺฉาตพฺพา

อฏฺฐหิ อาสนหิ ฐาตพฺพา

กิตฺตาวตา ปาติโมกฺขุทฺเทโส อฏฺฐหิ ฯ

(๓๙๔) กติหิ ฉนฺเทน โมเจตพฺพา

กติหิ ปุจฺฉาย

กติหิ ฉนฺทารหาย อาปตฺติยา

สพฺเพหิ ปาติโมกฺขุทฺเทโส ฯ

ปาติโมกฺขสฺส ฉนฺเทน โมเจตพฺพา

ปาติโมกฺขสฺส ปุจฺฉาย

ปาติโมกฺขสฺส ฉนฺทารหาย อาปตฺติยา

สพฺเพหิ ปาติโมกฺขุทฺเทโส ฯ

នៃយមិឆក បរិវារៈ

(៣៩៣) ឧបសម្បទា (របស់កិក្ខុនី) ប្រកបដោយកម្ម-
វាចាប៉ុន្មាន កិក្ខុនីត្រូវក្រោកទទួលចំពោះកិក្ខុនីប៉ុន្មានពួក ត្រូវ
ឲ្យអាសនៈដល់កិក្ខុនីប៉ុន្មានពួក កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន
ទើបគួរប្រជៀតកិក្ខុនីបាន ។ ឧបសម្បទា (របស់កិក្ខុនី) ប្រកប
ដោយកម្មវាចា ៨ កិក្ខុនីត្រូវក្រោកទទួលចំពោះកិក្ខុនី ៨ ពួក
ត្រូវឲ្យអាសនៈដល់កិក្ខុនី ៨ ពួក កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៨ ទើប
គួរប្រជៀតកិក្ខុនីបាន ។

(៣៩៤) ឆេជ្ជវត្តុ (វត្តុជាហេតុឲ្យដាច់ចាកកិក្ខុភាវៈ) មាន
ដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អាបត្តិថុល្លច្ច័យមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មាន
ពួក អនាបត្តិមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ
តាំងអស់ (នេះ) មានវត្តុតែមួយទេឬ ។ ឆេជ្ជវត្តុមានដល់
បុគ្គល ១ ពួក អាបត្តិថុល្លច្ច័យមានដល់បុគ្គល ៤ ពួក អនា-
បត្តិមានដល់បុគ្គល ៤ ពួក អាបត្តិនឹងអនាបត្តិតាំងអស់ (នេះ)
មានវត្តុតែ ១ ។

(๓๕๕) កតំ អាយាតវត្ថុំ

កតីហិ សង្គ្រោ កត្ថតិ

កតេត្ថ បឋមាយត្តិកា

ញត្តិយោ ការណា កតំ ។

ឆវ អាយាតវត្ថុំ

ឆវហិ សង្គ្រោ កត្ថតិ

ឆវេត្ថ បឋមាយត្តិកា

ញត្តិយោ ការណា ឆវ ។

(๓๕๖) កតំ បុគ្គលោ ជាតិវាទេតព្ពោ

អញ្ញត្រ សាមញ្ញេន ច

កតីនំ ខុក្កដំ ហោតិ

កតំ ចីវរការណា ។

ឆស បុគ្គលោ ជាតិវាទេតព្ពោ

អញ្ញត្រ សាមញ្ញេន ច

ឆសង្គំ ខុក្កដំ ហោតិ

ឆស ចីវរការណា ។

[๓๕๕] អាយាតវត្ថុ (វត្ថុជាហេតុឲ្យកើតចិត្តគុំគួន) មាន
ប៉ុន្មាន សង្គ្រហៈដោយកត្តុប៉ុន្មានរូប ក្នុងវិនិយនេះ បឋ-
មាបត្តិកាបត្តិមានប៉ុន្មាន កិច្ចដែលធ្វើដោយញត្តិមានប៉ុន្មាន ។
អាយាតវត្ថុមាន ៩ យ៉ាង សង្គ្រហៈដោយកត្តុ ៩ រូប ក្នុង
វិនិយនេះ បឋមាបត្តិកាបត្តិមាន ៩ យ៉ាង កិច្ចដែលធ្វើដោយ
ញត្តិមាន ៩ យ៉ាង ។

[๓๕๖] បុគ្គលដែលមិនគួរអភិវាទ និងបុគ្គលដែលមិនគួរ
ធ្វើអញ្ជលីកម្មនិងសាមីចិកម្មមានប៉ុន្មានពួក អាបត្តិទុក្កដមាន
ដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ការទុកអតិរេកចីវរបានប៉ុន្មានថ្ងៃ ។
បុគ្គលដែលមិនគួរអភិវាទ និងបុគ្គលដែលមិនគួរធ្វើអញ្ជលីកម្ម
និងសាមីចិកម្មមាន ១០ ពួក អាបត្តិទុក្កដមានដល់បុគ្គល ១០
ពួក ការទុកអតិរេកចីវរបានត្រឹម ១០ ថ្ងៃ ។

(៣៥៧) កតីនំ វស្សំ វុត្ថានំ
ទានញ្ចំ ឥធ ចីវរំ
កតីនំ សន្តេ ទានញ្ចំ
កតីនញ្ចេវ ន ទានញ្ចំ ។
បញ្ចន្នំ វស្សំ វុត្ថានំ
ទានញ្ចំ ឥធ ចីវរំ
សត្តន្នំ សន្តេ ទានញ្ចំ
សោឡសន្នំ ន ទានញ្ចំ ។

(៣៥៨) កតិសតំ រត្តិសតំ
អាបត្តី ឆាទយិត្ថាន
កតិ រត្តិយោ វសិត្ថាន
មុច្ចេយ្យ ចារិកាសិកោ ។
ទសសតំ រត្តិសតំ
អាបត្តី ឆាទយិត្ថាន
ទស រត្តិយោ វសិត្ថាន
មុច្ចេយ្យ ចារិកាសិកោ ។

(៣៩៧) ក្នុងសាសនានេះ បុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួកដែលនៅចាំវស្សារួចហើយ កាលបើមានអ្នកទទួលដ៏សមគួរហើយបុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក មិនត្រូវឲ្យដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក។ ក្នុងសាសនានេះ បុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គល ៥ ពួក[1] ដែលនៅចាំវស្សារួចហើយ កាលបើមានបុគ្គលអ្នកទទួលដ៏សមគួរ បុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គល ៧ ពួក មិនត្រូវឲ្យដល់បុគ្គល ១០ ពួកទេ។

(៣៩៨) ភិក្ខុបវេទចាំដ៏អាបត្តិអស់មួយរយរាត្រី ត្រូវជាប៉ុន្មានរយអាបត្តិ ហើយចូលបរិវាសនៅប៉ុន្មានរាត្រី ទើបរួច (ចាកអាបត្តិ) បាន។ ភិក្ខុបវេទចាំដ៏អាបត្តិអស់មួយរយរាត្រី ត្រូវជាមួយពាន់[2] អាបត្តិ ហើយចូលបរិវាសនៅ ១០ រាត្រី ទើបរួច (ចាកអាបត្តិនោះ) បាន។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សហធម្មិកទាំង ៥។ ២ រាត្រីទី ១ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិមួយរយ ហើយក៏បិទចាំងពុកអស់ ១០ រាត្រី លុះដល់ថ្ងៃទី១១ ទើបត្រូវអាបត្តិមួយរយ ១ លើកទៀត ហើយក៏បិទចាំងពុកអស់១០រាត្រី ទើបត្រូវអាបត្តិមួយរយ១លើកទៀត ត្រូវធ្វើងបិទចាំងយ៉ាងនេះដរាបដល់ ១០ លើករួមរាត្រីទាំងអស់ មួយរយរាត្រី រួមអាបត្តិជា ១ ពាន់។

ទុតិយភាគស្ស ឧត្តរកម្មទោសាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๕๙) កតិ កម្មទោសា វុត្តា
ពុទ្ធេន ធីមតា ឥធ
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ[๑] អធម្មិកា កតិ ។
ទ្វាទស កម្មទោសា វុត្តា
ពុទ្ធេន ធីមតា ឥធ
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ[๒] អធម្មិកា កតា ។

(๓๖๐) កតិ កម្មសម្បត្តិយោ វុត្តា
ពុទ្ធេន ធីមតា ឥធ
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ វ ធម្មិកា កតិ ។
ចតស្សោ កម្មសម្បត្តិយោ វុត្តា
ពុទ្ធេន ធីមតា ឥធ
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ វ ធម្មិកា កតា ។

๑–๒ ម. សព្ពេ វ ។

(៣៩៨) ទោសរបស់កម្មមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ច-
វង្ស ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរបម្បា កម្មទាំងអស់
(នោះ) ឈ្មោះថាមិនប្រកបដោយធម៌ឬអ្វី ។ ទោសរបស់កម្ម
(មានអបលោកនកម្មជាដើម) មាន ១៦ ដែលព្រះពុទ្ធជាអា-
ទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរបម្បា កម្មទាំងអស់
(នោះ) ឈ្មោះថា មិនប្រកបដោយធម៌មែនហើយ ។
(៣៩) សម្បត្តិរបស់កម្ម មានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអា-
ទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរបម្បា កម្មទាំងអស់
(នោះ) ឈ្មោះថា ប្រកបដោយធម៌ឬអ្វី ។ សម្បត្តិរបស់កម្ម
មាន ៤ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ
ក្នុងនគរបម្បា កម្មទាំងអស់ (នោះ) ឈ្មោះថា ប្រកបដោយ
ធម៌មែនហើយ ។

(៣៦១) កតិ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

ឆម្ចិកា អឆម្ចិកា កតិ ។

ឆ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

ឯកេត្ត ឆម្ចិកា វុត្តា

បញ្ច អឆម្ចិកា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា ។

(៣៦២) កតិ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

ឆម្ចិកា អឆម្ចិកា កតិ ។

ចត្តារិ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

(៣៦១) កម្មមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា (កម្មនោះ) ប្រកបដោយធម៌
មានប៉ុន្មាន មិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មាន ។ កម្មមាន ៦
ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរ
ចម្បា បណ្តាកម្មទាំង៦នេះ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
ត្រាស់ថា ប្រកបដោយធម៌មានតែ ១ ពួក មិនប្រកបដោយ
ធម៌មាន ៥ ។

(៣៦២) កម្មមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា (កម្មនោះ) ប្រកបដោយធម៌
មានប៉ុន្មានមិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មាន ។ កម្ម ៤ ដែល
ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា

ឯកេត្ត ឆម្មិកា កតា

ឥយោ អឆម្មិកា វុត្តា

តុន្ទេឆាធិច្ចពន្ធុនា ។

(๓๖๓) យំ ទេសិតំ[๑] អនធជេន តាទិនា_

អាបត្តិក្ខន្ធានិ វិវេកទស្សិនា

កតេត្ត សម្មតិ វិនា សមថេហិ

បុច្ឆាមិ តំ ព្រូហិ វិភង្គកោវិទ ។

យំ ទេសិតំ[๒] អនធជេន តាទិនា

អាបត្តិក្ខន្ធានិ វិវេកទស្សិនា

ឯកេត្ត សម្មតិ វិនា សមថេហិ

ឯតន្ត អក្ខាមិ វិភង្គកោវិទ ។

(๓๖๔) កតិ អាបាយិកា វុត្តា

តុន្ទេឆាធិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោម តេ

๑–๒ ឩ. ម. ទេសិតា ។

បណ្តាកម្មទាំង ៤ នេះ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ប្រកបដោយធម៌មានតែ ១ ពួក មិនប្រកបដោយធម៌មាន ៣ ។

(៣៦៣) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្ញាននូវព្រះនិព្វាន ប្រកបដោយតាទិគុណ ទ្រង់ឃើញនូវវិវេកធម៌ ជ្ញានសំដែងនូវកងនៃអាបត្តិ តើដូចម្តេច បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង+ទុំ កងនៃអាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលមិនរម្ងាប់ដោយសមថៈតាំងឡាយ បពិត្រលោកអ្នកឈ្មោះវិកក្ខន្ធវិនីតគ្គ ខ្ញុំសូមសួរនូវកងនៃអាបត្តិនោះ សូមលោកឆ្លើយមក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្ញាននូវព្រះនិព្វាន ប្រកបដោយតាទិគុណ ទ្រង់ឃើញនូវវិវេកធម៌ ជ្ញានសំដែងនូវកងនៃអាបត្តិណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង+ទុំ មានតែកងអាបត្តិ ១ គឺបារាជិក ដែលមិនរម្ងាប់ដោយសមថៈតាំងឡាយទេ បពិត្រលោកអ្នកឈ្មោះវិកក្ខន្ធវិនីតគ្គ ខ្ញុំប្រាប់នូវកងនៃអាបត្តិ+ទុំចំពោះលោក ។

(៣៦៤) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ខ្ញុំនឹងតាំងភ្នាក់ប្រុងនូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនីយ ។

ฉกฺขณฺฑิยฺจฺฉสตา วุตฺตา

พุทฺธิยา จิตฺตวณฺณนา

อาจาริยา เอวมาหุ

กปฺปฏฺฐา สงฺฆเภทกา

วินยํ ปฏิจฺจนฺตสฺมึ

วิสยมฺหิ สุเขมเก ฯ

(๓๖๘) กถิตา ปาจาริยา วุตฺตา

พุทฺธิยา จิตฺตวณฺณนา

วินยํ ปฏิจฺจนฺตสฺมึ

วิสยมฺหิ สุเขมเก ฯ

อฏฺฐารส ปาจาริยา วุตฺตา

พุทฺธิยา จิตฺตวณฺณนา

วินยํ ปฏิจฺจนฺตสฺมึ

วิสยมฺหิ สุเขมเก ฯ

ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល ១៤៤ ពួក[1] ដែលបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់ ១ កប្ប ចូរលោកស្តាប់វិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆយចុះ ។

(๓๖๙) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលប៉ុន្មានពួកដែលមិនកើតក្នុងអបាយ ខ្ញុំនឹងតាំងស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នកដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆយ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល ១៨ ពួកដែលមិនទៅកើតក្នុងអបាយ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆយចុះ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា បុគ្គល ๑๔๔ ពួកនោះ គឺយកបុគ្គល ๘ ពួកទៅគុណនឹងភេទកវត្ថុ ๑๘ យ៉ាង ត្រូវជា ๑๔๔ ពួក ។ ទី ๑ គឺភិក្ខុសំដែងនូវអធម៌ថាជាធម៌មាន ๘ យ៉ាងទៀត ពួកបុគ្គលយល់ឃើញក្នុងអធម្មនោះថាជាអធម្មមែន យល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាអធម្មដែរ ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម៌នោះថាជាអធម៌មែន តែយល់ឃើញ ក្នុងការបំបែកថាជាធម៌ទៅវិញ ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម្មនោះថាជាអធម៌មែន តែសង្ស័យក្នុងការបំបែក ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម៌នោះថាជាធម្មទៅវិញ តែយល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាអធម៌ ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម៌នោះថាជាធម៌ទៅវិញ តែសង្ស័យក្នុងការបំបែក ๑ សង្ស័យក្នុងអធម៌នោះ យល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាអធម្មមែន ๑ សង្ស័យក្នុងអធម្មនោះ យល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាធម៌ទៅវិញ ๑ សង្ស័យក្នុងអធម៌នោះ នឹងសង្ស័យក្នុងការបំបែក ๑ ។ នេះជាបុគ្គលពួកទី ๑ ឯបុគ្គលពួកទី ๒ រហូតដល់ ๑๔๔ នោះ ក៏មានសេចក្តីប្រហែលៗគ្នាដែរ (សេចក្តីពិស្តារមានក្នុងសង្ឃភេទកក្ខន្ធកៈ) ។

(๓๖๖) กตฺถ อชฺช กา รตฺติ

ตุณฺหีภาเวน ตนฺติ

วิหารเย สุญฺญาคาเร เต ฯ

อชฺช รตฺติยา กา รตฺติ

ตุณฺหีภาเวน ตนฺติ

วิหารเย สุญฺญาคาเร เต ฯ

(๓๖๗) กตฺถ กตฺถจิ รตฺติยา

ตุณฺหีภาเวน ตนฺติ

วิหารเย สุญฺญาคาเร เต ฯ

โสฬสนฺนมฺปิ กตฺถจิ รตฺติยา

ตุณฺหีภาเวน ตนฺติ

วิหารเย สุญฺญาคาเร เต ฯ

(៣៦៦) ធម៌ទាំង ៨ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់សំដែងប៉ុន្មាន លើក ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវនិរុត្តិ ។ ធម៌ទាំង ៨ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់សំដែងមាន ១៨ លើក ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវនិរុត្តិចុះ ។

(៣៦៧) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវនិរុត្តិ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមាន ១៦ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវនិរុត្តិចុះ ។

(៣៦៨) កតិ កម្មនោសា វុត្តា

ពុទ្ធេនាធិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិញ្ញាតន្តិ ។

វិសយានិ សុណោម តេ ។

ទ្វាទស កម្មនោសា វុត្តា

ពុទ្ធេនាធិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិញ្ញាតន្តិ ។

វិសយានិ សុណោមា មេ ។

(៣៦៩) កតិ កម្មសម្ភត្តិយោ វុត្តា

ពុទ្ធេនាធិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិញ្ញាតន្តិ ។

វិសយានិ សុណោម តេ ។

ចតស្សោ កម្មសម្ភត្តិយោ វុត្តា

ពុទ្ធេនាធិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិញ្ញាតន្តិ ។

វិសយានិ សុណោមា មេ ។

[៣៦៨] ព្រះពុទ្ធដ៏ចម្រើន ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសរបស់កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏ចម្រើន ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសរបស់កម្មមាន ១២ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

[៣៦៩] ព្រះពុទ្ធដ៏ចម្រើន ទ្រង់ត្រាស់ថា សម្បត្តិរបស់កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏ចម្រើន ទ្រង់ត្រាស់ថា សម្បត្តិរបស់កម្មមាន ៤ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(๓๗๐) កតំ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានិ សុណោម តេ ฯ
ឯ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានិ សុណោមាំ មេ ฯ

(๓๗๑) កតំ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានិ សុណោម តេ ฯ
ចត្តារិ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានិ សុណោមាំ មេ ฯ

(៣៧០) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមាន ៥ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧១) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមាន ៤ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(๓๗๒) ตตฺถ จาตุมหาราชิกา วุตฺตา

ตุฏฺฐิยา ทิวฺยนฺติ

วินยนฺติ ปชาตานนฺติ สุยามา เต ฯ

อฏฺฐ จาตุมหาราชิกา วุตฺตา

ตุฏฺฐิยา ทิวฺยนฺติ

วินยนฺติ ปชาตานนฺติ สุยามา เต ฯ

(๓๗๓) ตตฺถ สงฺฆาทิเสสา วุตฺตา

ตุฏฺฐิยา ทิวฺยนฺติ

วินยนฺติ ปชาตานนฺติ สุยามา เต ฯ

เตรส สงฺฆาทิเสสา วุตฺตา

ตุฏฺฐิยา ทิวฺยนฺติ

วินยนฺติ ปชาตานนฺติ สุยามา เต ฯ

(៣៧២) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ឱពាដគាបត្តិ មានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ឱពាដគាបត្តិមាន ៨ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧៣) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សង្ឃាទិសេសាបត្តិ មានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សង្ឃាទិសេសាបត្តិ មាន ៦៣ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(๓๗๔) កតិ អនិយតា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោម តេ ฯ

ទ្វេ អនិយតា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោមិ មេ ฯ

(๓๗๕) កតិ ធិសុត្តិយោ វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោម តេ ฯ

ទ្វេចត្តាឥ្ឍិស ធិសុត្តិយោ វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោមិ មេ ฯ

(៣៧៤) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា អនិយតៈមាន ប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវនិទ្ទេស ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា អនិយតៈមាន ២ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវនិទ្ទេសចុះ ។

(៣៧៥) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា និស្សគ្គិយៈមានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវនិទ្ទេស ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា និស្សគ្គិយៈមាន ៤២ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវនិទ្ទេសចុះ ។

(៣៧៦) កតិ ចាចិត្តិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោម តេ ។

អដ្ឋាសីតិសតំ ចាចិត្តិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោហិ មេ ។

(៣៧៧) កតិ ចាដិទេសនីយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោម តេ ។

ទ្វាទស ចាដិទេសនីយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោហិ មេ ។

(៣៧៦) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលចិត្តិយាបត្តិ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលចិត្តិយាបត្តិមាន ១៨៨ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧៧) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលជាទេសនីយាបត្តិមានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលជាទេសនីយាបត្តិមាន ១២ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ សេក្ខិយបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(៣៧៨) កតំ សេក្ខិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានំ សុណោម តេ ។

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានំ សុណោមាហំ មេ ។

យាវ សុបុដ្ឋិតំ តយា

តាវ សុវិសុទ្ធិតំ មយា

បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាយ ភ

នត្ថិ កិញ្ចិ អសុត្តកន្តិ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ និដ្ឋិតំ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បញ្ហាវិស្សជ្ជនាអំពីសេក្ខិយៈ

(៣៧៩) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សេក្ខិយៈមានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នកដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិន័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សេក្ខិយៈមាន ៧៥ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិន័យចុះ ។ ពាក្យដែលអ្នកសួរមកដោយប្រពៃត្រឹមណា ខ្ញុំក៏បានវិស្សជ្ជនាដោយប្រពៃត្រឹមនោះហើយ ពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលមិនមែនជាខ្សែបន្ទាត់ មិនមានក្នុងពាក្យបុច្ឆាវិស្សជ្ជនានេះឡើយ ។

ចប់ ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ ។

សេទមេឃគាថា

[៣៧៩] អសំវាសោ កិក្ខូហិ[1] កិក្ខុនីហិ ច

សម្ភោគោ ឯកច្ចោ តេហិ ន លព្ភតិ

អវិប្បវាសេន អធម្មត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៣៨០] អវិស្សជ្ជិតំ[2] អវេកច្ចិយំ បញ្ហុត្តា មហេសិនា

វិស្សជ្ជនត្ថេ បរិកប្បនត្ថេ អធម្មត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៣៨១] ឧស បុក្ខលេ ឧ វាទាមិ ឯកាឧស វិវជ្ជិយ

វុត្តំ វជ្ជនត្ថេ អាបត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

---

១ ឱ. ម. កិក្ខូហិ ច ។ ២ ឱ. អវិស្សជ្ជិយំ ។ ម. អវិស្សជ្ជិតំ អវេកច្ចិតំ ។

សេទមោចនគាថា

(៣៧៩) ពួកភិក្ខុក្តី ពួកភិក្ខុនីក្តី មិនមានសំវាស[1] សម្ភោគ ពួកមួយ គឺពួកភិក្ខុ ឬពួកភិក្ខុនី មិនបានក្នុងបុគ្គលនោះទេ[2] ការនៅរួមមិនត្រូវអាបត្តិ[3] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨០) ព្រះមានព្រភាគជាមហាឥសី (ទ្រង់សែ្វងរកនូវប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរ) ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ ៥ យ៉ាង មិនត្រូវលះ មិនត្រូវចែក តែកាលបើកិក្ខុលះនឹងប្រើប្រាស់មិនត្រូវអាបត្តិ[4] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨១) យើងមិនបានពោលចំពោះអវន្ទិយបុគ្គលតាំង ១០ ពួកទេ តាំងអកត្តបុគ្គល ១១ មានបណ្តាកជាដើម កំលើកលែងដែរ តែភិក្ខុសំពះភិក្ខុថា[5] ត្រូវអាបត្តិ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនីក្តីដែលត្រូវបោរដិក ឬមិនមែនជាបកតត្ត ឈ្មោះថាមិនមានសំវាសគឺធ្វើឧបោសថជាដើមជាមួយនឹងសង្ឃមិនបានទេ ។ ២ ការបម្រើមានផ្តិតទឹកជាដើមពួកមាតុគ្រាមធ្វើដល់ភិក្ខុមិនបាន លើកតែមាតាបង្កើត ឯភិក្ខុនីក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ៣ សេចក្តីនេះចំពោះភិក្ខុនីដែលនៅជាមួយនឹងកូនប្រុសរបស់ខ្លួន ក្នុងទីប្រកាន់ទីជាំងជាមួយគ្នាបាន ។ ៤ មានក្នុងគរុភណ្ឌ-វិនិច្ឆ័យក្នុងសេនាសនក្ខន្ធកៈចុល្លវគ្គ ។ ៥ គឺភិក្ខុថ្វាយបង្គំភិក្ខុអាក្រាត ។

(๓๘๒) ន ខុទ្ទិដ្ឋកោ ន ច បន ឆារវាសិកោ

ន សន្ធរភិន្នោ ន ច បន បក្ខសង្កន្តោ

សមានភាសកភូមិយោ ឋិតោ

កថំ នុ សិក្ខាយ អសាធារណោ សិយា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๓๘๓) ខុបេតំ ឆម្មំ បរិបុច្ឆមានោ

កុសលំ អត្ថូបសញ្ហិតំ

ន ជីវតិ ន មតោ ន ឯញ្ជតោ ។

តំ បុក្កលំ កតមំ វទន្តិ ពុទ្ធា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๓๘๔) ខុព្ភក្ខកោ ន វនាមិ

អណោ ឆាតិ វិវដ្ដយ

(៣៨៦) កិក្ខុមិនមែនជាកិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត ពាំងមិនមែនជាកិក្ខុដែលនៅបរិវាស មិនមែនជាអ្នកទំលាយសង្ឃពាំងមិនមែនជាអ្នកបូលពួកតិរ្ថិយ (កិក្ខុនោះ) បិតនៅក្នុងភូមិនៃសមានសំវាសកៈ (ភូមិរបស់កិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា) តែកិក្ខុនោះមិនសាធារណៈដោយសិក្ខា[1] ដូចម្តេច ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ចានគិតមកហើយ ។

(៣៨៣) មានបុគ្គលដែលចូលទៅសាកសួរធម៌ជាកុសលប្រកបដោយប្រយោជន៍ បុគ្គលនោះនឹងថាវស់នៅក៏មិនមែននឹងថាស្លាប់ក៏មិនមែន នឹងថានិព្វានក៏មិនមែន ។ ព្រះពុទ្ធពាំងឆ្លើយត្រាស់ហៅបុគ្គលនោះថា ដូចម្តេចទៅវិញ[2] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ចានគិតមកហើយ ។

(៣៨៤) យើងមិនចានពោលចំពោះអាយុៈតាំងពីដងកាំបិតឡើងទៅទេ ពាំងអាយុៈតាំងពីផ្តិតបុះមកក្រោម កំលើតលែង

---

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកកិក្ខុដែលធ្លាប់ធ្វើជាខ្មាន់ព្រះកេសដាដើម ឯកិក្ខុបែបនេះព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តមិនឲ្យរក្សាកាំបិតកោរទុកទេ ។ ២ បុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះគឺសំដៅយកពុទ្ធនិមិត្ត ។

មេថុនធម្មប្បច្ចយា

កថំ ទាភជនកោ សង្ឃោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៣៨៥) ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ ភុញ្ជិ ភោគេ

អនេសនាវត្ថុកំ បមាណាតិក្កន្តំ

សារម្ភំ អបរិក្កមនំ អជាបត្តិំ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៣៨៦) ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ ភុញ្ជិ ភោគេ

នេសនាវត្ថុកំ បមាណាតិកំ

អជារម្ភំ សបរិក្កមនំ អាបត្តិំ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

ដែរ តែហេតុដូចម្តេចបានជាកិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះមេថុនធម្ម[1]ជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃបានគិតមកហើយ ។

(៣៨៥) កិក្ខុធ្វើកុដិ ដោយការសូមគ្រឿងទបករណ៍គេមកដោយខ្លួនឯង ឥតមានពួកកិក្ខុសំដែងទីឲ្យ ធ្វើឲ្យកន្លងហួសប្រមាណ មានហេតុគាស់ មិនមានទីទបចារៈ តែកិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៦) កិក្ខុធ្វើកុដិ ដោយការសូមគ្រឿងទបករណ៍គេមកដោយខ្លួនឯង ដែលមានពួកកិក្ខុសំដែងទីឲ្យ ប្រកបដោយប្រមាណ មិនមានហេតុគាស់ មានទីទបចារៈ តែកិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ[3] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សាកសពដែលគ្មានក្បាល មានតែភ្នែកនឹងមាត់ជិះត្រង់ទ្រូង ហើយភិក្ខុទៅសេពមេថុនធម្មនឹងទ្វារមាត់ត្រូវបាចិត្តិយ ។ ២ ព្រោះកុដិនោះភិក្ខុធ្វើប្រកបដោយស្មៅ បានដាមិនត្រូវអាបត្តិ ។ ៣ សំដៅយកកុដិដែលភិក្ខុធ្វើដោយដីសុទ្ធ (កុដិការសិក្ខាបទទី ៦) ។

(๗๘๗) ន កាយិកំ កិញ្ចិ បយោគមាចរេ
ន ចាបិ ភាចាយ បរេ កណោយ្យ
អាបជ្ជេយ្យ ឥរុកំ ឆេជ្ជវត្ថុំ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๗๘๘) ន កាយិកំ ភចសិកញ្ច កិញ្ចិ
មនសាបិ សន្តោ ន ករេយ្យ ចាបំ
សោ ឯសិតោ កិន្តិ សុឯសិតោ ភវេ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๗๘๙) អឯាលបន្តោ មធុរេន តោនចិ
ភចាតិរំ ឆោ ច បរេ កណោយ្យ
អាបជ្ជេយ្យ ភចសិកំ ន កាយិកំ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៣៨៧) ឧបសម្បន្ន មិនបានប្រព្រឹត្តប្រយោគអ្វីមួយ ប្រកបដោយកាយ ទាំងមិនបានពោលនឹងអ្នកដទៃ ដោយវាចា តែឧបសម្បន្ននោះត្រូវគុំកាបត្តិ ជាវត្ថុដាច់ចាកភិក្ខុនីការៈ[1] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៨) បុគ្គលមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ មិនបានធ្វើឱ្យបបន្ទិចបន្ទួចដោយកាយក្តី វាចាក្តី ចិត្តក្តី បុគ្គលនោះ សង្ឃត្រូវឱ្យវិនាសចេញ ចុះធ្វើដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថា ឱ្យវិនាសចេញដោយស្រួល[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៩) ភិក្ខុកាលមិនចរចានឹងមនុស្សណាមួយ មួយទៀត កាលនឹងបញ្ជូញវាចា ក៏មិនបានពោលចំពោះអ្នកដទៃឡើយ តែភិក្ខុ (នោះ) ត្រឡប់ត្រូវអាបត្តិប្រកបដោយវាចា[3] មិនត្រូវអាបត្តិប្រកបដោយកាយ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកភិក្ខុនីដែលជួយបិទបាំងទោសភិក្ខុនីដូចគ្នា ។ ២ គឺបុគ្គលដែលជាអភព្វបុគ្គល១១ពួកកំពុលមកប្លន់ ទោះបីឥតប្រព្រឹត្តអាក្រក់សោះក៏ត្រូវតែឱ្យវិនាសគឺបណ្តេញចេញ ។ ៣ គឺភិក្ខុដែលអង្គុយស្តាប់ព្រះជាតិដៅក្ខ កាលបើគេសួរចំពោះអាបត្តិមានពាក្យថា បើលោកមានអាបត្តិ ចូរប្រាប់ដោយឆ្ងាសលាសមក ឯភិក្ខុនោះទុកជាមានអាបត្តិ កុំនៅតែស្ងៀមយ៉ាងនោះ ត្រូវសម្បជានមុសាវាទ ព្រោះស្ងៀម ។

(๓๙๐) សំវច្ឆាយនា ពុទ្ធវរេន វណ្ណិតា

សង្ឃាធិសេសា ចតុរ អវេយ្យុំ

អាបជ្ជេយ្យ ឯតេបច្ចយោគេន សព្ពេ

បញ្ចា មេសា ភុសលេហិ ចិដ្ឋិតា ។

(๓๙๑) ឧភោ ឯតាតោ ឧបសម្បន្នោ

ឧភិន្នំ បាត្តោ ចីវរំ បដិក្កណ្ណេយ្យ

សំឃោ អាបត្តិយោ ឯកា

បញ្ចា មេសា ភុសលេហិ ចិដ្ឋិតា ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

(៣៤០) សិក្ខាបទទាំង៦ឆ្នាយដែលព្រះពុទ្ធជំប្រសើរ ទ្រង់ ពណ៌នាទុកថា សង្ឃាទិសេស ៤ សិក្ខាបទ ភិក្ខុនីត្រូវអាបត្តិ ទាំងអស់នោះ ដោយប្រយោគតែមួយ[1] ប្រស្នានេះពួក លោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឃានគិតមកហើយ ។

(៣៤១) ភិក្ខុនីពីរបួបឃានឧបសម្បទាកងឆ្នាំដាមួយគ្នា ភិក្ខុ ទទួលចីវរអំពីដៃនៃភិក្ខុនីទាំងពីរបួប ត្រូវអាបត្តិផ្សេងៗ គ្នា[2] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឃានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ភិក្ខុនីមួយរូបចេញពីស្រុករបស់ខ្លួនក្នុងបច្ចូសសម័យ គ្រានតែដល់ទៅត្រើយ ស្ទឹង អរុណក៏រះឡើង ភិក្ខុនីនោះត្រូវអាបត្តិ ៤ គឺ ១ ត្រូវព្រោះនៅជ្រាសចាកភត្រ ២ ត្រូវព្រោះ ទៅកាន់ចន្លោះស្រុក ៣ ត្រូវព្រោះឆ្លងស្ទឹង ៤ ត្រូវព្រោះនៅជ្រាសចាកគណៈ ទាំង ៤ នេះត្រូវ ដោយប្រយោគតែ ១ ។ ២ ភិក្ខុទទួលចីវរអំពីដៃភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាតែខាងសំណាក ភិក្ខុនីត្រូវបាចិត្តិយៈទទួលចីវរអំពីដៃភិក្ខុនីដែលបានឧបសម្បទាតែខាងសំណាក់ភិក្ខុនី ត្រូវទុក្កដ ។

(८४२) ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਤੂਹਲਞ੍ਚਾ ਅਵਹਾਰੁਂ[1]

ਤਯੋ ਯਾਗਜਿਕਾ ਪਕਾ ਚ ਯਾਗਜਿਕਾ

ਪਞ੍ਚਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਾ ਚਿਤ੍ਤਾ ॥

(८४३) ਸਤ੍ਤੋ ਚ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਿਯਾ

ਨਿਕ੍ਖਮੋ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਸਿਯਾ

ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਸ੍ਸੰ ਘਰੇ ਮਤੋ

ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਚ੍ਚਯਾ

ਨਾਥੰ ਯਾਗਜਿਕਾ ਸਿਯਾ

ਪਞ੍ਚਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਾ ਚਿਤ੍ਤਾ ॥

---

१ ਸ੍ਯਾ. ਮ. ਅਨਿਹਾਰੁਂ ॥

សេទអោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីការលួចគរុភណ្ឌជាដើម

(៣៩២) ជន គិភិក្ខុ ៤ រូប បបួលគ្នាលួចគរុភណ្ឌ ឯភិក្ខុ ៣ រូបត្រូវអាបត្តិបារាជិក ភិក្ខុ ១ រូបមិនត្រូវអាបត្តិបារាជិកទេ (១) ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ជានគិតមកហើយ ។

(៣៩៣) ស្រីទៅខាងកន្ត ភិក្ខុទៅខាងក្រៅ កុដ្ឋផ្ទះនោះឥតប្រហោងសោះ ដូចម្តេចបានជាភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបារាជិក (២) ព្រោះសេពមេថុនធម្មដាបច្ច័យ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ជានគិតមកហើយ ។

---

១ ជន ៤ នាក់ គឺអាចារ្យ១ រូប កូនសិស្ស៣ រូបប្រាថ្នានឹងលួចយកគរុភណ្ឌចំនួន៦មាសក ចំណែកអាចារ្យបង្គាប់កូនសិស្សទាំង ៣ រូបថា អ្នកទាំងអស់គ្នាចូរយក ១ មាសក ។ ម្នាក់ ។ ចំណែកខាងខ្ញុំឯងយក ៣ មាសក ឯកូនសិស្សទី ១ និយាយថា លោកអាចារ្យចូរយក៣មាសកចុះ លោកឯណោះយក ១ មាសក លោកឯណោះទៀតយក ១ មាសក ឯខ្លួនខ្ញុំក៏យក១ មាសកដែរ កូនសិស្សទី ២ ទី ៣ ក៏និយាយដូចកូនសិស្សទី១ កូនសិស្សទាំង ៣ រូបត្រូវអាបត្តិបារាជិកទាំងអស់គ្នា លោកចារ្យត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ។ កូនសិស្សទាំង ៣ រូប ជានដាត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះបង្គាប់ឲ្យគេយកដល់ ៥ មាសក តែក្នុងអាណត្តិកបយោគ ១ ឯអាចារ្យដែលជាអ្នកបង្គាប់ឲ្យសិស្សយកមួយ ។ មាសកម្នាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ជាអាណត្តិ-កបយោគ ដែលយកចំពោះខ្លួន ៣ មាសកនោះ ក៏ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យដែរ តែជាសាហត្ថិក-បយោគ ។ ឯសាហត្ថិកបយោគនឹងអាណត្តិកបយោគនេះ រាប់បញ្ចូលគ្នាមិនបានទេ ដូចជាភិក្ខុលួចដោយសាហត្ថិកបយោគ ៣ មាសក លួចដោយអាណត្តិកបយោគ ៣ មាសក ត្រូវជា ៣ មាសកពីរដង ភិក្ខុនោះត្រូវទោសតែត្រឹមអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ព្រោះក្នុងបយោគមួយ ។ មិនគ្រប់ចំនួន ៥ មាសក ។ បើលួចដោយសាហត្ថិក: ១ មាសក លួចដោយអាណត្តិក: ៤ មាសក ទើបត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះក្នុងអាណត្តិកបយោគ ១ នោះគ្រប់ចំនួន ៥ មាសក ។ ឯលួចដោយសាហត្ថិកបយោគ ១ មាសកនោះត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ។ ២ ជានដាត្រូវបារាជិក ព្រោះដូចក្នុងទីនេះលោកសំដៅយកសំពត់ទេ ព្រោះបើភិក្ខុអាចប្រព្រឹត្តដើមេថុនធម្មទាំងសំពត់ជាន ។

(๓๙๔) គេលំ មឆ្ឌ ជាលរិតញ្ចាបិ សប្បឺ
សភមំ តហោត្ថាន ឯក្ខិបេយ្យ
អវីតិវត្តេ សត្តាហោ
សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ
បញ្ចា មេសា ភិក្ខុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๓๙๕) ឯសុត្តិយេន អាបត្តិ
សុទ្ធភេន ចាចិត្តិយំ
អាបជ្ជន្តស្ស[1] ឯកតោ
បញ្ចា មេសា ភិក្ខុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๓๙๖) តិក្ខ្ត្តុ សរិយា វិសរិយា សមាភតា
ភមុំ ភរេយ្យុំ សមត្តសញ្ចោ
តិក្ខ្ត្តុ សរិយា ឆ្ឌនសរោជនេ ឋិតោ
ភមុញ្ច តំ ភុប្បេយ្យ វត្តប្បច្ចយោ
បញ្ចា មេសា ភិក្ខុសលេហិ ចិន្តិតា ។

---

๑ អាបជ្ជេយ្យាតិបិ ភត្តុចិ ឆោត្តភេ ទិស្សតិ ។

(៣៨៤) ឧបសម្បន្ន ទទួលប្រែរ ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ ទឹក
ដោះរាវ ហើយទុកដាក់ដោយខ្លួនឯង ទុកដាក់មិនទាន់កន្លង
៧ ថ្ងៃនៅឡើយ កាលបើមានបច្ច័យហើយឆាន់ត្រូវអាបត្តិ[1]
ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៥) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដាទិសាគ្គិយបាចិត្តិយៈ ទើសុទ្ធកបា-
ចិត្តិយៈក្នុងខណៈជាមួយគ្នា[2] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាស
វៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៦) ភិក្ខុ ២០ រូបមកប្រជុំគ្នា មានសេចក្តីសំគាល់ថា
ព្រមព្រៀងគ្នាហើយធ្វើសង្ឃកម្មទៅ មានភិក្ខុ ១ រូបឋិតនៅ
ក្នុងទីឆ្ងាយមានប្រមាណ ១២ យោជន៍ក៏មាន ចុះហេតុដូចម្តេច
បានជាសង្ឃកម្មនោះកម្រើក[3] ព្រោះបច្ច័យគឺកម្មនោះជាពួក
ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ ភិក្ខុនីបើគ្មានធម្មីហើយសូមភេសជ្ជៈមានប្រែងជាដើមយកមកឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ បើសូមបានមកមិនទាន់បានឆាន់នៅឡើយហើយភេតក៏ក្លាយជាភិក្ខុទៅ ឯភេសជ្ជៈនោះទុកជាមិនទាន់កន្លងហួស ៧ ថ្ងៃ បើភិក្ខុនោះយកមកឆាន់ក៏នៅតែត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈដែរ ។ ២ ភិក្ខុបង្អោនចីវរជាសង្ឃលាភពីរ គឺចីវរ ១ ដើម្បីខ្លួនត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ចីវរ ១ ទៀតដើម្បីបុគ្គលដទៃវិញ ត្រូវបាចិត្តិយៈ ។ ៣ អដ្ឋកថា ថា កម្មនេះបានជាកម្រើក ព្រោះភិក្ខុដែលនៅចម្ងាយ ១២ យោជន៍នោះ ឋិតនៅក្នុងគាមសីមាជាមួយគ្នា ។

[๓๙๗] បចវីតិហារមត្ថេន ឯកាយ គណិតេន ច

សញ្ញិ កុក្កាធិ សប្បដិភម្ហាធិ

ចតុសដ្ឋី អាបត្តិយោ អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๓๙๘] ឯវត្តោ អន្តរាសេកេន

ទិកុណំ សង្ឃាដឹ ចារុតោ

សញ្ញិ តានិ ឯស្សក្តិយោធិ ហោន្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๓๙๙] ន ចាបិ ញត្តិ ន ច បន កម្មវាចា

ន ចេហិកិក្ខុតិ ឯតោ អភេច

សារណាគមនម្បិ ន តស្ស អត្ថិ

ឧបសម្បទា ចស្ស អកុប្បា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៣៩៧) ភិក្ខុត្រូវគរុកាបត្តិចាំងអស់ ៦៤ ជាអាបត្តិដែលខ្លួនកែបាន ក្នុងខណៈជាមួយគ្នា ដោយគ្រាន់តែឈានដំហានទៅនឹងពោលដោយវាចា[1] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃបានគិតមកហើយ ។

(៣៩៨) ភិក្ខុស្ត្រីកសឡំ គ្រងសង្ឃាដិមានជាន់ពីរ តែចីវរចាំងអស់នោះជានិស្សគ្គិយៈ[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៩៩) ញត្តិ (របស់បុគ្គលនោះ) ក៏មិនមាន ចាំងកម្ម-វាចាសោតក៏មិនមាន សូម្បីព្រះដ៏នស្រីក៏មិនបានត្រាស់ហៅថា ឯហិភិក្ខុ ទេ មួយទៀត សរណាគមន៍ របស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនមាន (ចុះហេតុអ្វីបានជា) ឧបសម្បទា របស់បុគ្គលនោះមិនកម្រើក[3] (គឺបានឧបសម្បទាពេញបរិបូណ៌) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សំដៅយកភិក្ខុដែលទទួលពាក្យបណ្តាំរបស់បុរសទៅប្រាប់ដំណឹងដល់ពួកស្ត្រីចំនួន ៦៤ នាក់ ដើម្បីឲ្យបានជាប្រពន្ធរបស់បុរសនោះ បានជាត្រូវគរុកាបត្តិដល់ ៦៤ តាមចំនួនស្ត្រីទាំងនោះ។ ២ សំដៅយកចីវរដែលភិក្ខុប្រើភិក្ខុនីឲ្យលាង ។ ៣ សំដៅយកឧបសម្បទារបស់នាងមហាបជាបតី ដែលគ្រាន់តែទទួលគរុធម៌ ៨ ប្រការ មិនបាច់ពាំងញត្តិ នឹងសូត្រកម្ម-វាចា ក៏បានឡើងជាភិក្ខុនីភាវៈ (ហៅថាអដ្ឋគរុធម្មប្បដិគ្គហណឧបសម្បទា) ។

(๔๐๐) ส๎ตฺ๎ถี หาเร น มาตรำ

ปุริสญฺ จ ปิตรำ หาเร

หาเรยฺย อนริยำ มคฺคา

เตน ฆาตนฺตรำ ฉุเส

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จินฺติตา ฯ

(๔๐๑) ส๎ตฺ๎ถี หาเร จ มาตรำ

ปุริสญฺ ปิตรำ หาเร

มาตรำ ปิตรำ หตฺวา

น เตฆาตนฺตรำ ฉุเส

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จินฺติตา ฯ

(๔๐๒) อโจรยิตฺวา อสารยิตฺวา

อสมฺปฏิจฺฉิตสฺส กาเรยฺย กมฺมำ

กตญฺ กมฺมำ สุกตำ กาเรยฺย

การาโย จ สาเธฺย อภิปตฺถิโต สิยา

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จินฺติตา ฯ

(៤០០) បុគ្គលណាមួយ សម្លាប់ស្ត្រីមិនមែនជាមាតា សម្លាប់បុរសមិនមែនជាបិតា សម្លាប់បុគ្គលមិនមែនជាព្រះអរិយៈ បុគ្គលនោះត្រូវអនន្តរិយកម្ម ព្រោះការសម្លាប់នោះ[1] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤០១) បុគ្គលសម្លាប់ស្ត្រីដែលជាមាតាពិត សម្លាប់បុរសដែលជាបិតាពិត លុះសម្លាប់មាតាបិតាហើយក៏មិនត្រូវអនន្តរិយកម្ម ព្រោះការសម្លាប់នោះ[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤០២) ភិក្ខុមិនបានពោធ មិនបានរំលឹក ហើយធ្វើកម្មដល់បុគ្គលដែលមាននៅក្នុងទីកំបាំងមុខ កម្មដែលភិក្ខុធ្វើនោះឈ្មោះថា ធ្វើប្រពៃហើយ ទាំងការកសង្ឃក៏មិនត្រូវអាបត្តិ[3] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

๑ អដ្ឋកថាថា បុគ្គលនោះគឺជាមាតាឆ្ងែងបិតាពិត គ្រាន់តែមាតាក្លាយភេទជាបិតា បិតាក្លាយភេទជាមាតាវិញ សម្លាប់បុគ្គលមិនមែនជាព្រះអរិយៈនោះ គឺសម្លាប់មាតាឆ្ងែងបិតា ។ ๒ សំដៅយកកូនជាមនុស្ស មាតាឆ្ងែងបិតាជាសត្វតិរច្ឆាន បើសម្លាប់មាតាឆ្ងែងបិតាជាសត្វតិរច្ឆានយ៉ាងនេះ មិនត្រូវអនន្តរិយកម្មទេ ។ ๓ សំដៅយក ទូតេន ឧបសម្បទា ដែលព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យនាងអឌ្ឍកាសីគណិកាព្រោះនាងនោះចង់មកបួសក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គ តែមកមិនរួចព្រោះពួកបុរសចាំស្កាត់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ឆានជាព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យឧបសម្បទាដោយទូតឆាន ។

(៤០៣) ចោទយិត្វា សារយិត្វា

សម្មុខីភូតស្ស កាយេស្យ កម្មំ

កតញ្ច កម្មំ អកតំ កាយេស្យ

ការកោ ច សង្ឃោ សាបត្តិកោ សិយា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០៤) ចិន្នន្តស្ស អាបត្តិ ចិន្នន្តស្ស អនាបត្តិ

ឆាទេន្តស្ស អាបត្តិ ឆាទេន្តស្ស អនាបត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០៥) សង្ឃំ កណាឡ្ហា គរុកំ

មុសា ច លម្ភុ ភាសតោ

មុសា កណាឡ្ហា គរុកំ

សង្ឃញ្ច លហុ ភាសតោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

សេទអោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីការធ្វើកម្មដល់បុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខជាដើម

[៤០៣] កិក្ខុបានឆាទ បានរំលឹក ហើយធ្វើកម្មដល់បុគ្គលដែលមាននៅក្នុងទីចំពោះមុខ ឯកម្មដែលកិក្ខុនោះធ្វើហើយ ឈ្មោះថា មិនបានធ្វើទៅវិញ ទាំងការកសង្ឃក៏ត្រូវអាបត្តិ(១) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤០៤] កិក្ខុកាត់ ត្រូវអាបត្តិក៏មាន(២) កិក្ខុកាត់ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន(៣) កិក្ខុបំទប់ចាំង ត្រូវអាបត្តិក៏មាន(៤) កិក្ខុបំទប់ចាំង មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន(៥) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤០៥] កិក្ខុពោលពាក្យពិត ត្រូវគុំកាបត្តិក៏មាន(៦) ពោលពាក្យកុហក ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន(៧) ពោលពាក្យកុហក ត្រូវគុំកាបត្តិក៏មាន(៨) ពោលពាក្យពិត ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន(៩) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ជាសំដៅយកកិក្ខុឲ្យឧបសម្បទា ដល់អភព្វបុគ្គលមានបណ្ឌកជាដើម ។ ២ កាត់វត្ថុមានដើមឈើជាដើម ។ ៣ កាត់ក្រៃបក ឬកាត់សក់ ។ ៤ បំទប់ចាំងអាបត្តិទុក ។ ៥ បំទប់ចាំងទំលាំនៅមានផ្ទះជាដើម ។ ៦ កិក្ខុពោលពាក្យចំពោះទ្វារមគ្គជាដើមរបស់ស្រី ។ ៧ ពោលសម្បជានមុសាវាទ ។ ៨ ពោលប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្ម ។ ៩ ប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្ម ដែលមានក្នុងសន្តានពិត ដល់អនុបសម្បន្ន ។

(๔๐๖) អដ្ឋដ្ឋំ រជនាយ រត្តំ
កប្បកតំបំ សន្តំ
បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ
បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๐๗) អត្តដ្ឋតេ សុរាយ កំក្ខុ មំសាឯ ខាទតំ
ឯ ខុទ្ទត្តកោ ឯ ច បន ខិត្តចិត្តោ
ឯ ចាបំ សោ វេទនដ្តោ អវេយ្យ
ឯ ចស្ស ហោតំ អាបត្តិ
សោ ច ឆម្ភោ សុគតេន ទេសិតោ
បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๐๘) ឯ រត្តចិត្តោ ឯ ច បន វេយ្យចិត្តោ
ឯ ចាបំ សោ បរំ មរណាយ ចេតយិ
សសាកំ ទេន្តស្ស ហោតំ ឆេជ្ជំ
បដិក្ខណ្ឌន្តស្ស ថុល្លច្ចយំ
បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๔๐๖] ចីវរកិក្ខុបានអធិដ្ឋាន បានជ្រលក់ដោយគ្រឿងជ្រលក់ បានធ្វើពន្លឺកប្បៈ ត្រឹមត្រូវហើយ តែកិក្ខុនោះប្រើប្រាស់ត្រូវអាបត្តិ(๑)ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[๔๐๗] កាលបើព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ កិក្ខុធាន់សាប់កិក្ខុនោះ មិនមែនជាកិក្ខុឆត តាំងមិនមែនជាកិក្ខុមានចិត្តរវើរវាយ តាំងមិនមែនជាកិក្ខុមានវេទនាគ្របសង្កត់ តែកិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ(๒) តាំងធម៌នោះសោត កំព្រះសុគតទ្រង់បានសំដែងហើយ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[๔๐๘] កិក្ខុនោះមិនមានតម្រេក មិនមានថេយ្យចិត្ត តាំងមិនបានគិតដើម្បីសម្លាប់អ្នកដទៃ កាលកិក្ខុនោះឱ្យស្លាកវមែងជាប់ចាកកិក្ខុការៈ(๓) កិក្ខុអកខទ្ធលស្លាក ត្រូវថុល្លច្ច័យ (๔) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា ចីវរដែលជានិស្សគ្គិយ កិក្ខុមិនលះបង់ជានិយកម្មសិនហើយប្រើប្រាស់ ។ ๒ សំដៅយកភេមដ្ឋកភិក្ខុ គឺភិក្ខុជាអ្នកទំពាអៀង ព្រះអង្គទ្រង់អនញ្ញាតឲ្យទំពាអៀងបាន ព្រោះភិក្ខុនោះឆ្លាប់យោនយកកំណើតជាគោ (មានក្នុងខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកៈទី ๕ ចុល្លវគ្គ) ។ ๓ សំដៅយកភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃ កាលភិក្ខុនោះចែកស្លាកឲ្យពួកភិក្ខុដែលកួលនៃនឹងខ្លួន ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។ ๔ ឯភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃនោះ ត្រូវថុល្លច្ច័យ ។

(៤០៩) ន ចាបិ អារញ្ញកំ សាសង្កសម្មតំ
ន ចាបិ សង្ឃេន សម្មតំ ឥទ្ធា
ន ចស្ស កាបិនំ អត្ថតំ តត្ថេវ ចីវរំ
ឯក្កិបិត្វា តច្ចេយ្យ អឌ្ឍយោជនំ
តាសេវ អរុណា ឧក្កច្ចន្តស្ស អនាបត្តិ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១០) តាយិ តាយនំ ន ភចសិ តាយនំ
សញ្ញំ ជាជាវ្តុ តាយនំ
អបុព្ពំ អចរិមំ[1] អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១១) ភចសិ តាយនំ ន តាយិ តាយនំ
សញ្ញំ ជាជាវ្តុ តាយនំ
អបុព្ពំ អចរិមំ[2] អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

១–២ អបរិមន្ទុបិ កត្តបិ ឆោត្តកេសុ ទិស្សតិ ។

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីសេនាសនៈនៅក្នុងព្រៃដាំដើម

[៤០៩] ទីនោះមិនមែនជាសេនាសនៈនៅក្នុងព្រៃ ដែលគេសន្មតថាប្រកបដោយសេចក្តីរង្គើសោះ ទាំងសង្ឃក៏មិនបានឲ្យសម្មតិ ទាំងភិក្ខុនោះ ក៏មិនបានគ្រាលតបំនែ (បើភិក្ខុនោះ) ទុកចីវរក្នុងទីនោះ ហើយទៅកាន់ទីមានប្រមាណកន្លះយោជន៍ លុះអរុណរះឡើង ភិក្ខុនោះក៏មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ(១) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤១០] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងពួង មានវត្ថុផ្សេង ៗ គ្នា ប្រកបដោយកាយ មិនប្រកបដោយវាចា ក្នុង ១ ណៈជាមួយគ្នា មិនមុនមិនក្រោយ(២) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤១១] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងពួង មានវត្ថុផ្សេង ៗ គ្នា ប្រកបដោយវាចា មិនប្រកបដោយកាយ ក្នុង ១ ណៈជាមួយគ្នា មិនមុនមិនក្រោយ(៣) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថាបានដាមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះភិក្ខុនោះទៅនៅអាស្រ័យក្រោមម្លប់ឈើរបស់ត្រកូល ១មានមែកធំហើយវែងចំនួន ១ យោជន៍ ឬ២យោជន៍ ទោះបីភិក្ខុនោះទុកដាក់ចីវរក្រោមម្លប់ឈើនោះហើយដើរទៅចម្ងាយកន្លះយោជន៍ ហើយអរុណរះឡើងក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ដ្បិតមិនដាច់ពីម្លប់នៅឡើយ ។ ២ សំដៅយកភិក្ខុដែលចាប់សេក ឬគ្រាមដៃដាដើម របស់ស្ត្រីច្រើននាក់ក្នុងវេលាដាមួយគ្នា ។ ៣ គឺភិក្ខុពោលពាក្យអាក្រក់ចំពោះទ្វារមគ្គដាដើមរបស់ស្ត្រីច្រើននាក់ក្នុងវេលាដាមួយគ្នា ។

(៤១២) តំសង្ឃំត្តំយោ មេថុនំ តំ ន សេវេ
តយោ បុរិសេ តយោ ច អនរិយមល្លាកេ
ន ចាចរេ មេថុនំ ព្យញ្ជនស្មឹ
ឆដ្ឋំ សំយោ មេថុនធម្មប្បច្ចយា
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១៣) មាតរំ ចីវរំ យោចេ
នោ ច សង្ឃស្ស បរិណាមំ
កេនស្ស យោគំ អាបត្តិ
អនាបត្តិ ច ញាតកេ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១៤) កុន្ធោ អារញ្ញកោ យោគំ
កុន្ធោ យោគំ តរហិំយោ
អថ កោ ឥមេសោ ឆន្នោ
យេន កុន្ធោ បសំសំយោ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១៦) ឧបសម្បន្ន មិនសេពមេថុនធ៌ស្រី ៣ ពួកនោះ ធ៌ន បុរស ៣ ពួក មួយទៀត មិនសេពមេថុនធ៌មនុស្សជន តិរច្ឆានគត ៣ ពួក ធ៌នបណ្ឌក ៣ ពួក មួយទៀតមិនបានប្រព្រឹត្តមេថុនក្នុងទ្វារទាំង ៣ ឡើយ តែដោយអំណាចនៃអនុលោមហាក់ដូចជាសោះឡើយ តែឧបសម្បន្ននោះ ត្រូវធ្លាក់ចុះ ព្រោះមេថុនធម្មជាបច្ចយ(១) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៧) កិក្ខុសូមចីវរធ៌មាតា តែមិនមែនជាចីវរ ដែលមាតាបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃ កិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ ព្រោះហេតុអ្វី(២) មួយទៀត កិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះសូមចីវរធ៌ពួកញាតិ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៨) បុគ្គលក្រោធខ្លាំងហើយត្រឡប់ទៅជាត្រេកអរវិញ(៣) បុគ្គលក្រោធខ្លាំងហើយគួរនឹងតិះដៀល (៤) បុគ្គលក្រោធខ្លាំងហើយគួរនឹងសរសើរ ដោយធម៌ណា ធម៌នោះតើឈ្មោះដូចម្តេច ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ

---

១ អដ្ឋកថា ថា សំដៅយកអដ្ឋិរត្តកថាភាគជាកិរបស់ភិក្ខុនី ។ ២ សំដៅយកភិក្ខុសូមសំពត់សឡាក-សាដកអំពីមាតាក្នុងបឋមសម័យ គឺសម័យខាងខ្នងវស្សា រាប់ចាំងអំពី ១ ភេចខែកត្តិក រហូតដល់ ១៥ កើតខែដេសួ ។ ៣ បានដល់ពួកតិរ្ថីយ៍ដែលកំពុងបំពេញវត្ត កាលបើឮគេសរសើរគុណពួកតិរ្ថីយ៍ ទុកជាខឹងហើយក៏ត្រឡប់ទៅជាត្រេកអរវិញ ។ ៤ កាលបើគេសរសើរគុណព្រះរតនត្រ័យ បើបុគ្គលណាខឹង បុគ្គលនោះឈ្មោះថា គួរនឹងតិះដៀល ។

(๔๑๕) តុដ្ឋោ អាភឆតោ មោតិ

តុដ្ឋោ មោតិ តរមានោ

អថ តោ ឆាម សោ ឆម្ភោ

យេន តុដ្ឋោ តរមានោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๑๖) សង្ឃាធិសេសំ ផុល្លុច្ចយំ

ទាចិត្តិយំ ឆាដិទេសនីយំ

ទុក្កដំ អាបត្តិយ្យ ឯកតោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๑๗) ទុតោ បរិបុណ្ណាវីសតិវស្សា ទុតិដ្ឋំ

ឯកុបជ្ឈាយោ ឯកាចរិយោ ឯកា តម្មាតា

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីបុគ្គលត្រេកអរហើយត្រេកអរថែមទៀតជាដើម

(៤១៥) បុគ្គលដែលត្រេកអរ ហើយក៏ត្រេកអរថែមទៀត បុគ្គលដែលត្រេកអរហើយ តែគួរនឹងតិះដៀល បុគ្គលដែលត្រេកអរហើយ តែគួរនឹងតិះដៀល ដោយធម៌ណា ធម៌នោះតើឈ្មោះដូចម្តេច ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៦) ទុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស (លាយដោយអាបត្តិ) ថុល្លច្চយៈ បាចិត្តិយៈ បាដិទេសនីយៈនឹងទុក្កដទុក្កដ ១ ណៈជាមួយគ្នា[1] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៧) កុលបុត្រ ២ រូបមានឆ្នាំ ២០ គ្រប់គ្រាន់ហើយ ឯកុលបុត្រទាំង ២ រូបនោះ សឹងមានទុបដ្ឋាយ៍ជាមួយគ្នា អាចារ្យ ជាមួយគ្នា កម្មវាចា ជាមួយគ្នា តែកុលបុត្រមួយរូបជា

---

១ អដ្ឋកថា ថា ភិក្ខុនីមានតម្រេកទទួលបិណ្ឌបាតអំពីដៃបុរសដែលមានតម្រេកដែរ យកមកលាយគ្នានឹងសាច់មនុស្ស, ខ្ទឹម, បណ្តើតកោជន នឹងសាច់ដាអកប្បិយៈនឹសេស ហើយយកមកឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទាំងនោះ គឺត្រូវថុល្លច្ច័យ ព្រោះឆាន់សាច់មនុស្ស ត្រូវបាចិត្តិយៈ ព្រោះឆាន់ខ្ទឹម ត្រូវបាដិទេសនីយៈ ព្រោះឆាន់បណ្តើកោជនមានទឹកដោះរាជាដើម ត្រូវទុក្កដ ព្រោះឆាន់សាច់ដាអកប្បិយៈនឹសេស បានជាត្រូវអាបត្តិទាំងនោះជាមួយគ្នា ព្រោះយកវត្ថុទាំងអស់នេះមកលាយចូលគ្នាហើយឆាន់ ។

ยาคา อุปสมฺปนฺนา ยาคา อนุปสมฺปนฺนา

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จิตฺตา ฯ

(๔๑๘) อกปฺปกตํ ฉทิ[๑] วชฺชาย รตฺตึ

เตน ฉิวตฺตา เยน กามํ วาเจยฺย

น จสฺส เหาติ อาปตฺติ

เสา จ ฉมฺหา สุกเตน เจสิโต

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จิตฺตา ฯ

(๔๑๙) น เจติ ฉปฺปฏิกฺขิตฺตา

ปฏิกฺขิตฺเตา เตน น วิชฺชติ

อาปชฺชติ ตุกฺกฏํ น ลเหกฺกฏํ

---

๑ ฉ. ม. ฆา ฯ

ឧបសម្បន្ន គឺបានទៀតជាភិក្ខុ មួយរូបទៀត ជាអនុបសម្បន្ន[1] គឺនៅជាសាមណេរ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៨) សំពត់ដែលភិក្ខុមិនបានធ្លីពិន្ទុកប្ប តាំងមិនបានជ្រលក់ដោយគ្រឿងជ្រលក់ ភិក្ខុស្លៀកពាក់សំពត់នោះហើយដើរទៅដោយគួរតាមប្រាថ្នា ភិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ[2] តាំងជាមិនោះសោតក៏ព្រះសុគតទ្រង់សំដែងហើយ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៩) ឧបសម្បន្ន១ មិនបានឲ្យ ឧបសម្បន្ន១ មិនបានទទួល ព្រោះហេតុនោះ ការទទួលមិនមានទេ តែឧបសម្បន្ននោះ ត្រូវគុំកាបត្តិ[3] មិនមែនជាលហុកាបត្តិ កាលដែល

---

១ អដ្ឋកថា ថា សាមណេរមានឫទ្ធិ ហោះទៅឯអាកាស ឬមុជទ្រែកទៅអង្គុយក្នុងផែនដីសូម្បីប៉ុនចុងចំរៀកសក់ក៏មិនឡើងឧបសម្បទាជាភិក្ខុឡើយ ម្យ៉ាងទៀតចំណែកខាងសង្ឃបើបិតនៅឯអាកាសក៏កម្មនោះកម្រើកដែរ ។ ២ ភិក្ខុដែលចោរធំណ្តើមយកចីវរ ទុកជាស្លៀកពាក់សំពត់យ៉ាងនោះក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ៣ ភិក្ខុជាអ្នកបញ្ជូនក៏មិនឲ្យ ភិក្ខុនីដែលត្រូវគេបញ្ជូនក៏មិនបានទទួលអំពីនៃភិក្ខុនីដែលជាអ្នកបញ្ជូននោះ តែភិក្ខុនីជាអ្នកបញ្ជូនត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសក្នុងពេលដែលភិក្ខុនីត្រូវគេបញ្ជូនថាទទួលបិណ្ឌបាតអំពីនៃបុរសដែលមានសេចក្តីត្រេកអរ តាមពិតនោះគឺត្រូវក្នុងពេលដែលភិក្ខុនីត្រូវគេបញ្ជូនបរិភោគរួចជាស្រេច ។ មានពិស្តារក្នុងភិក្ខុនីវិភង្គ បច្ចេកភាគទី ៤ ត្រង់សង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទទី ៦ ទំព័រ ៦៤ អដ្ឋកថាក៏មានដូចគ្នា ។

សេទមោចនគាថា អាទានប្បដិប្បស្សទ្ធិបញ្ហា

តញ្ហ បរិភោគមប្បច្ចយោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៤២០] ន នេតំ នប្បដិក្កូលញ្ហាតំ

បដិក្កូលោ តេន ន វិជ្ជតិ

អាបជ្ជតិ លហុកំ ន គរុកំ

តញ្ហ បរិភោគមប្បច្ចយោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៤២១] អាបជ្ជតិ គរុកំ សាវសេសំ

ណោ នេតំ អនាទរិយំ បដិក្ខ

ន តិក្ខត្តុំ នោ ច ផុសេយ្យវជ្ជំ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

សេទមោចនគាថា និដ្ឋិតា ។

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីការមិនបានឲ្យ នឹងមិនបានទទួលជាដើម

នឹងត្រូវអាបត្តិនោះ កំត្រូវព្រោះការបរិភោគ ជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឋានគិតមកហើយ ។

(៤២០) ទុបសម្បន្ន ១ មិនបានឲ្យ ទុបសម្បន្ន១ មិនបានទទួល ព្រោះហេតុនោះ ការទទួលមិនមានទេ តែទុបសម្បន្ននោះ ត្រូវលហុកាបត្តិ[1] មិនមែនជាគរុកាបត្តិទេ កាលដែលត្រូវអាបត្តិនោះ កំត្រូវព្រោះការបរិភោគ ជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឋានគិតមកហើយ ។

(៤២១) ទុបសម្បន្នមិនមែនជាភិក្ខុនី ត្រូវគរុកាបត្តិ ជាសាវសេសាបត្តិ ហើយបរិទជាំងទុក ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនអើពើ[2] តែមិនត្រូវទោស ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឋានគិតមកហើយ ។

ចប់ សេទមោចនគាថា ។

---

១ ត្រង់គាថាទី ២ នេះ គឺភិក្ខុនីនោះដំណែល ឋានជាត្រូវលហុកាបត្តិ ព្រោះវត្ថុនោះជាទឹកនឹងឈើសួន ឯកិច្ចដែលត្រូវអាបត្តិនោះ មានវិធីដូចគ្នានឹងគាថាទី ១ ។ ២ សំដៅយកឧភតោភិក្ខុ គឺភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត ព្រោះភិក្ខុនោះមិនត្រូវមានវិនយកម្មជាមួយនឹងសង្ឃភេទ ព្រោះហេតុនោះបានជាត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ហើយបរិទជាំងទុកមិនត្រូវទោសព្រោះបរិទជាំង ។

ឥសិទ្ធិគាថំ

(๔๒๒) អសំវាសោ អារិសដ្ឋេ
ឧសេ ច អនុក្កដ្ឋតោ
ទុបេតំ ធម្មំ ទុព្ភក្ខំ (๑)
តតោ សញ្ចោទកោ ច ទេ
ឧ ការយេ ករញ្ញេ តុកាំ
ឧ ការយំ កាំ សុធាសំ (๒)
អញាលបន្តោ សិក្ខា ច
ទុភោ ច ចតុរោ ផលា
ឥត្ថី សោលញ្ញេ ឯសដ្ឋេ
កិក្ខេ ច បធរីតេ យោ
ឯវត្តោ ច ន ច ញត្តិ
ឧ មាតរំ បិតរំ ហានេ
អរោទយិត្តា រោទយិត្តា

---

๑ ម. ទុព្ភក្ខំ ។ ๒ ន ឯវមសំកំ ។

ទុតិយគណ្ឋិបញ្ហាវេរជ្ជវិនយេសទេមោបនគាថានោះដូចម្តេច

(៤៦៤) និយាយអំពីមិនមានសំវាស ១ គរុកណ្ឌ ៥ ដែលកឋិនមិនបាន ១ អវន្ទិយបុគ្គល ១០ ពួក ១ កឋិនដែលសង្ឃមិនបានលើកវត្ត ១ បុគ្គលដែលចូលទៅសាកសួរធម៌ ១ អវយវៈត្រឹមដងកាំបិត ៧លើ ១ កឋិនធ្វើក្នុងដោយការសូមគ្រឿងបរិក្ខារណ៍គេមកដោយខ្លួនឯងមាន ២ ប្រភេទ ១ កឋិនប្រព្រឹត្តប្រយោគមិនប្រកបដោយកាយត្រូវគរុកាបត្តិ ១ កឋិនមិនធ្លាប់ប្រកបដោយកាយ ដែលសង្ឃត្រូវឲ្យវិនាសដោយល្អ ១ កឋិនមិនចរោ ១ សិក្ខាដែលព្រះអង្គទ្រង់សំដែង ១ កឋិនមិនបានបរិបូរបានឧបសម្បទាជាមួយគ្នា ១ ជនគឺកឋិន ៤ រូប បបួលគ្នាទៅលួចគរុកណ្ឌ ១ ស្រីនៅកន្លែងកឋិន កឋិននៅក្រៅ ១ កឋិនទទួលប្រគេនជាដើម ១ កឋិនត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយៈនឹងបាចិត្តិយៈកន្លះណៈជាមួយ ១ កឋិន ២០ រូប មកប្រជុំគ្នា ១ កឋិនត្រូវគរុកាបត្តិដោយគ្រាន់តែឈានដំបូង ១ កឋិនស្វែកសង្ឃដ៏ជាដើម ១ ឧបសម្បទាមិនមានញត្តិជាដើម ១ បុគ្គលសម្រាប់មានបិតាតែមិនត្រូវអនន្តរិយកម្ម ១ កឋិនមិនបានចោទ ១ កឋិនបានចោទ ១

សេទមោចនគាថា ឧត្តរគាថា

ជំឆន្ទំ សច្ចមេវ ច
អធិដ្ឋានញ្ចត្តញ្ញតេ
ឧបត្ថទ្ធ ច ចាគញ្ចកំ
កាយិកា ចេតសិកា ច [1]
តំសច្ឆិត្តេ ចាបិ មានតំ
កុន្ទោ អាភជកោ តុជ្ជោ
សង្ឃាធិសេសកា [2] ឧភោ
អកប្បកតំ ឧ ទេតិ
ឧ ទេតាបជ្ជតេ [3] ភុំ
សេនមោចនំគា គាថា
បញ្ហា វិញ្ញវិភាវិតាតិ ។

---

๑ ឱ. កាយិកាចេសិកា ។ ๒ សង្ឃាទិសេសា ច ។ ម. សង្ឃាទិសេសា ច ។
๓ ឱ. ម. ឧ ទេតាបជ្ជតិ ។

កិក្ខុកាត់ ១ កិក្ខុពោលពាក្យពិត ១ ចីវរដែលកិក្ខុបានអធិដ្ឋានហើយ ១ កិក្ខុធាន់សាច់ក្នុងវេលាព្រះអាទិត្យអស្តង្គត ១ កិក្ខុមិនមានចិត្តត្រេកអរ ១ ទីសេនាសនៈដែលមិនបានតាំងនៅក្នុងព្រៃ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិមិនប្រកបដោយកាយ ប្រកបតែដោយវាចា ១ ស្រីៗពួក ១ កិក្ខុសូមចីវរនឹងមាតា ១ បុគ្គលក្រោធខឹងហើយត្រឡប់ជាត្រេកអរ ១ បុគ្គលត្រេកអរហើយក៏ត្រេកអរថែមទៀត ១ ឧបសម្បន្នត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម ១ កុលបុត្រ ២ រូប ១ សំពត់ដែលកិក្ខុមិនបានធ្វើពិន្ទុកប្បជាដើម ១ ឧបសម្បន្នមួយរូបមិនបានឲ្យ ១ ឧបសម្បន្នមួយរូបបានឲ្យ ១ ឧបសម្បន្នត្រូវគុំកាបត្តិ ១ ចប់សេទមោចនិកាគាថា ប្រស្នាដែលលោកអ្នកជ្រាជ្ញ បានសំដែងឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ។

(៤២៣) ចត្តារិ កម្មានិ អបលោភកុសលកម្មំ ញត្តិ-
កម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ។ ឥមានិ ចត្តារិ
កម្មានិ កតីហាការេហិ វិបច្ចន្តិ ។ ឥមានិ ចត្តារិ
កម្មានិ បញ្ចហាការេហិ វិបច្ចន្តិ វត្តតោ ច ញត្តិតោ ច
អនុស្សាវនតោ ច សីមតោ ច បរិសតោ ច ។

(៤២៤) កតិ វត្តតោ កម្មានិ វិបច្ចន្តិ ។ សម្មុខា ក-
រណីយំ កម្មំ អសម្មុខា កុរុតោ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។
បដិបុច្ឆា ករណីយំ កម្មំ អប្បដិបុច្ឆា កុរុតោ វត្តវិបន្នំ
អធម្មកម្មំ ។ បដិញ្ញាយ ករណីយំ កម្មំ អប្បដិញ្ញាយ
កុរុតោ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ សតិវិនយារហស្ស អមូឍ-
វិនយំ ទេតិ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អមូឍវិនយារហស្ស
តស្សបាបិយសិកាកម្មំ កុរុតោ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។
តស្សបាបិយសិកាកម្មារហស្ស តជ្ជនីយកម្មំ កុរុតោ
វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ តជ្ជនីយកម្មារហស្ស និយស្ស-
កម្មំ កុរុតោ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ និយស្សកម្ម-
រហស្ស បព្ពាជនីយកម្មំ កុរុតោ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។

បញ្ចវគ្គ

(៤៦៣) កម្ម ៤ យ៉ាង គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិ-ទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ កម្មទាំង ៤ នេះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ប៉ុន្មាន ។ កម្មទាំង ៤ នេះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ៥ គឺ វត្ថុ ១ ញត្តិ ១ អនុស្សាវនៈ ១ សីមា ១ បរិសទ្យ ១ ។

(៤៦៤) កម្មវិបត្តិព្រោះវត្ថុដូចម្តេច ។ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើចំពោះមុខ បែរជាធ្វើកំបាំងមុខទៅវិញ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្ម-កម្ម ។ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើដោយការសាកសួរ បែរជាធ្វើដោយការមិនសាកសួរវិញ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើតាមពាក្យប្តេជ្ញា បែរជាធ្វើមិនតាមពាក្យប្តេជ្ញាវិញ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យអម្ពូរិនិយដល់តិក្ខុគួរដល់សតិ-វិនិយ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃធ្វើតស្សបាបិយ-សិកាកម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់អម្ពូរិនិយ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្ម-កម្ម ។ សង្ឃធ្វើតជ្ជនីយកម្មដល់តិក្ខុគួរដល់តស្សបាបិយសិកាកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃធ្វើនិយស្សកម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់តជ្ជនីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃធ្វើបព្វាជនីយ-កម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់និយស្សកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។

បញ្ចវគ្គីយកម្មារហស្ស បដិសារណីយកម្មំ កាតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ។ បដិសារណីយកម្មារហស្ស ឧក្ខេបនីយកម្មំ កាតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ ឧក្ខេបនីយកម្មារហស្ស បរិវាសំ ទាតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ បរិវាសារហំ មូលាយ បដិកស្សិតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ មូលាយ បដិកស្សនារហស្ស មានត្តំ ទាតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ មានត្តារហំ អព្ភេតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អព្ភានារហំ ឧបសម្បាទេតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អនុទោសេ ឧទោសេ កាតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អបលោកនាយ បលោកេតុំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ ឯវំ វត្តុតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ ។

(๔๓๕) កថំ ញត្តិតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ។ បញ្ចហាការេហិ ញត្តិតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ វត្តុំ ន បកាសតិ សង្ឃំ ន បកាសតិ បុគ្គលំ ន បកាសតិ ញត្តិ ន បកាសតិ បច្ចា ញត្តិំ ឋបេតិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហាការេហិ ញត្តិតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ ។

សង្ឃឆ្លើបដិសារណីយកម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់បញ្ហាដនីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឆ្លើទុក្ខបនីយកម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់បដិសារណីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យបរិវាស ដល់តិក្ខុគួរដល់ទុក្ខបនីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃទាញតិក្ខុគួរដល់បរិវាស មកជាត់កងមូលបត្តិ កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យមានត្ត ដល់តិក្ខុគួរដល់មូលាយប្បដិកស្សនៈ កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យអព្ភាន ដល់តិក្ខុគួរដល់មានត្ត កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ជើងតិក្ខុគួរដល់អព្ភាន ឲ្យៗឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឆ្លើទុក្ខបោសថ ក្នុងថ្ងៃមិនមែនជាថ្ងៃទុក្ខបោសថ កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឆ្លើបវារណា ក្នុងថ្ងៃមិនមែនជាថ្ងៃបវារណា កម្មនេះចាត់ជាវត្តិវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ កម្ម វិបត្តិព្រោះវត្តិយ៉ាងនេះឯង ។

(៤២៥) កម្មទាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះញត្តិដូចម្តេច ។ កម្មទាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះញត្តិ ដោយអាការ ៥ គឺតិក្ខុមិនសូត្រចេញឈ្មោះវត្ថុ គឺឧបសម្បទាបេក្ខៈ ១ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល គឺឧបជ្ឈាយ៍ ១ មិនតាំងញត្តិ ១ ឬតាំងញត្តិខាងក្រោយកម្មវាចា ១ ។ កម្មទាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះញត្តិ ដោយអាការ ៥ នេះឯង ។

(๔๒๖) ตถา อนุสฺสาวนาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ ฯ ปญฺหาการาปิ อนุสฺสาวนาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ ยถา ฯเปฯ ฉนฺนมนุสฺสานนฺติ ฉนฺนมนุสฺสานนฺติ ปุคฺคลนิทฺเทสนฺติ สาวเสสนิทฺเทสนฺติ อกาลิกาติ สาเวสุนฺติ ฯ เอวมาปิ ปญฺหาการาปิ อนุสฺสาวนาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ ฯ

(๔๒๗) ตถา สีมาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ ฯ นิกายนฺตรลทฺธิยาปิ สีมาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ อตฺถวิกปฺเปสุ สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ เอตฺถาปิ สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ ปาฐสีเสน สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ อาธารนิทฺเทสวเสน สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ ภาวสาธนวเสน สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ กมฺมสาธนวเสน สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ กตฺตุสาธนวเสน สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ สีมาย สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ สีมาย สีมา สมฺมนฺนิตพฺพาติ สีมาย สีมา อชฺโฌตฺถริตพฺพาติ ฯ เอวมาปิ นิกายนฺตรลทฺธิยาปิ สีมาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ ฯ

(๔๒๘) ตถา ปริสาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ ฯ ปาฐวเสนาปิ ปริสาโต กมฺมานิ วิปจฺจนฺติ จตุวคฺคกรณาทิ

(๔๒๖) កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈដូចម្តេច ? កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈ ដោយអាការ ๙ គឺសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ๑ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ๑ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ๑ ធ្វើអនុស្សាវនវិធីឲ្យខូច ๑ សូត្រក្នុងកាលមិនគួរ ๑ ។ កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈ ដោយអាការ ๙ នេះឯង ។

(๔๒๗) កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះសីមាដូចម្តេច ? កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះសីមា ដោយអាការ ๑๑ គឺសន្ធតសីមាតូចពេក ๑ សន្ធតសីមាធំពេក ๑ សន្ធតសីមាមានឧទកុក្ខេបមិនគ្នា ๑ សន្ធតសីមាយកស្រមោលជានិមិត្ត ๑ សន្ធតសីមាមិនមានអ្វីជានិមិត្ត ๑ ឈរខាងក្រៅសីមាសន្ធតសីមា ๑ សន្ធតសីមាក្នុងសីមាសង្ខេប ๑ សន្ធតសីមាក្នុងសមុទ្រ ๑ សន្ធតសីមាក្នុងជាតស្រះ ๑ ខណ្ឌសីមាដោយសីមា ๑ គ្រប់សីមាដោយសីមា ๑ ។ កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះសីមាដោយអាការ ๑๑ នេះឯង ។

(๔๒๘) កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះបរិសដូចម្តេច ? កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះបរិសា ដោយអាការ ๑๒ គឺកម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយ

កម្មេ យោវតិកា កិច្ចេ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ **សម្បុ**ីកូតា ប-ដិក្ខោសន្តុ ចតុវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិច្ចេ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនា-ហាដោ ហោតិ **សម្បុ**ីកូតា បដិក្ខោសន្តុ ចតុវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិច្ចេ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អាហាដោ ហោតិ **សម្បុ**ីកូតា ប-ដិក្ខោសន្តុ បញ្ចវគ្គករណេ កម្មេ ។បេ។ ទសវគ្គករ-ណេ កម្មេ ។បេ។ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិច្ចេ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ **សម្បុ**ីកូតា បដិក្ខោសន្តុ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិច្ចេ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ **សម្បុ**ីកូតា បដិក្ខោសន្តុ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិច្ចេ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ

ចតុវគ្គ កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះ
ក៏មិនបានមក ចាំឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏មិនបាននាំមក ពួកកិក្ខុ
ដែលមាននៅក្នុងទីចំពោះមុខ គំយាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយ
ចតុវគ្គ កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះ
បានមកហើយតែឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈមិនបាននាំមក ចាំឆពួកកិក្ខុ
ដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខគំយាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ
កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះក៏បានមក
ហើយ ចាំឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏បាននាំមកហើយដែរ តែពួក
កិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខគំយាត់ហាម១កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ចវគ្គ
។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើ
ដោយវីសតិវគ្គ ពួកកិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះ
មិនបានមក ចាំឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏មិនបាននាំមក ចាំឆពួក
កិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខគំយាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិ
វគ្គ កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះក៏បាន
មកហើយដែរ តែឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈមិនបាននាំមក ចាំឆពួកកិក្ខុ
ដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខគំយាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ
កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះក៏បានមក

ฉฏฺฐารมฺภนฺ ฉฏฺเฐ อาทาเยว เหตฺวา สมฺปิณฺฑิตฺวา ปฏิสนฺธึ ฯ สเมติ ฉฏฺฐทิวสาติกฺกเมเยว ปริสาเตติ กมฺมชนฺ วิปจฺจติ ฯ

(๔๒๙) จตุวีถิกรณา กมฺมฺ จตฺตาริ กมฺมานิ ปกตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวิตา ปกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺขา กมฺมนฺ กาเรตฺวา เสวเน กมฺมปฺปตฺตนฺ ฉฏฺฐารมฺภา อปิจ กมฺมารมฺภา ฯ ปญฺจวีถิกรณา กมฺมฺ ปญฺจ กมฺมานิ ปกตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวิตา ปกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺขา กมฺมนฺ กาเรตฺวา เสวเน กมฺมปฺปตฺตนฺ ฉฏฺฐารมฺภา อปิจ กมฺมารมฺภา ฯ ฉวีถิกรณา กมฺมฺ ฉ กมฺมานิ ปกตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวิตา ปกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺขา กมฺมนฺ กาเรตฺวา เสวเน กมฺมปฺปตฺตนฺ ฉฏฺฐารมฺภา อปิจ กมฺมารมฺภา ฯ สตฺตวีถิกรณา กมฺมฺ สตฺต กมฺมานิ ปกตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวิตา ปกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺขา กมฺมนฺ กาเรตฺวา เสวเน กมฺมปฺปตฺตนฺ ฉฏฺฐารมฺภา อปิจ กมฺมารมฺภา ฯ

๑ ฉ. ม. ฉฏฺฐารมฺภา ฯ

ចាំងឆ្នូះរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆ្នូះក៏ឃើនមកហើយដែរ តែពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខក៏យាត់ហាម ១ ។ កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះបរិស្សាដោយអាការ ១២ នេះឯង ។

(៤២៩) កម្ម សង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ៤ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆ្នូះដែរ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ចាំងមិនគួរដល់ឆ្នូះទេ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ចវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ៥ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆ្នូះ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្មចាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆ្នូះ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ១០ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆ្នូះ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្មជាអ្នកមិនគួរដល់ឆ្នូះ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ២០ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសគួរដល់ឆ្នូះ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ចាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆ្នូះ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។

(๔๓๐) ចត្តារំ កម្មានំ អបលោកនកម្មំ ញត្តិ-
កម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ។ ឥមានំ ចត្តារំ
កម្មានំ កតីរហាការេហិ វិបជ្ជន្តិ ។ ឥមានំ ចត្តារំ
កម្មានំ បញ្ចហាការេហិ វិបជ្ជន្តិ វគ្គតោ ច ញត្តិតោ
ច អនុស្សាវនតោ ច សីមតោ ច បរិសតោ ច ។

(๔๓๑) កតំ វគ្គតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។ បណ្ឌកំ
ឧបសម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ ថេយ្យសំវាសកំ
ឧបសម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ តិត្ថិយបក្កន្តកំ
ឧបសម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ តិរច្ឆានគតំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ មាតុឃាតកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ បិតុឃាតកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ អរហន្តឃាតកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ ភិក្ខុនីទូសកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ សង្ឃភេទកំ ឧប-

បញ្ជាក្តៃ កម្ម ៤ យ៉ាង នឹងវត្តុវិបត្តិ

(៤៣០) កម្ម ៤ យ៉ាង គឺ អបរាបរិយកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិ-ទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ កម្មទាំង ៤ នោះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ប៉ុន្មាន ។ កម្មទាំង ៤ នេះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ៥ គឺ វត្ថុ ១ ញត្តិ ១ អនុស្សាវនៈ ១ សីមា ១ បរិសម្ប ១ ។

(៤៣១) កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះវត្ថុដូចម្តេច ។ (កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះវត្ថុនោះ) គឺសង្ឃញ៉ាំងឧបាលកឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងបុគ្គលជាថេយ្យសំវាស ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងបុគ្គលដែលបួសពួកតិរ៍ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងសត្តរិវាទនឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងមាតុឃាតកបុគ្គល (អ្នកសម្លាប់មាតា) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងបិតុឃាតក-បុគ្គល (អ្នកសម្លាប់បិតា) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងអរហន្តឃាតកបុគ្គល (អ្នកសម្លាប់ព្រះអ-រហន្ត) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃ ញ៉ាំងភិក្ខុនីទូសកៈ (អ្នកប្រទូស្តភិក្ខុនី) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងសង្ឃភេទកបុគ្គល (អ្នកបំបែកសង្ឃ)

សម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អធម្មកម្មំ ។ លោហិតុប្បាទកំ ឧបសម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អធម្មកម្មំ ។ ទុកតោព្យញ្ជនកំ ឧបសម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អធម្មកម្មំ ។ ឆនវីសតិវស្សំ បុក្កលំ ឧបសម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អធម្មកម្មំ ។ ឯវំវត្តុតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

(៤៣២) កថំ ញត្តិតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។ បញ្ចហាការេហិ ញត្តិតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ វត្តុំ ន បរាមសតិ សង្ឃំ ន បរាមសតិ បុក្កលំ ន បរាមសតិ ញត្តឹ ន បរាមសតិ បច្ចា ភ ញត្តឹ ហាបេតិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហាការេហិ ញត្តិតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

(៤៣៣) កថំ អនុស្សាវនតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។ បញ្ចហាការេហិ អនុស្សាវនតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ វត្តុំ ន បរាមសតិ សង្ឃំ ន បរាមសតិ បុក្កលំ ន បរាមសតិ សារណំ ហាបេតិ អការេ ភ សារេតិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហាការេហិ អនុស្សាវនតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ចុះឧ
លោហិតុប្បាទកបុគ្គល (អ្នកធ្វើព្រះលោហិតព្រះពុទ្ធឲ្យពុះពងនឿង) ឲ្យ
ទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ចុះឧ
ទកគោព្យញ្ជនកបុគ្គលឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះ ចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជា
អធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ចុះបុគ្គលមានឆ្នាំថយពី ២០ ឲ្យទទួលឧបសម្បទា
កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ កម្មពាំងឡាយវិបត្តិព្រោះវត្ថុ
យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៣២) កម្មវិបត្តិព្រោះញត្តិដូចម្តេច ។ កម្មដែលវិបត្តិព្រោះ
ញត្តិ ដោយអាការ៩ គឺកំពុងសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញឈ្មោះ
សង្ឃ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ មិនតាំងញត្តិ ១ ឬតាំងញត្តិក្រោយ
(កម្មវាចា) ១ ។ កម្មវិបត្តិព្រោះញត្តិដោយអាការ ៩ នេះឯង ។

(៤៣៣) កម្មវិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈដូចម្តេច ។ កម្មវិបត្តិព្រោះ
អនុស្សាវនៈដោយអាការ ៩ គឺកំពុងសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញ
ឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ ធ្វើអនុស្សាវនវិធីឲ្យខូច ១
ឬសូត្រក្នុងកាលមិនគួរ ១ កម្មពាំងឡាយវិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈ ដោយ
អាការ ៩ នេះឯង ។

(๔๓๔) កថំ សីមតោ កម្មានំ វិបជ្ជនំ ។ ឯកា-
ទសហាការេហិ សីមតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ អតិខុទ្ទកំ
សីមំ សម្មន្នតិ អតិមហតឹ សីមំ សម្មន្នតិ ខណ្ឌនិមិត្តំ
សីមំ សម្មន្នតិ ឆាយានិមិត្តំ សីមំ សម្មន្នតិ អនិមិត្តំ
សីមំ សម្មន្នតិ ពហិសីមេ ឋិតោ សីមំ សម្មន្នតិ ន-
ទិយា សីមំ សម្មន្នតិ សមុទ្ទេ សីមំ សម្មន្នតិ ជាតស្សរេ
សីមំ សម្មន្នតិ សីមាយ សីមំ សម្ភិន្ទតិ សីមាយ សីមំ
អជ្ឈោត្ថរតិ ។ ឥមេហិ ឯកាទសហាការេហិ សីមតោ
កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។

(๔๓๕) កថំ បរិសតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។ ទ្វា-
ទសហាការេហិ បរិសតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។ ចតុវគ្គក-
រណេ កម្មេ យាវតិកា កិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា
ហោន្តិ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អនាហដោ ហោតិ សម្មុខី-
ភូតា បដិក្កោសន្តិ ចតុវគ្គករណេ កម្មេ យាវតិកា
កិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តិ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ
អនាហដោ ហោតិ សម្មុខីភូតា បដិក្កោសន្តិ ចតុវគ្គ-
ករណេ កម្មេ យាវតិកា កិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា

បញ្ចវគ្គ សីមាវិបត្តិនិងបរិសវិបត្តិ

(๔๓๘) កម្មវិបត្តិព្រោះសីមាដូចម្តេច ? កម្មវិបត្តិព្រោះសីមាដោយអាការ ๑๑ គឺសន្ធតសីមាតូចពេក ๑ សន្ធតសីមាធំពេក ๑ សន្ធតសីមាមាននិមិត្តមិនគ្នា ๑ សន្ធតសីមាយកស្រមោលជានិមិត្ត ๑ សន្ធតសីមាមិនមានអ្វីជានិមិត្ត ๑ ឈរខាងក្រៅសីមាសន្ធតសីមា ๑ សន្ធតសីមាក្នុងស្នើង ๑ សន្ធតសីមាក្នុងសមុទ្រ ๑ សន្ធតសីមាក្នុងជាតស្រះ ๑ ខំលាយសីមាដោយសីមា ๑ គ្របសីមាដោយសីមា ๑ ? កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះសីមាដោយអាការ ๑๑ នេះឯង ?

(๔๓๙) កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះបរិសឈ្មោះដូចម្តេច ? កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះបរិសឈ្មោះដោយអាការ๑๒ គឺកម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ កិក្ខុទាំងឡាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះមិនបានមក ទាំងឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏មិនបាននាំមក ពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ គំយាត់ហាម ๑ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះបានមកហើយ តែឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈមិនបានទាំមក ទាំងពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ គំយាត់ហាម ๑ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះបានមកហើយ ទាំងឆន្ទៈរបស់កិក្ខុ

ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ **សម្ពហុលា**ភូ-
តា បដិក្កោសន្តុ បញ្ចវត្ថុកករណេ កម្មេ ។ បេ ។
ឧសវត្ថុកករណេ កម្មេ ។ បេ ។ វីសតិវត្ថុកករណេ កម្មេ
យាវតិកា តំក្ខណេ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ
ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ សម្ពហុលាភូតា
បដិក្កោសន្តុ វីសតិវត្ថុកករណេ កម្មេ យាវតិកា តំក្ខណេ
កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ
អាហាដោ ហោតុ សម្ពហុលាភូតា បដិក្កោសន្តុ វីសតិ
វត្ថុកករណេ កម្មេ យាវតិកា តំក្ខណេ កម្មប្បត្តា តេ
អាគតា ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ
សម្ពហុលាភូតា បដិក្កោសន្តុ ។ ឥមេហិ ធ្វាឧសហាការេហិ
បរិសតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

(๔๓๖) អបលោកនកម្មំ ការតោ ហាបេតិ តច្ឆតោ
ញត្តិកម្មំ ការតោ ហាបេតិ តច្ឆតោ ញត្តិទុតិយកម្មំ ការតោ
ហាបេតិ តច្ឆតោ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ការតោ ហាបេតិ តច្ឆតោ ។

ដែលគួរដល់ឆន្នៈ កំពុងនាំមកហើយ តែពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ កំឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ហាគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះមិនបានមក ទាំងឆន្នៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្នៈក៏មិនបាននាំមក ពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខកំឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះក៏បានមកហើយ តែឆន្នៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្នៈក៏មិនបាននាំមក ពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ កំឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះបានមកហើយ ទាំងឆន្នៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្នៈក៏បាននាំមកហើយ តែពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ កំឃាត់ហាម ១ ។ កម្មទាំងឡាយរឹបត្តិព្រោះបរិសទ្យដោយអាការ ១២ នេះឯង ។

(៤៣៦) អបលោកនកម្មដល់នូវឋានៈប៉ុន្មាន ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈប៉ុន្មាន ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវឋានៈប៉ុន្មាន ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវឋានៈប៉ុន្មាន ។

អបលោកនកម្មំ បញ្ច ហោន្តិ កច្ឆតិ ញត្តិកម្មំ នវ ហោន្តិ កច្ឆតិ ញត្តិទុតិយកម្មំ សត្ត ហោន្តិ កច្ឆតិ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ សត្ត ហោន្តិ កច្ឆតិ ។

(๔๓๗) អបលោនកម្មំ កតមានិ បញ្ច ហោន្តិ កច្ឆតិ ។ ឆិសារណំ និស្សារណំ កណ្ហកម្មំ ព្រហ្មទណ្ឌំ កម្មលក្ខណាញ្ញេវ បញ្ចមំ ។ អបលោកនកម្មំ ឥមានិ បញ្ច ហោន្តិ កច្ឆតិ ។

(๔๓๘) ញត្តិកម្មំ កតមានិ នវ ហោន្តិ កច្ឆតិ ។ ឆិសារណំ និស្សារណំ ឱធោសនំ បវារណំ សម្មតិ ឆន្ទំ បដិក្កហំ បក្ខុក្កឌ្ឍនំ កម្មលក្ខណាញ្ញេវ នវមំ ។ ញត្តិ-កម្មំ ឥមានិ នវ ហោន្តិ កច្ឆតិ ។

(๔๓๙) ញត្តិទុតិយកម្មំ កតមានិ សត្ត ហោន្តិ កច្ឆតិ ។ ឆិសារណំ និស្សារណំ សម្មតិ ឆន្ទំ ឱធ្យារណំ ឧេសនំ កម្មលក្ខណាញ្ញេវ សត្តមំ ។ ញត្តិទុតិយកម្មំ ឥមានិ សត្ត ហោន្តិ កច្ឆតិ ។

(๔๔๐) ញត្តិចតុត្ថកម្មំ កតមានិ សត្ត ហោន្តិ កច្ឆតិ ។ ឆិសារណំ និស្សារណំ សម្មតិ ឆន្ទំ និក្កហំ

អបរិយាបន្នកម្មដល់នូវឋានៈ ៥ ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈ ៨ ញត្តិទុតិយកម្ម ដល់នូវឋានៈ ៧ ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវឋានៈ ៧ ។

(៤៣៨) អបរិយាបន្នកម្មដល់នូវឋានៈ ៥ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៥ គឺ ទុសារណា ១ និស្សារណា ១ កណ្ហកម្ម ១ ព្រហ្មទណ្ឌ ១ ជាគំរប់ ៥ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ អបរិយាបន្នកម្មដល់នូវឋានៈ ៥ នេះឯង ។

(៤៣៨) ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈ ៨ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៨ គឺ ទុសារណា ១ និស្សារណា ១ ទុច្ចាសថ ១ បព្វាជនា ១ សម្មតិ គឺសន្ទុតខ្លួនជាអ្នកសួរ ឆ្លើយ ឬសន្ទុតបុគ្គល សន្ទុតវត្ថុ ១ ការឲ្យជ្រាបនឹងចីវរជាដើម ១ ការទទួលអាបត្តិ ១ ការបង្ហិតថ្ងៃបព្វាជនាទៅខាងមុខ ១ ជាគំរប់ ៨ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈទាំង ៨ នេះឯង ។

(៤៣៩) ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវឋានៈ ៧ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៧ គឺ ទុសារណា ១ និស្សារណា ១ សម្មតិ ១ ការឲ្យជ្រាបនឹងចីវរជាដើម ១ ការដោះកឋិន ១ ការសំដែង គឺសូត្រសំដែងទីដីសង់កុដិ-វិហារជាដើម ១ ជាគំរប់ ៧ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវឋានៈទាំង ៧ នេះឯង ។

(៤៤០) ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវឋានៈ ៧ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៧ គឺ ទុសារណា ១ និស្សារណា ១ សម្មតិ ១ ការឲ្យជ្រាបនឹងចីវរជាដើម ១ និគ្គហៈ

សមធុកាសនំ កម្មលក្ខណាញ្ញេវ សត្តរសំ ។ ញត្តិចតុត្ថ-
កម្មំ ឥមានិ សត្ត ឋានានិ កុប្បតិ ។

(៤៤១) ចតុវគ្គករណេ កម្មេ បត្តោ ភេទំ បកា-
តត្តា កម្មប្បត្តា អវិសេសា បកតត្តា ឆន្ទារហា យស្ស
សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ សោ នេវ កម្មប្បត្តោ ន៑បិ ឆន្ទា-
រហោ អបិច កម្មារហោ ។ បញ្ចវគ្គករណេ កម្មេ ។បេ។
ទសវគ្គករណេ កម្មេ ។បេ។ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ
វីសតិ ភេទំ បកតត្តា កម្មប្បត្តា អវិសេសា បកា-
តត្តា ឆន្ទារហា យស្ស សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ សោ
នេវ កម្មប្បត្តោ ន៑បិ ឆន្ទារហោ អបិច កម្មារហោ ។

កម្មវគ្គោ ឯឡិវោ បឋមោ ។

(៤៤២) ទ្វេ អន្តរាសេ បដិក្ខេបនារហានេវ សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ សង្ឃសុដ្ឋុតាយ សង្ឃផាសុតាយ ។
ឥមេ ទ្វេ អន្តរាសេ បដិក្ខេបនារហានេវ សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អន្តរាសេ បដិក្ខេបនារហានេ

គឺការសង្កត់សង្កិនដោយពាក្យមកជាកត្តឧមួលាបត្តិ ១ សមនុភាសនកម្ម ១ ជាគំរប់ ៧ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់ទូវហានៈទាំង ៧ នេះឯង ។

(៤៤១) កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ បានដល់តិក្ខុ ៤ រូបជាបកតត្ត ដែលគួរដល់កម្ម តិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសគួរដល់ឆន្ទៈ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់តិក្ខុណា តិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ទាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆន្ទៈ តែជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ចវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ បានដល់តិក្ខុ ២០ រូបជាបកតត្ត ដែលគួរដល់កម្ម តិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆន្ទៈ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់តិក្ខុណា តិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ទាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆន្ទៈ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។

ចប់ កម្មវត្តជាបឋម ។

(៤៤២) ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាច

សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ ឯក-
ហាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ ។ ឥមេ ទ្វេ
អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ
សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ
អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ វេរានំ សំវរាយ សម្ប-
រាយិកានំ វេរានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ
បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។
ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ វជ្ជានំ សំវរាយ សម្បរាយិកានំ
វជ្ជានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថា-
គតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថ-
សេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ

ប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសង្កត់សង្កិនពួកបុគ្គលដែលមិនមានអៀនខ្មាស ១ ឧ៩ដើម្បីនៅសប្បាយដល់ពួកភិក្ខុអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺ បញ្ញត្តដើម្បីរាំ៩អាសវៈទាំ៩ឡាយក្នុង៩បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអាសវៈទាំ៩ឡាយក្នុង៩បរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំ៩នូវពៀរក្នុង៩បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមនូវពៀរក្នុង៩បរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័កព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំ៩ទោសក្នុង៩បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមទោសក្នុង៩បរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ

ธิដ្ឋធម្មិកាធំ កយានំ សំវាយ សម្បាយិកាធំ កយានំ
បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្តវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្តវសេ បដិច្ច
តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ធិដ្ឋធម្មិកានំ
អកុសលានំ ធម្មានំ សំវាយ សម្បាយិកានំ អកុ-
សលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្តវសេ
បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។
ខ្វេ អត្តវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ តិហានំ អនុកម្បាយ ទាមិច្ឆានំ បក្ខុបច្ឆេនា-
យ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្តវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្តវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ
បសន្នានំ តិយ្យកាវាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្តវសេ បដិច្ច
តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្ត-
វសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ

គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំងនូវភ័យក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមនូវភ័យ ក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំងអកុសលធម៌ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអកុសលធម៌ក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកគ្រហស្ថ ដើម្បីផ្តាច់ផ្តិលបក្ខពួករបស់បុគ្គលមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ពួកជន ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ១ ដើម្បីញុំាងជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ

បញ្ចកវគ្គោ ទុតិយោ អត្ថវសេ បដិច្ច ឆាតំមោក្ខំ បញ្ញត្តំ

សទ្ធម្មដ្ឋិតិយោ វិនយានុគ្គហាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តន្តិ ។

អត្ថវសវគ្គោ ទុតិយោ ។

(៤៤៣) ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ ឆាតំមោក្ខំ បញ្ញត្តំ ។ បេ ។ ឆាតំមោក្ខុទ្ទេសោ បញ្ញត្តោ ឆាតំមោក្ខដ្ឋបនំ បញ្ញត្តំ បវារណា ឧញ្ញត្តា បវារណា-ឋបនំ បញ្ញត្តំ តជ្ជនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ និយស្សកម្មំ បញ្ញត្តំ បព្ពាជនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ បដិសារណីយកម្មំ បញ្ញត្តំ ឧក្ខេបនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ បរិវាសទានំ បញ្ញត្តំ មូលាយ បដិកស្សនា បញ្ញត្តា មានត្តទានំ បញ្ញត្តំ អព្ភានំ បញ្ញត្តំ ឯសារណីយំ បញ្ញត្តំ ឯសារណីយំ បញ្ញត្តំ ឧបសម្បទា បញ្ញត្តា អបលោកនកម្មំ បញ្ញត្តំ ញត្តិកម្មំ បញ្ញត្តំ ញត្តិទុតិយកម្មំ បញ្ញត្តំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ បញ្ញត្តន្តិ ។

បញ្ចត្តវគ្គោ តតិយោ ។

(៤៤៤) អប្បញ្ញត្តេ បញ្ញត្តំ បញ្ញត្តេ អនុប្បញ្ញត្តំ សម្មុខាវិនយោ បញ្ញត្តោ សតិវិនយោ បញ្ញត្តោ អមូឡ្ហ-

គឺបញ្ញត្តដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្មឲ្យឋិតថេរ ๑ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ๑ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ๒ ប្រការនេះឯង ។

ចប់ អត្តវសវគ្គ ជាគំរប់ ๒ ។

(๔๔๓) ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តជាតិមោក្ខដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ๒ ប្រការ ។ បេ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តជាតិមោក្ខទ្វេស បញ្ញត្តនូវការបញ្ឈប់ជាតិមោក្ខ បញ្ញត្តបវារណា បញ្ញត្តនូវការបញ្ឈប់បវារណា បញ្ញត្តតជ្ជនីយកម្ម បញ្ញត្តនិយស្សកម្ម បញ្ញត្តបព្ពាជនីយកម្ម បញ្ញត្តបដិសារណីយកម្ម បញ្ញត្តខុក្ខបនីយកម្ម បញ្ញត្តការឲ្យបរិវាស បញ្ញត្តមូលាយបដិកស្សនៈ គឺការទាញកិច្ចមកដាក់ក្នុងមូលាបត្តិ បញ្ញត្តការឲ្យមានត្ត បញ្ញត្តអព្ភាន បញ្ញត្តឧសារណីយកម្ម បញ្ញត្តនិស្សារណីយកម្ម បញ្ញត្តឧបសម្បទា បញ្ញត្តអបលោកនកម្ម បញ្ញត្តញត្តិកម្ម បញ្ញត្តញត្តិទុតិយកម្ម បញ្ញត្តញត្តិចតុត្ថកម្ម ។

ចប់ បញ្ចវគ្គ ជាគំរប់ ๙ ។

(๔๔๔) កាលសិក្ខាបទដែលអ្នកណាមួយ មិនទាន់បានបញ្ញត្តទុក ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទឡើង សិក្ខាបទដែលព្រះអង្គបញ្ញត្តហើយ ទ្រង់បញ្ញត្តថែមទៀត ទ្រង់បញ្ញត្តសម្ភារៈវិន័យ បញ្ញត្តសតិវិន័យ បញ្ញត្ត

ឧយោ បញ្ញត្តោ បដិញ្ញាតករណំ បញ្ញត្តំ យេភុយ្យសិ-
កា បញ្ញត្តា តស្ស ទាបិយសិកា បញ្ញត្តា តិណវត្ថា-
រកោ បញ្ញត្តោ សន្ថរសុដ្ឋតាយ សន្ថរជាសុតាយ ។
ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណ-
វត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ
និគ្គហាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ ។ ឥមេ
ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណវត្ថា-
រកោ បញ្ញត្តោ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ឯឆដ្ឋម្ចិកានំ អា-
សវានំ សំវរាយ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃា-
តាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ
បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ

អម្ពទ្ធវិនីយ បញ្ញត្តបដិញ្ញាតករណៈ បញ្ញត្តយេកុយ្យសិកា បញ្ញត្តតស្សបាបិយសិកា បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ (ព្រោះអាស្រ័យនូវអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ) គឺដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័កព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺ បញ្ញត្តដើម្បីសង្កត់សង្កិនពួកបុគ្គល ដែលមិនមានខ្មាស ១ ដើម្បីទៅសប្បាយដល់ពួកភិក្ខុដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីការពារនូវអាសវៈទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអាសវៈទាំងឡាយក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិវត្ថារកៈ ដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បី

ឥដ្ឋធម្មំ្កាយំ វេកយំ សំវេកយ សម្បយុំ្កាយំ វេកយំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ឥដ្ឋធម្មំ្កាយំ វជ្ជាយំ សំវេកយ សម្បយុំ្កាយំ វជ្ជាយំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ឥដ្ឋធម្មំ្កាយំ កយាយំ សំវេកយ សម្បយុំ្កាយំ កយាយំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អវេសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ឥដ្ឋធម្មំ្កាយំ អកុសលាយំ ឆម្ភាយំ សំវេកយ សម្បយុំ្កាយំ អកុសលាយំ ឆម្ភាយំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តជាកតេន សាវកាយំ តំណវគ្គោរកោ បញ្ចត្តោ តំហីយំ អនុកម្បាយ

បញ្ចវគ្គ ទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ

ពាំងឥឡូវក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីយោគ់ហាមឥឡូវក្នុងបរលោក ១ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍២ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីពាំងទោសក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីយោគ់ហាមទោសក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីពាំងភ័យក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីយោគ់ហាមភ័យក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីពាំងអកុសលធម៌ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីយោគ់ហាមអកុសលធម៌ក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តិ-ណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកគ្រហស្ថ ១

ชาปิตฺถาย์ปิ ปกฺขุปเจฺจกายเย ฯ สเมเ ขฺเ อตฺถวเส ปฏิจฺจ
ตถาคเตน สาวกานำ สิกฺขาปทำ ปญฺญตฺตำ ฯ ขฺเ
อตฺถวเส ปฏิจฺจ ตถาคเตน สาวกานำ สิกฺขาปทำ
ปญฺญตฺตำ อปฺปสนฺนานำ ปสาทาย ปสนฺนานำ ภิยฺโย-
ภาวาย ฯ สเมเ ขฺเ อตฺถวเส ปฏิจฺจ ตถาคเตน สา-
วกานำ สิกฺขาปทำ ปญฺญตฺตำ ฯ ขฺเ อตฺถวเส ปฏิจฺจ
ตถาคเตน สาวกานำ สิกฺขาปทำ ปญฺญตฺตำ สทฺธมฺ-
ฏิติยา วินโยคฺคหาย ฯ สเมเ ขฺเ อตฺถวเส ปฏิจฺจ
ตถาคเตน สาวกานำ สิกฺขาปทำ ปญฺญตฺตนฺติ ฯ

ปญฺจตฺตึโส ติกฺขิเย จตุกฺเก ฯ

[๘๘๙] ติวิธา สงฺฆา วตฺถุสงฺฆา วิปตฺติสงฺฆา
อาปตฺติสงฺฆา ลิงฺคนาสกสงฺฆา ปุคฺคลสงฺฆา ๑๐-
สงฺฆา สมฺมุขาสงฺฆา อธิกรณสงฺฆา ส-
มถสงฺฆา ฯ

ដើម្បីផ្តាច់ផ្តិលនូវបក្ខពួកនៃបុគ្គលមានសេចក្តីប្រកាន់ជាដើមមក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ ដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័កព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ១ ដើម្បីញុំាងពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយឲ្យរឹងឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្មឲ្យឋិតថេរ ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។

ចប់ បញ្ចត្តិក្តី ជាគំរប់ ៤ ។

[៤៤៩] សង្គហៈ គាំងក្បាយ ៩ គឺវត្ថុសង្គហៈ ១ វិបត្តិសង្គហៈ ១ អាបត្តិសង្គហៈ ១ និទានសង្គហៈ ១ បុគ្គលសង្គហៈ ១ ទ្វន្ទសង្គហៈ ១ សមុដ្ឋានសង្គហៈ ១ អធិករណសង្គហៈ ១ សមថសង្គហៈ ១ ។

បញ្ច វគ្គោ វត្តុំ អារោចាបេតព្ពំ វត្តុអាទិកំ ជាតិតព្ពំ

[៤៤៦] អធិការណោ សមុប្បន្នេ សចេ ឧភោ អត្តប្បច្ចត្ថិកា[1] អាគច្ឆន្តេ ឧភិន្នម្បិ វត្តុំ[2] អារោចាបេតព្ពំ ឧភិន្នម្បិ វត្តុំ អារោចាបេត្វា ឧភិន្នម្បិ បដិញ្ញាសោតព្ពា ឧភិន្នម្បិ បដិញ្ញំ សុត្វា ឧភោបិ វត្តព្ពា អម្ហាកំ ឥមស្មឹ អធិការណេ រូបសមិតេ[3] ឧភោបិ តុដ្ឋា ភវិស្សថ តំ សចេ អាហំសុ ឧភោបិ តុដ្ឋា ភវិស្សាមាតិ សង្ឃេន តំ អធិការណំ បដិច្ចតព្ពំ ។ សចេ អលជ្ជិស្សទ្ធា ហោតិ បរិសា ពុញ្ហាហិ តាយ រូបសមេតព្ពំ ។ សចេ ពាលុស្សទ្ធា ហោតិ បរិសា វិនយធរោ បរិយេសិតព្ពោ ។ យេន ឆន្ទេន យេន វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អធិការណំ រូបសមតិ តថា តំ អធិការណំ រូបសមេតព្ពំ ។

[៤៤៧] វត្តុំ[4] ជានិតព្ពំ តោ តំ ជានិតព្ពំ ឯកំ ជានិតព្ពំ អនេកេ ជានិតព្ពា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ មេថុនធម្មោតិ វត្តុញ្ហេវ[5] តោ តញ្ច ។ ចាតុទ្ទសិកេ ឯកមញ្ហេវ អាបត្តិ ច ។ អនិដ្ឋានេ វត្តុញ្ហេវ តោ តញ្ច ។ ចាតុទ្ទសិកេ ឯកមញ្ហេវ

---

១ ខ. ម. អត្តប្បច្ចត្ថិកា។ ២ ខ. ម. វត្តុ ។ ៣ ម. រូបសមេថ ៤ ខ.ម.វត្តុ។ ៥ ខ.ម. វត្តុ ចេវ ។

(៤៤៦) កាល បើអធិករណ៍តើតឡើងហើយ បើភិក្ខុពាំងពីរបូ ដែលជាសត្រូវនឹងគ្នាមកដល់ សង្ឃត្រូវឲ្យលោកពាំងពីរបូ (នោះ) ប្រាប់រឿងភ័ព លុះឲ្យលោកពាំងពីរបូប្រាប់រឿងភ័ពហើយ សង្ឃត្រូវស្តាប់ពាក្យប្តេជ្ញារបស់ភិក្ខុពាំងពីរ (នោះ) លុះស្តាប់ពាក្យប្តេជ្ញារបស់ពួកភិក្ខុពាំងពីរបូ (នោះ) ហើយ សង្ឃត្រូវប្រាប់លោកពាំងពីរបូ (នោះ) ថា កាលបើអធិករ ណ៍នេះយើងបានវម្ងាប់រួចហើយ លោកពាំងពីរបូនឹងត្រេកអរ (ឬទេ) បើភិក្ខុពាំងពីរបូពោលថា យើងពាំងពីរបូនឹងទទួលត្រេកអរ សង្ឃត្រូវទទួលអធិករណ៍នោះចុះ ។ បើបរិសេសជាពួកក្រាស់ដោយអលជ្ជី សង្ឃត្រូវវម្ងាប់អធិករណ៍នោះ ដោយទញ្ហាហិកា គឺត្រូវអបលោក ហើយសឹមសន្ទុត ឬសន្ទុតដោយទុតិយកម្មវាចា ។ បើបរិសេសជាពួកក្រាស់ដោយលួងំ សង្ឃត្រូវស្វែងរកវិន័យធរ ។ អធិករណ៍នោះតែងវម្ងាប់ដោយធម្មណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះសាស្តាណា សង្ឃត្រូវវម្ងាប់អធិករណ៍នោះ តាមទំនងនោះចុះ ។

(៤៤៧) ភិក្ខុត្រូវស្គាល់វត្ត ត្រូវស្គាល់គោត្រ ត្រូវស្គាល់នាម ត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ។ ត្រង់ពាក្យថា មេថុនធម្ម បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បារាជិក បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថាអទិន្នាទាន បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បារាជិក បានដល់នាម

អាបត្តិ ច ។ មនុស្សវិគ្គហេតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ ចាវជីកន្តំ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ ឧត្តរិមនុស្សធម្មេតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ ចាវជីវន្តំ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ សុក្កវិសដ្ឋិតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ តាយ សំសគ្គោតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ ទុដ្ឋុល្លវាចាតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ អត្តកាមដ្ឋេ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ សញ្ចរិត្តដ្ឋេ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ សញ្ញាចិតាយ កុដិ តាវមជ្ឈេ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ មហាវិហារំ តាវមជ្ឈេ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសព្វោ អាបត្តិ ច ។ តិក្ខត្តុំ អមូលកេន ចាវជីវេន ឆម្ភេន អនុទ្ធំសនេ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។

ផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា មនុស្សវិគ្គហៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បារាជិក បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុដ្ឋុល្លមនុស្សធម្ម បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បារាជិក បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សុក្កវិសដ្ឋិ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កាយសំសគ្គៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុដ្ឋុល្លវាចៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា អត្តកាមៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សញ្ចរិត្តៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុឆើកុដិដោយការសូមគ្រឿងទបករណ៍គេមកដោយខ្លួនឯង បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុឲ្យគេឆើកុដិធំ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុបោទកិក្ខុផង្គាដោយអាបត្តិបារាជិកមិនមានមូល បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។

សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។ តិក្ខត្តុំ អញ្ញា-
តកិយស្ស អធិការណាស្ស កាយេ ឧសុំ លេសមត្តំ
ឧភាធារាយ ចារិតេន ឆម្នេ អនុទ្ធំសនត្តំ វត្តញ្ជោ
តោត្តញ្ជ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។
សង្ឃភេទកស្ស តិក្ខត្តុំ យាវតតិយំ សមនុភាសនា-
យ ឧប្បដិនិស្សដ្ឋេនត្តំ វត្តញ្ជោ តោត្តញ្ជ ។ សង្ឃាទិសេ-
សោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។ ភេទកានុវត្តកានំ តិក្ខ-
ត្តុំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិនិស្សដ្ឋេនត្តំ
វត្តញ្ជោ តោត្តញ្ជ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ
ច ។ ទុព្ពចស្ស តិក្ខត្តុំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ
ឧប្បដិនិស្សដ្ឋេនត្តំ វត្តញ្ជោ តោត្តញ្ជ ។ សង្ឃាទិសេសោ-
តិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។ កុលទូសកស្ស តិក្ខត្តុំ
យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិនិស្សដ្ឋេនត្តំ វត្តញ្ជោ
តោត្តញ្ជ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច

ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុអាស្រ័យនូវគ្រឿងអាងបន្តិចបន្តួចនៃអធិករណ៍ ជាចំណែកដទៃឲ្យជាលេសហើយចោទកិក្ខុផង្គាដោយអាបត្តិជាពាជក ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យ កិក្ខុបំបែកសង្ឃ សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដង ហើយនៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ) ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ពួកកិក្ខុជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមកិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃ សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ) ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុដែលគេប្រដៅជានដោយក្រ សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុអ្នកទ្រុស្តត្រកូល សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដងហើយនៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ) ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង

๗ เป ๗ อภาสนารหัง ปฏิจฺจ อุปสมฺปนฺนสฺส ปาจิตฺติยา ปสฺสาวสฺส ปาจิตฺติยา เทสนาคามินิยา วตฺถุยา เทเสตพฺพา ๗ อุกฺกฑฺฒนฺตสฺส ปาจิตฺติยา อาปตฺติ ๗

สงฺฆาทิเสสกณฺฑ ทุติยภาโค ปญฺหาปุจฺฉา ๗

สงฺฆาทิเสสกถา

(๔๔๘) อปโลเกตฺวา ญตฺติ ๓(๑)

ทุกฺกฏสฺส จตุกฺกสฺส ๓

วตฺถุ ญตฺติ อนุสฺสาวนา

สีมาปริสเภเท ๓

สมฺมุขา ปฏิปุจฺฉา ๓

ปฏิญฺญา วินยาภาเวน

วตฺถุสงฺฆปุคฺคลานญฺจ

ญตฺติ ปญฺหา ญตฺติ ปเภ

---

๑ ฉ. อปโลเกตฺวาญตฺติ ๒ ๗

។ បេ ។ ត្រង់ពាក្យថា កិកូអាស្រ័យសេចក្តីមិនអើពើ បន្ទោបង់ទុច្ចរិតក្តី បស្សាវៈក្តី ស្តោះទឹកមាត់ក្តី ក្នុងទឹក ឬនដល់វត្តផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុក្កដ ឬនដល់នាមផង អាបត្តិផង ។

ចប់ នសេង្គហវត្ត ដាតំរប់ ៥ ។

ទុទ្ធាន គឺបញ្ជីរឿងនៃបញ្ចវគ្គនោះដូចេ្នះ

(៤៤៨) (និយាយពីកម្ម ៤ យ៉ាង) គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ (និងវិបត្តិ ៥ យ៉ាង) គឺវត្ថុវិបត្តិ ១ ញត្តិវិបត្តិ ១ អនុស្សាវនវិបត្តិ ១ សីមាវិបត្តិ ១ បរិសវិបត្តិ ១ (ឯវត្ថុវិបត្តិនោះ) គឺសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មក្នុងទីចំពោះមុខ បែរជាធ្វើក្នុងទីកំបាំងមុខវិញ សង្ឃគួរសាកសួរ បែរជាមិនសាកសួរវិញ សង្ឃគួរធ្វើកម្មតាមប្តេជ្ញា បែរជាធ្វើមិនតាមពាក្យប្តេជ្ញាវិញ សង្ឃធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលគួរដល់សតិវិន័យ (ជាដើមញត្តិវិបត្តិនោះ) គឺសូត្រញត្តិមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ មិនតាំងញត្តិ ១ ឬតាំងញត្តិក្រោយកម្មវាចា ១ (អនុស្សាវន-

បញ្ចុ វគ្គោ ឧត្តានគាថា

វត្ថុសង្ឃបុគ្គលញ្ច
សភាវំ ច អកាលញ្ចំ (๑)
អតិទុក្ខា (๒) មហគ្គា ច
ទ្វេ ឆ្លាភិយានិមិត្តកា
ពហិនទីសមុទ្ទេ ច
ជាតស្សរេ ច ភិន្នតិ
អដ្ឋង្គុត្តរតិ សីមាយ
ចតុប្បញ្ចវត្ថិកា
ឧស វីសតិវគ្គា ច
អជាមជា ច អាមជា
កម្មប្បត្តា ឆឌ្ឌរហា
កម្មារហា ច បុគ្គលា
អបលោកនំ បញ្ចង្គំ
ញត្តិ ច ឆវ ហានិកា
ញត្តិទុតិយំ សត្តង្គំ
ចតុត្ថា សត្ត ហានិកា
សុទ្ធ ដាសុ (៣) ឧម្មត្តំ

---

๑ ឧ. ម. សាវនំ អកាលេន ច ។ ๒ ឧ. ម. អតិទុក្ខា ។ ๓ ឧ. ម. ដាសុ ច ។

វិបត្តិនោះ) គឺសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ๑ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ๑ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ๑ ធ្វើអនុស្សាវនវិធីឲ្យខូច ๑ សូត្រក្នុងកាលមិនគួរ ๑ (សីមាវិបត្តិនោះ) គឺសីមាតូចពេក ๑ សីមាធំពេក ๑ សីមាមានន័មិត្តមិនតគ្នា ๑ យកស្រមោលជានិមិត្ត ๑ សីមាមិនមានអ្វីជានិមិត្ត ๑ ឈរខាងក្រៅសីមាសន្ធត ๑ សន្ធតសីមាក្នុងស្ទឹង ๑ សន្ធតសីមាក្នុងសមុទ្រ ๑ សន្ធតសីមាក្នុងជាតស្រះ ๑ ខំលាយសីមា ដោយសីមា ๑ ត្រួបសីមាដោយសីមា ๑ (បរិសវិបត្តិនោះ) គឺកម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គកើ បញ្ចវគ្គកើ ទសវគ្គកើ វីសតិវគ្គកើ ភិក្ខុចាំឆ្ងាយជាអ្នកគួរដល់កម្មមិនបានមក ចាំឆ្ងាយមិនបាននាំឆ្ងន់មក ๑ ភិក្ខុចាំឆ្ងាយជាអ្នកគួរដល់កម្មបានមកហើយ ចាំឆ្ងន់របស់ភិក្ខុដែលគួរដល់ឆ្ងន់កំបាននាំមកហើយ តែថាជាបុគ្គលដែលគួរដល់កម្ម ๑ អបលោកនកម្មដល់ន័វាន: ๕ ញត្តិកម្មដល់ន័វាន: ๘ ញត្តិទុតិយកម្មដល់ន័វាន: ๗ ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់ន័វាន: ๗ ទ្រង់បញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ដើម្បីសង្កត់សង្កិនបុគ្គលដែលឥតខ្មាស

เขสลา จาปิ อาสภา
เวรวชฺกยญฺหิ
อกุสลญฺจ ตีหิ นํ (๑)
จาปิจฺฉา อปฺปสนฺนานํ
ปสนฺนาธมฺมปกฺขา
วินยานุคฺคหา เจว
จาตีมหาทฺเทสา จ
จาตีมหาญฺจ ปกฺขา
ปวารณาญฺจ ปมํ
ตชฺชนียาทิยสฺสญฺจ
ปญฺจปฺปฏิสารณี (๒)
อุกฺเขปนปวารณา
มูลํ มานตฺตภิกฺขุ (๓)
อุสารณา นิสฺสารณา
ตเถว อุปสมฺปทา
อปโลกนญฺจ ญตฺติ จ (๔)

---

๑ ฉ. ม. อกุสลญฺจ ตีหินญฺจ ฯ ๒ ฉ. ม. ปญฺจนฺนปฺปฏิสารณี ฯ
๓ ฉ. ป. มูลมานตฺตอพฺภานํ ฯ ๔ อปโลกนญฺญตฺติ จ ฯ

ដើម្បីនៅសប្បាយ ជាល់ពួកភិក្ខុអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ដើម្បីពាំនូវអាសវធម៌ ដើម្បីឃាត់ហាមនូវអាសវធម៌ ដើម្បីរាពាំងពៀរ ទោស ភ័យ អកុសលធម៌ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកគ្រហស្ថ ដើម្បីផ្តាច់ផ្តិលនូវបក្ខពួកនៃបុគ្គល ដែលមានសេចក្តីច្រឡាំងាលមក ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លានៃពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ដើម្បីធ្វើជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ដើម្បីធ្វើព្រះសទ្ធម្មឲ្យឋិតថេរ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ទ្រង់បញ្ញត្តចាតុមោក្ខ ចាតុមោក្ខុទ្ទេស ការបញ្ឈប់ចាតុមោក្ខ បវារណា ការបញ្ឈប់នូវបវារណា តជ្ជនីយកម្ម និយស្សកម្ម បព្វាជនីយកម្ម បដិសារណីយកម្ម ខក្ខបនីយកម្ម ការឲ្យបរិវាស មូលាយបដ្ឋាជកស្សនៈ គឺការពាញភិក្ខុមកជាក់កងមូលាបត្តិ ការឲ្យមានត្តៈ អព្ភានកម្ម ឧក្ខេបណីយកម្ម និស្សារណាកម្ម ឧបសម្បទាកម្ម អបលោកនកម្ម ញត្តិកម្ម

ទុតិយញ្ច ចតុត្ថកំ
អប្បញ្ញត្តេនុប្បញ្ញត្តំ
សម្មុខាវិនយោ សតិ
អមូឡ្ហបដិយេកុយ្យ
ចាបិយតិណវត្ថារកំ
វុត្តំ (๑) វិបត្តិ អាបត្តិ
ឯទានំ បុគ្គលេន ច
ទ្វិន្នា ចេវ សមុដ្ឋានា
អធិករណាមេវ ច
សមថា សង្គីហា ចេវ
ឯតាមា អាបត្តិកោ (๒) តជាតិ ។

បរិវារោ ទុតិយោ ។

---

๑ ឧ. ម. វុត្តំ ។ ๒ នាមអាបត្តិកា ។

ញត្តិទុតិយកម្ម ញត្តិចតុត្ថកម្ម កាលសិក្ខាបទដែលអ្នកណាមួយមិនទាន់បញ្ញត្តទុក ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តឡើង សិក្ខាបទដែលព្រះអង្គបញ្ញត្តហើយ ទ្រង់បញ្ញត្តថែមទៀត ទ្រង់បញ្ញត្តសម្ភារនិស្ស័យ សតនិស្ស័យ អមូទ្ធនិស្ស័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុទ្ទាបិយសិក្ខា តិណវត្ថារកៈ សង្គហៈ ៩ យ៉ាង គឺវត្ថុសង្គហៈ វិបត្តិសង្គហៈ អាបត្តិសង្គហៈ និទានសង្គហៈ បុគ្គលសង្គហៈ ខន្ធសង្គហៈ សមុដ្ឋានសង្គហៈ អធិករណសង្គហៈ សមថសង្គហៈ (ម៉្យាងទៀត) ភិក្ខុត្រូវស្គាល់នាម ១ ត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ១ ។

ចប់ បរិវារៈតែប៉ុណ្ណេះ ។

(៤៤៩) បុញ្ញាចរិយមគ្គញ្ច
បុច្ឆិត្វា វ តហិំ តហិំ
ឥមជាមោ មហាបញ្ញោ
សុតនុភេ វិចក្ខណោ
ឥមំ វិត្ថារសន្ទេបំ
សជ្ឈាមគ្គេន មជ្ឈិមេ
ចិន្តយិត្វា លរិខាមេសិ
សិស្សកានំ សុខាវហំ ។
បរិភារត្ថិ យំ វុត្តំ
សព្ពំ វុត្តំ សលក្ខណំ
អត្តំ អត្ថេន សន្ធម្មេ
ធម្មំ ធម្មេន បញ្ញត្តេ
សាសនំ បរិភាវេសិ
ជម្ពុធីបំវ សាគរោ ។
បរិភារំ អជានន្តោ
ភុតោ ធម្មវិនិច្ឆយំ ។

បរិយោសានគាថា

(៤៤៩) មហាអ្នកប្រាជ្ញមាននាមថា ទីបៈ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សុតៈ
គឺព្រះត្រៃបិដក មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា បានសាកសួរ
ផ្លូវនៃអាចារ្យជាន់ដើម ក្នុងបាលីបទេសនោះៗ ហើយគិត
ឲ្យចាកសេចក្តីពិស្តារនៃសង្ខេបនេះ ដែលជាហេតុនាំមកឲ្យ
បានសេចក្តីស្រួលងាយ ដល់ពួកសិស្សានុសិស្សទុកក្នុងមជ្ឈិម
បទេសតាមផ្លូវស្ទាត់ឯង ។ រីឯណាដែលបានពោលថាបរិវារៈ
ដូច្នេះ រឹតតែចាំងអស់នោះប្រកបដោយលក្ខណៈ កាលបើព្រះ
សទ្ធម្មដែលព្រះពុទ្ធ បញ្ញត្តនូវអត្ថដ៏សមគួរ តាមអត្ថហើយ
ទ្រង់បញ្ញត្តនូវធម៌ដ៏សមគួរ តាមធម៌ហើយ តែងចោមរោម
អមសាសនា ដូចសាគរដែលព័ទ្ធជុំវិញជម្ពូទ្វីប ។ កាលបើកុល-
បុត្រមិនបេះបរិវារៈហើយ នឹងបេះរំនិច្ឆ័យធម៌តាចិដូចម្តេចកើត ។

វិបត្តិវត្ថុ បញ្ចត្តិ

អនុប្បញ្ញត្តិ បុច្ឆលោ

ឯកតោ ទុកតោ ចេវ

លោកបណ្ណត្តិវជ្ជតោ

យស្ស ជាយតិ វិមតិ

បរិវារេន ឯជតិ

ចក្កវត្តិ មហាសេនេ

មិគមជ្ឈេវ កេសរី

វរំ រំសិបរិកិណ្ណោ

ចន្ទោ តារគណោ យថា

ព្រហ្មា ព្រហ្មបរិសាយ

គណមជ្ឈេវ ជាយតោ ។

ឯវំ សទ្ធម្មវិនយោ

បរិវារេន សោភតីតិ ។

បរិយោសានគាថា សេចក្តីឧបមា ៥ យ៉ាង

សេចក្តីសង្ស័យអំពីវិបត្តិក្តី វត្ថុក្តី បញ្ញត្តិក្តី អនុប្បញ្ញត្តិក្តី បុគ្គលក្តី ឯកគោបញ្ញត្តិក្តី ទុកគោបញ្ញត្តិក្តី លោកវជ្ជៈក្តី បណ្ណត្តិវជ្ជៈក្តី កើតឡើងដល់កុលបុត្តណា កុលបុត្រនោះដឹងកាត់សេចក្តីសង្ស័យបានដោយបរិវារៈ ស្តេចចក្រតែងល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលទ័ព្រមុំមហាសេនា តេសរពជសីហ៍ល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលហ្វូងម្រឹគ ព្រះអាទិត្យមានរស្មីភ្លឺច្បាស់ (ល្អ) រុងរឿងលើអាកាស) ព្រះចន្ទល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលពពួកផ្កាយ ព្រហ្ម ជានាយក តែងល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលពួកនៃព្រហ្ម ជាបរិសទ្យ យ៉ាងណាមិញ ព្រះសទ្ធម្មនឹងព្រះវិន័យក៏ល្អាងរឿង ដោយបរិវារៈយ៉ាងនោះដែរ ។

វិរុទ្ធាហារោ	អវិរុទ្ធាហារោ	អង្គំ	វជ្ជនេយ្យំ
ស្សេត្តិសំ	សេត្តិស្សំ	១	៤
ឯកតរិកំ	ឯកុត្តរិកំ	១១	១
"	"	១៥	"
លត្តិនោចនយោចតិ	លត្តិ នោ ច យោចតិ	១៦	៨
ឯកតរិកំ	ឯកុត្តរិកំ	២៣	១
តិលានោ–	តិលានោ	២៤	១៥
ចារិវាសិកស្ស	ចារិវាសិកស្ស	៣០	៦
ឯកុត្តរិកេ	ឯកុត្តរិកំ	៣៣	១
"	"	៣៥	"
សមនាតតស្ស	សមន្នាគតស្ស	៣៦	១៨
"	"	៣៧	"
ព្រហ្មចារី	ព្រហ្មចារិ	៣៨	"
ឯកុត្តរិកេ	ឯកុត្តរិកំ	៣៩	១
ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុលំ	ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ	៦៤	១៨
អនាគតតា	អនាគតត្តា	៧៣	១៣
បេសុញ្ញ	បេសុញ្ញ	១០២	"
បត្តលាទយោ	បុគ្គលាទយោ	១០៣	១
បញ្ញត្តា	បញ្ញត្តា	១១៩	១៨
អធិករណំ	អធិករណំ	១៤២	៣
អាបត្តិ	អាបត្តិំ	១៤៣	១០
តតិយ	តតិយំ	១៥២	១៣
កិច្ចាធិករណា	កិច្ចាធិករណំ	១៥៥	៧

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តិ

វិរុទ្ធបាឋៈ	អវិរុទ្ធបាឋៈ	អង្គ	វណ្ណលេខាយំ
អាបត្តិយោ	អាបត្តិយា	១៥៥	១៥
អាបត្តាធិករណំ	អាបត្តាធិករណំ ។	១៥៨	៣
អមូឡ្ហវិនយោ	អមូឡ្ហវិនយោ	១៥៩	១៥
រុត្តេ	រុត្តេន	១៩២	៥
បន្តនា	មន្តនា	១៩៥	៨
ទ្វេបាវីសេ	ទ្វេបញ្ចាវីសេ	២០០	១៦
គនព្ភនំ	គន្តព្ភនុំ	២០៤	១៧
អាបត្តិតិ	អាបត្តីតិ	២១៦	២
តស	តស្ស	"	១៤
ទេសនីយ	ទេសនីយំ	២១៩	៨
ជាវជិក	ជាវជិកំ	២១៩	១៧
ជាចិត្តីយ	ជាចិត្តីយំ	២២០	១៥
កំនេ	កំន្តេ	២២៣	១
ទុក្កដាបត្តិ	ទុក្កដាបត្តិ	"	១៤
និស្សយប្បដិប្បស្សទ្ធយេ	និស្សយប្បដិប្បស្សទ្ធិយេ	២៣២	៣
បុព្ពករណា	បុព្ពករណំ	២៣៤	១១
វត្តុ	វត្តុ–	២៣៨	៣
ចីវរេ	ចីវរេ	២៤៦	១៥
និភោធេ ន	និភោធេន	២៥២	"
សមតោបិ	សម្មតោបិ	២៦២	១២

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្គ	វណ្ណសមាយំ
ឧបសង	ឧបសង្គ–	២៦៤	១៦
យថាធម្មេ–	យថាធម្មេ	២៦៦	២
បញ្ចង្គានំ	បញ្ចង្គានិ	២៦៧	១
វត្តា( )	វត្តា(១)	២៧១	៤
ឧកា កម្មំ	ឧកាសកម្មំ	២៨៤	៦
កល្យា	កល្យា–	២៨៩	២
សមនាគតស្ស	សមន្នាគតស្ស	៣១៣	១១
ឧញ្ហាហិការត្តោ	ឧញ្ហាហិការត្តោ	៣២៩	១៨
វិនយំ	វិនយំ	៣៤៣	១៣
អវិនិធា	អវិនិធាយ	៣៤៧	៧
អាបច្ចតិ	អាបជ្ជតិ	៣៦១	៦
តតិយ	តតិយំ	៣៦២	១៣
ជាវជីវិក	ជាវជីវំ	"	១៤
សមនុភាសនា	សមនុភាសនា–	៣៦៦	៨
អាបតិយោ	អាបត្តិយោ	៣៧៩	២
បិណ្ឌាបាតប្បច្ចយោ	បិណ្ឌបាតប្បច្ចយោ	៣៨៤	៥
ភាទិនា–	ភាទិនា	៣៩១	"
វិនយបិដក	វិនយបិដកេ	៤០៤	១
អាបជ្ជិន្តស្ស	អាបជ្ជិន្តស្ស	៤០៦	៩
អនុសន្ធានេតោ	អនុសន្ធានេតោ	៤១៨	៦
ឧបោសថំ	ឧបោសថំ	៤១៩	១០
(៤៣៥)	(៤២៥)	"	១៣

សន្ទឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អាបត្តិកំមាន	អាបត្តិ	១៣	៨
ប៉ប៊ិល	អំបិល	១៩	១០
វិនិយ	វិន័យ	២៣	២
ឯកតរិកៈ	ឯកត្តរិកៈ	២៧	១
ជាក-	ជាតិ-	២៤	៥
ឯកត្តរីកៈ	ឯកត្តរិក	២៧	១
មិនន្តមែន	មិនមែន	៣៧	១០
អាបតិ	អាបត្តិ	៤៥	១
សទ្ធិវិហារីក	សទ្ធិវិហារិក	៤៩	១២
នៅខាក្រៅ	នៅខាងក្រៅ	៥២	៦
ជាតិមោទ	ជាតិមោក្ខ	៥៧	៥
អាបត្ត	អាបត្តិ	"	៩
របស់ជាតិនិទ្ទេ	របស់ជនជនិទ្ទេ	៦១	១៥
របស់ជាតិ	របស់ជន	"	១៦
ជាតិជនិទ្ទេ	ជនជនិទ្ទេ	៦២	៣
"	"	"	៤
និស្ស័យទេ	និស្ស័យទេ	៦៩	២
(៩)	(៦៩)	៧៣	៩
គោខាយិ	គោខាយិត	៧៤	១០
ធកៈ	ធក្កៈ	៨០	១៥

សន្ទឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នាៈ	នោៈ	៨៥	១៨
សតកៈ	សត្តកៈ	៨៧	១
ប្រថ្នា	ប្រាថ្នា	៨៨	២
ក្នុងង	ក្នុង	"	៦
ប្រថ្នា	ប្រាថ្នា	"	១១
ម្រេច	សម្រេច	"	១៥
ប្រអូ.ប	ប្រអូ.ប១	៨៩	១២
ឯកុតរកៈ	ឯកុត្តរកៈ	៩១	១
របស	របស់	៩២	១៦
ជាតិដទៃ	ជនដទៃ	៩៦	៤
"	"	"	៥
"	"	"	១៩
"	"	"	១២
ឯកុតរតៈ	ឯកុត្តរកៈ	៩៩	១
ភប់អានថា	ភប់ថា	៩៩	៥
សុប្តិ	សប្តិ	១០៤	៣
ទវៃ	ទេវៃ	"	៤
ខន–	ខុន–	១២៣	១៧
ក្តិ	ក្តី	២២៥	៩
សមុខា	សម្មុខា–	១៣៤	៤

សន្ទឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នរំ	នូរំ	១៤៥	១៣
មួយទ	មួយទេ	១៥៤	៦
បុគល	បុគ្គល	"	១៦
ជាវជិក	ជាវដិក	១៥៦	១៣
អាធីវិបតិ	អាធីវិបត្តិ	១៧៦	៩
យ៉ាងនេះជា	យ៉ាងនេះជា	១៧៨	៣
អកថោទ	អ្នកថោទ	១៨៣	២
បតិបត្តិ	ប្រតិបតិ	"	៤
វិន្ទ័យ	វិន័យ	១៨៤	"
រមាប់	រម្ងាប់	"	៤
ដាយ	ដោយ	១៩១	១៧
ពល់	ពន្យល់	២១៣	"
(១៩)	(១៩៧)	២១៦	១៣
ំពី	អំពី	២២៤	៩
មិជាន	មិនជាន	២២៩	១១
ដិល	ដែល	២៣០	៦
"	"	២៣២	១៦
បពូកវណៈ	បុព្វកវណៈ	"	"
សាល់	ស្គាល់	២៦៩	១៩
ព្រះអង	ព្រះអង្គ	២៧៩	១០

សន្ទឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
៥រូប១	៥រូប១(១)	២៧៨	១៥
អង្គកថា	១អង្គកថា	"	១៧
សទ្ធជា	សុទ្ធជា	"	"
សីមនរកកី	សីមន្តរកក្តី	២៧៩	១៨
ល់ណាក់	សំណាក់	"	"
ប្តេជា	ប្តេជ្ញា	២៨៣	៣
សាកថា	សាកច្ឆា	២៨៥	១៤
ដើល	ដែល	"	១៦
បកប	ប្រកប	២៩៣	៤
អត្ថាទាន	អត្ថាទាន(១)	២៩៥	៥
ដិល	ដែល	៣០០	៦
កែកុ	កិកុ	"	៩
ពីកម	ពីកម្ម	៣១០	១៧
ដិលគេ	ដែលគេ	៣១១	៥
គសាកសួរ	គេសាកសួរ	៣១៦	១៥
ឧក្ខាហិកាកម្ម	ឧក្ខាហិកាកម្ម(១)	៣២១	១០
ដាយ	ដោយ	៣២៦	៦
អង្គថា	អង្គកថា	៣៣៦	១៧
កែខ្លួបាន	កែខ្លួនបាន	៣៤៥	១១
ហ៏យ	ហើយ	"	១៥

សន្ទីកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អពី	អំពី	៣៦៤	៧
ផេងឬ	ផ្សេង	៣៧២	៣
(៣៦)	(៣៦០)	៣៧៩	៧
ដាផើម	ដាដើម	៤០០	១៦
ចន្លោះស្រែក	ចន្លោះស្រុក	៤០៤	១១
ភិក្ខុនីត្រូវចោទចិត្តិយៈ	ភិក្ខុត្រូវចោទចិត្តិយៈ	"	១៣
លោកចារ្យ	លោកអាចារ្យ	៤០៥	១៤
ភេត	ភេទ	៤០៦	១៥
មកហើយ	មកហើយ ។	៤១២	១៦
បណ្តីភោជនេ	បណ្តីតភោជនេ	៤១៣	១៧
សង្ឃភេទ	សង្ឃទេ	៤១៥	១៦
ញ៉ាំបុគ្គល	ញ៉ាំងបុគ្គល	៤២៤	៦
(៤៣៧)	(៤៣៧)	៤២៧	៤
រឹងរឹត	រឹងរឹត	៤៣០	១៥

សន្ទឹកចង្កុលទ្រាប់មាតិកា

ខន្ធកប្បកា

លេខទំព័រ

បុច្ឆាវិស្សជ្ជនា អំពីឧបសម្បទាខន្ធកៈជាដើម ១

អំពីចីវរសេញ្ចកៈជាដើម ៣

អំពីសេនាសនក្ខន្ធកៈជាដើម ៥

ឧទ្ទានគាថា ៧

ឯកុត្តរិកៈ

ឯកកៈ (ពួកមួយៗ ត្រូវស្គាល់ធម៌ដែលធ្វើឲ្យត្រូវអាបត្តិជាដើម) ៩

ឧទ្ទានគាថា ១១

ទុកៈ(ពួក ពីរៗ)អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារជាដើម ១៣

អាបត្តិជាភាគិកទាំងពីរចំណែកជាដើម ១៥

ការហាមឃាត់មានពីរយ៉ាងជាដើម ១៧

ការមិនអើពើមានពីរយ៉ាងជាដើម ១៩

បុគ្គលពីរពួកជាដើម ២១

ឧទ្ទានគាថា ២៣

តិកៈ (ពួកបីៗ) វត្ថុជាគ្រឿងចោទមាន ៣យ៉ាងជាដើម ២៧

ការបិទបាំងមាន ៣ យ៉ាងជាដើម ២៩

ការធ្វើកម្មមានតជ្ជនីយកម្មជាដើម ៣១

ការធ្វើកម្មមានឧក្ខេបនីយកម្មជាដើម ៣៣

កិច្ចមានការឲ្យឧបសម្បទាជាដើម ៣៥

មានភិក្ខុមិនមានខ្មាសជាដើម ៣៧

មូលនៃកុសល ៣ ជាដើម ៣៩

ឯកុត្តរិកៈ

	លេខទំព័រ
ឧទ្ទានគាថា	៤១
ឯកុត្តរិកៈ (ពួកមួយ ។) ការត្រូវនឹងការចេញចាកអាបត្តិជាដើម	៤៣
បរិវាស ៤ ជាដើម	៤៧
សេចក្តីផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុជាដើម	៤៩
ការត្រូវអាបត្តិតែក្នុងកាលមិនត្រូវក្នុងវិកាលជាដើម	៥១
ការមិនលុះអគតិទាំង ៤ ជាដើម	៥៣
ឧទ្ទានគាថា	៥៤
ទុកៈ (ពួកពីរ ។) អាបត្តិមាន ៥ យ៉ាងជាដើម	៥៧
សំពត់ប៉ំសុកូល ៥ យ៉ាងជាដើម	៥៩
អង្គ ៥ របស់វិន័យធរ	៦១
អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យនឹងត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យ	៦៣
អង្គ៥របស់ភិក្ខុនីដែលឥតនិស្ស័យនឹងមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យ	៦៥
អានិសង្ស ៥ ប្រការនឹងទោស ៥ ប្រការ	៦៧
អានិសង្ស ៥ ប្រការ របស់ភិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ	៦៣
ឧទ្ទានគាថា	៧៥
ឆក្កៈ (ពួកប្រាំមួយ ។) អង្គ ៦ របស់ឧបជ្ឈាយ៍	៧៧
ឧទ្ទានគាថា	៨១
សត្តកៈ (ពួកប្រាំពីរ ។) អង្គ ៧ របស់ភិក្ខុជាវិន័យធរ	៨៣
អសទ្ធម្ម ៧ នឹងព្រះសទ្ធម្ម ៧	៨៥
អដ្ឋកៈ (ពួកប្រាំបី ។) អានិសង្ស ៨ ប្រការជាដើម	៨១

ឯកុត្តរិកៈ

	លេខទំព័រ
ឆក្កៈ (ពួកប្រាំបួនៗ) អាយាតនវគ្គ ចាំង ៩ ដងដើម	៩៣
ទសកៈ (ពួកដប់ ៗ) វគ្គដាទីកើតពីធម៌ចាំង ១០ ដងដើម	៩៥
អង្គ ១០ របស់វិនីយធរ	៩៧
អង្គ ១០ ដងដើមរបស់ភិក្ខុនៃលសង្ឃគួរសន្មតដោយឧត្ថាហិកាកម្ម	៩៨
ឧទ្ទានគាថា	១០១
ឯកាទសកៈ (ពួកដប់មួយៗ) បុគ្គល ១១ ដងដើម	១០៣
ឧទ្ទានគាថា	១០៥

បុព្វវិសជ្ជនាអំពីទេវោសថកម្មជាដើម

កម្មមានឧបោសថកម្មដាដើម	១០៧
ការសន្មតិភិក្ខុឲ្យដាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនីដាដើម	១០៩

បកវណៈ:សំដែងអំពីអំណាចប្រយោជន៍

មហាវគ្គ	អំណាចនៃប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង	១១១
ឧទ្ទានគាថា		១១៧

គាថាសង្គ្រណិកៈ

បញ្ញាត្តិវារកថា	១១៩
ការទ្រង់ព្យាករណ៍អាបត្តិមានអាបត្តិដាយោតតិយកាដាដើម	១២៥
ការទ្រង់ព្យាករណ៍បុគ្គល ១១ រូបដាដើម	១២៧
ការទ្រង់ព្យាករណ៍សិក្ខាបទ ២២០	១២៩
ការទ្រង់ព្យាករណ៍សិក្ខាបទនៃបដាអសាធារណៈ	១៣១
សេចក្តីឧបមានៃចោរដិក ៨ ដាដើម	១៣៣

គាថាសង្គ្រណិកៈ

	លេខទំព័រ
អាបត្តិមានអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម	១៣៥
អាបត្តិជាធិទេសនីយៈ ជាគារយ្ហ :	១៣៧
សេក្ខិយសិក្ខាបទ	១៣៩

អធិករណវគ្គ

ការបានន្លូវការលើរើ ១០ យ៉ាងជាដើម	១៤៣
អធិករណៈមានកិច្ចាធិករណៈជាដើម	១៤៥
អាបត្តិទំនងអនាបត្តិនៃវិវាទាធិករណៈ	១៤៧
ការត្រូវអាបត្តិព្រោះអធិករណៈ ជាបច្ច័យ.	១៤៩
ការត្រូវអាបត្តិព្រោះបច្ច័យនៃអធិករណៈ	១៥០
សេចក្តីអធិប្បាយនៃអធិករណៈមានវិវាទាធិករណៈជាដើម	១៥៥
សេចក្តីអធិប្បាយនៃអធិករណៈមានអាបត្តាធិករណៈជាដើម	១៥៣
សំដែងអំពីពាក្យថា សតិវិនយមានក្នុងទីណាឯណេះជាដើម	១៥៩
សំដែងអំពីហេតុនៃសមថៈទាំង ៧ ជាដើម	១៦១
សំដែងអំពីអត្ថផ្សេង ៗ នៃសមថៈទាំង ៧ ជាដើម	១៦៥
អនុវិវាទាធិករណៈ	១៦៧
កិច្ចាធិករណៈ	១៦៩

គាថាសង្គ្រណិកៈ ជាដំណាមក

បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអសទ្ធីបុគ្គលជាដើម	១៧៣
បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ជាដើម	១ ៧៤

ចោទនាកណ្ឌ

លេខទំព័រ

ការសាកសួរ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ១៧៩

សេចក្តីប្រតិបត្តិ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ១៨១

សេចក្តីប្រតិបត្តិរបស់អ្នកចោទនឹងអ្នកដាប់ចោទដាដើម ១៨៣

ការងុឹតខ្លួនឯងរបស់អ្នកដាប់ចោទ ១៨៥

ឧទ្ធានគាថា ១៨៩

ចូឡសង្ឃាទិសេស

សេចក្តីប្រតិបត្តិ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ១៩១

សេចក្តីប្រតិបត្តិ នើម្បីប្រយោជន៍មិនឲ្យក្តៅក្រហាយចិត្តដាដើម. . . . ១៩៥

ភិក្ខុនៃលបណ្តិតគប្បីរាប់រក ១៩៧

មហាសង្ឃាទិសេស

ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់ទិទានដាដើម ២០១

ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើដាដើម. ២០៣

ការសំដែងនូវធម៌ថា មិនមែនធម៌ដាដើម ២០៥

ភិក្ខុដាវិន័យធរមិនត្រូវសំអៀងដោយទោសាគតិ ២០៧

ភិក្ខុដាវិន័យធរមិនត្រូវសំអៀងដោយភយាគតិ ២០៩

សេចក្តីមិនសំអៀងដោយឆន្ទាគតិ ២១១

ការមិនសំអៀងដោយភយាគតិដាដើម ២១៣

ទីដែលគួរជ្រះថ្លាដាដើម ២១៥

សំដែងអំពីពាក្យថា មិនត្រូវពោលនូវហេតុដែលមិនទាន់មកដល់ដាដើម. ២១៧

សេចក្តីប្រតិបត្តិ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ២១៩

ការចែកពាក្យមានពាក្យថា អ្នកបានឃើញនូវបម្តេចដាដើម ២២៣

ពាក្យថា លោកបានឃើញក្នុងទីណានឹងឧទ្ធានគាថា ២២៥

កថិនវគ្គ

	លេខទំព័រ
កម្មមានការធ្វើនិមិត្តជាដើម	២២៩
ធម៌ ១៥ ប្រការមានមាតិកា ៨ ជាដើម	២៣១
បច្ចុយមានអនន្តរប្បច្ចុយជាដើម	២៣៣
កិច្ចមានបុព្វការណៈជាដើមមានបយោគជាដើមចមជាដើម	២៣៥
កិច្ចមានបុព្វការណៈជាដើម លោកសង្គ្រោះដោយធម៌ ៧ យ៉ាង	២៣៧
ការក្រាលកឋិនរបស់បុគ្គល ៣ ពួក	២៣៩
ការចែកពាក្យមានពាក្យថា កិក្ខុនប្បឹស្តាបកឋិនជាដើម	២៤១
វិធីក្រាលកឋិន	២៤៣
បញ្ហាព្យាករណ៍អំពីបលិពោធក្នុងមាតិកាទាំង ៨	២៤៥
ការដោះកឋិន ទំនងនៃវត្ថានជាដើម	២៥១

ទុកាលិបញ្ញត្តិ

សំដែងអំពីពាក្យថា កិក្ខុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាជាដើម	២៥៥
អង្គ ៥ របស់កិក្ខុដែលសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម	២៥៩
នៃវត្ថានជាដើម	២៦១
ធម៌ ៥ ប្រការ របស់កិក្ខុដែលចូលទៅកាន់សង្គ្រាម	២៦៣
អង្គ ៥ របស់កិក្ខុដែលនិយាយក្នុងកណ្តាលធំនុំសង្ឃ	២៦៥
នៃវត្ថានជាដើម ទំនងអង្គ ៥ មានមិនស្គាល់អាបត្តិជាដើម	២៦៩
អង្គ ៥ មាននិយាយសង្កត់សង្កិនគេជាដើម	២៧១
អង្គ ៥ មានស្គាល់កម្មជាដើម	២៧៣
អង្គ ៥ មានលំអៀងដោយឆន្ទាគតិជាដើម	២៧៥
អង្គ ៥ មានមិនចេះធម៌ជាដើម	២៧៧

ទុតិយបញ្ចកៈ

លេខទំព័រ

ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដែលប្រកបដោយធម៌នឹងមិនប្រកបដោយធម៌ ២៧៩

ការទទួលប្រគេនប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនឹងអនតិរិត្តភោជន ៥ យ៉ាង . ២៨១

បដិញ្ញាតករណៈដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៥ យ៉ាង ២៨៣

ភិក្ខុមិនគួរសោកក្តាវិន័យជាមួយនឹងភិក្ខុ ២៨៥

សុទ្ធិមាន ៥ យ៉ាង ២៨៧

ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងខ្លួន ២៨៩

ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវធម៌ ៥ យ៉ាងក្នុងខ្លួន ២៩៣

ភិក្ខុត្រូវកាន់យកអង្គាទានដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ២៩៥

ភិក្ខុដែលមានឧបការៈច្រើនដល់ពួកភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ២៩៩

អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុដែលមិនគួរសោកស្តាយនឹងគួរសោកស្តាយ ៣០១

ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកង្គមាន ៥ ពួកជាដើម ៣០៥

មុសាវាទមាន ៥ យ៉ាងជាដើម ៣០៧

សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកស្តាយដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ៣០៩

ពៀរមាន ៥ យ៉ាង ភ័យពៀរមាន ៥ យ៉ាង ៣១១

ឧទ្ទានគាថា ភិក្ខុនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុ ៣១៣

សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ៣១៥

ភិក្ខុមិនត្រូវឃាត់ឧភតោទដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ៣១៧

ភិក្ខុមិនត្រូវសោកក្តាជាមួយនឹងភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ៣១៩

ឧទ្ទានគាថា សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧត្ថារហិកាកម្ម ៣២១

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧត្ថារហិកាកម្ម . . . ៣២៣

សង្ឃគប្បីសន្មតដោយឧត្ថារហិកាកម្មក៏មាន មិនគប្បីសន្មតក៏មាន . . . ៣២៥

ការៈនៃភិក្ខុជាពាលនឹងជាបណ្ឌិត ៣២៧

ភិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិករណ៍បានក៏មាន មិនអាចក៏មាន ៣៣១

១ ចុលវិបញ្ចកៈ

	លេខទំព័រ
ការប្រែធាតុនៃសង្ឃនឹងការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ	៣៣៧
ឧទ្ទានគាថា នឹងភិក្ខុបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ	៣៣៩
ភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក	៣៤១
ឧទ្ទានគាថា	៣៤៩
ការដោះស្រាយវិន័យមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៥ យ៉ាង	៣៥១
អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុមានភិក្ខុជាភត្តុទ្ទេសកៈជាដើម	៣៥៣
អាទិសង្ឃនៃការក្រាលកបិនឆ្នឹងទោសរបស់ភិក្ខុភ្លេចស្មារតី	៣៥៥
បុគ្គល ៥ ពួកជាទៃទៀតដែលមិនគួរសំពះ	៣៥៧
ឧទ្ទានគាថា	៣៥៩

សម្មុជ្ជាន

សង្ឃាទិសេស ១៣	៣៦៣
សង្ឃាទិសេស១៣ នឹងសេក្ខិយៈ	៣៦៧
អនិយតៈ ២ នឹងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយៈ ៣០	៣៦៩
សេក្ខិយៈ ៧៥ នឹងឧទ្ទានគាថា	៣៧១

ទុតិយគាថាសង្គ្រណិកៈ

បុព្វាវិស្សជ្ជនា	អំពី មូលនៃវិន័យជាដើម	៣៧៣
	ឧរុកាបត្តិជាដើម	៣៧៤
	បុគ្គល ៣ ពួកជាដើម	៣៧៧
	អាបត្តិបាចិត្តិយៈ	៣៧៩

ទុតិយគាថាសង្គ្រណិកៈ

លេខទំព័រ

បុប្ផវិស្សជ្ជនា អំពី យោតែតិយោបត្តិដាំដើម ៣៨៣

មុសាវាទដាំដើម ៣៨៥

អាឃាតវត្តដាំដើម ៣៨៧

ទោសរបស់កម្មដាំដើម ៣៨៩

កងនៃអបត្តិដាំដើម ៣៩១

ធម្មិកាំង ៨ ដាំដើម ៣៩៣

កម្ម ៣៩៥

អនិយតៈដាំដើម ៣៩៧

សេក្ខិយៈ ៣៩៩

សេទមោចនគាថា

ប្រស្នាសួរ អំពី ភិក្ខុដែលមិនសាធារណៈដោយសិក្ខាដាំដើម . . . ៤០១

ការត្រូវគរុកាបត្តិដាំដើម ៤០៣

ការលួចគរុភណ្ឌដាំដើម ៤០៥

គរុកាបត្តិដាំដើម ៤០៧

ការធ្វើកម្មនឹងបុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខដាំដើម ៤០៩

សេនាសនៈនៅក្នុងព្រៃដាំដើម ៤១១

បុគ្គលត្រេកអរហើយត្រេកអរថែមទៀតដាំដើម ៤១៣

ការមិនបានឲ្យនឹងមិនបានទទួលដាំដើម ៤១៥

ឧទ្ទានគាថា ៤១៧

បញ្ជីវគ្គ

	លេខទំព័រ
វត្ថុវិបត្តិ ទំងញត្តិវិបត្តិ	៤១៩
បរិសវិបត្តិ	៤២១
កម្ម ៤ យ៉ាង ទំងវត្ថុវិបត្តិ	៤២៣
សីមាវិបត្តិ ទំងបរិសវិបត្តិ	៤២៥
កម្មទាំងឡាយមានអបលោកនកម្មជាដើម	៤២៧
ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ . .	៤២៩
ទ្រង់បញ្ញត្តជាតិមោក្ខ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ . .	៤៣១
ទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ .	៤៣៣
ត្រូវឲ្យប្រាប់រឿងភ័ ត្រូវទំងវត្ថុជាដើម	៤៣៥
តាមដំង អាបត្តិដំងជាដើម	៤៣៧
ឧទ្ទានគាថា	៤៣៩

បរិយោសានគាថា

សេចក្តីឧបមា ៥ យ៉ាង	៤៤៣

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :

Printing costs were met through the gift of

Namuno-Kai Kyoshi Nakajima · Shun Sakai
1-31-1 Ikegami, Ohta-ku, Tokyo Japan

この本は次の方によって復刻されました。

南無の会　中島教之・阪井　舜
〒146 東京都大田区池上1-31-1
☎03-3754-6194

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 13 (of 110 volumes total)
"VINAYA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第13巻ヴィナヤピタカ（律部）

発　　行：プノンペン仏教研究所
復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会
発　　行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社
製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

INSTITUT BOUDDHIQUE